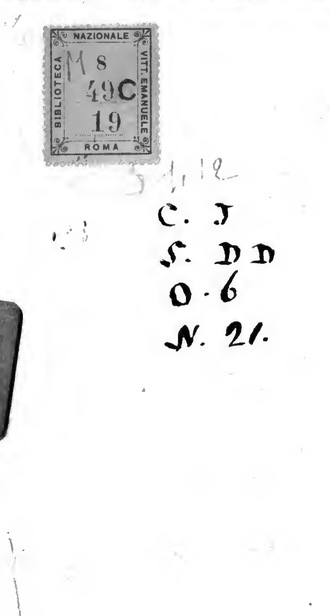

HOMO DVBIVS

SIVE

DE BAPTISMO ABORTIVORVM.

ΜΡ ΘΥ
IN STILLICIDIIS EIVS.

R·P·HIERONYMI FLORENTINII LVCENSIS, CONGREGATIONIS MATRIS DEI, CLERICI REGVLARIS

DE HOMINIBVS DVBIIS BAPTIZANDIS, PIA PROTHESIS.

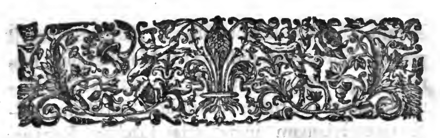
Olim ſub Lugdunenſi prælo anno 1658. edita; à nullo prius aſſerta, vnica tunc diſputatione, nunc tribus ſuperadditis conſiſtens.

Quarum tertia argumento deſumpto à noua conſtitutione ALEXANDRI Papæ VII. de Immaculata Deiparæ Conceptione S. INDICIS Congregatione mandante, ab ipſo Authore correcta, & nonnullis inſignium Academiarum cenſuris, necnon pluribus Doctiſſimorum virorum laudibus exornata.

Parochis, Medicis, omnibuſque in praxi vtilis & neceſſaria PROPONITVR.

LVGDVNI.
Ex Officina ANISSONIANA.
M. DC. LXXV.

CHRISTINÆ ALEXANDRÆ

SVECORVM REGINÆ

Sapientiſſimæ, Religioſiſſimæ, Auguſtæ, & apud Apoſtolicam ſedem glorioſiſſimæ.

Hieronymus Florentinius Congregationis Matris Dei Cler. Regul.

H. D. O.

CONSPIRANT adeo fœlici augurio, quæ me mouent, vt Regio Majeſtatis tuæ Patrocinio, hunc meum de Baptiſmo Abortiuorum Librum commendem, vt non ſolum me ſponte volentem, ſed propenſum, ſed avidũ ſed ambitioſum & præcupidum faciant. Etenim nemo melius *puſillum* hunc Abortiuorum *gregem*, cui complacuit *Diuino Patri dare Cœlorum Regnum* per

Batpiſma

Baptiſma ſub conditione collatum, ſuſcipere poteſt protegendum, quam piiſſima tua Majeſtas, quæ terrenis Sceptro, & Corona neglectis, maluit inter Catholicos, maximo totius Reipublicæ Chriſtianæ exẽplo recenſeri, quam in naturales ſubditos Regiam poteſtatem exercere, & in terris regnare.

Magnus ille Alexander, cum plurimos orbes, præter hunc quem ſibi, nec iam totum ſubjugauerat, inveniri audiuiſſet, doluit & lachrymatus eſt. Ego vero tuæ regiæ Majeſtati gratulor, dum novum animarum orbem in abortiuis, huc vſque delitefcentem, ſed iam detectum, & facili cura gubernandum deffendendumque offero: quæ forte fuit cauſa, cur San. Mem. Alexander Papa VII. dum te ſacro Chriſmate confirmaret, Alexandræ nomen, & omen, Chriſtinæ nomini addiderit, ſanè præſcius, quod aliquando veteris illius Alexandri vota eſſes pro orbe Chriſtiano fœlicius conſequutura.

Accipe igitur, & ſereno vultu hoc opus intuere, quod Regiæ tuæ glorioſiſſimæ Maieſtati venerabundus exhibeo; &, quæ tua ſumma eſt humanitas, religio, & benignitas in invictam maieſtatis tuæ clientelam, velis eſſe collatum. Memini olim regium Prophetam, *Reginam* Catholicam deſcripſiſſe *aſſiſtentem à dextris* Chriſti Domini circumdatam varietate, ſiue ut alij cum D. Hieronymo legunt *in ſcutulatis*. Vtinam ergo fœlici auſpicio te glorioſiſſi-

mam

mam Reginam quæ non iam à ſiniſtris, ſed à dextris Eccleſiæ Catholicæ partibus in orbe nimirum Romano, apud Apoſtolicam ſedem glorioſiſſima aſſiſtis, ſcutulatis veſtimentis indutam, & incedentem nanciſcar: ſunt enim tua ſtudia ſublimia, doctiſſima, actus Regij, zelo fidei, charitatis, & Religionis inſignes veluti tot ſcuta, in quibus, vt cum Apoſtolo loquar, *ignea* communis *hoſtis tela* contra penè innumeras animas earumque ſalutem iactata, fore ſpero, vt extinguantur. Interim Deum Optimum Maximum enixè precor, vt in annos plurimos eoſque lætos, & ſaluberrimos majeſtatem tuam ſeruet *incolumem*, ad maius divinæ gloriæ incrementum, Chriſtianæ Reipublicæ profectum, nec non vniuerſi orbis gaudium, & exemplum. Vale, Lucæ 3. idus Septemb. 1673.

AVCTO

AVCTORIS DE ORDINE Superiorum declaratio.

HANC ego sententiam, de Baptismo Abortiuorum, tota hac Disputatione comprehensam, & præsertim Sectione vndecima expressam ab Eminentissimis Patribus Sacræ Indicis Congregationis iussus explicare, libens, volensque grauissimo prudemtissimoque doctissimorum Principum judicio, & imperio, pareo.

Et in primis assero, me nihil in præsenti materia definiendo dicere, sed vti rem probabilem, & per modum problematis proponere. Deinde adverto me neminem, quoad praxim attinet, sub mortali obligare, sed tantum rationes speculativas id suadentes exponere, ac in suspenso relinquere, sicuti, nec inducere novum aliquem ritum in Ecclesiam: cum id ad Sacram Rituum Congregationem, Summumque Pontificem spectet. Ita sentio, ita scripsi & ita me scribere, & sentire protestor, vt æquum est humilem, ac devotum S. Romanæ Ecclesiæ filium, qualem me esse, & fuisse hactenus, futurum in posterum, Sancte profiteor;

FRANCIS

FRANCISCUS GVINIGIVS
Congregationis Clericorum Regularium Matris Dei Rector Generalis.

CVM opus cui titulus Pia Prothesis, *De Ministrando baptismo humanis fœtibus abortivis* P. HIERONIMI FLORENTINII, duo ex Patribus nostræ Congregationis quibus id commisimus, recognoverint ac in lucem edi posse probaverint; & cum de Ordine S. Indicis Congregationis, vsque de anno 1664. nobis à Reverendissimo P. Secretario, tunc temporis intimato, fuerit ab eodem Auctore declarata, seu correcta, vt in principio hujus operis dicitur; facultatem concedimus, vt typis mandetur, si ijs ad quos spectat, placuerit, in quorum fidem præsentes propria manu subscripsimus & sigillo nostro munivimus. Romæ die 19. Augusti 1673.

FRANSCICVS GVINIGIVS Rector Generalis manu propria.

Loco † sigilli.

** HVMANISSI

HVMANISSIMO LECTORI
ſuo Hieronymus Florentinius. S.

HABES Amice Lector in hac quarta editione præter Primam, Secundam etiam, Tertiam, & Quartam Diſputationem de Baptiſmo Abortivorum. Et ne, me nimis facilem credas, & avidum evulgandi quicquid in mentem venerit, hujuſmodi additionis cauſam ſyncerè accipe. Nihil prorſus de hoc argumento amplius meditabar, nullam omnino appendicem primæ diſputationis vel mente conceperam: quando ex inproviſo ad S. Indicis Congregationem Primam Diſputationem Lugduni editam, delatam fuiſſe cognovi. Delata igitur triplici, ut moris eſt, examine à tribus Conſultoribus, fuit de mandato Eminentiſſimorum PP. Propoſitio diſcuſſa; & licet ex relationibus factis, inventa fuiſſet probabilis, placuit nihilominus DD. meis, mihi per ſecretarium imponere, ut eam ad clariorem veritatis à me intentæ doctrinam, magis declararem: quod ſtatim obediens feci, & aſſiſtente & approbante eodem ſecretario declarationem compoſui & ut vides illam in fronte libri propoſui, & Lucæ typis Hiacinthi Pacij, in lucem edidi: ideo à prædicta S. Congregatione paulò poſt emanavit ſub die decima Aprilis 1666. Decretum tenoris ſequentis.

Diſputatio de Miniſtrando Baptiſmo humanis fœtibus Abortivorum à P. Hieronymo Florentinio &c. non permittitur niſi correcta juxta ultimam impreſſionem Lucæ ex Typographia Hyacinthi Pacij.

Poſtea vero cum aliqua argumenta contra meam Propoſitionem fuiſſent à nonnullis excogitata, & quædam etiam accepiſſem per litteras, ab amicis à me rogatis, ut ea mihi proponerent eo ſtudio, quo magis veritas innoteſceret; & præterea, cum ex Alexandri Papæ VII. Conſtitutione de Immaculata Deiparæ Conceptione argumentum deſumptum, & pro confirmatione eiuſdem propoſitionis, non contemnendum iam præcogitaſſem, alias tres diſputationes

disputationes primæ addidi & quidem secundam in qua principa-liora in contrarium argumenta continentur à Superioribus Romanæ curiæ examinari, approbari & typis Romanis imprimi procuraui.

Accipe igitur studiosè Lector istud, qualecunque auctarium & vnico intuitu in subiecto indice censorum nomina lege: quod si illorum subscriptiones quibus meam Trothesim admittere, & probare voluerunt; imo si quorundam Opuscula perlegere non gravaberis, videbis ne dum illam libenter & obviis ulnis exceptam, sed hanc philosophicam veritatem, Quod nimirum humanus fœtus primis diebus viuat, Anima rationali, tanquam probabilem receptam & confirmatam; ita ut nihil illi deesse videatur, quominus inter propositiones tam intrinsece ut dicunt quam extrinsecè probabiles, debeat recenseri. Vale, & si quid in toto opere erroris occurrat benignus excusa: si quid vero, ad Animarum salutem iuvandam opportunum inveneris vtere; & redemptionis Animarum sanctissimum opus agredere, adiuua, perfice: quod si meliora repereris, vt spero, precor vt afferas. Quidquid enim meis inventis addideris, ne amplius Abortiuorum Animulæ periclitantes perdantur erit ipsis salutiferum, Deo gratum & mihi etiam iucundissimum. Vale.

INDEX CENSVRARVM.

Censura Vniversitatis Viennensis Theolog. I
Vniversitatis Viennensis Medicorum. II
Universitatis Pragensis Theologorum. III
Vniversitatis Pragensis Medicorum. IV
Universitatis Sorbonensis Theologorum. V
Universitatis Remensis Rectoris. VI
D. Episcopi Caramuelis Ep. 1. VII
D. Episcopi Crespij censura per Epistolam. VIII
Eiusdem D. Episcopi Caramuelis Ep. 2. IX
P. M. Michaelis de Alcantara. X
D. Stephani de Zvvixschlag Uicarij Generalis Episcopi Uiennensis. XI
P. Bernardi Geyer Thologi Soc. Jesu. XII
P. Michaëlis Heintz Theologi Soc Jesu. XIII
P. Maximiliani Reichemberger Theologi Soc. Jesu. XIV
P. M. Raymundi Pinsger Theologi Ord. Prædic. XV
P. M. Christophori Spies Theologi Ord. Prædic. XVI
P. M. Uincentij Geitter Theologi Ord. Prædic. XVII
P. M. Jacobi Philippi Polini Theologi Ord. Prædic. XVIII
P. Alberti de Albertis Theol. Soc. Jesu. XIX
P. Antonij Casilij Theologi Soc Jesu. XX
P. Michaëlis Bassani Theologi Soc. Jesu. XXI
P. Nicolai Martinez Theologi Soc. Jesu. XXII
P. Joannis Tribault Theologi Soc. Iesu. XXIII
D. Jo. Baptistæ Solerij Medici Januensis. XXIV
Universitatis salmanticenses Theolog.
P. Ioannis Barbiani Theologi Soc Jesu } XXV
P. Richardi Lyncei Theolegi Soc. Jesu.
P.M. Antonij de San. Pedro Theologi in Collegio Salmantino D. Bernardi. XXVI
P.M. Farncisci de Roys Theologi in eodem Coll. XXVII
P.M. Petri de Oviedo Theol. in eodem Coll. XXVIII

P.M.Mich.

P.M.Michaelis de FuentesTheol. in eod. Coll. XXIX
P.M.Ildephonsi Herbas Theol.in eodem Colleg. XXX
P.M.Mauri Semocoi Theol.Ord.S.Benedicti. XXXI
P.M Placidi de Puga Theol.eiusdem Ordin. XXXII
P. M.Antonij de Castillo.Ord.eiusdem XXXIII
P. M.Josephi Gomez Theol.eiusdem Ord. XXXIV
P.M.Philippi Uahamonde Theol eiusdem Ord. XXXV
Collegij Salmantini B.Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum.
P.M.Jo. Bapt.de candanedo.
P. M. Didaci Uillavicinero
P. M. Joseph Gonzalez
P.M.Ferdinandi de Caravajal
P.M.Ildephonsi Gundisalvi
} Theologorum in dicto Collegio Salmantino. XXXVI
P. M. Josephi Bravo Theologi in Collegio Præmonstratensi Salmantino. XXXVII
D.Petri Carvoso Theologi Salmantini. XXXVIII
D.Ludovici Cittadella Prioris SS.Joannis,& Reparatæ Civitatis Lucen. XXXIX

** 3 CENSVRÆ

CENSVRÆ,

Quas pro Baptiſmo Abortivorum favorabiles publicari voluerunt Vniverſales Academiæ, & Primarij Doctores, tum Theologi, tum Medici, qui primam tantum Diſputationem olim impreſſam perlegerunt.

Cenſura Illuſtriſſimorum Patrum Præclariſſimæ Facultatis Theologicæ in Vniverſitate Vienenſi.

I.

DISPVTATIONEM de miniſtrando ſub conditione (prout ſectione xj. explicatur) Baptiſmo humanis fœtibus Abortivorum, ab adm. Rev. P. Hieronymo Florentinio Congreg. MATRIS DEI Clerico Regulari conſcriptam, ad Auctoris inſtantiam facultatis noſtræ Theologicæ ſub Uniuerſitate Viennenſi Cenſuram, & (ſi videretur) approbationem deſiderantis, complurium, & gravium S. Theologiæ Doctorum & Profeſſorum iudicio ſubmiſimus. Jj omnes præmiſſo accurato examine, pari ſuffragio, ac conſenſu cenſuerunt, nihil in eo opuſculo, vel à S. Eccleſiæ mente, vel à ſacrorum Canonum Decretis, vel à morum regula alienum eſſe: flagrantẽ inſuper zelum doctiſſimi viri pro ſalute plurimorũ caullaudarunt præſtanti eruditione conſpicuum, & ſolidis Theologiæ ſubnixum momentis. Deinde in ſolemni Doctorum noſtrorum Congregatione, viſis Cenſuris ſingulorum, poſt maturam deliberationem decretum fuit, vt communi nomine Inclytæ facultatis noſtræ libellus iſte, mole ſua exiguus, at magnus ampliſſima vtilitate, maximo animarum bono comprobaretur, quo citius ad felices conatus Authoris, publico Theologorum accedente Teſtimonio innumero puſillorum Populo, in regione umbræ mortis periclitanti radius

radius æternæ lucis affulgeret. Hoc eſt, quod ex officio, præſentibus exhibemus, & conſueto facultatis ſigillo, ac manu propria teſtatum vniuerſis volumus. Viennæ Auſtriæ, ex Congregatione facultatis Theologicæ. Die 18. Febr. Anno ſalutis 1663.

Loco † Sigilli.

Laurentius Aidinger SS. Theol.
Doct. Can.Vien.&c.p.temp.
Facultatis Theologicæ Decanus

Cenſura Excellentiſſ. DD. Præclariſſimæ facultatis Medicæ in Vniuerſitate Viennenſi.

II.

EXibita eſt nobis Diſputatio Rever. Domini Patris Heronymi Florentinij, Congregationis Matris Dei Clerici Regularis de Baptiſmo humanis fœtibus adminiſtrando legen-da, & cenſenda. Huius opinio penitus nova, per quatuor noſtri Collegij Doctores accuratè relicta, & multis argumentis in vtramque partem diſcuſſa, tandem ſcrupulis, & obiectionibus omnibus remotis, vnanimi omnium noſtrum conſenſu, etiam ex Divino charitatis præcepto meruit applauſum, & approbationem; vtpote quæ ad maiorem Dei gloriam, & præmaturè naſcentium puſillorum ſalutem æternam, non minus pio quam laudabili zelo Parochos, Parentes, & Obſtetrices excitat ad zelum ſalutis, ut nihil poſſit addere doctrina peritorum; ſed ſecuturis manſura temporibus de faciendis erudiet poſteritatem. Nam etſi nullum detur tempus determinatum, in quo de inexiſtentia animæ rationalis non poſſit dubitari: attamen cum Doctiſſimo Thoma Fieno, Pemplio, & aliis Catholicis Medicis, apud Farinacium citatis, probabili aſſertione ſtatuimus, facta ſpermaticæ materiæ fermentatione, ſeu geniture transmutatione, poſt paucas horas, vel paucos dies Embryoni animam rationalem infundi. Unde Morales Theologi concludere poſſunt, Fœtus ex uteri materni latebris immatu-

rè

rè prodeuntes dubia, aut saltem probabili vita præditos ex charitate posse sub conditione per Baptismum Christi meritis participes fieri, & Lymbo ereptos Cœlo adscribi: indubitata vero vitæ signa edentes ex iustitia absolutè esse baptizandos, vt multiplicatis intercessorum suffragiis, omnium saluatorem, pro nobis deprecentur. Ita Collegij Medici in generali studio Viennensi Collegiati quadraginta Doctores censemus. In quorum fidem præsentes Domini Decani nostri subscriptione, Collegiiq. sigillo voluimus communire. Dat. Viennæ Austriæ, pridie Nativitatis Dominicæ, Anno ejusdem supra mille sexcentos, sexagesimo secundo.

Joan. Gulielmus Mannagetta p.t.
Collegij Medic. Decanus, &c.

Loco † Sigilli.

Censura Illustriß. Patrum Antiquiß. facultatis Theologicæ Vniversitatis Carolo-Ferdinandeæ Pragensis.

III.

Librum hunc ab admodum Rev. P. Hieronymo Florentinio Clerico Regulari Congregationis MATRIS DEI typis editum cum approbatione Illustriss. ac Reverendiss. D. Joannis Caramuelis Episcopi Campaniensis, & Reverendiss. Patris Fr. Michaelis de Alcantara Ordinis Beatiss. Virginis de Mercede Redemptionis captivorum Generalis dignissimi, diligenter perlegimus; & licet post tantorum Virorum approbationes, omnis alia iure meritò censeri deberet otiosa; nihilominus, vt Auctoris voluntati obsecundemus, dicimus in primis, nihil in eo omninò contineri, quod vel leuiter Catholicæ doctrinæ videatur opponi. Secundo Opiniones omnes circa fœtus animationem, & diligenter conquisitas, & eruditè propositas, & ingeniosè examinatas, & prudenter ad intentum operis inductas.

Qua

Qua propter librum hunc qui lucem semel aspexit, dignissimum esse, qui eandem sæpius aspiciat. In conclusione autem sect. 11. ex opinionibus illis variis illata, aliquam putamus subesse difficultatem; cum enim, & dubia sit prolis intra triduum aut etiam citius, animæ rationalis informatio, itaut excepta quorundam Auctoritate, nullum aliud à ratione positivum fundamentum ei patrocinari videatur, quàm quod ejus falsitas è contrario efficaciter nequeat ostendi, & ex impedimento secundinarum, quibus obvolutus fœtus eiicitur, grave secundum oriatur dubium de Baptismi capacitate: & (quod maximè apud nos urget) tertium, ex perseverantia animæ, in tam exigua, & tenera materia qualis ponitur, in parvitate unius hordeacei grani, quæ non nisi, veluti levissima scintilla ignis, quæ sola relicta quasi instantaneè extinguitur, debeat judicari. Etenim vel ex uteri alteratione ob quam foras eiicitur, vel ex injuriis agentium externorum, quibus expositus talis fœtus, non potest facilè credi resistendo sufficiens, non putamus tunc, de animæ rationalis in eo perseverantia, ullam esse posse probabilitatem, sed tot, & tam gravia ex variis capitibus de capacitate Baptismi dubia, certam in contrarium ostendere incapacitatem, ut propterea gravis à nobis judicetur imposita sub mortali hujusmodi tam exiguum fœtum baptizandi, etiam sub conditione, necessitas. Quæ tamen admitti probabiliter poterit, si fœtus in majori aliqua quantitate, puta ovi columbini, eiiciatur, cum in eo tertium, & ferè maximum periculum de extinctione subitanea probabiliter cessare videatur. Hoc est Facultatis nostræ Judicium, quod libentissimè aliorum Censuræ submittimus.

Hujus difficultatis solutioné vide infra

Datum Pragæ 3. Martij. Anno Domini 1663.

Loco ✠ Sigilli

Rodericus de Arriaga Soc. IESV
Sacerdos S. Theol. Doct. ejudem
Pragensis Vniversitatis Decanus,
nec non Præfectus Generalis stustudiorum in Collegio Clementino ejusdem Societatis.

* * *

Cen

Cenſura Excellentiſſ. DD. Antiquiſſ. Facultatis Medicæ Univerſitatis Carolo-Ferdinandeæ Pragenſis.

IV.

LIbellum R.P.Hieronymi Florentinij Congregat. MATRIS DEI Clerici Regularis de Miniſtrando Baptiſmo humanis fœtibus abortivorum FacultasMedicea Pragenſis accuratè reviſum, non ſolùm ex eo, quod ſalutem animarum in fœtibus abortivis delitescentium ſollicitè,& magno zelo procurare ſatagat,eoſdemque Baptizari poſſe,aut etiam deberi ſolidè demonſtret; ſed etiam ob multam eruditionem,quam continet Studioſis Medicinæ perutilem,majori Luce,quo à pluribus legatur,dignum judicat.Pragæ 1.Februar.Anno 1663.

Jo.Marcus Marci à Croland, &c.
Medicinæ Profeſſor prim. & p.t. Decanus

CENSVRA ILLVSTRISSIMORVM PP. Theologorum Celeberrimæ Vniverſitatis Pariſienſis Sorbonenſis à tribus fideliſſimis Teſtibus,& Aſſertoribus per Epiſtolam ſubſcripta.

Adm. R. ac Eruditiſſ. P. Hieronymo Florentinio Congregat. MATRIS DEI Religioſo.
Stephanus le Bulenger, Ioannes Hamel, Ioannes Du Moulin, Theologi Pariſienſes.

V.

LIbrum, cui titulus eſt, *Diſputatio de Miniſtrando Baptiſmo Humanis fœtibus Abortivorum*, non ſine magna voluptate legimus, Vir religioſiſſime, nec non in eam, quam in decima præſertim, & undecima ſectionibus proponis, explicaſque, Theſim, *Fœtus humanos quocumque tempore venerint in lucem à die conceptionis ſub conditione ſaltem baptizandos eſſe*, diligenter inquiſivimus,illam in publicis exercitationibus Sorbonicis, & quidem

quidem comprobantibus Dignissimo Sacræ Facultatis Syndico ac tanquam veram propugnari curavimus. Illam expensis accuratè, quibus nititur, scripturæ, Patrum, rationisq. momentis, indubitatam plurimarum Animarum promovendæ saluti, & prohibendis (quæ in procurando Abortu perpetrant perditissimæ illæ mulieres, falsa quadam servandi honoris specie, & damnata à S. Basilio formati, & informis fætus subtilitate delusæ) homicidiis perutilem, quin etiam Sacramento Baptismatis, cujus finis hominum Sanctitas, & salus, commodam esse censuimus. Datum Parisiis anno Domini millesino, sexcentisimo, sexagesimo tertio, die vero septima Mensis Decembris.

Stephanus Le Boulenger.
Joannes Du Moulin.
Joannes Hamel.

Censura Illustriss. DD. T. Mercier. D. Theologi, & Antiqui Rectoris Inclytæ Universitatis Remensis.

VI.

QUamvis nihil obscurius materia, quam hic Liber Disputationis de Ministrando Baptismo humanis fætibus Abortivorum à R.P. Hieronymo Florentinio Congregat. MATRIS DEI Clerico Regulari compositus tractat, attamen ita clarè, & nitidè dubium illud Author exposuit, quodque authoritatibus tam scripturæ, quàm Sanctorum Patrum, & Physicorum ratiociniis stabilivit; ut veritatis potius nomen sibi vendicaverit, quàm dubij; scilicet ministrandum esse humanis fætibus abortivorum Baptisma sub conditione. Quamobrem ut in lucem prodeat censui, & judicavi, cùm nihil contineat contrarium Fidei Catholicæ, Apostolicæ, & Romanæ; immò ipsum multum devol-

luentibus fructum allaturum; quippe qui pugnat adversus eos nuperrimè docentes, sed statim damnatos, posse gravidam, innuptam sibi (ut salvetur honor) tuta conscientia abortum procurare; pessimè addentes fœtum humanum non animari Anima rationali, nisi post (elapso tempore maturo) ex utero ejectionem, ideoque secundum eorum sententiam non baptizandum, nec homicidam matrem sævientem in prolem, puniendam à Prætore, quod est impium. Datum Parisiis die 29. Mensis Martij Anni reparationis humanæ Naturæ millesimi, sexcentesimi, sexagesimi quarti.

T. MERCIER DOCTOR THEOLOGVS

Illustrissimi, & Reverendissimi D.D. Joannis Caramuel, Campaniensium, & Satrianensium Episcopi, Sacræ Cæsareæ Majestatis Consiliarij, &c.

Ad Adm. Reverendum, & Eruditissimum D. Patrem Hieronymum Florentinium Auctorem hujus Libri.

EPISTOLA PRO CENSVRA VII.

INgeniosam illam disputationem tuam *de Baptismate humanis fœtibus abortivis ministrando* quam magna rationum, necnon Patrum Doctorumque juniorum authoritatum efficacia firmasti, libentissimè legi, & ex cimmeriis tenebris tantam te lucem, & claritatem eruere potuisse demiror. Multa in isto erudito Syntagmate, quæ hodie rara, cras, aut perendie erunt communia, suo enim pondere stat veritas, suo splendore se prodit; & semel visa, esse non poterit viris doctis invisa. Sane Pygmæus, & Gigas nomina sunt in Categoria quantitatis opposita, at ipsa in hoc libro coincidunt; si enim considerem molem est parvus; si fructum, magnus; nam omnes in eo litteræ in majorem Dei gloriam, & proximorum miseria extrema laborantium salutem

æternam

æternam collimant.Hanc oro ob rem Florentini doctissime, ut tandem aliquando festines, & in lucem emittas ista folia, quæ plena pretiosi seminis fructum uberrimum sunt reditura.Hæc est sententia mea: hoc est meum de hoc libello judicium. Et quidem tametsi viris doctis ita pauca dixisse,aut verius insinuasse,sufficeret,quia tamen istud opus ad doctos, & indoctos perveniet,utriusque me debitorem fateor,& rationem,qua subsistit meum judicium subjungo.

Magni hominis (& Μακραντρόπῳ nomine mundum intelligo) conditio, & syntaxis est mira. In eo sol oriturus, prius ad crepusculinam lineam, quam ad Horizontalem accedit, & ipse occidens, ultra Horizontem præterlapsus, magno ruit adhuc tempore,antequam iterum superet crepusculinam.Si Horizontalem pingi jubeas in pagina,una, & eadem erit omnium Geographorum,& Astronomorum opinio:si autem crepusculinam, quot capita,tot sententias invenies.Voluerunt plurimi inter lineam Horizontalem, crepusculinamque graduum 15 m, interesse divortium; & hanc sententiam me docuerunt Compluti, dum ibi Philosophiæ vacarem.Submittit illam Tycho Brahæus ad gradum 16.½:& audentiores alij, quorum *in Commentariis suis super Sphæram Ioannis de Sacro Bosco*, Clavius meminit, ponunt 17.½Ptolemæus 18. statuerat.Christophorus Rothmanus *in Epistola quadam ad Tychonem* 24.& quod mireris alij etiam 30. Vnde meritò P.Navius,cum tam dissentientes illustrium hominum opinationes subaudit,exclamat, non posse dari certam aliquam crepuscula metiendi regulam, cui consonat Joannes Alstedius *Encyclopediæ tom.2. libro* 17. *parte tertia capite*.3. *paragrapho quarto pag*.452. *&* *libro* 19. *parte*.1. *capite*.3. §.9. *pag*.596.

Hac notitia præventus ad parvum mundum (& *Microcosmi* nomine,hominem intelligere debeo) converto oculos, & Divini Platonis sententiam, quæ inter utrumque hominem,inter utrumque mundum(parvum,magnum)summam analogiam,& concordiam instituit, esse veram invenio. Vita est Sol Microcosmi? quia, sicut in mundo Æthereo, Sol est omnium cælestium motuum ratio; etiam illa ortui, & occasui est

 obnoxia

obnoxia: nempe visibili, & crepusculino. Oritur Homo oculorum judicio, cum nascitur; occidit eorumdem oculorum sententia, cum desertus à sensibus nullum vitalem actum elicit, qui possit humanitus percipi. Iste est visibilis diei Humani Finitor, hic Horizon: & quidem diem meritò voco totam durationem humanam ut consonem illi, qui dixit. *Tota vita dies vnus.*

An ne tunc primum homo vivere incipit, cum vivere à nobis videtur? an tunc ultimo vivere desinit, cum videtur vitam cum morte commutasse? Non puto. Ante ortum Humanus Sol auroram (hoc est lucem, & claritatem dubiam) habet: post occasum crepusculum: nam in homine prius desinit operari quam esse. Hinc ortæ leges in Republica, tam Ecclesiastica, quam sæculari, ne corpora efferantur statim: aliqui enim sunt egressi ex sarcophago, & aliqui sepulti adhuc vivi. Possem multos nominatim producere, sed quia frequens, & scita res est, sufficit Philomatum Poëtam ingeniosum audiri: numero enim LXIV. de quopiam, qui discipulorum errore mortuus creditus, vivus terram subiit, sic cecinit.

Mente procul stantem sua vecors turba magistrum
Viventem sepelit, quem periisse putat.
Errantum pœnas Doctor luit: & rude vulgus
Iam male, sic moriens, edocuisse dolet.

Ergo sicut sunt leges, quæ jubent ne desivisse putemus hominem, quem sensu destitutum videmus, quousque succurrat tempus ratio-ve, quæ illum esse mortuum evidenter ostendat; esse deberent etiam, ne nondum incepisse infantem vivere existimemus, tametsi sensuum in illo nulla inveniamus tyrocinia quousque vel nunquam eum habuisse vitam, vel jam perdidisse ratio certa, & indubitata persuadeat.

Sed quò ponemus crepusculinæ vitæ terminos? quis definire audebit, quanto ante ortum tempore, quanto post occasum vita infra sensibilis Horizontis terminos delitescat?

Multæ

Multæ profectò ſunt ſententiæ de Solis materialis crepuſculo:at multo plures de vitæ Humanæ initio fineque.Agens de vitæ Humanæ aurora in Theologiæ fundamentalis meæ *num.* 1622. extremas ſententias connexui : has etiam, & intermedias omnes. Tu à ſect. 2. ad 10. prudentiſſimè ſtatuis *punctum , aut inſtans illud temporis , quo rationalis anima à Deo creatur , & corpori Embryonis infunditur , incertum , & valde dubium eſſe* : quod ipſum ſacræ Scripturæ auctoritate *parte prima*, Patrum teſtimoniis *ſecunda*, & rationibus *tertia*, confirmas.

Hinc converto ad occaſum oculos, & alterum contemplor crepuſculum. Ejuſdem libri mei fundamento LXVI. *num.* 1881. hanc concluſionem ſtatuo , *Non eſt evidens tunc mori hominem cum vltimo ſenſu privatur* : vel verbis tuis aſſertionem accommodans *punctum , aut inſtans illud temporis , quo rationalis anima ſeparatur à corpore , incertum , & valde dubium eſt*.

Hinc oriuntur duæ connexæ quæſtiones, altera de Baptiſmo, altera de Pœnitentia , utrum videlicet omnis fœtus abortivus poſſit, aut debeat baptizari ? utrum omnis homo, qui ita ſenſibus eſt deſtitutus , ut videatur jam mortuus, ſi aliunde non obſtet, abſolvi poſſit ? (Conſulto dixi *ſi aliunde non obſtet* ; nolo enim quæſtionem, quæ inquirit , an qui nec eſt confeſſus, nec vllo ſigno ſenſibili confeſſarium vocavit, abſolvi poſſit ? hæc enim novam addit difficultatem & à me uberius ediſſeritur *à n.* 1848. *ad num.* 1878.) utramque breviter dilucidabo, & ut priorem expediam eruditiùs, & clariùs, poſteriorem prætermittam,quam *ibid. n.* 1878. ad ſequentes concluſiones reduco,

Prima. *Anima ſeparata* [illegible]*rpore non poteſt à peccatis abſolvi.* Secunda. *Impoſſibilis eſt caſus , in quo dubitetur utrum homo adultus ſit vivus , vel mortuus.* Tertia : *Si eſſet poſſibile ejuſmodi dubium , & de facto daretur , deberet homo habens dubiam vitam abſolvi.* Quarta. *Si fuiſſet homo mortuus , & miraculo dubio ad vitam dubiam revocatus , deberet cenſeri non vivus.* Quinta. *Caſus eſt poſſibilis , in quo aliquis probabiliter*

dicatur mortuus. Sexta. *Homo probabiliter vivus (ſi aliunde non obſit diſpoſitionis defectus) abſolvi poteſt, imo & debet.* Septima. *Homo minus probabiliter vivus, abſolvi poteſt, debetque.* Sed à quo ? *Ex juſtitia à ſuo Parocho : ex charitate vero à quocumque ſimplici Sacerdote*, & hinc novum dubium ſuboritur, ſcilicet. An quando Hominem poſſe, aut debere abſolvi dicimus, de abſoluta, an vero de conditionata abſolutione differamus ? Reſpondeo. *Hominem certo vivum, quantum ex hoc capite abſolvi debere abſolutè : probabiliter vivum abſolutè, vel conditionate : at vero dubio vivum tantummodo conditionatè* Hæc de vitæ humanæ crepuſculo, quod ſenſibilem occaſum ſequitur : tranſeo ad aliud crepuſculum, & vitæ humanæ auroram, & initium contemplor, & has conclusiones ſubjungo.

Prima : *Non creantur animæ rationales, antequam corporibus humanis infundantur.* Quid ſi prius crearentur, & poſtea demum infunderentur ? Illæ antequam unirentur corporibus non poſſent baptizari : cum quia pure ſpirituales ſunt, & aqua lavari ideo non poſſunt : tum quia Sacramentum Baptiſmi pro Hominibus eſt inſtitutum, & animæ nondum vnitæ corporibus non eſſent homines. Secunda : *Poſſibilis eſt caſus in quo dubitetur, an fœtus animatus ſit ?* Tertia : *Fœtus habens dubiam vitam poteſt, & debet baptizari.* Quarta *ſi eſſet à natura certum tempus ad fœtuum animationem conſtitutum, Embryo, qui miraculo dubio ad vitam dubiam perveniret, prudenter cenſeretur nondum vivus* : & cur ? quia eſſet pro lege à natura conſtituta poſſeſſio. Quinta. *Caſus eſt poſſibilis, in quo fœtus probabiliter dicatur vivus.* Sexta : *Sanè fœtus probabiliter vivus baptizari poteſt, debetque.* Septima : *Imo etiam minus probabiliter vivus etiam poteſt, & debet.* Sed à quo ? *Ex juſtitia ab ordinario Parocho : & ex charitate à quocumque.* Et quo modo quæſo baptizabitur, abſolutè, an ſolummodo conditionate ? *Fœtus ſi certò vivat, abſolutè, ſi vita probabili animetur, abſolutè, aut conditionatè ; ſi vero dubia tantùm conditionate.*

Si ſcire velit aliquis, vnde hæc poteſtas, aut etiam obligatio exoriatur ?

exoriatur? Ad officium, si de Parocho; ad charitatis legem si de cæteris agamus, recurro: tenetur enim homo sub peccato mortali juvare proximum constitutum in æternæ damnationis periculo. At fœtus animatus, qui meo errore judicatur aut nondum animatus, aut mortuus; & æger vivus, qui meo errore jam obiisse putatur, sunt in æternæ damnationis periculo, salui erunt, si congrua Sacramenta recipiant, aut aliàs in æternum peribunt. Ergo crudelis sũ, & sanguinis Divini reus, si nolim abluere alterum & alterum à peccatis absolvere. Quamobrem, Si in dubio Sacramenta administro conditionatè, infero nulli injuriam, etiam in casu, quo careăt anima illa corpora de quorum vita dubitatur, Cæterum si illa anima prædita sunt, & tamen Sacramenta negentur, ob opinationem meam in æternum damnantur. Ergo ne hanc illis irrevocabilem injuriam inferam, tutiorem viam ingredior, faveo periclitantibus, & eis quo possum modo Sacramenta administro.

Hanc tu resolutionem, quoad abortivos fœtus statuis, & eruditè exponis *sect.* 10. postea *sect.* 12.13. & 14. objectiones nonnullas proponens, & fortissime diluens.

Uale igitur Pater eruditissime, bellum infer Lymbo (aut etiam forte Inferno, de statu enim infantum, qui caruerunt, aquæ Sacramentalis beneficio, nihil hucusque definivit Ecclesia) & quia eum non potes expoliare animabus, quas eo invexere ignorantiæ scrupulosæ, præjudicia, ob quæ multis infantibus, qui erant re vera vivi, cum tamen viderentur mortui, fuit Baptisma negatum, grandi ore potiùs concionare, quam disputa; ne Obstetrices, & qui Embryonibus aborientibus adsunt, pergant desipere, hoc est, ne Christi meritis efficaciam invideant, infantibus dubia, aut probabili præditis vita, viam ad gratiam, & gloriam occupantes. Uale iterum, ut doctissimis libris exornes Theologiam. nostro ævo sublimium ingeniorum concursu ad magnam perfectionem promotam. Romæ pridie Kalendas Octobris M.DC.LVII.

****

Censura

Censura per Epistolam Excellentiss. D. D. Ludovici Crespÿ Episcopi Placentini, & ad SS. D. N. ALEX. PP. VII. Oratoris pro Ecclesiis Hispaniarum, & Catholico Rege Philippo IV.

VIII.

Molto Rever. Presbitere Osservandiss.

IL Presbitere Hippolito Marracci farà testimonio à V.P. della mia impossibilità di rispondere alla sua gratissima Lettera; poiche parecchi giorni mi hà veduto travag iato dalli dolori di fianco, e di podagra. Adesso trovandomi sollevato di essi rispondo ringratiandola in primo luogo del favore che mi fà, parendoli che sia di qualche stima il mio giuditio del suo Libro; E volendo che jo ne cavi da N. Sig. il suo giuditio in quanto alla pratica. Quanto à me jo non dubiterei certo, de che si potesse ministrare il Battesimo *sub conditione*, e la prima volta, che tenga Audienza del Papa, farò l'vfficio opportuno per cavare il più sicuro parere. E per fine le bacio le mani. Di Roma li 18. Giugno del. 1661.

Di V. P.

Sér. Affettionatiss.

Lodovico Vesc. di Placenza.

Censura

Censura iterum scripta per secundam Epistolam ad Authorem ab Illustriß. DD. Ioanne Caramuel, Episcopo Campan. &c.

IX.

Adm. Rev. P. Hieronymo Florentinio Congregationis MATRIS DEI Clerico Regulari. D. & Amico meo Observantiss.

ERit valdè difficile, ut opinor, universitatum Salmanticensis Lovaniensis, Parisiensis, &c. extorquere Censuras: nam Politica ratione ducuntur, cui omnes Scholasticæ cedunt. Salmanticensis ante viginti annos à me in Causa Cornelij Jansenij consulta, respondit, non esse moris, ut per modum corporis responderet, nisi à Sum. Pontifice, aut à Rege rogata; sed tamen jussit; ut singuli dicerent privatim, quid sentirent: quod ipsum plerique fecerunt. Lovaniensis in Belgio, Salmanticensis Vniversitatis Soror est: undè non miror, si lege simili suam authoritatem manuteneat. Sorbona Vniversitatum Galliæ Princeps, crebro consulta à Regibus, tacebit consulta à privatis. Ergo proderit has Vniversitates tanquam scientiarum Numina venerari, sufficiet enim Nobis, si per Doctores suos respondere dignentur.

Jam scis, mi Florentini, causam, ob quam tacent celeberrimæ Vniversitates: Non igitur Salmanticensis, ob illas, quas tibi rescribunt. Videlicet (1) hoc, quod tuus libellus suadet, esse nouum in Ecclesia Catholica: (2) esse contra D. Thomam: (3) non esse probabile embryonem, qui primis à conceptione diebus vix granum hordeaceum excedit, informari anima rationali. Ergo proderit, si de singulis his objectionibus breviter discurramus. Agens igitur.

De *prima* dico, te optimè probavisse, Ecclesiam, si lege sanciret omnes fœtus abortivos esse sub conditione baptizandos, non esse dicendum novum præceptum ferre, sed antiquum ex-

tendere, aut verius explicare. Hujusque oppositum illa non jussit, præceptum enim Divinum à Baptismo reposuit, jussitque infantes anima rationali præditos ablui; quinam autem essent illa anima rationali præditi, judicio prudentum reliquit. Vndè quia hodie major lux judicio prudentum affulsit, ex natura rei illud præceptum extenditur, & non esset novitatis, aut inconstantiæ arguenda Ecclesia, si hanc ipsam veteris præcepti extensionem, quæ re vera jam datur ad omnium instructionem, dari de facto declararetur.

Et quid, si per impossibile antiqui Pontifices sibi à sui temporis Philosophis, & Medicis suaderi permisissent, fœtus ante diem 40. vel 80. rationali anima non informari, & huic stando persuasioni illos ante prædictum 40. vel 80 diem baptizari inhibuissent? an non hodie veritate detecta non deberet ALEXANDER VII. Sanctissimus Dominus Noster jubere absolutè contrarium? Non est cur à me responsionem expectes, jam enim olim *Epist*.180. respondit Mellifluus Bernardus. *Hoc solet habere præcipuum Apostolica Sedes*, inquit ille, *ut non pigeat revocare, quod à se fortè deprehenderit fraude elicitum* Ergo in casu nostro Veteres Pontifices prudenter iussissent ante diem 40. vel 80. abortivos, fœtus non esse baptizandos, quia Philosophorum, & Medicorum sententiæ, tunc temporis indubitatæ, assentiri debuissent: & tamen hodie Sanctissimum Dominum Nostrum, ubi deprehenderit, jussionem illam Philosophorum fraude, aut errore fuisse elicitam, non pigeret eandem revocare.

Confirmat hanc doctrinam Eugenij IV. Constitutio, quæ incipit. *Regularem vitam*. in qua nos juvat hæc periodus. *Cum plerumque contingat importunitate potentium, & negotiorum multitudine suppressione veritatis Sum. Pontifices fatigatos, aut circumventos, ea concedere, quibus aliàs nullatenus annuerent, &c*. Ergo si Eugenius prudentissimè revocavit gratias, quas suppressione veritatis Sum. Pontifices Prædecessores sui circumventi concesserant: etiam revocasset præcepta, si qua illa suppressione veritatis circumventi imposuissent.

Confirmat

Confirmat hanc doctrinam adhuc clarius Julij II. Constitutio, quæ incipit, *Religionem vestram*, & expeditur 30. Januarij 1508. Nam cum quidam Sylvius ab eodem Julio postulasset, & impetrasset, aliquas Ecclesias, & domos, quæ erant Patrum Augustinianorum, veritate detecta, integerrimus Pontifex gratiam prudentissimè, & justissimè revocavit, Sylvio perpetuum silentium imposuit, declaravitque *suæ intentionis, & primi propositi semper fuisse, conservare singulis sua Iura, nec unquam voluisse privare Ordinem S. Augustini illis Ecclesiis, si illius erant; sed accensere Ordini, ad quem pertinerent revera: adeoque impetrationes illarum, qualitercumque factas (etiamsi motu proprio) non tenere, ut pote præter mentem, & voluntatem suam expeditas.* Julius igitur Pontifex, si à Philosophis deceptus, & circumventus Baptismo fœtus abortivos privasset, ubi errorem percepisset, perceptum revocasset, & declarasset. *Suæ intentionis, & primi propositi, semper fuisse conservare singulis sua Iura; nec unquam Baptismate voluisse privare abortivos, si viverent: adeoque jussiones illas, si quæ infantes vivos baptizari inhiberent, qualitercumque factas (etiamsi motu proprio) non tenere, ut pote præter mentem, & voluntatem suam expeditas.*

Ecce non dantur Ecclesiasticæ leges de non baptizandis abortivis; interim, si darentur, fuissent justissimæ, quandiù ut certum à Philosophis, & Medicis supponeretur, illos anima rationali carere: cæterum veritate detecta prudentissimè, & sanctissimè revocarentur, & contraria lege sublata, Jure suo frui abortivi fœtus permitterentur. Nec juvat dicere; non esse certum illos Anima rationali informari; Nam infans, qui probabiliter est vivus, baptizari debet sub mortali: & opinionem Fieni quis audebit improbabilem dicere, si præter Viennensis, & Pragensis Vniversitatum Censuras, etiam Avenionensis, quæ Pontificia est, approbatione, & judicio honoratur. Vide Danielis Sennerti Epitomen à Claudio Bonetio exaratam.

A secunda Objectione facili negotio me expedio Primo enim ajo, posse sententiam tuam in Schola D. Thomæ defendi; illo videlicet modo, quem proponis; Nam illa Animarũ successio, si

datur, breviſſimo tempore completur: vel etiam alio modo dicendo, has tres Animas, quæ ſuccedere ſibi dicuntur, non diſtingui intrinſecè, & entitativè, ſed extrinſecè, & quo ad effectus; Infunditur enim ſpiritualis Anima, quæ ſub initium, qua vegetativa, & poſtea organa convenientia nacta, quà ſenſitiva, & tandem qua rationalis operatur. Hanc viam inivit P. Poncius Minorita: hanc alij, ut D. Thomam cum Scoto concilient *Aio ſecundo*, non eſſe neceſſarium, ut Conſtitutiones Pontificiæ ad doctrinam D. Thomæ elimentur. Hoc clariſſimè oſtendo: quoniam, ſi agamus de Jmmaculatæ Uirginis conceptione, opinionem minus piam habuiſſe D. Thomam certum, & indubitatum eſſe affirmant Patres Dominicani: & tamen multi Summ. Pontifices ediderunt Bullas, quæ faverent opinioni contrariæ. Non poſſe Sedem Apoſtolicam in voto diſpenſare ſolemni, eſt Angelici Doctoris, & omnium Thomiſtarum ſententia: & tamen pluries Summi Pontifices in illo diſpenſarunt. Solius eſſe Epiſcopi Ordines majores conferre tenent cum D. Thoma communiter PP. Dominicani: Et tamen Abbas Ciſtercienſis, & quatuor Coabbates Hypodiaconatum, & etiam Diaconatum conferunt, ex particulari privilegio Quid plura? Nota res eſt, nec debet vlterius probari. Sanè æmulis, vel invitis omnia Angelici Doctoris aſſerta, vel certa, vel probabilia ſunt. Hoc non tollit multa poſſe præter, aut etiam contra probabiliter aſſeri. Et vt in particulari loquamur, iſtam conſequentiam. *Hoc eſt contra Sanctum Thomam: Ergo eſt impoſſibile.* Nemo doctus admittet: multa enim Scotiſtica Schola pronunciat, quæ opponuntur Thomiſtarum doctrinæ, & tamen probabilia ſunt. Accedit, te prudenter Propoſitionem ſimplicem à Modali diſtinguere, & ſi enim ultro demus Propoſitionem hanc, *Embryo tertia ad ſummum die informatur anima rationali*, opponi doctrinæ Divi Thomæ, negabimus eidem doctrinæ opponi hanc, *Probabile eſt Embryonem tertia ad ſummum die anima rationali informari.* Nullibi enim Sanctus Thomas dixit ſententiam hanc, quam poſt Fienum paſſim amplectuntur Doctores, eſſe probabilem.

Ad

Ad Tertiam objectionem dico, responsionem illam tuam esse solidam : Nam si dicamus Animam esse organici corporis conformatricem, nullo modo intelligi poterit Embryonem figuram humanam affectare, & anima humana carere.

His igitur iterum consideratis ad controversiam principalem vnico Syllogismo respondeo.

Infans, qui probabiliter vivit (qui probabiliter Anima rationali informatur) debet saltem sub conditione baptizari. Nota illud *debet.*

At embryonem tertia ad summum die informari Anima rationali est probabile.

Ergo baptizari debebit, si per abortum emittatur.

Uale Uir doctissime, & Deo, cujus causam agimus, me in tuis Sacrificijs commenda. Neapoli 23. Novembris 1663.

Tuæ doctissimæ, & Eruditissimæ Dominationis humillimus Servus

Caramuel, &c.

Censura Reverendissimi Patris Magistri Fratris Michaëlis de Alcantara Vicarij Generalis Italiæ, & Siciliæ, & Procuratoris Generalis totius Ordinis B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, Sanctæ Inquisitionis in Hispania qualificatoris, & Sacræ Congregationis Indicis in Vrbe Consultoris.

X.

De mandato Reverendissimi P. Francisci Guinisij Religiosissimæ Congregationis Clericorum Regularium Matris Dei Rectoris Generalis, Præsulis quidem eximij, & mihi quamplurimis

plurimis titulis summa observantia colendissimi, sedulò, ac attente perlegi Disputationem istam de ministrando Baptismate humanis fœtibus abortivorum Auctore R.P. Hieronymo Florentinio ejusdem Congregationis Alumno, & non modo nihil in ea offendi, quod Ecclesiæ Sanctionibus, aut bonis moribus, vel leviter repugnet, verum etiam, & illius Auctorem solidæ eruditionis virum, ac superiori laude dignissimum censeo, ut qui in re morali, in qua Doctores, uti Hercules in suis columnis Gaditanis non plus ultra videbantur inscripsisse, plus ultra aggredi, uti Columbus in novi occidui orbis inquisitione, ac adinventione, & conatus sit, & feliciter adeptus fuerit. Feliciter inquam imo & felicissime; perspicuè enim apparet novam resolutionem suam non tam topica ratiocinatione probare, quam Theologica demonstratione convincere, dum eam legitima consequentia infert ex quodam principio certo ex Præcepto Charitatis desumpto, ac ad fidem pertinente, & ex varietate opinionum circa animationem humani fœtus, quarum licet nulla transeat probalitatis metas, omnes tamen, cum quælibet sit assensus cum formidine alterius partis, evidenter concludunt, quod quamvis incertum sit determinatum tempus talis animationis, in quocumque tamen post conceptionem, seu receptionem seminis, ea potest contingere. Quapropter judico, prædictam resolutionem uti probatissimam omnino in praxi sequendam esse, excipiendamque fore cum magna omnium, Theologorum congratulatione, si typis detur, ut lucem videat simulque det lucem. Et hæc mea mens, cui lubens me subscribo sub meliori semper. Romæ in hoc Conventu S. Adriani Sacri Ordinis Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum die 1. Novembris 1657.

Fr. Michaël de Alcantara.

Censura

Cenſura Reverendiſſ. D. D. Vicarij Generalis Illuſtriſſ. D. D. Epiſcopi Viennenſis.

Stephanus de Zvvixſchlag Sanct. Theolog. D. Præpoſitus Viennenſis, & antiquiſſimæ Vniverſitatis ibidem Cancellarius, S. C. M. Conſiliarius, & Illuſtriſſ. ac Reverendiſſ. Principis Epiſcopi Viennenſis, Officialis, & Vicarius Generalis.

XI.

DIſputationem de abortivis, & immaturis Fœtibus humanis conditionatè baptizandis, Authore R. P. D. Hieronymo Florentinio Congregationis MATRIS DEI Clerico Regulari conſcriptam, magna mea conſolatione legi, & cenſeo planè digniſſimam eſſe, quæ in toto Orbe Chriſtiano evulgetur, & typis ſepius mandetur, quatenus, non tam animarum curæ Præfecti, quàm etiam omnes alij, qui parturientibus, aut abortum patientibus adſunt, hanc ſalutiferam doctrinam ſequantur, & in plurium animarum ſalutem exerceant, caveàntque ſtudioſiſſimè, ne hujuſmodi fœtus humanus ſine Baptiſmate ſubito quaſi non eſſet animatus anima rationali de utero tranſlatus ad tumulum, vita temporanea ſimul & æterna privetur. Ita cenſeo infraſcriptus Viennæ Die 22. Decembris 1662.

Loco ✠ Sigilli.

Stephanus de ZWixſchlag. Vicar Gener. Illuſtriſſ. Epiſcopi Viennen..

***** *Cenſura*

Cenſura Reverendiſs. P. Bernardi Geyer Societat. IESV D. Theologi.

XII.

EXimius hic libellus, & ſummè vtilis Orbi Chriſtiano, digniſſimus eſt, qui ſæpius recudatur, vt tam ſalutaris ejus Doctrina de adminiſtrando Baptiſmate abortivis, toti mundo ſecurè, quinimò (ut efficaciùs loquar, cum eruditiſſimo libelli Auctore ſect.11.) etiam neceſſariò practicanda, per novas editiones amplius innoteſcat. Viennæ Auſtriæ 28. Auguſt. 1662. Ita cenſeo.

Bernardus Geyer è
Societate IESV.

Cenſura Reverendiſs. P. Michaelis Heintz Societat. IESV D. Theologi.

XIII.

DIſputatio de Miniſtrando ſub conditione (prout ſect. xj. explicatur.) Baptiſmo Humanis fœtibus Abortivorum, ab Adm. Reverendo. D. P. Hieronymo Florentinio Congregationis MATRIS DEI Clerico Regulari, vix dum quadriennio ab hinc primùm in publicum emiſſa, brevi ſuo Authori animos conciliavit, laudeſque Sapientum. Id merito quidem ſuo: præterquam enim, quòd nihil vel à S. Eccleſiæ mente, vel à morum regula alienum continet; flagrantem pro plurimorum ſalute zelum Doctiſſimi Viri abundè prodit, præſtanti eruditione conſpicuum, & ſolidis Theologiæ ſubnixum momentis. Vt omninò nihil obſtet: quin libellus

libellus iste, mole sua exiguus, at amplissima vtilitate verè magnus, maximo animarum bono, secundis, & sæpius iteratis typis vulgetur. Neque vero ab eximio eius Authore desiderari quicquam possit: nisi, vt (postquam conatu felicis ingenij, publico Theologorum testimonio, effecit; vt Pusillorum populo in regione umbræ mortis periclitanti radius æternæ lucis affulgeret) porrò nunquam desinat, erudito, quo vtitur, ac sapiente calamo suæ, & alienæ salutis avidos, atque omnem sibi Theologiam demereri. Ita censui, Viennæ Austriæ Die 28. Augusti 1662.

Michaël Heintz è
Societate JESV.

Censura Rever. P. Maximiliani Reichenberger Societ. IESV D. Theologi. ejusdemque in universitate Pragensi Professoris ordinarij, & facultatis Philosophicæ pro tempore Decani.

XIV.

Legi accuratè, & expendi Disputationem de Ministrando baptismo humanis fœtibus abortivorum, editam à Rev. P. Hieronymo Florentinio Congregationis MATRIS DEI, Clerico Regulari, & censeò sententiam asserentem, fœtus abortivorum, quocumque tempore ejectos, sub conditione baptizari posse, & debere, esse tum ex principiis intrinsecis, tùm propter gravium, & peritissimorum Medicorum authoritatem, valdè probabilem. In hujus rei fidem propria manu subscripsi Pragæ in collegio S. Clementis Societ. JESV die 3. Ianu. Anno 1663.

Maximilianus Reichenberger è
Societ. IESV SS. Theol. Doctor.

Cenſura Reverendiſs. Raymundi Pinſger Ordin. Prædicat. S.Theologiæ Doctor. Generalis Studij Viennenſ. Regentis, & Convent. p.t. Vice-Prioris.

XV.

LIbellum hunc ab Admodum Reverendo Domino Patre Hieronymo Florentinio Clerico Regulari, non minùs vtiliter, quam ingeniosè elucubratum, perlegi; qui cùm de-adminiſtrando humanis fætibus Abortivorum Baptiſmate, tractet, ejuſdemque neceſſitatem, & obligationem ponderoſis rationibus, & argumentis perſuadeat, tanquam fœtus quidam intellectualis, ex fœcundiſſimo, ac ſubtiliſſimo Authoris ingenio quaſi ſemine conceptus, jamjamque progenitus, per omnia ſanæ Doctrinæ conformis, adeòque non abortivus, aut immaturus, digniſſimus eſt, vt per novas editiones, iterum iterumque renaſcatur, quo ſic uberrimis benevoli Lectoris ſuffultus alimentis, ad immortalem eiuſdem Authoris gloriam multarumque animarum vtilitatem, & ſalutem magis magiſque excreſcat. Ita cenſeo, Viennæ Auſtriæ 1. Septembris, 1662.

Fr.Raym.&c.Pinſger Ord.Præd.

Cenſura Reverendiſsim. P. Chriſtophori Spies Ordin. Prædicat. S. Theologiæ Doctor.

XVI.

CUm Diſputatio hæc eruditiſſima, de Miniſtrando Baptiſmo humanis fœtibus Abortivorum conſcripta, nil Fidei, aut bonis moribus contrarium contineat, quin potius plurimum proximorum

proximorum saluti consulat, dum Author in ea infantium, se ipsos tueri non valentium, zelosum agens Advocatum, fœtuumque Abortivorum partes, de Ministrando eisdem Baptismo, piè, & ingeniosè defendens plures Parvulos ad Dominum Parvulorum amatorem conatur deducere, opus hoc prælo dari, & publici juris fieri posse censeo.

Fr. Christophorus Spies, Ord. Prædic.
SS. Theologiæ Doctor.

Censura R. P. Vincentij Geitter. Ord. Præd. S. Theolog. Doct.

XVII.

Libellus hic à me infrascripto relectus, non supra arenam, sed supra solidissimam tum Auctoritatum, tum rationum petram fundatus subsistit. Proinde velut Civitas supra montem posita, abscondi non potest, sed potiùs dignus est, ut secundo prælo lucem non tam aspiciat, quàm aliis præluceat; velut lucerna accensa super candelabrum posita; quod maximè præstat erga humanos Abortivorum fœtus, æternis alioquin tenebris obnoxios, quos eximia instructione, & directione circa administrandum iisdem Baptismi sub conditione Sacramentum illuminat, & reducit ad lucem inaccessibilem, ut luceat eis cum Sanctis Dei lux ęterna, & qui erraverāt ab utero, dirigit in viā justitiæ, & veritatis: qui mox sederēt in regione umbrę mortis, pręservat ad vitā, promovendo parvulos venire ad eum, qui est via, veritas, & vita ut sint Cives Sanctorum, & domestici Dei, qui fuerant vi peccati originalis patria extorres; prodeat ergò voto meo libellus hic in lucem communem, qui pro communi multorum pusillorum perpetua utilitate salubriter est conscriptus. Ita Censeo

P. F. Vincentius Geitter
Ord. Prædicatorum SS. Theol. Doctor.

Censura R.P. Iacobi Philippi Polini Magistri, Regen. & Lector. publ. in Conven. S. Dominici Bononiae.

XVIII.

TAm multiplex, diffitaque Scolasticorum est complexio, ut admodum semper collaudaverim illud ad Ephes.3. *Multiformis*.textus Syriaci versionem. *Sapientia Dei differentiis plena.* Reticeo plures humorum varietates, quibus DD. constant: hanc duntaxat meo instituto non absonam, observo. Quosdam enim capulari dogmatum vetustati expertus sum affixos, ut probro dent, quidquid novitatis umbram augurari conspexerint, morsibus placita recentiora corrodentes, & comminuentes. Alios recentiorum afferta ambabus ulnis vice versa amplexantes, & principia, tametsi pretioso veritatis unguento delibuta, non alio ab eisdem depulsa prætextu, nisi quia ex senili Parentum fonte perenni fluxu defluxerunt. Quamvis autem novitatis aliquid redolentia, nisi vetustissimis Angelici Doctoris innitantur principiis, mihi non multum arrideant, (hac namque ratione pronunciatum Christi illibatum custoditur, qui de Patre familias edisserens, De Thesauro suo nova, & vetera deducente, vetustatem haud propulsans, nec novitati interdicens, utramque tamen amicabili nexu conjungit) novissima tamen collimantes, Constantinopolitanæ Synodi sententia protectos, nempe *Beatus qui prædicat verbum inauditum*, prorsus non illaudo. Præsertim si ea, qua par est reverentia, veritatisque indagandæ causa pandantur; nec non spiritu non illaqueandi, sed Animas salvandi dirigantur: quæ cum summa industria, mira claritate, disputandi methodo, pulcherrimo stylo, propria eruditione, in hoc perinsigni Libello de Baptismate fœtibus abortivis conferendo à Doctissimo Presby. Hieronimo Florentinio Congregationis MATRIS DEI Clerico Regulari, elaborato apprimè illucescant: Ego infrascriptus Sacræ Theologiæ Magister, ac in celeberrima Vniversitate Bononiensi Theologicæ

gicæ

gicæ Cathedræ S. Thomæ Moderator,nec non ſtudij Generalis S.Dominici Regens (qui juſſus, ſedula pro viribus diligentia, non impari voluptate, hoc præclarum Opuſculum luſtravi) fateor nihil in eo reperiſſe Fidei Catholicæ Regulis diſſonum, Chriſtianæ vitæ moribus nihil contrarium : Quinimo authori non modicum ornamentum allaturum, omnibuſque ſtudioſis plauſibilem futurum cenſeo. Si quidem in arduis, vel altiſſimis voluiſſe; ſeu attentaſſe, commendabile judicatur; hinc conatus, ſtudium, vigilantia, pulſatio ad ſupernaturalem gratiam, virtutis non eſſe naturalis ſancitur in Concilio Arauſſicano 2. *can.6.*Magiſque concupiſcimus ſcire modicum de rebus honorabilibus, & altiſſimis, quamvis topicè, ac probabiliter dumtaxat, quam multum certoque de minus Nobilibus, ſi credimus Philoſopho *libro 11. de animalibus* apud D. Thom. *libro primo de Anima lect.*1. Quid, quod in Theologica navigatione, quæ difficultates,quæ pericula ſuperanda ſint, qui leget,intelliget: Nos enim ſub aquis tam vehementibus non gemere tantum (quod, & magnis viris, ipſiſque etiam Gigantibus evenire, Scriptura teſtatur) ſed & opprimi, ac penè mergi non diffitemur,cum à ſpiritu procellæ exaltati fluctus aſcendant uſque ad Cœlos,& deſcendant vſque ad Abyſſos, ut in tanto diſputationum fragore, & illidentium undarum mole, omnis ſapientia noſtra (ſi tamen noſtra) plenè devorata ſit. Quid ni petere in tam luctuoſa tempeſtate portum, dirigendo puppim, movendo clavum,expediendo vela, dignum commendatione non prædicabitur? Laudetur ergo,pluribus celebretur titulis,conatus,ſtudium ſiderium, vigilantiaque præfati eximij viri. Datum Bononiæ in Conventu S. Dominici die 1. Julij 1663.

F. Jacobus Philippus Polinus.

Cenſura

Censura R. P. Alberti de Albertis Soc. IESV S.Theol. Doct. in Collegio Romano.

XIX.

Legi jampridem idem quoque pereruditum eiusdem Adm. Reu. Patris Hieronymi Florentinij Opusculum de Ministrando Baptismo, &c. testorque ingenuè, mihi illius sententiam legitimè probabilem visam esse, ea propter, quoniam apud cunctos Doctores extra controversiam est, toties sub conditione administrandum esse baptismum, quoties sub dubio negativo rationabili, vel sub opinione probabili est, an validè fuerit collatus vel omninò prætermissus. Vnde infero conferendum quoque esse sub conditione, quotiescumque sub dubio negativo rationabili, vel sub opinione probabili est, an fœtus sit rationali anima informatus; nec ne? Quandoquidem in utroque casu idem periculum damnationis æternæ imminet, ut consideranti perspectum est, facilèque evinci posset, si hic locus esset. Porrò omnia, quæ valdè erudite Author ibidem disceptavit, ex doctissimis Medicis, & Philosophis, & Theologis, vel opinionem probabilem, vel saltem dubium negativum rationabile, necessariò gignunt: an ille fœtus initio sit Anima rationali informatus Neque vllum hactenus argumentum audivi, *quod physicè, vel moraliter demonstret non esse in principio prædicto modo eum animatum*, sed certè prorsus sine prudenti formidine constare de opposito. Quare libenter subscribo supra expositæ doctrinæ, etiam quantum ad reliquas conclusiones, Salvo meliori Judicio, &c.

Albertus de Albertis è Soc. JESV
5. Julij 1663.

Censura

Censura R. P. Antonij Casilij Soc. IESV olim in Collegio Romano S.Theologiæ, & Philosophiæ Lectoris, & pro tempore Studiorum Præfecti.

XX.

Legi disputationem de Ministrando Baptismo humanis fœtibus abortivorum Adm.Rev.Patris Hieronymi Florentinij Congreg. MATRIS DEI Clerici Regularis, in eaque laudavi ingenium, Pietatem, prudentiam, doctrinam, & eruditionem,ex quã sequentes mihi videntur satis probabiliter elici posse conclusiones.

Prima,in quocumque dubio rationabili etiam negativo,quod fœtus sit animatus,potest,imo ex charitate debet baptizari.Conclusionem optimè probat Author,& elicitur ex principiis moralibus evidentibus.

Secunda,Supposita incertitudine animationis fœtus, & probabilitate, quod statim primo animetur Anima rationali: Probabile est, posse baptizari fœtum quocumque tempore habet aliquod etiam dubium signum viventis, quamvis non appareat sensibiliter organizatio accidẽtalis membrorum,&c.quia adhuc potest esse homo substantialiter cum Anima, quæ contraxit peccatum originale, & à qua formatur organizatio accidentalis membrorum,&c.

Primam, & secundam partem eruditè probat Author, ex quibus satis probabiliter deducitur conclusio.

Ex his

Infertur, viros doctos data opportunitate, debere ex Charitate hanc doctrinam propalare,præcipuè Parochis,ut illam suis Parochianis insinuent,præsertim Obstetricibus,& Medicis:Uerum magna opus est prudentia,& suavitate,hisce initiis propter Pusillos,ne excitetur in illis turbatio, quã solet parere novitas; quamvis hæc non sit novitas,sed antiqua veritas,noviter tamen deducta,sicut quotidie fieri solet; Paulatim enim usu mollescit:

† sicut

ſicut factum eſt in multis, ut Author eruditè oſtendit in conferenda abſolutione moribundis,&c.

Nec obſtat, quod Eccleſia huc vſque hanc veritatem non docuerit fideles ; Nam ſicut ſarctum tectumque eſt, ipſam non poſſe docere falſum, ita indubitatum eſt non teneri docere omnes veritates, præſertim, quando tradita ſunt talia principia, ex quibus aliæ veritates *deduci poſſent expreſſius, ut paulatim fieri videmus.* Ita judico Salvo, &c. 6. Julij 1663.

Antonius Caſilius Societatis JESV.

Cenſura R. P. Michaelis Baſſani Soc. IESV, Doctor. Theologi, & librorum in Italia imprimendorum Cenſoris.

XXI.

DIſputatio de Miniſtrando Baptiſmo humanis fœtibus abortivorum Auctore Admodum Rever. P. Hieronymo Florentinio Congregat. MATRIS DEI Clerico Regulari, licet quæſtionem contineat à Theologis tam Scholaſticis,quàm moralibus non agitatam, eam tamen ſingulari eruditione ſacra,& profana, ita ſapienter contextam,tantoque authoritatis, & rationum pondere communitam proponit,ac diſſoluit, ut ſi qua inter opiniones, de re morali valde dubia, & obſcura ſupremum probabilitatis gradum attigit, hanc, de miniſtrando Baptiſmo humanis fœtibus abortivis,opinionem auctoris ſui ſolertia,& ingenio,illum feciliter attigiſſe non dubitem Ita judico ego

Michaël Baſſanus Soc. JESV.

Cenſura

Censura R. P. Nicolai Martinez Soc. IESV D. Theol. in Collegi. Romano p.t.S.Theol.Primarij Lectoris.

XXII.

Vidi eruditam Disputationem doctissimi Uiri Hieronymi Florentinij Congreg. MATRIS DEI Clerici Regularis, de Ministrando Baptismo Humanis fœtibus abortivorum: & reperi plenam eruditionis, & Theologicæ Doctrinæ, adeo ut argumentum sibi propositum omninò impleat. Circa resolutionem Authoris judico, illum modestissimè agere, dum contentus rem in utramque partem problematicè examinasse, tandem concludit, se in illam magis inclinare, quæ Baptismum infantibus immaturè editis, concedit. In quam eandem Conclusionem ego libenter eo.

Primo, quia quoties prudentibus fundamentis dubitatur, an vivat nec ne, hujusmodi Infans baptizandus est; néc modo potest, sed & debet baptizari ab iis, ad quos spectat. At certum est, hujusmodi fœtus imperfectos non vivere incertum esse; & de illis, an vivant dubitari cum prudentibus fundamentis posse Ergo & baptizari debent, & possunt. Major est omninò certa in re morali, & si illa non admittatur, ut certa, corruere necesse est innumeras conclusiones, quæ quasi certa dogmata in praxi Ecclesiæ communi recepta sunt. Minor verò evidenter ostenditur ex iis omnibus, quæ in hoc tractatu aureo disputantur à pr.sect. usque ad 11.

Secundo, quia quoties concurrunt duo Præcepta incompossibilia, hic, & nunc, quod minus est, cedit majori; & majori obtemperandum est; remittente interim minore suam vim obligandi. At hic concurrunt duo præcepta, alterum Charitatis erga Deum, & Proximum, in materia spiritualissima, in qua agitur de summa rerum, hoc est de salute æterna Animæ: Alterum de reverentia servanda Sacramentis. Illud primum majus est, & strictius obligat, quam hoc secundum, ut patet tum à priori,

 quia

quia illud præceptum pertinet ad Charitatem Dei, & Proximi quæ proculdubio est major virtus, quàm religio : Tum à posteriori, quia in similibus casibus ejusdem Concursus sivè occursus præceptorum, semper charitati obtemperamus, subveniendo Proximo periclitanti spiritualiter, & præceptum religionis, ut hic & nunc non obligans, omittimus; sic moribundo sensibus destituto, de quo dubitatur, an sit dispositus, absolutionem sub conditione impendimus, Infantem morti proximum cum adest solum aqua, de qua dubitatur, an sit naturalis, baptizamus, &c. Ergo hujusmodi fœtus imperfecti etiam baptizandi sunt sub conditione.

Nec obstat consuetudo contraria. In primis, quia in hac re praxis est anceps, & varia, secundum opinionem Medicorum, & Obstetricum. Nec potest probari in Vniversa Ecclesia viguisse, aut etiam nunc vigere praxim vniformem omninò contrariam. Secundo, & maximè quia Pastor universalis, sicut nec quicumque alter legislator descendit ad casus particulares specificè, & in individuo, qui propter circumstantias infinities combinabiles, sunt infiniti; sufficientissimè salvatur Providentia Sanctæ Matris Ecclesiæ circa salutem horum parvulorum minimorum, si dicatur sub principiis, legibus, & regulis generalibus de Baptismo parvulis Ministrando, etiam hos, de quibus est sermo, fuisse comprehensos. Ita sentio, & judico, salvo semper Doctiorum, & præcipue Superiorum meorum Judicio, cui me, & resolutionem hanc submitto, dum subcribo. Romæ in Collegio Romano Societatis JESV die 21. Julij 1663.

Nicolaus Martinez
in Coll. Rom. S. Theol. Lect. &c.

Censura Reverendissimi Patris Ioannis Trybault Societat. IESV Doctor. Theologiæ & olim Sacræ Theologiæ Lectoris Lovanij.

XXIII.

Exhibita mihi fuit hæc propositio. *Fœtus Abortivi quocumque tempore edantur in lucem etiam primis diebus cum dubium sit, illos vivere Anima rationali, Baptizandi sunt sub conditione.* Et expensis rationibus, quas pro ea affert Reverendissimus Petrus Hieronymus Florentinius Congregationis MATRIS DEI Clericus Regularis; Censeo, propositionem probabilem, & practicè sequendam: modo fœtus illi humanam speciem præseferant, & non planè constet esse mortuos.

Datum Antuerpiæ 8. Martij 1664.

Joannes Tribault Societatis JESVS Sacræ Theologiæ Lovanij quondam Professor.

Censura Excellentissimi Dom. Dom. Ioannis Baptistæ Solerij Medici Ianuensis.

XXIV.

Opinionem de incertitudine temporis, quo Anima rationalis fœtui in utero Matris existenti, infunditur, ab Adm. Reverẽdo. Hieronymo Florentinio, Cõgregat. MATRIS DEI, Clerico Regulari, in suo doctissimo opusculo de Ministrando Baptismo humanis fœtibus abortivorum assertam, probabilissimam esse omnino censeo; vt varietas doctissimo-

rum virorum in hoc tempore decernendo manifestè ostendit: quod soli Deo cognitum esse, certè credo; Probabiliorem tamen in tanta incertitudine existimo sententiam opinantium, Animam rationalem primis diebus à concepto fœtu, infundi; quia sive fiat delineatio, & formatio immediatè à Deo; sive ab Intelligentia, sive ab Anima vegetante, ut doctissimis viris placuit, cum otiosa non sit facultas; & omnia membra simul, & eodem tempore formentur, credibile est statim, ac primis diebus ad eam formationem devenire, in qua Anima rationalis decenter infundi possit; Hanc formationem in provocato abortu die septima observavit Hippocrates, qui ex sententia Macrobij nimis tamen audacis, nec falli, nec fallere potuerit.

Nec obstat, quod in abortivis fœtibus hæc non observentur quotidie: quia multa concurrere possunt ad has obtenebrandas delineationes; præterquam quod natura tanta subtilitate sua perficit opera, quæ possint potius intellectu, quam sensu percipi omninò. Acarus habet motum progressivum, & per consequens pedes, crura, nervos, spinam, & caput, aut quid illis respondens; & totum animal ope etiam Miscroscopij vix intueri quis potest; Stat igitur verum, incertum, & valde dubium esse tempus, quo Anima rationalis à Deo creatur, & corpori infunditur, & probabiliorem esse sententiam, quæ hoc primis diebus fieri asseverat, Et ita ego sentio salvo, &c.

Ioan. Baptista Solerius
Medicus Januensis.

Illustriss.

Illustrissim. & Reverendissim. Patres, viginti numero S. Theologiæ Professores, Doctores, & Magistri, in celeberrima, & Dignissima Universitate Salmanticensi, visa mea prima Disputatione, De Baptismo Abortivorum edita Ludugni anno 1658. & lecto etiam folio, eadem de re, Lucæ impresso anno supperiori 1663. non solum approbarunt etiam ex professo, meam Prothesim de Baptismate humanis fœtibus quocumque tempore ab utero Matris fundantur, ministrando: Sed imò, tanto studio, & animi propensione periclitantes Animulas juvandi, hujusmodi veritatem amplexi sunt, ut Illustrissim. D. D. Laurentius Cenamius, nunc pro nostra Excellentiss. Rep. Lucensi apud Philippum IV. Orator dignissi. datis ad me litteris sub die 8. Octobris hujus præsentis Anni 1664. scripserit, Reverendissim. Salmanticenses Theologos ad omnes Hispaniarum Episcopos, significasse per Epistolas, meam prædictam Propositionem, esse usu recipiendam, & sequendam in praxi.

Sequuntur Censuræ Illustrissimorum, & Reverendissimorum Patrum Salmanticensium, quarum prima est, imo Opusculum Reverendissimi Patris Ioannis Barbiani Societatis I E S V, in quo doctissime, breviter, & dilucidè perstringit, omnia, quæ ego tribus sequentibus Disputationibus, & præsertim Tertia

Tertia jam impressa, fusè, & sparsim asserveram; Veritas, enim vna est, & vbique, omnibusque illam amantibus, se prodit cognoscendam.

XXV.

IDI, & accurate perlustravi libellum Rev. Adm. P. Hieronimi Florentinij Congregat. MATRIS DEI Clerici Regularis Lugduni editum, cui titulus est, *De administrando Baptismate Humanis fœtibus abortivorum*, eximiè jam laudatum, & comprobatum ab Illustriss. Domino Caramuele. Uidi etiam, & duo ejusdem authoris folia seorsim typis mandata, in quibus novâ luce donatur propositio illa: *Fœtus abortivi quocumque tempore edantur in lucem, etiam primis diebus, cum dubium sit illos vivere anima rationali, Baptizandi sunt sub conditione.* Existimo autem prædictam propositionem, quæ est totius doctrinæ summa in libello contentæ, non solum esse probabilem, & ab omni prorsus censura, sive Theologica, sive Philosophica immunem, sed veram etiam, & in praxi ab omnibus observandam; dignumque esse authoris studium, quod totus litteratorum Orbis cum laude, ac plausu excipiat; cuique de asserta, vel asserenda forsan tot animarum in abortivis fœtibus delitescentium salute, Catholici omnes gratulentur. Ecce enim duo tantum continet illa propositio. Primum est, posito quod prudenter dubitetur, an sit anima rationalis in humano fœtu à primis etiam diebus, cum conformari jam incipit, si eum aboriri contingat, posse ac debere sub conditione Baptizari; ac de hoc quidem dubitari minime potest. Alterum est, incertum nobis esse absolute, atque omninò dubium, quo temporis puncto humanus fœtus anima rationali vivere incipiat, ac sententiam esse, vel possitive, vel saltem negative probabilem, quæ docet animam rationalem mox à principio concepti fœtus infundi, nec expectandum esse quoadusque omnibus organis humanæ proli convenientibus

corpusculum

corpusculum illud distinctum perfectúmque sit. Et quo ad hanc etiam partem spectat, plane in ea sum sententia, vt quod anima rationalis sit primis diebus in fœtu, videatur posse prudenter dubitari, Id enim & ex authoritate scripturæ, ac SS. PP. & ex tot relatis Philosophorum sententijs, rationibusque ab Authore diligenter adductis, efficaciter comprobatur. Quo circa, quamvis nihil Omnino desiderandum nobis reliquerit Authoris industria, adnotare hic tamen breviter placuit, quæ novissime scripsit Petrus Gassendus Sacræ Theoloiæ Doctor, ac Philosophiæ quidem peritissimus, qui solus hac de re latuisse videtur authorem libelli, forte quia Jtaliam ex Gallia non dum transcendit.

Hic igitur tom.2.sect.2. Physicæ, membro posteriori lib.4. capite quarto sic habet: *Quandoquidem vero dubium superest, de tempore quo rationalis anima in corpus infunditur, fatendum est sane rem esse obscuram, nihilque de ea definiri posse, quo ad usque sacra fides, qua creari, & infundi docet quo tempore id fiat definierit. Quippe cum res pendeat ex Dei arbitrio, nemo, mortalium scire id possit, nisi cui forte Deus revelet, aut quis sit, qui gloriari possit esse se Deo à consiliis.* Tunc postquam proposuit, & ex principijs Sacræ Fidei rejecit Stoicorum sententiam, quia asserebat animam rationalem non prius, quam à partu seu nativitate, homini advenire, subjungitur: *Longe esse planius videretur, ut putaremus infusionem fieri ab ipsa usque conceptione, seu à quo usque tempore, semina eo pacto excepta, commixtaque in utero sunt, ut conformationis actio incheetur quippe propter illum tenorem, quem jam inculcavimus* (scilicet quo fœtus ita paulatim formatur, vt ab obscuris quibusdam rudimentis, ad majorem semper majoremque distinctionem insensibiliter procedatur) *nullum reperitur commodius momentum, cum assumpto quolibet alio, incredibile fiat, cur non tantisper antea dispositio idonea fuerit, aut cur tunc adeo fuerit idonea, vt non tantisper amplius expectari debuerit. Nam quod credunt quidem Aristoteli agnoscenti in*

 fœtu

fœtu ex semine usque vegetalem animam, accentique temporis progressu sensilem recipi, qua animal fiat, ac postremo accedere extrinsecus mentem, qua evadat homo; Ecce, si requiratur cur non ab initio, sentiens quoque anima sit? Respondent, quia tunc non sunt adhuc organa ad sentiendum apta; & si instetur, cur cum est etiam sentiens, rationalis quoque non sit. Respondeant oportet, quia non sunt tunc quoque organa ad ratiocinandum idonea. At verò admittuntnè fœtum in utero ratiocinari, ex quo rationalis adest anima, quod jam sint inservientia ratiocinationi organa idonea? Nam perspicuum est homines ratiocinari non posse nisi longè à nativitate, &c. Quare organorum dispositio videtur quidem necessaria, ut operari anima, non ita ut inesse possit; adeo proinde ut cum anima fœtui infundatur intra uterum, dum illi tamen nullus esse rationis usus conceditur, nihil esse videatur magis consentaneum, quam ut ab initio usque infundatur. Hæc Gassendus. Ex quibus & si cœtera deessent, constare satis videtur, quam prudenter dubitari possit de infusione animæ rationalis ab ipso usque humani fœtus exordio. Nec obesse quidquam potest, quod immediatè Gassendus subjungit. *Verumtamen aliqua sunt, quæ id fieri ratum minimè patiuntur. Nam primo sunt aliquæ leges tam canonicæ quam Civiles, quæ procurationem abortus, aut alias occisionem fœtus in utero pro homicidio non habent, nec puniunt, nisi ille fuerit formatus animamque acceperit. Deinde praxis non est Ecclesiæ, ut fœtus qui sunt informes baptizentur, etiam sub illa conditione, si animatus quidem est, &c.* Nihil, inquam, obesse hoc potest; Nolumus enim *ratum esse* quod anima rationalis sit primis diebus in fætu, sed solum, quod sit probabile, aut de quo saltem dubitari meritò possit; nec argumenta quæ Gassendus insinuat, ab ipso adducuntur, quasi manifestè demonstrent, dari post conceptionem tempus, quo rationalis anima nondum creata sit, ac infusa, sed quia rem probabilem faciunt, & sententiam oppositam, quam velut probabiliorem amplectitur, *ratam esse* non sinant. Et certè quod

quod ad primum attinet, ut leges tam Canonicæ, quam Civiles procurationem abortus pro homicidio non habeant, donec ille formatus jam sit, satis est, quod ante formationem fœtus non constat illum esse animatum, quamvis dubitari possit, an etiam ab initio animam rationalem acceperit. Nam in dubio an fœtus sit animatus, forum externum præsumit pro inanimatione in favorem delinquentis, ut ait Navarrus consil. 46. de homic. Ergo quod procuratio abortus in foro externo, non semper reputetur esse homicidium, nihil obest; quominus prudentèr dubitari possit, an fœtus ab initio anima rationali vivere incipiat. Quod vero attinet ad praxim de non Baptizando fætu adhuc informi, ea ipsa est quam cavere intendit Author libelli, & quam revera probat non esse ipsius Ecclesiæ praxim, sed Parochorum, aut obstetricum inscitiam, vel incuriam.

Prosequitur deinde Gassendus, & concludit probandam non esse sententiam illam, quæ asserit animam in maribus quidem circiter quadragesimum, & in fæminis circiter octogesimum diem, infundi, *quia articulatio fœtus conspicua tantum temporis non expectat; ac præter memoratum*, inquit, *fœtum dierum duodecim, observata est etiam ab Hypocrate delineatio in fœtu dierum non amplius septem; idcirco supposita etiam delineationis necessitate ad infusionem animæ, videretur animæ infusio reduci saltem posse ad septimum diem, neque esse trigessimum aut quadragesimum expectandum. Quamquam idnè adhuc tempus congruum sit, Deus solus hactenus novit.* Sive igitur organorum distinctio necessaria sit ad introductionem animæ rationalis, sive non sit necessaria; dubium tamen esse potest, an fætus abortivus paucis à conceptione diebus vivat anima rationali, cum intra paucos dies à concepto fætu, dari absolute possit corpus organicum, licet ejus dearticulatio communiter in tam exigua quantitate observetur.

Imo exinde suaderi probabiliter potest, advenire animam rationalem statim, ab initio conformationis fætus; quoniam

anima rationalis non requirit ad actuandum corpus, exquisitam perectamque ipsius organizationem, ut patet in infantibus, quibus adhuc sunt organa rudia, & confusa, ut proinde rationis vsu tandiu careant, donec sint omnino distincta, & elaborata: Ergo sufficere debet organizatio quamvis imperfecta, & obscura; a t fœtus mox à principio habet aliqua organa, non illa quidem eo modo distincta, quo sunt temporis progressu futura, sed confusa tamen, soluta, ac rudia, cum natura statim à concepto fœtu prima hominis lineamenta ducere incipiat. Ergo dici probabiliter potest mox, à principio animam rationalem infundi, cum etiam sit prorsus consentaneum illam è Dei manibus recens natam, non exigere adhuc nisi corpus nascens, seu organis nascentibus, rudissimis scilicet constans.

Confirmatur primo: quoniam, si certo quodam momento, corporis dearticulatio fieret, ac membra velut erumperent; tunc fortè probabilius, certiusvè esset, animam rationalem simul cum iis advenire; at quia res potius ita fit, ut à rudissimis rudimentis ad majorem semper, majoremque distinctionem insensibiliter procedatur, ut loquitur Gassendus, probabile jam est ab initio usque animam adesse, quæ actuosa ex se cum sit, non cesset unquam incumbere qualibuscumque functionibus potest.

Confirmatur secundo. Namque in humano fœtu, dispositiones, quæ sufficiunt ad animam vegetativam, & sensitivam, sufficiunt etiam ad rationalem; tum quia anima rationalis apta est per se exercere operationes vegetativas, & sensitivas: Tum quia ulterius expectare non potest ad primam sui existentiam, ut materia sit capax discursus: certum enim est, & apud omnes in confesso, imo sæpe insinuatum in scriptura nasci homines, & vivere anima rationali, etiam tunc, cum nullum rationis actum elicere possunt. Atqui dispositiones ad animam vegetativam, ac sensitivam, citissimè adsunt, quando fœtus formari jam incipit; Ergo non improbabiliter dici potest fœtum humanum ab initio usque animatum esse anima rationali

rationali. Minor prob. Nam, ut expressè advertunt Patres Conimbricenses in libro 2. de anima capite primo quæst. 4. artic. 2. *Fœtus confestim post conceptionem nutritur sanguine, quem ei Mater per venam umbilicarem ad id muneris destinatam transmittit, &c. Deinde aliquot post diebus moveri incipit, et si tenui & obscuro motu; ut in iis qui aborsu eiiciuntur, observari poterit: si enim pungantur, contrahent se se, quod pertinet ad animam sensitivam.* Igitur ab initio fœtus adsunt dispositiones requisitæ ad animam vegetativam, quandoquidem adest anima ipsa, & paulo post sensitiva se prodit. Ergo & ab initio etiam adesse oportet dispositiones ad animam rationalem, atque adeo ipsammet corpori infundi; quando quidem cum primo creatur, & infunditur, non alias quam vel vegetativas, vel sensitivas operationes exercere potest, aut petit. Quare vel hoc argumento constat opus non esse, ut materia fætus informetur primum sola anima vegetativa; deindè verò sensitiva, ac demum rationali, cum dispositiones quæ sufficiunt ad animam vegetativam, aut sensitivam, sufficiant etiam ad rationalem.

Hinc vero statim suboritur Tertia confirmatio. Quamvis enim propter authoritatem Angelici Præceptoris probabile admodum sit, animam vegetativam, ac sensitivam præcedere rationalem in eadem materia; probabilius tamen, magisque receptum est, solam esse in humano fœtu animam rationalem, quæ prius quidem actiones vegetandi, deinde sentiendi, ac tandem suo tempore intelligendi munera obeat: Quod præter ea, quæ author libelli adducit præsertim sect. 3. probari ulterius potest tum ex proximè dictis; tum, quia captum fugit, generationem hominis non nisi alterius animalis morte constare, & quod natura eo solum fine animal illud pariat, ut brevissime pereat; tum denique quia cum dispositiones unius animæ sint subordinatæ, nedum incompossibiles, cum dispositionibus alterius animæ, deberet potius in eodem vivente remanere præcedens anima, & sequi pluralitas animarum simul, contra Doctores. Quis enim credat animam vegetativam,

aut sensitivam informare fœtum adhuc informē,cum imperfectè solùm,aut obscurè agere possunt, ac demum, cum adeptæ jam sunt materiam exquisitè organicam, in qua operari perfectius possent, procul ab ea expelli? Quippe nulla unquam substantialis forma esse desinit, nisi dispositiones sibi contrariæ in materiam prius introducantur. at vero anima vegetativa, vel sensitiva,quæ rationalem præcederet, tunc potius peritura foret, cum materia jam esset perfectè disposita ad actus sentiendi,& vegetandi; quod plane videtur, absurdum. Dicendum est igitur, ante adventum animæ rationalis, nullam aliam præcedere in fœtu vel vegetativam, vel sensitivam; atqui fœtus ab initio est absolutè animatus, siquidem continuo per nutritionem augetur,atque intus se se in omnem partem figurat, & format Ergo ab initio usque vivere incipit anima rationali.

Denique confirmatur: quia quæcumque alia forma, præter animam rationalem, nutritionem, & incrementum fœtus, & elaborationem illam organorum peragat; ipsamet sibi suam destructionem moliretur; siquidem postquam sunt jam organa distincta, & elaborata, cum advenire debeat anima rationalis, ipsa operi suo superstes esse non poterit. Ergo forma illa quæ embryonem format, nisi sit anima rationalis, directè operabitur in sui ipsius interitum: at hoc absurdum esse videtur ergo dicendum est, animam rationalem esse,quæ sola ab initio, fœtus conformationem aggreditur; æqujus,enim est,ut quæ organizatum jam corpus sola possidet, organizationi prius incumbat,& in sui emolumentum laboret;quam ut alia quævis forma nihil sibi profuturo labore defatigetur, & propriam sibi mortem adsciscat.

Jam quod attinet ad parvitatem humani corpusculi quamvis illud primis diebus hordeacei grani magnitudinem non excedat, ut ex sententia Medicorum docet Author libelli, nihil obest quominus in ea quantitate adeo parva existere possit anima rationalis. Nam minimum quantitatis, in qua potest anima rationalis primum infundi, non excedere quantitatem

titatem formicæ, docet ex Aristotele D. Thomas in 3. dist.3. quæst.5. art.2.& Abulensis in cap.1.Matthæi, parte 1. quæst.53. Atque id quidem mirabili artificio Divina Sapientia instituit, ut viventia creata in suis initiis sint adeo parva, & minimum quod fieri possit accipiant à generante, nempe ut cœtera vitaliter, & ab intrinseco obtineant, imitando modum illum quo Deus se habet. Quare homo, qui est inter viventia omnia corporea excellentioris naturæ, eo ipso debet in exigua valde quantitate produci, vt totam ferè magnitudinem suam sibi debeat, ac naturam Divinam, quoad fieri possit, æmuletur. At qui hinc etiam facilè rejicitur, quod communiter dici solet, non decere vt anima rationalis, quæ est forma omnium perfectissima, in rudem, & incompositam materiæ molem ab initio fœtus introducatur, sed in corpus organis aptè, concinneque elaboratum. Hoc inquam facile rejicitur, quia, cum modus habendi perfectionem à se sit proprius Dei, & maxima omnium perfectio, tanto aliquod vivens erit perfectius, magisque ad Deum accedens, quanto magis habet à se perfectionem suam. Igitur major erit perfectio hominis, si anima rationalis ab initio, fœtus conformationem peragat, ac totam corporis sui concinnitatem, & elegantiam à se ipsa vitaliter obtineat, quam si corpus organis jam suis distinctum, & elaboratum ab alio accipiat. Namque hoc pacto poterit anima corpus agnoscere tanquam aliquid plane suum, hoc est tanquam adæquatè à se ipsa in eam figuram conformatum. Sic invenire aliquam pulcherrimam veritatem proprio ingenio, melius est ac delectabilius, quam illam discere ab alio; & universim, quod modus possidendi aliquod bonum tanquam à se partum, augeat pretium ipsius boni, docuit Aristoteles 1. rethoric. cap. septimo. Non igitur dedecet animam rationalem, vt in rudem, & incompositam materiæ molem prius infundatur, quando ipsa sibi confestim elaborare illam potest, quin alteri formæ debeat organorum omnium, & corporis sui apparatum.

Sed finem hic facio, ne amplius videamur ligna in sylvam adducere.

adducere, vel lumina in ſolem; quando in libello Authoris nihil omnino deſiderari poſſit ad ſtabiliendam ſuæ propoſitionis veritatem. Quare iterum cenſeo, prudentiſſimè dubitari poſſe, an fœtus abortivus à primis diebus vivat anima rationali, & conſequenter eum ſub conditione Baptizari debere etiam, in quantitate grani hordeacei. Salvo, &c. In hoc Regali Collegio Salmanticenſi Societatis JESV Decimo octavo Kalend. Jul. anno Domini 1664.

Joannes Barbianus.

Richardus Lynceus.

XXVI.

EXiſtimo hanc propoſitionem, *Fœtus abortivi quocumque tempore edantur in lucem, etiam primis diebus, cum dubium ſit illos vivere anima rationali, baptizandi ſunt ſub conditione*, Quæ eſt ſcopus totius libelli R. P. Hieronymi Florentinij, probabilem eſſe, & laudabiliter in praxi obſervandam; quam ſolidiſſimis rationibus Author perſuadet, & conformem judicio communi doctrinæ Theologiæ moralis docentis fœtum eſſe baptizandum ſub conditione, quando dubitatur an habeat animam rationalem, ut ſi haberet caput ferinum, & cætera humana. In præſenti autem prudentiſſimè dubitatur, an anima rationali informentur fœtus abortivi quocumque tempore, & ſub quacumque brevi quantitate in lucem edantur; cum in tot placita ſint Doctores diviſi, & aliqui doceant ſeptima die anima rationali vivere, alij tertia die, ut refertur ſectione ſeptima libelli, & tandem alij in ipſo momento conceptionis, vel intra ſeptem horas à retentione ſeminis in utero, ut conſtat ex his, quæ congerit Author ſect. 8. & 9. Quis autem negabit prudens judicium adeſſe, ubi eſt tanta ſententiarum diverſitas, quarum quælibet non contem-

nendo

nendo fundamento suadetur, quarum nulla evidenter falsitatis convincitur.

Confirmatur. Prudenter potest dubitari an fœtus abortivi habeant animam nutritivam, quocumque tempore, in quacumque brevi quantitate edantur in lucem; cum ad operationes nutritionis minor quantitas, minorque organizatio, quam ad sentiendum, & intelligendum sint requisitæ, & quantitas grani hordeacei ad nutritionem videatur sufficiens, sed quando prudenter dubitatur, an fœtus abortivus habeat animam nutritivam, & dispositiones sufficientes ad actionem nutritionis tantum prudenter etiam dubitatur an informetur anima rationali, quia est sententia probabilis corpusculum non prius habere animam nutritivam, quam rationalem, sed ubi primum dispositum est ad operationes nutritionis animam rationalem infundi, quæ pro tunc tantum est principium nutritionis, & operationum communium plantis; crescentibus quoque paulatim dispositionibus eadem anima rationalis principium est sensationum; tandemquè posteriori tempore ad infusionem animæ rationalis organizatio perfecta ad intelligendum exacta producitur; quam sententiam docet, & ut veriorem tuetur P. Rodericus de Arriaga disp. 1. de Anima, sect. 12. à num. 348. Et eisdem probat rationibus, quibus suam confirmat Petrus Gassendus à Sapientissimo P. M. Joanne Barbiano adductus, quo sicut prudenter potest dubitari, an fœtus abortivi, quocumque tempore, & sub quacumque brevi quantitate in lucem edantur, habeant animam nutritivam, poterit etiam dubitari prudenter an habeant animam rationalem. Sic sentio, salvo &c. In hoc P. N. Divi Bernardi Salmantino Collegio die 2. Mensis Julij, anno Domini 1664.

Franc Antonius de San Pedro, &c

XXVII.

Libellum hunc, & Reverendissimorum Patrum censuras perpendi, contra quem nullum censeo impugnatorem posse prævalere, neque si, teste Regio Vate, qui ex ore infantium, & lactentium perficit laudem, inimicum facile destruit, & ultorem qui linguis nondum formatis non dum lactentium, sed abortivorum adhuc, quasi novus redemptor jure optimo plauditur, nullius poterit opprobrio subjacere, maxime cum quidquid in eo supponitur totum sit ad minus speculativè probabile, & quidquid infertur, certum, pium, & in praxi securum. Sic sentio in eodem Parentis D. Bernardi Collegio Tertio Non. Julij anno 1664

Mag. Franciscus de Roys, &c.

XXVIII.

QVa cura potui, & diligentia libellum hunc Reverendi admodum Patris Hieronymi Florentinij, *de Ministrando Baptismo humanis fœtibus abortivorum*: Cum sua assertione, nempe *Fœtus abortivi, quocumque tempore edantur in lucem, etiam primis diebus, cum dubium sit illos vivere Anima rationali, baptizandi sunt sub conditione*; Et cum supra positis censuris, perlustravi, haudque modica aviditate relegi; legique formosissimos ex Florentinio flores, ex lucubrationibus de abortivis fœtibus, partus uberrimos concinnavi. Nec mirum, quippe ab ortu libelli, quasi Solis ortu, quidam mihi collucere visi sunt radij, novamvè fulsisse lucem, qua abortivis oriatur splendor, qui nescit Occasum. Misera plane esset ignavia, æternitatis aditum occludere parvulis; parvulis, inquam, qui mortalium infelicitate; adhuc intra materna viscera sunt periclitati. Hæc florida serta, hæc gariophylla dedit vobis (O insontes) Florentinius, quibus per tempora, intempesto tempore licet nati, Redimiamini, & Redimamini; Si Ibero Vati sapitis Martialis.

Extra

Extra fortunam est, quidquid donatur egenti;
Quas dederis solas semper habebis opes.

At qua doctrina, acumine quanto? Miror in tali Corpusculo, hos Spiritus: Sed experiri fas erit gemmatas tantillo ambitu contineri thecas, quas molybdena sive plumbi ingens quantitas haud æquarit, Quid immoror? *Tamen* (cum Floro loquor) *quia ipsa sibi obstat magnitudo; verumque, diversitas aciem intentionis obrumpit: faciam, quod solent, qui terrarum situs pingunt, in brevi quasi tabella, totam eius imaginem amplectar, non nihil, ut spero, ad admirationem collaturum, si pariter atque in semet, universam magnitudinem ejus ostendero.* Ita Apellæam lineam contuebor. Qua enim claritate, qua præstantia, proprosita difficultate, sectione pri. & per sequentes variis ad quæstionis intelligentiam adnotatis, placitis Universis de animatione humani fœtus explosis; propria & certissima sententia, de incertitudine rei; tum ex Scripturis, tum ex ratione, comprobata: tandem assertum expendat sect. 11. (nimirum quod cum probabile sit, in quacumque quantitate fœtui humano inesse rationalem Animam, debet ei semper sub conditione, vel mente concepta, vel verbis expressa, largiri Baptismum) oppositasque machinationes perfacile, scite, erudite, & compte dissoluit? Et meritò sic processit, cum omnino pendeat resolutio à tempore, quo Anima rationalis, carnis ergastulum inhabitat primo; taleque dogma figendum, ut parvulis utile, doctis jucundum, & quod mage, undequaque securum. Sic censeo cum Sapientissimis Patribus Magistris hujus nostri Salmantini Musæi, Salvo, &c. In hoc Patris nostri, & Divi Bernardi Collegio die 10. Julij Anni Dominici 1664.

Lib. 5. Epig. 45.

Fr. Petrus de Oviedo,

XXIX.

SEmel probato, & constituto, neque leviter quidem, sed efficaciter omnino, dubium esse, nil certum, imò utrinque probabile, juxta varias sententias Philosophorum, atque Medicorum, de tempore, quo fœtus animetur in utero, vita nimirum rationali; infertur planè, quod intendit Doctissimus non minus, quàm pius Pater Hieronymus Florentinius hoc libello pulchro, & erudito, de Ministrando Baptismo Humanis fœtibus abortivorum, nempè secure posse, imò deberi, ex charitate saltem, illis ministrari sub conditione tacita, aut expressa quocumque tempore Baptisma, nè in salute periclitentur, quæ modis omnibus possibilibus procuranda est omninò. Quarè subscribo libentissimè, & gratulor sententiæ, ingenio, atque pietati prædicti Patris Florentinij; maximè vero roboratæ tot gravium Magistrorum approbatione, atque consensu. Salva semper, &c. In hoc nostro Collegio Divi Parentis Bernardi Salmanticensi, undecima die Julij, anno salutis Christianæ 1664.

Fr. Michaël de Fuentes, &c.

XXX.

ITa probabilis, pia, & utilis apparet mihi doctrina P. Hieronymi Florentinij, quam in suo libello, De Ministrando Baptismo humanis fœtibus abortivorum, tradit; ut quidquid sit de opposito, in praxi jam tantummodo possem, firmiter adhærere huic sanè proficuo judicio. Sic sentio, Salvo meliori. In hoc Salmantino Parentis D. Bernardi Collegio die 16. Julij Anni Dominici 1664.

Fr. Ildephonsus Herbas, &c.

XXXI.

CUm evidenter non constet de tempore, quo infunditur in corpus anima rationalis, merito probabiliter dubitari potest de

de quocumque in lucem edantur abortivi fœtus, an ſcilicet ſint animati anima rationali nec ne, etiam primis diebus: conſequenterque poſſe ipſis adminiſtrari Sacramentum Baptiſmi abſque aliqua iniuria ipſius ſacramenti. Vnde ſtudium, piamque reſolutionem R. Adm. P. Hieronymi Florentinij in ſuo libello aureo de adminiſtrando Baptiſmo humanis fœtibus abortivorum, ne dum immunem ab omni prorſus cenſura tam Theologica, quam Phyloſophica exiſtimo; verum etiam ſumma laude dignam, ſumma pietate plenam, in praxiquè probabilem.

Neque ei obeſt; imò prodeſt, quod hucuſque ſententia iſta piiſſima in tenebris delituerit, neque ei fuerit exorta Theologicæ diſputationis lux; eſt enim hoc majus Auctoris encomium: dicebat enim Picus Mirandulæ Comes in apologia: *Profectò ingenerosum eſt, ait Seneca, Sapere ſolum ex commentario quaſi majorum inventa noſtræ induſtriæ viam præcluſerint; & quaſi in nobis effœta vis naturæ nihil ex ſe parere, quod veritatem, ſi non demonſtret, ſaltim innuat, vel de longiquo: quod ſi in agro colonus, in uxore maritus odit ſterilitatem, tanto magis infæcundam animam oderit illi, complicita, aſſociata Divina mens, quanto inde nobilior, longè proles deſideratur: propterea præter communes doctrinas plurima quoque per nos inventa, & meditata diſputando propoſuimus,* Salvo meliori &c. In hoc noſtro Collegio Divi Vincentij Salmantini Ordinis Sanctiſſimi Parentis noſtri Benedicti die 6. Aug. Anni Domini 1664.

M. Frater Maurus Semocoi &c.

XXXII.

IPſa incertitudo de tempore animationis, (quæ ſatis conſpicua oſtenditur à R. Adm. P. Hieronymo Florentinio, ex multiplici facultatis Medicæ argumento, ex quo ſaltem conſtat apud Artis Medicæ peritiſſimos, nullum fixum ſtabiliri momentum

animationis) simul cum pietate administrationis Baptismatis pro salute æterna necessarij, comprobat mentem quam intendit R.Adm.P.Hieronymus Florentinius, in suo libello Lugduni edito; cui titulus est, *de administrando Baptismate humanis fætibus abortivorum.* Quare, censeo nec pietatem nec probabilitatem Theologicam deesse huic Authori in re ista, quam noviter excogitavit; sed ex novitate, quam spero in æternam plurimarum animarum fælicitatem excipiendam fore, merito laudandus, cui adgratulor, subscribens RR. PP. Magistrorum præcedenti judicio etjam. In nostro Benedictinorum, apud Salmanticenses D. Vincentio Collegio Sacro Die 6. Augusti Anno Domini 1664.

M.Fr.Placidus de Puga, &c.

XXXIII.

OPinionem valde probabilem, & ab omni prorsus censura sive Theologica, sive Philosophica immunem, existimo asserentem dubium esse tempus, & incertum, quo anima rationalis à Deo creatur, & in corpus infunditur, quam supra laudatus R.Adm.P.Hieronymus Florentinius Congr. MATRIS DEI Clericus Regularis satis efficaciter suadet tum ex sacris literis, tum ex Sanctis Patribus, tum ex ratione, & experimentis. Qua sententia supposita censeo ex illa per legitimam consequentiam inferri posse sub conditione tacita, vel expressa tuta conscientia, immo & deberi ministrari baptisma humanis fœtibus abortivorum, quod in suo libello Lugduni edito præfatus author intendit, ne tot animæ pereant, & periculo damnationis æternæ exponantur: nec est cur hæc sententia, quæ animarum saluti favet, & præter Christianam pietatem maximam continet probabilitatem, non sequatur in praxi. Ita censeo salvo meliori, &c. In hoc nostro Benedictinorum apud Salmanticenses D.Vincentio sacro Collegio die 20. Aug. Anno Domini 1664.

M.Fr.Antonius de Castillo, &c.

Uidi

XXXIV.

VIdi disputationem hanc de Ministrando baptismo humanis fœtibus abortivorum à R. A dm. P. Hieronymo Florentinio, tam recenter, quam piè in veritatis semita inductam; vere, & luculenter discussam, & non minori, imo maximæ animarum facilè pereuntium subventioni haud difficilè incumbentem. Felix inventio, Non siccis ingeniorum phaleratis structuris male fœcunda; Sed pietatis stillicidiis, sed salutari rore, sed caritatis flamma, non pinguis campus, sed bibula nubes, quæ pientissimi cordis ardore liquida se se in aridum abortivorum campum irrorantem agit, vt in meliorem frugem, incuria colonorum marcidam, reducat. Gratulatorem potius quam Censorem, vel primis labijs egi. Cœpi fateor, Ast, si hacce in difficultate nihil censura dignum, quid agerem? Scio quid agendum: dolere, sic angustijs horarijs premi, quod latiori, ut æqu um erat, calamo Authori haud quaquam pro tam ingenti animarum beneficio gratulationem facere possim. Salmanticæ ex nostro Benedictino Collegio D. Uincentio Sacro die 26. Augusti à Christi Nativit. 1664.

M. Fr. Joseph Gomez, &c.

XXXV.

LIbellum de Ministrando Baptismo humanis abortivorum fœtibus sub conditione; qui noviter in lucem prodiit per R. P. Hieronymum Florentinium ex Cong. MATRIS DEI, dignum quidem judico, ut ab omnibus in praxi habeatur; Jmò potius doleo tot ante acta sæcula non haberi: & sic animarum sine dubio perdita salus tam facili lucraretur medicamine. Sic judico in nostro Benedictinorum Salmanticensi Collegio B. Vincentio Sacro, die 27. Augusti anno 1664.

M. P. D. Philippus Vahamonde, &c.

Collegium

Collegium Veræ Crucis Regalis Ordinis B. MARIÆ de Mercede Redemptionis Captivorum Salmantinum.

XXXVI.

AVreum opus R.P. Hieronymi Florentinij de administrande Baptismate humanis fœtibus abortivorum, jam diu typis exculum avidè volvimus, atque relegimus. Authori gratulamur, quod habitantibus in regione umbræ mortis lucem afferat, vt lumina videant. Jn hac ergo disceptatione subtilissima, atque neruosa sic ex Concilijs, sic ex Patribus, Theologicis, & Phylosophicis momentis solida fundamina jacit stabilire thesim; vt nihil in ea non securum occurrat, nil ruinosum immineat, nil addendum, nihilque dolandum obuiet. Absolutissimum censemus opus, & de manu eruditissimi Authoris strenuè clypeatum: nodos solvit cæcos hucusque: exitiali parvulorum infortunio medetur: nova debellat climata salutaria calamo perennaturo, pio genio, clarissimo ingenio. Ipsi procul dubio de innumeris benemerito infantibus nullus non ante eiulatum primum abjectus è vulva concinens plaudet cum Davidico Psalte: *Misericordia tua magna est super me: eruisti animam meam*
Psal. 85. vers. 13. *ex inferno inferiori.* Et à præservatrice novissima idæa plerique redempti de carcere cœco melos dabunt in choris, cum illo centesimo vigesimo-tertio cantico graduum: *cum exurgerent*
Psal. 123. ver. 3. ad 7. *homines in nos, fortè vivos deglutissent nos. Cum irasceretur furor eorum in nos forsitan aqua absorbuisset nos. Torrentem pertransivit anima nostra* (baptismatis exponimus) *forsitan pertransisset anima nostra aquam intolerabilem. Benedictus Dominus, qui non dedit nos in captionem dentibus eorum. Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium: laqueus contritus est, & nos liberati sumus.* Pateat ergo, quod latuit; nanque dubium prudens & posse, & debere efformari de rationali animatione fœtus abortivi quantumvis minimi post illius efformationem citra dubium videtur; serio inspectis, quæ Reverendissimus, ac peritissimus P.M. Joan. Barbianus congessit. Ex quibus subducitur quempiam teneri

teneri ad salutarem aquam sub conditione effundendam supra fœtum quantumvis rudem incomptum,& lineamentis non apparentibus,ut à morte æterna animam,quam ibi latitare dubitat prudenter, si possit, eripiat, ut in monstrosis fœtibus persæpe contingit: satius enim est aborsum fœtum cum dubio Sacramento decedere,quàm sine tanto juvamine perire.Subscribimus ergo,& nos tot Academiæ nostræ Doctorum judicio. Subscribimus & illi viro magno nostri Collegij alumno,Sacræ Indicis Romanæ Congregationis Consultori,R.P.Magistro Fr.Michaëli de Alcantara Italiæ,& Siciliæ Vicario,& apud Sanctam Sedem Procuratori Generali,Theologo insigni,& operis hujusce Censori, atque ex calculo Approbatori. Salmanticæ in nostro Veræ Crucis Sacri, Regalis, ac Militaris Ordinis Redemptorum S. VERBI paræ de Mercede Collegio pridie Kalendas Septembris,nostro Sacra Hispaniarum Cardinali Raymund.anno 1664.

M.Fr.Jo:Baptista de Candanedo,&c.
M.Fr.Didacus de Villavicenero,&c.
M.Fr.Joseph Gonzalez, &c.
M.Fr.Ferdinandus de Carvajal.&c.
M.Fr.Ildelphonsus Gundisaluus del' Alma Salmantinus,Theologiæ Professor.

XXXVII.

DVm tot Sceleribus, æternæ vitæ aditum sibi præcludunt Adulti,Opportunus is quoque strenuissimus, misericordiæ superexaltantis judicium, vindex adest R. P. Hieronymus Florentinius è MATRIS DEI, misericordiæ opificis,Congregatione Clericus Reg. Consulit quippè humanis fœtibus immaturis,anima rationali adhuc sub Judice:ipsisquè impervium (proh dolor!)hucusque aditum vitæ æternæ patefacit,egregia disputatione de baptismo eisdem ministrando.Scopum collimasse dexterrimè,lectio evincet brevissima:nec enim angustia temporis, ultra tempus,& tempora laboraturis animulis prospiciens; tot

occupationū mole laborantibus animis, tēporis infert dispendiū Herclè doctissimæ huic disputationi praxim tutè accessuram censeo ingenuè. Cupio quoque isthæc diffundi copiosius, ut ex. Doctiorum manibus (quibus, Homeri invidia, & si intra Darij deliciosum scriniolum teguntur) evulgata; vel cunctos in baptisma sub conditione conferendum erigant, vel saltem Illustriss. Præsules in subsidium horum, pereuntium certò, & fortè salvandorum accingant, quatenus subditis possunt injungere praxim adeo probabilis resolutionis, qua practicata à Paradiso exclusæ propter opinantium (ne dixerim nimis credentium, minus quam discutientium) varia placita istæ animæ amphibiæ, forsan Ecclesiæ concinent, Paradisi Portæ per te nobis apertæ sunt. Sic Salvo, &c. voveo ex animo qui subscribo, Salmanticæ in nostro Canonicorum Regularium Præmonstratensium Collegio die 2. Septembris 1664.

M. Fr. Joseph Bravo, &c
de Uillalobo.

XXXVIII.

CVm satis efficaciter authoritatibus, & rationibus tā Philosophorum, quàm Medicorum probabilitas ergaincertitudinem temporis in quo fœtui anima rationalis infunditur stabiliatur, abortivis Baptismatis Sacramentum sub conditione impertiendum esse (ut luculenter opinatur in suo erudito libello de Ministrando Baptismo humanis fœtibus abortivorum R. P. Hieronymus Florentinius) in praxi securè, & sine aliquo neque contra Philosophiam, neque Theologiam piaculo censeo, libenterque doctissimis nostræ Salmanticensis Academiæ Magistris hac in re subscribo. Salmanticæ die 3. Septembris anno 1664.

Mag. D. Petrus Cardoso
& Ualdes, &c.

XXXIX.

DE mandato Rev.D.mei Vicarij Generalis,vidi, & accuratè perlegi tam primam jamdiù Lugdunicis typis excusam,quam alias mox additas diſputationes *de Baptiſmo Abortivis ſub conditione miniſtrando* Adm. R.P.Hieronymi Florentinij Religionis Matris Dei, in præſenti Libello contentas, & quo ad primam, poſt tot Inſignium Accademiarum, & Præſtantiſſimorum tum Theologicæ Scientiæ,tum Medicæ facultatis Profeſſorum, ne dum approbationes, ſed Elogia initio operis præmiſſa, quid ego? Faculam nempè ſibi admoveri ad proprij luminis incrementum Sol dedignatur. De reliquis hoc vnum. Acceſſorium ſui principalis naturam ſequi, vulgare eſt effatum. At poſteriores haſce, quæ priori acceſſerunt diſputationes, Operis pretioſitate, & eruditiſſimi ſui Authoris ingenij redolentia illam præire verius,quam ſequi dixerim. Hunc igitur Libellum innumerabili propè Parvulorum numero hactenus cluſum,ad æternam vitam aditum reſerare geſtientem, ut æternum, & ipſe vivat, publica eius facta impreſſione, in lucem edi cum Catholica Fides non renuat, & Chriſtiana pietas non exigat modò ſed vrgeat, imprimendi poteſtatem faciendam cenſeo.

Ego Ludovicus Cittadella Prior
Inſignis Collegiatæ, & Parrochialis
Eccleſiæ SS. Joannis, & Reparatæ.

INDICVLVS SECTIONVM
Disputationis primæ.

Sectio I. PROPONITVR *status difficultatis & supponuntur aliqua.*
Sect. II. *Referuntur variæ sententiæ.*
Sect. III. *Proponitur quarta, & quinta sententia de tempore quo anima rationalis incipit informare corpus humanum.*
IV. *Afferuntur varij modi explicandi supradictas sententias quoad tempus animationis.*
V. *An ex distinctione juris civilis, & Canonici de fœtu animato & inanimato bene inferat Gallego humanum fœtum ante mensem non esse baptizandum.*
VI. *Referuntur alij sex modi, quibus statuitur à quibusdam Auctoribus tempus animationis fœtus humani.*
VII. *Referuntur alij tres modi explicandi tempus animationis juxta quartam sententiam.*
VIII. *Recensetur nonus dicendi modus.*
IX. *Refertur ultimus dicendi modus.*
X. *Ponitur sententia auctoris.*
1 *Probatur ex sacris litteris quam sit incertum tempus, quo fœtus humanus anima rationali vivere incipiat.*
2 *Afferuntur Patrum testimonia, quibus probatur hujus temporis incertitudo.*
3 *Ratione probatur incertitudo temporis, quo humanus fœtus anima rationali primo vivat.*
Sect. XI. *Resolvitur difficultas ab initio proposita.*
XII. *Proponitur argumentum principale contra supradictam sententiam.*
XIII. *Proponuntur, & referuntur Summi Pontifices, & Concilia pro solutione prædictorum.*
XIV. *Solvitur principale argumentum.*

DE

DE MINISTRANDO BAPTISMATE HVMANIS FOETIBVS ABORTIVIS

Diſputatio Prima.

PROLOQVIVM

SVMMARIVM.

1 *Parvuli baptizandi ſunt propter originale peccatum, quod verè contrahunt.*

2 *Pelagiani id negant, & ſolum concedunt requiri Baptiſma ad Regnum Cælorum comparandum.*

3 *Wiclef, & alij hæretici negant eſſe neceſſarium ad vtrumque effectum.*

4 *Calvinus, Bullingerus, & Lullardi aſſerebant parvulos Chriſtianis parentibus genitos ſine Baptiſmo naſci ſanctos.*

5 *Sancta mater Eccleſia neceſſarium eſſe Baptiſma parvulis quibuſcunque, & præſertim periclitantibus ſemper docuit.*

6 *Opinio quorumdam Philoſophica poteſt eſſe cauſa periculi quoad parvulos Abortivos.*

7 *Quod Animæ quorumdam Abortivorum damnentur, pæna eſt originalis peccati.*

GRAVISSIMAM difficultatem, quam antiquissimam etiam dicerem, cum ab Orbe redempto disputari debuerit, sed à nullo tam ex antiquis, quam ex recentioribus, quos viderim discussam, vel excitatam, imo ab omnibus dissimulatam, & nescio qua fatali conniuentia prætermissam, in examen adduco. Non quidem vt de ea quidquam certi constituam, sed vt quam probabilis sit sententia, quæ animarum saluti fauet, ostendam: & simul etiam, ut sapientioribus magistris, à quibus me didicisse non pœnitebit, dubium indicem, & occasionem exhibeam decernendi.

De Baptismate quippe fœtibus Abortiuorum, siue ministrando, siue subtrahendo agitur: hoc est, de plurimarum animarum salute, vel æterna damnatione. Et quidem de fide penes Catholicos certum est, ex *c.3. Ioannis; quod nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto non potest introire in regnum Dei.* Et sæpius antea à Conciliis, & nouissimè à Sacro Tridentino.
1 *sess.5.can.2.&* 4. Decretum est paruulos esse baptizandos & ab originali peccato, quod verè contraxerunt, liberandos; id quod contra Hæreticos statutum meritò fuit: nam Pelagiani
2 dicebant Baptisma non esse necessarium ad peccatum Originis delendum, sed solum ad Regnum Cœlorum comparandum. Wiclef negabat ad vtrumque effectum esse necessarium,
3 quem ZWinglius, & Bucerus sequuti sunt. Caluinus docebat
4 paruulos ex Christianis parentibus genitos sine Baptismo esse Sanctos, cui adhæserunt Bullingerus, & quidam Hæretici nuncupati Lullardi, qui statim ac anima rationalis corpori vnitur infundi ei gratiam Spiritus Sancti affirmabant, vt videre est apud *Thomam Waldensem tom. 3. tract. d.c.53. Bellarm. tom. 2. de Sacram. Baptismi. lib.1. cap. 4. Valent. tom.1. controuers.*
5 *de Baptis. Paruulorum. Iodocum Coccium in Thesauro, tom. 2. lib. 5. art.6.*

At Sancta Mater Ecclesia semper necessitatem Baptismi ab ipsa Christianitatis origine recognoscens, paruulos esse Baptizandos firmiter docuit, & affirmauit: & quia olim statis quibusdam diebus dumtaxat Paschæ videlicet, & Pentecostes hoc Sacramentum publicè ministrabatur, illud semper enixis ver-

bis

bis declarauit paruulis periclitantibus eſſe ſtatim tam neceſſario remedio ſubueniendum;& quidem tali loquendi modo,vt etiamſi noluerit Philoſophicam quæſtionem de tempore, quo 6 fœtus viuere incipiat anima rationali,dirimere : attamen particularibus miniſtris occaſionem dederit ſatagendi,vt quicumque humani fœtus extra vterum maternum viui egrediantur, poſſint hoc Sacramento à communi culpa liberari.

Cæterum aliqui in Chriſtiano negotio fortaſſe nimis Philoſophorum ſententiis addicti, & perſuaſi, vt humani fœtus, qui immaturi prodeunt in lucem prius tempore viuant anima ſenſitiua, quam rationali, etiamſi videant illos non integrè, ſed ex parte formatos,& aliquem ab intrinſeco motum habere propter quem fatentur viuere vita ſenſus, negligunt tamen baptizare,putantes ipſos anima rationali carere: Id quod veluti ſub opinione poſitum ſicuti dubium eſt,ſi falſum eſſet, & re vera anima rationalis adeſſet, quis non videat perplures animas propter ſolam Philoſophiæ opinionem in æternum damnari?

Quod vero aliqui fœtus in vtero matris antequam perfectè conformentur decedant,& animæ inexiſtentes damnentur pœna eſt originalis peccati,& iudicium Dei imperſcrutabile, vti docent, *D. Auguſtinus de bon.perſeue.c.*12.*& lib.de natur. & grat.c.*8.*in fin.& S.Thomas* 2.2.*q.*1.*art.*1.*ad tertium. D. Proſper.*1. *de vocat.gentium c.*13.*Bellarm.lib.*2.*de grat.c.*3.*ad finem, & Suarez* 1.*tom.in* 1 *p.lib.*4.*c.*3.*n.*13.

At quod Parochi fere omnes,& obſtetrices fœtus immaturos baptizari non curent, niſi ad certum tempus triginta vel quadraginta dierum peruenerint,quando membra omnia perfectè conformata videntur,eſt illud, quod apud me totum fa- ceſſit negotium,& vereor,ne ex nimia quorundam ſecuritate, plurima eaque grauiſſima damna ſequantur animarum. Idcirco valdè vtilè,& neceſſarium duxi præſentem diſputationem inſtituere,& veritatem hucuſque latentem, & indiſcuſſam, ſi non oſtendere,indicare ſaltem,& aliis qui perſpicaciori vtuntur microſcopio ad huiuſmodi animulas, ſi exiſtant, in fœtu diſcernendas,materiam præbere,& excitamentum.

SECTIO I.

Proponitur status difficultatis, & supponuntur aliqua.

SVMMARIVM

1 *Quando in fœtu immaturè edito apparent humana membra cum motu, absolutè esse baptizandum docent omnes.*

2 *Difficultas est, an conditionaliter sit baptizandus fœtus, quando est adeo exiguus, vt grani hordeacei magnitudinem non excedat, & vix apparent vitæ signa.*

3 *Intentio conditionalis habet motivum, tum quia non est certa Animæ rationalis inexistentia, tum quia Verbum, Baptizo, dubium est, an verificetur propter inuolucrum secundinarum.*

4 *Baptismus collatus puero secundinis inuoluto, valet; sed in dubio; & ideo sub conditione collatus, sub conditione est reiterandus.*

5 *Actio Ministri Sacramentorum debet esse prudens.*

6 *Minister Sacramenti Baptismi debet formare iudicium prudens de baptizando hic, & nunc, non tamen debet scire Philosophiam, & Medicinam.*

7 *Sed saltem Auctoritatibus innixus, debet posse iudicare an hic, & nunc fœtus sit animatus.*

8 *Datur in fœtu humano organizatio accidentalis, & quænam sit?*

9 *Organizatio substantialis quæ sit?*

10 *Vtraque organizatio infert esse à causa intelligente.*

11 *Homo inter animalia ouipara quodammodo reputatur.*

12 *Datur Ovum humanæ conceptionis, & quomodo formetur?*

13 *Secundinæ formantur, & intra eas fœtus humanus concluditur.*

14 *Humanus fœtus in ovo formatur, sicut pullus.*

15 *Punctum saliens est primum, quod mouetur in fœtu humano motu composito ex Systole, & Diastole.*

16 *Mola in vtero quid sit, & quam multos decipiat.*

17 *Homunculus vnius mensis in ovo conceptionis quam paruus.*

Non

NOn eſt dubium quod formato iam fœtu, & apparentibus 1
in eo omnibus humanis membris unà cum motu, quæ ſunt vitæ certiſſima argumenta debeat homunculus ille baptizari: hos enim omnes Catholici admittunt, & abſolutè, non conditionaliter baptizant. Præſens difficultas eſt quando hæc ſigna non apparent, & certum eſt conceptionem iam eſſe inchoatam, & humani opificij prima filamenta deducta; ſed dubitatur an anima rationalis adhuc informet corpuſculum illud, quod aliquando grani hordeacei, aut minoris phaſelli magnitudinem non excedit, vt Anatomicus Gallus *Ioannes Riolanus l.6. Anthropographiæ, c.6. ex Varolio* obſeruavit, & tunc 2
maximè procedit difficultas, an ſaltem ſub conditione poſſit tuta conſcientia, & debeat baptizari?

Quia vero conditio, quæ à Miniſtro Baptiſmi in huiuſmodi caſu dubio debet eſſe ſaltem mente concepta, poteſt ex duplici motivo dependere: primò nimirum ſi fœtus vivat anima rationali: ſecundò ex hypotheſi quod ita vivat, an ſit capax, ut 3
de illo homine verificentur verba formæ Sacramentalis *Ego te Baptizo*, id eſt lavo: nam cum fœtus huiuſmodi ſecundinis ſit involutus, iam non videtur lauari infans cum aqua eius ſubſtantiam non attingat, ſed involucrum illud ſecundinarum; duplex hic eſſet explicanda difficultas.

Prima, an poſito dubio, quod in fœtu eſſet anima rationalis miniſtrandum ſit Sacramentum tantæ neceſſitatis ſub conditione ſi vivat anima rationali? Secunda, an interpoſitis ſecundinis miniſtrandum ſit Sacramentum ſub alia conditione, ſi nimirum verificentur verba formæ? in hoc ſecundo ſenſu non intendo examinare præſentem difficultatem, cum luculenter ab eruditiſſimo P. Diana reſolvatur pro affirmativa, licere nimirum ſub conditione baptizare infantem ſecundinis involu- 4
tum ita ille, *p.5. tract.3. reſol.4. & 112. & p.10. tract.16. reſol.18.* Quamvis huiuſmodi Baptiſmum poſtea reiterandum eſſe ſub conditione affirmet cum Diana Eminentiſſimus de Lugo in *reſponſ. moral. lib.1. dub.1. n.10.* Sed in primo ſenſu procedit difficultas, an ſcilicet ſub conditione, quod in fœtu ſit anima rationalis ſit miniſtrandum Baptiſmi Sacramentum? Et in hoc

ſenſu ab Auctoribus (quod valde miror) neque propoſitam diſputationem aggredior.

Pendet difficultatis in hoc ſenſu propoſitæ deciſio a periculo cui exponitur fœtus amittendi perpetuo ſalutem animæ, ſi viveret,vita rationali: & ideo videndæ ſunt, & expendendæ diligenter rationes dubitandi, an fœtus tali anima viuat hic& nunc,quando caſus occurrit, ita vt prudenter iudicare quilibet poſſit miniſtrandum eſſe Sacramentum. Actio enim Miniſtri Eccleſiæ debet eſſe prudens,cum ſit illius,de quo dicitur,*Matthæi c.24.n.45.Fidelis ſeruus,& prudens,quem conſtituit Dominus*
5 *ſuper Familiam ſuam.* Sed quia ad formandum hoc iudicium practicum non eſt neceſſe ſcire, & ſcientifice cognoſcere omnes rationes Philoſophicas,& Medicorum ſententias penetrare, quæ de humani fœtus animatione agitantur in ſcholis, vt patet, cum quilibet poſſit eſſe neceſſarius Baptiſmi Miniſter, & teneatur ſaltem ex charitate in caſu contingente formare huiuſmodi iudicium, non tamen poſſit,aut debeat eſſe Philoſophus, vel Medicus, ſatis eſſet ſi in præſenti indicaremus varias Philoſophorum, & Medicorum hac de re ſententias, cum Auctoribus quibus tales concluſiones defendi poſſunt, vt ſal-
7 tem per rationes extrinſecas liceret iudicare rem eſſe dubiam, & vtrimque rationes probabiles adeſſe, ad iudicandum fœtum eſſe animatum, vel non animatum anima rationali: nam poſito dubio huiuſmodi, locum habebit, vt videbimus, Theologica reſolutio. Cæterum ad pleniorem doctrinæ explicationem non grauabor etiam rationes aliquas Philoſophorum afferre, & explicare, vt ſolidiori fundamento reſolutio danda ſubſiſtat.

Et ne fruſtra laboremus in æquiuoco antequam huiuſmodi ſententias expendamus,præmittendum eſt duplicem in humano fœtu dari organizationem,ſeu præparationem materiæ ad animam recipiendam.

Prima eſt accidentalis, & eſt illa, qua materia ſeminalis, à virtute plaſtica præparatur, & afficitur diuerſis accidentibus proportionatis ad formandas diuerſas partes heterogeneas; nam frigidum temperamentum ad formandum cerebrum, calidum

calidum ad cor, ſiccum ad oſſa, humidum ad carnem requiritur, & ſic de aliis.

Altera ſuſtbantialis, quæ conſiſtit in variis membris, & partibus ad inuicem ſubſtantialiter diſtinctis, vt ſunt caro, oſſa, venæ, pulmones, brachia, caput, & ſimilia, de quibus Medici, 9
& etiam Theologi: inter quos admittunt hanc diſtinctionem communiter receptam *Scotus in 3 diſt 2. q. 3. verſ. quantum ad ſecundum. Suarez in metaph. diſp.* 18. *ſect.* 2, *n.* 32. & rurſus *l.* 1. *de An. c.* 1. *n.* 7. 30. & 31. *Hurtadus de Mendoça de Generat. diſp* 2. *ſect.* 6. *n.* 86. Vtraque organizatio eſt adeo artificioſa, & mirabilis, vt valde laborent Philoſophi in aſſignanda cauſa efficiente creata tam ingenioſi opificij. *Scotus de cæl. comm.* 69. & *ſeq. dixit ſemen agere virtute Diuina, &* 7. *metaph.* text. 31. *vir-* 10
tutem ſeminis eſſe Diuinam, & artificioſam, & intellectualem. Galenus in lib. de fœt. format. ſentit admirabilem operationem ſeminis non eſſe abſque aliquo rationis, & intellectus compote.

Vt autem melius humanus fœtus cogitatione concipiatur, & intelligatur quid ſit illud, cui miniſtrandus eſt Baptiſmus, ſciendum imprimis, quod forte alicui incredibile videbitur, ho- 11
minem inter ouipara animalia non male connumerari aliquo modo poſſe; & eſſe adeo verum, vt etiam ipſi fabularum inuentores, vt in auditorum animis ſibi fidem conciliarent, illi quam adinuenerunt fabuloſæ commentationi, hanc veritatē pro fundamento ſuppoſuerunt. Vnde, Lædam ex Ioue in Cycnum conuerſo, grauidam, ovum peperiſſe, ex quo gemini prognati Caſtor, & Pollux refert *Theatr. vit. hum. to.* 4. *p.* 1. *Clearchus in amatoriis apud Athenæum l.* 2. *c.* 17. Helenam ex ovo natam fuiſſe teſtatur; imo Selenitidas mulieres ova parere, indeque naſcentes homines quinquies decies nobis grandiores approbat *Herodotus Heracleotes*: & refert *Aldrouandus de Hiſtor. monſtr. initio.* Sed fabuloſis iſtis omiſſis veniamus ad ea, quæ apud oculatos teſtes, & expertos Autores ſunt certiſſima, & receptiſſima, & præſertim apud *Aldrouand. ibid. cap.* 1. *fol. mihi* 48. Quod mixtis ambobus ſeminibus, maris ſcilicet & fœminæ in odem utero, quædam ſubſtantia ſubito producitur, quam

Placentam

12 Placentam vocant, siue ex eadem genitura, ut communior opinio Medicorum asserit, remanente pro subiecto transmutationis: sive post actum prolificum utero fœcundato resolvantur, & euanescant eadem semina, ut per exactissimas observationes in sectionib. Damarum factas, deprehendisse credit *Harueus*: arteriarum osculis in uteri cauitate apertis, paulatim sanguis tunc effluat in illum locum, & ex uteri prolifico calore concrescat, ut sentit, *Nathanael Highmerus in disquisit. anatom. corpor. human. l.1.p.1.c.5. vers. Atque sic.* Illico quadam tenui pellicula superinducta, huiusmodi Placenta quasi intra tenuissimum ovi putamen concluditur. Iam post huiusmodi conceptionem munimenta fœtus, nimirum duæ tunicæ producuntur, qua-
13 rum prima Allanthoides, secunda Amnea; & duarum simul compago Chorion appellatur. *Vesal. l.5.c.17.* Deinde tres Ampullæ, ut testatur etiam cit. *Riolanus l.1. Anthropograph. c.6.* ibidem formantur instar vuarum racemi, in quarum media punctum seu corpusculum generatur, quod vel est Iecur, vt sentit Galenus; vel, vt cum Aristotele philosophantur Auicenna, & alij, est cor, aut certe fundamentum totius corporis: & ab hoc puncto, inquit, totius corporis generatio inchoatur. Aliæ duæ vesiculæ nihil præter aquam continent pellucidam, quæ in alimentum convertitur illius corpusculi; & hanc esse primam hominis formationem asserunt artis professores, & ovum conceptionis appellant.

14 Addendum etiam, quod ista prima hominis conceptio in utero mulieris eo modo se habet, sicuti Pullificatio, seu pulli ex ovo formatio; id quod docuit *Hippocrates in l. de nat. puer.* & adhæret *Aristoteles l.7. de Histor. animal. c.7. & lib.3 de generat. animal. c.9.* idemque confirmat *Riolanus* ex practica observatione, *& Iacobus Rueffus in libello de concept. hom. c.2.3.4.5.6.* At vero contingit in pullificatione, vt fieri observarunt multi, & præsertim *Vlysses Aldrovandus Ornithologiæ l.14. pag. mihi 127. Guillielmus Harveus exercit.17. de tertia oui inspect.* quod in principio quartæ diei ab incubatione Gallinæ apparet punctum quoddam sanguineum saliens, quod iam movetur, ut animal,
15 inquit *Aristoteles de Histor. anim. l.6.c.3.* & pulsatione rythmica

seruat

servat ordinem compositum ex Systole, & Diastole. Ex hoc puncto sanguineæ venæ in ramusculos diffusæ apparent: & ita, prorsus contingit in prima hominis generatione, ut testatur etiam *Hippocrates lib. cit. de natur. puer.* ubi docet se observasse in illo sex dierum fœtu à saltatrice Muliere excreto quod detracto ovi putamine apparuit rotundum quoddam corpusculum rubrum, & circa ipsam fibræ venulæ, quæ albæ quidem, sed exterius erant sanguineæ.

Hæc sunt quæ de prima hominis conceptione præcogitanda sunt, ut sciamus distinguere in hoc primo tempore fœtum humanum à mola, quam etiam mulieres interdum gestant in utero putantes se esse fœcundas cum non sint. Nec mirum quod 16
mulieres errent in gestatione molæ, cum inter molam, & fœtum quandiu sunt in utero, tanta sit convenientia, ut innumeros aberrare fecerit Medicos. teste *Nicolao Rocheo de morb. mulier. c.* 7.

Est autem mola, ut *Hippocrates describit lib.* 1. *de morb. mulier.* frustum vel plura frustula carnis concepta ex abundantia menstrui, & paucitate seminis. Hanc vero molam, quia fœtus non est, à nostra consideratione penitus ablegamus, & advertimus hanc non esse, de qua præsens procedit disputatio, quando quærimus, an fœtus nondum formatus, sit baptizandus.

De ovo igitur in prima hominis conceptione formato, & de corpusculo, quod intra ipsum ovum genitum apparet disputandum est: quod sane corpusculum est adeo pusillum, vt ex 17
Botallo l. de miss. sanguin. c. 3. *Riolanus loc. cit.* dixerit fœtum menstruum vix accedere ad pondus unius drachmæ quamvis integerrimè sit formatus: & de hoc incerto virunculo, quærimus an baptizandus sit, saltem sub conditione.

Neque alicui id videatur incredibile, vel absurdum; nempe hominem adeo pusillum omnibus partibus, ita esse figuratum, ut plures & primarij Medici fateantur in eo animam rationalem existere; nam culices, musciculæ, pediculi, aliæque bestiolæ, ut ope microscopij intueri licet (& ego sæpius vidi) pluribus distinctisque organis, oculis, & pupillis præditæ sunt, quæ tamen sensum effugiunt, nisi ad oculum specillis augeantur; &

B tamen

tamen integra sunt animalia, & animam in suo gradu perfe-ctam habent.

SECTIO II.

Referuntur variæ sententiæ.

SVMMARIVM.

1 *Embryonem esse animatum anima matris, refellitur.*

2 *Non sunt in humano corpore tres animæ distinctæ.*

3 *In humano fœtu primò esse animam vegetativam, mox ista corrupta succedere sensitivam, tandem pereunte sensitiva creari animam rationalem docet S. Thomas.*

4 *S. Thomas non determinat tempus, in quo fœtus humanus vivat tantum anima sensitiva.*

5 *Christi corpus fuit in primo instanti perfectè formatum.*

6 *Explicatur* S. Augustinus, *de perfecta Christi corporis formatione vsque ad partum, quando dicit tot diebus fuisse formatum Christi corpus, quot annis Templum Hierosolymitanum fuerat ædificatum.*

7 Jobi c. 10. *describitur formatio humani fœtus similis primi hominis creationi.*

8 *Aliqui ex Sanctis Patribus sentire videntur luteam Adami statuam prius tempore fuisse organizatam, deinde animatam.*

9 *Sed explicantur commodè de accidentali organizatione.*

10 *Angelicum ministerium in creatione Adæ, si forte interfuit, solum fuit ad deferendum, & congregandum lutum in loco creationis.*

11 *Sed dato, quod illa organizatio prævia fuerit substantialis, fuit tanta celeritate facta, vt Angelorum ministerium præuenisse sentiat Suarez.*

12 *Ex cap. 10. Iob re vera solum infertur, quod organizatio illa in prioritate naturæ, non temporis, præcesserit animationem.*

13 *Videtur inutilis organizatio substantialis, quæ tempore præ-cedat,*

cedat, ſi datur reſolutio vſque ad materiam primam.

14 *Etiam in ſententia aſſerente dari formas partiales in materia præcedentes, ex cit. c. 10. Iob, non infertur prius tempore materiam illam fuiſſe ſubſtantialiter organizatam.*

15 *Probabile eſt, quod formatio illa materiæ, & creatio animæ in illa fuerint actiones ſimul, & in inſtanti à Deo factæ.*

16 *Deus in productione aliorum animalium operatus eſt in inſtanti, & non ſucceſsiue, & per partes, vt faciunt Agentia naturalia.*

HIs præmiſſis: prima ſententia eſt eorum, qui dixerunt Embryonem eſſe inanimatum, operationes autem vitæ, 1 quæ in ipſo apparent, vel eſſe ab anima matris, vel à virtute formatiua ſeminis.

Sed hanc refert, & refellit *S. Thom. 1. p. q.* 118. *art. 2. ad* 2. quia opera vitæ, qualia ſunt ſentire, nutriri, & augeri non poſſunt eſſe à principio extrinſeco, cuiuſmodi ſunt tam anima matris, quam virtus formatiua ſeminis.

Secunda ſententia eſt aliorum dicentium, tres animas omnino diſtinctas eſſe in homine, vegetatiuam, ſenſitiuam, & rationalem, eaſque ſibi inuicem paulatim ſuccedere, & tamen ſimul in eodem corpore, quandiu viuit, permanere.

Sed rejiciuntur communiter præſertim à *S. Thoma* 1. *p. q.* 76. 2 *art.* 13. *&* 2. *contra gentes c.* 50. *&* 59. *Hurtado de generat. diſp.* 2. *ſect.* 8. *n.* 104. 105. 106. 107. *& de An. diſp.* 1. *ſect.* 4. *num.* 24. 25. 26. 27. 28. quia homo non eſſet vnum compoſitum ſubſtantiale: eſſent enim in in eo tres formæ diſtinctæ: & vnum aggregatum ex pluribus compoſitis, nimirum arbore, bruto, & homine: tum quia cum anima ſenſitiua ſit formaliter vegetatiua, vt patet in brutis, etiam anima rationalis eſt formaliter ſenſitiva, ſicut homo eſt formaliter ſenſitiuus, non minus, quam alia bruta. Vide *S. Thom. q. vnic. de An. art.* 11. *&* 1. *p. q.* 76. *art.* 3. *&* 4.

Tertia ſententia eſt illorum, qui moti ſupradictis rationibus, 3 & aliis quas proſequitur. S. Thom. cum ſuis, dixerunt in homine, ſeu embryone hominis, eſſe vnam tantum animam; ſed hanc à principio dicunt eſſe ſolum vegetatiuam, deinde virtute for-

tiua feminis produci animam sensitiuam, & illam priorem corrumpi, cum sensitiva sit etiam vegetativa: tandem ab extrinseco venire, ut loquitur *Aristoteles l.2.de generat.animal.c.3*. hoc est Deo creante, produci animam rationalem, ita *S.Thomas p.1. quaest.76.art.3.ad 3.& q.118.art.2.ad 2.& 2.contr.gent.c.89.vers. Nec est inconueniens*: sequuntur omnes Thomistæ, & alij etiam *vt Commbr. l.2.de An.c.1.q.4.art.2*. & plures è schola Medicorum. Et probant, quia materia fœtus prius disponitur, ut solet natura ad vitam imperfectam, id est vegetativam, deinde ad perfectam, & tandem ad perfectiorem. Exemplum afferunt amygdalarum, quæ prius habent aqueum humorem, deinde duriorem, cum quo educitur nuclei forma. Hoc fundamento procedunt ij auctores, & quia Medici, & Parochi vident huius sententiæ Antesignanum S.Thomam, facile docent, non debere nos circa hos fœtus, in quibus apparent primæ operationes sensitivæ, quales sunt constringi, si acu pungantur, dilatari secundum aliquas partes; si in aquam immergantur, innatare, & moveri in ea tamquam pisciculos; non inquam debere nos esse valde sollicitos, vt illis ministretur Baptismi Sacramentum, nisi post diem trigesimum vel quadragesimum, quia ante hoc tempus vivunt solum anima sensitiva, ut Sanct.Thomas, loc. cit. & aliqui Medici asserunt, quos infra citabimus.

4 Sed re vera licet S. Thomas dicat humanum fœtum prius vivere anima sensitiva, quam rationali; at nec loc.cit. nec alibi dixit observandos esse illos, vel alios dies ad formandum iudicium de inexistentia animæ rationalis: imo vero, cum *in 3.p. q.3 art.1.ad* 1. responderet ad difficultatem factam ex auctoritate *S.Augustini l.4 de Trinit.c.5.& l.83.quæstionum, q.56*. hanc Medicorum observationem, nequidem indicat: cum enim posuisset hanc conclusionem, quod corpus Christi fuit perfectè
5 organizatum in illo primo instanti quo materia sanguinis congregata pervenit ad locum conceptionis, & contra se in primo argumento objecisset, quod quadraginta sex diebus fuerat formatum Christi corpus, nam quadraginta sex annis ædificatum fuit Templum Hierosolymitanum, quod *ex c.2.Ioan.* figurabat Christi

Christi corpus, & *quot anni fuerunt in templi ædificatione tot dies fuerunt in corporis Dominici perfectione* inquit *S. Augustinus*, respondet *S. Thomas*, dicerem D. Augustinum verificari non de sola formatione Christi corporis, sed de illius perfectione, & augmento vsque ad Natiuitatem: & expresse S. Augustinus dicit, quod si dies quadraginta sex ducantur in numerum senarium, conflabunt dies ducentos septuaginta sex, qui nouem menses, & sex dies, comprehendunt à, vigesima quinta die Martij, vsque ad vigesimam quintam Decembris. Hunc solum dierum numerum circa humanum corpus obseruat S. Thomas ibi; non autem tempus formationis tantum: verum quidem est, quod ibidem S. Augustinus refert, & non refellit dies, quos nonnulli è Schola Medicorum obseruant circa humanam conceptionem; vt nimirum sex primis diebus fœtus habeat similitudinem lactis, sequentibus nouem diebus conuertatur in sanguinem, deinde aliis duodecim solidetur, reliquis decem, & octo formetur homunculus, vsque ad perfecta lineamenta membrorum, & tandem perficiatur usque ad natiuitatem. Sed hanc obseruationem S. Augustinus non affert tanquam suam, vel tanquam alienam, vt approbet; sed solum refert his verbis: *Dicitur autem conceptio humana sic procedere, & perfici, vt primis sex diebus, &c.* & eam adducit ad ornamentum, & eruditionem, non quia esset ad proprium institutum necessaria, cum satis sibi foret multiplicare numerum quadraginta sex per senarium, vt auctoritatem Ex Euangelio petitam de ædificatione templi, interpretaretur de perfecta Christi corporis formatione usque ad partum: quare neque S. Augustini, neque S. Thomæ, auctoritate potest prædicta dierum obseruatio confirmari.

Nihilominus hæc sententia S. Thomæ, & quibusdam Medicis adscripta videtur non male probari ex *c.* 10. *Iob vers.* 10. 11. *&* 12. vbi describens primo loco S. Job tum primi hominis in Paradiso formationem ex luto, tum omnium deinde in vtero matris generationem dicit: *Memento quæso, quod sicut lutum feceris me, & in pulverem reduces me, nonne sicut lac mulsisti me, & sicut caseum me coagulasti? pelle, & carnibus vestisti me, ossibus, & neruis compegisti me: vitam, & misericordiam tribuisti mihi* &c.

In quibus verbis præmissa Adæ ex luto formatione, statim quasi ad eius imitationem fiat ipsa naturalis procreatio, dicit ad instar lactis,& casei ex semine viri tanquam ex coagulo, & ex sanguine mulieris tanquam ex lacte materiam generationis in vtero primum concrescere;quæ similitudo ex caseo coagulato desumpta non solum indicatur à Salomone *Sap.c.7.vers.2.* sed eam latè docet *Glossa* in hunc locum *Iobi*, *Aristotel.2. de gener.animal.c.4.Galenus lib. de semine. Plinius lib. 7. c.16. Gellius l.3.c.16.* Sed Medici omnes admittunt. Deinde subdit S. Job partes omnes dissimilares figuratas, & conformatas, pellem, carnes,ossa,neruos, &c. varia membra constituisse,ex quibus tandem integratum corpus organicum,*vitam*, id est animam, & *misericordiam*,id est animæ vitam, sanctitatem à Deo infusam accepisse vt sit homo.

Cum autem hominis generatio describatur cum successione materialis præparationis, vt prius intelligatur corpus organicum esse factum,& instructum suis partibus,deinde animatum; & hoc totum fieri ad imitationem primæuæ creationis, constat,& probatur prius tempore hominem viuere vita sensitiua, quam rationali, quia præcessit organizatio substantialis. Et videtur esse sententia S. Augustini in lib. quæstionum veter. & nou.testam.quæst.23.vbi habet:*Contemplemur facturam adæ, in Adam enim exemplum datum,&c.quia primum oportebat domum compaginari,& sic habitatorem induci*, &c. Verum huius libri Auctor,ut infra videbimus non est *D. Augustinus*, sed aliquis Hæreticus. Idem sentire videtur *Auctor libri de spiritu,& anima c.9.* qui tamen licet sub nomine Augustini,est cuiusdam viri docti,ut observavit Bellarminus,consentit etiam *D.Hugo Eterianus tom.9.Bibliothecæ veterum Patrum lib.de An.regress.c.4.*

8 Quod autem prima Adæ ex luto creatio facta fuerit, ita ut prius tempore non solum figurata fuerit à Deo exterius,sed etiam interius formata,& organizata cum omnium membrorum internarumque partium delineatione, & distinctione docent multi ex Patribus,ut *S.Augustinus 1.retract.c. 10. & lib.13. de ciuit.c.24.Chrysostomus homil. 12. & 13. in Genesim Hilar.in Psalmum* 118.*Cyprianus epist.64.Diodor.apud Lippoman. in caten. Alulen.*

*len.in c.2.Genesis.D.Bonauentura in 2.d.17.n.3.D. Alcimus cap.6. Pined.in Iob.c.*10.Qui omnes ita de ea loquuntur, vt videantur sentire quod lenior esset pars in carnem conuertenda, durior quæ in ossa,politior quæ in cutem,flexibilior quæ in neruos,& quæ in medullas mollior,& sic ante animationem corpus esset organicum potentia vitam habens,ut ait *Aristot.2.de An.c.1.&* 2.Imo videntur hi Patres indicare, quod ita in prima creatione hominis Deus obseruauerit,vt præluderet eiusdem generationi, & minus miraculosè,quam oporteret, formaretur homo ,suæque naturæ conformior,cum sine necessitate Deus miracula non faciat.

Sed respondetur,quod licet in argumento assumantur multa tanquam certa, quæ sint valde dubia, & fortasse non vera, non tamen probant hanc sententiam: nam licet concedamus Deum prælusisse in prima hominis creatione eiusdem naturali propagationi;& licet vera esset sententia illorum Patrum,qui dicunt prius formatam esse luteam illam statuam,& deinde animatam;licet etiam demus organizatam fuisse interius, & non tantum figuratam exterius; hæc tamen nec simul sumpta, nec seorsim concludunt intentum.

Et vt ab hoc vltimo incipiam; certum est, quod in luto tota illa diuersitas partium interiorum consistit solum in maiori, vel minori duritie,asperitate,lenitate, & mollitie eiusdem luti, & varia delineatione, & figuratione, ergo in accidentali tantum dispositione.

Deinde concessa illa Patrum sententia tanquam probabili, quod nimirum prius tempore corpus Adami sit à Deo formatum,nihil tamen infertur pro hac tertia sententia, quæ asserit ante trigesimum,vel quadragesimum diem corpus humanum non animari anima rationali; nam ob creatoris infinitam virtutem,& omnipotentiam,& ob perfectissimam creaturæ subiectionem, cum tanta, imo maxima celeritate facta est statuæ illius formatio,& præparatio,ad animam recipiendam, ut *Suarez in lib.de opere sex dierum lib.3 c.1. n.15.* putet Angelorum ministerium non interfuisse, sed ad summum potuisse solùm inseruire ad congregandam materiam, & lutum in illo loco 10

determi

determinato:at vero nullatenus ad lutum comprimendum, & formandum,ſed formationem illam ſuperaſſe omnem Angelorum virtutem,& velocitatem:quare ſi Deus voluit, vt hanc formationem imitaretur naturalis in vtero generatio, ſolum infertur, quod breuiſſimo tempore præceſſerit Animæ rationalis creationem,& infuſionem organizatio illa à S. Jobo deſ-
11 ſcripta, ut aliqui ex Auctoribus pro quarta ſententia afferendis exiſtimant de facto contingere.

Præterea ex auctoritate,& ex modo,quo S. Job deſcribit propagationem humanam non ſequitur, quod prius tempore organizatio præcedat animationem,ſed ſatis eſt,quod prius natura;vt etiam Pineda aduertit,in ordine ad operationes, quas anima in ſuo ſubiecto exercet; quia reſpectu illarum corpus organicum habet rationem cauſæ materialis.Imo in ſententia *S.Thom. & Thomiſtarum*, qui vt in præſenti aduertit bene
12 *Auerſ.q.45.de corpore animato ſect.2.verſ.aſſerendum*, cum rejiciant in universum omnem formarum pluralitatem in vna materia, & dicant in mutatione ſubſtantiali dari reſolutionem vſque ad materiam primam non apparet ad quid tempore præcedente adſit in materia primum anima vegetativa, & deinde iſta corrumpatur adveniente ſenſitiva, & eodem modo, adveniente rationali,hæc deſinat eſſe;nam ſemper anima,& quælibet forma ſubſtantialis in hac ſententia advenit materiæ nudæ, & reſolutæ ab omni forma etiam accidentali.

Dices inſeruire ad ſigillandam, & determinandam materiam,vt ita determinata naturaliter exigat talem formam.

Sed contra, quia hæc determinatio, præter quam quod, eſt mera denominatio extrinſeca,cum nulla forma ſit in materia, quando denominatur,bene,& ſufficienter intelligitur facta per talia accidentia abſque multiplicatione animæ vegetativæ primum,& deindè ſenſitivæ; ergo ſuperflua eſt iſta animarum præceſſio:ideo refert Viguer.eiuſdem familiæ alumnus c.1.Inſt. §.2.verſ.1.ab Oxonienſi Academia fuiſſe reprobatam.

Quod ſi,ut alij philoſophantur,dentur formæ partiales heterogeneæ,quæ præcedant animam,& cum anima remaneant in materia,vt voluit *Scotus in 4. diſt.21.quæſt.3.art.2.* cum ſuis, &

Medi ci

Medici communiter aſſerunt apud *Bannes* 1*.de generat.c*.4.*q*.8. *art*.4. quos refellit *Auerſ. loc. cit.* adhuc reſpondetur ex hac Iobi deſcriptione non probari intentum, quia ex modo loquendi ipſius ſolum habemus, prius enumerari partes heterogeneas corporis, & deinde animæ creationem: at cum non potuerit omnia ſimul, & vno verbo recenſere, ideò vnam formam poſt aliam neceſſariò numerauit; id quod etiam in illa ſatis probabili ſententia ſeruandum fuiſſet, quæ dicit ſimul cum anima,& non prius eſſe in corpore partes heterogeneas,quatenus ſunt eius effectus proprij:quam ſententiam latè, & efficaciter tuetur *Suar.de An.lib.pr.c.*1*.n.*6.22.13. *&* 24. *& Auerſ.loc cit*.vbi docent, quod iuxta variam accidentium diſpoſitionem iam introductam in materia ſiue à calore vteri,ſiue à plaſtica virtute ſeminis, ſiue etiam à ſolo Deo, vt infra videbimus,vna & eadem anima indiuiſibilis diuerſo modo ſe vnit, & communicat diuerſis partibus materiæ.

Tandem aſſumitur etiam in argumento ex Auctoritate S. Jobi deſumpto tanquam certum, quod prima humani corporis ex luto facti formatio tempore præceſſerit animæ rationalis creationem, quod non eſt certum; imo in contrarium ſatis probabiliter ſentiunt *Damaſcenus, lib.*2*.de fide c.*12*.Nyſſenus lib.de opif.hom.cap.*28*.&* 29 *S.Auguſtinus,* qui licet loco ſupra citato valde propendeat in illam ſententiam,tamen hanc oppoſitam probabilem putat,& tenet *lib.*2*.de Geneſ. contra Manichæum c.*8 *& ipſe S.Thomas* 1*.p.q.*91*.art.*2*. & ſequent*.& præſertim *art*.4 *ad* 3. & probabiliorem vocat,& tuetur *Suar. de opere ſex dierum lib.*3*.c.*1*. num.* 13. nimirum ſubito, & in momento, ac ſimultanea operatione Adami corpus eſſe compactum, & in corpore animam à Deo fuiſſe productam; & probat, tum quia magis conſentanea eſt hæc ſententia illis verbis Sacræ Scripturæ: *Faciamus hominem ad imaginem*, &c. *Creauit Deus hominem*, &c. *Et formauit Deus hominem*, &c. tum quia hac ſimultanea & inſtantanea mutatione videtur Deus creaſſe cætera animantia, tam quoad accidentalem quam quoad ſubſtantialem organizationem, cum ea produxerit ſimplici, & abſoluto vocis imperio: & tertio, quia non fecit alias

C creaturas

creaturas eo modo, quem postea naturalia agentia deberent imitari, licet ex præjacente produxerit materia: vt patet in productione volucrum ex aquis, & aliorum animalium ex terra, sed altiori, & nobiliori modo operatus fuit, utpote ad instar creationis subitò, & in instanti, non autem per partes, & successivè, sicuti fit ab agentibus naturalibus; & quidem meritò, vt distingueretur modus operandi Divinus, qui est à virtute independente, & infinita, à modo operandi creaturæ, quæ in esse, & operari dependens est, & limitata; quare non potest dici quod in formatione primi hominis debuerit, aut voluerit præludere naturali hominum propagationi. Ideo hæc tertia sententia non satis efficaciter probatur ex auctoritate Jobi.

SECTIO III.

Proponitur quarta, & quinta sententia de tempore, quo anima rationalis incipit informare corpus humanum.

SVMMARIVM.

1 *Embryonem prius vivere vita vegetiva, sentiunt aliqui.*

2 *Ioannes Gallego Philippi tertij, & quarti Hispaniarum Regum Medicus reprehendit eos, qui dicunt animam rationalem creari in materia generationis.*

3 *In instanti, in quo creatur anima rationalis in materia, dicit idem auctor corrumpi dumtaxat formam Embryonis, quæ ibi tantum præcedebat.*

4 *Non placet idem auctor, dum dicit contra sancta Romanæ Ecclesiæ sensum, & reuerentiam animæ rationali debitam facere, qui illam in humida materia ponunt.*

5 *Anima rationalis non educitur de potentia materiæ, sed creatur ex nihilo.*

6 *Non*

6 *Non præcedit tempore ſuum corpus,ſed in ipſo creatur.*

7 *In vnoquoque homine eſt vna tantum anima.*

8 *Anima rationalis eſt immortalis,& eſt vera forma informans corpus,& contrarium dicere,eſt gravi cenſura dignum.*

9 *Fœtus à principio ſtatim ac eſt completè accidentaliter organizatus informatur anima rationali ibi à Deo creata.*

10 *Explicatur Ariſtoteles quando dicit hominem prius vivere vita plantæ, deinde animalis,& tandem hominis.*

11 *Vita apud Ariſtotelem duplex eſt,altera ſubſtantialis,quæ conſiſtit in actu primo,& altera accidentalis,quæ conſiſtit in operationibus.*

12 *Sententia affirmans animam rationalem creari in materia ſtatim,ac perfecta eſt accidentalis organizatio eſt multorum veterum, & recentiorum,& probatur multis.*

13 *Hac ſententia melius explicat miraculoſam Chriſti conceptionem abſque tot miraculorum ſuperflua multiplicatione.*

14 *Chriſti corpus fuiſſe in primo inſtanti perfectè organizatum,formatum,animatum, & aſſumptum à verbo Divino certum eſt ex Conciliis, & Sanctis Patribus, & contrarium eſt temerarium, & erroneum.*

15 *In hac ſententia melius explicatur cur non debuerit naſci ante novem menſes, & cur non creverit in maiori quantitate.*

16 *Afferuntur, & explicantur aliqui Sancti Patres, & interpretes de parvitate Chriſti corporis in inſtanti incarnationis.*

17 *Aſsignatur cauſa efficiens humani fœtus, tam ingenioſè organizati.*

18 *Abſurdum videtur,quod aliquando corpus humanum ſit animatum, & non ab anima rationali.*

QVarta ſententia eſt cuiuſdam recentioris exiſtimantis ſupradictam tertiam ſententiam nimis de trahere animæ rationalis dignitati,quãtenus illam in fæces ſeminales,& ſãguineam materiam Auctores immergunt.Hic autem dicit fœtum vivere prius vita vegetativa,quam ipſe vocat Embryonis:hic eſt

Joannes Gallego Hispanus,& Philippi tertij , & quarti Medicus , qui anno 1634. edidit tractatus quinque de generatione, vbi præsertim *lib.1.tract.1.cap.19.vers. Quapropter.* temerarium
2 dicit asserere quod anima rationalis à Deo creetur in solo semine , vel in massa ex semine, & sanguine permixta : Idem repetit *cap.35.vers. Quam vero.* vbi dicit contra Sanctissimæ Matris Ecclesiæ Romanæ receptam opinionem sentire, qui dicunt in liquido adhuc existente humore, defluique paratissimo , animam pretiosissimam introduci. *Et cap.33.vers.Nobis tamen,*dicit superfluam esse animam sensitiuam , ad introductionem animæ rationalis , propter rationes iam factas contra tertiam sententiam , & sufficere formam Embryonicam viuentem anima Embryonis.

Probatur hæc sententia, quia nulla ratio Physica conuincit, vt inter vegetantem,& rationalem sit forma intermedia sensitiua ; imo potius est impedimento ; nam ad introductionem rationalis satis est debita attemperatio , & organizatio corporis:Sed hæc omnia sufficientissimè præstat anima Embryonica actu recipiens influxum,seu directionem ab anima matris,quæ est agens principale vniuocum. Et ita intelligit *Galenum lib.1. de sem.* loquentem de hoc principio cum ait. *Illud habere fœtum quatenus , vt planta gubernatur, & solum viuere , ut viuunt*
3 *plantæ vsque ad expressam formationem quæ apparet in tertio tempore , quando iam distinguuntur hepar , cerebrum, & cor,cum omomnibus vehiculis,per quæ fit cõmunicatio,*&c.Et vers. *Quapropter,* docet, quod in eodem instanti in quo absolutũ est hoc modo cor , cerebrum , & hepar,creatur in illo corpusculo anima rationalis à Deo,& corrumpitur anima Embryonis,& anima rationalis continuat actiones iam inchoatas nutritionis , augmentationis , exsiccationis,omnium partium separationis , ac perfectæ elaborationis ; & propterea dicit *Galenum 1. de sem.* dixisse *plantam hanc , cum sit animal , non amittere quam habebat facultatem , sed alia insuper acquisita animal reddi,* &c.

Cæterum licet quæ Gallego dicit de anima Embryonica,& de introductione animæ rationalis satis probabiliter disputet, &

& non male ab omnibus audiantur, illud tamen, quod de anima rationali addit, nempe in irreverentiam hujus nobiliſſimæ formæ eſſe excogitatum, & contra Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſenſum quod in immundam materiam introducatur, nimis ſcrupuloſè, & immeritò exaggeratur; nam quod ſubſtantia ſpiritualis informet impuram materiam, neque phyſicè, neque moraliter detrahit illius dignitati, cum ex parte animæ immaterialis & incorporeæ non detur contactus quantitativus, qui ſolus eſt conſpurcationis periculoſus: ſicuti re vera, licet totus homo compoſitus ex anima rationali tamquam ex nobiliſſima forma dicatur *Iob.cap.*14.*n.*4.*de immundo conceptus ſemine*: non tamen propterea detrahitur aliquid formæ præſtantiſſimæ, ſed magis declaratur admirabilis Dei ſapientia, quod gemmam pretioſiſſimam abſque ſui vilitate intra luteum vas collocaverit; ſicut radius ſolis impura tangit, neque tamen contaminatur. 4

Et ipſe Gallego fatetur animam rationalem advenire ad exſiccandas, magiſque diſcernendas partes diſſimilares, & membra: ergo ſi tunc non eſt periculum, vt in illa humida, mucoſa, & non adhuc exſiccata materia fœdetur, cur paulo ante tam ſcrupuloſe timet Catholicus auctor? neque Sancta Romana Eccleſia, vt huiuſmodi periculum præcaveret, fuit vel minimum ſollicita: ſed ſolum declaravit aliqua de fide circa ſubſtantiam animæ rationalis. Quæ autem ſunt de fide ab Eccleſia determinata circa animam rationalem ſunt hæc.

Primò animam rationalem non educi de potentia materiæ, vt cæterorum viventium formæ educuntur, ſed ex nihilo à Deo eſſe creatam, & eſſe ſpiritualem. Ita in *Conc. Lateranen. ſub Innocentio III. c. Firmiter. de ſum. Trinit. & Fide. V. de Mag. in* 2.*d.* 18.*S. Thom.* 1.*p.q.*118.*art.*2.*Bellarm. tom.*3 *de amiſſ. grat.* 1.*l.*4.*c.*11. *verſ. Quod vero. Suar. de ani. l.*1.*cap.*9.*n.*11.*& de Ang. lib.*1. *cap.*5.*num.*7.

Secundo non eſſe creatam ante corpus, vt male ſenſit Origenes: cuius error damnatur *à Leone I. Pontific epiſt.*31.*& in* 1. *Conc. Bracar. cap.*7. ſed creari in ipſo corpore, vt *Leo I.* ſtatuit *in epiſt. ad Toribi.* & in *Conc. octavo Conſt. act.*11.

Tertio non eſſe in unoquoque homine niſi unam animam: id quod repetitur *in Conc. octauo Conſtan.Can.*11.

Quarto eſſe immortalem, & à corpore independentem, in alio *Conc.Lateranenſ.ſub Leon.X.ſeſſ.*8.Eſſe autem in homine veram formam in formantem,licet expreſsè non ſit definitum:eſt tamen apud Theologos ita certum ut contrarium cenſura gravi ſit dignum, quod docet Suarez *lib.*1.*de An. cap.*8.*n.*4. & merito cum in dicto *Concil. Lateranenſ. ſub Leone X. ſeſſ.* 8. poſt quam graviſſimis verbis damnatus fuit error contra animæ rationalis immortalitatem, ſtatim dicitur:*cum illa non ſolum per ſe,& eſſentialiter humani corporis forma exiſtat, verum immortalis:&c.*

Hæc ſunt quæ Catholici communiter fatentur, & ſunt certa; cætera autem Sancta Eccleſia relinquit Theologorum,& Philoſophorum conſiderationi; Itaque hæc ſententia Gallegi Eccleſiæ auctoritate non probatur.

Quinta ſententia eſt illorum, qui dicunt fœtum à principio habere virtute ſeminis accidentalem organizationem; ſed ſtatim ac perfecta eſt, & completa huiuſmodi organizatio, ita ut naturaliter exigat materia iſtam vnionem cum forma ſubſtan-
9 tiali, creari ibi à Deo animam rationalem, quæ non ſtatim omnia munera vitæ exerceat, ſed ea primum quæ ſunt vegetativæ, deinde quæ ſenſitivæ, & demum ſuo tempore quæ intellectivæ ſunt animæ;& ita intelligunt quod auctores communiter dicunt *ex Ariſtotele, lib.*2.*de generat. animal.c.*3. *Hominem*
10 *prius vivere vita plantæ,deinde animalis,& tandem hominis*:hoc eſt gradatim procedere in exercitio harum operationum,quia primo tempore apparent operationes vegetativæ,ſecundo ſenſitivæ,& poſtremo rationales.

Et quidem negari non poteſt,hanc interpretationem eſſe ad
11 mentem Ariſtotelis;nam apud ipſum vita, vel vivere, duplici ſignificatione accipitur: primo modo ſubſtantialiter, ut idem ſit vita,vel vivere ac animam eſſe vnitam corpori,& illud ſubſtantia ſua informare:ſecundo modo accidentaliter,ut importet operationes,& actus, qui accidentia ſunt, ſed magis ſenſibilia, & nota.

Eſt

Eſt autem hæc diſtinctio ipſius Ariſtotelis, *lib.1.Ethic.cap.7.* ubi loquens de illo animali, quod rationem habet, hoc eſt de homine, præmittit hanc eamdem diſtinctionem, & aſſerit vitam accidentalem dici magis propriè; hoc eſt, ut ego intelligo, magis communiter, cum ait *quandam eſſe vitam rationem habentis, ſed cum hac bifariam dicatur, exponenda eſt, quæ eſt actu, & hæc magis proprie dicitur vita. Et l.10. Ethicor. cap.7.* ait *Vita quædam eſt operatio.* De priori autem acceptione loquitur, *l.2. de anim. text.37.* cum dicit, *Viuere in viuentibus eſt ſubſtantiale, &c.* At vero cum loquitur in allegato *c.3.lib.2.de gener.anim.* de vita hominis, quod intelligat in ſecundo ſenſu conſtat ex eo, quod dicit in eadem ſignificatione; *l.5.de gener.anim.c.1.animalia quædam cum dormiunt, viuere vita plantæ*, &c. At manifeſtum eſt animalia cum dormiunt viuere vita plantæ, non ſolum ſubſtantiali, ſed etiam vita accidentali, ſeu quoad operationes: & hanc Doctrinam docet etiam *S.Thomas 1.part.q.*118.*art.1.ad* 4. Cum igitur ibi Ariſtoteles ſit intelligendus de vita quoad operationes, non eſt contra ipſum hæc ſententia, quæ dicit humanum fœtum, ſtatim ac animatus eſt, viuere vita rationali, quoad eſſe ſubſtantiale.

Huius ſententiæ inter antiquos Philoſophos fuit *Philoponus in Comment.ad text.*3.*&* 24.*l.2.de An. Albertus Magnus in ſumma de homine quæſt.*18.*&* plures alij, quos citat *Dandin.lib.2. de Ani.Comment.*13.*digreſ.*8.*p.*3.*verſ. His duobus ſcl. Mihi* 790.791. *Hugo de S.Victore tom.*1.*lib.*4. *Alleg.in Euang. Lucæ ad* ea verba *Et exultauit: Beda tom.1.lib.de mun.conſt.verſ.De certa.* D.Gregor. Niſſen. de *ani.& reſurr.*& S. Ceſarius Dial.3.in reſp.ad 115.interrog. Eſt etiam expreſſa ſententia *Hipocratis, Galeni, Auicennæ*, & plurimorum Medicorum, qui hac noſtra tempeſtate hac de re, ex profeſſo ſcripſerunt, quos infra citabimus. Inter recentiores hanc defendunt *Petrus Garc.diſp.*38.*c verſ. 2. verſ. Sed licet, &c.Hurtadus de generat.diſp.2.ſect.*8. *n.*108. *&* 109. *& P.Theophil. Raynaud de ortu infant.c.*10.*n.*48.P.Gaſſ. *tom.2.ſect.2.phiſicæ membro poſteriori l.*4.*c.*4.P.Roder.Arriaga *Diſp.1. de ani. ſec* 12. *num.* 318. P. Bambian. *in cenſur.ſupra fol.* 27. & alij *in manuſcript.* 12

Primo,

Primo, quia nullum inuenitur commodius tempus, absoluta accidentali organizatione, quo dicatur anima rationalis adesse in materia disposita, quam illud, quo inchoatur formatio prima hominis. Ergo tunc adest: Antecedens patet, nam dato quocumque posteriori tempore nulla ratio potest assignari cur non tantisper antea fuerit ibi producta anima rationalis, & quocumque tempore assignato, aliud anterius semper peti potest, usque ad illud tempus primæ formationis.

Dicunt Authores contrariæ sententiæ rationem esse, quia non sunt adhuc ibi organa necessaria, ad operationes rationales.

Sed contra quia quousque filius est in vtero matris; imo etiam, & multo tempore post egressum ex vtero non exercet operationes rationales, & tamen creatur anima rationalis in corpore, antequam egrediatur ex utero, & est homo vivens anima rationali, aliquo tempore, quo manet in vtero. Ergo carentia organorum non probat ibi illo primo tempore quo inchoatur formatio non adesse animam rationalem sicut carentia oculorum, aurium, dentium, &c. vel impotentia operationem, non probat, ibi non esse animam sensitivam.

Secundo quia anima rationalis vbi primum est completa accidentalis organizatio, exigitur naturaliter tanquam forma debita illi materiæ. Ergo Deus tanquam naturale agens nisi velit alterare concursum generalem; tenetur illam ibi creare. Ergo adest.

Tertio quia, in humano fætu dispositiones, quæ exigunt naturaliter animam vegetativam, & sensitivam exigunt rationalem; sed huiusmodi dispositiones ad animam vegativam, & sensitivam adsunt, vbi primum est completa organizatio accidentalis, seu ubi primum incipit formatio, & organizatio substantialis. Ergo tunc primo adest anima rationalis. Major patet, quia tunc illæ dispositiones, non exigunt illas formas nisi prout illæ constituunt hominem: sed hoc non præstant illæ animæ, nisi provt identificantur cum anima rationali. Ergo exigunt simul animam rationalem: & ideo non exigunt organa plantæ

quæ

quæ sufficerent ad nutritionem; neque organa bruti, quæ sufficerent ad sentiendum. Sed organa humani corporis. Minor probatur, quia statim fætus attrahit sanguinem per venam umbilicalem Matris, vt nutriatur, & statim incipit moveri, ut patet in Abortivis, qui si pungantur acu sese contrahunt; & patet in puncto saliente supra sect. 1. n. 13. 14. 15. Vide Disp. 4. sect. 15. num. 18.

Quarto quia si illæ duæ animæ vegativa, & sensitiva præexisterent ante animam rationalem, tanquam ab ea distinctæ deberent corrumpi adveniente anima rationali, ne plures formæ simul essent: hoc autem dici non potest, nam nulla forma substantialis corrumpitur in materia, nisi dispositiones propriæ corrumpantur à dispositionibus contrarijs formæ incompossibilis: sed dispositiones prærequisitæ ad animam rationalem non sunt illis contrariæ, imo convenientes; quia anima rationalis ipsis indiget ut nutriat, & sentiat. Ergo si illæ adsunt à principio formationis, adest etiam anima rationalis, ab illis non distincta.

Quinto quia, si ut Authores contrariæ sententiæ discurrunt deberent præcedere duæ illæ animæ, nutritiva, & sensitiva in communi deberent ei præcedere non solum in homine, sed in Equo, Leone &c. Et tandem animæ vegetativæ anima hinniens & anima rugiens advenire; probatur sequela; quia ideo præcedunt in homine, quia in hoc præcedunt operationes nutritivæ, deinde sensitivæ, & tandem sequitur rationalis: sed in Equo, & Leone pariter præcedunt huiusmodi operationes, ergo deberent etiam in istis precedere anima vegetativa, & sensitiva in communi; & tandem advenire tertia constitutiva in sua specie Equum, & Leonem in sua: consequens autem nemo philosophorum huc usque concessit, ergo falsum est antecedens.

Sexto quia, inquit Arriaga, illa anima sensitiva præcedens in homine, vel est rationalis, vel irrationalis: si primum habeo intentum: si secundum ergo constituit brutum. Ergo homo prius est bestia, quàm homo. Deinde si est sensitiva non debet esse generica quia genus à parte rei sine specie non datur:

si est specifica. Ergo ante istam datur alia in genere: probatur dari; ideo enim ante rationalem ponunt sensitivam, quia materia priùs per ipsos disponitur ad operationes cōmunes sentiendi quam ad rationales; ergo prius fuit anima sensitiva disponens ad operationes sensitivas in communi; ante quam disponeret ad proprias talis animæ sensitivæ, ergo ante illam fuit alia, & alia, & sic in infinitum.

Septimo quia, cum anima rationalis sit inter omnia animalia imò, & omnia corpora præstantissima forma debet, inter omnia magis accedere ad Deum, & assimilari illi, qui est agens excellentissimum: hæc autem excellentia in operando, est summa independentia, & esse à se: ergo quod anima rationalis ipsa sit agens, & producens sibi membra in corpore incipiens à prima formatione non solum non dedecet ipsam, sed suæ perfectioni est maximè conueniens; quia sic propius accedit ad Dei perfectionem. Ergo est ibi presens, & à principio sibi corpus conformat.

Octauo quia superflua est illa animarum productio, & corruptio, cum per solam animæ rationalis infusionem, omnia satis & bene explicentur.

13 Nono, quia in hac sententia facilius intelligitur conceptio corporis Christi, eiusque animatio, neque tot miracula multiplicantur, sicut in superioribus sententijs, quarum exinde sumitur inverisimilitudo, quia absque necessitate coguntur multiplicare miracula. Nam cum corpus Christi in instanti formatum perfectè organizatum, & animatum sit, vt dicitur in *5. & 6. Synodo, & in Conc. Ephes.* nec non *in epist.* 11. Leonis
14 Papæ *simul carnem Christi fuisse formatam, & animatam, & assumptam à Verbo*; & hæc omnia in primo instanti, vt docent *D. Basilius*, *Damascen.* & bene *Suarez tomo 2. in 3. p. disp.* 11. *sect.* 2. probat hanc conclusionem esse Theologicam, omnino certam, & contrarium sentire, temerarium, & erroneum: sequitur quod non possint Auctores contrarij rationem reddere, cur non fuerit Christo necessarium exire de vtero Matris ante novē menses; cum enim alij infantes in illorum sententia egrediantur ante octavum mensem, qui animantur post 35. vel 40. diem

diem à conceptione; corpus Chriſti, quod fuit animatum in primo inſtanti ſuæ conceptionis, fuiſſet ſub majori quantita- 15 te,& mole, quam naturaliter eſſe poſſet; ſuppoſito, quod in utero Matris ſteterit ſpatio nouem menſium, ut uniuerſaliter recipit Eccleſia & toto illo tempore creuerit.

Reſpondent aliqui, naturaliter debuiſſe quidem naſci ante nouem menſes; ſed miraculo factum eſſe,vt ſpatio nouem menſium ibi fuerit; tum vt occultaretur myſterium; tum ne monſtroſa, & præternaturalis natiuitas videretur: Augmentum autem illud cum fuerit factum ſpatio quadraginta dierum,non videtur fuiſſe adeo magnum,ut ad ſenſum appareret, & videretur præternaturale. Ecce igitur quomodo multiplicant miracula ſine fundamento,& neceſſitate,& ideo à *Suarez loco citato* reprehenditur hæc reſponſio.

Alij dicunt augmentum illius corpuſculi fuiſſe ita temperatum,& paulatim factum,vt non creſceret ſpatio nouem menſium,niſi quantum alij pueri ſolent creſcere ſpatio octo menſium.Verum hæc etiam reſponſio merito diſplicet *Suarez ibidem*, quia iſta retardatio augmenti fuiſſet perpetuum miraculum non enim fuiſſet naturalis, ſed ex diuina ſupernaturali prouidentia.

Ideo ipſe Suarez,& alij recentiores dicunt, quod organizauit quidem Deus corpus Chriſti in primo inſtanti;ſed quia minima, & maxima infantilis corporis quantitas non conſiſtunt in indiuiſibili ſed aliquam habent latitudinem;potuit in primo inſtanti, eſſe ſub minima quantitate poſſibili ad recipiendam naturaliter formam humanam, & infans ſpatio novem menſium potuit naturaliter creſcere uſque ad maximam quantitatem,quam talis puer intra talē vterum poſſet iuxta ſuam complexionem naturaliter habere; & ſic potuit compenſari exceſſus quadraginta dierum, quibus aliorum corporum animationem præceſſit.

Sed neque hæc reſponſio placere omnino poteſt, nam imprimis diuinare videtur;& deinde non vitat omnem multiplicationem miraculi.Inquiro enim,quis novit,aut unde ſciri potuit ab illa corporis puſillitate,quæ fuit à principio,tale incre-

mentum paulatim ita fuiſſe incohatum,& ſenſim factum,uſque ad præfinitum tempus Natiuitatis Chriſti, vt exacte potuerit peruenire Diuinus Infans ad maximam illam quantitatem, quam puer perfectæ complexionis, qualis erat Chriſtus intra talem uterum naturaliter exigebat: & quod potius non ſatis fuerit illa paruitas ſufficienter recompenſata per exceſſum illum quadraginta dierum, quo fuit animatus fœtus ante tempus communis animationis?

Reſpondent à Deo tantam quantitatem ex puriſſimis Beatæ Mariæ ſanguinibus fuiſſe determinatam, & congregatam in utero,quanta ſatis erat ad naturalem paruitatem infantilis corporis, ut poſtea ex incremento continuo ad illam maximam quantitatem perueniret, quæ naturaliter exigebatur in tali puero naſcituro.

Sed contra quia hæc eſt manifeſta diuinatio, ad quam cogit ſupradicta ſententia.

Deinde, cum Beata Virgo propter optimam complexionem, & perfectum calorem nullam haberet, nec in ſanguine, qui fuit materia conceptionis,nec in utero imbecillitatem, aut imperfectionem,ſed omnia requiſita,quæ habent aliæ mulieres perfectæ complexionis,& virtutis,vt omnes admittunt,& notauit *Suarez diſp.10.ſect.2.verſ.ſed adhuc.* Sequitur quod minima illa materiæ portio,non eſſet in ea naturaliter exigita, ſed potius maior portio illi vtero deberetur,vt poſſet concipi corpuſculum majoris quantitatis, ſub qua infans naturaliter exigebat animari in vtero materno optime diſpoſito.

Cum igitur debuerit Deus tanquam naturalis concauſa illa ſola præſtare,quæ præſtitiſſet vir,ſi beatiſſima Virgo humana operatione concepiſſet, ſequitur, quod determinatio illa ſanguinum fuerit miraculoſa; tum quia in aliis conceptibus humanis viriliș concurſus illam non faciat; tum quia determinatio parvæ quantitatis erat contra naturalem exigentiam talis vteri: ſuperaddit igitur etiam hæc reſponſio miracula, & diuinare cogitur.

16 Sed adhuc in fauorem tertiæ & quartæ ſententiæ video hic multiplicari poſſe,quæ à quibuſdam Sanctis Patribus & Sacræ

Scripturæ

Scripturæ interpretibus dicuntur de paruitate corporis Chriſti in puncto Incarnationis ad oſtendendum, quam ſingularis, & ſupernaturalis fuerit illius Sanctiſſimi corpuſculi organizatio, nam *Petrus Comeſtor. in Hiſtor. Euang. cap.2.* dixit quod poſtquam Sanctiſſima Virgo protulit illa verba. *Ecce Ancilla Domini*, quibus Angelicæ legationi conſenſum præbuit *ſtatim conceptus eſt Chriſtus de Virgine plenus homo in anima, & carne: ita tamen quod lineamenta corporis, & membrorum oculis diſcerni non poſſent, &c. Toſtatus in Paradoxo primo, cap.27.* dicit *quod fuit parua quantitatis, minus quolibet alio corpore humano, cum perfectam organizationem attigerit, &c. Dionyſius Cartuſ. in cap.2. Lucæ art.* 3. dicit, *quod diſtinctio membrorum oculis perceptibilis vix fuiſſet ob corporis paruitatem, &c. S.Thomas 3.part. q.33. articulo ſecundo, ad ſecundum,* dicit de quantitate huius diuiniſſimi corporis, quod *non erat tam parua, vt in ea non poſſet ratio humani corporis conſeruari; cum in tali quantitate quorundam paruorum hominum corpora animentur, &c. & S. Bernardinus Senenſis tom.1. ſerm. fer. 3. poſt Dom. 2. quadrag. artic. 2. cap. 7.* dicit *quod cum Chriſtus in vtero Virginis venit, carnemque aſſumpſit, tanta breuitate circumamictus eſt, vt ſi tam conceptus in Virgine poſitus fuiſſet ſuper papyrum, vel palmam manus, vix eum humanus oculus percepiſſet; licèt Diuinitus, & anima, & corpore, atque omnibus interioribus, & exterioribus membris, & lineamentis perfectè completus fuiſſet, vt verificaretur, quod Iſaias* 10. *verſiculo vigeſimo tertio, & Apoſtol. ad Romanos cap. 9.* 27. *de Chriſto teſtati ſunt. Verbum abbreuiatum faciat Dominus ſuper terram*; Ex quibus patet omnes vnanimiter admittere, quod illa corporis Chriſti puſillitas fuerit ſupernaturalis, & ſingularis: Non ergo eſt communis aliis humanis fœtibus.

Sed reſpondetur facilè nullos ex Sanctis Patribus, & Interpretibus dixiſſe quod fuerit ſingularis illa Chriſti corporis organizatio, quoad paruitatem, ſed ſolum quoad cauſam vnionẽ, & modum quibus fuit producta, quia ſcilicet facta fuit virtute Spiritus Sancti, & quoad durationem fuit in inſtanti, & quoad

 unionem,

unionem, quia in eodem instanti fuit personaliter assumpta à Divino Verbo. Bene verum est, quod omnes cum admiratione, & exaggeratione consideraverunt illam parvitatem, quatenus
2 sub illa Divina Majestas totam se quodammodo abbreviaverit: quomodo *D. Paulus ad Philippenses cap. 2. num. 7*. admirabatur Divinum Verbum exinanitum in forma servi: & tamen nemo dixit hucusque, huiusmodi exinanitionem, & depressionem fuisse factam infra terminos naturaliter convenientes humanæ naturæ.

Jmo D. Thomas expresse videtur dicere, quod licet parvitas Christi corporis in puncto Jncarnationis fuerit considerabilis, non tamen fuit adeo minima, vt sub ea non posset naturaliter ratio humani corporis conservari, & animari, & in hoc sensu, qui allegoricus est, non literalis, accipienda sunt verba illa *Isaiæ* 10. *v.* 23. iuxta translationem *septuaginta Interpretum*, quos sequutus est *D. Paulus ad Romanos. c. 9.* 27. quod nimirum in Jncarnatione Divinum Verbum breviaverit semetipsum, uniendo sibi personaliter animam Christi, & corpusculum ita parvum in instanti factum, sicut solent aliorum hominum corpora postea in tempore organizari. Quare ex huiusmodi locutionibus Sanctorum Patrum, & Interpretum nihil peculiare colligitur pro tertia, & quarta sententia.

27 Decimo principaliter probatur quinta sententia, quia melius saluatur quomodo homo sit vnum substantiale, & bene redditur ratio, & assignatur causa efficiens tam ingeniosi opificij, ipsa nimirum anima rationalis, aut Deus ipse solus iuxta septimum modum infra afferendum.

28 Vndecimo quia ridiculum, & præter rationem videtur, esse humanum corpus sine anima rationali bestiam nasci dicamus, vt ratiocinatur *Hugo de Sancto Victore, loc cit.*

Duodecimo quia sicuti triticum, verbi gratia, ex tritici semine, & alia similia ex similibus seminibus perfecte nascuntur: sic ex humano semine non nisi rationale animal nasci debet; vt argumentatur *Galenus in l. An quod in vtero est animal. c. 4. &* 5.

Et confirmatur, quia, statim ac in morte separatur anima rationalis à corpore, desinunt omnes operationes vitales, tam vegetativæ,

getativæ, quam sensitivæ; ergo ipsa sola, se ipsa est omnium principium.

Hæ sunt principales sententiæ, quæ de humani fœtus animatione inveniuntur: sunt autem varij modi, quibus, tum Medici, tum Anatomistæ conjectant tempus illud, quo tunc primum anima rationalis informat materiam: omnes tamen ad aliquam ex dictis sententijs referuntur. Et quia non vno modo se explicant, vt clarius constet, quam dubium sit, & incertum tempus primæ animationis, expedit illos modos seorsim referre.

SECTIO IV.

Afferuntur varij modi explicandi supradictas sententias quoad tempus animationis.

SVMMARIVM.

1 *Animationis tempus iuxta diuersas dispositiones, tum subjecti, tum agentis est varium; sed hæc varietas, vt Medici dicunt clauditur spatio quindecim dierum.*

2 *Quando fœtus non est perfecte formatus, est tamen animatus.*

3 *Sed re vera hoc spatium est excogitatum à Medicis, non tam ad designandum tempus animationis, quam perfectæ formationis.*

4 *Spatio primi mensis Medici, & Anatomici fatentur, se non posse observare fœtum humanum propter parvitatem, & teneritudinem.*

5 *Quando Medici assignant tempus animationis, non possunt loqui, nisi de perfecta corporis formatione.*

6 *Avicenna credit primis septem diebus, fœtum esse spumosum; nona die delineari; decima quinta esse sanguinolentum; vigesimaseptima carneum; trigesima sexta habere membra distincta; quadragesima, vel ad summum quadragesimatertia die esse integrè formatum.*

7 Con

7 *Concluditur diem trigesimam, trigesimamquintam, quadragesimam, & quadragesimamquintam non de animatione, sed de perfecta formatione assignari.*

8 *Ideo non bene infertur tempus certum animationis esse à trigesima, vsque ad quadragesimam diem.*

9 *Puerperia in partu masculi durant triginta dies; in partu fœminæ quadraginta.*

10 *Asserunt aliqui, tum ratione, tum auctoritate vtriusque Iuris fœtum humanum non esse baptizandum ante trigesimam diem.*

11 *Sed neque ex puerperijs, neque alio modo id bene probatur.*

12 *Rituale Romanum nulla habita ratione dierum, si vivus est fœtus, monet esse baptizandum.*

13 *Liber quæstionum veteris, & novi testamenti, non est D. Augustini, sed cuiusdam Hæretici, qui ante illum scribebat.*

14 *Et quisquis sit ille Auctor, meritò irridetur à Glossa.*

1 PRimus modus assignandi tempus, quo fœtus animatur, est quorumdam Medicorum, qui iuxta Doctrinam *Galeni lib. de fœt. form.* monent non in omnibus fœtibus statuendum esse idem tempus: nam ex diuersitate caloris, & maiori dispositione materiæ variatur; & tardius fœminæ, celerius mares & inter mares citius calidiores, & ficciores animantur: sed hanc diversitatem claudi spatio quindecim dierum; ideo animationis terminum primum, dicunt aliquando esse diem trigesimum, vel trigesimumquintum, vel quadragesimum, vel quadragesimumquintum, vel quinquagesimum. Sed ut notavit *Levius Lemnius, cap.* 11. *Gallego tract.* 1. *lib.* 3. *de nat. infant. c.* 35. *vers. cum igitur, & vers. ex quibus.* Interdum hoc tempus anticipatur; nam multæ mulieres masculum perdiderunt, vt ipse fatetur ante trigesimum diem, quo tempore deprehensus fuit in articulatus fœtus; &, vt ipse se explicat, non perfecte formatus, quare huiusmodi termini à Medicis assignati, videntur potius ad designandam perfectam formationem, quam fœtus animationem, id quod etiam notavit Daniel Sennertus l. 1. de partu c. 10. & novissime Riolanus lib. 3, Anthropograp. c. 6. his verbis: *Cæterum quæ de generatione partium corporis humani traduntur*

traduntur à Medicis, Anatomicis, ea in perfectis, & absolutis fœtibus contemplati sunt, & adnotarunt; vt prudenter animaduertit Varolius dicens quod pauci, vel nulli productionem, siue procreationem partium quæsit ab eo tempore concreti seminis vsque ad mensem integrum obseruarunt, & descripserunt. At sane huiusmodi opificium nostris oculis imperuium, & inaspectabile solo mentis discursu vel ex aliorum animalium fœtificatione deprehendi potest. Quis enim adeo crudelis, & inhumanus viuentis mulieris aluum incideret, ad huius rei inuestigationem? in effluxu, siue in abortu artificium structuræ sæpius destruitur; & ob paruitatem pusilli corpusculi, vel spernitur, vel non potest accuratè discerni delineatio, etiamsi conspicilia adhibeas, quæ res multiplicare, & augere possint, &c.

Hæc Riolanus, opportunè aduertens, Medicos cum tempus prædictum assignant non loqui de animatione, sed de perfecta corporis formatione: ipsorum enim est ea solum, quæ ad corporis sanitatem spectant obseruare principaliter, & tanquam proprium obiectum considerare. 5

Et Auicenna reprehendens eos qui cum Galeno, & Hippocrate terminos fixos ponentes, masculum trigesima, & fœminam quadragesima die formari aiunt, ipse audacior illis, tempora designat. Spatium spumæ inquit sex, aut septem sunt dies; nonum diem, vt plurimum censet esse terminum primæ delineationis; in quintodecimo, genituram esse sanguinolentam; in vigesimo septimo carneam habere effigiem in vigesimo sexto, fœtum habere caput separatum ab humeris, & brachia, & crura à lateribus distincta; adeo ut iudicari possit fœtus formatus quadragesima die, vel ad summum quadragesima tertia. 6

Constat igitur, quod Medici, quando assignant diem trigesimum, trigesimumquintum, quadragesimum, & quadragesimumquintum, non de animatione, & vita, sed de perfecta mébrorum formatione loquuntur, quã Gallego substantialem formationem appellat, consequentem ad accidentalem organizationem ab ipso embryonicam appellatam *ibidem vers. Auicenna.* Vbi statim infert, fœtum accipere animam à Deo per 7 8

creationem, cum primum absoluta est formatio accidentalis; & hoc quod vocant instans creationis, *qui sciret, vtique, ait, sciret tunc primò fœtum esse animatum anima rationali*: Sed cum sit incertum, conjiciunt aliqui esse à trigesimo die, vsque ad quadragesimum.

9 Probat primo Gallego hunc dicendi modum, quod nimirum ante trigesimum diem fœtus non sit humana forma animatus, *ex Hippocrate lib. de nat. puer.* argumento desumpto ex mulierum parturientium puerperiis: hæc enim post masculi partum durant dies triginta; post partum vero fœminæ dies quadraginta, & quadraginta duos, quàm longissimè.

Secundo, quia etiamsi Ecclesia moneat, vt Mininistri Sacramentorum diligenter caveant, quod fœtus non pereant, sine Baptismo; Parochi tamen & obstetrices id non curant ante trigesimam diem.

10 Tertio probatur auctoritate desumpta ex D. Augustino, relato paulo ante *ex c. Moyses 32. q. 2.* nam ibi disputans, an ex traduce sint animæ sicut, & corpora; & defendens Catholicam veritatem, quæ docet animas rationales, non ex traduce fieri, sed à Deo creari ex nihilo, ita ratiocinatur. *Si cum semine statim existit anima; vt sentiunt, qui ex traduce faciunt, multæ animæ quotidie pereunt, cum semen fluxu quodam non proficit natiuitati*; quam sequelam non tam probat, quam supponit, vt certam; Ruunt igitur Catholicæ veritatis præcipua fundamenta, si non existit aliquando corpus sine anima.

Quarto; quia Jura civilia non puniunt, ut homicidam pœna capitali nisi illum, qui causavit abortum animatum, *l. Diuus ff. de extraord. crim. & l. penult. C. ad l. Cornel. de Sicar. & l. si mulierem, ff. eo, & l. Cicero, ff. de pæn.* Et Jura Canonica non imponunt pœnam irregularitatis, nisi quando fœtus est animatus; nam *in cap. consuluisti 2. quæst. 5.* Stephanus V. respondens Episcopo Moguntino dicit homicidam esse, qui conceptum in vtero abortum deleuerit, vbi glossa explicat de abortu formato; iuxta *cap. Moyses 32. q. 2.* vbi ex D. Augustino, pro eodem accipitur abortus formatus, & animatus: imo expresse docet in fœtu non esse animā ante ipsius formationem, *& c. sicuti 32. quæst. 2.*

*q.2.*deſumpto ex Epiſtola *D.Hieronymi ad Algaſiam* dicitur *ſicuti ſeminapaulatim formantur in vteris, & tandiu non reputatur homo, donec elementa confecta ſuas imagines, membraque ſuſcipiant.* Igitur antequam imaginem, & lineamenta acceperit fœtus, id quod non ſtatim in conceptione fit, non erit ille homo; nempe forma ſubſtantiali humana, quæ eſt anima rationalis, caret. *Et in c.ſicuti ex litterarum de homic.* Innocentius III. declarat, illum Monachum, qui abortum cauſaverat, eſſe irregularem, ſi conceptus erat *viuificatus*, minimè vero ſi non erat *viuificatus*. *Et Sixtus V. in ſua conſt.77 in præfat.* deſumptis verbis ex *D.Auguſtin. l.1.de nuptiis, & concupiſcentia c.15.* relato *in c.aliquando 32.q.2.* dixit, abortum procurantes eſſe in cauſa, vt proles prius intereat, quàm vivat, & §.1. diſtinguit inter fœtum animatum, & inanimatum, formatum, & informem, provt etiam diſtinguit inter animatum, & inanimatum *Gregorius XIV. in ſua Conſt. 8.§.2.& 3.& Clem.VIII.in decreto ſuper Caſuum reſeruatione pro regularibus.*

Sed hæc argumenta non probant efficaciter intentum: ad primum enim reſpondetur, quod purgatio illa mulierum non concludit neceſſario, quod animatio fœtus non poſſit præcedere diem trigeſimum; ſed ſolum probat, quod in partu maſculi purgatio ſit brevior, & in partu fœminæ longior; iuxta maiorem ſanguinis copiam. Imo Medici illi, qui cum Avicenna admittunt prima vitæ filamenta inchoari nono die, non videntur ſibi ſatis cohærere, dum fatentur ante trigeſimum diem, iam adeſſe in fœtu actiones vitæ, nempè nutriri, & diſtingui membra: negant autem vitæ principium. 11

Ad ſecundum, Reſpondetur eſſe illud, quod cavere intendimus, ideo non probat. Et ipſe Gallego admittit aliquando, intra brevius tempus ordinariæ formationis, fœtum poſſe eſſe animatum, & plures mulieres ante trigeſimum diem maſculum perdidiſſe: non igitur conſequenter loquitur, dum monet baptizandum eſſe Infantem conſtitutum in periculo mortis, ſi ſit vivus; & concedit fieri poſſe, vt vivat ante trigeſimũ; & ante hunc dicit non eſſe baptizandum. Imo, quod eſt valde notandum, Rituale Romanũ Pauli V. præcipit, vt ſi quando 12

contingat matrem prægnantem mori vivo fœtu intra viscera remanente, extractum ab vtero esse baptizandum: non tamen obligat ministrum ad baptizandum post triginta dies tantum, sed tunc qualecunque sit tempus periculi, quod prudenti ministrorum judicio determinandum reliquit. Quare nostræ intentioni favet Ordo Ecclesiæ quatenus mortua matre prægnante, eaque secta, statuit vt sine aliquo respectu ad tempus, baptizetur fœtus, si sit vivus.

Ad tertium argumentum pariter facilis est responsio; nam librum illum *Quæstionum veter. & nou. testam.* ex quo desumitur *cap. Moyses* esse Auctoris Heretici, testatur Bellarminus, & pluribus illum erroribus indignis tanto Doctore, conuincit: præsertim vero non esse librum D. Augustini constat *ex q.* 44. in qua dicit Auctor ab Excidio Hierosolymitano, vsque ad tempus in quo ipse scribebat, fluxisse annos trecentos septuaginta duos à Natiuitate Christi, sed D. Augustinus mortuus est anno Christi 430. ætatis suæ annorum 76. Cum ergo natus sit anno 354. sequitur quod anno 372. quo scriptus est hic liber, esset Augustinus annorum sexdecim: at ipse non potuit cœpisse scribere, pro Christiana fide, nisi post susceptum baptismum quem anno suæ ætatis trigesimo suscepit & fuit annus post Christum natum 384. Et sic anno duodecimo postquam scriptus fuit liber *Quæstionum veter. & nou. testament.* Non igitur est veri Augustini hic liber, sed alterius sub eius nomine: & idem sentiunt DD. Louanienses.

Minus probat ratio allata siquidem sequela illa, quam supponit de Animabus quotidiano seminis fluxu pereuntibus, valet contra illos, quos ille Auctor redarguit, qui dicebant animam rationalem fieri ex traduce Non valet autem contra Catholicos, qui dicunt creari ex nihilo in materia, saltem accidentaliter disposita, vt supra *sect.* 1. iam vidimus, quæ quidem natiuitati proficit, cum sit necessarium subiectum; neque consistit in fluxu seminis, licet adhuc substantialiter, organizata. At verò quicunque sit Auctor illius libri, sané nullius est nominis, & ideo merito irridetur à Glossa; nam volens Auctor ibidem probare quod anima rationalis non potest

præcedere

præcedere organizationem ſeu formationem corporis, ait *Anima certe, quia ſpiritus eſt, in ſicco*, id eſt rudi, & informi corpore *habitare non poteſt*. Gloſ. V. *in ſicco dicit argumentum eſſe pro Normannis, & Anglicis, & Polonis, vt poſsint fortiter bibere, ne anima habitet in ſicco.*

Ad quartum argumentum reſponſio non eſt ita brevis, ideo commodius rejicitur in ſequentem ſectionem.

SECTIO V.

An ex diſtinctione Iuris Ciuilis, & Canonici de fœtu animato, & inanimato inferat bene Gallego huiuſmodi humanum fœtum ante menſem non eſſe baptizandum.

SVMMARIVM.

1 *Ex judicio juriſperitorum dubitari poteſt fœtum ante trigeſimum, vel quadrageſimum diem eſſe animatum.*

2 *Refertur ſententia eorum, qui dicunt, quod iura non puniunt eos, qui dant cauſam abortui, niſi quando infans eſt iam natus.*

3 *Homo non dicitur niſi poſtquam natus eſt.*

4 *Pœna capitali, ſed non pœna mortis punitur, qui cauſavit abortum animatum.*

5 *Qui in vtero eſt, pro iam nato habetur, in iis, quæ ſunt ſibi vtilia: non autem in ÿs, quæ aliis nocent.*

6 *Alij dicunt tunc puniri abortum tanquam homicidium, quando fœtus erat formatus.*

7 *Nulla Iura Ciuilia puniunt abortum pœna mortis.*

8 *Sunt, qui putent fœtum non eſſe formatum, niſi poſt octavum menſem.*

9 *Sed hi Auctores præterea plura requirunt, ad effectum, vt deli-*

ctum abortus puniatur pœna mortis; & primò, ut sit vitalis id est non octimestris.

10 *Secundò: ut sit dolose causatus.*

11 *Tertiò: ut sit procuratus à sciente, mulierem esse prægnantem.*

12 *Quartò: ut non sit causatus abortus, ex fine salvandi mulierem.*

13 *Quintò: ut non ad turpitudinem matris occultandam.*

14 *Sextò: ut mater, quæ sibi abortum causavit, sciret, & adverteret, se esse gravidam.*

15 *Septimò: nec punitur mater, si dicit se peperisse filium mortuum.*

16 *Ipsi iurisperiti monent, salvandam esse baptismo animam fœtus; etiamsi, qui illum delevit eximatur à pœna.*

17 *Et confessarios debere attendere in absolutione à peccato abortus, an fœtus esset animatus.*

18 *Qui fœtum animatum, vel inanimatum delet, peccat mortaliter.*

19 *Irregularitatis pœna non imponitur abortui, nisi fœtus sit animatus, imo vivificatus.*

20 *Affertur textus D. Augustini, in quo dicitur, quid sit fœtum esse vivificatum.*

21 *In sententia D. Augustini, dubitari potest, an fœtus, qui non est formatus, sit animatus.*

22 *In eiusdem sententia fœtus vivificatus est, quando exercet operationes sensibiles.*

23 *Fœtus, qui non habet vitam in actu secundo, non potest occidi in ordine ad pœnam irregularitatis.*

24 *Laudatur Censura Reuerendiss. P. D. Hilarionis Rancata.*

25 *Fœtus dicitur vivificatus non solum quando est animatus; sed præterea quando habet operationes animæ sensitivæ.*

26 *Iura Civilia, & Canonica quando puniunt abortum fœtus animati, pro animato intelligunt vivificatum, seu animatum in actu secundo; quia ex operationibus sensitivis iudicant abortum, esse homicidium.*

27 *Deus ipse huic iudicio se accommodavit Exod. 21. quia humano iudicio rem esse dubiam consideravit, quod in fœtu informiter animato sit anima.*

28 *Ideo Doctores conueniunt, abortum masculi ante quadragesimum, fœmina*

fœmina vero ante octogeſimum, non eſſe punibilem tanquam homicidium, quia res eſt dubia.

29 *Non ergo datur tempus ante quadrageſimum, vel octogeſimum diem, in quo certum ſit fœtum non vivere anima rationali.*

Exiſtimat Gallego, opinionem ſuam de non baptizando humano fœtu ante trigeſimum diem, firmiter eſſe fundatam, in vulgata diſtinctione fœtus animati, & inanimati: ſed ut videamus, quam inſufficiens ſit hæc ratio; quod nimirum, quia tam Jus Canonicum, quam Ciuile non puniunt, niſi occiſionem fœtus animati: ergo omnes fateri debemus dari tempus ante menſem, in quo fœtus non ſit animatus, & ſic non potuit ante menſem baptizari, oportet vt aliquantulum immoremur in recenſendis variis Doctorum opinionibus, de hujuſmodi pœnis, quas vtrumque Jus imponit iis, qui cauſam dant, ut fœtus animatus intereat: nam ex diuerſitate judicij, quod Prudentes Juriſperiti formant de hoc delicto, nos etiam inferre poterimus, quam prudenter, dubitare poſſimus, fœtum eſſe animatum, etiam ante illud tempus, quod Doctores exigunt, ut delictum hujuſmodi puniatur pœna mortis. 1

Prima ſententia poteſt eſſe illorum, qui dicunt numquam jura punire pœna mortis eos, qui procurant abortum fætus animati, ſed ſolum quando infantem iam natum occidunt; ita videtur ſentire *Alex. in l. quod dicitur n.3. ff. de liber. & poſth.* & ante ipſum *Bald. ibid. Decius conſ. 535. n.3. Fulgoſ. in l. ſi mulierem num. 1. ff. ad l. Cornel de Sicar. & Marſil. ibi num. 5.* adhærent *Theſaur. Pedemont. deciſ. 12. num 8. & 9. & Menoch. de arbitr. caſ. 1357. num. 7.* quia inquit *Menochius*, etiamſi fœtus ſit animatus, non tamen homo eſſe dicitur. Et *in l. ſi quis aliquid, §. Qui abortivi, ff. ad l. Cornel. de Sicar.* habemus, quod *ſi ex eo mulier, aut homo perierit, ſummo ſupplicio afficiantur.* At vero *Papinianus l. Falcidia ff. ad leg. Falcidiam. Ariſt. libr. 2. de generat. Animalium. cap. 11.* & latè *Theſaur. dict. deciſ. 12. num. 7* homo non dicitur niſi poſtquam natus eſt; aut ſi eſt homo, eſt homo tantum in ſpe, vt dicitur *in leg. cum in veteres Codice,* 2 3

de

de fideicommissis, ibi, *quod nondum natus speratur esse homo*: & cum minus sit quod est in spe, quam quod est in re, seu quod iam habet esse productum, *l. minus, ff. de reg. iur.* inferunt huius sententiæ auctores minori pœna, quam homicidij puniendum esse homicidium abortus animati nondum nati. Et ideo *Meno-*
4 *chius* post *Thesaurum* arbitratur homicidium abortus animati nondum nati puniendum esse non pœna mortis, sed pœna capitali, cuiusmodi sunt pœna religionis, exilij perpetui, vel Triremium: iuxta *l. secundam, & l. Capitalium, ff. de pœnis*.

Quod si objicias *l. septimam, de stat. hom.* in qua dicitur quod *qui in vtero est, pro iam nato habetur*.

5 Respondent aliud esse quod sit tale, & aliud quod habeatur tali; & quod in illa *l. 7. Paulus Iurisconsultus* se declarans, dicit, quod licet homo nondum natus in iis, quæ spectant ad suum commodum habeatur pro tali; at in iis, quæ respiciunt interesse alterius, non habetur pro nato; quare cum puniri homicidium pœna mortis, sit maximum hominis præiudicium, hinc est quod hi Auctores, illum non puniant pœna vltimi supplicij, nisi fœtus sit iam natus: cum igitur in sententia horum Auctorum fœtus sit animatus, & tamen qui illum interimit non puniatur pœna mortis, constat ex tali distinctione non desumi argumentum efficax pro Gallego.

6 Secunda sententia est eorum qui credunt, non esse expectandam infantis nativitatem, ut procurans abortum tanquam verus homicida pœna mortis puniatur; sed attendendum esse, an fœtus sit formatus. Fundamentum huius sententiæ est, quia
7 nullum Jus Ciuile affertur, quod vltimo supplicio hoc delictum puniat, & primo ex allatis legibus *l. Diuus*: punit matrem, quæ data opera partum abegit, & punit illam, sola pœna temporalis exilij. *Lex penultima, C. ad l. Cornel. de Sicar.* expressis verbis loquitur, non de eo, qui fœtum immaturum abegit, sed de eo, qui occidit infantem iam natum. At vero *l. si mulierem, ff. ad l. Cornel. de Sicar.* punit illum, qui poculo dato non solum fœtum sed matrem etiam occidit: *& l. Cicero, ff. de pœn.* punit matrem, quæ accepta pecunia, medicamentis fœtum abortiri fecit: quod delictum, cum non sit vnum, quia vltra homici-
dium

dium continet, etiam pecuniæ receptionem ad perpetrandum homicidium, & delationem hæreditatis ad ſecundos hæredes, nihil mirum, quod morte puniatur. Sed re vera non imponit lex iſta mortem, ſed pœnam capitalem. At vero cum ſimus, in quo Jura ſunt interpretanda, oportet illa emollire potius, quam exaſperare, *l. interpretationes, ff. de pœn.* & fauet huic explicationi Jus Canonicum quatenus *in cap. Moyſes 32. quæſt.* 2. nulla eſt diſtinctio de fœtu animato, & inanimato, ſed ſolum de fœtu formato, & informi, quæ verba ex Pſeudo-Auguſtino deſumpta, ſunt ab eo accepta *ex cap. 21. Exod.* vbi Deus non punit pœna mortis dantem cauſam abortui, niſi quando mater cum fœtu moritur.

Defendunt hanc ſententiam *Menoch. de arbitr. caſ.* 357. *&* 8
Theſaur. dict. deciſ. 12. *num.* 7. *&* 8. ſed hic Auctor exiſtimat fœtum non eſſe formatum regulariter, niſi poſt octavum menſem; in quo ſane decipitur; nam formatio fœtus terminatur, vt vidimus ex ſententia Medicorum, multo ante; ſed ipſe aliam circunſtantiam involuit, quam putat neceſſariam ad effectū ut hujuſmodi delictum puniatur pœna mortis nempè vt fœtus ſit vitalis; qualis non eſt fœtus octimeſtris; & ideo dum ipſe Verſellis iudicaret, cum duobus Senatoribus ex 9
quinque, qui rotam Vercellenſem regebant, à pœna mortis liberauit mulierem quandam jam damnatam, quæ partum quidem formatum abegerat; ſed quia partus erat octimeſtris, & ideo nullo modo vitalis, vt teſtatur. *Hippocbrates lib. de octimeſtr. partu.* mollito Jurium rigore, obtinuit in reviſione ſententiæ, vt mulier illa à pœna mortis liberaretur. Ex hac ſententia plures modi, vltra jam indicatum, de partu octimeſtri re- 10
cedendi à rigore Jurium excogitati ſunt ab Auctoribus, quos refert *Farinac. q.* 122. *n.* 138.

Aliqui enim dicunt, temperandum eſſe rigorem, etiamſi Mulier attingeret nonum menſem: quando percuſſio non fuit 11
doloſa hoc eſt animo cauſandi abortum. *Farinac. n.* 152.

Alij, quando qui cauſam dedit abortui neſciebat, mulierem eſſe prægnantem. *Menoch. d. caſ.* 357. *numer.* 18. *Farinac.* 12
num. 153.

Alij, quando qui abortum causauit, pro muliere saluanda id fecit: nam in isto casu ab omni pœna Iure Ciuili imposita excusaretur. *Marian. Socin. seni. in cap. si aliquis. de Homicid. Menoch. ib. n.20.* quia, qui vitam vnius perdidit vt alterius vitam tueretur, quando vtriusque vita periclitabatur, non deliquit

13 Alij, in Filia, quæ suasionibus impiæ Matris, abortum in se fecit, vt suam turpitudinem occultaret, nullam pœnam agnoscunt: *Decius consi.* 135. sed alij arbitrariam reputant, *Osasc. decis.*
14 *60. n.8. Menoch. n.22.*

Alij, quando mulier ipsa abortum inaduertenter sibi causauit nesciens, se esse prægnantem, *Osasc. ibid. Thesaur. decis. 13. n.3. Menoch. ibid, 23.*

15 Et alij demum temperant rigorem pœnæ mortis, quando mulier dicit se peperisse fœtum mortuum, & illum sepulturæ tradidisse, quia sine dolo præsumitur fecisse: *Thesaur. d. decis. 13. n.7. Menoch. d. cas. 357. num. 24.*

16 Patet igitur Jura Ciuilia non statim, ac fœtus est animatus punire illius extinctionem pœna mortis, sed sæpius à pœnis capitalibus, & aliquando etiam ab omni pœna excusare. Et quamvis tam variis excusationibus à pœnis, etiam imponendis vel abstineant, vel remorentur, tamen isti Auctores aduertunt, & præsertim *Thesaur d. decisione 12. n.7. & Menoch. d. cas.* 357. *n.7.* semper habendam esse rationem animati fœtus propter ministerium Baptismi: quia inquit *Thesaur.* grauissimum est peccatum in foro conscientiæ propter periculum animæ, fœ-
17 tum sine Baptismo perire. *Et n.9.* Addit Confessarios nihilominus debere in foro conscientiæ attendere, an fœtus sit animatus, & pœnitentiam congruam imponere delinquenti: non est igitur tutum in conscientia negligere, seu omittere baptisma abortiuorum eo tempore, quo Jura Civilia illos qui fœtus interitum causant, aut pœna arbitraria, aut nulla puniunt, & hoc de Jure Ciuili, Sed iam videamus, quid ex eadem distinctione fœtus animati, & inanimati, sequatur inspecto Jure Canonico.

Et primo cum Jus Canonicum attendat, non solum ad imponendas pœnas iis, qui abortum causant, sed etiam ad digno-

scendam

ſcendam culpam huius delicti, declarat tam illum qui abortum delet animatum, quam etiam qui inanimatum peccare mortaliter; & licet non ſit verè homicida; in conſcientia tamen tanquam homicida cenſetur: vt eſt expreſſus textus *in c. ſi aliquis de homicid.* in quo ſtatuitur, quod qui ex paſſione potionem dederit ut impediret generationem, aut conceptum, ſiue etiam hominis natiuitatem, *vt homicida teneatur*, vbi Barboſ. idem notat n.3. cum multis, & ideo Tertull. in Apolog. cap. 3. dicebat, quod *homicidij feſtinatio eſt, prohibere naſci: nec refert natam quis eripiat animam, an diſturbet naſcentem; homo eſt qui futurus eſt, nam fructus in ſemine eſt &c.* quibus verbis eandem culpam homicidij cognoſcit Tertull. in inanimati fœtus, ac in nece animati. Et tenent omnes cum *Couarr. in Clement. ſi furioſus de homicid. part. 2. §. 3. n. 1.* 18

At vero pœnam irregularitatis non imponunt Sacri Canones huic delicto, niſi quando fœtus eſt talis, vt eius deſtructio, ſit verum homicidium, quod aduertit *Sayrus lib. 7. de cenſ. c. 1. n. 2. & Barboſ. d. n. 3. Et in cap. ſicut ex litterarum de homicid.* quo in loco *Innoc. III.* vigilanti verbo vſus eſt, dum declarans, Monachum illum eſſe irregularem dicit, *ſi viuificatus erat conceptus*: pro cuius verbi intelligentia. 19

Advertendum eſt ex D. Auguſtino quæſt. 180. in Exod. & refertur in cap. quod vero 32. quæſt. 2. quia cap. 21. Exod. n. 22. cum Deus decreuerit, quod qui fuit cauſa, vt mulier prægnans abortiuerit, & ejecerit, vt Septuag. Interpretes declarant infantem nondum formatum, pœna arbitraria puniretur: at vero ſi mortua fuerit ipſa mulier puniretur pœna mortis: dicit S. Doctor. *hic de anima quæſtio ſolet agitari, vtrum quod formatum non eſt, nec animatum quidem poſſit intelligi, & ideo non ſit homicidium; quia nec exanimatum dici poteſt ſi adhuc animam non habebat, &c.* & deinde ſubdit *ſi ergo illud informe puerperium jam quidem fuerit, ſed adhuc quodam modo informiter animatum; quoniam magna de anima quæſtio non eſt præcipitanda indiſcuſſa temeritate ſententia, ideo lex noluit ad homicidium pertinere; quia nondum dici poteſt anima viua in eo corpore, quod ſenſu caret, ſi talis eſt in carne nondum formata, & ideo nondum ſenſibus prædita, &c.* 20 21 22

tamen certum eſt,ut fatetur Gallego,& omnes Medici,& Anatomiſtæ conſentiunt,quod ante dicta tempora,fœtus ſunt perfectè formati.

29 Infero igitur quod ſuppoſita communi diſtinctione fœtus animati, & inanimati; ſicut non licet dicere, quod ante hoc tempus fœtus non ſit animatus in actu primo, cùm res ſit dubia, vt etiam melius infra videbimus, eo quod diſtinctio illa procedat de animatione in actu ſecundo; ſic non licet dicere quod detur tempus ex communi Doctorum,in quo fœtus nullo modo ſit animatus, quod intendebat argumentum quarto loco allatum.

Itaque ex hoc primo dicendi modo, ſolum eſt certum tempus perfectæ, & abſolutæ formationis triginta dierum in maſculo,& quadraginta, vel quadraginta duorum in fœmina.Nos autem tempus animationis in actu primo ſecundum animam rationalem inquirimus.

SECTIO VI.

Referuntur alij ſex modi, quibus ſtatuitur à quibuſdam Auctoribus tempus animationis fœtus humani.

SVMMARIVM.

1 *Albertus Magnus ſentit animam rationalem in fœtu maſculo aliquando eſſe vigeſima quinta die à conceptu.*

2 *Pythagorici,quos aliqui medici ſequuntur,dicunt fœtum maſculum decima-ſeptima, fœminam vero decima-nona die animari.*

3 *Thomas Thomay ſentit decima quinta die animari.*

4 *Aſtrologi die decima,fœtum humanum aſſerunt vivere.*

5 *Singuli planetæ opus humanæ conceptionis perficiunt; ſed ſol vivificat.*

6 *Alij*

6 *Alij sunt, qui dicant animã rationalem die septima infundi.*
7 *Et asserunt hanc esse sententiam* Hippocratis in lib. de Carn. *expressam; qui sane liber est Hippocratis.*
8 *In partubus perfectissimis gestandis requiruntur dies* 280. *ex sententia Hippocratis.*
9 *Beatissima Virgo mater Dei, suum Sanctissimum Filium gestauit diebus* 174. *in vtero; nempè sex diebus minus* 280. *respectu temporis in naturali conceptione exigiti; quia statim in primo momento fuit Christi fœtus perfectè formatus.*
10 *Imo ex hoc, non obscure colligitur fœtum viuere anima rationali ante diem septimam.*

SEcundus igitur dicendi modus est *Alberti Magni, qui lib 9. de An. tract. 2. cap.* 5. vult masculum aliquando animari die vigesimo quinto à conceptione. 1

Tertius modus est *Pythagoricorum apud Censorinum de die natali c.* 12. *Nicolai Rocchei in lib. Gyneciorum de morb. mulier. cap.* 2 2. *Ricciard. in comment. Symbol. V. partus num.* 2. qui omnes numero senario apud ipsos sacro, diuidunt tempus partus septimestris dierum ducentorum decem, & decimestris, dierum ducentorum septuagintaquatuor, quos fatentibus Medicis, & comprobante experientia, solos vitales agnoscunt, & asserunt in septimestri, die decima septima, in decimestri, die decima nona, fœtum esse sanguineum, nutriri, & vegetari, quare cum Anima vegetans dubitetur an distinguatur in humano fœtu à rationali, iuxta hunc dicendi modum dubitare quis prudenter poterit, quod fœtus humanus viuat anima rationali die decima septima, vel decima nona.

Quartus modus est *Thomæ Thomay Medici Rauennatis in lib.* 3 *cui titulus. Idea del Giardino del Mondo. cap.* 9. qui existimat fœtum decima quinta die esse animatum, quatenus dicit, hoc tempore apparere ex dilatatione pulmonum respirationem.

Quintus modus est, *Astrologorum ex eodem Nicolao Rocheo c.* 21. dicentium, die decima fœtum humanum uiuere; fundantur 4 *in proposit.* 51. ex Centiloquio Ptolemæi; quæ sic habet. *Vbi est Luna tẽpore natiuitatis, illud signum in conceptione ascendebat, & vbi*

ctum abortus puniatur pœna mortis; & primò, ut sit vitalis id est non octimestris.

10 *Secundò: ut sit dolose causatus.*

11 *Tertiò: ut sit procuratus à sciente, mulierem esse prægnantem.*

12 *Quartò: ut non sit causatus abortus, ex fine salvandi mulierem.*

13 *Quintò: ut non ad turpitudinem matris occultandam.*

14 *Sextò: ut mater, quæ sibi abortum causavit, sciret, & adverteret, se esse gravidam.*

15 *Septimò: nec punitur mater, si dicit se peperisse filium mortuum.*

16 *Ipsi iurisperiti monent, salvandam esse baptismo animam fœtus; etiamsi, qui illum delevit eximatur à pœna.*

17 *Et confessarios debere attendere in absolutione à peccato abortus, an fœtus esset animatus.*

18 *Qui fœtum animatum, vel inanimatum delet, peccat mortaliter.*

19 *Irregularitatis pœna non imponitur abortui, nisi fœtus sit animatus, imo vivificatus.*

20 *Affertur textus D. Augustini, in quo dicitur, quid sit fœtum esse vivificatum.*

21 *In sententia D. Augustini, dubitari potest, an fœtus, qui non est formatus, sit animatus.*

22 *In eiusdem sententia fœtus vivificatus est, quando exercet operationes sensibiles.*

23 *Fœtus, qui non habet vitam in actu secundo, non potest occidi in ordine ad pœnam irregularitatis.*

24 *Laudatur Censura Reuerendiss. P. D. Hilarionis Rancata.*

25 *Fœtus dicitur vivificatus non solum quando est animatus; sed præterea quando habet operationes animæ sensitivæ.*

26 *Iura Civilia, & Canonica quando puniunt abortum fœtus animati, pro animato intelligunt vivificatum, seu animatum in actu secundo; quia ex operationibus sensitivis iudicant abortum, esse homicidium.*

27 *Deus ipse huic iudicio se accommodavit Exod. 21. quia humano iudicio rem esse dubiam consideravit, quod in fœtu informiter animato sit anima.*

28 *Ideo Doctores conueniunt, abortum masculi ante quadragesimum, fœmina*

fœmina vero ante octogesimum , non esse punibilem tanquam homicidium, quia res est dubia.

29 *Non ergo datur tempus ante quadragesimum, vel octogesimum diem, in quo certum sit fœtum non vivere anima rationali.*

Existimat Gallego , opinionem suam de non baptizando humano fœtu ante trigesimum diem, firmiter esse fundatam,in vulgata distinctione fœtus animati,& inanimati: sed ut videamus,quam insufficiens sit hæc ratio;quod nimirum, quia tam Jus Canonicum,quam Ciuile non puniunt,nisi occisionem fœtus animati: ergo omnes fateri debemus dari tempus ante mensem , in quo fœtus non sit animatus , & sic non potuit ante mensem baptizari , oportet vt aliquantulum immoremur in recensendis variis Doctorum opinionibus , de hujusmodi pœnis, quas vtrumque Jus imponit iis,qui causam dant,ut fœtus animatus intereat : nam ex diuersitate judicij , quod Prudentes Jurisperiti formant de hoc delicto , nos etiam inferre poterimus , quam prudenter , dubitare possimus , fœtum esse animatum, etiam ante illud tempus,quod Doctores exigunt,ut delictum hujusmodi puniatur pœna mortis. 1

Prima sententia potest esse illorum , qui dicunt numquam jura punire pœna mortis eos,qui procurant abortum fætus animati,sed solum quando infantem iam natum occidunt;ita videtur sentire *Alex. in l. quod dicitur n.3. ff. de liber. & posth.* & ante ipsum *Bald. ibid Decius cons. 535. n.3. Fulgos. in l. si mulierem num. 1. ff. ad l. Cornel de Sicar. & Marsil. ibi num. 5.* adhærent *Thesaur. Pedemont. decis. 12. num 8. & 9. & Menoch. de arbitr. cas. 1357. num. 7.* quia inquit *Menochius*,etiamsi fœtus sit animatus , non tamen homo esse dicitur. Et *in l. si quis aliquid, §. Qui abortivi, ff. ad l. Cornel. de Sicar.* habemus , quod *si ex eo mulier, aut homo periret, summo supplicio afficiantur.* At vero *Papinianus l. Falcidia ff ad leg. Falcidiam. Arist. libr. 2. de generat Animalium. cap. 11.* & latè *Thesaur. dict. decis. 12. num. 7* homo non dicitur nisi postquam natus est; aut si est homo, est homo tantum in spe , vt dicitur *in leg. cum in veteres Codice, de* 2 3

de fideicommissis, ibi, *quod nondum natus speratur esse homo*: & cum minus sit quod est in spe, quam quod est in re, seu quod iam habet esse productum, *l. minus ff. de reg. iur.* inferunt huius sententiæ auctores minori pœna, quam homicidij puniendum esse homicidium abortus animati nondum nati. Et ideo *Meno-*
4 *chius* post *Thesaurum* arbitratur homicidium abortus animati nondum nati puniendum esse non pœna mortis, sed pœna capitali, cuiusmodi sunt pœna religionis, exilij perpetui, vel Triremium: iuxta *l. secundam, & l. Capitalium, ff. de pœnis.*

Quod si objicias *l. septimam, de stat. hom.* in qua dicitur quod *qui in vtero est, pro iam nato habetur.*

5 Respondent aliud esse quod sit tale, & aliud quod habeatur tali; & quod in illa *l. 7. Paulus Iurisconsultus* se declarans, dicit, quod licet homo nondum natus in iis, quæ spectant ad suum commodum habeatur pro tali; at in iis, quæ respiciunt interesse alterius, non habetur pro nato; quare cum puniri homicidium pœna mortis, sit maximum hominis præiudicium, hinc est quod hi Auctores, illum non puniant pœna vltimi supplicij, nisi fœtus sit iam natus: cum igitur in sententia horum Auctorum fœtus sit animatus, & tamen qui illum interimit non puniatur pœna mortis, constat ex tali distinctione non desumi argumentum efficax pro Gallego.

6 Secunda sententia est eorum qui credunt, non esse expectandam infantis nativitatem, ut procurans abortum tanquam verus homicida pœna mortis puniatur; sed attendendum esse, an fœtus sit formatus. Fundamentum huius sententiæ est, quia
7 nullum Jus Ciuile affertur, quod vltimo supplicio hoc delictum puniat, & primo ex allatis legibus *l. Diuus*: punit matrem, quæ data opera partum abegit, & punit illam, sola pœna temporalis exilij. *Lex penultima, C. ad l. Cornel. de Sicar.* expressis verbi loquitur, non de eo, qui fœtum immaturum abegit, sed de eo, qui occidit infantem iam natum. At vero *l. si mulierem, ff. ad l. Cornel. de Sicar.* punit illum, qui poculo dato non solum fœtum sed matrem etiam occidit: *& l. Cicero, ff. de pœn.* punit matrem, quæ accepta pecunia, medicamentis fœtum abortiri fecit: quod delictum, cum non sit vnum, quia vltra homicidium

dium continet, etiam pecuniæ receptionem ad perpetrandum homicidium, & delationem hæreditatis ad ſecundos hæredes, nihil mirum, quod morte puniatur. Sed re vera non imponit lex iſta mortem, ſed pœnam capitalem. At vero cum ſimus, in quo Jura ſunt interpretanda, oportet illa emollire potius, quam exaſperare, *l. interpretationes, ff. de pœn.* & fauet huic explicationi Jus Canonicum quatenus *in cap. Moyſes 32. quæſt.* 2. nulla eſt diſtinctio de fœtu animato, & inanimato, ſed ſolum de fœtu formato, & informi, quæ verba ex Pſeudo-Auguſtino deſumpta, ſunt ab eo accepta *ex cap.* 21. *Exod.* vbi Deus non punit pœna mortis dantem cauſam abortui, niſi quando mater cum fœtu moritur.

Defendunt hanc ſententiam *Menoch. de arbitr. caſ.* 357. *&* 8
Theſaur. dict. deciſ. 12 *.num.* 7. *&* 8. ſed hic Auctor exiſtimat fœtum non eſſe formatum regulariter, niſi poſt octavum menſem; in quo ſane decipitur; nam formatio fœtus terminatur, vt vidimus ex ſententia Medicorum, multo ante; ſed ipſe aliam circunſtantiam involuit, quam putat neceſſariam ad effectũ ut hujuſmodi delictum puniatur pœna mortis nempè vt fœtus ſit vitalis; qualis non eſt fœtus octimeſtris; & ideo dum ipſe Verſellis iudicaret, cum duobus Senatoribus ex 9
quinque, qui rotam Vercellenſem regebant, à pœna mortis liberauit mulierem quandam jam damnatam, quæ partum quidem formatum abegerat; ſed quia partus erat octimeſtris, & ideo nullo modo vitalis, vt teſtatur. *Hippocrates lib. de octimeſtr. partu* mollito Jurium rigore, obtinuit in reviſione ſententiæ, vt mulier illa à pœna mortis liberaretur. Ex hac ſententia plures modi, vltra jam indicatum, de partu octimeſtri re- 10
cedendi à rigore Jurium excogitati ſunt ab Auctoribus, quos refert *Farinac. q.* 122. *n.* 138.

Aliqui enim dicunt, temperandum eſſe rigorem, etiamſi Mulier attingeret nonum menſem: quando percuſſio non fuit 11
doloſa hoc eſt animo cauſandi abortum. *Farinac. n.* 152.

Alij, quando qui cauſam dedit abortui neſciebat, mulierem eſſe prægnantem. *Menoch. d. caſ.* 357. *numer.* 18. *Farinac.* 12. *num.* 153.

Alij, quando qui abortum causauit, pro muliere salvanda id fecit: nam in isto casu ab omni pœna Iure Ciuili imposita excusaretur. *Marian. Socin. seni. in cap. si aliquis. de Homicid. Menoch. ib. n.* 20. quia, qui vitam vnius perdidit vt alterius vitam tueretur, quando vtriusque vita periclitabatur, non deliquit

13 Alij, in Filia, quæ suasionibus impiæ Matris, abortum in se fecit, vt suam turpitudinem occultaret, nullam pœnam agnoscunt: *Decius cons.* 135. sed alij arbitrariam reputant, *Osasc. decis.*

14 60. *n.* 8. *Menoch. n.* 22.

Alij, quando mulier ipsa abortum inaduertenter sibi causauit nesciens, se esse prægnantem, *Osasc. ibid. Thesaur. decis.* 13. *n.* 3. *Menoch. ibid*, 23.

15 Et alij demum temperant rigorem pœnæ mortis, quando mulier dicit se peperisse fœtum mortuum, & illum sepulturæ tradidisse, quia sine dolo præsumitur fecisse: *Thesaur. d. decis.* 13. *n.* 7. *Menoch. d. cas.* 357. *num.* 24.

16 Patet igitur Jura Ciuilia non statim, ac fœtus est animatus punire illius extinctionem pœna mortis, sed sæpius à pœnis capitalibus, & aliquando etiam ab omni pœna excusare. Et quamvis tam variis excusationibus à pœnis, etiam imponendis vel abstineant, vel remorentur, tamen isti Auctores aduertunt, & præsertim *Thesaur d. decisione* 12. *n.* 7. *& Menoch. d. cas.* 357. *n.* 7. semper habendam esse rationem animati fœtus propter ministerium Baptismi: quia inquit *Thesaur.* grauissimum est peccatum in foro conscientiæ propter periculum animæ, fœ-

17 tum sine Baptismo perire. *Et n.* 9. Addit Confessarios nihilominus debere in foro conscientiæ attendere, an fœtus sit animatus, & pœnitentiam congruam imponere delinquenti: non est igitur tutum in conscientia negligere, seu omittere baptisma abortiuorum eo tempore, quo Jura Civilia illos qui fœtus interitum causant, aut pœna arbitraria, aut nulla puniunt, & hoc de Jure Ciuili, Sed iam videamus, quid ex eadem distinctione fœtus animati, & inanimati, sequatur inspecto Jure Canonico.

Et primo cum Jus Canonicum attendat, non solum ad imponendas pœnas iis, qui abortum causant, sed etiam ad digno-

scendam

ſcendam culpam huius delicti, declarat tam illum qui abortum delet animatum, quam etiam qui inanimatum peccare mortaliter; & licet non ſit verè homicida; in conſcientia tamen tanquam homicida cenſetur: vt eſt expreſſus textus *in c. ſi aliquis de homicid.* in quo ſtatuitur, quod qui ex paſſione potio- 18
nem dederit ut impediret generationem, aut conceptum, ſiue etiam hominis natiuitatem, *vt homicida teneatur*, vbi Barboſ. idem notat n.3. cum multis, & ideo Tertull. in Apolog. cap.3. dicebat, quod *homicidij feſtinatio eſt, prohibere naſci: nec refert natam quis eripiat animam, an diſturbet naſcentem; homo eſt qui futurus eſt, nam fructus in ſemine eſt &c.* quibus verbis eandem culpam homicidij cognoſcit Tertull. in inanimati fœtus, ac in nece animati. Et tenent omnes cum *Couarr. in Clement. ſi furioſus de homicid. part.2.§.3.n.1.*

At vero pœnam irregularitatis non imponunt Sacri Cano- 19
nes huic delicto, niſi quando fœtus eſt talis, vt eius deſtructio, ſit verum homicidium, quod aduertit *Sayrus lib.7. de cenſ. c.1. n.2. & Barboſ. d.n.3. Et in cap. ſicut ex litterarum de homicid.* quo in loco *Innoc.III.* vigilanti verbo vſus eſt, dum declarans, Monachum illum eſſe irregularem dicit, *ſi viuificatus erat conceptus*: pro cuius verbi intelligentia.

Advertendum eſt ex D. Auguſtino quæſt.180. in Exod. & refertur in cap. quod vero 32. quæſt. 2. quia cap. 21. Exod. n.22. cum Deus decreuerit, quod qui fuit cauſa, vt mulier prægnans abortiuerit, & ejecerit, vt Septuag. Interpretes declarant infantem nondum formatum, pœna arbitraria puniretur: at vero ſi mortua fuerit ipſa mulier puniretur pœna mortis: dicit S. Doctor. *hic de anima quæſtio ſolet agitari, vtrum quod formatum* 20
non eſt, nec animatum quidem poſſit intelligi, & ideo non ſit homicidium; quia nec exanimatum dici poteſt, ſi adhuc animam non habebat, &c. & deinde ſubdit *ſi ergo illud informe puerperium jam quidem fuerit, ſed adhuc quodam modo informiter animatum;* 21
quoniam magna de anima quæſtio non eſt præcipitanda indiſcuſſa temeritate ſententia, ideo lex noluit ad homicidium pertinere; quia nondum dici poteſt anima viua in eo corpore, quod ſenſu caret, ſi 22
talis eſt in carne nondum formata, & ideo nondum ſenſibus pradita, &c.

&c. Quando igitur anima, quæ est vita in actu primo non est in corpore vivens in actu secundo, hoc est, non tribuit illi operationes vitales, & quidem sensitiuas, tunc juxta S. Augustini
23 doctrinam in tali corpore, quod, inquit, *sensu caret* viva dici non potest. Non occiditur igitur id, quod non habet hanc vitam in actu secundo, etiamsi habeat in se principium vitæ, quod est anima: unde, & animatum in hoc sensu dicitur mori ea morte, quæ opponitur vitæ, quæ est in actu secundo.

24 Hanc ingeniosam interpretationẽ fœtus animati, & viuificati docuit me, & indicavit Reverendissimus D. Hilarion Rancata Ordinis Cistercienfis in Alma Urbe Præses Generalis dum ad instantiam Eminentissimi, & Reuerendissimi D. D. Marci Antonij Cardinalis Franciotti hanc meam primam disputationem legere dignatus est; & coincidit cum illa Doctrina Aristotelis, quam supra *sect. 1. vers. Et quidem, &c* tradidi, quod homo prius vivat vita plantæ, quoad vitam quæ consistit in operationibus.

Respondeo igitur ex doctrina S. Augustini, fœtum dici animatum, esse aliquid minus, quam esse vivificatum: animatus est enim, & dicitur fœtus, si habeat animam, seu vitam in actu
25 primo: at vero fœtus significat aliquid amplius, nempe actum primum, & secundum, id est animam, & functiones vitæ sensitiuæ ab eadem procedentes: quo sensu *Genesis cap. 2. n. 7.* Adam à Deo perfectè delineatus, & humana corporis imagine formatus, post insufflatam animam dicitur *factus in animam viventem*, cui *D. Paulus* 1. *Corinth. cap.* 15. *n.* 45. assimilat secundum Adam Christum *factum in spiritum vivificantem*; ut viuificans ibi sit idem, ac vivens in actu secundo. Plus est igitur esse vivum, seu vivificatum, quam animatum, juxta D. Augustini doctrinam qui non vocat puerperium vivum, quandiu sensu caret: caret autem quandiu non habet organa sensuum; etiamsi animam, quæ est principium sentiendi fortè habeat ante organizationem, siue, vt ipse loquitur, *sit informiter animatum; quod in præsenti est valde notandum.*

26 Ex dictis colligitur facilè, cur iura Civilia, & Canonica non

non puniant niſi eos,qui delent fœtus vivificatos; ut opportunè loquitur Innocentius III.cuius intelligentia, ut video fugit alios Canoniſtas, uno excepto Reverendiſſ. D.Hilarione, inter omnes oculatiſſimo interprete. Cum enim communis opinio pro eodem accipiat fœtum animatum, & animæ functiones exercentem, nam ex nullo alio ſigno poterant judices humani, & legum conditores dignoſcere (itavt homo, cui lex illa Exodi, & omnis alia lex, tam Canonica, quam Ciuilis eſt poſita, capax eſſet legalis obſervantiæ, quod abortiri facere mulierem, & puerperium necare,eſſet delictum homicidij) niſi ex formatione corporis organici, & vitalium functionum exercitio:ideo,ante talem formationem,vt dicebat D. Hieronym.*non reputatur homo*,licet fortè ſit homo;quia in fœtu jam vivat anima in actu primo,quod eſt dubium noſtrum.Quare in re dubia, fauorabilior pars pro delinquente fuit à lege eligenda;& huic dubio etiam Deus ipſe voluit ſe per Moyſem accomodare:ideoq; nolens rem Philoſophicam definire,ſequutus eſt hominum judicium; homines autem ex eo, quod non vident in fœtu formationem, vel operationes ſenſitivas, quæ ſunt indicia certa, quod ille fœtus ſit homo, exiſtimant rem eſſe dubiam, & putant probabile, quod ibi ſit anima: ſed quia hæc probabilitas non excludit dubium, cum non ſit aſſenſus certus, ideo ſtante hac incertitudine humani judicij, voluit Deus favere reo, ipſum à pœna mortis abſolvens, ſolàque arbitraria pœna puniens: melius eſt enim reum abſolvere, quam innocentem condemnare. 27

Cum autem juxta ſententiam *Ariſtotelis l.7.de An.c.3.& Pliny l.7.c.6.*omnes Canoniſtæ, & Theologi,imo etiam S. Pœnitentiaria, teſte *Naldo in ſum.V. Abortus, n.2.& Diana part.7. tr.5.reſ6*.admittat mares integrè formatos, & exercentes operationes ſenſitivas apparere die quadrageſimo à conceptu,fœminas vero die octogeſimo,& aliquando die nonageſimo;hinc eſt quod omnes conueniant in decernendis pœnis contra procurantes abortum, attendendum eſſe hoc tempus,in quo certum eſt fœtum vivere,cum vivat vita in actu ſecundo, *ſeu vivificatus ſit*,vt dicitur *in cit.cap. ſicut ex litterarum de homic.* & 28

tamen certum est,ut fatetur Gallego,& omnes Medici,& Anatomistæ consentiunt,quod ante dicta tempora,fœtus sunt perfectè formati.

29 Infero igitur quod supposita communi distinctione fœtus animati, & inanimati; sicut non licet dicere, quod ante hoc tempus fœtus non sit animatus in actu primo, cùm res sit dubia, vt etiam melius infra videbimus, eo quod distinctio illa procedat de animatione in actu secundo; sic non licet dicere quod detur tempus ex communi Doctorum,in quo fœtus nullo modo sit animatus, quod intendebat argumentum quarto loco allatum.

Itaque ex hoc primo dicendi modo, solum est certum tempus perfectæ, & absolutæ formationis triginta dierum in masculo,& quadraginta, vel quadraginta duorum in fœmina.Nos autem tempus animationis in actu primo secundum animam rationalem inquirimus.

SECTIO VI.

Referuntur alij sex modi, quibus statuitur à quibusdam Auctoribus tempus animationis fœtus humani.

SVMMARIVM.

1 *Albertus Magnus sentit animam rationalem in fœtu masculo aliquando esse vigesima quinta die à conceptu.*

2 *Pythagorici,quos aliqui medici sequuntur,dicunt fœtum masculum decima-septima, fœminam vero decima-nona die animari.*

3 *Thomas Thomay sentit decima quinta die animari.*

4 *Astrologi die decima,fœtum humanum asserunt vivere.*

5 *Singuli planetæ opus humanæ conceptionis perficiunt; sed sol vivificat.*

6 *Alij*

6 *Alij sunt, qui dicant animā rationalem die septima infundi.*
7 *Et asserunt hanc esse sententiam* Hippocratis in lib. de Carn. *expressam; qui sane liber est Hippocratis.*
8 *In partubus perfectissimis gestandis requiruntur dies 280. ex sententia Hippocratis.*
9 *Beatissima Virgo mater Dei, suum Sanctissimum Filium gestauit diebus 274. in vtero; nempè sex diebus minus 280. respectu temporis in naturali conceptione exigiti; quia statim in primo momento fuit Christi fœtus perfectè formatus.*
10 *Imo ex hoc, non obscure colligitur fœtum viuere anima rationali ante diem septimam.*

SEcundus igitur dicendi modus est *Alberti Magni, qui lib 9. de An. tract. 2. cap. 5.* vult masculum aliquando animari die vigesimo quinto à conceptione. 1

Tertius modus est *Pythagoricorum apud Censorinum de die natali c. 11. Nicolai Rocchei in lib. Gyneciorum de morb. mulier. cap. 2. Ricciard. in comment. Symbol. V. partus num. 2.* qui omnes numero senario apud ipsos sacro, diuidunt tempus partus septimestris dierum ducentorum decem, & decimestris, dierum ducentorum septuagintaquatuor, quos fatentibus Medicis, & comprobante experientia, solos vitales agnoscunt, & asserunt in septimestri, die decima septima, in decimestri, die decima nona, fœtum esse sanguineum, nutriri, & vegetari, quare cum Anima vegetans dubitetur an distinguatur in humano fœtu à rationali, iuxta hunc dicendi modum dubitare quis prudenter poterit, quod fœtus humanus viuat anima rationali die decima septima, vel decima nona. 2

Quartus modus est *Thomæ Thomay Medici Rauennatis in lib. cui titulus. Idea del Giardino del Mondo. cap. 9.* qui existimat fœtum decima quinta die esse animatum, quatenus dicit, hoc tempore apparere ex dilatatione pulmonum respirationem. 3

Quintus modus est, *Astrologorum ex eodem Nicolao Rocheo c. 21.* dicentium, die decima fœtum humanum uiuere; fundantur *in proposit. 51.* ex Centiloquio Ptolemæi; quæ sic habet. *Vbi est Luna tēpore natiuitatis, illud signum in conceptione ascendebat, &* 4

vbi

vbi fuit in conceptione, illud signum in natiuitate ascendet, aut diametraliter, & oppositum. dicunt autem Astrologi, quod tres Planetæ superiores concurrunt ad primam fœtus formationem scilicet Saturnus suo frigore, & siccitate cõgregat, & constringit materiam generationis; Iuppiter suo spiritu illam viuificat; & Mars suo calore, & siccitate roborat, & firmat: atque hi tres Planetæ septem primis diebus operantes formãt tria præcipua membra, iecur, cor & cerebrum. Sol deinde sua actione suggerit fœtui materiã nutritionis, & augmentationis membrorum, vt iam recipere valeat, id quod in triduo perficit. Veneri quintam actionem adscribunt formandi membra, quam spatio complet dierum nouem, sextam actionem Mercurio tribuunt, qui assistit membrorum discretioni, & separationi, & formationi etiam instrumentorũ, quæ ad vocem, & sensus exercendos sunt necessaria; & hæc omnia expedit diebus duodecim: septimam deinde actionem attribuunt Lunæ, quæ cum sit humidus Planeta toto deinde tempore, fœtum expolit, & perficit. Itaque iuxta Astrologos die decima influente sole vitam hoc tempore fætus viuit.

Sextus modus est *Ferdinandi Mena in comment. de septimestr. part. Petri Garziæ, Carrery, & Prosperi Martiani in notat. ad lib. Hippocr. de Carn vers. 216. & Nathanaelis Highmori in corp. hum. disquis. Anat l. 1. c. 5. vers. atque sic, &c,* qui dicunt septima die, à concepto semine, animam rationalem infundi. Fundamentum huius sententiæ est in Hippocrate. qui *lib. de carn.* sic habet. *Hominis spatium temporis confirmandi septem dierum est; nam septem diebus habet omnia quæ corpus habere debet.*

Et hoc dicit se pluries expertum fuisse in Abortiuis Scortorum, & concludit: *clarum & ex hoc est, quod hominis in vtero confirmandi tempus septem dierum est.*

Aliqui dicunt hunc librum *de Carn.* non esse legitimum sed compositum à Polybio Hippocratis discipulo.

Sed gratis opponunt; quia aliqui ex recentioribus Medicis, vt *Iacobus Schenchius lib. 2. de plastic. sem. facult. fol. mihi 4. Antonius Mirindolus* infra citandus, & *Mercurialis Censura in Hippocratem & Galen. in lib.* An quod *in vter. anim. cap.* 3. illum tan-

quam

quam librum Hippocratis adducunt & ideo *Ioannes Antonius Vender lib. de scriptor medicis* inter opera Polybi non recenset. Præterea, vt bene monet *Martianus* liber *de Carn.* in senectute, liber vero *de Natu. puer.* in juventute conscribi potuerunt; & ideo nihil mirum, quod in illo libro addat majorem experientiam, quam in isto in quo dicit conceptionem sexta die fuisse informem; & alioquin hic liber doctrinam Hippocratis continet solidam & receptam.

Deinde quia cuiuscumque Auctoris sit opus, quia adducit experientiam sæpius repetitam, fidem facit, & est admittendus ad practicum iudicium formandum de existentia animæ rationalis in fœtu, alioquin nemini credemus historiam referenti; quod si spatio septem dierum, homo ex sententia Hippocratis est formatus & ex auctoritate Sacræ scripturæ *Exod.* 21.22. quando homo est formatus datur anima pro anima, iam fœtus humanus septima die animatus erit anima rationali.

Probat autem hunc modum dicendi Martianus, nam Sanctissima Dei Genitrix etiamsi in principio, & in fine miraculosè, virtute Spiritus Sancti conceperit, & parturierit Filium suum sanctissimum; tempore tamen gestationis, menses observavit, sicut aliæ matres; nam à die Conceptionis quæ incidit in vigesimam quintam diem Martij, usque ad partum, qui fuit media nocte præcedente vigesimam quintam Decembris, ut communis Eclesiæ testatur Auctoritas; dies ducenti septuaginta 8
quatuor fuerunt. At certum est ex doctrina Hippocratis, quem præceptorem in hac materia recipiunt omnes; tempus, quo perfectissimi fœtus in vtero morantur, à conceptione, inquam ad horam partus, esse dierum ducentorum octoginta, vt ipse testatur *in lib. de Septimestri partu vers.* 76. & clarius *in lib. de Carn. vers.* 240.

Cum itaque tempus gestationis vteri communiter sit dierum ducentorum octoginta, & qui ante hoc tempus nascuntur, ob aliquam violentiam euenire docet idem *Hippoc. l. de Nat. puer. vers.* 470. tempus vero quo Christus Dñs in utero sanctiss. 9
Virginis commoratus est, statuatur ab Ecclesia dierum ducentorum septuaginta quatuor; siquidē in momento, vt dictum est,

G corpus

corpus fuit integrè organizatum; ſequitur horum duorum temporum, nempe dierum ducentorum octoginta, & ducentorum ſeptuaginta quatuor differentiam, in ſex diebus conſiſtere, quibus expletis, articulationem conceptus abſolui, & rationalem animam infundi, ab Hippocrate ſtatutum eſt.

Verum quia fieri poteſt, ut quod Hippocrates in Scortorum conceptibus violenter excuſſis obſervavit, etiam anteactis diebus factum eſſet, & humanam cognitionem latuerit: idèo Martianus concludit, poſitionem Hippocratis, quod articulatio fœtus ſeptima die ſit completa, non eſſe abſurdam, ſed rationabilem, & fortaſſe etiam veram, nam inquit indubitata veritas à ſolo Deo eſt.

Liceat igitur mihi addere, quod non propterea certi ſumus
10 hominem, non vivere anima rationali ante ſeptimam diem, & ideo ſunt alij modi dicendi.

SECTIO VII.

Referuntur alij duo modi explicandi tempus animationis juxta quartam ſententiam.

SVMMARIVM.

1 *Ante diem ſeptimum, dicunt aliqui vivere anima rationali humanum fœtum.*

2 *Et videtur expreſſa ſententia Ariſtotelis.*

3 *Ex admirabili artificio humani corporis infertur ſolum Deum eſſe eius cauſam efficientem.*

4 *Et probari videtur ex ſacris litteris.*

5 *Alij recentiores dicunt tertia die à conceptione animam rationalem eſſe in fœtu, & videtur eſſe ſententia Avicennæ.*

6 *Hi Auctores cum Scoto, Galeno, & alijs dicunt animam ipſam rationalem efficere tam elegantem ſui corporis formationem.*

7 *Berſabea à Davide cognita non ſtatim, ſed poſt aliquot horas certificata eſt de conceptu.*

8 *Fœtus in sacris litteris ponitur pro fœtu animato.*
9 *Cum non videatur distinguenda causa efficiens fœtum à vi formatiua membranarum, & aliarum dissimilarium partium, quæ tertia die incipiunt formari, infertur, animam ibi esse tertia die.*
10 *Non potest membranarum formatio esse à solo vteri calore, vt crusta panis à calore clibani.*
11 *Membranæ autem, quod quinta, vel sexta die sint formatæ, auctoritate & experientia probatur.*
12 *Seminum mixtio in vtero fit subito: natura enim non est otiosa nec momento temporis.*
13 *In prima rerum effectione agens non operatur cum omnibus requisitis, quæ postea quando est in perfectiori statu exigit.*

SEptimus modus dicendi, & explicandi sententiam probabiliorem, quæ dicit in humano fœtu nullam animam præcedere vitam rationalem, est *Antonij Mirindoli Art. Med. par. 1. lib. 4. cap. 8. fol. 118. vers. Quare à &c.* qui sentit intra septem dies, & ante diem septimum fœtum nutriri, & esse animatum anima rationali; quia tunc viuit cum nutritur; moueri autem circa quadragesimum diem apparet; ergo priùs, inquit, viuebat anima vegetante; & coniectat hic auctor fœtum viuere, cum primum vitæ filamenta sunt formata; tunc enim ad conservationem succo alimentari irrorante per vasa vmbilicalia nutritur, quæ ut vidimus ex obseruatione Hippocratis intra septem dies accidunt; *at*, inquit, *quocunque die viuat, eo ipso Deus animam rationalem per creationem infundit*, ita ille; cui fauere videtur *Arist. lib. 7. de Histor. animal cap. 3.* vbi ait: *Sed si semen intra septimum diem intus permanserit, conceptum iam esse certum est*; Ad hunc septimum dicendi modum pertinet *Fernelius lib. 7. de Homin. procreat* quatenus dicit die septima membra situ, & substantia apparere discreta; & hanc sententiam asseruisse auctores illustres testatur *Ludovicus Bonaciolus Muliebrium lib. 2. cap. 2. fol. mihi 708. & 716.* qui etiam illam sequitur dummodo semen non sit effusum. Explicat seipsum, & defendit suam sententiam Mirindolus quatenus *dict. cap. 3.* discussis, 1 2

& exclusis variis sententiis de prolifica hominis forma fatetur
se de fœtus humani formatione causam ambigere: nam cum
summam in huius fabrica, & sapientiam, & potentiam vi-
deat, adduci non potest, vt credat, quod quæ in semine est ani-
ma vegetalis, fœtum ipsa formet; cum non modo sapiens non
sit, sed omni prorsus ratione careat; & ideo docet hic auctor,
Deum solum, vel Angelum ad illius custodiam deputatum,
3 causam esse illius substantialis, & admirandæ organizationis,
quatenus applicando actiua passiuis perfectam membrorum
formationem molitur.

Hic modus dicendi licet sit parum philosophicus non est
omnino inverisimilis, nec improbandus quoad efficientiã so-
lius Dei; nam re vera Sacræ literæ speciali quadam emphasi, &
expressione loquuntur, quod humani corporis formatio sit à
4 Deo; & quidem diuerso modo, ac alij naturales effectus ab ip-
so producuntur, siquidem Jobi cap. 10. 8. dicitur: *Manus tuæ
Domine fecerunt me, & plasmaverunt me totum in circuitu.* Psalm.
118. vers. 73. *Manus tuæ fecerunt me, & plasmaverunt me*, & Psal.
128. vers. 5. & 6. *Tu formasti me, & posuisti super me manum tuam:*
& quia opificium est apprimè mirandum subdit: *Mirabilis fa-
cta est scientia tua ex me*: vbi Lyran. exponit, *ob incomprehensibilem
modum procedendi Divinæ bonitatis.*

Et ne aliquis putaret hæc dici à Davide de prima Adæ for-
matione addit: *Non est occultatum os meum à te quod fecisti in oc-
culto. Psal. 32. vers. 5. qui finxit sigillatim corda eorum: Et Isaiæ
cap. 64 vers. 8. Et nunc Domine Pater noster es tu, nos vero lutum,
& Fictor noster es tu, & opera manuum tuarum omnes nos. Et Hie-
remiæ cap. 1. vers. 5. Priusquam te formarem in vtero novi te: Et
Machab. 2. c. 7.* illa mater septem filiorum dicebat de illis,
quos ipsa conceperat in utero, *Singulorum membra non ego
ipsa compegi, sed enim mundi Creator:* Et Lucæ 11. vers. 40.
Christus Dominus reprehendens Pharisæos, quia solum ad
externam corporis speciem attenderent, non autem ad
animæ ornatum, eodem modo loquitur de corporis huma-
ni, & animæ formatione dicens: *Stulti, nonne qui fecit quod
de foris est, etiam id, quod de intus est fecit?* Et passim alibi
sacra

sacra eloquia eodem modo loquuntur de animæ rationalis, & humani corporis à Deo formatione: Et Sancti Patres etiam, præsertim vero auctor *lib. de Eccles. Dogmat. c.* 14. dicit Deum esse nostrorum corporum formatorem, & *Tertullianus*. qui de animæ nostræ substantia non benè sensit *lib. de An. cap.* 37. dicit Angelum esse humani corporis opificem, hoc est, vt Mirindolus interpretatur, Angelum custodem sicuti eiusdem animæ est efficiens ita, & corporis.

Sed licet falsum sit, Angelum Custodem animam rationalem creare, cum iuxta meliores Theologos: creare, sit solius Dei; non est tamen incredibile ex modo loquendi sacræ scripturæ quod sicut Deus propter animæ nostræ nobilitatem, & excellentiam (quod erudite probat P. Theoph. Raynaud, de ortu infan. cap. 10. n. 27. & 28. ita est eius causa, vt excludatur omnis alia naturalis concausa, eodem modo sit nostri corporis Artifex propter stupendi operis elegantiam,

Octavus dicendi modus est *Auicennæ, qui lib. 9. de nat. animal cap.* 3. dicit animam rationalem infundi aliquando tertia die à conceptione, ita refertur ab aliquibus, & præsertim à *Bellochio de casib. reseru. p. 2. quæst.* 8, *num.* 66. Sed ego attentè perlegi Auicennam, nec aliquid tale adinueni, solum vidi quod *l. 16 cap.* 1. quia in homine virtus sensitiua, & ratiocinatiua sunt idem subiecto, ex hoc infert Auicenna quod dum ex materia spermatica; quam ipse dicit butyrosam generatur homo; complentur simul membra pertinentia ad sensum, & ad rationem: non longe igitur abest Auicenna ab hoc modo dicendi, sed quidquid sit, hunc modum docet, & probat accuratè *Thomas Fienus* dum *lib. de vi formatrice fœtus quæst.* 8. *concl.* 11. dicit tertia die completam esse organizationem accidentalem, & iam deinde mēbra formari, & vitæ filamenta apparere: id quod non malè ex præcitata obseruatione Hippocratis suadetur: at vero Fienus substantialis organizationis videns nullam aliam conuenientem causam naturalem assignari posse, cum *Scoto*; *Galeno*, & aliis asserit, esse ipsam animam rationalem, quæ per creationem ibi à Deo infusa efficit sui corporis substantialem organizationem. Et videtur non alienus ab hac sententia *Aristoteles* 6

de An.cap.vitim.in fine qui dicit ipsam animam efficere sui corporis conseruationem,quia ipsa separata corpus interit,& tabescit.Ergo Ipsa erit formatrix membrorum.

Et quidem sententia Fieni habet etiam ex sacris literis
7 probabilitatem, *nam lib.2.Regum cap.*11.*vers.*5. refertur Historia Dauidis cum Bersabea adulterantis, qui vt patet ex textu, & notauit *Abulensis q.*11.in hunc locum , statim ipsam per noctem cognouit,& primo mane,vt factum non innotesceret, remisit in propriam domum,quam historiam referens Spiritus sanctus ait,*dormiuit,cũ ea statimque sactificata est ab immũditia sua* id est mundata est à fluxu menstruo,quo tunc laborabat,vt *Sanctius*,& alij explicant;*& reuersa est in domum suam concepto fœtu; mittensque nuncia Dauid,& ait concepi,&c.* hoc vltimum verbum *concepi*,etiamsi nihil aliud addatur,intelligi debet de fœtu tum quia paulo ante dictum fuit *concepto fœtu* tum quia non potest significare nisi,vel fœtum , vel materiam , id est semen;at hoc secundum dici non potest;nam quando sacræ literæ nominant præuiam generationis materiam,illam disertis verbis exprimunt, *vt c.*14.*vers.*4. *Iobi*, dum de homine dicunt esse *de immund conceptum semine*,tum quia si mulier voluisset monere solum modo Regem,quod semen conceperat commodius id fecisset per se ipsam,quam per nuncium,& antequam regiam domum egrederetur;tunc enim satis nouerat,se illud retinuisse,neque effluxum passam,sed ignorabat, an genuisset fœtum: ideo cum hoc scire non posset nisi aliquot horæ laberentur, expectauit signum certum generationis,Ita explicant *Glos Hugo Cardinalis,& Pineda in Salom.lib.*1.*c.*7.*n.*5.

Manet igitur,quod de fœtu intelligatur verbum illud *Concepi*,ideo ex Hebraica radice *Marius de Calasco in concord.Hebra. tom.*1.*fol.*1339. transfert,*& concepit mulier , & dixit pragnans ego.* At vero quoties Sacræ Literæ vtuntur hoc nomine *fœtus* absolutè,& simpliciter prolato , intelligunt de fœtu animato, ideo *Genes. cap.*28. *vers.*4. de Uxore Judæ dicit vulgata: *rursumque concepto fœtu.Pagninus* transfert,*& concepit,& peperit filium*,& *Genes.cap.*31.*vers.*8.de pecoribus Jacob *Vulgata* habet:
8 *Pariebant oues diuersos fœtus* ; *Pagninus* vertit : *Pariebant omnes*

mnes pecudes maculis resperſas: *Et Levit.cap.22.verſ.28. Siue bos, ſiue ovis non immolabuntur vna die cum fœtibus ſuis*: *Pagninus.* habet: *bouem autem vel pecus ipſum & filium eius immolabitis die vna*: *Septuaginta, Vitulum, & ovem ipſam, & filios non jugulabis in die vno. Chald. bouem, aut ovem non immolabitis vno die cum filio, & Iob.c.21.n.10.Vacca peperit, & non eſt privata fœtu ſuo.Prou.c.17.12.expedit magis vrſæ occurrere raptis fœtibus, quam fatuo confidenti ſibi in ſua ſtultitia.*Cant.c.4.2.*dentes tui ſicut greges tonſarum quæ aſcenderunt de lavacro omnes gemellis fœtibus;& non eſt ſterilis inter eas,&c.* Hebræ.*omnes gemellos fœtus edentes.* Chald.*omnes pariebant gemellos.* Hierem c.31.2.*& confluent ad bona domini, ſuper frumento & vino, & oleo & fœtu pecorum, & armentorum.* Hebr.*& ſuper filios pecorum & boum.*

Itaque iuxta Sermonem ſacrarum literarum,idem erit *concepto fœtu*,& concepto filio. At vero notandum ex *Abulenſ. q.*8. Quod ideo Dauid remiſit illam in domum ſuam, ne vel ad breue tempus viſa mulier in Palatio Regis,malam ſuæ famæ, ſuſpicionem excitaret;ergo intra breue tempus à Conceptione vel præparatione materiæ Anima rationalis eſt in fœtu.

Hic diſcurſus ſi quid probat, probat etiam,quod poſt aliquot horas materia generationis animatur vita rationali; ut videbimus in decimo modo.

Probat deinde Fienus ſuam ſententiam,ratione,primo;cum non ſint temere, & ſine neceſſitate multiplicanda entia, non eſt credendum vim formatiuam membranarum diſtingui ab illa quæ fœtum efficit;ſed vnam,& eandem animam rationalem formare primas membranas, & corporis membra; ſed quod format membranas debet tertia die eſſe in ſemine,ergo,&c. 9

Secundo quia membranæ fœtus gratia formantur, iiſque ſemē obducitur,ne ſordibus vteri,& ſanguine menſtruo fœdetur. néve diffluat,& utero excidat,aut ſpiritus inexiſtens exhalet.

Tertio;quia vaſa umbilicalia conformentur ab eadem cauſa, à qua fœtus:ergo & membranæ;debent enim membranæ cum venis umbilicalibus apte coniungi,& vaſa umbilicalia ipſis veſtiri,& ipſas perforatas pertranſire:at illa vnio, & connexio non poteſt fieri à conformatrice diuerſa.

Minorem

Minorem probat, quia cum causa efficiens sit prior tempore, vel saltem natura cum effectu suo, debet, vel antequam membranæ formentur vel simul, ac formari incipiunt, esse in semine, at membranæ formatæ sunt ad summum quinta, vel sexta die: ergo ad minimum formari incipiunt tertia die: videtur enim ad minimum biduum, aut triduum requiri, priusquam membranæ sint perfectæ, cum structuram satis artificiosam habeant, & venulas, & arteriolas, per substantiam suam decurrentes, quæ non possunt temporis momento formari.

10 Quod si dicas membranas non fieri à vi vlla formatrice, sed solum à calore vteri, sicut crusta panis à calore clibani, & pellicula in lacte à calore ignis.

Respondet generationem membranarum, & connexionem cum vasis vmbilicalibus, adeo esse artificiosam, vt à calore per solam exsiccationem fieri nequeat: præsertim quia specialiter à natura intenditur; quia sine ea formatus fœtus ex semine fieri nequeat: quare non fit ex sola necessitate naturæ.

11 Quod vero membranæ quinta, vel sexta die sint formatæ; primo probat experientia, & Medicorum obseruatione; nam *Hippocrates*, vt iam diximus *lib de nat. puer.* affert Psaltriam quæ genituram sexto die à conceptione, pellicula obductā, eiecerat, & *Galenus* 1. *de sem, cap.* 4. ait Mulieribus sæpe, post tres, aut quatuor dies à conceptione, semen membrana circumuolutum excidisse, & *Macrobius de somno Scipionis lib.* 1. *c.* 6. & recentiores medici suis obseruationibus confirmant.

Probat quarto, quia ad animæ introductionem; non est opus alia actione, quam vt semina in vtero virtute, & calore eius
12 misceantur, fermentētur, & actuentur; ad hanc vero mixtionē, & fermentationem, non est opus longa temporis mora, natura enim, ne momento quidem temporis, est otiosa; sed mox à concepto semine incipit operari, & semini, non est opus vlteriori, & maiori in vtero alteratione, & elaboratione, vt patet ex seminibus plantarum, in quibus, quia sunt vltimæ dispositiones sæpius antequam terræ mandentur in tabulatis incipiunt sponte germinare. Hæc sunt quæ Fienus in summam redacta affert pro sua sententia.

Jnsurgit

Insurgit contra hunc dicendi modum *Mirindolus cit. cap. 8. vers. Thomas*; quia difficile sibi videtur, quod anima in materia non organizata possit, se ipsa immediatè membra delineare, distinguere, & formare, præsertim cum in probabili Philosophorum sententia, substantia non sit immediatè operatiua.

Sed hæc instantia non tollit rationum efficaciam, siquidem in omnibus tam Physicis, quam moralibus, & artificialibus videmus, quod ab initio rerum, non necessario seruantur illa omnia, quæ deinde, quando agens est in suo perfecto statu, obseruat. Sic in prima orbis creatione, ante diem quartum, in quo Sol, Luna, ac Stellæ facta sunt à Deo, lucem primam creatam ab initio circumferebant nubes, seu aliud corpus lucidum, iuxta orbis indigentiam: sic in prima hominis creatione, non sunt obseruata tempora naturalis incrementi; sic in absentia Gallinæ cubantis, calore ignis excluduntur pulli; & vermis serici vita ab adscitio calore ex semine excitatur: sic in arte, quæ confici sibi sua instrumenta, non statim vtitur instrumentis perfectè elaboratis cum illa non habeat: sic in principio alicuius Religionis approbatæ non est necesse quod primi profitentis vota acceptentur ab aliquo Religioso eiusdem Religionis, cum nullus præexistat; quod tamen est necessarium in secundo, tertio, & alijs, qui profiteri valide volunt, Et multa sunt huius rei exẽpla, tam in naturalibus, quam in alijs. Itaque sicut singularis est prima animæ rationalis creatio, propter sui excellentiam, ita inconueniens non est, quod propter mirabilem illã organisationem, singulares etiam sint eiusdem animæ primæ operationes, cum modus operandi sequatur modum essendi.

SECTIO VIII.

Recensetur nonus dicendi modus.

SVMMARIVM.

1 *Vopiscus Fortunatus asserit cum alijs citatis à Farinac. in*

ipso conceptionis momento animam rationalem creari in materia, quia natura non est otiosa.

2 *Post tres, aut quatuor dies genituram membranis esse inclusam ait Galenus.*

3 *Probatur hic dicendi modus, etiam ex festo Immaculatæ Deiparæ Conceptionis.*

4 *Hæc tamen probatio non est efficax.*

5 *Melius probari videtur ex conceptione S. Ioann. Baptistæ.*

6 *Conceptio S. Ioann. Baptistæ incidit in diem 24. Septembris.*

7 *Explicatur discrimen inter Christi, & eius præcursoris conceptionem.*

Vopiscus Fortunatus Templius, *Amstelodamensis artis, & Medicinæ Doctor, & in Academia Louaniensi. Primarius lib. 2. de fundament. Medecin cap. 6.* laudat supradictam sententiam Fieni, & addit ipso primo momento conceptionis, animam humanam corpori increari, & huius sententiæ videntur aliqui, quos citat Farinac. q. 122. n. 139.

1 Primò quia natura ne momento quidem est otiosa, sed mox à concepto semine incipit operari, & statim in semine fiunt operationes; & *idem Galen. lib. 1. de sem. cap. 4.* docet post tres, aut quatuor dies, semen membrana esse inclusum.

2 Secundo, quia hic modus Ecclesiæ vniuersali videtur esse conformior, celebrat enim Ecclesia festum Immaculatæ Conceptionis Sanctissimæ Virginis Mariæ die 8. Decembris: natiuitatem vero die 8. Septemb. sed si 8. die Decembris in conceptu illo non adfuisset anima rationalis, celebraret conceptionẽ vel inanimatæ, vel cuiusdã brutæ massæ, quodnon est dicendũ.

3 Tertio, quia celebrat Immaculatæ Conceptionis festum, quatenus iuxta piam: & communiter receptam sententiam illius anima non fuit, vel in primo momento suæ creationis, & vnionis cum corpore, peccato originali infecta: ergo supponit in illa die 8. animam illã sanctissimam corpusculũ suũ informasse.

4 Verum ex hac Ecclesiæ festiuitate mihi non videtur satis efficaciter probatus hic nonus dicendi modus; nam bene potuit triduo, aut quatriduo ante octauum Decembris, iuxta modum

dum dicendi à Fieno traditum præceſſiſſe prima ſeminis conceptio,& deinde completa accidentali organizatione anima eius,die octaua Decembris increari,& immaculata,& impolutā vniri,quod Eccleſiæ ſatis eſſet,ad immaculatam Conceptionem celebrandam.

Melius fortaſſe probaretur ex conceptione S.Joannis Bapti- 5
ſtæ,nam *in Euangelio Lucæ cap.*1. deſcribitur tempus conceptionis dum dicitur *factum eſt,vt impleti ſunt dies officy eius.* Zachariæ videlicet,*abijt in domum ſuam Zacharias; poſt hos autem dies concepit Elizabeth.lect.Arab.habet.grauida facta eſt* : *Euthymius in hunc locum* dicit quod *Zacharias poſt dies expleti miniſterij congreſſus eſt cum vxore ſua, vt filium ſibi compararet , iuxta Angeli promiſſionem.* Euthymium ſequuntur alij Patres. Poſt hæc;Angeli teſtimonio dicentis *& hic menſis eſt ſextus illi,quæ vocatur ſterilis,*computatur tempus ſex menſium conceptionis , & cum præcurſoris Natiuitas , celebretur die vigeſima quarta Junij, hoc eſt tribus menſibus poſt diem vigeſimam 6
quintam Martij,in qua Angelus ita alloquebatur, ſequitur eius conceptionem fuiſſe die vigeſima quarta Septembris, vt teſtatur etiam *S. Ioannes Chryſoſtomus homil.* 11. *in Lucam* , quem omnes fere Sancti Patres ſequuntur,& præſertim *Beda. Hugo Cardinalis,Haymon,S.Thomas in cat.& Dionyſius Chartuſ.& aliquæ Eccleſiæ Chriſtianorum , vt notauit Cornelius à Lapide* celebrant Præcurſoris conceptionem, hac die vigeſima quarta videre eſt *ex Martyrologio Vſuardi , & Molani.*At vero ab hoc tempore , vſque ad vigeſimam quartam Junij ſunt nouem menſes vſuales , ſeu ciuiles;qui à medicis regulariter humano fœtui aſſignantur.vt perfectiori modo edatur in lucē& totidem ad amuſſim excurrunt ad vigeſimā quintam Decembris, qua natus,ad vigeſimā quintā Martij qua conceptus eſt Chriſtus,& ſine dubio anima rationali animatus,vt ſupra vidimus.

Sed reſponderi facilè poſſet ex communi Patrum,& Theo- 7
logorum ſententia organizationem Corporis Chriſti,quia Spiritus ſancti virtute infinita facta eſt,fuiſſe completam in inſtāti,& ideo:vt *S.Thomas 3 part.q.*33 *vlt.in fine,* per hoc dicitur ipſe *Filius Dei conceptus* , quod aliter dici non poſſet , hoc eſt

eius animam creatam, corpori vnitam & in eodem momento totam naturam humanam aſſumptam à Verbo. Hæc autem miracula non fuerunt in conceptione Præcurſoris, ſed ſolum quod mulier ſenex, & infœcunda opera viri conceperit; quod vero in prima conceptione ſeminis ſtatim, vel paulo poſt, conceptus ſit filius, non ex Evangelica Hiſtoria certum, niſi quis vim faceret in verbis Angeli dicentis, *& ipſa concepit filium in ſenectute ſua, & hic menſis eſt ſextus illi; &c.* id eſt à conceptione ſicuti *S. Thomas l. citat. art.* 2. vim facit in verbis Symboli. *Qui conceptus eſt de Spiritu ſancto*: Filius autem hominis in proprietate loquendi, vt S. Thomas modo relatus diſcurrit, non eſt maſſa carnis, aut genitura, ſed compoſitum ex corpore & anima rationali.

Cæterum hæc proſequi, & probare non eſt mei inſtituti, quia ſolum varios dicendi modos de tempore animationis recenſeo, & omnes in ſua probabilitate relinquo; vt ex illis conſtet, quam varium ſit, & incertum hoc tempus animationis.

SECTIO IX.

Refertur vltimus dicendi modus.

SVMMARIVM.

1 *Refertur ſententia aſſerens in fine ſecunda diei, permixtis ſeminibus, ſtatim adeſſe animam rationalem, quæ totum opus molitur, & perficit.*

2 *Intra ſeptem horas ſi ſemen fuerit ab vtero retentum, animam ibi adeſſe* ex Macrobio, Hippocrate, & Tertulliano, *Probatur.*

3 *Ex* SS. Greg. Nyſſen. & Cæſar. *probatur animam ſimul, & in momento eſſe cum corpore.*

4 *Semen permixtum in vtero ſtatim incipit vivere.*

5 *Infertur ex ante dictis dubium ad minus eſſe, quod anima rationalis ſit, vel non ſit ante* 30. *dies in fœtu.*

DEC

DEcimus, & vltimus dicendi modus est, *Danielis Sennerti Doctoris, & Medicinæ in Academia Vuittembergensi, Professoris*, qui in *Hypomnematibus Physicis Hypomnemate* 4. *cap*.10. ubi commendasset doctrinam Fieni, dicentis tertia die, imo in fine secundæ adesse animam rationalem, ipse existimat quam primum in utero semina sunt permixta, id est spatio septem horarum ab una, & eadem anima rationali incohari, continuari, perfici, & absolvi totam corporis humani fabricam; additque contrarium sentientes in absurdissimas opiniones incidisse. 1

Probat suam sententiam *Sennertus* tum auctoritate, tum ratione, & primo ex Macrobio *lib.de Somn.Scipion.cap.6*. qui ait: *Semen quod post iactum sui intra septem horas non fuerit in effusionem relapsum, hæsisse in vitam pronunciatur*. Et paulo post *Conceptum, quem quisquis vltra septem horas sustinuerit, esse ad vitam creatum:* Idem sentit *Ludovic. Mercatus lib.3.de morb.mulier.c.6. Hippocrates, lib.de genitur.* non à septima, sed ab ea, qua semen retentum fuit conceptionis initium computandum docet, dum ait: *Si mulier aliquando partum experta fuerit & aduertit quando genitura non exciderit, sed virtus permanserit, sciet qua die conceperit. Et Tertull. l.de An.* ait, *& in ipso & ex ipso fieri hominem, & vivum esse à primordio semen.* 2

Et S.Gregor.Nyssenus de An.& resurrect.ait, *posteriorem esse originem animarum, ipsasque recentiores esse corporum constitutione, nemo sana mente præditus in animum induxerit, &c.* 3

Et *S.Cæsar.lib.Dialog.dialog.3.in responsione ad* 115. *interrogationem*, loquens de anima nostra, & corpore dicit neque alterum ab altero generatione prius est, sed vtraque ineffabiliter propter bonitatem Deus in momento fabricavit: Et paulo post, *Longe etiam mihi velim ab illa resilias opinione, quod corpore posterior sit anima*, idem sentit *Beda de mun.const.§.de certa.* 4

Secundo ratione probat, quia imperfectum semen plantarum statim animatur, vt patet ex eo, quod sæpe sponte germinet, absque eo quod terræ mandetur; ergo & perfectius semen, nō tantum hominis, sed brutorum, & conformatio membranarum, statim ac conceptum est, & fermentatum incipit eo

corrupto, adesse anima: & nulla alia causa est necessaria, quam ipsa anima, qua viuere debet tale animal, ergo adest ipsa non solum tertia die, sed statim, ac membranæ incipiunt fieri, nempe à primo conceptionis momento intra septem horas.

5 Hæc sunt quæ de prima animæ rationalis existentia dicuntur ab auctoribus; quæ nec euidentia sunt, nec certa, sed tantum probabilia; verum in tanta rerum varietate, illud ad minus videtur esse certum, quod tam dubium est, existere, quam non existere animam rationalem in fœtu, ante illud tempus triginta, vel quadraginta dierum perfectæ formationis à quibusdam præscriptum & ab obstetricibus nimis periculosè obseruatum.

SECTIO X.

Ponitur sententia Auctoris.

SVMMARIVM.

Primæ Partis.

1 *Modus quo anima rationalis ingreditur corpus ignotus est Christi testimonio* cap. 3. Joan.

2 *Infertur ex hoc quod etiam sit incertum tempus.*

3 *Ex* 10. cap. Job *probatur rem esse dubiam, an anima ingrediatur corpus, ante, vel post eius conformationem.*

4 *Ex* Psal. 128. *probatur ad literam, quod cognitio, & scientia de formatione humani corporis, est solius Dei, & hominibus omnino occulta.*

5 *Ex* cap. 11. n. 1. & 5. Eccles. *probatur esse hominibus ignotum tempus, & momentum, quo anima rationalis corpus informare incipit.*

6 *Ex* cap. 3. n. 1. Job. *probatur incertum, & dubium esse tempus, quo humanus fœtus animatur.*

7 *Idem patet ex* lib. 2. Machab. c. 7. n. 22.

Vltima

VLtima igitur, & ſexta ſententia erit, quæ ex ſupradictis omnibus neceſſario colligitur, nimirum incertum eſſe & valde dubium tempus illud præcisè, quo Anima rationalis à Deo creatur, & infunditur in corpus, ſed ne prolixitas tædium pariat, dividemus præſentem Sectionem in tres partes; in quarum altera argumenta ex Sacris litteris; in altera ex Sanctis Patribus; & tandem ex rationibus iam adductis, & adducendis noſtram ſententiam referemus.

PARS PRIMA.

Probatur ex Sacris Literis, quàm ſit incertum tempus quo fœtus humanus Anima rationali vivere incipiat.

PRimum ex Sacris Literis argumentum petitur *ex c.3. I an.* ubi cum Nicodemus audiret Chriſtum Dominum dicentem neminem ſalvari poſſe, qui ex unda Baptiſmi non eſſet renatus, ignorans quomodo qui iam natus eſt poſſet iterato renaſci, neque huiuſmodi ſpiritualem regenerationem capiens dicebat, quomodo homo cum ſit ſenex regenerari poteſt, & renaſci, cui Dominus reſpondens eius inſcitiam redarguit, dicens, *Spiritus vbi vult ſpirat, & vocem eius audis, & neſcis, vnde veniat, aut quo vadat.* 1

Hæc verba triplicem literalem ſenſum admittunt, primus eſt de Vento; ſecundus de Spiritu ſancto; tertius de anima hominis, & hunc approbant *Hugo Card. in c.11. verſ. 5. Salmer. tom. 8. tract. 5. fol. mihi 45. Maldonat. Barrad. & Cornelius à Lapide*; & non improbabilem vocat *Lorinus cap. 11. Eccleſ. verſ. 5.* Itaque juxta hunc ſenſum reprehendit Chriſtus Nicodemum, quaſi dicat ait Lorinus, *Anima quæ vult, animat corpora, & ex mortuis viva reddit, vult autem non omnia, quæ homines volunt, ſed quæ ita ſunt affecta, ut animari ab illa poſſint: & vocem eius audis, quia loquentem hominem, hinnientem equum, rugientem leonem vides,* 2

&

& ipsam quodammodo loquentem animam audis, unde intelligis hominem viuere: nescis tamen unde veniat, aut quo vadat, quia ignoras quomodo Anima corpus ingrediatur, quomodo egrediatur, aut in quid desinat, quis inquit Eccles. cap. 3. vers. 21. nouit si spiritus filiorum Adam ascendat sursum, & spiritus iumetorum descendat deorsum? quid ergo mirum ò Nicodeme, quod non intelligas, quomodo fiat spiritualis animæ regeneratio, si naturalem prorsus ignoras?

2 Si igitur ex testimonio Christi nescitur modus, quo Anima corpus ingreditur, sequitur quod dubium sit tempus, & incertum, quo incipit homo viuere Anima rationali; nam inter alia, quæ hunc modum concernunt, præcipuum est; an statim ac coagulatum, & concretum est semen; an vero postea, quando accidentalis organizatio est completa, Anima corpus ingrediatur; siue potius, an expectet incohatam esse substantialem organizationem, saltem quoad formationem illorum trium, cordis nimirum, hepatis, & iecoris; an vero integram membrorum delineationem, & totius corporis completam formationem præstoletur. Cum ergo hæc omnia spectent ad modum, & hic ex testimonio Christi sit nobis incertus, & ab homine ignoretur, sequitur etiam tempus esse dubium, & incertum; nam concretio seminis, organizatio accidentalis, substantia incohata, & completa, habent ex obseruationibus peritorum sua tempora, ergo intra quod tempus spiritus hominis incipiat viuere in fœtu dubium est.

Secundo *Iob. c.* 10. *vers.* 10. vt Dei charitatem, & commiserationem erga se tot calamitatibus, & ærumnis affectum conciliet, exactissimè describit divinum opificium, & diligentiam, qua Deus ipse hominem molitus est, ut opus tam admirabile non patiatur oblivione, vel dissimulatione neglectum aboleri, & ad nihilum reduci, dicit enim: *Memento quæso quod sicut lutum feceris me, & in pulverem reduces me: nonne sicut lac mulsisti me, & sicut caseum me coagulasti? pelle, & carnibus vestisti me, ossibus, & nervis compegisti me; vitam, & misericordiam tribuisti mihi, & visitatio tua custodivit spiritum meum; licet hæc celes in corde tuo tamen scio, quia vniuersorum memineris, &c.* huiusmodi operis

ris modum, an nimirum anima primum in materia generationis à Deo creata, & existens sua sibi fabricaverit instrumenta, & ipsum corpus substantialiter organizauerit; an vero prius corpus fuerit elaboratum, & conformatum, & deinde in eo creata anima. S. Job fatetur soli Deo esse notum, dum dicit, *licet hæc cæles in corde tuo*, & omnibus sint abscondita. At vero Deum ipsum hæc omnia recogitare, & omnium meminisse; sed dissimulanter illas ærumnas, & miserias immisisse, quamvis illum impensè diligat. Fatetur igitur sanctus vir rem esse hominibus ignotam, & valde dubiam, quod anima ingrediatur corpus ante inchoatam figurationem, vel post ipsam completam,

Tertio quia *Psalm. 128. vers. 6.* dicitur *mirabilis facta est scientia tua ex me, confortata est, & non potero ad eam, &c.* Hic ad 4
literam sermo est de admirandis Dei operibus, in ordine naturæ factis sed præcipuè in hominis generatione naturali: ideo *septuaginta interpretes apud Agellium* vertunt: *hæc tua scientia, per quam omnia, & me inter cætera intimè nosti; adeo mirabilis, atque difficilis est ad cognoscendum, ut ad eam pertingere non possim, &c.* eodem modo interpretatur hunc locum *Nazianzenus Orat de Theolog. & S. Basil. Homil. 9 in Hexamer.* hæc scientia, quam Deus habet de hominis creatione, & constitutione est adeo excellens, vt hominis notitiam effugiat, & *confortata*, id est ut *Græcus interpres* ait, adeo elevata, ut ad illum David se non posse pertingere fateatur.

Et quod ibi sermo sit de naturali hominis generatione, patet ex *vers. 15.* quo dicitur, *Non est occultatum os meum à te, quod fecisti in occulto, & substantia mea in inferioribus terræ, &c.* Pagninus vertit *Non fuit occultatum corpus meum à te, quando factus fui in occulto, &c.* S. Augustinus & Arnobius existimantes melius esse à Grammaticis reprehendi, quam à Christianis non comprendi legunt, *non est occultatum ossum meum à te*, S. Hieronymus *non sunt occultata ossa mea*, id est, inquit Agellius, *occultissimum est, & inuestigari non potest, quomodo ex illa fluida, & molli materia ossa existant, & compingantur, &c.* Hæc autem res occulta, atque secreta minimè Deum latuit, quamvis illam in occulto, & abdito loco sit operatus, nempe in ventre

I matris

matris, *& substantia mea*, id est productio mei corpusculi, seu statura mea non te latuit, quamvis ea in inferioribus terræ, id est in ventre matris facta sit.

Ad hunc autem sensum cohærenter sequitur *vers.16. imperfectum meum viderunt oculi tui*, Pagninus legit. *Embryonem meum viderunt oculi tui. Symmachus. Informem me viderunt oculi tui Hebræus. Involucrum meum*, id est fœtum secundinis, & ovo conceptionis complicatum distinctè cognoscit solus Deus, *& in libro tuo omnes scribentur*: id est, inquit, *Cardinalis Bellarminus*, quia in libro mentis tuæ omnes homines sunt descripti: *Dies formabuntur*, id est in dies formabuntur informia corpora, quorum opificium in mollissima, & tenuissima materia est adeo remotum à cognitione, vt nemo inquit, *Agellius* hominum sit, qui cognoscat huiusmodi abditissimum artificium.

Si ergo huiusmodi operis cognitio est solius Dei, sequitur rem hominibus esse valde dubiam.

Quartò ex *Ecclesiast. cap. 11. vers. 1. vsque ad* 8. Spiritus sanctus, vt obseruat etiam *Cornel. à Lapide* hortatur diuites ad largas eleemosynas; & inter alia motiva adducit, quod ipse Deus arcana sua providentia facit, ut divites eleemosynarij nunquam depauperentur; sed potius rebus affluant: opus sanè Diuinæ munificentiæ admirabile, cuius effectum quotidie videmus, & experimur: tempus autem præcisum, & particulare in quo annui prædiorum fructus, & census, non, inquam, percipiuntur ab homine; sed multiplicati recolliguntur, & negotia omnia diriguntur ad lucrum, & damna, quæ aliis obveniunt, remouentur, ignoramus: huiusmodi opus dicit esse tam secretum, & occultum sicut incognitum est quomodo anima nostra, quæ spiritus est, corpus Infantis ingrediatur, & quomodo ea vilissima materia in diversas effigies, ac lineamenta formetur, & vt loquitur *S. Hieronymus*; *quomodo mollescat in carnib. durescat in ossib. in venis palpitet, & ligetur in nervis*: verba Spiritus sancti *vers. 5. sunt. Quomodo ignoras, quæ sit via spiritus, & qua ratione compingantur ossa in ventre prægnantis, sic nescis opera Dei, qui fabricator est omnium*, Quo loco nomine spiritus animam intellectualem intelligunt *S. Hieron. Lyranus, Hugo,*

Hugo, Caietanus, Clarus, Vatablus, & alij & idem *Chaldæus* clare transtulit: *sicut non potest, ibi omnino esse perspectum, qua tandem via anima spiralibis, & vitæ capax in corpus infantis infunditur, & in fœtum qui visceribus vtero gerentis Matris continetur. & ignoras plane, donec in lucem edatur masculus ne sit, an fœmina: sic nec iudicare poteris opera Domini quæ omnia summa prudentia perficit.*

Hunc etiam locum interpretatus *Salmer. loc. cit. ait: spiritus, cui tribuitur vita & iungitur cum compactione ossium in ventre spiritus humanus siue animus noster, est, qui creatur, & infunditur corpori, ignoratur tamen via eius, quia nemo certè statuere valet momentum, quo creatur aut infunditur.*

Quintò quia *Iob. cap.* 3. *vers.* 11. cum sibi extremum malum imprecatus esset, dicit: *Quare in vulua mortuus, egressus ex vtero non statim perij, nunc enim dormiens silerem, &c. aut sicut abortivum absconditum non subsisterem.* Notandum est in scriptura, abortiuum nunquam sumi pro fœtu non adhuc animato, vt hic putauit *Glossa* vsurpari; sed pro fœtu qui aliquando fuit animatus, ideo Exod. 21. vers. 22. de muliere percussa à rixante viro dicitur, quod *si abortiuum quidem fecit. Emanuel Sa in Aphorism. ex Hebræo.* intelligit de viuo fœtu, ideo *septuaginta*, legunt *Et exierit infans eius Pagninus: & egressi fuerint nati eius* Alij apud Lippomanum : *Et egressi sint pueruli* : *Et Numerorum cap.* 10. *vers.* 12. pro Maria sorore Mosis à lepra percussa rogat Aaron *ne fiat hæc quasi mortua aut sicut abortiuum, quod projicitur de vulua Matris suæ*: vbi notat *Lorinus* duas afferri similitudines : alteram cadaueris, & hominis iam mortui, alteram abortiui, quod egreditur in frusta de vtero Matris à putredine consumptum, & quod *S. Augustinus infra referendus in Enchir. cap.* 88. dicit non posse negari absque temeritate, quod aliquando vixerit. *Et Ecclesia. cap.* 6. *num.* 3. de Auaro dicitur, quod *melior illo sit abortiuus.* quia auaritiæ peccato abortiuus non grauatur, sed vt hoc loco etiam ostendit *Cornel. à Lapide* significatur fœtus iam animatus, & qui deinde in vtero moritur; vel in ipso ortu; aut paulo post; ita vt eius memoria statim pereat. Sicut ergo abortiuus, ait *Cornelius*

in vanum recipit animam rationalem, ita Auarus; quia damnatur in Gehenna, *& D. Paulus* 1. *Corinth. cap.* 15. *n.* 9. appellat ſe ipſum. *Abortivum*, id eſt vt ait *D. Anſelmus*, quem alij ſequuntur, lumine oculorum orbatum, cæcum, & ſemimortuum, ſicuti naſcuntur Abortivi: ad differentiam aliorum Apoſtolorum, qui apertis oculis Chriſtum ſunt ſequuti. Conſtat autem, quia ſemi mortuum, & cæcum ſe appellans vivum ſine dubio exiſtimavit. Igitur in ſacris literis, abortivus dicitur ille, qui aliqnando animatus vixit, & oritur ante tempus. *At S. Iob.* vocat hunc *abortiuum abſconditum* hoc eſt nemini notum, vt interpretatur Pineda: ergo incertum eſt, & dubium tempus, quo fœtus animatur in utero.

Sextò, quia ſapientiſſimè Mater illa ſeptem Machabæorum Eilios ſuos Divino ſpiritu alloquuta, ut ad Martyrium hortaretur dicebat *lib.* 2. *Machaba. cap.* 7. *n.* 22. *neſcio qualiter in vtero meo apparuiſtis, neque enim ego ſpiritum, & animam donaui vobis, & ſingulorum membra non ego ipſa compegi: ſed enim mundi Creator, qui formauit hominis nativitatem, quique omnium invenit originem &c.* Et alia nonnulla eſſent ex ſacris Literis teſtimonia, ad idem probandum, quæ brevitati ſtudens omitto.

PARS SECVNDA.

Afferuntur Patrum teſtimonia, quibus probatur huius temporis incertudo.

SVMMARIVM.

1 Sancti Baſilij, & Balſamonis, *ſententia eſt, vt ſiue fœtus ſit formatus, ſive informis, abortus eſt verum homicidium, & ideo pœna homicidij punitur.*

2 S. Auguſtini *teſtimonio oſtenditur hominibus eſſe ignotum tempus, quo anima rationalis incipit eſſe in corpore.*

4 S. Junilij Epiſcopi Africani, *Auctoritate idem confirmatur.*

5 *Nec*

5 *Nec refragatur.* Origenis *locus ex* commentario in Iobum; *quamvis non sit illius, sed alterius opus, qui post ipsum scripsit.*
6 *Sed cuiuscumque sit Auctoris non probat intentum.*
7 Auctor libri de Ecclesiast. Dogmat. cap. 14. *dum videtur dicere animam creari in corpore, iam formato, non loquitur ex propria sententia, sed vtitur argumento ad hominem.*
8 *Quod anima rationalis fiat ex traduce est propositio damnata à* Leone I. Papa.
9 *Tempore* S. Augustini, *non erat hæc propositio damnata, & ipse valde dubitat, & dicit esse de ijs, quæ Deus vult ab hominibus nesciri.*
10 Auctor libri quæst. veter. & nou. testam. *iam supra à nobis est exclusus* sect. 2. num. 7. & sect. 4. num. 13.
11 Auctor libri *de spirit.* & *An. non est S. Augustinus, & quicunque sit non est fide dignus, cum liber ille contineat errores.*

PRimo loco considerandus est & merito *S. Basilius Cæsariensis*: qui *in secundo Canone* tanquam nimis scrupulosam reiiciens distinctionem inter fœtum informem & formatum, & quidem, vt ex Balsamonis Patriarchæ Antiocheni Commentario constat, propter eos, qui ante formationem negant fœtum esse animatum, ait, *Quæ de industria fœtum corrupit, cædis pœnas luat. Formati autem, vel informis subtilitas à nobis non attenditur. Hic non solum, quod nascendum est, vindicatur, sed etiam ipsa, quæ sibi insidias parauit quoniam vt plurimum huiusmodi inceptis, vna quoque mulieres intereunt: Ei autem accedit fœtus quoque interitus: alta cædes eorum quidem certe, qui hæc audent, existimatione.* 1

In quem locum *Balsamonis commentarium*, sic habet *Hoc autem dictum est propter eos, qui dicunt, quod quoniam semen in matricem deiectum non statim formatur in hominem; sed prius quidem fit sanguis; deinde in carnem humanam concrescit; deinde effingitur, & formatur in membra, & partes; non fit cædes quando abortio facta non fuerit fœtus; qui nondum est formatus; &c.* ex quibus constat D. Basilij; & Balsamonis sententiam esse vt fœtus sit animatus, etiamsi nondum sit formatus: & hoc non tantum in ordine ad culpam,

sed vt abortus verè sit homicidium, & homicidij pœna sit punibilis.

2 Secundo *S. Augustini quæst.* 80. *in Exod.* & refertur in cap. *Quod vero* 32. *quæst.* 2. & supra, *sect.* 5. *n.* 19. expenditur; considerans fœtum ab vtero matris excussum, quando nondum formatus est, vocat quidem illum informem, sed quodammodo *informiter animatum.* & deinde subdit, *si talis est in carne nondum formata, & ideo nondum sensibus prædita, &c.* quibus verbis constat quidem apud ipsum, quod potentiæ sensitiuæ non sunt in carne, quæ nondum habet organa, vel nondum est formata at ipse suspensus manet, & dubius, an fœtus sit animatus ante formationem: & magis clarè in *Ench. c.* 85. dicit, *scrupulosissime quidẽ inter doctissimos quæri potest, ac disputari, quod vtrum ab homine inveniri possit prorsus ignoro, quando incipiat homo in vtero viuere, &c.* & *lib.* 4. *de orig. Anim. cap.* 4. scribens ad quemdam Uincentium Uictorem, qui interrogauerat ipsum, vt diceret ex qua substantia implerentur vtres quando inflantur, dicit, *infantiam suam quisque non recolit, & putas hominem, nisi Deo docente posse cognoscere, vnde in matris vtero viuere cœperit, &c. Tum me docebis, aut quemquam, vnde homines animentur, qui nesciebas adhuc vsque, vnde vtres, qui inflantur impleantur.*

Tertio *Auctor Dialog. de orig. An.* sub nomine *S. Hieronymi*
3 introducit S. August. qui ex illa dierum quadraginta quinque diuisione in Schola Medicorum, vt vidimus, recepta, qua dicitur iuxta versum.

Sex in lacte dies, ter sunt in sanguine trini,
Bisseni carnem, ter seni membra figurant, &c.

Uidetur asserere, figurari fœtum, vsque ad perfecta lineamenta, spatio dierum quadraginta quinque, & deinde animari. Sed Auctor Dialogi ocurrit in persona D. Hieronymi. D. Augustino, eumque reprehendit, quod voluerit hac periodica notitia determinare tẽpus, quo anima rationalis corpus, ingreditur vtiturque S. Hieronymi verbis in *Comment. ad cap.* 11. *Ecclesiastici. vers.* 5. dicentis: *Sicut nescis viam spiritus, & animæ ingredientis in paruulum, & ignoras ossium, & venarum varietates*

tes, in ventre pragnantis, ita Dei opera scire non poteris.

Et Bridefertus Ramesiensis in Glossa super *Bedæ Presbyteri de nat rer.cap*.2.ait,*Beatus Augustinus,& Hieronymus nihil temere de anima asserere conati sunt, sed ingeniosè se ignorasse dixerunt; vnde fiat, vel quando ad corpus veniat, vtrum tempore conceptionis, an alio quolibet tempore;&c.*

Quarto quia *Iunilius Episcopus Affricanus tom*.1.*Biblioth.veter. patrum lib*.2.*de Part.diuin.leg cap*.13.dixit; *de abortiuorum, & statu, & merito causa subtilis dubiusque tractatus est.* 4

Dices aliorum Sanctorum Patrum doctrina est quod corpusculum hominis non animatur, nisi post completam corporis formationem,vt Medici quidam asserunt atque ideo, sicut datur tempus certum, in quo fœtus non est perfecte formatus, nempe triginta, vel quadraginta dierum; ita non manet dubium,vt hæc vltima sententia asserit, tempus animationis.

Et Patres,qui hoc dicunt sunt *Origenes, qui comment. in lib. Iob.Perionio interprete cap*.10.*fol.mihi* 531.explicans supradictam Jobi descriptionem de hominis generatione,ait:*Physicorum ergo more aptum ordinem ponit,principium quidem appellans seminis effusionẽ,& eius concretionẽ:deinde partiũ figurationem cutis,carnis, ossiũ neruorum formationem,postremo animi à Deo infusionem,&c.* 5

Respondeo primo Medicos primarios non esse ex illis supra relatis pro tertia sententia,sed pro quinta,quæ docet statim à principio adesse in fœtu animam rationalem.

Secundo respondeo hunc librum, non esse Origenis, sed Auctoris innominati, & ætate posterioris, vt probat Bellarm. in lib.de Scriptor.

Tertio cuiuscunque sit Auctoris liber, jam supra vidimus ex ordine, quem S.Job servavit non inferri tempus illud triginta, vel quadraginta dierum: deinde S.Job non facit vim in ordine partium, imo illum negligit, vt patet,quia primo loco, & antequam nominet carnem, ponit pellem, *Pelle*, inquit, *& carnibus vestisti me*: & tamen pellis post carnem generatur, ut oculatissimus *Anatomista Haruæus etiam observavit exercit.* 56.*fol*. 255. sed satis illi fuit diuinæ memoriæ anteponere more humano opus singulare humanæ generationis, vt ex 6

ror

recordatione tantæ diligentiæ,& induſtriæ adhibitæ,Deus ad ſui commiſerationem moveretur.

Secundo loco opponitur *S. Auguſtinus,lib.de Eccleſ.Dogmat. c.*4 vbi dicit, *Corpus tantum per coniugij copulam ſeminatur, Dei vero iudicio coagulari in vulua compingi,atque formari,ac formatio iam corpore, animam creari, & infundi, & cap.*18. idem repetens *Anima* inquit,*humana non carne moritur,quia non cum carne ſeminetur ſed firmato in ventre matris corpore, Dei iudicio creatur, infunditur,&c.*

7 Reſpondeo primo hunc librum non eſſe S.Auguſtini, ſed Gennadij Epiſcopi Maſſilienſis, vt probat Bellarminus, qui ſeptuaginta annis poſt D.Auguſtinum vixit,& ſcripſit.

8 Reſpondeo ſecundo quod huius libri author, & plures alij qui hoc ſæculo ſcripſerunt damnant tanquam errorem animam rationalem fieri ex traduce, hoc eſt ſeminari cum corpore ab anima genitoris:& quia antequam à Theologis communiter firmaretur catholica veritas contraria, quod anima rationalis à ſolo Deo creatur ex nihilo, ut probat Bellarm. *contr te.*3. *lib.*4. *c.* 11. multi neſciebant intelligere quomodo contraheret homo originale peccatum, ſi cum corpore à parentibus anima non ſeminaretur:habebat ſententia illa multos fautores, & ipſe *S. Auguſtinus licet in Epiſt. de origine animæ ad Hieron.*credat à ſolo Deo creari, dubitat tamen, an de fide ita tenendum ſit & reſpondet ſcripturis, quibus id probatur; & alibi valde dubius eſt,imo *in lib.de Hæreſ.cap.*81. dicit Tertullianum non eſſe Hæreticum,quia crediderit animam rationalem eſſe ex traduce,& *in lib.*4.*de Origin.An.cap.*4. ſuſpicatur quæſtionem hanc an anima ſit ex traduce, vel potius creetur à Deo, eſſe de iis, quæ Deus in hac vita non vult nos ſcire:& de quibus *Eccl.* 3. dictum eſt, *altiora te ne quæſieris.* Et S. Gregor.Papa *lib.*7.*ind.*2.*in Epiſt.* 53. *quæ eſt ad Secundinum incluſum,ait. De origine animæ inter ſanctos Patres requiſitio non parua verſata eſt; ſed vtrum ipſa ab Adam deſcenderit, an certe ſingulis detur, incertum remanſit, eamque in hac vita inſolubilem faſſi ſunt eſſe quæſtionem. Grauis enim eſt quæſtio nec valet ab homine comprehendi: quia ſi de Adæ ſubſtantia anima cum carne naſcitur*

nascitur, cur non etiam cum carne moritur? si vero cum carne non nascitur, cur in ea carne quæ de Adam prolata est, obligata peccatis tenetur? sed cum sit incertum hoc, illud incertum non est, quia nisi sacri baptismatis gratia fuerit renatus homo omnis anima Originalis peccati vinculis est obstricta &c. Cum itaque hæc veritas esset apud Catholicos, & Sanctos Patres communiter recepta, ut *cit. loc.* probat Bellarm. Hæretici & alij eo tempore, quo scripsit auctor, ubi de Eccles. Dogmat. conabantur illam impugnare ideo auctor, ut ex eius verbis apparet totus est in profligando huiusmodi errore; quia vero in sententia illa, quæ docet ante formationem fœtum non esse animatum, facilius erat ostendere, quod anima non seminatur cum corpore, ideo sequitur sententiam dicentem infundi animam, quando corpus est formatum, sed quia id nulla Scripturæ auctoritate, aut nulla ratione probat, constat *Auctorem lib. de Eccles. Dogm.* & alios plures, non ex propria, sed ex vulgari, & ad intentum magis accommodata sententia, fuisse locutos.

Tertio obiicitur idem *S. Augustinus, qui in lib. quæst. veter. & nou. testam. cap. 23.* explicans illa verba *ex c. 21. Exod. Si quis percusserit mulierem in utero habentem, & abortiuerit, si formatum fuerit det animam pro anima. si autem informatum fuerit multetur pecunia, &c.* notat. hoc à Deo, ita esse ordinatum, vt *probaret non esse animam ante formam. Itaque si iam formato corpori detur, non in conceptu corporis nascitur cum semine deriuata, &c.* est igitur sententia expressa S. Augustini, quod anima non existat in fœtu antequam sit formatus.

Respondeo eodem modo hoc testimonium non probare intentum, quia vt patet ex illis vltimis verbis *Pseudo Aug.* imo Hæreticus, qui vt sup *sect. 4. n. 13.* vidimus, est Auctor libri, totus est in excludendo illo errore, quod anima rationalis generetur ex traduce. Secundo quia non loquitur de perfecta formatione membrorum, sed de aliqua formatione, quæ inchoatur, vt vidimus, multo ante trigesimum diem. Tertio quia S. Augustini sententia, & interpretatio in illa verba Exodi, vt videbimus sect. 13. est valde diuersa.

Quarto tandem arguitur ex eodem *D. August.* qui in *lib. de*

spirit.& An.cap.9. ait *humanum corpus nec viuere,nec nasci potest sine anima rationali,vegetatur tamen,& mouetur & crescit , & humanam formam in vtero recipit, priusquam animam rationalem recipiat.*

Respondeo pariter *librum de spirit.& An.* non esse S. Augustini,vt idem *Bellarminus* admonuit,& quidem inuenio ea-
11 dem verba,& sententias apud *Hugonem de S.Victore lib.2.de An. cap.4.* non tamen ausim credere hunc librum esse Hugonis, quia non pauca sunt in operibus Hugonis,quæ ipsius non sunt vt *Bellarminus* etiam obseruauit,& ex ijs forte est hic secundus liber,quoniam cap.8. docet animam præexistere ante corpus, & ad ipsum Dei nutu venire,quæ tamen doctrina, immo error Hugonis non est,ideo non magni facienda est Auctoritas huius libri.

Illud postremo lectorem hic monitum esse volo,quod etiamsi vnus,vel alter,ex sanctis Patribus afferatur, qui sequi videatur quorumdam sententiam ,exinde solum licebit inferre illam esse probabilem , quod negare non intendo ; quia tamen minus tuta est imo periculosa,vt qui illam sequuntur,animarum multarum damnationis sint causa,existimo non esse illi acquiescendum, vt magis etiam constabit ex dicendis.

PARS TERTIA.

Ratione probatur incertitudo temporis quo humanus fœtus anima rationali primo viuat.

SVMMARIVM.

1 *A primo tempore,quo conceptus est in vtero,nullæ rationes occurrunt,quæ intellectum cogant ad assentiendum, vel dissentiendum:quod fætus viuat,aut non viuat anima rationali.*

2 *Idem colligitur ex Auctoritate antiquorum medicorum.*

3 *Idem confirmatur ex anatomiæ famosis experimentis,& præcipuè ex duobus allatis ab Hippocrate.*

4 *Atque etiam ex pluribus obseruatis à Felice Platerio.*

5 *Eadem*

5 *Eadem incertitudo ex aliis recentioribus obſeruatis à Varolio, & Riclano, infertur quatenus interdum fœtus menſtruus habet maiorem diſtinctionem membrorum, quam fœtus alius bimeſtris*

6 *Et conuincitur, quia moraliter eſt impoſsibile obſeruare conceptus humani formationem, à primo tempore conceptionis, vſque ad finem menſis.*

7 *Oſtenditur hoc tempus eſſe non ſolum ſpeculatiuè, ſed practicè dubium, & incertum.*

VIdimus tum ex ſacris Litteris tum etiam ex auctoritate ſanctorum Patrum, & Interpretum incertum eſſe, & dubium tempus, quo fœtus humanus uita hominis viuere incipiat; iam igitur id ratione probemus, & experimentis. 1

Et primo ratione; nam vt ex variis dicendi modis in ſect. 4. 5. 6. 7. 8. & 9. ſupra relatis iam vidimus, à primo illo tempore, quo mulier genituram retinet, vſque ad tempus triginta, vel quadraginta dierum, quo apud omnes communiter certum eſt fœtum humanum viuere anima rationali, omnia tempora ſunt incerta: nam non habemus rationes, quæ euidenter cogant, & neceſſitent intellectum, ad aſſentiendum potius vni parti, quam alteri; ſed illis conſideratis, adhuc relinquitur intellectus ita ſuſpenſus, vt poſſit parti, cui vult adhærere, cum motiuo ſufficiente ad eliciendum aſſenſum probabilem, pro utraque parte; & ad minus hoc motiuum ſemper erit in promptu, quod rationes in contarium non cogunt ad hunc aſſensũ, quod fætus humanus ante trigeſimum, vel quadrageſimum diem anima rationali non viuat; & ſic dari poteſt pro vtraque ſententia aſſenſus opinatiuus, & probabilis, qui à ſcientifico, & ab illo qui eſt Diuinæ Fidei, diſtinguitur in eo, quod dubius ſit.

Secundo, quia ſunt Auctores quidem ex ſchola Medicorum antiquiores, & Primarij, *Hipp. Galen. Auic.* & plures ex recentioribus, qui dicunt fœtum à principio viuere, & alij qui negẽt & experientiæ ipſæ, quæ rem eſſe dubiam oſtendant; igitur in praxi prudenter quilibet dubitare poteſt, an fœtus humanus toto hoc tempore ſit anima rationali animatus, vel non. 2

Et confirmatur ex variis Anatomicorum obseruationibus; quarum Prima est illa quam ex *Hippocrate lib. de nat puer.* adducit etiam *Galen. lib. de form. fœt. & in lib. de sem.* & nos etiam adduximus; Hippocrates namque describens genituram sex diebus in vtero retentam, ait: *Vt si quis ovi crudi putamen auferat, membranamque interiorem relinquat, quod intus est, liquidum comparet; quod similiter ferè habebat; tamen coloris rubri, & rotundum erat quodamque fibræ; venulæque crassæ albæ in membrana inesse cernebantur, sanie crassa, & rubra conuolutæ, circa quæ membrana extrinsecus cruenta sanguinis lente quæ, quadam varices, vbicesue connectebantur; medioque membrana loco, tenue quid extabat quod mihi vmbilicus videbatur, quo primo respiraret, membranaque tota semen complexa ex eo circumdabatur. Hoc quidem sex dierum spectaui.*

Et deinde promittit aliud testimonium de animatione fœtus humani, quod est inquit, *quatenus quis homo mortalis de hoc negotio scire, & dicere possit.* At vero *in lib. de carn.* promissam fidem soluit dicēs, *abortum septem dierum in aqua iniectum, omnia diligenter inspicienti, habuisse rudimenta partium, & membrorum, nempè loca oculorum, nasum, aures, manus, & earum digitos, corpusque totum.* Hanc ipse obseruationem dicit sibi non semel à scortis demonstratam fuisse & per se etiam vidisse.

Ex his duabus obseruationibus colligitur incertitudo animationis. primo; quia illud punctum rubrum quod Hippocrati in genitura sex dierum apparebat, Galenus putat fuisse iecur. Auicenna cor arbitratur, recens Gulielm. Haruæus nititur probare esse sanguinem primogeneum, quem viuere, & primo animatum esse affirmat, & multis probare contendit exercit. 50. & 51. fol. mihi 189. & 195. contra communem Philosophorum sententiam, qui constanter negant, sanguinem viuere quare si punctum illud sanguis erat dubitari potest, an viueret

Secundo quia vt *Mercurial. in adnotat. ad illa verba Hippocrat. ex lib. de Carn. Porro vita septem dierum est*, animaduertit Hippocratem varium esse, & diuersum à seipso; nam hoc loco; ait, conceptui septem dierum inesse omnia, quæ corpus habere debet; & *in lib. de nat. puer.* asserit in genitura

sex

ſex dierum nihil eorum, quæ ibi vidiſſe refert, apparuiſſe: quæ diuerſitas, vt ſupra ſect. 4. vidimus, quibuſdam occaſionem dedit dubitandi, an *lib. de Carn.* eſſet Hyppocratis; ſed quamvis ſit revera eius legitimus partus, tamen diverſitas inter vtramque experientiam negari non poteſt; quare vt eam tollant aliqui dicunt genituram ſex dierum ab Hippocrate viſam eſſe in ſe immediatè, & ſine ſpeculo, quod particulas ſenſum fugientes, poſſet ſenſibiliter oſtendere; at verò alias quas recenſet *in lib. de Carn.* obſeruaſſe iniectas in aquam, quæ ſpeculum eſt, & augere poterat minima illa partium rudimenta, & partes apparentes oſtendere. Mercurialis loc. cit. alio modo hanc differentiam conciliat dicens, in fœtu ſextæ diei nihil vidiſſe, in aliis autem ſeptem dierum, veſtigia tantum deprehendiſſe membrorum, vel hic res apparentes, ibi tantum res inexiſtentes, narraſſe. Conſtat igitur rem eſſe dubiam.

Secunda experientia eſt *Felicis Plateri*, qui *in quæſtionibus Medicis, quæſt.* 1. teſtatur ſe per multos annos plurimos abor- 4
tus vidiſſe qui prima ſeptimana ita ſe habebant. *Exurgit*, inquit, *primum vis illa procreatrix in ſemine latens, & recondita, ac inſigniores ſeminis portiones, quæ à tribus parentum principiis defluxerunt, in tres quaſi bullas ſpiritibus turgentes diſpenit, quæ cerebri, cordis, & iecoris ſunt rudimenta, in exiguo corpuſculo incluſa reliquaſque illi adhærentes, portiones in artus, illique adnata membra ruditer ſegregat, quæ prima ſeptimana fere perficiuntur, ita ut tum reiecto per abortum Embryone, informis talis maſſula ex ſemine veluti concreta rotunda, & convoluta, tribus hiſce bullis diſtincta, appareat; qualem pſaltria illa quæ per vim ſaltu impetuoſo abortum ſibi conciliarat, obſervaſſe ſcribit. Hippocrates. Egóque huiuſmodi reiectum globuli rotundi, & alli inſtar magnitudine avellanæ in quadam, quæ quotannis abortiebat, vidi; atque ex Amnio tenui cui innatabat exerui; & cum ab invicem deducerem, tres hujuſmodi bullas; quarum inferior iecoris rudimentum exprimens; pallidior; non tamen rubra erat, obſervavi; quatuorque portiones pro brachijs, & pedibus formandis, & quod ſpectatu iucundum duo puncta nigra minutiſsima, oculis dicata notavi. quæ vti, & in alijs; ſic & in generoſa quadam, quæ toto fere biennio,*

quod mirum, & inauditum ſingulis menſibus abortiebat, ſæpeque ad me huiuſmodi abortum, vt quid eſſet iudicarem, tranſmittebat ſimiliter ſic ſe habere deprehendi, &c.

Quarta experientia eſt *Varolij* apud *Riolanum cap.6.* qui fœtum viginti dierum vidit in quo homo confusè formatus, caput extra collum referebat. At Riolanus ibi in fœtu vnius menſis teſtatur ſe non vidiſſe, niſi corpus omnino informe inſtar formicæ ex quo tenuiſſimum rubrum filamentum pro vmbilico protendebatur: at *c.vlt.eiuſdem lib.idem Riolanus* duos fœtus bimeſtres teſtatur vidiſſe primum plenè formatum, cum omnibus membris: ſecundum autem non omnia membra perfectè oſtendebat: & ibidem dicebat, anno 1608. vidiſſe ſe alium fœtum vnius menſis, & in eo omnes partes inveniſſe jam deſcriptas, & conformatas.

Exhinc cognoſce incertitudinem hujus facti; nam aliquando fœtus vnius menſis eſt perfectè formatus, interdum verò fœtus duorum menſium minime.

6 Et tandem cum ipſo *Riolano in lib. Adnimaduerſ. ad anatom. Laurentij fol.mihi 671.* conclude quod, *ſi verum fateri volumus conceptionis rudimenta, & fœtus formatio intra primum menſem nobis ignota eſt, & noſtræ cogitationes ſunt coniecturales, quia nemo naturam inſpexit operantem.* Atque, vt idem *Auctor.d.6. cap.* aiebat, *pauci, vel nulli productionem ſiue procreationem, quæ fit à tempore concreti ſeminis vſque ad menſem integrum obſeruarunt; nam ob paruitatem puſilli corpuſculi, vel ſpernitur, vel non poteſt accurate diſcerni delineatio; &c.* ergo tempus primæ animationis eſt valde dubium.

7 Tandem probatur: nam illa ſententia dicitur tum ſpeculatiue, tum practice probabilis, quæ non levi ratione, ſed etiam auctoritate fulcitur, vt *Sanchez in ſum.lib.1.cap.9.n.7. & Diana part.4.tract.4.reſol.30.* ſed quod tempus animationis in humano fœtu ſit dubium, monet in primis non ſemel Spirtus ſanctus in ſacris Literis, confirmant deinde aliqui ex Sanctis Patribus, conuincunt poſtea plures rationes, conſonant poſtremo Doctores, & tandem patet experientia: ergo quod hoc tempus

ſit

sit practice dubium,& non sit novum,& speculativum commentum est opinio plusquam probabilis.

SECTIO XI.

Resolvitur difficultas abinitio proposita.

SVMMARIVM.

1 *Fœtus abortivus quocumque tempore eiectus baptizandus est sub conditione.*

2 *Tenetur quilibet saltem ex charitate proximi extremè periclitantis salutem adiuvare,etiam cum propriæ vitæ periculo.*

3 *Quæ obligatio videtur esse certa de fide.*

4 *Admisso dubio practico,de existentia animæ rationalis in fœtu vrget obligatio ministrandi Baptismum sub conditione ; quia, Sacramento non fit iniuria, & subvenitur proximo in periculo gravissimo.*

5 *Moribundus, qui sensibus est destitutus, si saltem confessionem petijt,absolutè est absoluendus : conditionatè vero,si confessarius dubitet,an sit satis dispositus.*

6 *Imo etiamsi confessionem non petijt,& nulla dedit signa contritionis,si Christianè vixit,est sub conditione absolvendus,iuxta probabilem multorum sententiam.*

7 *Arguitur ex dictis,& ex simili de Baptismo collato in capillis reiterando sub conditione;quod fœtus humanus abortivus sub conditione sit baptizandus.*

8 *Etiamsi dubium de vita rationali abortus esset negativum,baptizandus est..*

9 *Probatur conclusio,etiam ad mentem S. Thomæ.*

10 *Imo stante iudicio quorumdam contrariæ sententiæ,adhuc baptizandus est,quia illud iudicium non est iure,sed est facto.*

11 *Ratio est,quia in Sacramentis necessitatis,cuiusmodi est Baptisma, peccatum est sequi opinionem probabilem;quæ saluti animarum sit periculosa.*

12 *Osten*

12 *Ostenditur quod judicium, de vita humana fœtus abortivi, habet omnia requisita, ut sit morale practicum.*

1 Respondeo igitur ad quæsitum ab initio factum, quod quando fœtus abortivus, elapso quocunque tempore à conceptione excutitur ab vtero matris; si in illo appareant lineamenta fœtus humani propria, propter quæ à mola distinguitur non licet illi negare Baptismum, sed debet ministrari sub conditione, aut verbis expressa, vel saltem mente concepta. *Si es capax ego te Baptizo. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti.* Intelligendo sub tali conditione, tam vitam rationalem, si illam habeat, quã ablutionem verbis significatã, vt forma verificetur, si nimirũ interpositæ secundinæ nõ impediant.

2 Primo probatur; quia quilibet tenetur saltem ex obligatione charitatis, etiam cum periculo propriæ vitæ corporalis subvenire proximo extreme periclitanti, quoad animæ salutem: quam doctrinam tradunt omnes Theologi, tum scholastici, tum morales, vt videre est apud *Suar. de triplici virtut. Theol. tract.* 3. *disput.* 9. *sect.* 2. *n.* 2. & apud *Bonac. tract.* 2. *disp.* 3. *q.* 4. *punct.* 4. *n.* 2. *P. Theophil Raynaud. de ortu infantium c.* 6. *n.* 8. *&* 9. & videtur esse certa de fide, nam Joannis Epistola 1. cap. 3. dicitur:

3 *quod nos debemus pro fratribus animas ponere.* Et omnes Doctores afferunt exemplum de paruulo moribundo ante vsum rationis; & dicunt, hunc esse baptizandum, etiamsi minister propter tale ministerium mortis periculum subiret: quidquid dicat Sotus, quem redarguit Suarez, ibidem: & quoad infantes Christianorum communissima est doctrina, ut contra Joann. Sanch. defendit d. *P. Raynaud. d. c.* 6. *n.* 9. *&* 10. sed in nostro casu, si in fœtu existat anima rationalis, & non baptizetur infans sub prædicta conditione, periclitatur anima ineuitabiliter propter peccatum originale contractum in vnione illius cum corpore; ergo quilibet tenetur baptizare.

4 Secundò quotiescunque hic, & nunc non temere, sed cum fundamento formidare potes, quod tua culpa & omissione anima proximi æternam damnationem incurrat, teneris illi subvenire, de opportuno remedio: sed excluso de utero matris

matris abortu potes, vt patet ex dictis, prudenter, & non temere suspicari, quod ibi anima rationalis existat, certissimè damnanda, nisi baptizes; ergo iam teneris dubium morale admittere, & iudicium practicum formare, de administratione Baptismi, & cum huiusmodi remedio, tibi tam facili, illique omnino necessario, subvenire. Et ratio à priori est, quia nulla fit injuria Sacramento si enim conditio de facto non verificetur, verba formæ suo fine non frustrantur, cum non proferantur nisi cum intentione conditionata: & quidem cum fundamento probabili dubitas, ergo prudenter operaris, dum remedium applicas ad impediendum periculum probabile.

Tertio, quando moribundus absente confessario petiit confessionem, & postea sensibus destitutus est, potest, imo debet absolvi à confessario superveniente, cui per alios, vt loquitur *Paul V. in Rituali Romano* desiderium huiusmodi confessionis innotuit: quod si, stante tali testimonio Sacerdos adhuc dubitet, an scilicet infirmus habeat sufficientem dispositionem, tenetur illum sub conditione absoluere: quod *Eminentissimus de Lugo latè docuit de Pœnitent. disp. 17. sect. 5. n. 91.* vbi etiam *n. 87.* asseruerat, ad idem teneri etiamsi Confessarius sit ex illorum auctorum sententia, qui dicunt, non posse absolui moribundum, qui saltem unum peccatum in specie non dixit; & ratio est, quia ad minus sententia contraria propter auctoritatem, est extrinsece probabilis, ac proinde talis, vt eam possit Sacerdos amplecti tuta conscientia: quoties autem potest absque gravi incommodo subvenire proximo graviter periclitanti circa æternam salutem, ad id tenetur. Ergo. 5

Imo etiamsi moribundus nulla signa contritionis ostenderit, neque desiderium confessionis declarauerit, si Christiane vixerit, & Sacramenta frequentaverit, absolvi posse sub conditione docuerunt antea *Molfes. in Sum. tom. 1. tract. 7. cap. 5. num. 48. Homobon. in exam. Eccles. part. 1. tractat. 7. cap. 58. num. 7. Alex. Ludovisius Archiepiscopus Bononiensis, postea Summus Pontifex Gregorius XV. in memor. Confessariorum cap. 1. num. 16.* vbi id in praxi præcepit observari. *Petrus Marchant. in Tribun. Sacram. tom. 1. tract. 4. tit. 4. dub. 7.* qui 6

licet esset contrariæ sententiæ, periculum expertus in seipso, & ab eo liberatus, deinde illam retractavit: *Lezan.in summ.q. Regulari.tom.3.V.Confessio n.*11. *Auersa de Sacram.Pœnit.q.*10. *sect.*18.*Pelizzarius in Manual.Regul.tom.*1.*tract.*5.*c.*3.*sect.*1.*n.*60. *& tom.*2.*tr.*8.*c.*3.*sect.*2.*n.*114. vbi testatur ita practicasse Suarez, Baldellum, & Naldum. *Victorianus Premoli ex Societate Iesu in memor.Clericor.par.*4.*c.*1.*n.*14. *Thom.Tamburin.in methodo expedita confessionis lib.*2.*c.*10.§.1.*n.*11. vbi attendens, quod Paulus V. exigit in tali moribundo, quod saltem confessionis desiderium ostenderit, ait: *Satis superque confessionem petijt per mores Christianos tota vita sensibiliter peractos. Leander de Sacram.tom.*1. *tract.*5.*disp.*5 *q.*46.*& Raynaud de Martyr.part.* 2. *c.*3. *num* 7. *Illustrissimus, & Reverendissimus Dominus meus D. Ioan. Caramuel. Episcopus Campaniensis, &c.* qui, & si sententiam contrariam laudet, dicit tamen peccaturum mortaliter illum, qui in casu practico deposito proprio dictamine, moribundum, qui omnibus sensibus destitutus est, & nullo externo signo confessionem petijt, non vult absolvere. Cur ergo puerulum omnibus operationibus destitutum, quem tamen vivere, & esse Baptismi capacem, prudenter dubitas, baptizare negabis? Ita in simili casu, de Baptismo in capillis collato, dixit: *Eminentissimus*
7 *de Lugo in Responſ. Moral. lib.*1. *dubit.*1. *num.*12. *de Pœnitentia disp.* 7. *sect.*13. *num.* 273. vbi docet esse obligationem rebaptizandi sub conditione, quoties adest morale dubium in facto de valore primi Baptismi; vt in casu de illo, qui baptizatus fuit in capillis. Et hoc propter inconuenientia, quæ sequerentur si primus baptismus non fuisset validus exponeretur enim periculo æternæ damnationis ille baptizatus in capillis, si baptisma non fuisset validum. Sed quodnam majus inconueniens, quam animas damnari, si sunt in fœtu, & omittatur baptisma propter opiniones contrarias, quæ certitudinem non habent?

Dices esse probabilem opinionem S.Thom.putatam, & quorumdam medicorum, quod ante diem trigesimum fœtus non vivat anima rationali; qui ergo se conformaret huic opinioni, prudenter operaretur; ergo non peccaret; ergo non datur talis obligatio.

Respondeo

Respondeo Sanctum Thomam nihil de spatio triginta die-rum docere,sed solum, quod fœtus humanus viuat à princi- 8
pio anima tantum sensitiua: Quanto autem tempore duret hæc vita,& incipiat anima rationalis esse in fœtu, aliorum iudicio relinquit. Medici autem,si rectè expendantur, dicunt fœtum ante trigesimum diem regulariter non habere membra perfectè distincta,& formata;aliquando vero etiam propter actiuitatem agentis,& dispositionem subiecti prius habere illa distincta,ergo etiamsi concedamus opiniones illorum esse probabiles,adhuc non adest motiuum efficax ad prudenter formandum assensum probabilem,& iudicandum ante trigesimum diem,non adesse animam rationalem;quia intellectus adhuc manet dubius an hic,& nunc fœtus,qui membranis est inuolutus,sit ex numero illorum, qui propter maiorem actiuitatem agentis,ante trigesimum diem sit formatus;& consequẽter animatus vita intellectuali:Et etiam potest dubitari,an tempus conceptionis,à quo pendet determinatio triginta dierum fuerit exactè obseruatum;dabitur ergo in isto casu dubium negatiuum,quod,vt docet:*Eminentissimus de Lugo d.dub.*1.*num.*12 tunc est,quando neutri parti possumus assentire;ergo erit obligatio ministrandi Sacramentum; quia in dubio de periculo animæ tenemur adhibere remedium certum.

Tertio probatur etiam ex doctrina *Sancti Thomæ in* 4.*distinct.* 6.*q.*1.*art.*1.*ad primum*:nam ibi respondens quæsito, an in baptizando natiuitas ex vtero sit expectanda? resoluit affirmatiuè, quia *ex D Dionysio de Eccles.Hier.cap.*4.Baptismus est actio Hierarchica,& ideo per Ministros Ecclesiæ conferendus est, vel per eos, qui in necessitate vicem Ministrorum obtinent;sed puer quandiù est in vtero matris existens, subijci non potest operationi Ministrorum, nec est hominibus notus, ideo infert non esse baptizandum,Si ergo S.Doctor ex tot experientijs, & ex iudicio peritorum, & rationum probabilitate, quæ nostris temporibus habentur,suo tempore potuisset sibi persuadere, quod in fœtu abortiuo, notum hominibus saltem ex probabili opinione esset,quod si puer iam extra matris vterum esset, viueret anima rationali, vtique intulisset esse

baptizandum. Et propterea sententia illorum, qui dicunt non posse baptizi infantem intra matris vterum, quia non potest renasci qui non est natus, iampridem antiquatam esse, & contrariam esse receptam, dummodo ablutio pertingat ad ipsum in secundina involutum, testatur Theoph. Raynaud. *dict. tract. de ortu infantium, cap. 6. n.* 13.

Ultimo probatur principaliter nostra sententia, quia etiamsi, saltem propter quorundam Medicorum auctoritatem, & fere vniversalem consuetudinem obstetricum, non baptizandi huiusmodi fœtus sub conditione esset probabilis opinio, quod ante trigesimum diem non teneamur ministrare Baptismum fœtibus abortivis, tamen quia hoc judicium probabile non nascitur ex aliqua ratione, siue, vt loquitur *Sanchez* statim citandus non provenit ex jure, sed ex facto, quo nimirum si subiectum, cui applicandum est medium salutis, sit capax, adhuc probabilis sententia illorum non sufficit ad hoc, ut non detur obligatio baptizandi, ergo baptizandus est talis fœtus sub conditione.

Probatur consequentia; quia, quidquid sit de aliis Sacramentis, an in eorum collatione, & susceptione liceat sequi sententiam probabilem: in baptismo tamen, Sacerdotio, & Episcopatu, propter eorum necessitatem, & ad vitandum irreparabile damnum, quod si non ministrentur, consequeretur, debemus quoties fieri potest, certum, & securum medium adhibere, ut post *Sctum, Suarez, Vasquez, & alios docet Sanchez in lib.* 1. *cap.* 9. *n.* 32. 33 & 34. *& novissimè Cardinalis de Lugo dict. n.* 11. qui omnes asserunt, tunc in administratione Sacramentorum licere sequi opinionem probabilem, & minus tutam, quando non fit contra præceptum charitatis, & misericordiæ respicientis remedium necessarium proximi. At vero quando charitas urget, peccat minister, sequens opinionem probabilem, minus tamen tutam, si proximo moribundo certa via succurrat: at in casu nostro, etiamsi minister sequatur opinionem probabilem illorum Medicorum, quia tamen eligit viam minus tutam hoc est omissionem baptismi, & exponit animam illam, si existat in fœtu, certissimo damnationis,

nis periculo ; peccat ; ergo datur obligatio baptizandi ſub conditione.

Dices non dari iudicium morale in preſenti , quo aliquis poſſit prudenter formidare ex ſententia Medicorum,ſequi Animæ damnationem, ſed ſolum iudicium ſpeculatiuum,quod non ſatis eſt ad innouandum in re tam graui.

Reſpondeo,cum iudicium morale,ſit illud , quod eſt iuxta hominum morem,& prudentem conſuetudinem,vt *Eminentiſſ.de Lugo d.num.* 12 docet ; atque,vt patet ex ſententiis relatis,& variis modis,quibus, quicumque hanc difficultatem examinarunt , illas ſententias applicant ad explicandum hoc factum animationis fœtus, cuius non eſt certum tempus,ſed omnes Auctores procedunt ex coniecturis,& ſic dubium ſit, an anima rationalis ſtatim,poſt aliquot horas exiſtat in fœtu,an intra ſeptem dies,an iſtis elapſis,vſque ad decimam quintam,vel decimam ſeptimam,decimam nonam, vigeſimam quintam,trigeſimam,vel vlterius expectet, quid deeſt , & quid requiritur ad formandum dubium morale in re tam incerta,de qua non omnes Medici eodem modo loquuntur, quam S.Auguſtinus dicit ſe neſcire an ſciri poſſit,mater Machabæorum ignorat,Deus ipſe indeciſam relinquit,& Spiritus Sanctus tamquam inſcrutabilem,& ſoli Deo notam proponit ? certè non video,quæ vtilitas vel honeſtas ſuadeant,vt tam facile remedium omittatur , & tam magno periculo,imo extremæ damnationi infinitæ propemodum abortiuorum animæ exponantur,quod etiamſi non multæ,ſed paucæ,vel vna tantum anima hoc remedio ſaluaretur, adhuc non eſſet noſtra diligentia inutilis,& fruſtratorius labor. Si enim ex *D.Gregorio in Pſal.*50.verum eſt, quod *nullum tam gratum eſt ſacrificium,quam zelus animarum.* nihil Deo charius ab animarum miniſtris,nihil illarum ſaluti vtilius operari poteſt,quam animas,ſi exiſtant,& Baptiſmo ſint capaces , certo certius ſaluare,alioquin ſi renuas baptizare,infallibiliter damnandas.

SECTIO XII.

Proponitur Argumentum principale contra ſupradictam ſententiam.

SVMMARIVM.

1 *Rationes plures occurrunt,quibus redditur difficile,quod in re tam graui Eccleſia Catholica huc vſque non prouiderit de neceſſario remedio.*

2 *Affertur* cap. maiores de Bapiſm.*quo videtur probari quod pro fœtibus*

 non

non formatis remedium Baptismi non sit institutum.

3 *Error est dicere parvulos nondum formatos,& in vtero matrem morientes per ipsorum parentum lachrymas salvari.*

4 *Pij V. iussu suppressum est Commentarium Caiet. in artic. 2. q. 68. 3 p. S. Thomae*

A Nonnullis,quorum apud me multum valet auctoritas,opponitur quoniam in re tam graui:non est verisimile, vniuersalem Ecclesiam,quæ Spiritus sancti regimine gubernatur,neque sub eo errare permittitur,tanto tempore desidem fuisse, & non ordinasse remedium adeo necessarium pro animabus abortiuorum.Imo tot Sapientissimos,& Doctissimos viros qui semper in Ecclesia Dei præfuerunt nunquam vidisse tam ingens animarum discrimen; & si prævideruut ob solam Philosophorum sententiam stetisse;quin parvulorum parentes & Parochos admonuerint,vt abortiuos sub conditione baptizarent.

Confirmatur primo,quia *in cap. maiores de baptis.* contra Hereticos qui volebant solos adultos esse baptizandos. Innocentius III. dicit:*Absit,vt vniuersi parvuli pereãt,quorum quotidie tanta multitudo moritur;quin & ipsis misericors Deus,qui neminem vult perire, aliquod remedium procurauerit ad salutem.*

Cum ergo Summus Pontifex ex voluntate, qua Deus vult neminem perire,inferat remedium contra originale peccatum,scilicet baptismum esse etiam pro parvulis institutum , & ideo parvulis jam perfecte formatis, statuat Baptismum esse ministrandum;cum de imperfecte formatis non loquatur,sequitur etiam noluisse ad eos hoc remedium pertinere,ergo etiam sub conditione non sunt baptizandi.

Confirmatur secundo, quia reijcitur tamquam error sententia *Gersonis Serm. de B. virg. part. 3. consid. 2. Gabr. in 4. dist. 4. q. 2. dub. 2. & Caietani Com. in art. 2. & 11. 68. q. 3. part. S. Thomæ*,qui dicebant parvulos nondum formatos,& in vtero matrum morientes per lachrymas,& preces parentum saluari,& ideo Pius V. vt notauit *Valét. to. 4. disp. 6. q. 4. part. 4.* præcepit hanc doctrinam expungi,& penitus deleri, ex Comment. Caiet. *in dd. art. 2. & 11.* vt videre est in impressionibus post ipsum Pium V.& ideo *Vega de iustific. lib. 5. cap. 15.* acriter reprehendit hos auctores quasi octavum Sacramentum introducere ausi sint in Ecclesia Dei, & Nunnus *in 3. part. q. 68. art. 2. diffic. 4. concl. 1.* manifeste vocat erroneam huiusmodi doctrinam,& temerariam : ergo in re tam graui, in qua viri doctissimi lapsi sunt,non est tam facile innouandum

SECTIO XIII.

Proponuntur,& referuntur Summi Pontifices, & Concilia pro ſolutione prædictorum.

SVMMARIVM.

1 Siricius Papa *mandat omnibus,qui ſunt in periculo mortis etiam pueris, quis per ætatem loqui non poſſunt miniſtrari Baptiſmum.*

2 Leo primus, *quod omni tempore periclitantibus Baptiſma miniſtretur, decernit.*

3 Concilium Cartaginenſe, *ſtatuit vt omni tempore puero,qui in vtero matris formatus eſt hoc Sacramentum conferatur.*

4 Sexta Synodus,*iubet vt paruulo ægrotanti à nullo presbytero baptiſma negetur.*

5 Concilium Mileuitanum. *excommunicat,qui paruulos recentes ab vteris matrum egreſſos negat baptiſzandos eſſe.*

6 Concilium Pariſienſe. *ſtatuit nullo tempore hoc Sacramentum eſſe dandum, niſi tempore Paſchæ, & Pentecoſtes; excipit tamen ægrotantes.*

7 Concilium Gerundenſe *paruulos qui infirmi egrediuntur maternum, vterum,eadem die dicit eſſe baptizandos.*

8 S.Gregor.Papa *ſtatuit,vt ſi qua mulier,quæ peperit ſit in periculo mortis,eadem die,& hora qua naſcitur, id quod genuit, baptizetur ne periculum ſit in mora.*

9 Concilium Matiſconenſe *decernit, vt filij qui ex infirmitate, vel imminente periculo vrgentur,baptizentur,etiam extra preſcripta tempora Paſchæ,& Pentecoſtes.*

10 *Idem præcipiunt* Concilium Moguntinum, Vormatienſe, & Tribirienſe.

11 Rituale etiam Romanum ſub Paulo V.& ſacerdotale Samarini,*ordinant,quod mortua matre prægnante fœtus cautè extrahatur,& ſi viuus eſt baptizetur.*

VT prædictorum ſolutio melius,& cum maiori fundamento pateat notanda ſunt decreta Summorum Pontificum,&,Conciliorum tam Generalium,quam prouincialium de hac materia diſponentium.

Primo *Siricius Papa in Epiſt. ad Himerium Tarraconen. cap. 2.* licet ſtatuat tempus Baptiſmi eſſe diem Paſchæ,& Pentecoſtes tamen *Infantibus, qui nec dum loqui poterunt,per ætatem, vel his, quibus in qualibet*

L 4 *neceſſitate*

necessitate opus fuerit sacri vnda baptismatis, omnis volumus celeritate succurri, ne ad nostrarum perniciem tendat animarum, si negato desiderantibus fonte salutari, exiens vnusquisque de saculo, & regnum perdet, & vitam, &c.

Leo Primus in Epist. ad Episcopos Siculos, dicit, *quia, etsi sunt alia quoque festa, quibus multa in honorem* Dei *reverentia debeatur principalis tamen, & maximi Sacramenti custodienda nobis est mysticæ rationis exceptio, non interdicta licentia, qua in baptismo tribuendo quolibet tempore periclitantibus subvenitur, &c.*

Concilium Carthaginense ex Epist. 8. lib. 3. D Cypriani, & aliorum ad Fidum Præsbyterū de Infantibus baptizandis, hæc habet, *Quantum vero ad causam infantium pertinet, quos dixisti intra secundum, vel tertium diem, quo nati sunt constitutos baptizari non oportere, & considerandam legem esse Circumcisionis antiquæ, vt intra octauum diem eum qui natus est, baptizandum, & sanctificandum non putares; longè aliud in Consilio nostro omnibus visum est, sed vniuersi potius iudicauimus, nulli hominum nato misericordiam Dei, & Gratiam, denegandam, nam cum Dominus in Euangelio suo dicat. Filius hominis non venit animas hominum perdere, sed saluare, quantum in nobis est, si fieri potest, nulla anima perdenda est, quid enim ei deest, qui semel in vtero, Dei manibus formatus est? &c.*

Sexta Synodus Constantinopolitana de Can. Apost. c. 2. Si Parvulus ægrotans ad quemlibet Presbyterum baptismi gratia, de cuiuslibet Parochia allatus fuerit, ei baptismi Sacramentum nullo modo denegetur. Si quis hoc munus petenti concedere detrectauerit, & ille Parvulus absque baptismi gratia mortuus fuerit, nouerit se ille, qui eum non baptizauit, pro eius anima rationem redditurum.

Concilium Mileuitanum c. 1. n. 2. Item placuit, vt quicumque Paruulos recentes ab vteris Matrum baptizandos negat, &c. Anathema sit.

Concilium Parisiense c. 7. baptizandi sibi quisquam passim quocumque tempore nullam credat esse fiduciam, præter Paschale festum, & Pentecostes venerabile Sacramentum, excepto dumtaxat grauissimi languoris incursu, in quo verendum est, ne morbi crescente periculo sine remedio salutari fortassis ægrotans excidio preventus abscedat.

Concilium

Concilium Gerundenſe cap.5. De Paruulis, qui nuper è materno vtero editi ſunt, placuit conſtitui, vt ſi infirmi (vt aſſolet) fuerint, & lac maternum non appetant, etiam eadem die, qua nati ſunt, ſi oblati fuerint, baptizentur.

S. Gregorius Papa Primus in reſponſ. ad Auguſtinum Epiſcopum Cantuar. cap.10. Baptizari autem, vel enixam mulierem, vel hoc, quod genuerit, ſi mortis periculo vrgetur, vel ipſa hora eadem, qua gignit, vel hoc, quod gignitur, eadem, qua natum eſt, nullo modo prohibetur; quia ſicut ſancti myſterij gratia viuentibus, atque diſcernentibus cum magna diſcretione prouidenda eſt, ita quibus mors imminet, ſine vlla dilatione afferenda eſt; ne dum adhuc tempus ad prabendum Redemptionis myſterium quaritur, interueniente paululum mora inueniri non valeat, qui redimatur, &c.

Concilium Matiſconenſe cap.3. Cenſemus, vt ex hoc tempore Paſcha, & Penteceſtes nullus permittatur filios ſuos baptizare prater illos, quos infirmitas nimia, aut dies extremus compellit.

Concilium Moguntinum cap.4. & Synodus Moguntina cap.3. & concilium Vormatienſe cap.1. & Concilium Triburienſe cap.12. idem ſtatuunt.

Imo ex moderno *Rituali Romano iuſſu Pauli V.* edito anno 1614. ſtatuitur, quod ſi mater prægnans mortua fuerit fœtus quàm primum *cautè extrahatur, & ſi viuus eſt, baptizetur.*

Conſtat igitur ſummos Pontifices, & Concilia ſumma diligentia, & ſolicitudine ſemper inſtitiſſe, vt quotieſcumque paruuli recenter nati, & fætus viui periclitantur, baptizentur.

Monſtrum quod humanam ſpeciem non præſe ferat baptizetur *ſub hac conditione,* ſi tues *homo,* ego te Baptizo &c.

SECTIO XIV.

Soluitur principale argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Antiqua Ecclesiæ consuetudo à tempore Apostolorum inchoata est, vt paruuli baptizentur.*

2 *Ecclesia Catholica nunquam fuit negligens circa baptismum Abortiuorum.*

3 *Summi Pontifices, & Concilia meritò hunc articulum, de baptismo Abortiuorum noluerunt disputare, cùm res in facto sit valdè dubia, sed ministrorum zelo, & prudentiæ commisit.*

4 *Imo Deus ipse, ex sententia* S.Augustini, *noluit veritatem sibi notam declarare propter incertitudinem humani iudicij, cui potius voluit accomodari, ob altissimos suæ prouidentiæ fines.*

5 *Ex quo* S.Augustinus *rursus dubitat, an in fætu nondum formato, sit anima rationalis.*

6 *Deus vult omnes animas paruulorum saluari; sed voluntate antecedenti.*

7 *Hac voluntate Deus non se determinat, ad impediendum ordinem causarum naturalium.*

8 *Paruuli abortiui cùm respectu aliorum, qui in infantia moriuntur, sint in paruo numero, in Ecclesiæ aliquo Decreto non sunt expressè nominati.*

9 *Sed satis sunt comprehensi in generalibus Decretis de baptizandis paruulis viuis.*

10. *Licet matris prægnantis, & iam ad mortem damnatæ mortem accelerare, vt prolis saluti spirituali prouideatur.*

11 *Pueros abortiuos saluari ex diligentia aliorum opportunè illos bapti*

baptizantium , eſt generalis Dei prouidentia , vt docet S. 7
Proſper.

12 *Ad induſtriam Chriſtianæ pietatis pertinere voluit Deus quod parvuli Abortivi aliquando ſalventur , vt* S.Proſper *aſſeruit.*

13 *Non prohibuit Deus tempore Moſaycæ legis , vt pueri , etiam* 8
ante octauum diem circumciderentur : ſi mortis periculum immineret.

14 *Etiam fœminæ habebant aliud ſimile remedium.*

15 *Tempore legis naturalis ante Moyſem aliquod remedium contra originale peccatum erat inſtitutum;ſcilicet aliquod ſacrificium, vel oblatio ſenſibilis in generali.*

16 *Et horum applicatio pietati , & diligentiæ aliorum erat commiſſa ; licet peculiare preceptum non haberent à Deo : nec ob id parvulorum illorum ſalus dicitur à Deo ne-* 9
glecta.

17. *Similiter Eccleſia Catholica nôn ob id notari debet negligentiæ: præſertim cùm generali precepto,de Baptiſmo miniſtrando ſatis prouiderit.*

18. *Quod parentes internis illuminationibus , & inſpirationibus moueantur ad id,vnde ſequitur,quod parvuli baptizentur,eſt opus Diuinæ Prouidentiæ.*

19. *Quod vtinam ſit etiam huius diſputationis minimus* 10
labor.

20. *Explicat tandem Auctor intentionem ſuam,quam ſapientiorum iudicio,& Sanctæ Romanæ Eccleſiæ auctoritati,& cenſuræ humiliter ſubijcit.*

EX ſupradictis non erit difficilis poſiti argumenti ſolutio; 1
reſpondetur enim, quod eodem tempore , quo in Eccleſia Dei decretum fuit contra Hæreticorum ſententiam , ex antiqua conſuetudine à temporibus Apoſtolorum inchoata, paruulos eſſe baptizandos , vt conſtat ex *Divo Dionyſio libro de Eccleſ. Hierarchia capite ſeptimo vel decimo-ſecundo parte tertia & S. Clem. Romano libro 6. conſtitut. capite* 15. &

Suar. tom. 3. in 3. part. disp. 25. sect. 1. vers. Dico primo: eodem inquam tempore fuisse satis prouisum paruulis abortiuis; nam etiam ipsi, si viuunt anima rationali, comprehenduntur sub dispositionibus Summorum Pontificum, & Conciliorum; & pro ipsis etiam faciunt motiua quæ in præcitatis Decretis conti-
2 nentur; tum quia in huiusmodi paruulis, de quibus ibi sermo est, nunquam Ecclesia considerauit tempus Natiuitatis, quot nimirum dies, vel menses haberent à conceptione, sed solùm supposito, quod viui essent, & in periculo mortis constituti, declarauit nullum tempus expectandum, sed esse subito baptizandos; ergo dici non potest; quod tanto tempore Ecclesia Dei negligens fuerit; quod Sancti Spiritus lumine non fuerit circa hunc casum illustrata: & quod Sancti Patres, & Theologi non satis prouiderint.

3 Quod autem Summi Pontifices, & Concilia, quando occasio sese obtulit disputandi, à quo tempore fœtus sit absolutè vel sub conditione baptizandus, ab hac quæstione abstinuerint, & sicco pede pertransierint, existimo prudentissimè id fecisse, nam in re tam graui, & quæ ob sui incertitudinem, adhuc sub iudice manet, meritò noluerunt definire, sed eam prudentiæ ministrorum, & peritorum iudicio dereliquerunt.

4 Jmo quod magis est, Deus ipse, qui omnia nouit, ob eandem rationem, vt *S. Augustinus* notauit, idem voluit obseruare, & rem indecisam omittere, nam *Exod. cap. 21. num. 22.* Cum Moysi commisisset, quod pœna pecuniaria ad abitrium puniretur ille, qui mulierem prægnantem fecisset arbortiri, si tamen ipsa mulier non fuisset mortua; at verò pœna mortis, si mulier culpa ipsius mortua fuisset; interrogat S. Augustinus, quare in primo casu non puniat illum pæna mortis, cum fieri potuerit, vt fœtus, licet non perfectè formatus, viuus tamen fuerit anima rationali, & sic mortuus sit homo propter illam violentam matris percussionem; & quærit cur in isto casu ille, qui causauit abortum, non sit homicida? & subdens ait. *Hic de anima quæstio solet agitari; vtrum quod forma-*

tum

tum non eſt, nec animatum quidem poſsit intelligi, &c. & deinde ſumpta occaſione ex translatione *ſeptuaginta Interpretum,* quæ ſic habet: *Si effigiatus, vel efformatus ſit puer, &c.* præmiſſaque diſtinctione de fœtu informi, & de fœtu formato reſpondet: quod quando fœtus eſt informis, dubium eſt an ſit animatus, & ideò cùm hoc non conſtaret notitia certa, & eo in loco publicaret Deus legē Talionis, noluit pro vita, quæ ad ſenſum humanum non apparebat, & ideo incerta erat & in exiſtimatione hominum inutilis, certam, & perfectam vitam loco pœnæ exigere. Verba *Sanct. Auguſtini quæſtio.* 80. *in Exod. ſunt. Si ergo illud informe Puerperium iam quidem fuerit, ſed adhuc quodammodo informiter animatum, quoniam magna de anima quæſtio non eſt præcipitanda indiſcuſſa temeritate ſententiæ, lex noluit ad homicidium pertinere; quia nondum dici poteſt anima viua in eo corpore, quod ſenſu caret, ſi talis eſt in carne nondum formata, & ideo nondum ſenſibus prædita, &c.*

En igitur, quod iuxta ſenſum talis Scripturæ dubitans S. Doctor, an in carne nondum formata ſit humana vita, dicit: *Si talis eſt in carne,* ex quo manifeſtè patet, quod Deus noluit hunc articulum declarare, ob altiſſimos ſuæ prouidentiæ fines vide *Diſp.* 3. *Sect.* 19. Cùm ergo nec lex Diuina voluerit magnam de anima quæſtionem dirimere, an fœtus nimirum nondum formatus, ſit viuus anima hominis, nihil mirum, quod etiam Summi Pontifices non determinauerint tempus, in quo Baptiſma ſit abſolutè miniſtrandum, ſed ſolùm ſæpius declarauerint, quod ſi mortis periculum immineat, nulla mora interpoſita, gratia paruulis miniſtretur. 5

Ad primam confirmationem reſpondetur, optimè Summum Pontificem conſiderare magnam multitudinem paruulorum quotidie morientium in ordine ad voluntatem, quam habet Deus de illorum ſalute, & ex illa inferre, quod etiam huiuſmodi periculo animarum Deus conſuluit inſtituendo Sacramentum Baptiſmi.

Sed eſt aduertendum cum Theologis in materia de præ- 6

 deſtinatio

destinatione, & præsertim *in 4. distin. 4. & 6. & Bellarm. lib. 2. de Grat. cap. 5. ad finem. Vega in in Tridentinum lib. 5. cap. 6. & Suar. 1. tom. in 1. part. numero secundo & lib. 4. cap. 4. num. 16. & Cardin. de Lugo de Sacram. dicto 3. num. 25.* quod illa propositio desumpta ex Epist. ad Timoth. cap. 2. *Deus vult omnes homines saluos fieri*, intelligenda est de voluntate inefficaci salutis, quam vocant antecedentem: ex hac autem voluntate non tenetur Deus immutare cursum causarum naturalium, quia iam esset voluntas efficax mediorum; cum igitur circa huiusmodi Paruulos, qui de facto sine propria culpa actuali, vel eorum parentum, carent remedio
7 baptismi, Deus habeat voluntatem generalem, quantum est de se illos salvandi, nec ex eiusmodi voluntate inefficaci teneatur tollere impedimenta naturalia sequitur, quod instituendo baptismum illis quocunque modo applicabile, siue, vt loquitur *Suarez citat. numero decimo sexto*, diviso vtero Matris iure, vel iniuria, siue Matre viuente, & ministerio Angelorum, siue quocumque alio modo eis prodesse posset, sequitur inquam, Deum satis providisse medium salutis sufficiens, etiam si hoc in particulari contingat impediri: nam si verbi gratia, vt loquitur *Sanct. Augustin. libro primo ad Simplicianum.* Mater, vel Pater ab Angelo inspirati, vel à Deo immediate excitati, orationibus, & lacrymis impetrarent, vt huiusmodi filij nascerentur, in tali statu, vt possent baptizari; iam verum esset dicere etiam tunc ante quam nascerentur, quod Sacramentum Baptismi erat a Deo etiam pro ipsis institutum; quare si de facto immaturo tempore, & per abortum egressi sunt ad lucem, quia vteri materni infirmitas, vel ipsius fœtus intemperies, aut quid aliud naturale, ita fuit in causa: solum sequitur quod Deus non immutaverit cursum naturalem causarum secundarum; non autem quod non sit verum, quod Deus sua generali Providentia velit, quantum est de se, hos parvulos baptizari.
8 Quod si Ecclesia non fecit mentionem expressam de istis

abortii

abortivis, & informibus, eſt, quia, vt notauit *D. Cardinali. de Lugo citat numer.* 26. reſpectu aliorum parvulorum, qui in Infantia moriuntur ſunt in parvo numero; nec propterea ſequitur, ad illos non pertinere baptiſmum; quia cum Eccleſia expreſſe ſtatuerit, parvulos recenter natos imminente mortis periculo eſſe baptizandos, ſatis oſtendit & declaravit 9
ſuam voluntatem circa illos ſi judicio prudenti exiſtimantur vivere cum in illa propoſitione generali illi etiam includantur.

Nec valet illatio, quod Eccleſia nunquam fuit expreſſe loquuta de fœtu abortivo non formato, ergo ad iſtum baptiſma non pertinet:non valet inquam,quia de iis qui reſpectu aliorum pauci ſunt non erat neceſſe legem particularem concedere, cum facile poſſet de illis judicari ex interpretatione legis generalis; ſicuti non valet, Eccleſia nunquam decrevit, quod ſi Mater prægnans ſit ad mortem damnata, & differendo ſupplicium uſque ad partum, iuxta *leg. prægnantem digeſt.de pæn.* periculum probabile ſit, quod puer moriatur, tunc liceat accelerare ſupplicium Matris, vt vita ſpiri- 10
tualis illius fœtus ſaluetur, non valet inquam; ergo non licet accelerare ſupplicium Matris; nam & ſi *Taludanus in* 4. *diſtinct.* 6. *quæſt.* 1. *verſic. Tertio contra*, dubius ſit, tamen bene. *Suarez* 3.*tom.in* 3.*part. quæſt.* 68.*comment. in articul.* 11. dicit id licere abſolutè, ſeruato tamen Juris, & Juſtitiæ ordine: nam in iſto caſu nemini ſit injuria, & alioquin bono ſpiritualis illius pueri providetur, & quod lex illa mandet differri ſupplicium Matris, eſt in bonum prolis, ergo ſi bonum, & vita prolis periclitetur, ceſſat lex per Epiicheiam, & ei magis conſentaneum eſt anticipare, quam differre mortem Matris: ergo ſimiliter, licet Eccleſia non præceperit, abortivum informem eſſe baptizandum ſub conditione non valet illatio, ergo non eſt baptizandus; quia iſti ſunt caſus de minus contingentibus, de quibus lex non diſponit in particulari, & in generali, ut vidimus ſatis diſpoſuit.

Aliam

Aliam similem rationem affert *S. Prosper*, non omittendam in præsenti; ipse enim occurrens obiectioni Hæreticorum dicentium, quod si verum est, quod Deus vult omnes homines saluos fieri; quid est quod multos paruulos permittit sine baptismo decedere, si enim habet hanc voluntatem Deus, cur non disponit sua Prouidentia, vt omnes paruuli antequam moriantur, baptizentur.

11 Respondet *D. Prosper lib. 2. de vocat. Gent. cap.23.* his verbis, *Irreligiosè arbitror credi, quod isti paucorum dierum homines ad illam pertineant gratiæ partem, quæ semper vniuersis est impensa, nationibus; qua vtique, si bene viverentur, parentes etiam ipsi per eosdem iuuarentur, &c. sicut enim ex aliena confessione credunt, ita ex aliena infidelitate, aut dissimulatione non credunt, &c.*

Sententia igitur *S. prosperi* est; quod habet quidem Deus voluntatem, vt paruuli, qui sine baptismo moriuntur, saluentur, sed talem habet voluntatem, qualem ipsorum capacitas postulare videtur, & qualem semper habet Deus erga omnes nationes, dandi nimirum auxilia generalia, hoc est auxilia non quidem omni modo possibili, nam hoc pertineret ad voluntatem efficacem, & specialem; sed per ordinarias causas, in quibus satis est, quod existat virtus, per se sufficiens ad illos baptizandos: quia verò paruuli si baptizantur, non nisi ex aliena voluntate, diligentia, & confessione baptizantur, & vt loquitur *D. Prosper*, credunt, & saluantur; contingit sæpius, vt ex aliena infidelitate, dissimulatione, aut negligentia non baptisentur, & adhuc dicitur Deus habere hanc voluntatem, vt saluentur.

12 *Et cap.24.* sequenti occurrens instantiæ quorundam, qui arroganter, imo blasphemè de Deo dicebant, non esse iustum, quia non omnibus paruulis simili prouidentia consulit. Respondet demonstrans, quam immeritò Diuinæ Justitiæ succenseant; quia si ita fieri oporteret, vt omnes causæ remouerentur, à quibus mors illorum ante baptismum proueniт, deberet Deus cum omnibus paruullis ita obseruare, vt om-

omnes baptizarentur; cum de omnibus sit eadem ratio; atque ita non esset metuendum; aut de negligentia illorum, ad quos cura parvulorum spectat; aut de morte ipsorum, quia non posset impediri Divina Providentia; sed ad eam tantum pertineret, ut non carerent hoc remedio salutis; & ita sequeretur. Primo, quod esset inamissibilis salus Infantium. Secundo quod facile à Pelagianis dici posset, Gratiam Dei dari secundum merita; quia innocentiæ parvulorum posset attribui. Tertio quod baptismus adoptaret quidem illos in filios, sed originalem culpam non dilueret, ut dicebant Pelagiani supra relati in Prooemio. At huiusmodi errores, & hæreses detestantur omnes Fideles, & qui de divina Providentia catholicè sentiunt, & fatentur occulta quidem, sed iusta Dei discretione illorum salutem esse effectum Divinæ Gratiæ; aliorum autem damnationem à peccato originali procedere, & ab illorum etiam negligentia, qui in parvulorum salutem tenentur incumbere; & tandem concludit his verbis S. Prosper: *Vt nec contra donum elevetur superbia, nec contra periculum cesset industria, &c.* Ad industriam igitur pietatis Christianæ pertinere voluit divina Providentia, vt parvuli periclitantes, quam citissime baptizentur.

Et confirmatur quia olim, ante institutionem baptismi, 13 tempore legis Mosaicæ, licet Deus in remedium originalis peccati veluti Sacramentum circumcisionem instituisset eamque nonnisi octavo die applicari mandasset, at non prohibuit, quod etiam ante octavum diem, puer circumcidi posset, si mori ipsum parentes dubitassent, ut notant Theologi, 14 & præsertim. *Suarez tertio tomo, in tertia parte, disputatione vigesima quinta, sectione prima, versiculo alterum argumentum, & Eminentissimus de Lugo dicta disputatione tertia, sectione secunda, numero vigesimo octavo, cum S. Thoma quæstione septuagesima, articulo quarto, ad. 2.* Et fœminas, quæ circumcidi non poterant, non est credibile caruisse remedio: imo vera, & communis Theologorum sententia docet, ante legem Mosaicam in lege naturæ, fuisse à diuina Prouidentia institutum remedium aliquod contra originale peccatum, sa-

crificium nimirum, vel aliquam ſenſibilem oblationem à pa-
15 rentibus factam, in fide Chriſti venturi; licet nihil determi-
natum eſſet; ut idem Suarez oſtendit *diſputatione quinta, ſe-
ctione prima. verſic. ſecundo dicendum, Nunus in tertia parte quæ-
ſtione ſexageſima octava, articulo ſecundo, difficultat. 4. ad ſecun-*
16 *dum, & Cardinal. de Lugo dicta diſputatione tertia, ſectione ſe-
cunda per totum*, at omnem diligentiam, & ſtudium applicandi
huiuſmodi remedia parvulis ante octauum diem morituris,
aliorum pietati, & arbitrio committebat; ideo *S. Auguſtinus,
S. Gregorius, Beda, Hugo de S. Victore*, & alij ita docent: quamvis
præceptum, & legem particularem Deus non dederit, imo, ut
S. Auguſtinus, libro quinto, contra Iulianum capite vigeſimoprimo,
adnotavit, Scriptura ſacra aliqua neceſſaria cauſa latere voluit;
& tamen nemo huc uſque dixit divinam Providentiam, & le-
gem non ſatis conſuluiſſe, dum parvulis ante diem octavum
morituris, ſpeciali modo remedium non providit: Ergo ea-
dem & multo majori ratione dici nequit, quod Eccleſia Ca-
17 tholica huiuſmodi abortivis non providerit, quando non tan-
tum generaliter, ſed ſpecialiter inculcavit, ut nulla mora in-
terpoſita, quando mortis periculum imminet parvuli bapti-
zentur quàm citiſſime, ne vt S. Gregorius loc. cit. ait: *Interve-
niente paululum mora inveniri non valeat, qui redimatur, dum
adhuc tempus quæritur, ad præbendum Baptiſmum.*

Minus obſtat tertia confirmatio argumenti, in qua expro-
18 bratur nobis doctrina ab omnibus communiter reiecta; nos
enim non dicimus preces, & lachrymas parentum infallibiliter
ſaluare infantes abortiuos non baptizatos, ſed tantum aſſeri-
mus divinam Providentiam, etiam illis ſufficienti remedio
conſuluiſſe, quatenus, parentes internis inſpirationibus præ-
movet, & cogitationibus excitat ad orandum, ut filij in lucem
naſcantur antequam moriantur, vel ad aliquod faciendum,
quod ſi fieret, naſcerentur, & baptizarentur, ut bene *Eminen-
tiſſimus de Lugo dicta diſputatione tertia, ſectione ſecunda, nume-
ro vigeſimo ſexto*, Et addimus, quod non debemus acquieſcere
illis Philoſophis, & Medicis, qui ſolam corporis vitam, &
ſanitatem conſiderant, ſed baptizare debemus abortivos ſub
conditione

conditione quando vel juxta regulas Medicorum, vel iuxta ſigna evidentia in facto certi non ſumus, ſed prudenter dubitare poſſumus, quod huiuſmodi fœtus vivant anima rationali; nam quod *S. Auguſtinus in Epiſt. ad Optatum Milevit. de orig. An.* dicebat: *Si origo animæ lateat, dum tamen redemptio clareat, periculum non eſt, neque enim in Chriſtum credimus, ut naſcamur, quomodocumque nati fuerimus.* Nos paucis mutatis dicimus, ſi ab origine fœtus anima lateat, dum tamen redemptio clareat, periculum non eſt, neque enim Baptiſmus eſt illis neceſſarius, ut naſcantur, ſed ut renaſcantur, ſi nati aliquo modo fuerint.

19 Utinam igitur hæc mea quoque ſententia, & diſputatio ſit illius Chriſtianæ pietatis, & induſtriæ pars, quam Divina providentia elegit, ut per genitores, & alios, quibus hujuſmodi parvulorum ſalus commiſſa eſt, ſalvarentur animæ derelictorum: utinam inquam hic meus, qualiſcumque leviſſimus labor à ſapientibus probatus, & approbatus, cedat in Cœleſtis regni, & Divinæ gloriæ æternum additamentum.

20 Hæc ſunt quæ in præſenti diſputatione de Baptiſmo Abortivorum, ſeu de exiſtentia animæ rationalis in fœtu quamvis problematice, diſſeruiſſe volui: mihi tamen rem ipſam non ſolùm valde dubiam, & periculo gravi expoſitam oſtenderunt, ſed me totum apprime perſuaſum reddiderunt, ut in praxi illam partem tanquam ſecuriorem amplectendam eſſe crediderim, quæ ad miniſtrandum baptiſma infantibus immature editis inclinat, & in illorum ſalutem quàm maximè impellit. Et quidem in hoc ultimo meæ diſputationis ſpiritu niſi praxis eſſet apud DD. omnino nova, & à nemine huc uſque quem viderim, indicata, converſus ad animarum Paſtores ad ipſorum Abortivorum parentes, ad obſtetrices fœminas, & ad quoſcumque neceſſarios Baptiſmi Miniſtros audacter declamarem, ut in re tam gravi, tantique ponderis negotio, omni ſegnitie devicta, ſeu etiam Philoſophica ſcrupuloſitate depoſita, iam volarent, ut nubes ad aquas Salvatoris ſupra germina ſub terris latentia, diffundendas, iam

Lymbo bellum inferrent,& jam ab hac tenebrarum abysso animas præriperent,& quæ in parvo corpusculo vix morantur,in Cœlorum regnum jamjam grandescentes transmitterent.

Verùm quia ad Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Prælatos,& ad ipsum supremum animarum Pastorem, Sanctissimum in terris Christi Vicarium,Summum Pontificem spectat quid in hac materia à Sacramentorum Ministris sit ex debito exequendum, decernere:mihi sufficiat statũ gravissimæ difficultatis indicasse, & sapientissimis Ecclesiarum moderatoribus,Sacrarum Academiarum Dynastis, sacræ Theologiæ doctissimis Magistris, omnibusque salutis animarum Ministris, rem sicuti mihi visa est, dubiam, & non contemnendam proposuisse,vt ab ipsis diligentius expensa,periculum frequens animarum in abortivis fœtibus delitescentium,si ita est,pro sui officij,& charitatis obligatione averti,studeant.

Finis primæ Disputationis.

DE

DE MINISTRANDO

BAPTISMATE

SVB CONDITIONE

HVMANIS FOETIBVS ABORTIVIS.

Diſputatio Secunda.

PRIVS ROMÆ IMPRESSA TYPIS Michaëlis Herculi 1672. cum licentia ſuperiorum Romanæ curiæ, nimirum Illuſtriſsimi et Reverendiſsimi D. Joannis de Angelis Archiepiſcopi vrbis Viceſg. et Reverendiſsimi P. Fr. Hyacinti Libelli ſac. Apoſt. pal. Magiſtri, nunc denuo Cum variis correctionibus & additionibus prodit.

JNDICVLVS SECTIONVM.

L*ECTORI Præloquium.*

Sectio I. *Confirmatur breviter indicatis argumentis iam allatis in præcedente diſputatione propoſitio de Baptiſmo arbotivorum.*

II. *Præmittuntur aliqua ad ſolutionem obiectorum conducentia.*

III. *Solvitur primum argumentum.*

IV. *Solvitur ſecundum argumentum.*

V. *Solvitur tertium argumentum.*
VI. *Solvitur quartum argumentum.*
VII. *Solvitur quintum argumentum.*
VIII. *Solvitur sextum argumentum.*
IX. *Solvitur septimum argumentum.*
X. *Solvitur octavum argumentum.*
XI. *Solvitur nonum argumentum.*

LECTORI PRÆLOQUIUM.

D formam mihi ab Eminentissimis Sacræ Indicis Congregationis Cardinalibus præscriptam, jam anno 1666. tibi, Amice Lector, hanc secundam Disputationem Romæ impressam offero, de Abortivorum Baptismo illis fœtibus administrando, in quibus humanæ vitæ apparent prima lineamenta. Neque quia sub Romano prælo hanc Thesim recudo, me vel minimum à typis Lucensib recedere suspiceris, in quibus illam ad mentem Eminentissimorum illorum Patrum præmissa protestatione in frontispicio libri declaravi; illam enim eandem protestationem omni ex parte hic repetitam esse volo: Sed quia & nunc Romæ existo brevi tamen discessurus, & à doctissimis viris, & præcipuis Romanæ Curiæ Ministris recognitam esse desideravi, ut ità certior essem, nihil à me in hac materia pronunciari quod à mente Superiorum sit alienum. In hac secunda disputatione, eos qui sentētiæ meæ, contrarij sunt redarguere non intendo, vnusquisque enim in suo sensu abundat, & pro veritate sentire & veritatem amare profiteor; sed meū studium in præsenti, & mens vnica est, meā Propositionem maiori luce illustratā confirmare, Id quod assequi posse facilius credidi, si quæcumque contra me, Appelles post tabulam, imaginatus sum audire. & opponi posse prævidi, ego ipse contrà meam Propositionem objicerem, & objectis

pro

pro mea tenuitate responderem. Sunt autem quæ prævidi sequentia.

I. Quia consuetudo S.Rom Ecclesiæ est, vt fœtus abortivi recenter nati, & à primis diebus ab utero excussi nullo modo baptizentur, ergo propositio nullo pacto est admittenda.

II. Quia iuxta communem & hucusque receptissimam sententiam fœtus humanus masculi, non nisi quadragesima die, fœminæ vero octogesima, vel nonagesima die vivit anima rationali: Ergo fœtus humanus abortivus ante hoc tempus nullo modo est baptizandus.

III. Quia Ecclesia Romana nunquam consuevit baptizare fœtus abortivos, nisi eorum corpuscula sint, & appareant perfecte formata.

IV. Quia baptizare abortivos dubios de quibus nimirum dubitatur an vivant est contra stylum sanctæ Rom. Ecclesiæ.

V. Quia meæ propositionis praxis, aut omnino est impossibilis, aut certe valde difficilis; quoniam in utero mulierum prægnantium, non tantùm veri fœtus humani generantur, sed etiam inutilia quædam germina; siue ut D.Jo.Marcus Medicus Iatrophysicus Pragensis literis ad me datis, de anno 1663. sub die 1.Februar.loquitur, Carunculæ, & grumi sanguinis gignuntur; quæ Molæ, proprio vocabulo nuncupantur. Quare sæpe contingere potest, quod à veris fœtibus non dignoscantur, & ita non sine magna sacramenti irreverentia huiusmodi Molæ aut impuri sanguinis excrementa baptizentur.

VI. Quia hæc propositio fundatur in doctrina contraria Aristoteli, & S. Thomæ. Aristoteles enim, quem sequitur S. Thomas locis à me citatis disp.1.sect.2.num.3.docet hominem, priùs vita plantæ, deinde Bruti, tandem propria hominis vita rationali vivere. At vero duæ substantiales mutationes nempe generatio animæ vegetativæ, & post hanc, generatio animæ sensitivæ non nisi spatium 40. vel ad minus 30. dierum requirunt. Ergo fœtus huiusmodi non sunt baptizandi quocunque tempore lapso à conceptione excussi fuerunt ab utero.

VII. Quia iam elapsi sunt 1672. anni ab Incarnatione Domini, & nunquã Ecclesia mandavit huiusmodi homines dubios

baptizari

baptizari; Ergò, ne dicamus in re adeò necessaria Sanctam Ecclesiam negligentem fuisse, neque etiam hoc tempore meæ propositionis praxis est inducenda.

VIII. Quia hæc propositio, cum ab Auctoribus non fuerit hucusque in eorum libris asserta, nullam habet speciem probabilitatis, ergò non debet inter sententias probabiles recenseri.

IX. Et vltimo. Quia indecens est Ecclesiæ Sacramentum applicari subjecto, adeò impuro, & spermatico humore respersso, sicuti est fœtus abortivus ab vtero recens excussus.

SEGTIO I.

Confirmatur breviter indicatis Argumentis iam allatis in pracedente disputatione proprositio de Baptismo abortivorum.

SVMMARIVM.

1 *Dubium quod fætus abortivi vivant vitam humanam, est rationabile.*

2 *Quod anima rationalis sit forma informans corpus & in eodem causa efficiens sua membra sententia est magni ponderis.*

3 *Valet illatio: sunt primis diebus in humano fætu prima hominis membra; ergo adest anima rationalis.*

4 *Propositio est non tantum speculative sed etiam practicè probabilis.*

5 *Discursus sub n. 3. est directus.*

6 *Probatur hac propositio ordine retrogrado.*

7 *Fœtus 40. dierum absolute baptizandus.*

8 *Fœtus 15. dierum aliquando movetur in vtero.*

9 *Fœtus primæ diei, nisi in eo appareant prima vitæ rudimenta neque sub conditione est baptizandus.*

10 Expe

10 *Experientia Theodori Cherchringij, fætus trium vel ad ſummum quatuor dierum eſt animatus.*

Ntequam ſupradictis argumentis ſatiſfaciam, iu-
vat hic diſcurſum repetere, quo, & mea Propoſitio
de Baptizandis ſub conditione fœtibus humanis
abortivis, in quibus humanæ vitæ prima linea-
menta apparent firmior evadat, & quam rationa-
bile ſit, & probabiliter fundatum dubium, cui eadem propoſi-
tio innititur, cognoſcatur. Siquidem & ratione gravi munitur,
& multorum DD. qui illi ſubſcripſerunt, vt in Cenſuris im- 1
preſſis initio meæ primæ Diſputationis apparet, auctorita-
te fulcitur, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſtylo conformior in-
venitur.

Rationem gravem appello argumenta & Sententiam Phi-
loſophorum, quos citavi in 1. Diſput. ſect. 3. n. 12. dicentes ani-
mam rationalem in humano Corpuſculo exiſtere, ſtatim ac 1
completa eſt accidentalis organizatio, ita vt primum non eſſe
ſeminis, ſivè Embrionis ſit primum eſſe animæ rationalis ibi
à Deo creatæ, & ſimul vnionem eius cum corpore ab agente
naturali produci ad exigentiam illarum qualitatum, in quibus
organizatio accidentalis conſiſtit; & quidem animam rationa-
lem eſſe ibi non ſolùm tanquam formam informantem, ſed
tanquam cauſam efficientem ſibi ſua membra, & totam ſub-
ſtantialem organizationem inchoantem, & perficientem. Ex-
plicant, & probant hanc veritatem præcitati Doctores, quo-
rum argumenta non refero, quia loc. citat. plene adduxi, 2
ſed ſuppono; & magni ponderis exiſtimo, quia à tot Au-
ctoribus in materia tam graui recipiuntur & approbantur.
Neque enim à Legiſtis, & Canoniſtis huiuſmodi veritatem,
ſed à Philoſophis debemus accipere philoſophicam conclu-
ſionem.

Erit igitur in hac ſententia vera huiuſmodi ratiocinatio: ap-
parent pimis diebus in humano corpuſculo aliqua prima ho-
minis membra, ergo adeſt anima rationalis. Sicut vera eſt 3
hæc: dies eſt: ergo Sol eſt Et ideo meritò S. Congregatio Indicis.

O mihi

mihi impoſuit, vt meam Propoſitionem de Baptiſmo ſub conditione abortiuis fœtibus conferendo de illis dumtaxat fœtibus intelligerem, in quibus ſunt prima vitæ humanæ delineamenta. Huic meæ Propoſitioni ſubſcripſerunt ſex Vniuerſitates, & totidem ſupra 30. Doctores, vt videre eſt in Indice Cenſurarum in fronte primæ diſput. impreſſo: Ergo Propoſitio eſt
4 non ſolùm ſpeculatiue, ſed practice probabilis, Si quidem non poteſt ſine iniuria denegari probabilitas practica illi veritati, quam plures, & graues DD. tuto practicari poſſe exiſtimant. Eſt ergo dubium probabiliter fundatum, quòd anima rationalis primis diebus ſit in humanis fœtibus abortiuis, in quibus prima humanæ vitæ rudimenta reperiuntur.

5 Hunc diſcurſum directo ordine factum appellare liceat, quia à prima Animæ rationalis inexiſtentia in homine ad Baptiſmum illi ſub conditione conferendum procedit.

6 Nunc ad alium diſcurſum ordine retrogrado, ad idem probandum me conuerto. Praxis, & ſtylus Eccleſiæ Romanæ eſt, quòd, qui cauſauit abortum animatum, puniatur, vt verus homicida, & cum eo tanquam cum irregulari diſpenſat Sacra Pœnitentiaria. Regula autem in praxi ſeruata eſt, vt fœtus maſculus 40. die à congreſſu maris cum fœmina ſit, & ſupponatur animatus; & die 80. vel 90. fœtus fœmininus; quod ſi dubium ſit, maſculus cenſetur, vt infra ſect. quarta probabo. Igitur ſi contingat, quod mulier prægnans die 40. fœtum pariat abortiuum qui vndequaque membranis ſit contectus, & inuolutus, hic pro-
7 fectò ſtatim baptizandus erit, & quidem baptiſmo; non ſub conditione, ſed abſolutè collato; huius enim vita certa eſt, & nullatenus dubia. At verò pro diebus præcedentibus vitam eſſe dubiam ſequitur, ſi fundamentum examinemus, quo Eccleſiæ ſtylus habet, vt die quadrageſima vita ſit certa. Nam S. Pœnitentiariæ Tribunal, & Tribunal etiam laicorum in puniendis illis, qui abortum fœtus animati cauſarunt, fundantur, vt infrà dicta ſect. 4. dicam, in ſententia Ariſtotelis, ſiuè in experientia ab eodem adducta, quòd mares vt plurimum circa 40. diem mouentur potiùs dextero latere, fœminæ ſiniſtro circa nonageſimum. Vt Tribunal tam Eccleſiaſticũ, quam ſæculare haberet certum,

&

& determinatum tempus, quo poſſent ſupponere delictum tanquam certum, ad effectum illud puniendi, nè innocentem punirent, vt reum, non fuerunt ſoliciti de tempore quo fœtus in vtero incipit moueri; cum hoc ſit incognitum, & incertum, ſed ſatis fuit illis habere tempus determinatum, quo certum eſt moueri; & per conſequens fœtum viuere humanam vitam, & reum illum eſſe verum homicidam: & inuenientes prædictam experientiam ab Ariſtotele aſſertam tanquam certam, & maiore fortè diligentia adhibita confirmatam, iſtud tempus determinarunt in ordine ad puniendum delictum certum: non tamen dixerunt ante quadrageſimam diem fœtum in vtero non moueri; cum ad illorum inſtitutum non pertineret: Siue ergo vtriuſque Tribunalis miniſtri acquieuerint ſoli Ariſtotelis teſtimonio, vt fatentur Doctores dicta ſect.4. relati, ſiue à peritis indagauerint, quod ego ipſe feci, & non ſemel audiui mulieres experiri motum in vtero cauſari à fœtu, non ſolum quadrageſima, ſed aliquando etiam quinta decima die, ſequitur quòd in fœtu abortiuo 39.38.37. dierum, & deinceps retrocedendo ſit homo dubius, & de eius vita, iuxta Eccleſiæ praxim, & ſtylum dubitari cum fundamento poſſit, & licet quò magis à tempore vitæ certæ, à die inquam 40. vel 80 recedamus, eò minor ſit ex hac parte probabilitas, quia tamen ex alio ordine directo ſemper occurrunt dies, in quibus adeſt aliunde maior probabilitas, hæc ſemper erit maior, & hinc fit, quòd quantum decreſcit ex vna parte probabilitas tantum creſcit ex alia, atque ideò ſemper ſiue recedamus à prima die humanæ conceptionis, ſiue à 40. die certæ animationis, habemus ſufficiens, & prudens fundamentum probabilis opinionis, qua fœtus abortiuus aſſeritur animatus anima rationali & ideò ſub conditione baptizandus eſt. 8

Dicet hic aliquis, maximus receſſus à 40. die eſt prima dies conceptionis, ſiue congreſſus maris cum fœmina; ergo pro iſto tempore nullum fundamentum habemus opinionis probabilis Reſpondeo ſi hoc tempore nulla vitæ humanæ filamenta ſint effigiata, ita, vt aperto per ſectionem ouo, ſi tamen fieri poteſt, ſiue ſecundinarum inuolucro, iam concreto; non appareant vitæ

humanæ prima rudimenta, non adest prudens motiuum ad coniectandum adesse in fœtu animam rationalem, proptereà dixi primis diebus, non prima die fœtum abortiuum esse sub conditione baptizandum, & nunc valdè probabiliter existimo tertia vel quarta die esse animatum, quia ex recentissima experientia quam Theodorus Cherchringius medicus Amstelodamensis affert, factam anno superiore 1671. in fœtu tertiæ vel ad summum quartæ diei, constat apparuisse *caput clarè à corporis mole distinctum & in capite inquit quasi per nebulam adnotata organorum puncta, corporis autem reliqui rudis adhuc indigestaque moles*, videbatur. Ex hac historia patet quàm veræ sint obseruationes & historiæ ex Hipocrate, Varolio, Platerio, & alijs à me relatæ Disp. 1. Sect. 10. part. 3. n. 3, Uide D. 4. l. 7.

Hoc ego bicipiti discursu libenter vtor, antequam Aduersariorum argumentis occurram, non quidem, vt eos ab vtroque quasi armato latere circumobsessos comprehendam, sed vt vtroque brachio extenso, & obvijs vlnis complectar, ad hunc finem, vt mecum vnanimi consensu in plurimarum animarum salute promouenda conspirent.

SECTIO II.

Præmittuntur aliqua ad solutionem obiectorum conducentia.

SUMMARIUM.

1 *Omnes infantes, in genere loquendo, indigent Baptismo, vt saluentur.*

2 *Etiam illi, quorum vita est dubia.*

3 *In administratione sacramentorum seruanda sunt quæ sunt de iure Diuino, & de generali ecclesiæ consuetudine.*

4 *Quod baptizentur infantes Abortiui animati, est de iure Diuino, & de generali consuetudine Ecclesiæ.*

5 *Sub*

5 *Sub nomine infantium, & parvulorum sacra scriptura, Concilia Patres, & S. Tomas intelligunt etiam Abortivos non formatos.*
6 *Stilus Ecclesiæ antiquus est, vt Abortiui statim ac vivere incipiunt baptizentur.*

RVrsus antequam argumentis satisfaciam, duo sunt hic à me præmittenda. Vnum, quod est de fide certum, sed non aduertitur ab illis qui ita arguunt; nimirum omnes infantes in genere loquendo esse baptizandos, & alterum, quod ex primo sequitur, non solùm, infantes illos, quos certum est viuere humanam vitam, esse baptizandos, sed etiam eos, de quibus dubitari prudenter potest, an ità viuant, quos propterea homines dubios siuè incertos viruneulos in mea Disput. 1. sect. 1. n. 17. vocaui, & ità in progressu loquar. 1 2

Exordior à primo: & pro fundamento assero, veram, & antiquam consuetudinem Ecclesiæ Catholicæ fuisse, & esse, vt in administratione sacramentorum obseruentur ea, quæ sunt de iure diuino scripto, vel iuxtà vniuersalem traditionem ab Apostolis derivatam, à Summis Pontificibus à Concilijs, & à SS. Patribus commendatam, vt etiam Paulus Quintus dicit in sua Constitutione, pro Sacrorum Rituum obseruantia edita anno 1614. quæ est inter Bullas huius Summi Pontificis Constit. 85. & legitur in principio Romani Ritualis impressa. 3

Et quòd Baptizentur Infantes in genere, sub quo continentur tam illi, qui immaturo partu egrediuntur ab vtero, & vocantur abortiui, quàm illi, qui legitimo tempore, nono videlicet, vel decimo mense nascuntur, habemus ex c. 3. Io. in Euang. dicente. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto non potest introire in Regnum Cælorum &c.* quibus verbis non tam imponitur præceptum Baptismi, quam exponitur necessitas huius medij pro omnibus tàm certis, quàm dubijs. Habemus ex Apostolica traditione, de qua testatur *Beatus Clemens Romanus lib. 6. constitut. cap. 15. D. Dionysius de Ecclesiast. Hierarch. cap. vlt. § 11. Origenes lib. 15. in cap. 6. ad Roman. S. August. contra Donatistas l. 4. cap. 23. & 24. & de Gen. ad lit. lib. 10. & 20. Bellarm. tom. 2. controu. libro primo de Baptism. cap. 8. versicul. secunda cla is,*

Suarez 3. *tit.in tertiam partem*, *Diſput*.25. *ſect*.1. *verſic. ſecundo principaliter. Et Vaſqu.tom*.2. *in tertiam partem.Diſp*.154. *cap*.1. *num*.10. Habemus *ex Innocentio Tertio in cap.Maiores de Baptiſm.* ſub nomine Infantium, quorum ait, *quotidie tanta multitudo moritur*. Habemus *ex Tridentino ſeſſ*.5. *num*.4. vbi ſub nomine paruulorum,decernit illos eſſe baptizandos ex Apoſtolica traditione.Habemus tandem ex SS.Patribus,quos plena manu contra Hæreticos Pelagianos,Albigenſes,Anabaptiſtas, Caluinum, Lutherum,& alios, congerit *Idocus Coccius tom*.2.*l*.5.*art*.6.ergò
4 quòd baptizentur abortiui animati in genere, & omnes infantes ſimpliciter loquendo,ius diuinum eſt, & conſuetudo vniverſalis Eccleſiæ Catholicæ.

Quòd autem ſub nomine Infantium, & parvulorum veniant etiam illi, qui legitimum naſcendi tempus antevertunt, probatur.

I. Quia Exodi cap.21. num.22. vbi ſermo eſt de abortivo violenter ab utero Matris excuſſo, quem editio vulgata dicit.
5 *Si abortivum quidem fecerit &c.* Septuaginta legunt, *ſi exierit infans, eius non formatus,&c.*Itaque ſacræ literæ non ſolùm abortivum ſed non formatum vocant infantem.Et hanc verſionem ſequuntur *Origenes homil*.10.*in Exod. D. Auguſt. ibid. quæſt*.80. *Cajet*. qui ex Hæbreo transfert, *ſi exibunt infantuli eius*. Lippomanus. *Si egreſſus infans non fuerit effigiatus*, Et S.Thom.2.2 q.64. art.8. ad ſecundum, hunc abortivum *puerum animatum appellat*.

II. Idem probatur, quia *Origenes hom*.14.*in Luc.D.Baſilius hom. in Pſalm*.32. *D Gregorius Magnus lib*.7. *epiſt*.53. *Hyſichius in Levit. lib*.2. *cap*.6. *Gelaſius Papa tom*.1. *Epiſt*. 5. *ad Epiſcopos per Picenum. S. Leo Papa in ſermone primo de Nativitate. D. Aug. lib*.3. *de peccator. merit. cap*.6. *& D. Hieronymus in cap*.3.*Ionæ illa verba ex Iobi cap*.14.4. *Quis poteſt facere mundum de immundo conceptum ſemine &c.*cum Septuaginta Interpretibus ita legunt, *Nemo mundus à ſorde,nec infans,cuius eſt vnius diei vita ſuper terram.* Hi omnes afferunt hunc locum ad probandum, originale peccatum contrahi,ſtatim ac homo incipit in vtero vivere. Et hæc eſt Catholica veritas,& vera de fide doctrina,quòd nō in ſe-

cunda

cunda nativitate, qua post inchoatam vitam in utero Matris egreditur infans, sed in prima, qua intrà vterum primò vivit per animæ rationalis creationem in corpore, contrahitur peccatum originale, vt Tridentinum expressè declaravit *dicta sess. 5.num.*4.dum dixit *peccatum originale parvulorum in Baptismi regeneratione mundari, quod generatione contraxerunt*. Et tunc dicuntur,& sunt parvuli, & infantes. Ergò iuxta vsitatum sacræ Scripturæ, Summorum Pontificum, Conciliorum, & veterum Patrum loquendi modum, parvuli sunt, & infantes, statim ac in utero generantur,& incipiunt vivere, ergò abortivi omnes si vivi sunt, veniunt sub nomine infantium, & parvulorum, qui iuxtà Ecclesiæ antiquum stylum baptizandi sunt ex eo quod necessario Baptismi remedio indigeant.

SECTIO III.

Solvitur primum Argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Quia obligatio certa de iure divino est,ut Abortivi animati baptizentur; putat Vasquez ideo ecclesiam particulare præceptum non fecisse.*

2 *Eminentissimus de Lugo existimat causam fuisse,quia Abortivi sunt in parvo numero respective.*

3 *Quia Ecclesia non semel præcepit baptizari parvulos qui sunt in extremo periculo vitæ satis est vt voluerit etiam de Abortivis intelligi.*

4 *Sed Sanctus Gregorius claris verbis loquitur de baptismo Abortivorum etiam unius diei.*

5 *Sub genere infantium baptizandorum Ss. Patres comprehendunt etiam Abortivos.*

6 *Imo & Concilium Tridentium ita loquitur. vt etiam de illis possit intelligi.*

7 *Parvulos nondum de materno vtero egressos, indigere baptismo*

tismo, ut salventur, doctrina est S. Augustini & universalis Ecclesiæ.

8 *Et S. Augustinus licet dubius suo tempore de origine animæ, hanc doctrinam firmiter tenet.*

9 *Consuetudo in contrarium asserta corruptela est, abusus popularis & error hominis extra Ecclesiam constituti.*

CVm igitur ex tam universali, & communi loquendi modo, satis evidenter constet, quod sub generico nomine infantium, & parvulorum contineantur abortivi, omnesque homunculi, qui immaturo tempore nascuntur, sequitur responsio ad primum, nimirum consuetudinem Ecclesiæ esse, vt baptizentur etiam abortivi, quia vera, & expressa mens Ecclesiæ est, vt omnes parvuli, & infantes cujuscumque ætatis, quia Baptismo indigent, illo mundentur à communi sorde peccati.

Nec mirari aliquis debet, quod nunquam à Summis Pontificibus, Conciliis, & Patribus de Abortivorum in particulari, sed de Baptismo parvulorum, & infantium in universali, & in genere, mentio facta fuerit.

Nam primo respondet *Vasquez in tertiam partem Disp.* 150.
1 *cap. 2. num.* 11. quòd ad Ecclesiam non spectat necessitatem hujus Sacramenti per actum legis, & Jurisdictionis imponere, & tempus illud recipiendi determinare, nempè extremum vitæ periculum quoad moribundos, & quoad sanos, cum primum fieri potest; nàm satis ex iure divino hæc necessitas constat, cum Io. c. 3. dicatur, quod *nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto &c.*

Respondet secundò *Eminentissimus Cardinalis de Lugo de Sacram. Disp.* 3. *sect.* 2. *n.* 26. quod cum abortivi, qui ad lucem veniunt, pauci sint, & in parvo numero respectu illorum, qui
2 legitimo tempore nascuntur, sicut antiquo tempore, incipiendo à lege naturæ non fuit necessaria specialis mentio de illis, sed satis fuit, quod divina providentia aliquo modo ad illos se extenderit, saltem illuminando Genitores, vt aliquem actum externum fidei, & religionis exercerent, quo

pecca-

peccatum originale filiorum tolleretur, vt ibi Theologi conſentiunt cum D. Auguſtino, ità ſatis fuit in lege noua Euangelica inſtitutum eſſe Baptiſma, pro remedio omnium paruulorum in genere, & Deum illuminare genitores, vt aliquibus inſpirationibus ſe gubernari ſinant, in ordine ad aliquod faciendum, quod ſi facerent, filij peruenirent ad Baptiſmum, & ſine illo non decederent. At verò cum Eccleſia ſolùm de illis, qui extra vterum naſcuntur curam habere regulariter poſſit, & debeat, ſatis illi fuit de paruulis in genere imponere miniſtris, vt omnibus paruulis, & infantibus, qui in extremo periculo verſantur, Baptiſmum cum omni celeritate miniſtrent.

Tertio. Reſpondeo, quòd quotieſcumque Summi Pontifices, 3
quos ego refero Diſp. 1. ſect. 23. per totam, nempè Siricius Papa, Leo I. Concilium Carthaginenſe, ſexta ſynodus, Mileuitanum, & Gerundenſe Concilium, & S. Gregorius Papa Epiſt. ad Auguſtinum Epiſcopum Cantuarienſem, mandant ſtatim baptizari eos parvulos, quorum vita eſt in extremo periculo, de omnibus quidem, ſed de Abortiuis præſertim ſunt intelligendi, iſti enim ſunt, qui cum ità naſcantur, vt ad horam circiter, plus minùs, vitam ſint habituri; maiori ratione verificantur de illis, quæ dicuntur ab ipſis, & præcipuè à S. Gregorio in Epiſtola citata, vt ſcilicet baptizentur ipſa eadem hora, qua naſcuntur. *Ne, dum adhuc certum ad præbendum Redemptionis myſterium quæritur, interueniente paululum mora inueniri non valeat, qui redimatur, &c.*

Relege mi lector ſi placet verba S. Gregorij relata *Diſp. pri. ſect.* 13 *n.* 8. & conſidera modum loquendi; ſi quidem ſanctiſſimus iſte, & doctiſſimus Pontifex, ut reſpondeat Epiſcopo Auguſtino interroganti aperte diſtinguit tres caſus, in quibus non prohibetur adminiſtratio Baptiſmi extra tempora Paſchatis, & Pentecoſtes: dicit enim *Baptizari autem, vel prægnantem mulierem, vel hoc quod genuerit, ſi mortis periculo vrgetur; vel ipſa eadem horâ quâ gignit vel hoc quod gignitur, eadem qua natum eſt, nullo modo prohibetur &c.*

Et primo reſpondet mulierem prægnantem baptizari nullo modo prohiberi. ſed iſte caſus non pertinet ad rem noſtram. ſecundo dicit filium ab ea genitum ſi legitimo tempore naſca-

tur & sit in mortis periculo, posse Baptizari; & hic est secundus casus explicatus, illis verbis *vel hoc quod genuerit si mortis periculo vrgetur*. Tertio respondet fœtum seu parvulum, ipsa eadem hora generationis actiuæ qua mater illum gignit non arceri à Baptismo si eadē hora nascatur & egrediatur ab utero; vt alia verba sequentia distincte declarant, *vel ipsa eadē hora qua gignit vel hoc quod gignitur &c.* Et est tertius casus in quo disertis verbis loquitur S. Gregor. de Baptismo parvuli abortiui, qui prima non solum die, sed hora sit animatus, & eadem prima hora nascatur extra vterum docet esse baptizandum; quid clarius dicere poterat?

Hoc ipsum probatur ampliùs, non solùm ex modo loquendi Sanctorum Patrum, sed ex ipsorum sententia & discursu, quod nimirum sub genere Infantium etiam Abortiui comprehendantur. Nam *S. Cyprianus Epist. 59. ad Fidum Episcopum de Infantibus baptizandis*, & refertur etiam *à S. Augustino tom. 7. lib. 3. de peccatorum merit. cap. 5. & tom. 10. de verbis Apostoli Sermone* 14. rogatus, an parvulorum baptisma esset ad instar antiquæ circumcisionis differendum vsque ad octauum diem, respondet vna cum voto sexaginta sex Episcoporum, qui erant in illo Concilio congregati, minimè esse differendum; & rationem reddens huius tam vnanimis decreti ait. *In Concilio nostro omnibus visum est, nulli hominum nato Misericordiam Dei, & gratiam denegandam, cum Dominus in Euangelio suo dicat filius hominis non venit animas perdere, sed saluare, &c.* & infra: *Infans recens natus, nihil peccauit, nisi quod secundum Adam carnaliter natus contagium mortis antiquæ prima natiuitate contraxit, &c.* Notanda sunt illa veba, *prima Natiuitate contraxit, &c.* vt non solùm Infantes legitimo, sed etiam immaturo tempore natos comprehenderet: prima enim natiuitas est generatio in vtero; secunda vero ex vtero Matris egressio.

S. Augustinus lib. 3. de peccator. merit. cap. 5. huius à S. Cypriano scriptæ sententiæ memoriam faciens dicit, quod hæc *non fuit noua constitutio, quia fuit iuxtà illud, quod ab initio creditum, & intellectum seruat Ecclesia, &c. & serm. 33. de verbis Apostoli*, ait. *Ecce vide*

video Eccleſiam matrem ipſis vberibus ſuis teſtimonium reddentem. Accurrunt Matres cum parvulis filijs, ingerunt Salvatori ſalvandos: Mater qualibet mulier pietate currens cum parvulo ſuo dicit, baptizetur, ut ſalvetur. Et in *Epiſt.* 2. quæ eſt ad D. Hieronymum de Pelagio dicit: *Hic profectò, & contra Apoſtolicam prædicationem venit, & totam condemnat Eccleſiam, ubi propterea cum baptizandis parvulis feſtinatur, & accurritur, quia ſine dubio creditur, aliter eos in Christo vivificari omninò non poſſe.*

Auctor libri *de Eccleſ. Dogmat. c.* 34. cuius verba ſunt *in c. placuit, ut quicumque de conſecrat diſtinct.* 4. & ſumitur ex Concil. Milevitano, in quo fuerunt S. Auguſtinus, & Anſelmus, qui Romanæ Eccleſiæ legatione in eo Concilio fungebantur, imo *Concilium Tridentinum Seſſione* 5. *n.* 4. tranſtulit de verbo ad uerbum intelligentiam horum verborum D. Pauli ex *Cap.* 5. *ad Rom. Per unū hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors, & ità in omnes homines mors pertransijt, in quo omnes peccaverunt, &c.* & conjungens veram Apoſtoli doctrinam cum Eccleſiæ conſuetudine dicit, *hanc eſſe regulam Fidei ex traditione Apoſtolorum, ut per baptiſmum in parvulis regeneratione mundetur, quod generatione contraxerunt, &c.* ubi diligenter obſervanda ſunt hæc ultima Concilij verba *generatione contraxerunt*: generatio quippe eſt in utero, antequam infans emittatur, quod ſi immaturo tempore emittatur eſt Abortivus. Conſtat igitur, quod tam de aliquo Jnfante Abortiuo, quam de alio legitimo tempore nato Concilium Tridentinum docet, & definit diſertis verbis, eſſe regulam Fidei ex traditione Apoſtolorum, ut quicumque Jnfantes, qui peccatum in generatione contraxerunt, baptizentur, & baptiſmi regeneratione mundentur. 6

D. Auguſtinus lib. 6. contrà Iulianum cap. 5. expreſsè loquitur, de parvulis nondum de materno corpore egreſſis, & contrà Pelagianum iſtum concludit, tam ex Apoſtoli auctoritate, quam ex Eccleſiæ conſuetudine illos, ut ſalventur, indigere baptiſmo. 7 Hanc eandem Apoſtoli doctrinam una cum obſervantia Eccleſiæ, urgent *Origenes lib. 5. in cap 6. ad Romanos. Nazianzenus Orat. in S Baptiſma. S. Ambroſius de Myſterio Paſchæ c. 5. & contrà Pelagianum. D. Hieronymus dialog. 3 cap. 6.* & alij SS. Patres paſſim

hanc Apostolicam doctrinam repetunt,& nunquam illam disiungunt à consuetudine universali Ecclesiæ,quod nimirum parvuli existentes in utero matris indigent Baptismo Christi , ut salventur.

Dices testimonium D. Augustini quoad primam animationem humani fœtus,non esse magni faciendum, nam ipse semper de animæ rationalis origine , quæ suo tempore certa non erat,dubitavit,ac proindè de Abortivorum baptismo,illum non potuisse,tradere doctrinam adeo certam.

Respondeo , & hoc magis probare , omnes infantes etiam Abortivos esse iuxtà Ecclesiæ stylum baptizandos : Nam quamvis D. Augustinus esset de prima animæ origine ambiguus; non tamen de veritate Catholica,seù de Apostoli doctrina,unquam dubitavit; quod nimirum in prima nativitate contraheretur peccatum originale,statim ac homo inciperet vivere,undecumque anima proveniret ; quod remedium unicum & necessarium esset baptisma, & quod ità Ecclesiæ vniuersalis consuetudo statim baptizandi Jnfantes interpretaretur,ut constat etiam ex ijs,quæ scripsit de *Gen ad lit.lib.*10.*c.*23.ibi enim suam de origine animæ incertitudinem indicans ; humiliter Deum rogat, ut se dignetur docere quidquid de anima expedit scire, & deindè subdit:*Consuetudo tamen Matris Ecclesiæ in Baptizandis Parvulis nequaquam spernenda est*,neque vllo modo superflua deputanda, nec omnino credenda, nisi Apostolica esset traditio

Cum igitur consuetudo Ecclesiæ conformari debeat Apostolicæ traditioni,& hæc, ut vidimus,sit,quod baptizetur quicumque Jnfantium,& parvulorum nomine comprehenduntur,sci-
8 licet tam Abortiui , quàm non Abortivi;omnes enim contrahunt originale peccatum,planè sequitur,non esse attendendam illam consuetudinem , quæ Abortivos excludit à baptismo: quippè quæ non Ecclesiæ consuetudo,sed corruptela,& vt mitius loquar,vetularum obstetricum negligentia , & inscitia dicenda est.Imò verò talis asserta consuetudo non baptizandi Abortivos,si vivant, neque datur de facto,neque possibilis est; esset enim contrâ Jus diuinum dicens,quod omnes,qui vivunt, remedio Christi indigent,& Baptismate.Quare cessat primum argumentum

argumentum quod,ut verum fatear,videtur eſſe,non hominis Catholici,ſed extrà Eccleſiam conſtituti.

SECTIO IV.

Soluitur ſecundum argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Quod Eccleſia non ſoleat baptizare Abortivum maſculum ante quadrageſimam diem, & fœminam ante octogeſimam, non eſt ſententia vera,ſed ficta.*

2 *Diſtinctio de fœtu animato, & inanimato legalis eſt,& iuridica: ſed in jure nullum dàtur tempus determinatum pro tali diſtinctione.*

3 *Miniſtri utriuſque Tribunalis pro determinatione talis temporis conuenerunt,eſſe attendendam doctrinam Ariſtotelis.*

4 *Fœtus in dubio præſumitur maſculus.*

5 *Iudicium in ordine ad pœnam eorum qui cauſant Abortum fœtus animati, & in ordine ad Baptiſmum debet eſſe diuerſum.*

6 *Et canoniſtæ monent,non eſſe ſequendam eamdem regulam ad effectum baptizandi.*

ARguunt ſecundo loco, eſſe quidem antiquam Eccleſiæ conſuetudinem, ut baptizentur Infantes etiam Abortiui, non tamen maſculi ante quadraſimum, neque fœminæ antè octogeſimum,vel nonageſimum diem à conceptione, quòd ut probent,fingunt ſibi ſententiam quorumdam, quos ità ſentire aſſerunt,eamque vocant receptiſſimam. 1

Cœterùm,vt verùm fatear,hic modus arguendi ſuo ſe gladio perimit, & meam propoſitionem egregiè probat. Quòd vt oſtendam,cauendam hic eſſe magnam æquivocationem,quâ laborat argumentum exiſtimo. Nam Iura omnia,tam Canonica, quàm Ciuilia, ut pœnas ſtatuant contrà eos, qui prægnantes mulieres faciunt abortiri, diſtinctionem adhibent de fœtu

animato, & inanimato, vivificato, & non vivificato: ut videre est *in cap. sicut ex litterarum de homic. in constitut.* 87. *Sixti V.* in alia *Constitut.* 8. *Gregor. XIV. & in decreto Clement. VIII.* super reservatione casuum pro Regularibus. Sed nullum tempus determinatum hæc jura designant, quo fœtus iudicandus sit animatus, vel non animatus. Quare Ministri utriusque Tribunalis Ecclesiastici, & sæcularis videntes aliquam temporis determinationem esse necessariam in praxi pro executione, & observantia dictarum legum, conuenerunt fœtum esse judicandum animatum quoad masculos, si diem quadragesimum at-
3 tingat, & quoad fœminam, si diem octogesimum, vel aliquando nonagesimum. Fundamentum huius determinationis est, vt notavit *Bajßæus in Floribus tomo* 2. *verbo Abortus numer.* 1. Quia *Aristoteles lib.* 7. *de Histor. animal. cap.* 3. scripsit, quòd *Mares fœtus magna ex parte circà quadragesimum diem dextro potiùs latere moventur, fœmina sinistro circa nonagesimum, &c.* Et quamvis *Gloss. in princip. distinct.* 5. vtatur alia ratione; quia nimirum *Leuit. cap.* 12. Mater, quæ masculum pariebat diebus quadraginta, quæ fœminam octoginta diebus, erat immunda; tamen est omnino idem fundamentum, vt inter Expositores Levitici notavit *Lorinus ad cap.* 12. *n.* 4. & quando dubitatur; sit
4 ne masculus fœtus, vel fœmina, præsumi masculum, & sic animatum anima rationali, dixit *Navarrus in Manual. cap.* 27. *num.* 223. & servat S Pœnitentiaria, vt notant *Naldus in summa, verbo Abortus, num.* 2. *Diana parte* 7. *tom.* 5. *resolut.* 6. *& Marcus Paulus à Leone in Praxi S. Pœnit. fol. mihi* 467. *vers. fœtus,* & dixi ego *Disput.* 1. *Sect.* 5.

Hac de causa aliqui recentiores, vt meam propositionem impugnent, dicunt humano fœtui, antè diem quadragesimum, tanquam subjecto omnino incapaci, quia inanimato, nullo modo, neque absolutè, neque conditionaliter Baptismum esse administrandum.

Verùm, ut magis pateat æquivocatio commissa, distinguendum est judicium faciendum de eo, qui Abortum ita animatum causat, tanquam de vero homicida puniendo, à judicio de ministrãdo Baptismate fœtibus Abortivis; cum sint hæc duo

judicia

judicia valde diverſa, & de illis diverſo modo loquantur Auctores. Primum enim judicium tendit ad irrogandam pœnam; delicto homicidij condignam; & ſecundum ad afferendum remedium animarum ſaluti neceſſarium. Doctores conſiderantes tempus, quo homo in vtero Matris incipit vivere humanam vitam, eſſe omnino incertum, quia neque Sacræ literæ docent, neque naturalis Philoſophia vlla evidenti ratione cognoſcere poteſt; hinc eſt, quòd ne Jnnocentes punirent tanquam Reos, obſervarunt, Ariſtotelem loco citato non dixiſſe quòd Mares, vel fœminæ illo determinato tempore vivere incipiant, ſed ſolùm, quòd Mares, ut plurimum circà quadrageſimum diem moventur potiùs verſus dexteram partem Matris, & fœminæ potiùs verſùs ſiniſtram circà nonageſimum; Ideo tali tempore ex hac certa operatione inferebant, adeſſe principium talis motus nempè animam; atque ideò benè *Navarrus in Manuali cap.27.num.223. Coriolan. par.2. de caſibus reſervat. caſ.6.num.3. Peyrinus tom.2.quaſt.3. cap.2. num.46. Diana part.7. tract.5. reſolut.6. & Baſſaus loc. cit.* ut tutiorem partem ſequerentur, in imponenda pœna convenerunt, quod tali tempore fœtus eſſet certiſſime animatus, quia aderat vita in actu ſecundo, ideſt motus, ex quo inferebant adeſſe animam, minimè tamen denegarunt, diebus antecedentibus fœtum vivere anima rationali.

Itaque ſententia de animatione fœtus in ordine ad non miniſtrandum Abortivis Baptiſma, eſt omnino improbabilis nec poteſt in hoc diſcurſu fundari, & multo minus, vt ſupponitur, & creditur communis exiſtimari. Et revera, ut *Diſput.* [illegible] *à Section.2.* uſque *ad Section.9* omni adhibita diligentia [illegible] illam non potui apud Auctores; qui typis ſuas ſen[illegible] publicarunt; quare neque dici debet receptiſſima; cum [illegible] nullum Auctorem inveniatur, niſi in ordine ad p[illegible] lictum Abortus, quod ſane eſt veriſſimum; at vero non [illegible], quod anteà non poſſit cum fundamento dubitari [illegible] animatum, cum adſint ſententiæ probabiles, quas ego [illegible] illa *Diſput.*1 *à Sectione 6.* uſque *ad vndecimam*.

Jmo non ſolum ex Thonlogis, ſed ex Canoni[illegible]

admon.n.

admonent, quod confessarij,quoad forum Sacramenti, & vt in eo iudicent gravitatem talis peccati, non observant prædictam regulam quadraginta,vel nonaginta dierum,sicut faciun etiam administrantes baptismum, ne animæ sine baptism t damnentur; ità *Menoch.de Arbitr.cas.* 357. *num.*7. *& Thesauro Pedem.decis.*12. *num.*1. quia inquit *gravissimum est peccatum in foro conscientiæ animam sine baptismo perire, &c. Et Menochius num.*5. dicit, *quod ratione Sacramenti baptismi habenda est major ratio animati fœtus, quam deceat illa regula in judicio forensi observata.*

SECTIO V.

Solvitur tertium Argumentum.

SUMMARIUM.

1 *Ex tempore quo regulariter lacerantur secundinæ, infertur quo tempore appareat perfecta formatio fœtus.*
2 *Apparitio perfectæ formationis, non potest esse regula ad baptizandum fœtum abortivum.*
3 *Perfecta formatio fœtus datur die quadragesima.*
4 *Non est,neque potest esse in Ecclesia catholica consuetudo expectandi perfectam formationem, ad effectum baptizandi fœtum abortivum.*

IMpugnant tertio argumento, meam propositionem & confirmantes eandem sententiam addunt, Romanam Ecclesiam non habere consuetudinem baptizandi fœtus Abortivos, nisi quando eorum corpuscula apparent perfecte formata.

Sed contrà primo: quia non obstante hoc additamento ab Ecclesiæ Romanæ consuetudine desumpto,non propterea fugiunt argumentum supra factum, ex doctrina D. Pauli, & Concilij Tridentini, sed solùm imponunt Ecclesiæ Romanæ hujusmodi consuetudinem,Si enim Sacramentum Baptismi est à Deo

à Deo inſtitutum, ut tollatur macula peccati originalis iam con-
tracti in ipſa conceptione, & hæc perfecta formatio non appa-
ret niſi poſtquam infans fregit membranas Secundinas, & illis
ſe ipſum expoliavit, ſequitur ex hac imaginata conſuetudine
magnum abſurdum, quòd ſcilicet non niſi poſt nonum menſem 1
inchoatum Infantes ſint baptizandi. Siquidem, ut teſtatur Hip-
pocrates à Medicis communiter receptus *lib. de nat. puer. part. 26.*
Secundinas tunc rumpit infans, quando iam adultus egreſſum
ſibi parat ab uterò; quià nimirum tunc non ſatis alimenti perci-
pit à matre per venam umbilicalem, & ideo membranas lacerat,
ut egrediatur, & ſufficientem ab uberibus recipiat alimoniam:
quod Hippocrates regulariter exiſtimat contingere inter no-
num, & decimum menſem; ergo impoſſibile eſt, ut ante hoc
tempus appareat formatio perfecta. Quod ſi non de illa perfe- 2
cta formatione, quæ apparet poſt exutas, & depoſitas membra-
nas ſe loqui aſſerant, ſed de alia formatione, quæ priùs latet, hæc
profectò datur die quadrageſima, ut teſtantur Anatomici, pro
quibus unum hic affero *Ioannem Fernelium lib. 7. de homin. proc.* 3
cap. 10. qui ita loquitur. *Ità quidem ſæpè obſeruauimus die quadra-
geſima eiectum fœtum ſemidigiti, aut, ut ait Ariſtoteles, Formicæ ma-
iuſculæ magnitudine verè ac prorſus conformatum, & cuius partes
omnes excepto iecore albæ ac ſpermaticæ cernebantur caput par erat
Auellanæ & maius, quam pro reliqui corporis ratione, oculi
exerti, naſus, auriculæ, & omnia contecta cute tenuiſſima, alba qui-
dem omnia, fibroſa, & ſeminis æmula, nullo ſanguinis, aut carnis ru-
bore perfuſa, &c.*

Secundò, ſi die quadrageſima fœtus eſt homo, corpore &
anima rationali compoſitus, vt patet, & omnes Doctores com-
muniter admittunt, intrà ſecundinas datur quidem formatio
diſcreta, & cum diſtinctione inter ſingula membra, ſed rudis, &
imperfecta, nam membra non ſunt adhuc carne veſtita, ſed alba
mucoſa, & fæminis æmula, ſequitur, quòd non tantùm ſuperflua
ſit maior corpuſculi formatio, ſed quòd de conſuetudine Ro-
manæ Eccleſiæ non ſit expectanda. Si enim hæc imperfecta, &
rudis formatio ſatis eſt Iudici criminali, vt iuxtà vtriuſque Tri-
bunalis leges procedat contrà illum, qui cauſavit hujuſmodi

Abortum,ad pœnas homicidij,& satis est Ecclesiæ Ministro,ut judicet juxtà Consuetudinem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & S. Pœnitentiariæ,hoc peccatum esse verum homicidium,excommunicationi, irregularitati,& alijs pœnis obnoxium,tam à iure civili, quàm canonico inflictis, ut Sixtus Quintus dixit in sua *Constitut.87.in Bullar.*quæ incipit *Effrænatam,&c.*vbi §.1.enixis verbis declarat hoc peccatum esse gravissimum,quia animabus recenter creatis affert æternam damnationem, cur non satis erit Ecclesiæ Ministro, ut collatione Baptismi saluet animam in ultimo & ineuitabili damnationis æternæ periculo constitutam?

Tertiò probo hujusmodi assertam consuetudinem in Eccle-
4 sia Romana neque esse de facto,neque de possibili: Cum enim Sancta Dei Ecclesia vivat de spiritu Christi,idest fide,charitate, doctrina Sacrarum literarum,& Sacramentis Christi ut *D.Paulus prima ad Corin.c.12.vers.*13.docet,*in uno spiritu* inquit, *omnes nos in unum corpus baptizati sumus,&c.*& Christus totum quidem hominem salvare venerit,corpus scilicet,& animam, animam quidem principaliter, & propter animam. secundariò corpus, ideò *Lucæ cap.9. vers.56.* dicebat de principali sua intentione. *Filius hominis non venit animas perdere,sed salvare.*hinc est quod vera Dei Ecclesia,qualis est Ecclesia Romana, non potest non principaliter intendere salutem animæ,& secundariò corporis salutem.Itaque quando vita corporis,aut perdita est,aut in periculo extremo desperata,ad salutem solius animæ omni studio debet incumbere quod solet facere,ut videmus in cura & visitatione illorum infirmorum, qui paulatim tendunt ad interitum;nam Parochis ab Ecclesia præscribitur in Rituali Romano sub Rubric.*de Visitat & Cur. infirmor.*ut quousque spes est,ut infirmus convalescat,visitet frequenter,soletur pijs verbis, & in via salutis spiritualis eum dirigat,& etiam humanis auxilijs, si indigeat,vel de suo Parochus,vel de alieno, ex collectis eleemosynis succurrat,& ad Deum prò infirmo oret,ut mentis, & corporis sanitate gaudeat. Verùm si corporalis vitæ spes deficiat,mandat, ut saluti animæ dumtaxat intentus, ultima Sacramenta Ministret, & animæ fatiscenti usque ad ultimum spiritum

tum Sacramentalibus quibusdam ad id ordinatis semper assistat.

Est igitur consuetudo Romanæ Ecclesiæ,neque alia esse potest,quàm corporis,&animæ salutem ità curare,ut si tandē Corporis vita desperetur,tunc solùm animæ saluti maxime intēdat ideo in Constitutione præc. pœnas Iuris Ciuilis,& Canonici,& excōmunicationem etiam addendo procurat,eos,qui fœtus animati abortum causare tentant hujusmodi pœnis comminatis à tam immani scelere perpetrando remouere. Quòd si,his non obstantibus, contingat per abortum excuti fœtum animatum ab utero matris,tunc quia corpusculi illius spes nulla est,ut supervivat,debet Ecclesia solum animæ saluti intendere , & non expectare maiorem corporis,& membrorum formationem,ut de spiritu Christi viuens,possit cum veritate dicere,quod non intendit animas hominum perdere,sed saluare.

Hac sola ratione permoti plures Episcopi cum D.Cypriano dixerunt in Concilio Provinciali,quod in baptizandis parvulis non erat expectanda dies octava , ut olim tempore circumcisionis.Ergo neque est,neque esse potest in Ecclesia ista asserta consuetudo non baptizandi fœtus animatos,nisi quando apparet esse perfecte formatos.

SECTIO VI.

Solvitur quartum argumentum

SVMMARIVM.

1 *Stilus Eccesiæ est ut quocumque tempore abortivi animatio dubia sit baptizetur.*

2 *Ecclesia Romana admittit,& approbat conditionalem Baptismi collationem.*

3 *Vana est distinctio de hujusmodi baptismi collatione quod tunc solum liceat,quando præcessit baptismus absolute collatus.*

4 *Ecclesia solet ministrare sacramenta sub conditione non solum ex*

Q 2 *causa*

causa necessaria; sed etiam ex causa honesta.

5 *Fœtus quia membranis est involutus si dubium sit quod sit animatus baptizari debet sub conditione.*

6 *Ex eo quod Paulus V. mandauit monstrum baptizari sub conditione sequitur esse ritum Ecclesiæ ut baptizetur abortiuus de cuius vita dubitatur.*

7 *Stilus S. Rom. Ecclesiæ quisnam sit.*

8 *Iuxta Ecclesiæ stylum fœtus septem dierum baptizandus est.*

REplicant alij Iuniores contrà meam propositionem, quia est contà stylum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ; sed gratis, & nullo fundamento contradicunt, quod ità facile ostendo.

Et suppono tanquam certum, quod ex aduerso conceditur,
1 Abortiuos, qui diem quadragesimum attingunt, esse animatos, & ideo absolute, & non sub conditione baptizandos; sed Medici aliqui quos ego refero *Disput* 1. *sect*. 4. *numero primo* & nonnulli alij, qui sentiunt contrà me, fatentur pro majori caloris intensione seminis utriusque, & uteri activitate, animationem fœtus aliquando adeo anticipari, ut nonnunquam ante mensem fœtus fuerit animatus: Tunc sic argumentor: In hac sententia quæ supponitur ad hominem esse iuxtà Ecclesiæ stylum, potest cum fundamento dubitari, an hic, & nunc Abortus eiectus ab utero sit animatus, ante diem quadragesimum; quod si sit animatus certum est, & tanquam certum supponi debet quod sit in extremo vitæ periculo; quid tunc à Ministro, ut charitati satisfaciat, præstandum est? an vocabit Medicos; inquiret Anatomicos, ut dijudicent, an fœtus sit animatus an Philosophos, an vita tantùm vegetatiua, & embryonica vivat? sed periculum est in mora, cum vita si adsit, sit horaria: an absolute baptizabit? Sed obstat communis Theologorum doctrina, quæ docet, non licere, quando vita est dubia; ergo superest, ut baptizentur sub conditione. Hoc argumentum urget semper contra sententiam mihi contrariam quia nunquam contingit in casu practico diem quadragesimum præcisè

præciſè,& certò eſſe notum,Ergo ſtylus Eccleſiæ eſt,ut Abortiui quocumque tempore naſcantur, cum illorum animatio ſit dubia, baptizentur. Probo autem directè propoſitionem meam eſſe ſtylo Eccleſiæ conformem.

I. Quia ſtylus Eccleſiæ eſt miniſtrare Sacramenta ſub conditione, quando dubitatur de vita, aut de capacitate ſubiecti. Primum patet ex cap. 2. de Baptiſ. ibi enim Eccleſia præcipit, 2
eos baptizandos eſſe ſub conditione de quibus dubitatur, an antea fuerint baptizati, & conſequenter an ſint capaces, ut baptizentur. Secundùm probatur ex Rituali Romano ſub Paulò V. edito anno 1614. in quo ſub Rubrica *de Sacramento Extremæ Vnctionis* dicitur, quod ſi Parochus de infirmo in extremis poſito dubitet,an viuat, adhuc unctionem proſequatur, ſub conditione pronunciando formam. Deinde ſub Rubr. *de Sacramento Baptiſmi,titulo de Baptizandis paruulis verſ. nemo,&c.* dicitur,quod ſi infans adhuc in utero matris clauſus,imminente mortis periculo non caput, ſed aliud membrum emiſerit, in illo baptizetur, & tunc ſi natus vixerit, erit ſub conditione baptizandus, non niſi, quia ſi validum fuit Baptiſma collatum, verbi gratia, in digito, vel in pede, ſubiectum eſt incapax, ut iterùm baptizetur, *& verſ. Infantem, &c.* Idem, & propter eandem rationem ſtatuitur de Infantibus expoſitis,ſi nimirum non conſtet eſſe baptizatos, baptizandos eſſe ſub conditione.

Neque audiri ſine refutatione poteſt, illa diſtinctio nuper excogitata;quod Eccleſia admittit,quidem aliquando Baptiſmi conditionalis collationem,non tamen in omni caſu, ſed ſolùm quando præceſſit ejuſdem collatio abſoluta, ita tamen, ut poſteà de Baptiſmi valore dubitetur, non autem quandò nulla 3
præceſſit collatio. Nam hæc diſtinctio ſicuti gratis & ſine fundamento excogitatur,ità gratis negatur; & facilè redarguitur. Nam ſi Infans legitimo tempore naſcatur, ſed ita, ut vix natus incipiat languere ad mortem, & ſtatim dubitari poſſit,an viuat. Quis adeò inhumanus, & impius, qui non baptizet? Et quis adeò temerarius, ut dubitans de vita abſolute, & non potius conditionaliter baptizet? Vana eſt gitur

distinctio,& ratio est quia in prædictis casibus à Jure, & Rubrica descriptis datur baptisma sub conditione, non quia præcesserit aliqua baptismi collatio, sed quia posito dubio de vero Baptismi valore non debet remanere anima illa, sine necessario salutis remedio, si primus Baptismus non fuit validus quæ quidem ratio militat in Abortivis, & rationis fundamentum est quia omnia Sacramenta, ut jam vidimus, solet Ecclesia Ministrare sub conditione, non solum ex causa necessaria, sed etiam honesta, ut notavit *Suar. tom. 3. in 3. part. disp. 13.*
4 *sect. 13. vers. dico 3. &c.* independenter ab eo, quod antea fuerint, vel non fuerint administrata.

Præterea in eadem Rubrica. Ritualis *Vers. monstrum* ut ego retuli *Disp. 1. sect. 13. n.* 10. proponitur casus de monstro recenter nato, & non antea baptizato, sed in hoc casu mandat Ecclesia, quod si dubium fuerit, an monstrum sit homo, vel brutum, baptizetur sub conditione etiam si antea non præcesserit aliqua Baptismi collatio.

Deinde si Infans egressus partim humanam, & partim bru-
5 talem speciem præseferat, & ideo sub conditione sit baptizandus, cur non dicemus idem de humano fœtu, qui præsertim primis diebus est omnino membranis involutus, & certè judicari non potest, an humana, an Embryonica forma sit vivus: id est an solum habeat prima vitæ filamenta, an vero cum illis adsit etiam anima rationalis, & dubium est utrimque probabile, cum neutra ex sententiis oppositis sit evidens, & pro utraque adsint rationes, & Patroni, certe non apparet disparitas: nam statim ac fœtus menstruum humorem attrahit pro alimento, & ex eo percipit incrementum, infert Aristoteles *lib. de spiritu cap.* 3. in eo esse vitam; sed an sit vita à forma Embryonica, an vero ab anima rationali dubitari potest; ergo est paritas. Atque ideo mea propositio est conformis Ecclesiæ stylo,

II. Probo hoc idem directe, quia cum ritus nihil aliud sit, ut Festus, ait quam mos in sacrarum rerum administratione comprobatus nemo rationabiliter potest nouitatem eius mihi opponere,

opponere, quia dicam Baptiſmum eſſe conditione miniſtrandum Abortivis, quando non alium morem baptizandi adhi- 6
beri volo, præter illum, quem communiter ſeruat Eccleſia Catholica à Romano Rituali præſcriptum. Et quis, rogo, vnquam dicet, Paulum Quintum in ſuo Rituali,quia hujuſmodi monſtrum de quo dubitatur, an ſit homo, ſub conditione baptizari præcepit, ex eo quòd antea antiqui Rituales non ordinabant, mutaſſe & innovare voluiſſe ritum Baptiſmi, dum ipſe, ut in præcitata Conſtitutione proteſtatur, totus eſt, vt receptos, & approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus, & ab ea probatum vſum antiquitatis, inviolatè obſervari conſtituat. Ergo quia Sanctiſſimus iſte, & vigilantiſſimus Pontifex dixit, monſtrum in quo dubia eſt hominis vita iuxtà antiquum, & approbatum in Eccleſia Catholica ritum eſſe baptizandum, ea nimirùm ratione motus, quia ſi fortè anima rationali vivat, indiget remedio Chriſti,vt ſalvetur: eodem modo liceat mihi dixiſſe, Abortivos de quibus dubitatur,an vivant, eſſe ſub conditione baptizandos, abſque eo quod novum ritum introducere videar cum uſitatum tantummodo, & antiquum in Eccleſia velim obſervari.

III. Quia ille ſtylus eſt Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, qui concordat cum Apoſtolica traditione,alioquin non ſtylus,ſed abuſus eſſet in Eccleſia, quæ, vt vidimus, omnes infantes, & parvulos ſtatim morituros omni celeritate baptizat,vt Chriſti Salvatoris remedio tempeſtivè liberet à communi culpa,quam ab illis contrahi, antequam membranas abrumpant certiſſimum eſt, & certiſſimum etiam eſt vivere vita rationali, antequam illas lacerare poſſint.

IV. Quia ille eſt Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſtylus quem Theologi paſſim colligunt,ex doctrina, quam Eccleſia tradit 7
de adminiſtratione Sacramentorum, ſed Infantem ſecundinis incluſum,& ita immature natum,vt periculum ſit ne ſubito moriatur eſſe ſub conditione baptizandum, docent *Vaſq Ochogavia Trapoſitus,Granado, Hurtadus, Cabrera, Moſcoſus Layman, Torre Blanca,Caſtro Palaus, & Cardinalis de Lugo quos citat*,& ſequitur ***Diana part.5.tr.3.reſ.4.& 112.& part.10.tract.16.reſ.18.***

V.Probo

V. Probo prædictam propositionem, non solùm stylo Ecclesiæ esse conformem, sed contineri inter ritus ab Ecclesia jam præscriptos : Nam in Rituali Romano sub ***Rubr. de baptizandis parvulis vers. si mater. &c.*** nulla adhibita distinctione, an fœtus fuerit in vtero gestatus quadraginta, vel pluribus, aut paucioribus diebus, nulla distinctione de fœtu perfectè formato, vel informi, dicitur indistinctè : *Si mater prægnans mortua fuerit, fœ-*
8 *tus quam primum cautè extrahatur, & si vivus est baptizetur.* Ponamus igitur, argumentandi gratia, hanc matrem mortuam gestare in utero fœtum, verbi gratia, septem dierum ex hoc Ecclesiæ ritu fætus iste septem dierum, statim ab utero extrahendus est, & baptizandus, sed supposita sententia probabili, prudenti iudicio existimandus est vivus, nisi per accidens, & ex causa alicuius compressionis, aut contusionis evidenter appareat mortuus. Ergo iuxta Ecclesiæ ritum fœtus septem dierum baptizandus est.

Nulla autem quoad hoc assignari potest differentia inter hunc fœtum ità ab arte extractum, & inter illum de quo procedit propositio, ab utero antè tempus effusum, cum uterque sit Abortivus, idest, ante tempus legitimum ab vtero separatus.

Quod autem possit secto utero matris extrahi fœtus septem dierum testatur Hipocrates, qui *lib. de nativit. puer.* fatetur se propriis oculis spectasse mulierem violento saltu, ex altiore loco facto, fœtum sex dierum ab utero excussisse, qui in terram cadens insonuit, & ab eo prima membrana, quasi ovi crudi putamine abstracta, vitæ signa, idest umbilicum, venas, & respirationem in eodem refert, comprehendisse, ergò talis fœtus sensu preceptibilis est, atque ideo extrahi potest.

Quare tantùm abest, ut mea propositio sit contra ritus jam ab Ecclesia receptos, quod imo inter illos contineatur.

SECTIO VII.

Solvitur quintum argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Ovum conceptionis humanæ describitur, quoad figuram, & tactum.*
2 *Molæ Ethymologia, & definitio.*
3 *Molæ figura, & causa.*
4 *Mulierem non parere ova subventanea, sicut Gallina sentit Galenus.*
5 *Sed contradicit experientia multorum recentiorum.*
6 *Mola non est figuræ ovalis: quia deficiente calore non potest ita formari.*
7 *Molæ color non subalbus sed interdum viridis vel varius ex viridi & albo, vel etiam subniger.*
8 *Affertur regula ad discernendam Molam ab ovo; et n.* 10.
9 *Ovum conceptionis continet subjectum morali certitudine & prudenti iudicio, baptizandum.*
10 *Molam dignoscendi ab Ovo, regula est evidens.*
11 *Etiam rudiores mulieres distinguere possunt verum fœtum à Mola.*

NEc difficultatem facit, quod quinto loco objicitur; nimirum non facilè discerni posse, primis præsertim diebus, verum fœtum à mola, nam præter ea quæ *disp.* 1. *sect.* 1. dixi de ovo conceptionis humanæ in quo latet humanus fœtus jam coagulatus adverto cum *Galeno l. de uteri dissect. c.* 1 *quod humor in vtraque fœtus membrana non paucus continetur: alter ab altero, tam calore, quam copia diversus. Flavus enim in intestinali, albior in Amnio, atque is etiam copiosior cernitur, tunica siquidem hac, altera est major, quippè quæ totum fœtum induat, &c.* Galeno subscribunt recentiores Anatomici, & præsertim *Vesalius de corpor.* 1

hum.fabr.lib. 5 *cap.*17.& confirmant obstetrices expertæ,quæ si ovale hoc involucrum, seù chorion, digito præmant, dicunt quod cedit,ad contactum,inclinatur,& remoto digito, statim ad orbicularem suam formam replendam assurgit. At vero intima membrana Amnion,licet candida sit omnino,& prorsus alba, exterior tamen Allanthoides, intestini modo externa superficie prorsus membranea exacte lubrica, & levis existit, & ideo loco citato ait, *quasi intestinalem dixeris.* Hæc autem intestinalis,licet venarum ramificatione,seù integumento à Galeno ibidem nomine Chorion dicto, sit intexta:habet nihilominus in quadam sui parte carneam quandam substantiam Lieni persimilem,in qua uteri venæ sese aperientes,illi adgenerantur: figuræ est omnino orbicularis.*qualis,* inquit Vesalius *esset oblongior ceræ globus, si leuiter incauatæ manus volæ hæreret, & firmaretur.*

Mola vero, à Mola lapidea sic dicta, propter duritiem quam habet,*Galenus lib.*14.*de vsu part.cap.*7.ait.*Est caro quædam otiosa,*
2 *& informis,&c.& lib.*14. *de Method.medendi. Est caro informis, &c.Plinius lib.*7. *cap.*15.*est caro informis, & inanima ferri ictum,& aciem respuens,&c.Auicenna lib.*3.*Canon.fen. tract.*2. *cap.*18. *Est frustum carnis cuius est forma quædam, cuius species non comprehenduntur,&c.& quandoque sunt superfluitates,quæ egrediuntur cum sanguine plurimo,&c.& Paul.Æginet.lib.*3.*cap.*69.*Mola induratus est humor in utero,&c.Christoph.à Vega lib.*3.*de arte medendi sect.* 10.*c.*14.*est obdurata,& informis caro,&c.*

Si autem ad eiusmodi Molæ superficiem respiciamus irregularis esse figuræ,& omninò informis inveniemus,non minùs si vna tantùm sit caro, quam si plura carnis frustula,aut grumi
3 sanguinis appareant ab effusione. Ad causas vero Molæ si oculos conuertamus. *Hippocrates lib.*1. *de morb.mulier.* dicit, *Molæ verò conceptus, hæc causa est,cum plurima menstrua insunt, pauculum semen,morbosumque corripiunt, conceptusque verus non fit,&c. & lib.*3.*cum intus menstrua multa coacta, non multam genituram, morbosamque convoluunt,&c.* subscribit *Aristoteles lib.*4.*de generat.animal.cap.*7.ubi afferens causam Molæ dicit:*quod cum ex humore concoctu difficili, conceptus consistit, tunc gignitur quòd Mola vocatur,*

vocatur, &c. & paulo ante dixerat, quod *Mola adeò obdurescit, ut vix ferro transfigi possit, &c. & quòd generatur non propter calorem, sed propter caloris debilitatem; natura enim de vita certare videtur, nec posse perficere, finemque apponere generationi, & lib. 10. de Histor. Animal. cap. 9. adeò enim,* inquit, *durum id evadit, ut discindi securi nequeat.* Non longe abest *Galenus dum lib. 14. de usu part. cap. 7.* 4
respondens quæsito, quare mulier, quæ ut *Disput. 1. Sect. 1. num. 11.* dixi, & mox repetam fœtum suum concipit in Ovo sine Viro, ova non pariat, sicut Gallina parit sine masculo, & respondet ex communi Anatomicorum auctoritate, quia *animalia gressibilia* (inter quæ procul dubio mulier existit) *sunt volucribus longe humidiora, corpus fœmininum habent imbecille, quod eo motus progredi non potest, ut formam artificiosam fœtui imprimat, &c. & Fernel. lib. 7. cap. 12.* Adscribens debilitati caloris Molæ procreationem, asserit, quod in illo uteri sinu, in quo semen virile in debita quantitate recipitur, fœtus nascitur. At vero in quo minùs necessaria portione, Mola generatur.

Sed contra hanc hypotesin, quod mulier sine viro, oua subuentanea non gignat, affert experientiam doctus Theodorus Kerkringius in opere inscripto Anthropogenia c. 1. quam ex anathomica sectione se deprehendisse testatur his verbis. 5
Ex ouo producitur homo. Oua autem reperiuntur in testiculis fæminarum, non tantum earum quæ per coniugij usum fæcundæ sunt, sed etiam Virginum; non secus ac fit in gallinis: sunt autem oua hæc pisi viridis magnitudine. Tam coniugatæ autem quam Virgines hæc Oua sæpissimè excernunt insensibiliter quidem, quia non aduertunt; sed quod mihi ex relatione quarumdam constat sentiunt dum reflectunt. Et hæc Excretio potissimum accidit, instante purgatione menstrua &c. hæc ille. Et ante ipsum eamdem historiam de ovis mulierum tradidit Fallopius, & post ipsum in diurnis relationibus anni 1672. confirmavit *Academia Parisiensis* citatis aliis Authoribus. *& L. Christianus Fridericus: in Opus* cui titulus, *ovi de ovo §. quadragesimo-secundo & quadragesimo-tertio* nec non *Regnerus Graaf. in epistol. de partibus genitalibus mulierum.* Supradictam doctrinam, tam quoad Molæ descritionem

quam quoad cauſas illius productiuas ſequuntur alij Medici communiter; vt *Harmon. Gynecior. part pr. cap. 7. Nicol. Rocheus de morb. mulier. cap. 7.* vbi cum Plinio ſentit, Molam gigni poſſe etiam ſi mulier non conceperit ex viro. *Ludouic. Bonaciol. muliebr. lib. 1. c. 5. Andr. Chriſt. Enchir. Medic. lib. 5. cap. 29. Vega loc. cit. & alij Recentiores.*

Cum igitur ex defectu maſculini caloris Mola generetur, ſiue vt loquitur Ariſtoteles, eius duritiei, quàm habet cauſa ſit cruditas: duo exindè neceſſariò ſequuntur Primùm eſt, quòd Mola non poſſit eſſe figuræ ovalis, ſiuè orbicularis ex eo quòd,
6 vis formatiua calore neceſſario deſtituta, nequeat, vt Galenus ait, formam artificioſam fœtui imprimere, & finem apponere generationi, ut dicit Ariſtoteles, ſed neceſſariò huiuſmodi mola, ſi in unum, vel plura fruſta concreſcat, informis ſit, ſcabra; & ſuperficiei omnino irregularis; ſi vero non concreſcat in unam Maſſam diuerſæ fiant carunculæ, ut Hippocrates dicit, & grumi ſanguinis.

Alterum, quod infertur eſt, quod ſit diuerſi caloris non ſubalbi, ſeù cineritij adinſtar inteſtinorum, quorum calorem
7 veræ conceptionis ouum imitatur, vt iam dixi cum Andrea Veſalio, ſed propter inconcoctam menſtruorum materiam ex cauſa inſufficientis Elixationis, ut verbis utar Ariſtotelis, coloris ſanguinei, aliquando ſubnigris, interdum etiã viridibus, & albis maculis tincta; id quod mihi etiã peritæ mulieres affirmãt. Hæc certè ſigna ſufficiunt, vt Molas à veris fœtibus diſtinguamus.

Cùm itaque Mola, quæ propter cruditatem, ſeu inconcoctionem, & defectum caloris concrevit, ſit inflexibilis ad tactum, & prorſus obdurata, informis, ſcabra ſanguinea, & ſub nigris
8 ductibus, & vibicibus, aut etiam verſicoloribus variegata; è contrà vero tota fœtus compago ad tactum mollis, ad aſpectum leuis, inteſtinorum colori perſimilis, & albi, vt cum Placerio adnotaui *Diſp. 1. ſect. 10. num. 5.* & figuræ ſit omnino orbicularis, & ovalis, inter vtramque diſcrimen eſt valdè ſenſibile, atque ideo facile diſcerni, dijudicarique ſubito poſſunt.

Siue igitur primis diebus, ſiue aliis inſequentibus intrà trigeſimum

trigeſimum,aut etiam quadrageſimum diem diſcernendum ſit, quicquid immaturè ab utero effuſum eſt, ſive grani hordeacei, aut minoris phaſeli; ſivè maioris formicæ; aut nucis avellanæ, ſive apis, aut grandioris muſcæ, ſive etiam minimi digiti magnitudinem exæquet, hujuſmodi enim metaphoris Auctores recentem fœtum metiuntur, hanc eſſe regulam ſtatuo; vt quando internus homunculus, ob ſui teneritudinem mēbranas nequivit abrumpere, & ſe ipſum prodere,ſi involucrum illud effuſum, appareat membrana circumdatum, quæ ſit ſubalbi, ſeu cineritij caloris, ſimilis inteſtinis,figuræ ovalis,& quæ digito tacta molleſcat, & cedat, quia peritorum obſervationes, & documenta, veri fœtus notas eſſe conteſtantur, tunc prudenti iudicio pronunciandum eſt fœtum eſſe, non Molam. Et 9
quia hoc prudens iudicium morali cum certitudine coniunctumeſt,de ſubiecto ſenſibili,& digito demonſtrabili,atque ideò de ſubiecto Sacramenti Baptiſmi capaci, iam conſtat, quia ex huiuſmodi ſignis cognoſcimus fœtum eſſe talem,vt in eo prima rudimenta vitæ intus exiſtant.

Si verò illud, quòd ex vtero mulieris abortientis egreſſum 10
eſt,ſit caro informis, nigris venis, & ſanguineis intexta, ad aſpectum ſcabra, ad tactum dura, vel etiam vario colore infecta, procul dubio Molam eſſe, & fruſtraneam genituram,non fœtum iudicabimus, & nullatenus baptizari oportet: & multò magis, ſi ex utero ſanguinis grumi, ſeù caruncułæ exierint, Molas eſſe non fœtus humanos eſt aſſerendum,nam etiam hujuſmodi fruſtula carnis, & ſanguinis ad Molæ ſubſtantiam pertinere,indicauit *Hippocrates loc.cit.*& Molæ ſpeciem eſſe, cum Avicenna ſcripſit *Andr.Chriſt cap.29.*

Ad argumentum igitur dico, quod ſi ſupradictam regulam 11
explicent Parochi,eamque doceant mulieres etiam montanas, quas de materia, & forma Baptiſmi, alioquin oportet eſſe inſtructas, licet de iſtis ſine dubio ſintmagis incapaces, cum ſint à natura remotiora, illa verò ſigna ſint omnino naturalia, & ſenſibilia; ſequitur non eſſe valdè difficilè, atque ideo nec in iure impoſſibile, Molas à fœtibus dijudicare.

Quare ad Excellentiſſimum Dominum meum dico monen-

das esse omnes mulieres nuptas,& innuptas, jmo & quascunque personas, quæ in casu necessitatis priuatim Baptismum tenentur administrare, & Parochos posse uno verbo absque Medicorum consultatione prædicta signa,& notas ad utrumque fœtum, inquam, & molam, nec non ad alia excrementa dignoscenda inculcare, & ut veros fœtus sub conditione baptizent,admonere. Illud vero quod additur de sanguineis excrementis, nescio an secundum conscientiam ab aliquibus contra me obiiciatur. Si quidem obstetrices, quantumvis rudes,& imperitæ, nisi cæcutire voluerint, optime discernunt menstruum humorem ab humanis fœtibus.

SECTIO VIII.

Solvitur sextum Argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Animæ viales vegetativa & sensitiva in sententiâ S. Thomæ corrumpuntur quàm citissimè.*

2 *Et probatur experientia in præsenti allata à S.Doctore, vermiculorum,& ranarum.*

3 *Idem sentit Aristoteles dum dicit quod cum cadit semen viri in matricem &c. Creatur anima iussu Dei.*

NEc possum vllo pacto dissimulare,quòd exprobretur mihi, meæ propositionis fundamentum esse non solùm contrà doctrinam S. Thomæ, sed etiam Aristotelis, quatenùs hic *lib.2.de generat. Anim. c.3.* dicit, priùs tempore præcedere in humano fœtu animam vegetativam, huic deinde succedere sensitivam, cui post multum temporis advenit anima rationalis, forma hominis constitutiva. Nam loquens de humanis fœtibus, seu conceptibus in uteris mulierum existentibus dicit. *Ergò animatum in ijs habere vegetalem palam est, sensualem etiam; qua animal est tempore præcedenti recipi, & rationalem,*

quæ

qua homo certum eſt:non enim ſimul,& animal fit,& homo &c. Nam facile oſtenditur cum hac doctrina,quæ eſt de embryone, eamque S.Thomas amplectitur pluribus in locis, & præſertim *prima parte quæſt.*118. *art.* 2. *ad ſecundum*,meam propoſitionem non admodum repugnare. Quod ut oſtendam circumſcribo hic, interim Philoponi graviſſimi interpretis Ariſtotelis explicationem & aliorum quos adduxi *diſp.* 1. *ſect.* 3. *n.*12.qui omnes ſentiunt, Ariſtotelem eſſe intelligendum de operationibus, id eſt de vita in actu ſecundo; vt nimirum primo appareant in fætu operationes animæ vegetativæ, & deinde ſenſitivæ, & demum animæ rationalis, & admiſſa tanquam probabili S. Thomæ ſententia de embryoniſmo: dico cum eodem Doctore, animas illas vitales, vegetativam ſcilicet,& ſenſitivam, vtpote generatas non propter ſe in humano fætu, ſed vt ſint diſpoſitiones ad rationalem, interire quàm citiſſime: nam in cit. loc. non alia ratione probat hujuſmodi animarum vialium ſucceſſivam generationem 1
quàm experientia quorundam animalium, quæ ex putri generantur, dicens, *& hoc ad ſenſum apparet in animalibus ex putrefactione generatis.* At nihil in hoc genere ſenſibilius, & omnibus magis notum, quàm æſtivo tempore ſuper carnes, muſcarum contactu, horario temporis ſpatio vermiculos generari: item ranas guttis pluvialibus vix in terræ pulverem 2
cadentibus, mira celeritate ad multas myriades naſci, & ſubito gregatim aſſurgere, & exilire, in quorum animalium generatione, juxta S. Doctoris ſententiam, antequam ultima forma, nempe anima ſenſitiva, in tali ſpecie vermiculorum, vel ranarum educatur de potentia materiæ, debet præcedere primum prævia accidentalis diſpoſitio ad animam vegetativam de potentia materiæ educendam. Secundo ipſius animæ generatio. Tertio prævia diſpoſitio ad animam ſenſitivam vermis, vel ranæ, & tandem ipſius animæ ſenſitivæ generatio & tamen videmus quanta feſtinatione exurgant illico,& exiliant in ſolo hujuſmodi animalcula,ſtatim ac pluviales guttæ terrenum pulverem madefaciunt, ut pene videatur idem eſſe, ex aqua lutum fieri,& ranas naſci.

Quod

Quod autem hoc voluerit S. Doctor, dum exemplum adduxit animalium, quæ ex putri generantur, patet ex ijs, quæ ſcripſit *lib. 2. c. 89. contrà gen. verſ. nec eſt inconueniens, &c.* vbi reſpondens obiectioni contrà ſe factæ, de tam modica duratione duarum animarum in Embryone, ait, *nec eſt inconueniens ſi aliquid intermedium generatur, & ſtatim poſtmodùm interrumpitur, quia intermedia non habent ſpeciem completam, ſed ſunt, ut via ad ſpeciem, & ideò non generantur, ut permaneant, ſed ut per eas ad vltimum generatum perueniatur, &c.* & poſt pauca oſtendens, quòd de hujuſmodi duabus animabus loquebatur ait: *Anima igitur vegetabilis quæ primò ineſt, cum Embryo viuit vita plantæ, corrumpitur, & ſuccedit anima perfectior, quæ eſt nutritiva, & ſenſitiua ſimul, & tunc Embryo vivit vita animalis, hac autem corrupta ſuccedit anima rationalis, &c.* Conſtat igitur S. Thomæ ſententiam eſſe, quòd animæ viales, quàm citiſſimè, & ut ipſe loquitur, *ſtatim* intereant. Nec longe ab hac ſubita Embryonis corruptione abeſt Ariſtoteles quippe qui *lib. 2. de cauſ. proprietat. element. &* planetarum relatus à S. Thoma *opuſc. 28. artic. 5.* dicit, quod *cum cadit ſemen viri in matricem mulieris decoquitur in ea decoctione ferti, & fit fruſtum carnis, & creatur in anima iuſſu Dei, &c.*

3 Hic liber Ariſtotelis hodie non inuenitur inter eius opera, quæ recenſet Poſſeuinus *in Bibliotheca lib. 14. cap. 21.* & fortaſſe S. Thomas hæc verba tranſcripſit, ex quibuſdam libris Ariſtotelis, quos ipſe nondum in latinum conuerſos vidiſſe teſtatur *opuſc. 16. ſect. 1.* Vtitur hac auctoritate Ariſtotelis S. Thomas in allegato *opuſc. 28.* contra Platonem, qui dicebat animas rationales præexiſtere in quibuſdam ſtellis comparibus, & ex illis in corpora humana deſcendere.

Cùm igitur ex Ariſtotelis mente ſit, quòd ſtatim ac ſemen maris in matricem cadens decoctum eſt, ſiue ut Medici loquuntur fermentatũ, virtute caloris ſemini fœmineo permixtum, fiat fruſtum carnis, & in eo ſufficienter diſpoſito ad humanam formam recipiendam, hæc ibi à Deo creetur, plane ſequitur, quòd tam ex mente Ariſtotelis, quam S. Thomæ ſit, quòd in breuiſſimo tempore fiat Embryo, & formetur humanus conceptus, de quo probabiliter dubitari poteſt, quòd ab Anima rationali ſit informatus.

informatus, Quare nec in ſententia horum defendi poteſt eſſe expectandum tempus quadraginta dierum, ſed ſtatim ac ab utero per Abortum excutitur, & apparet eſſe humanum conceptum, in quo vt vidimus ſunt prima vitæ lineamenta eſſe ſub conditione baptizandum.

SECTIO IX.

Solvitur ſeptimum Argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia catholica non recuſat innouare quando exigit ita vtilitas, aut neceſſitas fidelium.*

2 *Ideo quorumdam hæreticorum Baptiſma iterandum eſſe decrevit anno* 325.

3 *Duas eſſe in Chriſto voluntates definivit anno* 649.

4 *Animas ſanctorum ſeparatas à corpore, ſi purgari non indigeant ſtatim deum videre intuitivè, declaravit anno* 1336.

5 *Iuſtificationem hominis fieri per gratiæ inhærentis infuſionem concilium Tridentinum declaravit anno* 1546.

6 *Communionem ſub utraque ſpecie laicis interdicit anno* 1567.

7 *Confeſſario abſenti per litteras confiteri, & ab eo abſolvi, quæ erat olim ſententia probabilis damnavit Clemens VIII. anno* 1602.

8 *Diſputabile olim erat an monſtrum eſſet baptizandum nunc Rituale Romanum ab anno* 1614. *ſub conditione ſi ſit homo ſtatuit eſſe baptizandum.*

MInus obſtat, quod ſeptimo loco opponitur, præſertim, quia Eccleſia ipſa in aliis ſimilibus caſibus exiſtimavit non eſſe attendendum, quando alioquin gloria Dei, & animarum ſalus pro quibus fundata eſt ipſa Eccleſia, & inſtitutæ ſunt omnia Sacramenta, poſtulent eſſe aliquid denuò ſtatuẽdũ. 1
Nam licèt *nihil eſſe innouandum in Eccleſia* dixerit olim S.

S Stephanus.

Stephanus primus Papa, *ſed quòd traditum eſt ſeruandum*, vt refert *S.Cyprianus Epiſt*.74. & alioquin ſupra probauerim in ſolutione ad primum, Baptiſma conferendum Abortiuis non eſſe novum in Eccleſia, ſed à principio Eccleſiæ introductum, & à SS.Patribus contrà Pelagium communiter aſſertum, tamen, ut vis huius argumenti appareat, quàm ſit inefficax & nullius ponderis, præter ea quæ *Diſput*.1.*ſect*.14. dixi, addo nunc aliquos ex pluribus caſibus, in quibus patet Eccleſiam vtilitate fidelium, vel neceſſitate ſuadente, nunquam hujuſmodi argumentum attendiſſe, tam in ijs, quæ de fide credenda ſunt, quàm in ijs, quæ opere ſunt adimplenda.

Et in primis anno 326. S. Siluester Papa definivit hæreticos Pauliniſtas, & Cataphryges redeuntes ad Eccleſiam eſſe baptizandos, ex eo quod in eorum baptiſmo vera forma non ſeruabatur, & tamen erant iam anni trecenti, & amplius, quod hujuſmodi decretum de Baptizandis Hæreticis nondum fuerat promulgatum.

II. Martinus Primus in Concilio Lateranenſi de anno 649. & Agato Papa in ſexta, & iterùm in ſeptima Synodo generali, duas in Chriſto eſſe voluntates definiuit, & tamen per annos elapſos ſexcentos, nunquam tale decretum fuerat in Eccleſia Dei propoſitum.

III. Benedictus duodecimus anno 1336. contrà plures Theologos animas Sanctorum poſt ſeparationem à corpore, ſi
4 purgatione non indigeant, ſtatim Deum intuitiue videre declarauit, & tamen in Eccleſia per annos 336. ſupra mille, nunquam fuerat ità definitum.

IV. Anno 1547. *Concilium Tridentinum Seſſ.6.de Iuſtificat.c.7.* dixit contra hæreticos, iuſtificationem hominis fieri per infu-
5 ſionem & veram inhærentiam Diuinæ gratiæ in Anima, quamvis iam eſſent elapſi anni 547. poſt mille, ante quos tale decretum non fuerat auditum in Eccleſia Dei.

V. Licet à principio Laici Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, ſub utraque ſpecie reciperent tamen Concilium Conſtantienſe ſeſſio. 13. anno 1414. & deinde quamvis Rex Galliarum, & Imperator contrà inſtarent,

&

& Concilium Tridentinum anno 1562.*ſeſſ.*21. *cap.*1. decreverunt ut tantùm ſub ſpecie panis communicarent, & pro lege voluerunt obſervari, ut ſub ſpecie vini impoſterum non communicarent laici quamvis per annos 1418. jam elapſos nunquam fuerat illis interdicta communio ſub utraque ſpecie. 6

Deinde diſputabant Theologi anno 1602. An liceret per literas confeſſario abſenti peccata Sacramentaliter confiteri, & ab eodem abſente abſolutionem conſequi? & probabilem olim fuiſſe partem affirmativam docet Suar. *tom.* 4. *in* 3. *p. diſput.* 19. *ſect.* 3. *n.* 1. Nihilominus Clemens VIII. eodem anno ſub die 20. Junij, non obſtante quod poſſet dici iam ſunt elapſi ab inſtitutione Sacramenti Confeſſionis anni plures, quam mille ſexcenti, & talis propoſitio nunquam fuit prohibita illam damnavit. Videatur Dian. *part.* 3. *tractat.* 3. *reſolut.* 7. 7

Diſputabile Olim erat ante annum 1614. quando poſt Henr. Gandau. & Sotum ſcribebat P. Comitolus anno 1609. an monſtrum natum ex viro, & muliere cunctis humanis membris inſtructum, præter caput eſſet baptizandum utrinque erant rationes dubitabiles; & pro negatiua erat caput ferinum, in quo reſident præcipua animæ rationalis organa; & pro parte affirmativa erat humanum pectus, in quo cor eſt primum, quod vivit. At vero Paulus V. in ſuo Rituali anno 1614. litem dirimens, mandat ſub conditione baptizari. Item ſi mater prægnans mortua fuerit fœtum cautè extrahi, & baptizari; non obſtante quod aliqui dicere potuiſſent; non eſſe innovandum, cum iam ſine huiuſmodi ritu Eccleſia ſtetiſſet per annos 1614.

Ergo ſimiliter non dedecet baptiſma Abortivis ſub conditione, quando homunculus eſt dubius adminiſtrari, quia his noviſſimis temporibus propter accuratas obſervationes Anatomicorum, & Philoſophorum, atque Medicorum ſententias prudenter de vitâ illorum dubitari poteſt, quia ita vtilitas, & neceſſitas poſtulat ne innumeræ fere animæ damnentur. Vide infra Diſp. 4. ſect. 11. n. 9. alios caſus. 8

SECTIO X.

Solvitur octavum argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Argumentum Theologicum explicatur.*
2 *Propositio de baptizandis fœtibus habet majorem probabilitatem quam multæ aliæ, quæ apud Authores circumferuntur tanquam probabiles.*
3 *Ponitur argumentum in forma in quo infertur Propositio tanquam conclusio, ex majore de fide & minore probabili.*
4 *Prima & secunda pars majoris est certa de fide.*
5 *Minorem esse intrinsece, & extrinsece probabilem ostenditur.*

QVòd vero hæc mea propositio non sit inter probabiles sententias recensenda, gratis dicitur, & sine aliquo rationis fundamento, quia cum ex duplici capite pendeat propositionis alicujus probabilitas, sive ab auctoritate, & dicitur locus ab extrinseco, sive à ratione, & dicitur ab intrinseco, nihil illi deest, quominus ex utroque habeat, quidquid requiritur: quod ut ostendam, liceat mihi aliquantulum cum
1 Theologis dialecticare. Si quidem omnes Theologi conveniunt illud esse argumentum Theologicum, in quo altera præmissarum est de Fide, & altera lumine naturali evidenter nota: & in hoc debemus omnes convenire, ut oportunè advertit *Cardinalis de Lugo de Fide Disput.* 20. *num.* 78. *&* 86. *Coninch. & Castro Palao*, & benè explicat *Suar. de Fide disp.* 19. *sect.* 2. *n.* 14. est enim argumentum Theologicum illud in quo infertur conclusio quæ non est adeo certa, sicuti est propositio de fide, cui tota ratio assentiendi est divinum testimonium; sed conclusio hujusmodi est certa ea certitudine, quæ post certitudinē Fidei, est immediatè major omni alia certitudine, & talis est sine dubio cōclusio, quæ infertur ex vna de Fide

de & altera de lumine naturali nota, propter illud Axioma, quod concluſiò ſequitur debiliorem partem; & ratio eſt, quia totum formale motivum aſſentiendi tali concluſioni, non eſt ſolum Divinum teſtimonium, ſed etiam naturalis euidentia, medium certius omni alia certitudine præter Divinum teſtimonium. Itaque non poteſt fortaſſe dici quod mea Propoſitio in hoc ſenſu ſit Theologica, cum minor, ex qua infertur, non ſit forſitan niſi probabilis. Quod ſi aliquando eſſet evidenter probabilis, ut ſæpè contingit, quòd propoſitio, quæ hodie eſt tantum probabilis, cras evadat evidenter probabilis; ſi nimirum, vel plerique, vel omnes, illam exiſtiment veram, ac proinde eius modalis fiat evidens, iam non dubito, quin concluſio talis argumenti theologici futura ſit in omni rigore theologica, tunc enim huic argumento conveniret definitio argumenti theologici, & illi propoſitioni definitio propoſitionis evidenter probabilis. Videatur *de Lugo cit. n. 86.*

Igitur negari non poteſt, quod prædicta Concluſio ex eo, quod inferatur ex una præmiſſa de fide, & altera probabili, ſi non habet certitudinem theologicam in illo rigore acceptã, & immediatè poſitam infrà certitudinem Fidei, non habeat ſaltem certitudinem immediatè poſitam, infrà theologicam certitudinem; ac proinde maiorem, quam ſit certitudo illarum concluſionum, quæ quotidie inferuntur, ex vtraque præmiſſa probabili, quales ſunt plures concluſiones Theologiæ moralis, quæ paſſim occurrunt. Si ergo his non denegatur probabilitas per locum ab intrinſeco, neque meæ propoſitioni eſt deneganda quæ ex maiori de Fide, & ex minori probabili infertur, ut patet in ſequenti ſyllogiſmo. 2

Omnes Infantes ab utero matris egreſſi, ſi dubium ſit, quod vivant anima rationali, baptizandi ſunt ſub conditione; ſed Abortiui quocumque tempore veniant ad lucem & in illis ſunt 3 prima humanæ vitæ lineamenta, ſunt Infantes recentes ab utero matris egreſſi, & dubium eſt, quod vivant anima rationali, ergo Abortiui quocumque tempore veniant ad lucem, & in illis ſunt prima lineamenta humanæ vitæ ſunt baptizandi ſub conditione.

Quod maior ſit de Fide certa, ſic oſtendo: diuidatur claritatis ergo in duas partes, quarum prima ſit. Omnes Infantes ab
4 utero matris egreſſi ſunt baptizandi: Secunda, ſi dubium ſit quod viuant anima rationali, baptizandi ſunt ſub conditione. Prima pars eſt reuelata in Sacra Scriptura *Matth. cap.28. num.19. Euntes ergo, docete omnes gentes baptizantes eos, &c. & Ioan.3. numero quinto. Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, &c.* nam idem eſt formaliter, ac dicere omnes homines baptizandi ſunt. Verum quia ſub hac uniuerſali propoſitione continentur multæ propoſitiones particulares, ſcilicet homines adulti, parvuli, & infantes, homines certi, ſeu qui humanam vitam certè vivunt, & homines dubij de quorum vita prudenter dubitatur: ideò omnes huiuſmodi propoſitiones directe, & formaliter ſunt revelatæ, eo modo quo communiter Theologi, vt videre eſt apud *Suar. de Fide diſput.3. ſect.11. num.5. & Cardinalem de Lugo diſput.1. num.318.* uſque *ad numerum* 330. docent propoſitiones ſingulares eſſe de Fide, licet ſolum in generali ſint in Sacra Sciptura revelatæ; quo etiam modo *Conc. Trident. ſect.5. ſub num.*4. contra hæreticos definivit expreſſe hanc primam partem maioris.

Quod vero ſecunda pars propter eandem rationem ſit reuelata ex dictis patet: & ideo Sacri Canones & Rituale Rom. loc. ſup. cit. hac ead. d. ſect.6. n.2.3.4. declararunt in caſu dubio
5 Baptiſmũ ſub conditione eſſe conferendum Ergo maior eſt de Fide quoad vtramq; partem. Minor iam ex allatis rationib. eſt probabilis. Ergo concluſio quæ ſequitur deteriorem partem, eſt
6 partim ex Diuino teſtimonio, & partim ex lumine naturali, quod reddit minorem probabilem, ergo erit in Theologia intrinſece probabilis, & vera concluſio Theologica.

Quod vero etiam extrinſece, & propter auctoritatem Doctorum ſit probabilis, facile ſuadetur, nam licet ante annum ab Incarnatione Domini 1658. quando ſub Editione Lugdunenſi, hanc propoſitionem primo publicavi, à nullo ex Auctoribus qui ſuas ſententias typis ediderunt, aut quos ego viderim, fuerit aſſerta nihilominus plures deinde amore veritatis, & ſalutis animarum zelo ducti, illam comprobarunt, eique ſponte

sponte subscripserunt & Magistros quadraginta tres numeratos habeo in Censuris, qui illam ornatissimis verbis illustrarunt, & nouissime R.P. Joan. de Cardenas Societatis Jesu in sua Christi Theologica part. 1. Disput. 14. tom. 1. cap. 3. me citato, & relatis Auctoribus, qui illam defendunt, dicit esse sententiam probabilem doctissimè, & solidissimè probatam à nostro P. Maximiliano Dezza Theologiæ Professore & eximio Verbi Dei Prædicatore.

SECTIO VLTIMA.

Solvitur nonum Argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Mors filij Dei tamquam medium ad finem minus principalem ordinata fuit, ad nostram salutem.*

2 *Non hominum salus ad Sacramenta, sed Sacramenta ad hominum salutem ordinantur.*

3 *Nulla est contra sacramentum Baptismi irreverentia, baptizare fœtus abortivos.*

4 *Deus nihil quod ad salutem hominum conduceret, existimavit sibi ignominiosum.*

5 *Non ergo indecens est baptizare abortivum mox ab utero ejectum, id quod congruo paradigmate confirmatur.*

VLtimum argumentum si quid probaret, probaret etiam fœtus abortivos Trimestres, Quadrimestres, &c. imò, & Octimestres, qui exeunt ad lucem immundo sanguine madidi ob reverentiam Sacramenti non esse baptizandos. Quod quam alienum sit à Christiana pietate, & obligatione nemo non videt.

Uerum, ut à priori, & à radice difficultatem convellam, adverto si animarum salutem æqua lance æstimare velimus, & intelligere quanti valeat, vel vnius animæ pretium, ad justissimam

ſimam Crucis ſtateram appendere debemus , & expendere. Nam licet præcipuus , & vltimus finis , quem Deus habuit, cum Filium ſuum Unigenitum morti tradidit , Divina gloria fuerit vere tamen finis minus principalis , & ſecundarius fuit
1 noſtrarum Animarum ſalus , & humani generis redemptio, quia *propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de Cælo* , & ut dicit , *Ioan.cap.3.16.ſic Deus dilexit mundum , vt Filium ſuum unigenitum daret , & Apocal.cap.1.5. Dilexit nos , & lavit nos à peccatis noſtris in ſanguine ſuo* , voluit ergo Deus *propter nimiam charitatem ſuam , qua dilexit ad Epheſ. cap. 2. 4.* tanquam medium ad finem ordinare mortem Unigeniti Filij, & precioſiſſimum ſanguinem ad noſtrarum Animarum ſalutem , nòn vero è contra Animas noſtras tanquam medium ad illius mortem & ſanguinem in Cruce effuſum honorandum referre. Et ideo non Animæ hominum propter Sacramento-
2 rum reverentiam,& honorem creatæ , ſed potius Sacramenta propter Animarum ſalutem fuerunt inſtituta. Nulla ergo erit irreverentia Sacramenti quando , ita exigente ſumma , & extrema animarum neceſſitate adminiſtrandum erit , baptiza-
3 re hujuſmodi Fœtus abortivos,licèt alioquin extra caſum talis neceſſitatis Sacramenta non eſſent adminiſtranda. Hinc eſt, quod ipſe Deus Dei Filius , qui in ſplendoribus Sanctorum ante Luciferum genitus , in ſtabulo naſci , & inter animalia collocari , non eſt dedignatus. Et *Ezechiel cap. 6. Vidi te* (inquit) *conculcatam in ſanguine tuo , & dixi tibi cum eſſes in*
4 *ſanguine tuo , vive , & Divus Theodorus Epiſcopus Ancyranus in Concilio Epheſino hom. de Nativitate Domini*, ut Græcorum inſcitiam reprehenderet , qui ſtultitiam exiſtimabant Crucem Chriſti , dicebat ? *Nihil horum , quæ ſalutaria ſunt homini iniuriam Deo facit.* Et rurſus *hom.in Natalem Saluatoris. Deus nihil ignominioſum ducit,quod humanam ſalutem conciliare natum eſt, &c.*

Non ergo indecens reputare debemus ad ſalutem Anima-
5 rum comparandam, quando de earum ſalute prudenter dubitamus , & periculum eſt in mora , Sacramentum Baptiſmi miniſtrare ſubiecto probabiliter capaci excrementitio licet

humore

humore conſperſo.Sed vt ſcrupuloſam hanc indecentiã exemplo vulgari peſtringam:Fingat animo quiſquis contra meam propoſitionem argumento prædicto opponitur,Infidelem aliquem Turcam, vel Maurum Chriſtiani hominis mancipium, jam factum,ſæpius à pio aliquo Cathechiſta,& Apoſtolicæ Sedis Miniſtro probato,ad Baptiſmum ſuſcipiendum, rogatum, ſed nunquam exoratum.Ecce ex improviſo dum Vrbem perambulat Turca labitur in ſterquilinium, in quo male ſeipſum volutans,iterũ,& iterum clamat,ut à viatoribus auxlium conſequatur,extrahatur,& ab imminente morte liberetur. Tandem neſcio quis ex tranſeuntibus illum extrahit,ſed ſemivivum, & pene animam exhalãtem.Statim adeſt pius ille Cathechiſta,& rogat,an tandem baptizari velit,& Animam mox à corpore egreſſuram ſalvare;miſer iſte nutibus,ut poteſt, & capite annuens baptiſmum petit,Quis non ſummæ impietatis,ne dicam ignorantiæ,aut ſi mavis,dementiæ ſcrupuloſum iſtum Cathechiſtam argueret, ſi Baptiſmum negaret,eo quod indecorum, & indecens reputaret homini adeo turpiter ſtercorato,Baptiſmi lavacrum miniſtrare, & ob reuerentiam Sacramenti æternæ damnationi perditum illum exponere, quando prudenter dubitare poſſet illum non eſſe ita ſufficienter diſpoſitum, ut ſaltem baptiſmo flaminis ſalvari poſſet? Ergo ſimiliter, & multo magis in caſu noſtro.

Et hęc dixiſſe ſufficiat pro ſolutione eorũ quæ in contrariũ objecta fuiſſe præmeditatus ſum. Quibus addo me prædicta omnia intelligere de illis tantum fœtibus, in quibus ita apparent prima humanæ vitæ lineamenta, ut ſubjectum baptizandum ſit omnino ſenſibile,& homo dubius ſub conditione baptizandus, ſit ſenſibiliter talis. Quia ita Reverendiſſimus Pater Uincentius Fanus Ordinis Prædicatorum Magiſter, & S. Indicis Congregationis Secretarius, & Eminentiſſ. Card. ſentire me,& ſcribere præcipiunt. Ideo cenſeant Uiri Docti quorum prudentiſſimo Judicio,& præſertim Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cenſuræ omnia ſubjecta eſſe volo.

Finis Secundæ Diſputationis:

T DE

DE MINISTRANDO BAPTISMATE SVB CONDITIONE HVMANIS FOETIBVS ABORTIVIS, Disputatio Tertia.

INDICVLVS SECTIONVM

SECTIO I. *PROPONITVR in argumento Theologico præcedentis disputationis compendium, seu principale Authoris consilium, & ostenditur, quam sit cum argumento ex Immaculata Conceptione desumptum, connexum.*

II. *Præsentem disputationem in Alexandrina Constitutione fundari.*

III. *Tempus, quo SS. Virgo fuit in utero S. Annæ fuit omnino naturale & iuxta naturæ leges ordinatum.*

IV. *Ad naturalem uteri gestationem satis esse tempus dierum 275. ex Hippocratis doctrina probatur.*

Digressio circa textum Hippocratis, quod ante septimam diem vivat humanus fœtus in utero.

V. *A quo tempore sint inchoandi menses, quibus fœtus in utero gestantur.*

V I.

VI. *Humanum fætum primis diebus viuere, & contrarias ſententias vel eſſe contra medicorum regulas, vel prohibitas ex Alexandrina Conſtitutione probatur.*

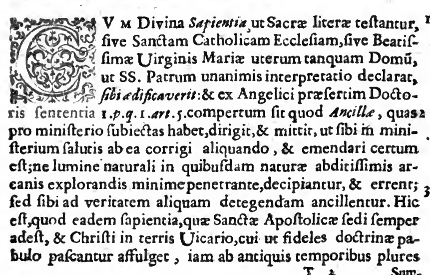
VII. *Proponitur argumentum cuiuſdam recentioris contra Immaculatam Conceptionem ex die 8. Decembris, deſumptum.*

VIII. *Soluitur ſupradictum argumentum, & confirmatur, quod fætus humanus vivat primis diebus.*

PRÆLOQVIVM.

SVMMARIVM.

1 *Vterus Virginis Domus Divinæ Sapientiæ.*
2 *Scientiæ naturales Ancillæ Divinæ Sapientiæ.*
3 *Corriguntur ab ipſa.*
4 *Declaratio Sum. Pontificis de Immaculata Deiparæ Conceptione.*
5 *Lumen affert dubitationi de prima humani fætus animatione.*

CVM Divina *Sapientia* ut Sacræ literæ teſtantur, 1
ſive Sanctam Catholicam Eccleſiam, ſive Beatiſſimæ Virginis Mariæ uterum tanquam Domũ, ut SS. Patrum unanimis interpretatio declarat, *ſibi ædificaverit*: & ex Angelici præſertim Doctoris ſententia 1.*p.q.*1.*art.*5. compertum ſit quod *Ancillæ*, quas 2
pro miniſterio ſubiectas habet, dirigit, & mittit, ut ſibi in miniſterium ſalutis ab ea corrigi aliquando, & emendari certum eſt; ne lumine naturali in quibuſdam naturæ abditiſſimis arcanis explorandis minime penetrante, decipiantur, & errent; 3
ſed ſibi ad veritatem aliquam detegendam ancillentur. Hic eſt, quod eadem ſapientia, quæ Sanctæ Apoſtolicæ ſedi ſemper adeſt, & Chriſti in terris Vicario, cui ut fideles doctrinæ pabulo paſcantur affulget, iam ab antiquis temporibus plures

Sum.Pontifices illuminauerit,vt Deiparæ Uirginis Immaculatam Conceptionem, ſi non tanquam articulum fidei hucuſque
4 definierint, certè tanquam opinionem, & ſententiam adeo piam & certam moraliter propoſuerint,ut fere omnes Doctorum Academiæ, omneſque Chriſtiani Orbis Eccleſiæ, illam non ſolùm libentiſſime admiſerint,ſed fouendam, & ſartam tectam defendendam ultro ſuſceperint.

5 Uerum quia fæl.record. Alexander Papa VII.in ſua,hac de re edita nuper Conſtitutione, nimirum, Divina illa ſapientia dictante, de hac Jmmaculata Beatiſſimæ Uirginis Conceptione,eiuſque feſto,ita decernit, eſſe ab omnibus Chriſti fidelibus,ſententia,voce,& ſcripto ſentiendum, ut non modicum, exinde lumen ſcientiis quibuſdam naturalibus, Philoſophiæ ſcilicet,& medicinæ impartiatur; hæ namque de primo tempore,quo humani fœtus animantur obſcurè non minus,quam dubiæ philoſophantur; Jdeo ego, qui iam de hoc argumento primam Diſputationem inſtitueram, hanc tertiam ſuperaddere neceſſarium exiſtimavi,ut quam vera,quam firma,& quam probata ſit illa ſententia, quæ aſſerit primis diebus in humanis fœtibus rationalem Animam exiſtere,luculentius appareat.

Legat igitur curioſus quiſque ſequentes ſectiones, in quibus, ſi quid ad rem dictum eſſe,quod ad Animas Abortivorum Sacra Baptiſmatis unda lavandas, & ſalvandas conducat, deprehenderit, illud mecum Almæ Sapientiæ Matri Mariæ acceptum referat, de cuius ſtillicidiis Eccleſiæ campum germinaturum iam primo fueram auſpicatus; ſi quid vero minus benè à me dictum invenerit, mihi adſcribat, & tanquam homini involuntariè erranti, pro ſua benignitate indulgeat.

SECTIO I.

Proponitur in argumento Theologico compendium præcedentis Diſputationis; ſeu principale Authoris conſilium,& oſtenditur quàm ſit connexum cum argumento ex Immaculata Conceptione deſumpto.

SVMMARIVM.

1 *In varios ſenſus, eoſque contrarios interpretata fuit mens Authoris.*
2 *Immeritò Traducianus fuit creditus Author.*
3 *Anima non eſt in materia ſeminis,niſi huius forma corrupta.*
4 *Varias Authorum ſententias Author confirmavit,non ut omnes probaret, ſed ut ex omnibus vitam dubiam Abortivorum inferret.*
5 *Proponitur in argumento theologico compendium totius concluſionis.*
6 *Parvuli recentes ab vtero matris baptizandi ſunt.*
7 *Propoſitio conditionalis ſub genere propoſitionis in materia contingente,continetur.*
8 *Ritus ab Eccleſia probati non ſunt mutandi.*
9 *Vel conditionaliter,vel abſolute eſſe miniſtrandum Baptiſma eſt de fide.*
10 *Quia propoſitio illa conditionalis eſt formaliter revelata.*
11 *Argumentum theologicum ex una de Fide, & ex altera euidente, euidenter infert.*
12 *Minor non eſt ſimpex propoſitio,ſed modalis.*
13 *Propoſitio probabilis quomodo ſit evidens.*
14 *Diſtinguuntur iſta duo;propoſitio probabilis, & evidenter probabilis.*

15 *Argumentum supradictum, & eius conclusio est Theologica.*

QVamvis aliqui non defuerint Viri doctissimi, inter quos sane fuit Rheuerendiss. D. T. Mercier Doctor, Theologus, & antiquus Rector Vniversitatis Remensis, qui existimaverint,
1 vitam Abortivorum in prima Disput. tanquam dubiam primis diebus propositam, & explicatam, me ita probasse, ut ipsa propositio veritatis potius, quam dubij nomen sibi comparauerit; attamen plures alij fuerunt, qui minus vere meam hujusmodi intentionem interpretantes, in varios sensus, eosque à me alienos distraxerunt. Aliqui enim crediderunt, me certo certius existimasse, primis diebus Animam rationalem esse in fœtu; Alij & non indocti, quod sententiarum Pemplij, Menæ, Garziæ, Martiani, Fieni, Mirindoli, Sennerti, & aliorum quas recensui, me patronum fecerunt, & defensorem: Sed iniuste: cum enim ex illis aliqui statim à suscepto semine adesse Animam rationalem; alij post horas septem; alij in fine secundæ diei; Alij tertia die; Alij ante septimam; & alij non nisi post septimam, & deinceps usque ad trigesimam, & quadragesimam, adesse in fœtu Animam rationalem contendant, constat, inter sese, pugnantes habere sententias, & impossibile mihi fuisse vni adhærere, quin alias reprobarem. Imò disertis verbis in fine *sect.* 8. dixi me sententias illas nolle probare, sed solùm tanquam probabiles referre: Et multò minus illorum errori adhærere potui, qui censuerunt Animam rationalem traduci cum semine: Nihil enim magis abhorrui, quam animam rationalem seminatam, & cum semine traductam asserere, ut constat tam ex iis, quæ *sect.* 3, *d. Disp.* 1. *à n.* 5. de fide tenenda esse prænotavit; inter quæ primum locum habet, animam rationalem non educi de potentia materiæ, sed ex nihilo a Deo creari; quam ex iis, quæ *à n.* 9. & deinceps, cum communi sententia de eadem veritate prosequutus sum, quod pariter tenuerunt Authores qui ante
3 me scripserunt; non enim voluerunt Animam esse in semine, sed quod semine per dispositionem ad animam rationalem proxime præparato, ipsum desinat per corruptionem formæ seminis; & incipiat per creationem Animæ, corpus illud esse animatum;

tum: Ita ut primum non eſſe ſeminis, ſit primum eſſe Animæ rationalis in corpore, quod tunc fœtus humanus proprie nominatur. Et id iuxta communem, & vulgarem ſententiam de rerum permanentium deſitione, & inceptione apud Averſ. *tom. 1r. philoſoph. quæſt.* 30. *ſect.* 2. & alios.

Jllud verò emolumenti, ex tot variis Authorum ſententiis referre ſtudui, quod cum ſingulas recenſerem, confirmare illas curaverim; tum ex aliquibus ſacrarum literarum teſtimoniis, tum ex dictis SS. Patrum, & Philoſophiæ rationibus; non quidem ut illas meas facerem, cum, ut dixi, eſſet impoſſibile; ſed quia, cum omnes in anticipatam fœtus humani animationem conſpirent, exiſtimavi me magis inferre poſſe, quod ſtatim ac ſemen eſt in vtero receptum, & fermentatum, nullum poſſit aſſignari tempus uſque ad trigeſimam, vel quadrageſimam diem, in quo certe poſſit affirmari, fœtum humanum non eſſe animatum vita rationali; ac proinde, omne illud tempus eſſe dubium, & prudenter tunc dubitari poſſe in ovo illo, ſeu tunicarum involucro, eſſe hominem ſub conditione ſaltem baptizandum. 4

Quare, ne in poſterum amplius lateat, quid ego *in prima diſput.* ſenſerim, operæ pretium duxi, illius veluti Epitomen ob oculos proponere, & mearum rationum progreſſum, ſtylo ſeveriori, & argumento ad formam ſcholaſticam compreſſo, exhibere; ut etiam cunctis pateat, quàm proprie, & quàm vere concluſio illata de baptiſmo Abortiuorum ad Theologiæ ſcholam, tanquam vera concluſio theologica pertineat. Argumentum eſt, non quidem ad menſuram epiſtolæ, quam poſt hæc ſcripta dedit ad me Illuſtriſſimus Caramuel, ſed magis extenſum, illud tamen idem, ut ſequitur. 5

Parvuli recentes ab vtero matris baptizandi ſunt; & ſi probabile eſt, quod vivant Anima rationali baptizandi ſunt; ſub conditione.

Sed Abortiui fœtus poſt aliquot horas, vel ſtatim à concepto & fermentato ſemine; quod vivant Anima rationali, probabile eſt.

Ergo baptizandi ſunt ſub conditione.

Maiorem diuido in duas partes: quarum prima eſt Propoſitio ſimplex. *Parvuli recentes ab vtero matris baptizandi ſunt*: Hæc

eſt

est definita de fide contra Hæreticos in Trident. *sess.5. sub n.4.* Secundam partem, in qua dicitur, *& si probabile est, quod vivant*
6 *anima rationali, baptizandi sunt sub conditione*, Probo esse formaliter, in confuso tamen, & implicite contentam sub illis Christi Domini verbis generalibus Matth. *c.28. Euntes ergo, docete omnes gentes, baptizantes eos, &c.* Nam vt Logica docet, & patet evidenter, sub genere propositionis in materia contingente, qualis est hæc Euangelica propositio: *Omnes gentes baptizandæ sunt*: continentur duæ propositiones; altera est absoluta; & altera,
7 conditionalis: Et quod conditionalis sit sub Euangelica illa admonitione. *Baptizantes eos, &c.* patet etiam ex Ecclesiæ praxi, in Rituali Romano Pauli V. in quo sub titulo *De baptizandis parvulis: vers. Nemo &c.* Dicitur, si Infans adhuc in vtero matris clausus, membrum aliquod, præter caput emiserit, propter periculum imminens baptizetur, quod si natus vixerit, erit sub conditione baptizandus: Et *vers. si mater, &c.* pariter de infantibus expositis, idem statuitur, ut nimirum sub conditione baptizentur, si re diligenter inuestigata, de eorum baptismo non constet; & similiter *vers. Monstrum. &c.* si dubitetur ex forma exteriori, an monstrum sit homo, præcipitur, ut sub conditione, si est homo, baptizetur, & in Rubrica *De ordine Baptizandi*, dicitur, quod si dubitetur, an infans fuerit baptizatus, baptizetur sub conditione, si non est baptizatus.

Quia verò Ritus Catholicæ Ecclesiæ receptos, approba-
8 tos, & in Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, nefas est immutare; ut contra Hæreticos statuit Trident. *sess.7. can.13.* duo mihi sunt certissima: nimirum, primo, baptismi collationem sub conditione, esse ritum ab Ecclesia approbatum; & secundo per legitimam Ecclesiæ
9 Catholicæ approbationem contineri sub illis verbis, *Baptizantes eos, &c.* ex quibus habemus institutionem, & vsum huius sacramenti.

Admissa igitur hujusmodi legitima interpretatione, quod per illa verba *baptizantes eos*, significetur formaliter, tam absoluta, quàm conditionata Baptismi collatio; plane sequitur, etiam secundam partem illius Maioris esse de fide certam, & propter Diuinum

Diuinum teſtimonium ab Eccleſia interpretatum, & propoſi-
tum, eſſe credendam. Confirmatur, quia propoſitio particularis
ſpecifica, nempe conditionalis, ſub illa uniuerſali, quod infantes
recentes ab utero matris ſint baptizandi, eſt de fide; quia forma-
liter eſt revelata: ut cum communi Theologorum docent Suar. 10
*de fid. diſp. 2. ſect. 6. n. 6. & diſp. 3. ſect. 11. n. 5. & Card. de Lugo diſp.
3. n. 66. & 69.*

Minor eſt concluſio probabiliter illata, ex præmiſſis in
ſcientia Medicinæ aſſumptis, & probatis, partim ex philoſo-
phia, & partim ex diligentiſſimis Anatomicorum ſententiis à
me *diſp. prima ſect. 6. 7. & 8. relatis in 6. 7. 8. & 9.* modo expli-
candi humanam generationem; *& in ſect. 15. diſp. 3* iterum ex
auctoritate Ariſtotelis, Galeni, & rationibus, eadem conclu-
ſio confirmatur; & quamvis iſta propoſitio ſimplex. *Aborti-
vi fœtus poſt aliquot horas, vel ſtatim à concepto ſemine vivunt
Anima rationali*, non excedat evidentiam probabilem; cum
non inferatur demonſtrativè, ſed tantùm ex probabilibus; &
hæc evidentia non ſufficiat, vt argumentum ſit theologicum; 11
ex eo quod omnes conveniunt, ut advertit *Card de Lugo d. n.
86.* quod illud ſit argumentum theologicum, cuius una præmiſ-
ſarum eſt de fide, altera eſt naturali lumine evidens, & con-
cluſio evidenter infertur; Attamen quia minor propoſitio ſu-
pradicti argumenti non eſt illa ſola propoſitio ſimplex, ſed al-
tera propoſitio modalis nihil illi deeſſe videtur, ut argumen- 12
tum ſit verè theologicum.

Nam vt rectè *Illuſtriſ. D. meus Epiſcopus Caramuel advertit
tum in Theologia fundamentali n. 482. tum in ſecunda cit. epiſt.* &
latè etiam probat *Em. de Lugo de fide diſput. 20. ſect. 3. num. 86.*
aliud eſt propoſitionem aliquam eſſe veram probabiliter, &
aliud eſt eſſe evidenter probabilem. Illa enim eſt propoſitio
ſimplex, in qua de aliquo ſubiecto affirmatur, vel negatur
ſimpliciter aliquod prædicatum; vt iſta propoſitio. *Fœtus Abor-
tivus primis diebus eſt vivus Anima rationali*; Prædicatur enim
ſimpliciter in ea, vita rationalis, de hoc ſubjecto, *fœtus abor-
tivus primis diebus, &c.* At verò ſi de iſta tota propoſitione
aſſumpta pro ſubjecto, prædicetur evidentia moralis. ideſt

iudicium rationis ex authoritate omnium, aut fere omnium iam non est propositio simplex, sed modalis: Prædicatur enim de illa modus, quo iudicatur esse vera nimirum evidentia probabilis; Cum enim evidentia nihil aliud sit, quàm videntia, seu visio obiecti, quæ ita determinat intellectum, ut prudenter non possit sine temeritate oppositum iudicare, licet physice possit tale obiectum non esse verum: V. G. Romam esse, & Imperium Peruanum, est ita evidens, quia omnes admittunt, vel plerique; ut iam non possit prudenter dubitari, quod existant, cum iuxta regulas prudentiæ, incredibile sit omnino, tot homines conspirasse ad falso asserendam illorum existentiam, licet eorumdem hominum physica natura non ostendat, omnes illos non potuisse mentiri: videatur. *Oxied. in log. contrcu.* 10. *punct.* 2. *n.* 10. *& Card. de Lugo de fide disp.* 1. *sect.* 13. § 4. *num.* 312. Ita licet physicè ista propositio esset falsa: *Fœtus Abortivus primis diebus vivit anima rationali*; At quia in ista iam tot Authores consentiunt, & iudicant probabilem. illamque supponere videntur omnes Universitates, quæ Jmmaculatam Deiparæ Conceptionem defendunt; iam est evidens illius propositionis probabilitas, & ad argumentum theologicum satis, ut bene *Card. de Lugo n.* 86.

13 Et confirmatur, quia vt acutissime suo more *Illustrissimus Caramuel. advertit sub d. num.* 482. *Hæc propositio, materia habet actum entitativum*, est probabilis; hanc enim, & probat, & asserit vniversa Thomastarum schola; quamvis Scotistæ omnes falsam reputent. Sed si ex hac & ex modo fiat vna propositio modalis sic. *Materiam primam habere actum entitativum, est probabile*, iam ista modalis erit evidens, ita ut etiam illi, qui simplicem illam propositionem tenent, licet, si velint, possint tenere oppositam, tamen ab hac modali nequeant dissentire: si enim conveniamus assensum probabilem esse illum, qui
14 est cum formidine oppositi, quatenus, non ex evidenti terminorũ connexione determinatur intellectus ad illi assentiendum; sed ex aliqua gravi ratione; præsertim si accedat multorum Doctorum iudicium, & authoritas; constat ex illa simplici propositione, & ex modo, factam esse propositionem euidenter

evidenter probabilem ; Cui enim convenit definitio , evidens eſt convenire definitum. Eodem modo , cum hæc propoſitio. *Abortivi Fœtus poſt aliquas horas , vel ſtatim à concepto ſemine vivi ſunt Anima rationali* , ſit tantum probabilis, poteſt ab aliquibus negari, cum rationes , quibus innititur, non neceſſario convincant , vel determinent intellectum : Cæterum , qui iam videt , præter rationes , habere etiam tot virorum Doctiſſimorum cenſuram , & teſtimonium , imo in primariis Academiis , vt in Sorbonenſi , Uiennenſi , & aliis, publicè diſputatam , inventam , & judicatam fuiſſe Sacrarum literarum Authoritati, & rationum momentis innixam, & tanquam veram , & vtilem proclamatam ; quis prudenter dubitare poteſt , quin ſit probabilis , & quis illius probabilitatem ſine temeritate negabit ?

Jam ergo huic modali? *Abortivos fœtus poſt aliquas horas, vel ſtatim à concepto ſemine vivere anima rationali , eſt probabile,* Convenit evidenter , & ex definitione aſſenſus probabilis, tale prædicatum probabilitatis : hanc autem evidentiam ſive moralem, ſive probabilem appelles , parùm refert ; eſt enim quæſtio de nomine , cum certum ſit, in hac modali propoſitione probabilitatem eſſe reflexam, ut loquitur *Card de Lugo d.n.*86.& judicium eſſe circa probabilitatem , non circa veritatem illius propoſitionis ſimplicis.

Cum igitur argumentum ſupra factum habeat majorem 15 de fide certam , & minorem evidenter probabilem , & concluſionem evidenter illatam , ſequitur propter definitionem argumenti theologici cum omni proprietate eius concluſionem,& totum argumentum eſſe theologicum.

Hæc in veſtibulo huius ſecundæ Diſputationis dixiſſe volui vt iam mea intentio amplius neminem lateat.

SECTIO II.

Præsentem Disputationem in Alexandrina Constitutione fundari ostenditur.

SVMMARIVM.

1 *Proponitur argumentum pro Immaculata Conceptione ab eius festo deductum.*
2 *Adversarij solutionem afferunt, sed duobus falsis suppositis innixam.*
3 *Episcopus Crespius huiusmodi solutionem ad sanctissimum defert*
4 *Antiquiss. est consuetudo illud festum celebrandi die 8. Decemb.*
5 *Revelationibus particularibus comprobatur, Et tandem Constitutione Pontificia decernitur.*
6 *Hoc festum in d. Constitutione dicitur fuisse celebratum cultu nunquam immutato.*
7 *Innovantur, & extenduntur pœnæ contra transgressores.*
8 *Etiamsi transgressio sit indirecta.*
9 *Et libri, quibus festum huiusmodi in dubium revocatur, prohibentur.*

VAlidissimum argumẽtum Defensores Jmmaculatæ Conceptionis desumebant his ultimis temporibus, ex festo,
1 quod sub titulo Conceptionis celebrat Ecclesia Romana: hæc enim cum non celebret festa Sanctorum nisi obiectum ipsorum festi sit sanctum, inferebant conceptionem esse sanctam: & merito, vt notavit *P. Augustinus de Angelis in tract. de Im-*
2 *macul Concept. part. 2. art. 1.* Sed è contra qui piæ sententiæ aduersabantur responsionem, quasi novum Propugaculum excogitaverant; dicentes quod sicut Ecclesia in celebrando huiusmodi festo die 8 Decembris præscindit à vera die, qua talis Conceptio fuit, nam in generatione fœminarum fœtus non animatur,

animatur, niſi poſt 80. dies. Et ſic volebant conceptionem eſſe, celebrandam die 26. Februar. Ita cum in uno inſtanti morali, ſeu breviſſimo tempore, quod in tali feſtivitate Eccleſia veneratur, ſint duo inſtantia phyſica alterum, quo anima Deiparæ creatur, unitur corpori, & contrahit originale peccatum, vt ipſi ſentiunt: & alterum quo ſanctificatur, & liberatur à peccato: non conſiderat illud primum inſtans, ſed ab eo præſcindens, & ſolum ad ſecundum attendens, celebrat tale feſtum.

Sed revera hæc reſponſio nullius erat momenti, ad efficaciam ſupradicti argumenti infringendam. Duo ſiquidem, vt conſtat ſupponebant Adverſarij in hac ſolutione: quorum alterum ab aliquibus ex noſtris, & præcipuè ab Epiſcopo Creſpio, ut patet ex eius *Tropugn. Theol. diſp. 3. art. 3. n. 38.* ſpecie veri deceptis, admittebatur, tanquam verum & communiter receptum, nempe fœmineum fœtũ non eſſe animatum niſi poſt diem octogeſimum: huius autem ſuppoſiti falſitas conſtabit, ex infra dicendis *hac 3. diſp. ſect. 7. 8. & ex dictis ſupra diſp. 2. ſect. 4.* alterum vero, quod debuiſſent probare, erat, quod in hoc feſto celebratur inadequate illud inſtans morale, quatenus in eo, non primum, ſed ſolum ſecundum inſtans phyſicum ſanctificationis attenditur tanquam obiectum huius cultus.

Quare vtroque ſuppoſito negato facile machina diſſolvebatur, & corruebat. Verum quia primum ſuppoſitum de animatione fœtus fœminei credebatur facile à pluribus, & res eſt plena timoris amor, Amantes Immaculatam Conceptionem, timebant, ne, etiamſi nunquam prævaluiſſet ſententia affirmativa peccati, Adverſarij contenderent, aut feſtum Conceptionis transferendum eſſe verſus finem Februarij, ut aliquid ſaltem conſequerentur, aut certe ſtudium, & fervor fidelium erga huiuſmodi feſtum aliquo modo tepeſceret, fruſtraretur. Argumentum igitur Aduerſariorũ, quod anno præſertim 1661 circumferebatur quaſi triumphans, detulit ad SS. D. N. Alex. PP. VII. Ill. & Rev. D. Lud. Creſpius Ep. Placentinus, qui in cauſa Immaculatæ Conceptionis erat eo tempore in Romana Curia Orator pro Epiſcopis Hiſpaniarum, & pro ipſo Catholico Rege Philippo IV. Uerum Sanctiſſ. Pontifex, & Doctiſſ. Theologus

V 3 Alex.

Alex. VII. vbi primum audivit commentum hoc excogitatum ad effectum festivitatis huiusmodi pietatem, & studium frustrandi, Pio objecit Oratori meam primam Disputationem, in qua primum suppositum per totam, & præsertim *sect. 5. & 11.* rejicitur; & secundum suppositum *sect. 8. n. 3.* Et Episcopum Oratorem admonuit, ut legeret, & sententias probabiles expenderet. Legit Jllustriss. Præsul, & Sanctitati suæ retulit, vere non esse trepidandum, ubi non est timor præsertim si ab Apostolica Sede aliquid in favorem emanaret Immaculatæ Conceptionis; meæ nimirum Propositioni de Baptismate Abortivis, etiam primis diebus ministrando, firmiter adhærens: vt ex eius Epistola ad me deinde scripta, & quam inter Censuras supra positas recensui, indubitanter apparet.

Placuit Sanctissimo Pontifici responsum Illustriss. Episcopi Oratoris, & seriò animadvertens, secumque revolvens omnia adinvenit illa, ita piæ opinioni de Immaculata Conceptione ejusque solemnitati, ac festo, vt prius die 8. Decemb. celebrando, favere; vt in hunc scopum, & finem quasi lineæ in centrum, tenderent, & collimarent. Potuit fieri nimirum, quod doctiss. Theologus, & Pontifex consideraret in Concilio Basiliensi *anno* 1439. *sess.* 36. ex communi illorum Patrum testimonio, non quidem dogmaticè, quia jam à Romani Pontificis obedientia recesserant, sed historicè relatum fuisse, quod in Ecclesia Romana, & in aliis antiqua, & laudabilis fuit consuetudo celebrandi huiusmodi festum 6. Idus Decemb. licet Ecclesia Græ-
4 ca celebret illam die 9. Decembr. & pariter animadvertit deinde Sixtum IV. An. 1476. *in extrau. Cum præexcelsa*, & anno. 1483. *in extrau. Grave nimis de reliq. & vener. sanct.* huiusmodi festum approbasse. Attendit fortasse, quod Sancta Romana Ecclesia in officio illius diei quater repetit versiculum: *Conceptio est hodie S. Mariæ Virginis:* semel recitat responsorium *Hodie concepta est &c.* bis dicit Antiphonam *Conceptio est hodie &c.* Semel-
5 aliam, quæ dicit *Conceptionem hodiernam &c.* Atque ita solemniter, iteratisque assertionibus pronunciat, diem octavam esse illam, in qua SS. Virgo fuit sine peccato concepta; & forte etiam consideravit, quod huiusmodi Ecclesiæ vocibus, consonant tres illæ

illæ revelationes, quas S. Anſelmus Archiepiſcopus Cantuarienſis affert in Epiſtola ad Cœpiſcopos Angliæ; in quibus dicitur, SS. Virginem die 8. Decembr. fuiſſe conceptam, eiuſque Beatiſſimam Animam à Deo in corpore creatam, & infuſam; & quod illis alia ſimilis concordat quam habuit S. Chriſtina, vel alio nomine Oringa Monialis Auguſtiniana, & alia plurima, quæ me latent, animadvertens: tandem Conſtitutionem ad fauorem Immaculatæ Conceptionis publicari mandavit, quæ incipit: *Solicitudo omnium Eccleſiarum &c. ſub die* 8. *Decembris* 1661. in qua plura quidem pro Immaculata Conceptione & præſertim contra duorum inſtantium phyſicorum diſtinctionem, vnum & idem definit eſſe inſtans Conceptionis, & infuſionis Gratiæ: & alia decernit meæ de baptizandis Abortivis propoſitioni maximè ſuffragantia, quæ hic libet adnotare. 6

In primis declarans, quid ſit Conceptionem Deiparæ eſſe Immaculatam; & in quo ſenſu eius feſtum in Eccleſia Romana celebratur, ait: *Sane vetus eſt Chriſti fidelium erga eius Beatiſs. Matrem Virginem Mariam pietas ſentientium, eius Animam in primo inſtanti creationis, atque infuſionis in corpus, fuiſſe ſpeciali Dei gratia, & privilegio, intuitu meritorum Ieſu Chriſti eius filij humani generis Redemptoris, à macula peccati originalis præſervatam immunem; atque in hoc ſenſu, eius Conceptionis feſtivitatem ſolemni ritu colentium, & celebrantium, &c.*

Si ergo Conceptionem Deiparæ eſſe Immaculatam, nihil eſt aliud, quàm in uno, & eodem inſtanti creatam eius Animam fuiſſe & à peccato originali præſervatam; & in hoc ſenſu à fidelibus annua feſtiuitas eius celebratur, cum expreſſa declaratione ab Eccleſia pluries, ut vidimus repetita, quod illa dies recurrit, intra quam fuit illud inſtans; plane ſequitur, idem eſſe celebrari feſtum octaua die Decembris, ac intra illam diem fuiſſe illud inſtans.

Deinde ſecundo loco repetit, Feſtivitatem in Eccleſia Romana ſolemniter celebratam eſſe, & celebrari cultu nunquam aliqua mutatione variato, ſed illi feſtivitati exhibito ſecundum communem fidelium pietatem, & devotionem. At ex ſupra n. 4. 7

notatis

notatis consueverunt Fideles die 8. Decembris hoc celebrare, & ita nunquam Ecclesia Romana eius cultum immutauit, ideo subdit.

Nos considerantes, quod si Romana Ecclesia de intemeratæ semperque Virginis Mariæ Conceptione, festum solemniter celebrat, & speciale, ac proprium super hoc Officium olim ordinavit, iuxta piam, devotam, & laudabilem constitutionem, quæ à Sixto IV. prædecessore Nostro tunc emanavit; volentesque laudabili huic pietati, & deuotioni, & festo, ac cultui, secundum illum exhibito, in Ecclesia Romana, post ipsius cultus institutionem, nunquam immutato, Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum exemplo fauere: nec non tueri pietatem, & deuotionem hanc colendi, & celebrandi Beatissimam Virginem præueniente scilicet Spiritus sancti gratia, à peccato originali præseruatam, &c.

Postea præcipiens, ut huiusmodi festum celebretur, & cultus Conceptioni Marianæ secundum piam sententiam exhibeatur, innouans Decreta, & Constitutiones Sixti IV. Pauli V. & Gregor. XV imo, & pœnas, & censuras in illis contentas, extendens, ait.

8 *Constitutiones, & Decreta à Romanis Pontificibus Prædecessoribus Nostris, & præcipue à Sixto IV. Paulo V. & Gregorio XV. edita in fauorem sententiæ asserentis, animam B. Mariæ Virginis in sui creatione, & in corpus infusione, Spiritus sancti gratia donatam, & à peccato originali præseruatam fuisse; nec non in fauorem festi, & cultus Conceptioni eiusdem Virginis Deiparæ, secundum piam istam sententiam, ut præfertur exhibiti, innovamus, & sub censuris, & pœnis in eisdem Constitutionibus contentis, obseruari mandamus, &c.*

Deinde mandat, ne in Disputationem revocetur, non solum pia sententia; sed neque huiusmodi festum, directè, vel
9 indirectè, scripto, vel voce sub quocunque prætextu, vel occasione etiam argumenta contra illud afferendo, & insoluta relinquendo, aut quovis excogitabili modo differendo, aut interpretando; itaut fàvor, tam dictæ piæ sententiæ, quam festi frustretur, sub pœnis, & censuris in constitutionibus Sixti IV. contentis; Et ideò addit.

Hæc

Et insuper omnes, & singulos, qui præfatas Constitutiones seu Decreta, ita pergent interpretari, ut favorem per illas dictæ sententiæ, & festo, seu cultui secundum illam exhibito, frustrentur; vel qui hanc eandem sententiam, festum, seu cultum in disputationem revocare, aut contra ea quoquo modo directè, vel indirectè, aut sub quovis prætextu, etiam definibilitatis eius examinandæ, sive scripturam, aut Sanctos Patres, sive Doctores glossandi, vel interpretandi, denique alio quovis prætextu, seu occasione scripto, seu voce, loqui, concionari, tractare, disputare, contra ea quidquam determinando, aut asserendo, vel argumenta contra ea afferendo, & insoluta relinquendo, aut alio quovis excogitabili modo differendo, ausi fuerint; præter pœnas, & censuras in Constitutionibus Sixti IV. contentas, quibus illos subiacere volumus, & per consequens subiicimus, &c.

Tandem libros omnes, tam editos post Pauli V. decretum, quàm in posterum edendos, & omnes locutiones, conciones, 10 tractatus, & disputationes prohibet sub pænis, & censuris librorum prohibitorum; si in ipsis præfata, pia sententia, festum, seu cultus secundum illam exhibitus, in dubium reuocetur. ibi.

Ac libros, in quibus præfata sententia festum, seu cultus secundum illam in dubium revocatur, aut contra ea quomodocumque ut supra aliquid scribitur, aut legitur, seu locutiones, conciones, tractatus, & disputationes contra eadem continentur, post Pauli V. supra laudatum Decretum edita, aut in posterum quomodolibet edenda, prohibemus sub pœnis, & Censuris in Indice librorum prohibitorum contentis; & ipso facto absque alia declaratione, pro expressè prohibitis, haberi volumus, & mandamus, &c.

Vt autem clarius appareat, quantum favoris, & roboris accesserit, ex hac Alexandrina Constitutione, illi Philosophorum probabili sententiæ, quæ asserit, humanum fœtum primis diebus, esse anima rationali informatum, oportet ut duo seorsim examinemus. Primum est, an tempus, quo fœtus SS. Mariæ Virginis fuit in utero S. Annæ Genitricis, usque ad partum, fuerit solùm à natura, seu naturaliter à Deo ordinatum? Secundum, si fuit naturale; quid de ejusdem

Deiparæ prima Conceptione sit juxta Hippocratis, & Medicorum placita sentiendum: si enim inveniemus fuisse naturale, & iuxta communes naturæ, & medicinæ leges regulatum facile erit inferre, idem esse sentiendum de omnibus aliis.

SECTIO II.

Tempus quo SS. Virgo fuit in Vtero S. Annæ, fuit omnino naturale, & iuxta naturæ leges ordinatum.

SVMMARIVM.

1 *In Conceptione temporali Divini Verbi quid supernaturale fuerit, & quid naturale.*
2 *Verbi Incarnati gestatio in vtero, quo ad tempus novem mensium, fuit naturalis.*
3 *Tempus huius gestationis fuit ex D. Augustino dierum 276.*
4 *Quæ miracula fiunt, & sunt in rerum natura, habent omnem Naturalem perfectionem.*
5 *Tempus illud fuisse novem mensium, ratione, & congruentia probatur.*
6 *Quid in Deipara Conceptione fuerit supernaturale.*
7 *Quid vero fuerit naturale.*
8 *Gestatio Deiparæ in vtero S. Annæ fuit naturalis.*
9 *Conceptiones aliorum miraculo praventæ, quo ad tempus gestationis in vtero, fuerunt naturales.*
10 *Tempus gestationis, quo Deipara fuit in vtero S. Annæ fuit dierum 275. aut forte dierum 276.*

QVidquid *sect.8. primæ Disput.* de interuallo dierum, inter diem octavam Decembris Jmmaculatæ Uirginis Conceptioni, & diem octavam Septembris ejusdem Nativitati, dicatas

dicatas scripserim, vt Thomæ Fieni sententiam probabilem ostenderem, nunc magis acuratè, & dierum facta computatione, quam tunc neglexi, quia ad eum finem, non erat admodum necessaria investigandum est; ut ex inde pateat, quàm probabilis sit illa sententia, cui innititur minor propositio mei argumenti *supra sect. 1. n. 5.* allati de animatione fœtus humani primis diebus. Et primo loco præstabit, aliqua, vel breviter adnotare de activa Conceptione, qua ipsa Deipara Filium Dei concepit, & portavit in utero.

Notandum igitur primo cum *S. Thom. 3. part. quæst. 33. artic.* 40. & communi Theologorum sententia; quod licet in Jncarnatione Divini Uerbi quò ad corpus assumptum, fuerit supernaturalis totus concursus, ex parte principij activi, nimirum Spiritus sancti; & supernaturalis fuerit unio hypostatica eiusdem corporis, & animæ, quæ terminavit ad personam Divini Uerbi; & pariter supernaturale fuerit, quod in instanti facta sit ipsius corporis organizatio; tamen aliqua, quæ fuerunt a SS. Uirgine facta, ministrando materiam ex suis purissimis sanguinibus, & gestando divinissimum illum fœtum in utero à die 25. Martij, quà ex communi SS. Patrum, & antiquissima utriusque Ecclesiæ tam Latinæ, quam Græcæ consuetudine creditur facta Jncarnatio, usque ad 25. Decembris, qua Nativitas Christi Domini eadem certitudine celebratur, tam ab Ecclesia Latina, quàm à Græca, fuerunt naturalia, & secundum tempus à natura præscriptum; ita in sexta Synodo sub Agathone Pontifice celebrata, lectum fuit & approbatum ab universo illo Constantinopolitano Concilio ex Epistola Sophronij Patriarchæ Hierosolymitani, qui ita scribit de ipsius Uerbi Jncarnatione. *Simul quippe caro: Dei Verbi caro; simul caro animata rationalis; simul Dei verbi caro animata rationalis, &c.* Quibus verbis apertè fatetur, unionem carnis cum Uerbo, carnis cum Anima, & carnis animatæ cum eodem, fuisse simul & supernaturaliter factam; Deinde explicans quidquid fuerit naturale ait: *Ex inviolabili, & virginali sanguine Sanctæ, atque Immaculatæ virginis Mariæ verbum caro factum, est incarnatum, & veraciter homo, & in utero vir-*

gineo deportatus, tempus expleuit legitimi puerperij; & per singula naturalia, & peccatum non trahentia, nobis hominibus similis factus nostramque non dedignatus passibilem vilitatem, nascitur Deus, &c. Quid clarius dici poterat, ut explicaretur coram Concilio Beatissimam Uirginem naturalem legem de uteri gestatione plene, & perfecte obseruasse; etiamsi filius, quem gerebat in utero, esset super omnem naturam Deus ipse?

3 Sed audiamus D. Augustinum, qui, ut notauit etiam *Suarez in 3. part. tom. 2. disp. 12 sect. 4.* exactissime, quò ad dies hoc tempus computauit non solum ex propria sententia; sed etiam cum universali Eccle. sensu: Ipse enim *lib. 4. de Trinit. cap. 5.* post enumeratos dies 276. quibus in utero SS. Matris Christus moratus est, ait: *hic numerus complet nouem menses, & sex dies, qui tanquam decem menses parientibus fœminis computantur; non quia omnes ad sextum diem, post nonum mensem perueniunt; sed quia ipsa perfectio corporis Domini, tot diebus ad partus perducta comperitur; sicut à majoribus traditum, suscipiens Ecclesiæ custodit auctoritas. Octauo enim Calendas Aprilis conceptus creditur; natus autem traditur 8. Kal. Ianuarias. Ab illo ergo die, vsque ad istum computari ducenti septuaginta, & sex reperiuntur dies, &c.* Et hic non possum non admirari, quam accurate, & diligenter ingeniosissimus Doctor adverterit, & notaverit; hoc dierum spatium, non fuisse quidem commune aliis hominibus, sed esse illud, quo fortissimi, & validissimi fœtus solent à matribus in utero gestari, ut infra videbimus. Si enim aliquis fœtus fuit vnquam productus, in cuius formatione natura suam perfectionem explicauerit, hic sine dubio fuit, iuxta regulam *Chrysostomi hom. 21. in Io.* quem citat, & sequitur *S. Thom. 3. part. quæst. 44. artic. 3. ad 2. & quæst. 46. artic. 6.*

4 quod quæ miraculo fiunt, omnem perfectionem naturaliter possibilem consequuntur; sicut de vino quod conuertendo aquam in ipsum, produxit olim Christus in Cana Galileæ. *Io. 2.* adeo vt, admirans ille dixerit, contra consuetudinem factum esse, vt in fine convivij, propinaretur optimum. At nemo dicet in substantia, & in accidentibus, vinum illud fuisse supernaturale, licet supernaturaliter productum. Ita corpus

corpus Chriſti , licet modo ſupradicto fuerit ſupernaturaliter, id eſt inſtantaneè organizatum , & aſſumptum à Uerbo Divino , tamen quo ad tempus geſtationis in Vtero, fuit naturale, quamvis illa naturali perfectione attemperatum quam Dei Filium decuiſſe, ſentiunt communiter Theologi.

Et Damaſcenus lib.4. de fide. cap. 15. dixit quod *Conſueto tempore (nouem enim menſes expleuerat , ac decimum iam ingreſſus erat, cum in lucem prolatus eſt) ſua partui, lex conſtituit.*

Et Theorianus Author Græcus , *ex Bibliot. VV. PP. tom.* 11. in Dialogo contra Armenos , refert , Armenos aſſerere, quod nouem menſibus, & quinque diebus Chriſtus Dominus fuerit in Utero matris , Sed Armeni in numeratione dierum, vnum diem prætermiſerunt, forte quia vltimam diem, ſcilicet 25. Decembris non comprehenderunt; aut forte omiſerunt 25. Martij , quæ etiam debet includi ; cum ea die Uerbum Divinum, corpore iam organizato fuerit in utero matris.

Et quidem omnium temporum , & totius naturæ Dominus , & Rector , qui ideo noſtris vilitatibus , & naturæ legi voluit eſſe ſubiectus, & formam ſervi accipere , ut non ſolum omnes noſtras pænalites experiretur, ſed etiam vt hæreticos, qui dicturi erant , corpus non aſſumpſiſſe humanum , & communune cum noſtro , ſed Cæleſte vel phantaſticum, redargueret ; debuit quidem perfectiſſimum corpus aſſumere , pro dignitate perſonæ Diuinæ, ſed non adeo perfectum, vt naturalem legem excederet, & ſupra naturam eſſet humanam. Ergo etiam, quò ad tempus, quo permanere voluit in utero Matris , non debebat naturæ leges ſuperare ; & plus, aut minus, quam naturalis corporis humani ratio exigeret, in eo remorari

Jam vero ex hoc tempore natutali obſeruato à Chriſto Domino in menſibus Uteri materni, tanquam à re magis certa, & nota, & de qua SS. Patres locuti ſunt , & conueniunt ad tempus , quo corpus SS. Dei Matris fuit in Utero S. Annæ , à puncto Conceptionis Jmmaculatæ, uſque ad tempus natiuitatis, liceat inferre tanquam ad rem minus notam, & minus certam, quia de illa SS. Patres non ita expreſſe locuti ſunt.

Notandum igitur secundo in Conceptione Immaculatæ Matris Dei, non solùm fuit supernaturale, id quod iam pia do-
6 cet sententia, & omnes fere Christiani amplectuntur, & SS. D. N. Alexander PP. VII. in sua Constitutione declarat: Nimirum in eodem instanti, quo eius Anima creata, & vnita fuit, etiam fuit à peccato originali præseruata; sed præfuerunt etiam aliæ circumstantiæ supernaturales; Etenim ut docent gravissimi auctores *Niceph. lib. 7. cap. 3. Epiphanius orat. de laud. Virg. Damasc. lib. 4. de fide cap. 15. Andreas Hierosol. orat. de Christi Natiu. S. Hildefons. serm. de nat. Virg. S. Eustathius in Hexamer. S. Vinc. Fer. Serm. 2. de Natiuit. Pantal. Diacon. apud Metaphr. in fest. S. Michaëlis Arcang. Suarez in 3. part. tom. 2. disp. 2. sect. 1. & Novarin. umbr. Virgin. num.* 1207. 1208. 1209. 1218. 1219. 1220. Cum S. Anna eius Mater sterilis, & ipsa, & S. Ioachim Pater senes essent, & multis orationibus, lacrymis, eleemosinis, & jejuniis impetraverint à Deo, vt non obstante duplici impedimento, ætatis scilicet, & sterilitatis prolem haberent; & quidem per Angelum, ut plerique ex citatis Patribus asserunt, admoniti sint, quod filiam habituri essent, quæ Mater esset Filij Dei; patet, quod non sine miraculo concipere potuerunt, & generare. Et in hoc sensu accipiendum est, quod *Damasc. orat. pr. de Natiu.* dicebat, *Natura gratiæ fœtum antevertere minimè ausa est; Verum tantisper expectavit, donec gratia fructum suum produxisset, &c.* & ut notavit etiam *Suarez loc. cit. vers. dico secundo. &c.* eodem modo intelligendus est idem Damascenus, quando dicit ibidem, *Par erat, ut ad Dei Incarnationem inter per miracula muniretur, &c.*

Cæterùm supposito, quod præcesserint hujusmodi supernaturales præparationes; cætera, quæ successerunt, ex conventio-
7 ne matrimoniali Parentum, id est tam Conceptio B. Virginis in Vtero, quàm duratio, & perseverantia gestationis in Vtero, vsque ad legitimum tempus, naturalia fuerunt; Quod autem vere convenerint eius Genitores, ipsa Deipara S. Birgittæ revelavit *lib. 6. c. 55.* & citati Patres affirmant. Itaque ex hujusmodi congressu, juxta communem modum procreata est SS. Virgo, ut asserit *S. Epiphan. hæresi* 78. & 79. & docet fusè *Suarez d. disp. 7. sect. prima.*

Probatur

Probatur primo, quia ipſa etiam Deipara indiguit Redemptione; ergo deſcendit ex Adamo per ſeminalem propagationem: ideò in citata conſtitutione Alexandrina legimus hæc verba *Intuitu meritorum Ieſu Chriſti eius filij humani Generis Redemptoris à macula peccati originalis præſervatam fuiſſe &c.* ut patet ex notatis *ſect. prima n.6.* ſi ergo Conceptio Deiparæ fuit in modo, & in ſubſtantia naturalis; ergo etiam, & geſtatio in utero. 8

Secundo quia ſi Divini Uerbi SS. Corpuſculum, cujus Jncarnatio fuit omninò ſupernaturalis, quippe quæ non oppera hominis, ſed Spiritus Sancti virtute facta eſt, ſubiectum fuit naturali legi de geſtatione menſium in utero; multo magis naturalis conceptio eius Matris. 9

Tertio quia etiam in aliis conceptionibus, quæ prævio miraculo impetratæ ſunt, & in uteris, tum ſterilitate, tum ſenectute impeditis, operatæ, modo ordinario, & communi, per ſeminum commixtionem; menſes naturales fuerunt obſervati; Nam Anna Vxor Elcanæ, & Mater Samuelis, cum eſſet ſterilis, per orationes, lacrymas, & ſacerdotalem benedictionem impetravit à Deo, ut pareret Samuelem; & notat Sacra ſcriptura *lib. primo Regum cap.*20. quod concepit, & peperit *poſt circulum dierum*, ideſt ſeruato menſium numero naturali. Et de S. Eliſabeth. S. Io Baptiſtæ Genitrice, quæ erat ſterilis, & ſenex, Angelus ipſe menſes numerans, dicebat *Lucæ cap. primo: & hic menſis eſt ſextus illi, quæ vocatur ſterilis, & ipſa concepit filium in ſenectute ſua.* Et non prius natus eſt S. Io. Baptiſta, quàm ipſo Evangeliſta teſtante *impletum ſit tempus pariendi.*

Quarto quia ita mandavit Deus ſervari de filio ſuo, ut obſtrueretur Hæreticorum os loquentium iniqua; ſimili de cauſa in eius SS. Matris Conceptione ſervari oportebat; quia, ut S. Epiphanius notavit, Collyridiani Hæretici venturi erant, qui dicerent B. Virginem humanæ naturæ prorſus expertem.

Tempus autem, quo S. Anna Deiparam geſtavit in Vtero fuit, ni fallor, dierum 276. quot cum D. Auguſtino diximus fuiſſe illos, quibus ipſa Deipara geſtavit Filium Dei; Nam iuxta veriorem, & communiorem ſententiam, quam ſequuntur Recentio- 10

res,

res, & præsertim *Suarez tom.2.in 3.part.disp.21.sect.pr.vers.quæres 2 Barrad.in Evang.tom.1.lib.6.cap.7.* Si dicamus, B.Virginem peperisse Christum decimoquinto anno, iam expleto suæ ætatis, constat eiusdem B.Virginis Conceptionem passivam in visceribus S.Annæ, factam fuisse anno 16.labente ante Christi Nativitatem; Et sic anno bissextili; quo Februario dantur dies 29. Quia ergo ab octava die Decembris inclusive iuxta dicta supra n.4.& dicenda sect.seq.n.6.usque ad octavam Septembris, qua eius Natiuitas celebratur, sunt 9. menses; & ex istis, sex menses sunt, qui habent diem unum supra 30. duo vero qui 30. tantùm, & Februarius 29. conflatur summa dierum 276. At verò tempus, quo ipsa Dei Flium gestavit in utero à die 25.Martij inclusive ad 25.Decembris inclusive constat 9.mensibus, quorum 4. habent dies 30.integros, alij quinque 30.diebus addunt unam diem, resultat exactè idem dierum numerus 276. Verùm quia non est certum, quod anno Bissextili fuerit concepta B. Uirgo, cum non sit certum, quoto suæ ætatis anno Christum pepererit, parum refert, si dicamus, dies illos fuisse tantum 275.

His ita firmatis, & constitutis, superest, ut videamus, an Hippocrati, & Medicis præsertim, probetur hæc doctrina; quod nimirum fœtus heroum, seu illorum, qui sunt à natura sortiti perfectissimam temperiem, quorum fœtus ab Hippocrate dicuntur validissimi; naturali lege contenti sint hoc numero dierum; An verò minori tempore morentur in utero materno?

SECTIO IV.

Ad naturalem Vteri gestationem satis esse tempus 275. dierum ex Hippocratis doctrina probatur.

SVMMARIVM.

1 *Tempus gestandi vterum esse* 10.*mensium.*

2 *Menses lunares, seu Periodici, vel Critici, & menses solares, quot diebus constent.*

3 *Tempus*

3 *Tempus huiuſmodi ex Hippocrate eſt 9. menſium , & dierum* 10.
4 *Sunt qui velint eſſe dierum* , 310.
5 *Alij , vt Martianus dies* 280. *completos continere.*
6 *Et ideo Diuino Chriſti fœtui primos ſex dies defuiſſe, quia in primo inſtanti fuit miraculosè organizatus.*
7 *Errauit Martianus in enumerandis his diebus.*
8 *Refellitur Martianus ex ipſo communi modo loquendi.*
9 *Imo ex ipſa Hippocratis ſententia.*
10 *Fœtus Heroum , non repugnat Hippocrati naſci ante* 280. *diem.*
11 *Salomon inter Heroas numeratus , naſcitur die* 275. *vel* 276.
12 *Vita hominis in vtero iam formati ſeptem dierum eſt.*
13 *Hipocrates de lunaribus menſibus loquitur , quando* 10. *menſes ad perfectam pueri natiuitatem exigit.*
14 *Numerorum in abſtracto obſeruatio ſuperſtitioſa eſt, & Medico indigna ex Hippocrate.*
15 *Puer non moratur in Vtero vltra dies* 280.
16 *Si vlterius permaneat , in cauſa eſt vel vteri , vel ipſius pueri, infirmitas.*
17 *Ex vtero S. Annæ , & Virili virtute S. Ioachimo reſtituta, atque ex naturali perfectione Mariani fœtas concluditur tempus dierum* 275. *fuiſſe omnino naturale.*
18 *Corpus B. Virginis non potuit naturaliter præexiſtere eius Animæ, niſi forte iuxta ſententias Mirindoli, & Fieni à die* 4. *vel* 5. *Decembris.*

ET non ſufficere humano fœtui hunc numerum dierum, *Gellius lib.* 3 *cap.* 16. teſtatur eſſe Medicorum , & Philoſophorum illuſtrium famoſam ſententiam , ſed requirere decem menſes completos; Ait enim *poſtquam mulieris vterus conceperit ſemen , gigni hominem ſeptimo rarenter , nunquam octauo, ſæpe nono , ſæpenumero* 10. *menſe : eumque eſſe hominem gignendi ſummum finem , decem menſes non inceptos , ſed exactos , &c.* 1

Hæc ſententia ſi loquatur de menſibus lunaribus , quos Pe-

riodicos, ſeu Criticos Medici appellant, & conſtat diebus *27.hor.7.*43. 1/7. ut ex Keplero notavit *Ricciol. in Almageſto tom.*
2 *primo lib.4.cap.*19. *n.*1. Et in ſummam decem menſium redacti conſtituunt numerum dierum 273. hor. 1.11.m. 10. non longe abeſt à vero; & accedit doctrinæ Hippocratis, ut videbimus; ſi autem de menſibus ſolaribus, qui 30. diebus conſtantur; nimis exorbitat, eſt contra omnem experientiam, & repugnat regulis Medicorum, Nam Medici ſtatuunt, ex vera Hippocratis doctrina, menſem 10. inchoatum per aliquot ex primis diebus eſſe naturaliſſimum; & maxime tempeſtivum tempus geſtationis uteri. Ita probant *Nicolaus Nancelius ſect. 3. ſui Problem. Petr. de Peramat. lib. de homin. procreat. Mercurial.*
3 *lib.4.var.* & alij ex Hippocrate, qui *libr. de carn. partic.* 12. ita loquitur *nouem vero menſium. & decem dierum partus fit, & vivit, & habet ad hebdomadas numerum exactum, &c.*

Difficultas eſt an huiuſmodi dies, quos ex decimo menſe exigit humanus fœtus, ut maturus egrediatur ad lucem debeant eſſe triginta completi, an inchoati ſufficiant; ſeu quod idem eſt an decimus menſis neceſſario debeat eſſe completus?

Et quod debeant eſſe exacti 10. menſes aſſerunt *Hugo, & Bonaventura* apud Pinedam, qui heroicum, & perfectiſſimum partum dicunt exigere 9. menſes exactos poſt 40. dies præcedentes, & neceſſarios ad maſculini fœtus animationem;
4 atque ideo conſtituunt tempus dierum 310. adhæret illis citatus *Petrus de Peramato in tract. cui titulus, quid naturale, quidve miraculoſum in Conceptione Chriſti Domini fuerit; & Pineda in Salom. lib. primo cap.* 10. §. 7. *num.* 20. non repugnat; dum ait, Chriſtum Dominum non habuiſſe 40. dies illos prævios, ante animæ infuſionem: Nam in primo inſtanti conceptionis illius corpus, ut vidimus cum communi Theologorum fuit perfectè organizatum; ex quo infert Pineda, partum naturaliſſimum, & perfectiſſimum requirere 10. menſes integros ad conceptionem.

Ex Medicis plures idem conſtanter aſſerunt; inter quos
5 *Proſper Martian. comment. ad lib. de carn. partic.* 12. veneratus tanquam Hippocratis oraculum, quod heroici partus menſes, ſint

ſint ex diebus 280.completis : verba Hippocratis illo loco iam ſunt allata: ſed Hippocrates rationem reddit dicens : *Quatuor enim denarij hebdomadum dies ſunt ducenti, & octoginta: in denarium autem hebdomadum ſeptuaginta dies incurrunt, &c. Et in libr.de ſeptimeſtr. partu. part.* 3. loquens de perfectiſſimis fœtibus ait: *Qui ſeptem quadragentariis eduntur, decimeſtres nominantur propterea potiſſimum coaleſcunt, quoniam validiſſimi ſunt &c.* Cum autem quadragentaria, ſpatium ſit quadraginta dierum, ut ipſe Hippocrates initio huius libri ſemetipſum explicans, ait; Planè conſtat, tempus quo validiſſimi partus naſcuntur,peruenire neceſſario ad dies ducentos octoginta.

Jta hic Author firmiter exiſtimat, diem hanc ducenteſimam octogeſimam completæ quadragentariæ pertinere ad naturale tempus, quo perfectiſſimi partus geſtantur in vtero: Atque ideo totus eſt in hoc, ut conciliet tempus dierum 274. quo B. Virgo, ut ipſe ſibi fingit, Chriſtum portavit in utero, cum hac quam ipſe credit Hippocratis doctrina; At verò ut differentiam, quæ conſiſtit in ſex diebus, auferat, notat quod *in lib. de carnib. part.* 11. Hippocrates dicit. *Hominis vero ſpatium temporis ſeptem dierum eſt.* Et cum de illo abortivo die ſeptima excuſſo à fœmina ſaltatrice, in quo Hippocrates *lib. de nat.puer.* ſe deprehendiſſe refert prima vitæ rudimenta dicat; *hoc quidem ſemen ſex dierum ſpectavi, &c.* Jnfert Martianus, quod hujuſmodi ſex dierum ſpatio Chriſti fœtus non in- 6
diguit; ex eo quod in illo inſtanti quo uterus B. Uirginis Spiritus ſancti virtute concepit corpuſculum illud ſanctiſſimum ut iam diximus, fuit perfectè organizatum & ideo concludit, diebus tantum 274.Chriſtum fuiſſe in utero Matris,& ſolum ex cauſa miraculoſæ, & inſtantaneæ organizationis 280.non expleviſſe.

Uerum ſicut hic Auctor deceptus eſt in calculando ſpatio dierum 274. ita ſuſpicor, ipſum erraſſe in penetranda vera 7
Hippocratis intelligentia, quoad tempus, quo matres geſtant uterum. Et quidem erraſſe videtur in illo calculo, nam in menſibus Chriſto Domini, iam dixi cum D.Auguſtino inclu-

di 25.diem Martij; Et ratio eſt, quia Christi fætus, ut fatetur etiam Martianus, fuit in inſtanti aliquo illius diei formatus. Ergo intra illam diem vera fuit iſta propoſitio; corpus Christi eſt in utero matris. Quod autem includat etiam 25. Decembris patet, quia iuxta veriorem SS. Patrum ſententiam, & quam uuiverſalis Eccleſia recipit in Officio, & feſto Natiuitatis Domini, Chriſtus natus eſt poſt mediam noctem: terminum nimirum vigeſimæ quartæ diei illius menſis *vt Suarez* notat *tom. 2. in 3. part. diſp. 12. ſect. 4. verſ. vltimo*. Ergo vigeſimæ quintæ diei initio Chriſtus erat adhuc in utero matris: alioquin non poſſet dici natus vigeſima quinta die; & male Eccleſia eius natiuitatem tali die celebraret; quod non eſt dicendum, ſed potius erraſſe Martianum in calculo.

Quod autem textus ex Hippocrate allati, non probent, diem
8 ducenteſimam octogeſimam neceſſario pertinere ad menſes perfectiſſimi fœtus, conſtat evidentiſſime: Non enim in libro de carnibus dixit Hippocrates, menſe decimo completo, vel quarta ſeptimanarum decuria completa, exire fœtum in lucem; ſed ſolum, quod illi qui nono completo, & decimo menſe inchoato naſcuntur, vivunt. Quoniam habent numerum reſpondentem ad ſeptimanam: & ratio eſt, quia quando numeri ſignificant ſpatium aliquod temporis, ſeu durationis diviſibilis, ut eſt numerus novem, & decem menſium, vel decuria ſeptimanarum, non ſunt accipiendi completi, & exacti, ſed ſatis eſt, quod ſint inchoati; imo ſi completi intelligantur, faciunt ſenſum falſum. Sicut ſi quis dicatur natus decimo menſe quocumque die ex illis, quibus menſis ille componitur natus ſit, verum eſt; licet prima, vel vltima die naſcatur. At vero ſi exacta iam vltima, v.g. trigeſima die menſis completa: non poteſt dici natus decimo menſe, cum ſit natus poſt illam diem, & menſem completum, ac proinde intra vndecimum menſem.

Quod autem hæc intelligentia ſit ad mentem Hippocra-
9 tis patet, quoniam ipſe *libr. de ſeptim. partu partic.* 3. poſtquam dixit, quod partus ſeptimeſtres vivunt quidem, *ſed ex his* inquit, *pauci coaleſcunt*, *ſolidumque robur*, *& incrementum capiunt &c.* ſubdit, *tamen potiſsimum hi ſervantur, qui noni*

noni menſis exitu naſcuntur. At exitus noni menſis non attingit diem ducenteſimam octogeſimam. Et deinde ut doceat quinam ſint, qui validiores ſunt, ait, *Hique validius degunt qui plurimum ab octimeſtrium morbis abſunt, &c. Nam qui ſeptem quadragentariis eduntur, qui decimeſtres nominantur, propterea potiſſimum coaleſcunt, quoniam validiſſimi ſunt plurimumque abſunt à morbis eorum, qui per menſem octavum quadraginta dies malè habuerunt, &c.*

Conſtat igitur, illos fœtus ab Hippocrate deſcriptos, vocari decimeſtres, hoc eſt decimo menſe natos, licet decimus menſis non ſit expletus, & validiſſimos dici, qui ſeptimam quadragentariam attingunt, hoc eſt ad dies 280. accedunt, in quo menſe, ſi naſcantur validiſſimi ſunt, quia magis recedunt ab octavo menſe fœtibus morboſo. Et vulgatus Codex à Mercuriali tranſlatus, hoc idem clarius ſignificat, dum ait, *qui enim in ſeptem quadragenariis naſcuntur, decimeſtres appellati, &c.* ſed etiam qui ſexta quadragentaria completa naſcuntur, nati ſunt in ſeptem quadragentariis, licet diem ducenteſimum octogeſimum non attigerint. Atque ita interpretatur Hippocratem *Chriſtophorus Vega de art. meden d. lib. 3. ſect. 10. cap. 23.* Dum ait; *Non enim ſemper attingunt decimeſtres partus vltimam diem de ſeptem quadragenariis.*

Simili modo eſt intelligendus *Hippocrates lib. de carn.* dum ait, quod quatuor ſeptimanarum decuriæ dies ſunt 280. ſi enim decuriæ acciperentur completæ, ut credit Martianus, ſuperfluum eſſet, quod Hippocrates addit, dicens, *In denarium autem hebdommadum ſeptuaginta dies incurrunt, &c.* quibus ſignificat, ultimum denarium, ex quatuor non debere eſſe completum: Si enim tria prima ſint elapſa, hoc eſt tempus dierum 210. & inſuper ultimum denarium ita inchoatum, ut novem menſes ſolares compleri ſint, ideſt dies 270. additis præterea decem diebus, qui ad numerum 280. complendum requiruntur, iam fœtus, qui hoc tempore naſcitur habet numerum exactum ad hebdomadas, quia naſcitur in quarta ſeptimanarum decuria. Sed clarius ex Codice Vaticano traduxit Calvus ſic; *Quatuor enim ſeptimanarum decuriæ, dies ſeptuaginta, & ducenti ſunt*, ideſt dies 270 pertinent

tinent ad quartam decuriam iam inchoatam,licèt dies 280.non ſint exacti,ut imaginatur Martianus.

10 Deniquè expendamus rationem illius in allegato libro de ſeptimeſtri partu,& ex illa, quam ſit ab eius mente aliena, videbimus illa dierum 280. terminatio completa. Ratio illius eſt, quia partus nonimeſtres,& decimeſtres,quo magis recedunt ab octimeſtri, eo ſunt validiores, ſed quis non videat, quod ſi uteri virtus ſit aliquando major, vel etiam in fœtu iam formato, ſit activitas, & efficacia, ad vires ſibi per nutrimentum augendas, fieri poſſe, quod ſex aut quatuor diebus ante illam Martiani fatalem diem, eas vires acquiſierit, & fortè majores, quàm alius perfectus fœtus habebit die 280.cujus activitas,vel uteri virtus non ſit adeo valida? Ergo non repugnat Hippocrati,
11 quod ille fœtus ſit validiſſimus, qui nono menſe iam expleto ante diem ducenteſimam octogeſimam exactam naſcitur. Atque ideò Salomon, qui ſine dubio inter Heroas, & clariſſimos natos, eſt computandus, de ſe ipſo ſcripſit *Sap. cap. 7. 2. Decem menſium tempore coagulatus ſum in ſanguine, &c.* id eſt quinque diebus ſupra novem menſes exactos, ut Pineda notavit *lib. primo de reb. Salom. cap.* 10. §. 1. *num.* 3. Uel potius ſex diebus poſt novem menſes, ut Salomonem verum, etiam in huius temporis imitatione, Chriſtum repreſentaret.

Illud verò, quod ex eodem Hippocrate *lib. de carnib.* affer-
12 tur non probat: Nam Hippocratis verba,iuxta Calvi ex Codice Uaticano tranſlationem ſunt hæc. *Hominis vero ſpatium temporis in matris vulua,& locellis conformandi, ſeptem dies ſunt,&c.* Itaque non de tempore, quo fœtus incipit vivere procedunt, ſed quo figuratur,& conformatur, & ita ſentit *Fernel. lib. 7. de homin. procreat. cap.* 10. Et quidem quatuor argumenta, quibus deinde Hippocrates illam propoſitionem confirmat, non aliud probant; imo ſi recte expendantur, probant, fœtum vivere ante diem ſeptimam, ut videbimus in digreſſione poſt præſentem ſectionem.

Sed ſi Martianus dictis non atquieſcat, & adhuc exiſtimet, Hippocratem eſſe in illa ſententia, ut validiſſimi fœtus expletum illum numerum arcanum attingere debeant; advertendum

eſt

eſt cum *Valleſio in comment. ad lib.3. de morb. popul. ſect.3.* quod
quando Authores videntur dicere, quod huiuſmodi partus, quos
Valleſius communes vocat, decem menſium ſpatium exigant,
non novem; *Ita eſt* inquit, *profectò; quodammodo novem, & quo-* 13
*dammodo decem menſes ſunt, atque ita facilè componuntur Autho-
rum verba &c.* Et ratio eſt quia novem menſes ſunt menſes ſo-
lares 30. dierum; & decem menſes ſunt Lunares, qui ſecundum
Hippocratem 28. diebus conſtant, & Vega citatus *libro primo
cap.3, & lib.3. ſect.10. cap.23.* notat, quod quando Hippocrates
requirit ſpatium 10. menſium, menſes lunares intelligit: ſequi-
tur enim partus tempora menſtruorum.

Et quamvis Hippocrates decretorios dies, à quibus menſes
geſtandi uterum dicit eſſe regulandos, obſervari velit; At non
nimis ad hærendum numeris, more quorundam Philoſophorum
advertere debere Medicos monet, in libro de *morborum ſeptima-
nis*; His verbis. *Quod numerus ſeptimanus Palladi dicetur, cætera-* 14
*que portendat, poſſit, & faciat, quæ Philoſophi Mathematici, nume-
rariique de eo, & perquiſierunt, & tradiderunt, Medicorum non eſt
&c.* Et deindè; *nihil enim poteſt totis, & integris diebus ver[illegible] &
exactè numerari; Nam, nec anni, nec menſes totis, & integris dicim
verè, & exactè ſuaptè natura perficiuntur, &c.*

Quare ex dictis manifeſtum eſt, quod non eſt attendenda
dies ducenteſima octogeſima ex Hippocratis doctrina, tanquam
terminus præciſe neceſſarius pro perfectiſſimo partu, ſed ex
ipſius Hippocratis, & Medicorum doctrina ſpatium quorum-
cumque dierum qui ſint inter 270. & 280. eſſe humano fœtui
etiam perfectiſſimo, tempeſtivum.

Imo quod huiuſmodi dierum ſpatium ſit ad mentem Hippo-
cratis, probat *Valleſius comment. ad lib.5. Epidem. ſect.13.* & in *com-
ment. ad lib. de carnib.* Cum enim ut diſcurrit Hippocrates *lib. de
nat. puer. partic.26.* & cum eo *Chriſtophorus à Vega d. cap.23.* fœtus
ad eam pervenit magnitudinem, ut non habeat in utero matris,
alimenti copiam ſufficientem; tunc puerulus in lucem exire con-
tendit, calcitrat, membranas diſrumpit, quem etiam uteri expul-
ſiva facultas adiuvat, ut egrediatur. Quia vero id contingit 15
communiter, ut experientia conſtat, inter dies 270. novem men-
ſium

sium solarium, & dies 280.decem mensium lunarium, ibidem cum dixisset: *Non est diutius partum in utero continere, & habere, quàm decem menses &c.* paulo infra partic.28. rationem reddens ait. *Puer cum in utero crevit, quia mater satis nutricare eum amplius non potest, plus nutrimenti, quam quod adsit, quaritans, non quiescit, membranas lacerat, vinculisque solutus, simul foras exit. Quæ quidem decem menses quàm longissimè peragunt.* Cum enim etiam bruta animantia habeant tempus determinatum nascendi, quando nimirum iam formato fœtu, satis nutrimenti Mater non suppeditat, ita etiam homo debet habere, nec diutius protrahere.

Neque huic Regulæ obstare possunt, quæ Aristoteles adnotavit *lib.7.de hist.anim cap.*4.& post ipsum Plin.histor.nat.lib.7. cap.5. quod omnia animalia, præter hominem habeant certum pariendi tempus, & uni homini multiplex conveniat, nonnullæ enim mulieres pariunt 7. & 8.mense, ut plurimum vero 9. & quarum partus perfectior est interdum non solum 10.mensem attingunt, sed aliquæ, quæ ut notavit Aris ibidem forte male computant principium conceptionis ad 11.12. & 13.perveniunt: imo ut *S. Bernardus Author est in vita S. Malachiæ* quamdam mulierem gestasse uterum menses 16.& precibus S.Malachiæ adiutam, peperisse: non inquam hæc obstare debent, quasi excedere 10. mensem in gestatione uteri, sit naturali perfectioni adscribendum atque ideo S.Annam portasse in utero sanctissimam filiam Mariam spatio 10.mensium, non fuisse singulare privilegium huius partus, cum idem, & maius aliis mulieribus fuerit concessum.

Nam respondetur ex Hippocr.iam super numero quarto, allato, decimestres partus esse validissimos, & inter naturales, perfectissimos: qui vero excedunt hoc tempus inperfecti sunt & vitiosi, ut *Vallesius* ait, *comment.ad lib.2.de morb.popul.sect.3.* ex duplici causa. Uel quia matris viæ ampliores sunt, & abun-
61 dat in utero nutrimentum; & ideo tardius sentit puer alimenti, & respirationis indigentiam; Uel quia puer ipse infirmus sit, & imperfectus, & ideo tardius nascatur; quare, vel vitio uteri, vel ipsius fœtus defectu contingit, produci partus ultra dies 280. Jmo ex revelatione S. Brigit. lib.6. c.55. habemus quod divina providentia

providentia cura ſpeciali aſtitit huic operi, eo modo quo Aaronis virgam à radice & trunco reciſam miraculoſe fecit florere. *Singulare* inquit, *& à ſæculo abſconditum facere voluit in opere ſuo quemadmodum fecit in virgà arida floreſcente*: hoc eſt ut ego intelligo ſterilitatis, & ætatis Genitorum B. Uirginis duobus impedimentis miraculosè ſublatis, ut ſupra ſect. 3. n. 6. dixi, præter hæc omnem naturalem perfectionem voluit habere conceptum Mariæ corpuſculum, tam quoad temperiem quam ad pulchritudinem & tempus permanentiæ in utero; ita ut nec minore nec majore tempore eſſet ibi, quàm quod natura perfectiſſimo corpori concedit: ſicut virga Aaron, ab arbore reciſa, non ſolum in folia & in flores erupit unius diei ſpatio ut dicitur in 6. num. c. 17. 8. ſed poſtmodum ut Lorinus ibi adnotavit ſpectante populo fructus & amigdalas produxit, quia inquit, Lorinus *Dei perfecta ſunt opera.*

Cum itaque ex doctrina iam allata ſupra ſect. 2. num. 4. *S. Io. Chryſoſtomi, & S. Thomæ.* Uterum S. Annæ, utpote qui ex miraculo redditus fuit aptus ad prolem concipiendam, & quia vires naturales reſtitutæ S. Genitori Joachimo fuerunt, non poſſimus alicujus imperfectionis arguere; & ipſum Deiparæ fœtum perfectiſſimum ſupponere debeamus, juxta diſcurſum ſupra factum *ſect.* 2. de perfectione Chriſti fætus; Non eſt cur imaginemur, dies illos ſive fuerint 275. ſive 276. quibus permanſit in utero matris, non eſſe tempus legitimum, & naturale; præſertim cum nulla ratio, nullaque authoritas in contrarium urgeat; Jmo doctrinæ Hippocratis, & Medicorum hic dierum numerus optime correſpondeat.

Dices fieri potuit, quod in hujuſmodi conceptione Matris Dei ſi non præceſſit Anima, quod non poteſt dici; præceſſerit corpus juxta probabiles ſententias à me in *pr. diſſ.* allatas.

Fateor, quod ſi quis ita reſponderet, neque contra conſtitutionem Alexandrinam aperte ſentiret; hæc enim ſolùm ſtatuit, ut dies feſtiua Conceptionis Jmmaculatæ, ſit illa dies octava Decembris, in qua anima Deiparæ creatur unitur, & præſeruatur à peccato originali; Nec falſitatis facile poſſet redargui: Sed exiſtimo, quod eſſet contra Hippocra-

 cratis

cratis, & Medicorum communem doctrinam, quatenus vltra decem menses, partum huiusmodi perfectum produceret, quod non subsistere naturaliter ex 4. *sequenti sectione* clarius patebit; nisi iuxta sententias Mirindoli, & Fieni dicatur præexistere solum à die 4. vel ad summum 5. Decembris. Sed prius digrediamur circa textum Hippocratis.

Quod ante septimam diem viuat humanus Fœtus in Vtero, est Hippocratis doctrina. Digressio.

DIxi superiori sectione Hippocratem *lib. de carn. partic.* 11. affirmasse de homine iam formato, vitam esse septẽ dierũ; ita enim habet vulgatus Codex δὲ αἰὼν ἐςὶ τοῦ ἀνθρώπου ἑπταήμερ☉ siue vt Mercurialis transfert. *Porro vita hominis septem dierum est*: Quia verò hic modus loquendi, aliquibus cum præcitato Marciano, ita videtur interpretandus, ut significet die septima hominem, seu humanum fœtum, tunc primo vitam inchoare; ita quod diebus præcedentibus à prima usque ad sextam inclusive, nullam vitam habeat; necessarium est hoc loco examinare Hippocratis discursum, & etiam verba, ut eius doctrinam, & sententiam illis verbis expressam perfectè teneamus.

Itaque doctus Archiater, & Philosophus, cum à principio libri usque ad undecimam particulam, multa de principiis singularium partium, quæ sunt in humano corpore, earumque generatione, & formatione in particulari de auditus, olfactus, & visus instrumentorum ratione, & constitutione disseruisset tandem ubi in fine particula decima, sermonem suum absoluisset his verbis: *Sic sane res de voce, ac sermonè se habet tandem part.* 11. ita incipit. *Porro vita hominis septem dierum est*: Ut autem, quod sibi, his verbis probandum proposuerit, intelligamus; an scilicet vita hominis jam ruditer delineati, & paulatim perfectè confirmandi: An vitam tunc primo inchoatam, siue animam, vtrumque enim significare potest Græca vox αἰὼν ex Thesauro *Henrici Stephani fol. mihi* 258. hoc est quod quærimus: & ne videatur aliud sibi

sibi proposuisse probandum, & aliud revera probasse ex discursu illius est indagandum, quid revera intenderit, dum dixit: *Porro vita hominis*, &c. Discursus autem, quem immediate prosequitur, quatuor continet argumenta, quæ sequuntur.

Primum est, quod immediate subjungit dicens. *Primum etenim, postquam genitura in uteros pervenit, in septem diebus habet quæcunque corpus habere debet*, &c. Quod late explicans affert experientiam, quam se à meretricibus accepisse fatetur. Hæ namque quando videbant, se in utero concepisse, conceptum intra se perdebant,& genitam carunculam emittebant. Jn hujusmodi caruncula in aquam injecta, quatenus videlicet in aqua, quæ medium est aëre ipso magis densum, & ideo ad repræsentandas oculo particulas minutissimas, magis aptum, apparebant omnia membra, nimirum inquit, *& oculorum regiones, & aures, & manus, & manuum digiti, & pedum digiti, & pudendum, & reliquum totum corpus manifestum*, &c. & tandem fatetur hæc vidisse sibi ab ipsis mulieribus demonstrata; dum ait, *certè quatenus mihi ostenderunt, hoc ipsum se cognovisse, eatenus scio, ac prodo*, &c. Et nequis ipsum nimiæ facilitatis in credendo illis fœminis argueret; sed imo, ut ostenderet debitam diligentiam adhibuisse, easque de tempore conceptionis interrogasse, his verbis admonuit. *Satis manifestum est, harum rerum peritis, quod mulier, cum in ventre concepit, statim horret, & calor, & dentium stridor consequitur, & convulsio occupat, tum articulos tum totum corpus, & uterum segnities, ac torpor.*

Cum ergo hoc primum argumentum procedat ex visualibus observationibus factis septima die in abortivis; quia in illis omnia membra apparebant iam formata, & distincta, manifestum est non probare, nisi de vita hominis iam ita formati; quare sic procedet argumentum in forma.

Jlla dies, in qua postquam genitura in uterum pervenit primo apparent omnia membra, quæ corpus habere debet, idest oculi, aures, manus, &c. est prima dies, in qua homo vivit.

Sed ſeptima dies eſt huiuſmodi,ergo ,

Septima dies eſt prima ,in qua homo vivit.

Maior eſt certa, ſi prædicatum illius,ſeu maior extremitas intelligatur de vita hominis tunc primo formati: Jncerta,ſi intelligatur de prima hominis vita quæ præciſam membrorum formationem ſupponat. Nam illi qui ſentiunt,Animam,ut dixi *diſp.fr.ſect.3.n.9.& ſect.7.n.4.* præcedere membrorum formationem,& exiſtere in materia accidentaliter tantum organizata,conſtanter illam negabunt,tanquam falſam:Minor conſtat experientia,ergo primum argumentum,ſi quid probat, de hominis tantum formati vita procedit.

Secundum argumentum proponitur ab Hippocrate illis verbis in eadem *particula* 11 poſitis. *Quod verè vita hominis ſeptem dierum ſit,etiam ex hoc manifeſtum redditur; ſi quis in ſeptem diebus nihil edere , aut bibere velit plerique quidem, in ipſis moriuntur,&c.*Et in forma erit,ut ſequitur.

Dies , quæ ſecundum numerum ſeptenarium reſpondet diei ſeptimæ, in qua homo, ex eo quod ſpatio dierum ſeptem abſtinuerit ab omni alimento,moritur;eſt prima,in qua fœtus humanus vivit.

Sed dies ſeptima eſt illa, quæ ſecundum numerum ſeptenarium reſpondet diei ſeptimæ prædictæ;ergo.

Dies ſeptima eſt illa,qua humanus fætus primo vivit.

Minorem ſupponit ex praxi , & experientia certam; in pluribus enim contingit, homines qui ſpatio ſeptem dierum privantur omni alimento, vel in ipſa ſeptima die mori,ut dicit his verbis: *Plerumque quidem in ipſis moriuntur* , vel ſi vitam vltra ſeptem dies protrahant , non tamen diù vivunt; & rationem reddens , ait ; *Verum venter non amplius ſuſcipit. Ieiunum enim inteſtinum in his diebus concrevit.* Quia nimirum ſtomachus,& alia inſtrumenta ad neceſſariam nutritionem ordinata proprium munus amplius non præſtant ; & ſic viventis conſeruationi non inſerviunt.

Et quamvis apud Authores,quos refert *Beyerlinch in Theatr. vit. hum. verbo , alimentorum abſtinentia* , fama ſit nonnullos ad plures hebdomadas , alios ad menſes aliquot , & ad

biennium

biennium etiam alios ab omni cibo, potuque abstinuisse; Tamen regulariter, & vtplurimum testatur Medicorum facile Princeps hominem sic ieiunantem septimam diem non excedere, quæ experientia sufficit ad minorem probandam.

Maiorem non probat, sed tota eius prædicati, & subiecti connexio consistit in intelligenda illa correspondentia, quam continet subiectum illius quod sane non est simplex terminus, sed quoddam complexum ex pluribus, hoc est, quod alicui diei septima dies inediæ, seu abstinentiæ ab omni alimento habeat correspondentiã. At non video quam correspondentiam possit intelligere, nisi illam, quæ connectat prædicatum maioris propositionis, scilicet maiorem extremitatem cum subiecto minoris propositionis, seu cum minori extremitate; est enim illud complexum medius terminus in argumento. Erit igitur sensus maioris propositionis quod illa dies est prima, in qua viuit fætus, quæ secundum numerum septenarium habet correspondentiam, & analogiam cum septima die inediæ illius; sed hæc non potest consistere in habitudine numeri ad numerum, seu septenarij ad septenarium, non solum quia hæc est æqualitas, non analogia, seu proportio; sed multo magis, quia non est, vt ipse admonet *in libris de morbor. septim.* consideratio numerorum in abstracto Medico digna, sed in concreto solum, & quatenus morbi numeris mensurantur. Itaque analogia erit, quod sic ut septima die moriuntur, qui inediam septem dierum sustinent, ex eo quod instrumenta corporis inepta redduntur ad nutritionem: Et è contra viuunt, qui spatio septem dierum non carent omni nuttrimento, propter contrariam rationem; quia videlicet Instrumenta nutritionis suo munere funguntur; Ita fœtus septima die moritur, si spatio septem dierum, nullum nutrimentum habeat, & viuit illa septima die primum, si anteactis diebus debita nutritione non caruit.

Confirmatur, & explicatur Hippocratis discursus magis, hoc modo. Inedia septem diebus continuata, est causa mortis, illamque significat eo modo, quo causa effectum significat ergo carentia huius inediæ, seu status continuatæ nutritionis usque ad septimam diem, arguit vitam, tam pro die septima,

quàm pro aliis ſequentibus diebus; niſi aliud de novo adveniat; ergo ſeptima die fœtus, quia habet analogiam ad diem ſeptimam continuatæ nutritionis,primo tunc vivit;quia nutritus eſt fœtus. At quis non videat hoc ſecundum argumentum etiam,aut nihil probare,aut ſupponere, quod fœtus ante diem ſeptimam nutriatur?Ergo non loquitur de Anima,ſeu de prima vita ſimpliciter,& in actu primo,qua fætus vivere incipit; Sed de vita illius fætus, in quo ſunt omnia, quæ corpus habere debet,ut nutriri potuerit;Ergo illis verbis Hippocrates *Porro vita hominis &c.* loquitur de vita hominis,qui iam habet omnia organa neceſſaria ad nutritionem.

Tertium argumentum ſimile ſecundo ſubdit his verbis *Sed & ex hoc coniectare licet, hominis vitam ſep em dierum eſſe. Puer ſeptimeſtri partu natus,pro ratione natus eſt, & vivit, & rationem talis habet, ac numerum ad hebdomadas, ac ſeptenarium exactum. Octimeſtris autem natus nullus unquam vixit,&c.*

Jtaque a vita partus ſeptimeſtris, ad vitam hominis ſeptem dierum procedit argumentum ſic.

Quod puero ſeptimeſtri partu nato convenit,quò ad vitam, convenit fœtui ſeptem dierum: ſed convenit vivere puero ſeptimeſtri partu nato, ergo convenit vivere fœtui ſeptem dierum.

Majorem probat quia uterque habet rationem, ideſt analogiam ad numerum ſeptenarium exactum. Minor patet experientia,& ideo in fine tertiæ decimæ particulæ dicit,*ſi quis,hoc deprehendere velit, facile eſt obſtetrices adire, & ex ipſis percontari &c.* Sed quicquid ſit de veritate maioris,certum eſt,quod partus ſeptimeſtris non debet pervenire ad ſeptenarium completum,ſed ſatis eſt illi,ſex primos menſes eſſe exactos, & ſeptimum eſſe inchoatum; ut ipſe ex profeſſo docet *lib. de ſeptim. part.initio*,ubi accurata dierum calculatione facta,infert, *& eſt tota ſeptimeſtris ſumma dimidij anni unà cum aliquantula diei parte,&c.*

Præterea, neque eſt certa analogia de ſeptimeſtri partu ad ſeptemdialem fœtum;Nam hic non eſt ſemper, & regulariter vitalis: imo in prima quadragenaria plures abortus fieri,monet

ipſe

ipse *lib.de septim.part.3.*ibi, *mulieribus de partubus fidem derogare non oportet: dicunt enim plurima, & abortus plurimos in primis quadraginta diebus fieri, &c.* Et ideo hæc tertia prædictæ propositionis probatio, non tam est argumentum necessariò concludens, quàm verisimilis conjectura. Ideò dicit, *sed & ex hoc conjectare licet, &c.* Uerum quicquid sit, sive argumentum sit, sive probabilis conjectura, non procedit de prima fœtus vita, sed de vita eius, qui iam cæpit formari: Nam septimestris partus, cum quo fit analogia, supponit puerum, & fœtum iam formatum, tempore sex mensium præcedentium.

Quartum argumentum,siue,ut loquitur Hippocrates,signum, simile secundo,& tertio,est ex eo tempore desumptum, nempe septennio,quo pueri solent dentes emisisse.*Est autem*,inquit, *& aliud signum. Pueri septem annis dentes explent.* Sed & hoc argumentum cum procedat de subiecto, in quo iam supponitur, animam habere omnia membra in corpore,& per consequens, vitam jamdiu inchoatam,non potest verificari nisi de Uita fœtus,jam aliquantulum efformati.Jtaque nullo modo propositio illa *Porro Vita hominis septem dierum est*, in sententia Hippocratis potest intelligi de prima vita fœtus simpliciter, seu de Anima, quæ est in Actu primo: sed de vita in actu secundo;idest de vita hominis,qui jam formari cæpit, & est in via ad perfectam formationem comparandam, Jdeò benè Calvus non tam verba, quàm sententiam Hippocratis traduxit.*Vita hominis conformandi septem dierum est.*

Ex dictis infero, Hippocratem non solùm non dixisse septima die tantùm, vivere fœtum, seu prima illa die tantum, vitam inchoasse, ut jam vidimus: sed ut ex adductis exemplis in 2. 3. & 4. argumento manifestum est,aliquam, vel dubiam vitam supposuisse; Illam tamen certo non asseruisse; quia ante septimam diem,vitam apparere à mulieribus illis non acceperat,& fortasse observari,& apparere non potest,propter pusilli corpusculi teneritudinem, ut cum Riolano notavi *disput. pr. sect.4. numer.3.* De hac autem prima vita, ita cautè scripsit Hippocrates,

Hippocrates,ut à primis diebus, neque omnino illam à fœtu ablegaverit, neque adesse certo affirmaverit: sed tanquam rem dubiam,indicasse contentus fuit.

Quod vero hæc fuerit Hippocratis sententia, non solùm ex prædicta argumentorum structura,sed ex ipsis ejus verbis conjicio. Nam in textu Græco observo particulam illam δὲ quam Mercurialis transtulit *Porro*,ex græco lexico Budæi,cum significet rem,quam quis auspicatur, vehementer augeri.ita commodè reddi potest, *quicquid sit, hoc certum est, vitam hominis septem dierum esse, &c.* Ideo facit hunc sensum: quod quicquid sit, de vita hominis dubia, ante septimam diem, hoc certum est, & apparet ex demonstratione, septima die fœtum vivere, quia habet omnia membra, quæ corpus habere potest.

Jnfero secundo,primum Hippocratis argumentum non concludere, nisi supponat membra illa inchoata,quæ septima die apparent, esse effectus productos ab Anima, tanquam à causa efficiente, quæ illa sibi in materia producit, iuxta probabilem sententiam à me relatam *disp. pr. sectio* 3. *numer.* 9. *& sect.* 7. *num.*6. Nam si membra considerentur tanquam dispositiones, se tenentes ex parte materiæ, & in genere causæ materialis concurrentes ad vitam fœtus:jam ex hoc antecedente, *Die septima adsunt omnia membra, quæ corpus habere debet*, non valeret hæc illatio, ergo adest vita. Non valeret, inquam, quia hujusmodi dispositiones, non sunt in suo genere, seu in ratione membrorum, & organorum completæ, & perfectæ; sed imperfectæ & rudes; Perficiuntur, enim, & exactè articulantur membra in masculis spatio 30. dierum, & in fœminis 40. ut ipse fatetur *lib.de nat.puer.partic.*6. & in aliquorum sententia præcedunt formam. Ergò,cum non nisi tanquam effectus à suo efficiente producti considerari possint,ideò optima est illatio. Die septima sunt producta membra, quæ corpus habere debet, ergo die septima adest anima: Sed hoc argumentum ex authoritate Hippocratis ductum tantùm abest, ut mihi adversetur, quod potius maximè suffragatur.

Nam

Nam etiamſi efficiens poſſit non præcedere ſuum effectum duratione diviſibili,ſed eſſe ſimul;ut patet; quia ſi Deus crearet ſolem in aëre in inſtanti,in eodem inſtanti illuminaret; at non poteſt verificari de illa cauſa efficiente,quæ producit effectum, qui habeat contrarium, ut ſunt oſſa V. G. quæ ut generentur, prærequirunt, ut in materia corrumpatur humiditas, & generetur illa ſiccitas,& denſitas,cum quibus ſtat forma oſſis: tunc debet cauſa efficiens diviſibiliter, & in tempore præcedere ſuum effectum. Ergo tantum abeſt, vt Hippocrates voluerit per illa verba ſignificare,die ſeptima primum, & non antea, Animam eſſe in corpore, vt potius ex tali diſcurſu reſultet,ante ſeptimam diem animatum fuiſſe fœtum, & in eo rudem incepiſſe corporis formationem.

SECTIO V.

A quo tempore ſint inchoandi Menſes, quibus fœtus in vtero geſtantur.

SVMMARIVM.

1 *Conceptio non eſt ſola in utero ſeminis receptio, aut retentio.*

2 *Sed actio uteri, qua virtus ſeminalis excitatur ad formandum fœtum.*

3 *Membranas ſtatim formari in utero,aſſerit Hippocrates.*

4 *Et probat ſimilitudine ducta à cruſta panis.*

5 *Eandem probat Galenus,& explicat hanc ſubitaneam membranarum generationem*

6 *Idem repetit Avicenna, Fernelius,& Aldrovandus.*

7 *Et ratione probatur ex animalibus ex putri procreatis.*

8 *Seminis virtutem inclinare naturaliter ad ſui deſtructionem,non eſt abſurdum.*

9 *Plurimæ effluxiones, cur primis diebus contingant.*

10 *Signa sensibilia animationis sunt membranæ.*
11 *A prima conceptione menses gestationis esse numerandos, Sacrarum litterarum testimonio probatur.*
12 *Confirmatur Hippocratis authoritate, & ratione.*
13 *Indicia ad tempus Conceptionis cognoscendum.*

IN primis repetenda hic est significatio huius termini Conceptio, quam *disp. 2. sect. 3. n. 3.* cum Fernel. & Fromondo dicebam, esse, non seminis masculini attractionem, aut eiusdem retentionem: Nam benè fieri potest, quod ab vtero, seminante viro, fuerit attractum, & per aliquot horas, aut etiam dies, retentum; & tamen non ex eo mulier conceperit; quia inquit Fernelius *à fœmineo semine destitutum fuerit, & spiritus eius totus*
1 *evanuerit.* Perinde ac stomachus cibum gravem, & immutabilem, quem traxit, & continet, inutiliter reservat, Jmo eius mole gravatur. Sic vterus Mola, quæ non est vera conceptio sed inutilis, gravatur, ut videbimus *Disp. 4. sect. vlt.* Verum conceptio, de qua nunc cum Medicis agimus, est uteri actio, qua ipse uterus semen viri avidissime ad se allicit, in se recondit, &
2 suo calore fovens, eius potestatem excitat; vt ad agendum, & formandum fœtum, erumpat. *Primum itaq. vterus semen attrahit, attractum continet, contentum concipit, non secus atque ventriculus tractum, contentumque alimentum conficit; vt enim concoctio Ventriculi, sic & conceptio uteri propria est actio, &c.* ita Fernelius loco citato.

Et quamvis, ut patet ex similitudine ventriculi; possit uterus per horas, & etiam per dies semen inutiliter retinere, ex quo causentur aut molæ, aut effluxionès: tamen si vera Con-
3 ceptio fiat, statim membranæ producuntur, vt *disp. pr. sect. 7. n. 12.* cum Sennerto, Pemplio, & Fieno adnotavi. Nec longe abest Hippocrates. Hic enim *lib. de nat. puer. initio*, ait: *Semen ab*
4 *utrisque profectum, in mulieris locellis remanet, & primum quidem simul miscetur, cogiturque & crassescit, calefactumque densatur; spiritum deinde concipit, tumescitque vt pote loco calido cum sit. &c.* & paulo infra subjicit: *Cum in calido loco consistat, Spiritum tunc concipit, & emittit, semenque cum perflatur, membranam,*

branam, pelliculamque circumducit, quod enim semen extrinsecus circumdat, densatur, continuaturque cum glutinosum sit quemadmodum in pane cocto, tostcuè membrana tenuis super excitatur; Nam panis cum calefit, perflatur membrana, pelliculaq. ducitur, sic & semen, &c,

Eadem habet *Arist, l. 2. de gen. an cap.* 4. Idem sentire videtur Galenus, dum *lib. pr. de semine cap.* 4. post repetitam eandem similitudinem crustæ panis, explicans quando, & quomodo fiat in vtero mulieris humani fœtus principium, statim ac semen virile cum sanguine commiscetur, qui est in singulis venarum orificiis; & præsertim quomodo, & quando, *totum hunc sanguinem extrinsecus membrana operiat; hoc enim,* inquit, *non tam ex ratione, quàm ex ipsa rei evidentia necessitatem habet. Menbrana siquidem apparet, quæ fœtum ipsum, statim, ubi primum conceptus est, sivè multorum, sive paucorum sit dierum, undequaque circundat, ac continet; Sæpe numero enim mulieribus post tres, aut quatuor à principio dies semen ipsum membrana circumuolutum excidere consuevit. Quod idem poteris in animalium dissectionibus manifestè deprehendere, &c.* Adducit deinde experientiam allatam ab Hippocrate *lib. de nat. puer.* de muliere illa Vxoris suæ famula, & tandem dicit, quod semen *ab omnibus vulvæ partibus appositum, latius distendi cogitur;* quod si ob suam imbecilitatem non *discerpatur, itaut diffluat, atque excidat, statim tota exterior eius pars, quæ vulvam attingit, in membranam concrescit, &c. & cap.* 7. ait, *cum igitur unà cum mare fœmina emittit, &c. fit ut utraque hæc semina inter se membranulis corpulentur, quas scilicet fœmineum sua progressione tunc efficit semen, &c.* tunc ergo eodem tempore. Et paucis interiectis ait: *Acetabula appellantur venarum capita, per quæ singulis mensibus excrementitius sanguis in vulvam derivatur; quodcumque igitur ex his orificiis, attigerit semen, statim alimentum illud, ad se adtrahit, membrana ea in parte, utpote quæ recens, ac tenera adhuc sit, patefacto foramine, aditum præbentem, &c. hanc membranam Chorion appellant, & cap.* 10. ait. *Consentaneum fuit, ut membranam, quæ vaporosas exhalationes exciperet, latam ac crassam in primo statim con-*

ceptu natura genituræ, quæ ob calorem erat exhalatura circumponeret: Nullaque alia præter has est membrana, quæ in primis statim diebus necessario generetur, &c.

Et Avicenna *lib.9. de nat. Animalium cap.2.* inhærens Hippocrati, & explicans quomodo in illa muliere Saltatrice intervallo sex dierum condensata adeo fuerit genitura in utero, ut saltus fuerit necessarius, ad illam excutiendam, ait, *Humidum quod decoquit ipsum, facit circa ipsum venire corticem terrestrem, & durum, sicut contingit pani, qui decoquitur in pinguedi-*
6 *ne aliqua in furno, aut patella, &c. & cap.4.* ait, *Impossibile est, quod natura non fuerit sollicita, circa istum spiritum.*

Fernelius, qui est inter illos, qui animæ rationalis inexistentiam usque ad quartum mensem retardant, ut videre est *lib.7. de hominis procreat cap.13.* fatetur ibidem *c.9.* quod membranæ prima vel secunda die fiant, & deinde *cap. 10.* huius, quam prius descripserat, conceptionis actionem explicans, ait, *hic videlicet spiritus seminis, protinus quasi discusso torpore exurgit, in actusque proprios erumpit, &c.* Et eandem doctrinam de subita membranarum generatione probat Aldrovandus à me citatus *disp. pr. sect. pr. n.11.*

Et patet: Nam fere in momento videmus, gigni ranas ex putri; & post horæ spatium, vermiculos super carnibus, quas muscæ volitantes prolifico contactu tetigerunt, æstivo tempore procreari. At in huiusmodi animantibus, dantur organa, ad motum localem progressivum, ad nutritionem, & ad proprias sensationes necessaria, Ergo non est improbabile, intra ean-
7 dem diem, produci membranas, fœtum vestientia, quantumvis artificiosam habeant structuram ex venis, & pluribus arteriolis contextam: Si enim calor ignis, vel solis est instrumentum tantæ virtutis, ut ferè in momento introducat in ligno V.G. dispositiones corruptivas formæ ligni, & productivas formæ ignis, cur virtus seminalis, & uteri calor, qui ex Arist. *lib.2. de gener. ani. cap.4.* perfectior est calore ignis, non erit post aliquot horas, instrumentum efficax ad introducendas dispositiones corruptivas formæ seminis, & productivas unio-

nis

nis animæ rationalis, quam Deus Naturæ author ibi eadem
prima die creat?

Nec debet obſtare, quod virtus ſeminalis hujuſmodi, ſi
daretur, eſſet ad deſtruendam ſe ipſam, ſuamque ſeminis
formam. 8

Nam reſpondetur quod ad finem generandi aliud, natura
omnia ſemina produxit; & illi Authores, qui actionem homi-
nis generativam in longum protrahunt, hanc eandem ſolutio-
nem adhibere tenentur.

Neque etiam hic diſcurſus, eſt contra Ariſtotelem, quate-
nus *lib.7.de hiſt. Animal. cap.7.* dixit, *quæ intra ſeptem dies con-
tingunt, effluxiones dici, non abortus*; Nam Ariſtoteles hanc do-
ctrinam deſumpſit ex Hippocrate, qui *lib.1.de ſeptim part.par-
tic.4.* loquens de primis ſex diebus, uſque ad ſeptimam, dixit:
*Non abortus, & quidem plurimi per hos dies fiunt, qui defluxiones
dicuntur, non abortus, &c.* Ubi meritò dicit his diebus plurimos 9
abortus fieri, id eſt plures, quam aliis diebus: non ſolum ob
maiorem materiæ teneritudinem; ſed quia non toties, quoties,
vt iam vidimus, uterus mulieris attrahit viri ſemen, & attra-
ctum continet, ea actione quam medicam conceptionem vo-
cavimus, illud actuat, excitat, & diſponit, ut ſit genitura uti-
lis, & prolifica; ſed ſæpius projicit, imò etiam actuatum iam,
& diſpoſitum, vel ob aliquam violentiam extrinſecam, vel
propter aliquem uteri morbum ſuperuenientem, deſtituit,
& deſtitutum expellit. In hoc ultimo caſu non eſſet effluxio,
ſed abortus; in aliis prædictis eſſet effluxio. Quia vero in pri-
mis diebus poteſt id facilius contingere Ariſtoteles indefinitè
dixit, *intra ſeptem dies effluxiones contingere*, id eſt non omnes
eiectiones, quæ iſto tempore fiunt, eſſe effluxiones, ſed ali-
quas, & quidem plurimas.

Quod ſi intra hoc tempus, ut accidit in caſu, quem de mu-
liere illa Pſaltria refert Hippocrates *lib.de natur.puer.partic. 2.*
contingat, abortum fieri, & appareant ſigna fœtus animati, 10
nempe involucro tunicarum fætum veſtitum egredi, & eſſe il-
læſum, eo quod membranæ ſunt integræ, vel ſi non ſint inte-
græ, illarum fractura non demonſtrat, fœtum eſſe compreſſum,

& indubitanter extinctum, quo casu, cum adsit fundamentum sensibile dubitandi de inexistentia Animę rationalis, baptizare oportet sub conditione. Si autem non appareant huiusmodi signa, vel si tunicarum fractura, ita contritum, & dissipatum fœtum ostendat; non esse etiam sub conditione baptizandum existimo, deficiente nimirum ratione prudenter dubitandi.

Itaque ad difficultatem propositam, vt respondeam, omissis eorum placitis, qui voluerunt ab animatione gestationis menses esse inchoandos, non ab hac, sed à medica conceptione hoc tempus numerandum esse existimo. Primo authoritate sacrarum literarum; Nam Lucæ *cap. pr.* Angelus Gabriel Deiparam alloquens dicebat, quod *Cognata Elizabeth conceperat filium in senectute sua*; Cuius facti circumstantiam, & veritatem ut magis declararet, subiunxit, *Et hic mensis est sextus illi*, *&c.* quasi diceret à conceptione, iam sex menses numerantur, & ideo ex utero tumescente, & ex motu pueri semestris cognosci potest, quod concepit: & pariter probatur, quod matris officium inchoandum sit à puncto conceptionis ex historia re-
11 lata *lib. 2. regum cap.* 11. 5. Cum enim nocte præcedente David cum Bersabea adulterium commisisset, ipsa in mane, ut Abulensis ait, *reuersa est in domum suam concepto fœtu mittensque nunciauit Dauid, & ait concepi.* Ex hebr. vertitur *Genitrix ego*, ut *disp. pr. sect. 7. n. 7.* notaui.

Secundo, quia Hippocrates *lib. 2. de morb. popul. sect.* 3. id aperte docuit, dum dixit: *A menstruis numerandi sunt nouem menses, aut à conceptione, & in ducentos, & septuaginta dies Græci*
12 *menses fiunt*, *aut contraria*, *&c.* Hoc est à conceptione, si hæc nota sit; vel si hæc incognita, à menstruis; & quia Gręci, menses componunt ex triginta diebus, erunt à conceptione communi numerandi, tam pro masculis, quàm pro fœminis dies 270. vel pro validissimis fœtibus, aliquibus additis diebus, aut detractis, pro minus validis. *Et libr. de septim. part. part. 2.* notat, quod fœminę sępè errant in mensium numeratione, quia nesciunt quando conceperint.

Tertio: quia tempus animationis est incertum, apud Authores, ut *disput. pr. per tot.* probavi. Ergo non potest ab ea nume-
tari

rari menſium geſtatio. Tum quia, dum menſium quęrimus initium, quęrimus à quo tempore mulier facta ſit mater, non à quo tempore fœtus ſit animatus; ſed fit mater in ipſa conceptione; & tunc incipit uterum geſtare, ab illa ergo, non ab animatione numerus menſium eſt inchoandus.

Et ſi quis diceret, quod tempus conceptionis, modo ſupra dicto explicatę, non poſſit præciſe cognoſci; Reſpondetur ita eſſe; ſed tamen ex pluribus indiciis Medici conjiciunt. Primum eſt, ſi unicus fuit congreſſus mulieris cum viro; qualis fuit ill e Berſabeę cum David; & *Geneſis cap.* 25 21. Rebeccę cum Iſaac: hęc enim ex expreſſo teſtimonio *S. Pauli ad Romanos* 9.10. *ex unico concubitu* geminos filios Eſau, & Iacob habuit. Secundum; inquit Hippocrates *lib. de nat. puer. partic.* 2. *Cum mulier concepit ſemen, & extra locellos non exilit, ſed intus remanet &c. & libr. de carnib. partic.* 11. *peritis etiam harum rerum fæminis liquido clarum ſit, cum conceperint. Nam confeſtim horrent, caleſiunt, dentes infrendunt &c. & libr. de ſemin. genital. natur.* ſiue *de genit. partic.* 10. *ſi fæmina partus perita ſit, ſecum cogitabit, cum ſemen non exiuit, ſcietque, ſe eo die concepiſſe, &c.* Erit ergo ex hujuſmodi ſignis nota conceptio ac proinde terminus, à quo menſes geſtationis ſunt numerandi.

SECTIO VI.

Humanum fœtum primis diebus vivere, & contrarias ſententias, vel eſſe contra Medicorum regulas, vel prohibitas ex Alexandrina Conſtitutione probatur.

SVMMARIVM.

1 *Animatum humanum fœtum eſſe primis diebus, infertur ex conceptione Deiparæ.*

2 *Non omnis propoſitio prohibita eſt improbabilis.*

3 *Omnes*

3 *Omnes sententiæ Philosophorum de animatione fœtus existimatæ probabiles, videntur jam prohibitæ; præter sententiam Mirindoli, Fieni, Templij, & aliorum.*

4 *Si dictæ aliorum sententiæ verificentur per anticipationem, sequitur, perfectissimum fœtum posse esse undecimestrem, duodecimestrem, tredecimestrem, & quatuordecimestrem.*

5 *Solæ Mirindoli, & Fieni Templij & Sennerti sententiæ, secundum hanc anticipationem, subsistunt.*

6 *Si autem per postcipationem accipiantur, solæ Templij, & Sennerti sententiæ sustinentur; aliæ vero sunt prohibitæ.*

7 *Nec satis est, ad vitandam hujusmodi prohibitionem, dicere, quod die 8. Decembris repræsentetur Instans Conceptionis, quod re vera fuit in aliqua dierum succedentium.*

CUm ergo ex iis, quæ iam vidimus constet, conceptionem, animationem, & gestationem mensium SS. Virginis Matris Dei, in utero S. Annæ, fuisse usitato naturæ modo factam: nimirum ex Parentum congressu, & cum ea mensium gestatione, quæ perfectissimis fœtibus, à natura præscribitur: neque ex sacris literis, aut SS. Patrum dictis, aut medicinæ, vel Philosophiæ regulis, vel DD. authoritatibus ostendi possit, in prædictis fuisse aliquod supernaturale, & miraculosum; sed solùm in præcedente remotione impedimentorum: & omnia observata fuisse, quæ in aliis perfectis fœtibus communiter inveniuntur, neque appareat voluisse Deum in huiusmodi conceptione medica, ex eo quod esset conceptio futuræ suæ Matris, neque in animatione, quoad tempus, quia ageretur de creanda, & unienda corpori SS. illius Anima, neque in gestatione mensium, aliquid singulare fuisse, vel privilegiatum, nisi imaginari, aut divinare velimus, evidenter infertur, eandem etiam in aliis conceptionibus, animationibus, & mensium gestationibus inveniri: nisi per accidens id est ratione, vel imperfecti temperamenti seminum, vel aliquo languentis uteri morbo, aliud contingat. Ergo in omnibus hominum conceptionibus, à quibus computantur menses, & tempus, quo fœtus gestantur in utero, probabile est dari animationem, vel simultaneam, cum tali conceptione medicè

medice accepta, vel saltem quæ post paucas horas, intra eandem diem, illi conceptioni succedat; nimirum perfecta iam organizatione accidentali, ut dixi *disputatione secunda sectio 3. num. 5.*

Et quidem non est nova ista Conclusio, sed pro ea adduci possunt omnes, qui *disp. pr. sect. 3. n. 9. & sect. 7. n. 6.* affirmant, Animam rationalem informe illud corpusculum informantem, fabricare sibi in eo membra, & organa. Et ex SS. Patribus *S. Cyrill. Alex. lib. pr. in Io. cap. 9. circa med. Nyssen. de homin. opif. c. 29. S. Cæsar. d. disp. pr. sect. 9. num. 3. & 4. & Beda tom. 1. lib. de mun. const. §. de certa animæ &c.* citati, qui uno ore asserunt, neminem sanæ mentis dicere, Animam esse priorem, vel posteriorem corpore. Et ex medicis Hippocrates & alij qui illum sequuntur iuxta nostram intelligentiam supra in fine sect. 4. late traditam.

Et probatur, quia quod competit alicui tali ut tali, competit omni tali: sed competit conceptioni Deiparæ, quatenus naturali modo facta fuit, ut esset intra eandem diem animatus fœtus, & gestatus in utero spatio novem mensium cum aliquibus diebus; Ergo in omni alia conceptione perfecta, quæ sit naturalis, erit intra eandem diem fœtus animatus; & spatio novem mensium gestabitur; nisi extrinsecum accidens, acceleret partum, aut retardet. 1

Neque quicquam facit, si quis mihi obiiciat, sententias Ferdin. Menæ, Martiani &c. qui tantùm septima die, animam concedunt humano fœtui; vel aliorum, qui decima; vel decimaquinta die; vel vigesimaquinta: trigesima: trigesimaquinta; quadragesima: quadragesimaquinta: quinquagesima: vel octogesima: asserunt esse animatum, quas *disp. 1. à sect. 2. usq. ad 10.* recensui tanquam probabiles.

Nam respondetur, quod aliud est aliquem librum, verbi gratia, esse interdictum, vel aliquam propositionem esse prohibitam: & aliud est, eandem esse probabilem: probabilitas enim pendet à ratione, & auctoritate, quibus innititur: 2
at vero prohiberi librum, vel propositionem, nihil aliud est, quàm ex legitimo Superioris præ[cept]o, huiusmodi librum non

poſſe legi, & propoſitionem non poſſe doceri: hæc autem duo, ut patet, diſtinguntur: & fieri poteſt, quod liber qui continet doctrinam ſanam, & quod propoſitio, quæ aliàs eſt probabilis, propter commune bonum, & prudentem gubernationem, non expediat legi, & talem propoſitionem doceri: quæ omnia exemplis probantur.

Sacra Biblia vulgari ſermone tranſlata, paſſim ab omnibus legi, non expedit; & ideo in regula 5. Indicis à Clemente VIII. publicati, prohibentur: & tamen certum eſt, veram imo ſanctam, & utilem doctrinam, nedum probabilem, continere.

Pariter hæc propoſitio; Prædictio Aſtrologica de vita, & morte hominum eſt ſaltem probabiliter vera, cum rationi, & autoritati ſit innixa, eamque docent *S. Thom.* 3. *contra Gentes c.* 84. *&* 85. *PP. Conimbricenſes de Cælo l.* 2 *c.* 3. *q.* 9. *a.* 2. *concluſione* 2. *Thomas Hurtad. de Cælo d.* 2. *ſect.* 2. *n.* 79. *Lupus in Luc. nou. S. Inquiſit. p.* 3. *l.* 18. *diſt.* 2. *a.* 3. *diff. unica, & Carena de S. Inquiſit. p.* 2. *tit.* 10. §. 11. *num.* 71. *&* 72. ubi quod iſta propoſitio eſt ferè certa. At vero quod hic homo, nempe Sum. Pontifex, vel alquis eius conſanguineus, uſque ad tertium gradum, tali tempore ad mortem ægrotabit, per Aſtrologiam prædicere, eſt prohibitum, ut patet ex *Conſtit. Vrbani VIII. Inſcrutabilis. edita Kal. April.* 1631. Tandem hæc propoſitio *B. Virgo concepta eſt in peccato originali*, eſt prohibita à Paulo V. in publicis, & à Gregor. XV. etiam in privatis actibus, non tamen damnata, aut falſitatis notata, vel improbabilitatis, ſed in ſuo primævo ſtatu, ante Pontificias Conſtitutiones, relicta.

Conſtat igitur ſupradictas ſententias, ſeu propoſitiones, de tempore quo fœtus humanus incipit eſſe animatus, in ſua probabilitate poſſe remanere intactas; ſed ab emanata SS. D. N. Alexandri VII. potuiſſe prohiberi, ſicuti prohibita iam erat ſententia illa affirmativa de Conceptione maculata Deiparæ. Nam verbi gratia, ſicut ad tollenda ſcandala, & contentiones in populo Chriſtiano expedire iudicavit Paulus V. ut huiuſmodi propoſitio publice non affirmaretur; pari ratione in Conſtitutione Alexandrina SS. Pontifex, ne feſto Immaculatæ Conceptionis aliquid detraheretur, & Chriſti fideles *à pacifica quaſi poſſeſſione*

poſſeſſione, illud cultu nunquam immutato celebrandi deturbarentur, potuit huiuſmodi ſententias tali feſto contrarias prohibere, & illas nihilominus in ſua probabilitate relinquere. Quod autem illæ ſententiæ huiuſmodi feſto ſint contrariæ, ſic oſtendo.

Et primo ne confuſè, & cum obſcuritate procedat probatio, reduco hic in ordinem varias illas ſententias; quarum prima Canoniſtis quibuſdam, & Criminaliſtis tribuitur; qui aſſerunt, fœtum mulieris non eſſe animatum, niſi poſt diē octogeſimam: ſecunda ſententia, niſi die quinquageſima: tertia ſententia, die quadrageſima: quinta, die trigeſimaquinta: ſexta, die trigeſima: Septima, die vigeſimaquinta: octava, die decimaquinta: nona, die decima: decima, die ſeptima: undecima, die ſexta: duodecima, quæ eſt Fieni, die tertia: decimatertia, Pemplij, & decimaquarta, Sennerti, prima die.

His ita diſpoſitis, & etiam præſuppoſita ſententia Hippocratis, quod tempus quam longiſſimum, quo partus ſolet ſuam egreſſionem differre, ſit decem menſium lunarium, ſeu dierum 280. ſi partus non ſit vitioſus: iam ſic interrogo, & inquiro ab Authoribus illarum ſententiarum. Uel ergo reſpectu Partus Mariani, in quo habemus duo certa: nimirum, diem animationis octavam Decembris & diem Nativitatis octavam Septembris, exiſtimant ſuas ſententias eſſe veras anticipando, vel poſtponendo: ideſt vel ante diem octavam Decembris numerando dies 80. 50. 45. &c. & ſic deinceps; ita ut prima iſtarum dierum ſit dies matrimonialis congreſſus inter Genitores, & dies 8. Decembris ſit dies animationis; vel poſt diem octavam prædictam, numerando eaſdem; ita ut iſti primi dies, ſint dies animationis; ut re vera intendunt, & aſſerunt iſti Authores.

Si dicatur primum; nimirum anticipando, jam ſequitur juxta primam ſententiam Deiparam fuiſſe tredecimeſtrem; imò & quatuordecimeſtrem; nam à congreſſu ad partum fuiſſent dies 354. additis nimirum diebus 79. ſupra dies 275. qui ſunt ab octava Decembris incluſivè, ad octavam ſeptembris; juxta ſecundam ſententiam, quatuordecimeſtrem; Juxta tertiam, duodecimeſtrem; juxta quartam, & quintam pariter duodecimeſtrem; juxta ſextam, quæ aſſerit non 4

niſi trigeſima die fœtum eſſe animatum, undecimeſtrem : & ſic de aliis uſque ad undecimam ſententiam, quæ addit quinque dies diebus 275. atque ideo concedit, D. Annam geſtaſſe uterum diebus 280. nimirum uſque ad longiſſimum tempus, quo in utero perfecte diſpoſito, partus humanus poteſt permanere. Duodecima vero ſententia, quæ ſolùm duos dies addit diebus 275. quibus ſequitur, Deiparæ fœtum ſtetiſſe in utero materno, cum non excedat in ſumma dierum 277. decem menſes lunares incompletos, & à Medicis præſcriptos, videtur tolerabilis; cum ut vidimus *ſectione tertia numero tertio & nono*, ſatis tempeſtivum, & legitimum tempus egrediendi ab utero eſt à diebus 270. uſque ad dies 280.

5 Ex dictis igitur patet, omnes prædictas ſententias, una, & altera excepta, Fieni nimirum, & Mirindoli, qui ſexta die fœtum dicunt eſſe animatum, eſſe contra omnes Medicorum regulas, & ſolam ſententiam undecimam, duodecimam, decimam tertiam, & decimam quartam anticipando poſſe ſubſiſtere.

Si autem Authores reſpondeant, per poſtpoſitionem verificari debere eorum ſententias; itaut, octava dies decembris ſit annua dies matrimonialis congreſſus, ſeu Medicæ conceptionis; erit juxta primam ſententiam vigeſimaquinta Februarij, dies animationis, vel juxta ſecundã ſententiam dies vigeſimaſexta Januarij: Et ſic de aliis omnibus prædictis ſententiis: Nam juxta duodecimam, eſſet dies decima; & iuxta undecimam, dies decimatertia, & ſic ſemper maior fieret receſſus à die octava Decembris, uſque ad diem vigeſimamquintam, prædictam Februarii. Atque ideo ſolæ ſententiæ Pemplii, & Sennerti admittendæ erunt.

At vero hanc ſententiarum explicationem, & applicationem, quis non videat eſſe ſub graviſſimis pœnis, & cenſuris ab
6 Alexandrina Conſtitutione comminatis, interdictam? Nam per illam, fruſtratur feſtum Immaculatæ Conceptionis, quatenus die 8. non celebraretur ab Eccleſia Anniverſaria dies illius diei, intra quam fuit inſtans, quo Beatiſſima Deiparæ Anima creata, corpori infuſa, & ab Originali præſervata fuit; ſed ſolum

solùm recoleretur memoria illius diei, in qua inanimatus fœtus coagulatus,& præparatus ad animam,aliqua ex diebus succedentibus, recipiendam?

7 Neque censuras effugeret,si quis diceret, diem octauam esse per repræsentationem,annualem illam diem in qua anima B. Uirginis fuit creata, & præseruata ab originali macula, eo modo, quo illi qui celebrant festum Immaculatæ Conceptionis cum integro officio octavæ illum primum diem sibi repræsentant: quamvis enim,isti recolerent diem octauam Decembris tanquam annuam illius,in qua vere B.Virginis Conceptio facta fuit sine peccato,tenentur tamen fateri,quod aliis singulis diebus, infra octavam succedentibus, in quibus sæpius repetunt responsoria, versus, & antiphonas, quibus dicunt *Conceptio est hodie, &c.* non intendunt,nisi illam diem esse repræsentativè talem quatenus eam sibi in officio præsentem faciunt. At qui de ipsa octava die decembris ita sentirent quod isti sentiunt de aliis diebus infra octavam, jam indirecte festum Jmmaculatæ Conceptionis *frustrarent, & in dispositionem revocarent, & in dubium*, an tali die, seu potius alia & sequentibus esset celebrandum hoc festum: quod pariter sub iisdem pœnis & censuris prohibetur;quia interdicuntur in dicta Constitutione omnia scripta,tractatus libri,& interpretationes,quibus directe,vel indirecte,in disputationem, vel in dubium revocatur huiusmodi festum,ut patet *ex pr. sect. n.* 10.

Verùm quia non est in Ecclesia Dei inusitatum, ut notavit etiam *Suarez in 3.p. to.2. disp.26. sect.1 r. vers. secunda ergo, &c.* Quod aliqua festa celebrentur,quadam die,quasi in ea gestum fuerit quod Ecclesia recolit; cum secundum veram anni computationem, sæpe non sit illa dies,in qua talia contigerunt;Sicuti quando Christi mortem, & Resurrectionem colit dicit,ea die Christum esse mortuum, & post resurrexisse; cum revera ita non fuerit; necessarium est, ut in hujus argumenti explicatione paululum immoremur: ita enim sensum, & intentionem Ecclesiæ penetrabimus, quando dicit *hodie concepta est, &c.*& alia similia repetit: quæ ex officio illius diei *sect.* 1. *n.*4. adnotabamus.

SECTIO VII.

Proponitur argumentum cujusdam recentioris contra Immaculatam Conceptionem ex die octavo Decembris desumptum.

SVMMARIVM.

1 *Citantur Aristoteles, D. Augustinus, & alij pro sententia quod fœtus mulieris non sit ante diem octogesimum animatus.*

2 *Animam Deiparæ primis diebus miraculosè fuisse creatam aliqui asserunt.*

3 *Die octava Decembris, quid sit moraliter celebrari instans creationis Animæ Virginalis.*

4 *Ecclesia non celebrat illa die octava mixtionem seminum.*

5 *Solet Ecclesia anticipate & posticipate celebrare aliqua festa.*

1 DOctor Hyacinthus Arpalegus libellum composuit contra diffinibilitatem Jmmaculatæ Conceptionis, in quo tertium argumentum ita proponit. Die octava Decembris solum fuit commixtio seminum; non vero, fuit Conceptio Beatæ Mariæ, quæ consistit in infusione Animæ, & in productione subsistentis personæ hæc autem fit post 80. dies in generatione fœminarum; ut testatur *Aristoteles lib. 7. de hist. anim. cap. 3. & D. August. lib. 83. quæst. q. 56. Cyrill. lib. 15. de adoratione versus finem. Hildephonsus serm. de purif.* quare si, quo die est concepta, celebrandum est eius festum, non octaua Decembris, sed in ultima Februarij, vel initio Martij debet fieri; ergo Ecclesia, vel solemnizat die octava Decembris commixtionem seminum, quod non potest dici; vel solum gratias agit Deo, quia iam accipiebat Adventus Mariæ; vel certe, quod facilius est morali, modo hoc agit, celebrando nimirum

rum illo die, totum tempus, ſecundum quod, etiam includitur tempus animationis B. Mariæ.

Hoc argumentum conatur ſoluere Sa.me. Jlluſtriſs. Creſpius in ſuo *Propugnaculo Theologico diſp.3. art.3.n.38.* Sed quia admittit tanquam veram, & ſubſiſtentem ſententiam, falſo adſcriptam Ariſtoteli, Sanctis Auguſtino, Cyrillo, & Hildephonſo; quod fœtus fœminarum non animetur niſi poſt 80. dies, recurrit ad miraculum, & cum Granado, Poza, & Calderon piè meditatur, fuiſſe ante naturale tempus creatam, die octaua Decembris, Animam B. Virginis. 2

Sed forte conſiderans hanc reſponſionem, non ſatis eſſe fundatam à *num.* 40. dicit, quod dato, quod tranſierint in generatione Virginis dies illi 80; & poſtea Anima eius ſit creata, 3
adhuc non ſequitur trans ferendam eſſe, eius Conceptionis feſtiuitatem; Nam cum hoc tempus animationis non ſit ita certum, vt eſt certus dies conceptionis fœtus, retro numerando, à die Natiuitatis nouem menſes, Eccleſia celebrat die octaua Decembris, in qua coagmentatus eſt fœtus per anticipationem, 4
inſtans infuſionis Animæ, cum præſeruatione ab originali; quod fuit, aliquo ex diebus in ſpatio nouem menſium incluſo: quare negat, Eccleſiam celebrare commixtionem ſeminum; ſed per anticipationem, inſtans infuſionis Animæ. Hanc autem anticipationem, vel etiam poſtpoſitionem, non eſſe inuſitatam in Eccleſia Dei probat quia celebrat Officium Reſur- 5
rectionis, aliquando anticipans: Celebrat Viſitationem B. Uirginis, die 2. Julij poſtponendo, cum eſſet celebranda die vigeſimaſeptima, vel vigeſima octava Martij: Nam ſtatim ac fuit ab Angelo B. Uirgo Annunciata *exurgens abiit in Montana, &c.* & cum à Nazaret ad Montana Judeæ eſſet iter trium dierum, viſitavit Elizabet vigeſima octava die circiter.

Hæc Jlluſtiſſim. Creſpius, ante emanatam Alexandrinam Conſtitutionem reſpondebat; ſed ego, qui ſum in alia ſententia, & credo non miraculosè, ſed naturali modo, creatam, & infuſam fuiſſe Beatiſſimam Deiparæ Animam; non ſolum non poſſũ, in illa pia meditatione de miraculoſa Animæ creatione, ſed neque in aliis, quæ affert pro ſolutione argumenti ab Arpa-

lego

lego propositi, acquiescere; & ideo propriam solutionem adducere teneor.

SECTIO VLTIMA.

Solvitur supradictum argumentum & confirmatur, quod fœtus humanus vivat primis diebus.

SVMMARIVM.

1 *Aristoteles lib.7.de hist.anim.cap.3.non dicit fœminam post 80. marem post 40.dies vivere.*

2 *Neque SS.Augustinus, Cyrillus, & Hildephonsus.*

3 *Iam non licet dicere quod Ecclesia celebret festum Conceptionis, præter illam intentionem, quæ in constitutione Alexandrina explicatur.*

4 *Non est admittendum, quod Ecclesia anticipate celebret instans Conceptionis die 8.Decembris.*

5 *Ecclesia celebrat aliquando festivitates, tanquam nudum factum.*

6 *Festiuitatem Resurrectionis quid sit celebrari, tanquam Sacramentum.*

7 *In isto casu circunstantia temporis hodierni intelligitur morali modo.*

8 *In festivitate quæ celebratur tanquam nudum factum, intelligitur verè, & propriè illud tempus.*

9 *Festum S.Dominici anticipando, Visitationis postponendo celebratur, & quare.*

10 *In celebratione Festorum Immobilium Ecclesia exprimit tempus hodiernum significatione propria, non morali.*

11 *In festo Epiphaniæ triplex miraculum illa die gestum celebratur, ex communi SS.Patrum.*

12 *In festo Assumptionis decimaquinta Augusti, corporis, & animæ B.Virginis Assumptio celebratur.*

13 *Ecclesiæ studium in exprimenda qualitate hodierna Festivitatis quàm sit acuratum.*

14 *In*

14 *In festivitatibus fixis, vt est festivitas Conceptionis, non solet Ecclesia exprimere tempus hodiernum, nisi vera, & propria significatione.*

15 *Ideo merito Sum. Pontifex Alexander VII. declaravit in hoc sensu celebrari festum Immaculatæ Conceptionis.*

MIrum est quod gravissimi Authores decepti fuerint in allegatione textus *Aristotelis citati lib.7.de hist.anim.c.3.* 1 quod ego illa solum de causa factum puto, quia textum illum non recognoverint: Nam revera si sola Aristolis verba legantur, eam nunquam fuisse sententiam ipsius, evidentissime apparebit: Ibi enim non loquitur de animatione, quæ sit vita in actu primo sed de motu, & operatione, quæ est vita in actu secundo; quod etiam *disp.2.sect.4.n.27.* adnotavi. Uerba Aristotelis sunt hæc. *Mares fœtus, magna ex parte, circa quadragesimum diem dextro potius latère mouentur; fœminæ sinistro circa nonagesimum, &c.* Et quidem de motu perfecto, & manifesto, esse intelligendum Aristotelem, notavit *Martialis in adnotat. ad libr.prim.Hippocr.de morbis mulier.partic.* 10. sed neque D. Augustinus eo loco, tempus illud animationis observat: solum 2 enim numerum 276. dierum, quibus perfectus Incarnati Uerbi fœtus mansit in Vtero Matris, ut supra *sect.2. num* 3. dixi, observat.

S.Cyrillus loco citato sic loquitur. *Si mas sit fœtus in utero conceptus, vix post quadraginta transactes dies formam accipere: sin fœmina tardius eam ad hoc pervenire, &c.* Itaque non de animatione, sed de formatione loquitur. Et idem sentit S. Hidelphonsus. Itaque argumentum Arpalegi caret fundamento solido: Imo tam *disp.pr.per tot.quàm supra in Digressione ad text. Hippocr.* contrarium omnino esse verum probavi, & repetam *disp.4.sect.5.n.4* etiam ad mentem Hippocratis.

Secundo respondeo jam post emanatam Constitutionem SS. D. N. Alexandri PP. VII. non licero asserere, quod festum Conceptionis celebretur ab Ecclesia, ea intentione, ut dicit Arpalegus gratias agendi Deo, pro eo quod die 8. Decembris sterneretur via, per quam hæc Evangelici diei op-

catissima appropinquaret Aurora: sed colendi illud instans, in
3 qua eius Anima fuit creata infusa,& sanctificata: Et hanc fuisse antiquam consuetudinem omnium Fidelium, qui in hoc sensu eius Conceptionis festivitatem solemni ritu celebrant, disertis verbis declaravit SS.Pontifex,ut supra *sectione secunda numer.6.* adnotavi.

Tertio fateor,me non invenire discrimen inter argumentum Arpalegi,quo ad eius ultimam partem, in qua dicit, Ecclesiam die 8.Decembris non celebrare seminum commixtionem, sed instans creationis Animæ,modo morali, & quatenus per anticipationem in illa die, colit totum tempus quatenus in eo, tale
4 instans continetur; & inter solutionem Episcopi Crespij, dum pariter hic dicit, Ecclesiam celebrare per anticipationem 8. die Decembris hoc idem instans,quod fuit in aliquo ex diebus, qui sunt,retro numerando,ab 8.Septẽbris,ad 8.Decembris, quod si
5 nulla differentia est nisi in verbis, ut mihi videtur profecto sequitur Arpalego concessisse, quæ volebat, & quæ post emanatam Cõstitutionem,quam ipse deinde tanto studio ab Apostolica Sede impetravit,nullatenus concessisset.Hoc enim est indirectè sentire contra festum,& cultum Immaculatæ Conceptionis,illumque numquam immutatum frustrare,quæ omnia prohibentur in dicta Constitutione,ut cõstat ex adnot.*d.sect.2.n.7.9.*

At vero ut Argumentum Arpalegi etiam quo ad ultimam partem penitus convellatur,advertenda est etiam hic,& inferenda verissima S.Augustini doctrina, qua ipse *in Epistola 119. ad Ianuar.* respondet eidem percontanti, cur in Ecclesia *anniversarius dies celebrandæ Dominicæ passionis,non ad eundem redeat anni diem sicut dies qua traditur natus?* Quod est quærere cur in Ecclesia Pascha Resurrectionis sit festum mobile, & festum Natalis Domini fixum sit,& immobile.

Respondet D.Augustinus, *oportet,ut noveris, diem natalis Domini, non in Sacramento celebrari; sed tantùm in memoriam revocari, quod natus sit; ac per hoc nihil opus erit, nisi revolutum Anni diem, quo ipsa res acta est, festa devotione significari. Sacramentum est autem in alia celebratione, cum rei gestæ, ita rememoratio fit, ut aliquid etiam significari intelligatur, &c.*

Quod

Quod perinde est, ac dicere, quod Nativitas Domini celebratur ab Ecclesia tanquam purum factum, at vero mors, & re- 6
surrectio Domini etiam tanquam mysterium, & Sacramentum; sive ad significandum aliquid, quod ad salutem, & profectum pertinet animarum.

Explicat deinde S. Doctor, quid intendat Ecclesia significare per hanc Pascalem festivitatem, quod scilicet, sicut olim Populus in memoriam, & gratitudinem accepti beneficii, dum ab Angelo exterminatore transeunte, & percutiente primogenitos Ægyptiorum, Primogeniti Judæorum liberati sunt; vel sicut propter transitum Populi ex Ægypto in terram promissionis, Luna decima quarta mensis primi, seu novarum frugum celebrabat Pascha: Ita, & nos propter transitum Christi ex hoc mundo ad Patrem, & à morte ad vitam, & propter transitum nostrum à morte spirituali, ad vitam gratiæ, & ad spem futuræ gloriæ, celebrare debemus Passionem, & Resurrectionem Christi in mense novarum frugum, id est circa Æquinoctium vernum, ut nostram renovationem profiteamur die Dominica, qua Christus resurrexit; & ut cum Concilio Niceno recedamus à ritu Judæorum, illa Dominica, quæ im- 7
mediate sequitur post decimamquartam Lunam Æquinoctij verni quæ omnia late, & plene prosequitur *Suarez de Religion. tom. pr. tract. 2. lib. 2. cap. 6. per tot.* & præsertim *à n. 22.* & D. Augustinus concludens ait. *Transitus ergo de hac vita mortali in aliam vitam immortalem in passione, & resurrectione Domini commendatur, &c.*

Cum itaque constet Ecclesiæ intentio in hac Paschali festivitate mobili, à qua alia festa mobilia per observata temporum interualla dependent; dum in his festivitatibus V. G. in Paschali Officio utitur illis verbis *hæc dies quam fecit Dominus, &c.* & in oratione eiusdem diei illis aliis *Hodierna die per Vnigenitum tuum æternitatis aditum devicta morte reserasti, &c.* euidens est, quod non potest nisi repræsentativè, & morali modo 8
illa verba intelligere. Quare ex celebratione huius festi, quod recolit tanquam Sacramentum, & mysterium non potest inferri quod in aliis festivitatibus, quas solum tanquam aliquod

gestum, & nudum factum in memoriam revocat, & non proponit tanquam Sacramentum, usitatum sit in Ecclesia voces illas *hodie, &c. hodiernæ festivitatis, &c.* & similes, moraliter, & per anticipationem, vel postpositionem usurpare, & illas festivitates extra proprias, certas, & determinatas dies, sine magna, & proportionata causa celebrare.

Et ideo non die 6. sed 4. Augusti celebrat anticipate festum
9 S. Dominici, quia ita Paulus IV. in sua Constitutione, quæ est decima quinta in Bullario, disponit; ex eo quod die 6. qua Sanctus obiit, impedita sit Ecclesia in celebranda Domini Transfiguratione; & die quinta, quæ fuit dies eiusdem Canonizationis in celebranda festivitate S. Mariæ ad Nives.

Similiter diem Uisitationis non celebrat paulo post Angeli Salutationem, die vigesima octava Martii quia ex Evangelio non est certa dies, qua Uisitatio illa inceperit, sed solum certum est tempus, quando completa fuit, dicente Evangelio, quod *mansit* B. Uirgo cum Elizabet in eius domo, *quasi tribus mensibus*, hoc est, quod discesserit ab illa, paulo post, vel paulo ante Natiuitatem Præcursoris; & hac de causa; ut notavit *Azor. tom. 2. lib. 1. cap. 23. quæst. 2.* celebrat Ecclesia ex ordine Vrbani VI. hanc actionem, secunda die Julii, postponendo.

Jgitur, quando Ecclesia in diebus fixis Jmmobilibus celebrat festivitates, & nulla causa suadet anteponere, vel postponere,
10 sed in illis diebus, quibus vel memorabilis aliqua Domini, & Sanctorum actio, vel gloriosus Sanctorum transitus annuatim recurrit, claris verbis, & indubitata significatione declarare consuevit. Id quod inductione per aliquot insignes Festivitates probatur facile.

Jdeo in Hymno Nativit. Domini, dicit, *testatur hec præsens dies currens per Anni circulum, &c.* & in Evangelio illius diei Antiphonis, versiculis, & responsoriis, pluries repetit, & affirmat, illam esse annuam diem Nativitatis Domini: Similiter in die Circumcisionis, quæ est octava Natalis, testatur verbis Evangelistæ, quod *post quam consummati sunt dies octo, circumcisus*
11 *est puer, &c.* & die 6. Januarij, quia Magorum adorationem, Christi Baptisma, & primum miraculum conversionis

aquæ

aquæ in vinum celebrat, eo die, facta fuiſſe, tria miracula dicit in antiphona *tribus miraculis ornatum diem ſanctum colimus: Hodie ſtella Magos duxit ad Præſepium: Hodie Chriſtus baptizari voluit: hodie vinum ex aqua factum eſt ad Nuptias, &c.* & in Hymno eiuſdem diei, tria iſta miracula repetit tanquam eadem die facta. Et licet S. Epiphanius, & aliqui, aliter ſenſerint: tamen vt Suarez *in 3 part. tom. 2. diſp. 26. ſect. pr. verſ. Quo circa, &c.* omnibus in contrarium adductis reſpondet, & authoritate SS. Patrum, Ambroſij, & Auguſtini, Leonis, Maximi, Paulini, Iſidori, Bernardi, & Chryſologi eadem die, ſed non eodem anno, tria iſta miracula ſexta die Ianuarij geſta fuiſſe concludit; & idem repetit *tom. pr. de Relig. d. lib. 2 cap. 5. n. 9.*

Item quia 2. Febr. poſtquam dies quadraginta *impleti ſunt purgationis Mariæ ſecundum legem Moyſi*, vt loquitur Euangelium illius diei, Chriſtus, à B. Virgine in Templo eſt præſentatus, Eccleſia in oratione illius diei, dicit, quod Filius Dei, *Hodierna die cum noſtræ carnis ſubſtantia in Templo eſt præſentatus.*

Pariter die decimaquinta Auguſti, feſtum Aſſumptionis B. V. celebrat, & dicit in antiphona. *Hodie Maria Virgo Cœlos aſcendit, &c.* & in Lectionibus Secundi Nocturni, ſemel, & iterum repetit hanc diem eſſe illam, in qua B. Virgo Aſſumpta eſt in Cœlum, etiam corpore. Neque obſtare debet, quod aliqui di- 12
cunt de eius Aſſumptione ſecunda, quam diſtingunt à prima, in hoc quod dicta decima quinta die fuerit quò ad Animam aſſumpta, & hanc ſecundam quo ad corpus, die vigeſimatertia Octobris in cœlum elata; quibus etiam placuit hanc ſecundam Aſſumptionem addere vener. Bedæ Martylogio, ſub hac die 23. Octobris, Nam horum fundamentum fuit quædam priuata reuelatio, quam refert, & refellit Baronius *in notis ad Martyrolog. & in Annal tom. pr. ann. Chriſti* 48. *num.* 17. vbi acriter inuehitur in illos; qui circa huius hiſtoriæ veritatem diſſentiunt à communi ſenſu vniuerſalis Eccleſiæ; & potius priuatam reuelationem, ſeu imaginationis figmentum ſequuntur, non attendentes, quanta conſtantia ab antiquiſſimis Apoſtolorum temporibus, ipſa Eccleſia verſibus, reſponſoriis, antiphonis, & lectionibus, vna cum aſſenſu SS. Patrum, quos ipſe Baronius refert

fert,& Scholasticorum crediderit,vtramq. Assumptionem die 15.Augusti factam fuisse, & ideo eius officium,& Festiuitatem nullatenus die 23 Octobris,sed 15.Augusti celebrari debere,vt iam inquit ipse,*nullus remaneat dubitandi locus,& perfrictæ frontis,& procacis sit Animi indicium,Ecclesiæ Vniuersalis vsui,& tot Patrum sententijs non acquiescere.*

Pariter Ecclesia diem vigesimam quartam Junij dicit in Oratione esse *honorabilem in Natiuitate S. Io.Baptistæ*, quia illa die natus est:& diem vigesimam nonam eiusdem Mensis esse *hodiernam*,quia martyrio *SS. Apostolorum Petri,& Pauli est consecrata*.idem obseruat in Festiuitatibus *Conuers.S.Pauli,S.Apollinaris,& Exalt.S.Crucis.*

Et tandem quia quarta die post completum annum Natiuitatis Christi, iuxta sententiam Bedæ,Glossæ ordinariæ.Haymonis, Ugonis,Card.Baronij, Ribadeneiræ, Marsilij,Honorati, & Sylveiræ in Evang. hac die Herodes pueros infantes trucidavit Ecclesia dicit, *hodierna die illos Christi nati præconium confessos fuisse.*

13 Postremo addo quod in Summis Pontificibus, tam accuratum fuit semper studium non enunciandi in officio Divino diurnam festivitatem immobilem, nisi quando revera, quod celebratur,tali die gestum fuit;ut nuper in ultima Brev. Rom. restauratione de ordine Fel.recor.Vrb.VIII.facta,cautum fuerit,quod in Officio Confessorum, illa verba Hymni vesperarum *hodie lætus meruit beatas scandere sedes*.non recitentur;sed loco illorum proferantur alia,*hodie lætus meruit supremos laudis honores*, quando,vel anticipatur festiuitas,vt in die S.Dominici; vel postponitur,vt in offic.S Io.Chrys.die 27.Ianv.qua nō eius ad Cœlum transitus,qui fuit die 14.Sept. sed corporis translatio celebratur; eo quod illa dies festo S. Crucis sit impedita. Eandem adhibet cautelam in officiis Sanctorum Hilarij, Pauli primi Herm.Hyacinthi,& S.Thomæ à Villan.

14 Ex dictis colligo,non solùm non esse indistinctè concedendum Arpalego, quod in Ecclesia vsu sit receptum anticipare, vel postponere, sine aliqua causa,immobiles festivitates, quibus aliqua actio,vel historia recolitur per modum nudi facti,

&

& non per modum Sacramenti,ut evidenter constat ex inductione iam facta; & per consequens nullatenus esse admittendum, quod voces quibus vtitur Ecclesia, ad significandam hodiernam festivitatem, sint intelligendæ moraliter, & per anticipationem, aut postpositionem; sed imo infero, contra ipsum Arpalegum, quod quando nulla ratio, & nulla causa occurrit quæ Ecclesiam impulerit, ad anticipandam,vel postponendam illius festi immobilis celebritatem; tunc illas voces uerè, simpliciter, & cum omni proprietate significare illam particularem diem esse in qua talis actio contigit, & gesta est: Sed ex dictis in hac 2.*disp*. nulla ratio ex doctrina Medicorum occurrit; nulla causa ex Philosophiæ principiis petita cogit; vt patet ex supradictis, nullum Sacrarum litterarum testimonium, aut unanimis SS. Patrum assensus, ut præsertim *ex prima disp*. patet ex quibus Ecclesia dici possit inducta,ut potius hac die 8. Decembris per anticipationem, aut postpositionem Jmmaculatam Deiparæ Conceptionem celebrare debuerit: Ergo dum in officio Conceptionis dicitur. *Hodie concepta est*,& similibus vocibus sæpe iteratis vtitur; intelligi debet,quod in hac annua die celebrat, non repræsentativè, non moraliter,& quo ad aliud tempus: sed propriè,& simpliciter secundum annualem memoriam huius diei, illud instans in quo eius beatissima Anima creata,unita, & ab originali labe præservata fuit.

Quare San.Me. Pius V. non in diminutionem huius festivitatis, vt crediderunt aliqui sed in augmentum ordinavit, ut pro Officio Conceptionis, Antiphonæ, & Responsoria Officij Nativitatis eiusdem Virginis recitarentur; toties nimirum geminato nomine, hodiernæ festivitatis,hac die Conceptionis, 15
quoties,illa die Natiuitatis, nomine hodiernæ celebritatis non moraliter, seu per anticipationem; sed vero proprietatis sermone repeti iam cōsueverant. Et ideo merito SS. D. N. Alexander PP. VII. in sua Constitutione declaravit, fuisse *Veterem fidelium pietatem, in hoc sensu festiuitatem hanc, cultu nunquam immutato colendi, & solemni ritu celebrandi.*

Duo hic pro huius disputationis coronide concludo. Primum

mum quod sicut Christi Domini & Deiparæ corpuscula licet illud quidem Spiritus sancti virtute in instanti fuerit conformatum, hoc vero ita vi humana conceptum, ambo nihilominus decimo mense venerunt ad lucem, quia perfectissima erant, & à natura exquisitissimam temperiem & vigorem fuerant sortita.

Alterum quod hic repetitum esse volo, minorem propositionem mei argumenti hac *disp. 3. sect. pr. n. 6.* propositi, quod nimirum fœtus humanus primis diebus sit animatus, esse adeo veram, & ita probabilem, ut sola, inter omnes alias, sine periculo censurarum, & sine nota absurditatis defendi possit: & quia sola potest cum pia sententia de Immaculata Deiparæ Conceptione, quam omnes fere celebriores Academiæ asserunt, concordare, sequitur non parum illi ponderis, & authoritatis ex præcitata Constitutione accessisse.

Finis Tertiæ Disputationis.

DE

DE MINISTRANDO
BAPTISMATE
SVB CONDITIONE
HVMANIS FOETIBVS ABORTIVIS.
Diſputatio Quarta.

INDICVLVS SECTIONVM

SECTIO I. *CONFIRMATVR argumentum ab Immaculata Conceptione petitum, ſolutione cuiuſdam obiectionis contra ipſum.*

II. *Examinatur Revelatio B. Amadei circa tempus, quo Deiparæ Fœtus fuit primo animatus.*

III. *An cohæreat cum doctrina Catholica, quod ante formationem membrorum Anima rationalis ſit in corpore.*

IV. *Declaratur quomodo, animam rationalem eſſe in fœtu primis diebus non ſit error Traducianorum.*

V. *An argumentum ductum ab animatione pulli gallinacei per regulam auream probet animationem humani fœtus, non fieri niſi poſt 40. aut 80. dies.*

VI. *An poſſeſſio, quæ videtur eſſe pro fœtu non animato obſtet, quominus baptizandi ſint abortiui.*

VII. *An Doctrina probabilis S. Thomæ de præceſſione animæ vegetatiuæ, & ſenſitivæ in humanis fœtibus oſtendat, quod primis diebus fœtus non ſit animatus anima rationali.*

VIII *Defenditur argumentum ex S. Thoma superiori sectione allatum.*

IX. *Proponitur argumentum Gulielmi Haruaei, quo ipse probare intendit, ante mensem exactum, nihil ad fœtus pertinens esse in utero mulierum.*

X. *An fœtus humanus primis diebus existens in utero Matris mox moriturae sit baptizandus.*

IX. *Rursus examinatur difficultas, an praxis Baptizandi abortivos tanquam nova, sit ab universali Ecclesia eliminanda.*

XII. *Huiusmodi praxis Baptizandi recentes abortivos non est inconueniens.*

XIII. *Non potest S. Mater Ecclesia, notari quod huc vsque huiusmodi praxim non decreverit.*

XIV. *Etiamsi humanum Iudicium non sit sensibiliter certum sed dubium: an in recentibus abortivis sit anima rationalis, baptizandi sunt sub conditione.*

XV. *An obligatio Baptizandi cesset ex eo, quod aliquae rationes probabiles suadeant animam non esse in fœtu.*

XVI. *Expenditur iterum argumentum ex puncto saliente petitum; ex cuius solutione, confirmatur animae praesentia in fœtu.*

XVII. *Occurritur argumento ex vermiculis in lacte repertis deducto.*

XVIII. *An doctrina speculativa probans animam rationalem non esse in fœtu, satis sit, ut quis non teneatur baptizare abortivos.*

XIX. *Principalis obiectio, ex Divina providentia erga universalem Ecclesiam, iterum discutitur.*

PRÆLOQVIVM.

MULTA sunt à multis, contra meam propositionem obiecta quæ ad meam notitiam pervenerunt: sed illorum efficacia tanta non fuit, ut assensum impedire potuerit, ne crederem baptizandos esse huiusmodi

di Abortivos, ex eo, quod dubitari merito poſſet, de exiſtentia Animæ rationalis in fœtu, primis diebus. Quinimo, ea de cauſa factum eſt, ut ſolutionem illorum attente meditatus, ſemper nova argumenta deprehenderim, quibus dicta concluſio, non ſolum firmior in dies evaderet, ſed evidentior, & ut veritatis eſt conditio, quo magis à contrariis fluctibus impetitur, eo magis læta ſupernatans, mihi ſemper de obiectis triumphare viſa eſt: nimirum; ut aliquis Philoſophorum dicebat, vis aliquando adhibita veritati, facit illam validius emergere, & quæ prius erat aliquatenus intercluſa, mox ſpiritu robuſtiore reviviſcere. Amicos propterea rogavi, ut libere opponerent, quæcunque contra illam cogitaſſent; Et alij, etiam non rogati, quod libenter, imò avidiſſime accepi, ſponte obtulerunt. His omnibus ſatisfacere non ſolum ſine bile, ſed imo grato animo curavi; adeo ut, etiam illis merito acceptam referam impugnatæ veritatis defenſionem, & palmam. Jn præſenti igitur Diſputatione ex pluribus, quæ fuerunt in contrarium excogitata principaliora recenſeo; quorum enodatio propoſitæ veritatis faciem magis obfirmatam, & pulchriorem oſtendunt.

SECTIO I.

Confirmatur argumentum ab Immaculata Conceptione petitum, ſolutione cuiuſdam obiectionis contra ipſum.

SVMMARIVM.

1 *Ex die 8. Decembris Immaculatæ Conceptioni addictæ non bene inferri tunc Marianum fœtum fuiſſe animatum, opponitur.*

2 *Feſtum Nativitatis B. Virginis antiquius fuiſſe feſto eiuſdem Conceptionis revocatur in dubium.*

3 *Dies 8. Septembris non fuit, ad libitum Eccleſiæ, dedicata Marianæ Nativitati.*

temere; sed summa Sapientia omnia decernit, hanc diem octavam Septemb. Natalitio Virginis dedicasse, sine aliqua ratione, tantumque pro libito: cum alioquin habeamus post D. Augustini tempora, ex particulari, & privata aliqua revelatione, innotuisse Summ. Pontifici, diem 8. Septembris esse B. Virginis Natalitium?

Narrant enim Authores non contemnendi *Io. Belethus lib. 8.*
4 *cap. 51. Author libri, qui dicitur Gemma,* sive sit Honorius Augustudonensis, sive alius: *libro tertio, cap. 166. Durand. in rationalibus libro septimo cap. 28. Azor. 2. part. instit. moral. lib. 1. cap. 19. quæstione prima, Constantinus Felix in Martyrol. Bernardin. de Busto part. 3. serm. de Nativit. B. M. lit. P. Gavant. in comment. Breviarij sect. 7. cap. 12. numero octavo Beyerlink in Theatro Vitæ humanæ verb. festum, fol. 37. & Baronius. & alij testantur*, quod quidam Vir Sanctus contemplationi deditus, singulis annis octava die
5 Septembris, & non alia, orans, jucundissimam Angelorum festivitatem audiebat in Cœlo; Hujus causam, Deum deprecatus, audivit esse, quod octava Septembris B. Virgo Maria nata esset in terris; & sibi præceptum fuit, ut omnibus Christi fidelibus, præsertim vero Sum. Pontifici renunciaret; Quod cum fecisset, cæpit ex tunc hujusmodi dies Marianæ Nativitati esse festiva. *Sigibertus in Chron. anno* 688. dicit, quod Sergius Pontifex hanc festivitatem instituit, quia constituit, ut in Annunciatione Domini, in Nativitate, & Assumptione B. Mariæ fiant Litaniæ; & refert *Iod. Cocci tom. 1. lib. 3. art. 6. & Gavantum loc. cit.* Sed ego vereor, ne sicuti in aliis, *ut Bellarminus de Scriptor.* monet, Sigeberti fides deficiat.

6 Nam D. Gregorius, qui Sergium præcessit, (obiit enim anno 604.) *in Sacrament. die octava Septembris*, ordinat Missam in festo Notalitio Deiparæ sub die octavo Septembris colendo; Quare revelatio, quæ occasionem dedit, hoc festum tali die celebrandi, necesse est dicere, quod vel ante D. Gregorium, vel ipso sedente, facta fuerit: Et sane ante D. Gregorium fuerant S. Jo. Chrysost. de anno trecentesimo nonagesimo octavo, & S. Proclus de anno 430. & de illis leguntur sermones *in Græco Codice Bibliothecæ*

thecæ Sfortianæ n.65. ut Baronius notavit, habiti in festivitate Na-
talis Deiparæ.

Ex quibus licet ab aliquibus cum Baronio refelli videatur
Historia illorum, qui dicunt, hanc solemnitatem fuisse ab Inno-
centio IV. institutam; ex eo quod Cardinales, post mortem
Celestini IV. per integrum semestre nunquam in eligẽdo futuro
Pontifice potuerint concordare; voto facto, quod qui primus
illorum eligeretur, mandaret hoc festum celebrari, cum octava;
statim electus fuit in Pontificem Cardinalis Sinibaldus, qui In-
nocentius IV. fuit nuncupatus; Tamen non repugnat supradi- 7
ctis, cum hoc votum fuerit de celebrando hujusmodi festo cum
octava, & prima institutio fuerit simpliciter de celebrando festo
die 8. Septembris.

Et quidem si *D. Petro Damiano in Sermone 2. de Nativit. B. M.*
velimus credere *hæc*, inquit, *festivitas cunctis solemnitatibus anti-
quior est tempore*; ut merito aliqui apud P. Marraccium nostrum
in *Pontific. Marian. cap.* 54. existimaverint hoc festum celebrari 8
à tempore Apostolorum. Itaque non est certum, quod in Ro-
mana, & universali Ecclesia hoc festum fuerit addictum diei 8.
Sept. ad libitum, & ex libera ministrorum Ecclesiæ voluntate.

Sed esto ita sit; transeat, quod ad libitum fuerit ab Ecclesia
designata dies octava Septembris pro festo Nativitatis, &
dies octava Decembris pro festo Conceptionis, computata di-
stantia nouẽ Mensium, secundum communem numerum obser-
vatum in humanis Conceptionibus, & Nativitatibus; adhuc fa-
teor, me non intelligere, quomodo concessis omnibus hujus-
modi, & aliis similibus suppositionibus, non convincatur evi-
denter, quod die octava Decembris fuerit animatus fœtus Ma-
rianus: Si enim P. G. H. concedat Conceptionem non esse colen-
dam immaculatam, nisi pro eo tempore, quo fœtus ille vere
esset animatus: an dicet Ecclesiam Dei colere Conceptionem
inanimatæ carnis, quod est indecens, & omnino improprium?
Non enim ea propriè dici potest Conceptio Immaculata, in qua
non existit Anima, quæ sola vel maculam originalem contra-
hit, vel intelligitur ab ea, præservata. Sed ex communi fidelium
omnium sensu octava Decembris est, & fuit semper illa, in qua
huiusmodi

geſtum, & nudum factum in memoriam revocat, & non proponit tanquam Sacramentum, uſitatum ſit in Eccleſia voces illas *hodie, &c. hodiernæ feſtivitatis, &c.* & ſimiles, moraliter, & per anticipationem, vel poſtpoſitionem uſurpare, & illas feſtivitates extra proprias, certas, & determinatas dies, ſine magna, & proportionata cauſa celebrare.

Et ideo non die 6. ſed 4. Auguſti celebrat anticipate feſtum
9 S. Dominici, quia ita Paulus IV. in ſua Conſtitutione, quæ eſt decima quinta in Bullario, diſponit; ex eo quod die 6. qua Sanctus obiit, impedita ſit Eccleſia in celebranda Domini Tranſfiguratione; & die quinta, quæ fuit dies eiuſdem Canonizationis in celebranda feſtivitate S. Mariæ ad Nives.

Similiter diem Uiſitationis non celebrat paulo poſt Angeli Salutationem, die vigeſima octava Martii quia ex Evangelio non eſt certa dies, qua Uiſitatio illa inceperit, ſed ſolum certum eſt tempus, quando completa fuit, dicente Evangelio, quod *manſit* B. Uirgo cum Elizabet in eius domo, *quaſi tribus menſibus*, hoc eſt, quod diſceſſerit ab illa, paulo poſt, vel paulo ante Natiuitatem Præcurſoris; & hac de cauſa; ut notavit *Azor. tom. 2. lib. 1. cap. 23. quæſt. 2.* celebrat Eccleſia ex ordine Vrbani VI. hanc actionem, ſecunda die Julii, poſtponendo.

Jgitur, quando Eccleſia in diebus fixis Jmmobilibus celebrat feſtivitates, & nulla cauſa ſuadet anteponere, vel poſtponere,
10 ſed in illis diebus, quibus vel memorabilis aliqua Domini, & Sanctorum actio, vel glorioſus Sanctorum tranſitus annuatim recurrit, claris verbis, & indubitata ſignificatione declarare conſuevit. Id quod inductione per aliquot inſignes Feſtivitates probatur facile.

Jdeo in Hymno Nativit. Domini, dicit, *teſtatur hoc præſens dies currens per Anni circulum, &c.* & in Evangelio illius diei Antiphonis, verſiculis, & reſponſoriis, pluries repetit, & affirmat, illam eſſe annuam diem Nativitatis Domini: Similiter in die Circumciſionis, quæ eſt octava Natalis, teſtatur verbis Evangeliſtæ, quod *poſt quam conſummati ſunt dies octo, circumciſus*
11 *eſt puer, &c.* & die 6. Janvarij, quia Magorum adorationem, Chriſti Baptiſma, & primum miraculum converſionis

aquæ

aquæ in vinum celebrat, eo die, facta fuiſſe, tria miracula dicit in antiphona *tribus miraculis ornatum diem ſanctum colimus: Hodie ſtella Magos duxit ad Præſepium: Hodie Chriſtus baptizari voluit: hodie vinum ex aqua factum eſt ad Nuptias, &c.* & in Hymno eiuſdem diei, tria iſta miracula repetit tanquam eadem die facta. Et licet S. Epiphanius, & aliqui, aliter ſenſerint: tamen vt Suarez *in 3 part. tom. 2. diſp. 26. ſect. pr. verſ. Quo circa, &c.* omnibus in contrarium adductis reſpondet, & authoritate SS. Patrum, Ambroſij, & Auguſtini, Leonis, Maximi, Paulini, Iſidori, Bernardi, & Chryſologi eadem die, ſed non eodem anno, tria iſta miracula ſexta die Ianuarij geſta fuiſſe concludit; & idem repetit *tom. pr. de Relig. d. lib. 2 cap. 5. n. 9.*

Item quia 2. Febr. poſtquam dies quadraginta *impleti ſunt purgationis Mariæ ſecundum legem Moyſi*, vt loquitur Euangelium illius diei, Chriſtus, à B. Virgine in Templo eſt præſentatus, Eccleſia in oratione illius diei, dicit, quod Filius Dei, *Hodierna die cum noſtræ carnis ſubſtantia in Templo eſt præſentatus.*

Pariter die decimaquinta Auguſti, feſtum Aſſumptionis B. V. celebrat, & dicit in antiphona *Hodie Maria Virgo Cælos aſcendit, &c.* & in Lectionibus Secundi Nocturni, ſemel, & iterum repetit hanc diem eſſe illam, in qua B. Virgo Aſſumpta eſt in Cœlum, etiam corpore. Neque obſtare debet, quod aliqui dicunt de eius Aſſumptione ſecunda, quam diſtingunt à prima, 12
in hoc quod dicta decima quinta die fuerit quò ad Animam aſſumpta, & hanc ſecundam quo ad corpus, die vigeſimatertia Octobris in cœlum elata; quibus etiam placuit hanc ſecundam Aſſumptionem addere vener. Bedæ Martylogio, ſub hac die 23. Octobris. Nam horum fundamentum fuit quædam priuata reuelatio, quam refert, & refellit Baronius *in notis ad Martyrolog. & in Annal tom. pr. ann. Chriſti* 48. *num.* 17. vbi acriter inuehitur in illos; qui circa huius hiſtoriæ veritatem diſſentiunt à communi ſenſu vniuerſalis Eccleſiæ; & potius priuatam reuelationem, ſeu imaginationis figmentum ſequuntur, non attendentes, quanta conſtantia ab antiquiſſimis Apoſtolorum temporibus, ipſa Eccleſia verſibus, reſponſoriis, antiphonis, & lectionibus, vna cum aſſenſu SS. Patrum, quos ipſe Baronius re-

fert,& Scholasticorum crediderit,vtramq. Assumptionem die 15.Augusti factam fuisse, & ideo eius officium,& Festiuitatem nullatenus die 23 Octobris,sed 15.Augusti celebrari debere,vt iam inquit ipse,*nullus remaneat dubitandi locus,& perfrictæ frontis,& procacis sit Animi indicium,Ecclesiæ Vniuersalis vsui,& tot Patrum sententijs non acquiescere.*

Pariter Ecclesia diem vigesimam quartam Junij dicit in Oratione esse *honorabilem in Natiuitate S. Io.Baptistæ*, quia illa die natus est:& diem vigesimam nonam eiusdem Mensis esse *hodiernam*,quia martyrio *SS. Apostolorum Petri,& Pauli est consecrata*.idem obseruat in Festiuitatibus *Conuers.S.Pauli,S.Apollinaris,& Exalt.S.Crucis.*

Et tandem quia quarta die post completum annum Natiuitatis Christi, iuxta sententiam Bedæ,Glossæ ordinariæ.Haymonis, Ugonis,Card.Baronij, Ribadeneiræ, Marsilij,Honorati, & Sylveiræ in Evang. hac die Herodes pueros infantes trucidavit Ecclesia dicit, *hodierna die illos Christi nati præconium confessos fuisse.*

13 Postremo addo quod in Summis Pontificibus, tam accuratum fuit semper studium non enunciandi in officio Diuino diurnam festivitatem immobilem, nisi quando revera, quod celebratur,tali die gestum fuit;ut nuper in ultima Brev. Rom. restauratione de ordine Fel.recor.Vrb.VIII.facta,cautum fuerit,quod in Officio Confessorum, illa verba Hymni vesperarum *hodie lætus meruit beatas scandere sedes*.non recitentur;sed loco illorum proferantur alia,*hodie lætus meruit supremos laudis honores*, quando,vel anticipatur festiuitas,vt in die S.Dominici; vel postponitur,vt in offic.S Io.Chrys.die 27.Ianv.qua nō eius ad Cœlum transitus,qui fuit die 14.Sept. sed corporis translatio celebratur ; eo quod illa dies festo S. Crucis sit impedita. Eandem adhibet cautelam in officiis Sanctorum Hilarij, Pauli primi Herm.Hyacinthi,& S.Thomæ à Uillan.

14 Ex dictis colligo,non solùm non esse indistinctè concedendum Arpalego , quod in Ecclesia vsu sit receptum anticipare, vel postponere , sine aliqua causa,immobiles festivitates , quibus aliqua actio,vel historia recolitur per modum nudi facti,

&

& non per modum Sacramenti,ut evidenter constat ex inductione iam facta; & per consequens nullatenus esse admittendum, quod voces quibus vtitur Ecclesia, ad significandam hodiernam festivitatem, sint intelligendæ moraliter, & per anticipationem, aut postpositionem; sed imo infero, contra ipsum Arpalegum, quod quando nulla ratio, & nulla causa occurrit quæ Ecclesiam impulerit, ad anticipandam,vel postponendam illius festi immobilis celebritatem; tunc illas voces uerè, simpliciter, & cum omni proprietate significare illam particularem diem esse in qua talis actio contigit, & gesta est: Sed ex dictis in hac 2.*disp.* nulla ratio ex doctrina Medicorum occurrit; nulla causa ex Philosophiæ principiis petita cogit; vt patet ex supradictis, nullum Sacrarum litterarum testimonium, aut unanimis SS. Patrum assensus, ut præsertim *ex prima disp.* patet ex quibus Ecclesia dici possit inducta,ut potius hac die 8.Decembris per anticipationem, aut postpositionem Jmmaculatam Deiparæ Conceptionem celebrare debuerit: Ergo dum in officio Conceptionis dicitur. *Hodie concepta est*,& similibus vocibus sæpe iteratis vtitur; intelligi debet,quod in hac annua die celebrat, non repræsentativè, non moraliter,& quo ad aliud tempus: sed propriè,& simpliciter secundum annualem memoriam huius diei, illud instans in quo eius beatissima Anima creata,unita, & ab originali labe præservata fuit.

Quare San.Me. Pius V. non in diminutionem huius festivitatis, vt crediderunt aliqui sed in augmentum ordinavit, ut pro Officio Conceptionis, Antiphonæ, & Responsoria Officij Nativitatis eiusdem Virginis recitarentur; toties nimirum geminato nomine, hodiernæ festivitatis,hac die Conceptionis, 15
quoties,illa die Natiuitatis, nomine hodiernæ celebritatis non moraliter, seu per anticipationem;sed vero proprietatis sermone repeti iam cōsueverant.Et ideo merito SS.D.N.Alexander PP.VII.in sua Constitutione declaravit, fuisse *Veterem fidelium pietatem,in hoc sensu festiuitatem hanc, cultu nunquam immutato colendi,& solemni ritu celebrandi.*

Duo hic pro huius disputationis coronide concludo. Primum

mum quod ficut Christi Domini & Deiparæ corpuscula licet illud quidem Spiritus sancti virtute in instanti fuerit conformatum, hoc vero ita vi humana conceptum, ambo nihilominus decimo mense venerunt ad lucem, quia perfectissima erant,& à natura exquisitissimam temperiem & vigorem fuerant sortita.

Alterum quod hic repetitum esse volo, minorem propositionem mei argumenti hac *disp.3.sect.pr. n.6.* propositi, quod nimirum fœtus humanus primis diebus sit animatus, esse adeo veram,& ita probabilem, ut sola, inter omnes alias, sine periculo censurarum, & sine nota absurditatis defendi possit: & quia sola potest cum pia sententia de Jmmaculata Deiparæ Conceptione, quam omnes fere celebriores Academiæ asserunt,concordare, sequitur non parum illi ponderis,& authoritatis ex præcitata Constitutione accessisse.

Finis Tertiæ Disputationis.

DE

DE MINISTRANDO BAPTISMATE SVB CONDITIONE HVMANIS FOETIBVS ABORTIVIS.

Disputatio Quarta.

INDICVLVS SECTIONVM

SECTIO I. *CONFIRMATVR argumentum ab Immaculata Conceptione petitum, solutione cuiusdam obiectionis contra ipsum.*

II. *Examinatur Revelatio B. Amadei circa tempus, quo Deiparæ Fœtus fuit primo animatus.*

III. *An cohæreat cum doctrina Catholica, quod ante formationem membrorum Anima rationalis sit in corpore.*

IV. *Declaratur quomodo, animam rationalem esse in fœtu primis diebus non sit error Traducianorum.*

V. *An argumentum ductum ab animatione pulli gallinacei per regulam auream probet animationem humani fœtus, non fieri nisi post 40. aut 80. dies.*

VI. *An possessio, quæ videtur esse pro fœtu non animato obstet, quominus baptizandi sint abortiui.*

VII. *An Doctrina probabilis S. Thomæ de præcessione animæ vegetatiuæ, & sensitivæ in humanis fœtibus ostendat, quod primis diebus fœtus non sit animatus anima rationali.*

VIII *Defenditur argumentum ex S. Thoma superiori sectione allatum.*

IX. *Proponitur argumentum Guilelmi Harvæi, quo ipse probare intendit, ante mensem exactum, nihil ad fætus pertinens esse in utero mulierum.*

X. *An fætus humanus primis diebus existens in utero Matris mox moriture sit baptizandus.*

IX. *Rursus examinatur difficultas, an praxis Baptizandi abortivos tanquam nova, sit ab universali Ecclesia eliminanda.*

XII. *Huiusmodi praxis Baptizandi recentes abortivos non est inconueniens.*

XIII. *Non potest S. Mater Ecclesia, notari quod huc usque huiusmodi praxim non decreverit.*

XIV. *Etiamsi humanum Iudicium non sit sensibiliter certum sed dubium: an in recentibus abortivis sit anima rationalis, baptizandi sunt sub conditione.*

XV. *An obligatio Baptizandi cesset ex eo, quod aliquæ rationes probabiles suadeant animam non esse in fætu.*

XVI. *Expenditur iterum argumentum ex puncto saliente petitum; ex cuius solutione confirmatur animæ præsentia in fætu.*

XVII. *Occurritur argumento ex vermiculis in lacte repertis deducto.*

XVIII. *An doctrina speculativa probans animam rationalem non esse in fætu, satis sit, ut quis non teneatur baptizare abortivos.*

XIX. *Principalis obiectio, ex Divina providentia erga universalem Ecclesiam, iterum discutitur.*

PRÆLOQVIVM.

MULTA sunt à multis, contra meam propositionem obiecta quæ ad meam notitiam pervenerunt: sed illorum efficacia tanta non fuit, ut assensum impedire potuerit, ne crederem baptizandos esse huiusmodi

di Abortivos, ex eo, quod dubitari merito posset, de existentia Animæ rationalis in fœtu, primis diebus. Quinimo, ea de causa factum est, ut solutionem illorum attente meditatus, semper nova argumenta deprehenderim, quibus dicta conclusio, non solum firmior in dies evaderet, sed evidentior, & ut veritatis est conditio, quo magis à contrariis fluctibus impetitur, eo magis læta supernatans, mihi semper de obiectis triumphare visa est: nimirum; ut aliquis Philosophorum dicebat, vis aliquando adhibita veritati, facit illam validius emergere, & quæ prius erat aliquatenus interclusa, mox spiritu robustiore reviviscere. Amicos propterea rogavi, ut libere opponerent, quæcunque contra illam cogitassent; Et alij, etiam non rogati, quod libenter, imò avidissime accepi, sponte obtulerunt. His omnibus satisfacere non solum sine bile, sed imo grato animo curavi; adeo ut, etiam illis merito acceptam referam impugnatæ veritatis defensionem, & palmam. Jn præsenti igitur Disputatione ex pluribus, quæ fuerunt in contrarium excogitata principaliora recenseo; quorum enodatio propositæ veritatis faciem magis obfirmatam, & pulchriorem ostendunt.

SECTIO I.

Confirmatur argumentum ab Immaculata Conceptione petitum, solutione cuiusdam obiectionis contra ipsum.

SVMMARIVM.

1 *Ex die 8. Decembris Immaculatæ Conceptioni addictæ non bene inferri tunc Marianum fœtum fuisse animatum, opponitur.*

2 *Festum Nativitatis B. Virginis antiquius fuisse festo eiusdem Conceptionis revocatur in dubium.*

3 *Dies 8. Septembris non fuit, ad libitum Ecclesiæ, dedicata Marianæ Nativitati.*

4 *Sed ex privata revelatione Sum. Pontifici renunciata, & ab eo approbata.*

5 *Refertur dicta revelatio.*

6 *Quæ videtur facta tempore S. Gregorij P. P. & fortè ante ipſum.*

7 *Conciliatur alia revelatio facta tempore Innocentij IV.*

8 *Aſſerunt aliqui,* Feſtum *Nativitatis celebratum fuiſſe tempore Apoſtolorum.*

9 *Etiamſi daremus diem* 8. *Septembris ad libitum aſſignatam fuiſſe Marianæ Nativitati, ſuſtinetur adhuc die* 8. *Decembris eius fœtum fuiſſe animatum.*

10 *Et reijcitur, quod idem non poſſit inferri de Chriſti Conceptione.*

EXordior hanc tertiam Diſputationem à reſiduo præcedentis; Cum Adm. R. Pater G. N. Societatis Jeſu Inſignis Theologus, & Philoſophus, Antuerpiæ hoc anno 1664. vidiſſet in folio à me ſuperiore anno Lucæ impreſſo, nonnulla, quæ in hac Diſputatione continentur; & illa præſertim, quæ infra *ſect.* 10. 11. & 12. affero ad probandum, quod meæ propoſitionis praxis non foret nova, ſi à S. Romana Eccleſia univerſaliter proponeretur; Et illa pro ſua humanitate commendaſſet tamquam ſolidis, ut dicit, rationum momentis innixa, & nonnullis adjunctis etiam confirmaſſet: Quia tamen præcipuam difficultatem in eo eſſe ſitam exiſtimavit; An dubium ſit vtrinque probabile; quod fœtus humanus primis diebus vivat vitam rationalem; tunc præſertim cum ab utero per Abortum effunditur; Nonnulla ex iis, quæ ad id probandum adduxeram, reprehendit: & præſertim, argumentum ſuperiori diſputatione explicatum, & ab Immaculata Conceptione deſumptum; Vt igitur finis ſuperioris Diſputationis, ſit principium præſentis, hic in primis eius obiectionem expendo,

1 Dicit igitur, quod licet Eccleſia celebret Jmmaculatam Dei Matris Conceptionem die 8. Decembris, hoc eſt novem menſibus ante eius Nativitatem: quo ſanè die Anima B. Uirginis erat

erat in fœtu, & in eo,intra uterum clauſa ſtetit,uſque ad diem octavam Septembr.qua pariter celebrat eius Nativitatem:Non tamen me poſſe,ex hoc inferre concludenter,eius Sanctiſſimum Corpus die octava Decembris,fuiſſe animatum; nempè prima die copulæ, ſeu die medicæ conceptionis, certiſſime aſſerit. Nam, inquit, dies Nativitatis celebratus fuit ab Eccleſia antequam celebraretur dies Conceptionis;Et cum propter diverſam uteri, & ſeminum activitatem, diſtantia Nativitatis humanæ à Conceptione,modo poſſit eſſe maior,modo minor:Atque ideo dies conceptionis præciſe ſit incertus;illum terminum aſſignavit Eccleſia Conceptioni, qui communiter præfigitur, nimirum diem octavam Decembris,ſpatium novem menſium,quod Nativitatem ſolet præire. Atque idem ſi foret opus, inquit, dici poſſet de feſto Annunciationis ſpatio novem menſium præcedente, diem Natalem Domini,qui pariter ante diem Annunciationis in Eccleſia cœpit eſſe feſtivus.Monet autem opus non eſſe,ita de feſto Annunciationis ratiocinari;quoniam, inquit,nullum formari poteſt argumentum,ab opere Spiritus Sancti, ad opera Naturæ.

Reſpondeo,me facile poſſe negare, quod ſupponitur, tanquam certum in argumento, nempe feſtum Nativitatis Deiparæ,prius fuiſſe in Eccleſia celebratum,quàm feſtum Conceptionis: Si enim credamus pluribus, quos refert *Velaſquez de Concept. libro quarto diſſert. pr. adnot. 1. numero ſecundo, uſque ad* 8. dies Conceptionis Mariæ cœpit eſſe feſtivus à temporibus Apoſtolorum, & noſter P. Marraccius in meditam. ſuper Bullam Alexandrinam fol. 108. inclinat:at verò *ex ſermone* 20. & 21. *de Sanctis D. Auguſtini*,conſtat,Nativitatem Deiparæ temporibus hujus Sancti Doctoris,non fuiſſe adhuc in Eccleſia Romana feſtivam. 2

Sed eſto; ut vim argumenti perpendamus; tranſeat prius tempore fuiſſe celebrem B.Virginis Nativitatem, quam Conceptionem, non tamen concedo, quod Pater G.H. affirmat, diem octavam Septembris fuiſſe ad libitum,& ad arbitrium Eccleſiæ addictam Marianæ Nativitati.Cur enim dicemus Eccleſiam Dei,quæ Divini Spiritus fulgore illuſtrata, non caſu, & 3

 temere;

temere; ſed ſumma Sapientia omnia decernit,hanc diem octavam Septemb. Natalitio Virginis dedicaſſe,ſine aliqua ratione, tantumque pro libito : cum alioquin habeamus poſt D. Auguſtini tempora,ex particulari,& privata aliqua revelatione,innotuiſſe Summ. Pontifici , diem 8. Septembris eſſe B. Virginis Natalitiam?

Narrant enim Authores non contemnendi *Io. Belethus lib.8.*
4 *cap.51. Author libri,qui dicitur Gemma*, ſive ſit Honorius Auguſtudonenſis, ſive alius : *libro tertio , cap.166. Durand. in rationalibus libro ſeptimo cap.28. Azor. 2. part. inſtit. moral. lib.1.cap.19. quæſtione prima, Conſtantinus* Felix *in Martyrol. Bernardin. de Buſto part.3. ſerm. de Nativit. B. M. lit. P. Gavant. in comment. Breviarij ſect.7. cap.12. numero octavo Beyerlink in Theatro Vitæ humanæ verb. feſtum, fol.37. & Baronius. & alij teſtantur* , quod quidam Vir Sanctus contemplationi deditus,ſingulis annis octava die
5 Septembris , & non alia , orans , jucundiſſimam Angelorum feſtivitatem audiebat in Cœlo ; Hujus cauſam , Deum deprecatus , audivit eſſe, quod octava Septembris B. Virgo Maria nata eſſet in terris ; & ſibi præceptum fuit , ut omnibus Chriſti fidelibus , præſertim vero Sum. Pontifici renunciaret; Quod cum feciſſet, cæpit ex tunc hujuſmodi dies Marianæ Nativitati eſſe feſtiva. *Sigibertus in Chron. anno* 688. dicit , quod Sergius Pontifex hanc feſtivitatem inſtituit , quia conſtituit , ut in Annunciatione Domini,in Nativitate , & Aſſumptione B. Mariæ fiant Litaniæ;& refert *Iod. Cocci tom.1. lib.3. art.6. & Gavantum loc. cit.* Sed ego vereor,ne ſicuti in aliis,*ut Bellarminus de Scriptor.* monet,Sigeberti fides deficiat.

6 Nam D. Gregorius,qui Sergium præceſſit, (obiit enim anno 604.) *in Sacrament. die octava Septembris*,ordinat Miſſam in feſto Notalitio Deiparæ ſub die octavo Septembris colendo; Quare revelatio,quæ occaſionem dedit,hoc feſtum tali die celebrandi, neceſſe eſt dicere,quod vel ante D. Gregorium,vel ipſo ſedente, facta fuerit: Et ſane ante D. Gregorium fuerant S. Jo. Chryſoſt. de anno trecenteſimo nonageſimo octavo , & S. Proclus de anno 430. & de illis leguntur ſermones *in Græco Codice Bibliothecæ*

*thecæ Sfortianæ n.65.*ut Baronius notavit,habiti infeſtivitate Natalis Deiparæ.

Ex quibus licet ab aliquibus cum Baronio refelli videatur Hiſtoria illorum,qui dicunt,hanc ſolemnitatem fuiſſe ab Innocentio IV. inſtitutam; ex eo quod Cardinales, poſt mortem Celeſtini IV.per integrũ ſemeſtre nunquam in eligẽdo futuro Pontifice potuerint concordare; voto facto, quod qui primus illorum eligeretur,mandaret hoc feſtum celebrari,cum octava; ſtatim electus fuit in Pontificem Cardinalis Sinibaldus,qui Innocentius IV. fuit nuncupatus; Tamen non repugnat ſupradictis,cum hoc votum fuerit de celebrando hujuſmodi feſto cum octava,& prima inſtitutio fuerit ſimpliciter de celebrando feſto die 8.Septembris. 7

Et quidem ſi *D.Petro Damiano in Sermone 2.de Nativit.B.M.* velimus credere *hæc*,inquit,*feſtivitas cunctis ſolemnitatibus antiquior eſt tempore*;ut merito aliqui apud P. Marraccium noſtrum in *Pontific.Marian.cap.*54. exiſtimaverint hoc feſtum celebrari à tempore Apoſtolorum. Itaque non eſt certum, quod in Romana,& univerſali Eccleſia hoc feſtum fuerit addictum diei 8. Sept.ad libitum,& ex libera miniſtrorum Eccleſiæ voluntate. 8

Sed eſto ita ſit; tranſeat, quod ad libitum fuerit ab Eccleſia deſignata dies octava Septembris pro feſto Nativitatis, & dies octava Decembris pro feſto Conceptionis,computata diſtantia nouẽ Menſium,ſecundum communem numerum obſervatum in humanis Conceptionibus, & Nativitatibus;adhuc fateor, me non intelligere, quomodo conceſſis omnibus hujuſmodi,& aliis ſimilibus ſuppoſitionibus, non convincatur evidenter,quod die octava Decembris fuerit animatus fœtus Marianus:Si enim P.G.H.concedat Conceptionem non eſſe colendam immaculatam, niſi pro eo tempore, quo fœtus ille vere eſſet animatus: an dicet Eccleſiam Dei colere Conceptionem inanimatæ carnis,quod eſt indecens, & omnino improprium? Non enim ea propriè dici poteſt Conceptio Immaculata,in qua non exiſtit Anima, quæ ſola vel maculam originalem contrahit,vel intelligitur ab ea,præſervata. Sed ex communi fidelium omnium ſenſu octava Decembris eſt, & fuit ſemper illa,in qua

huiuſmodi

hujusmodi Conceptionem immaculatam Ecclesia coluit,à tempore antiquo, *cultu deinde nunquam immutato*, ut loquitur SS. D.N.Alex.PP. VII.Ergo concessis omnibus, adhuc vrget argumentum,quod nimirum die prima Medicæ conceptionis;si fuit illa octava Decembris;vel alia proxima præcedens, aut subsequens, fuerit illa, in qua beatissimus ille fœtus fuit animatus; quod opus, quia fuit naturale, sequitur primis diebus, fœtus humanos naturaliter esse animatos.Hujusmodi discursum recolligo,& in forma sic propono.

Illa dies, qua fœtus Deiparæ in vtero S.Annæ fuit animatus est
9 *illa,qua communiter fœtus humanus animatur.*

Sed sensus communis Fideliũ est, quod prima dies Nonimestris spatij fuit illa dies,qua fœtus Deiparæ in utero S.Annæ fuit animatus.

Ergo sensus communis fidelium est,quod prima dies Nonimestris spatij sit illa,qua communiter fœtus humanus animatur.

Major conceditur à P.G.H.& à me probata est *disp.2.sect.2. numero septimo, & octavo,* in qua primam Deiparæ Conceptionem,& ejus in utero gestationem naturalem fuisse dixi,& non miraculosam. Minor etiam est certa apud ipsum, & solus Arpalego, & qui cum eo festum Jmmaculatæ Conceptionis frustrare conantur, dicerent diem illam octavam Decembris ab Ecclesia esse Marianæ Conceptioni addictam, tanquam incertam pro die certa,sed nobis ignotam;comprehensam tamen in spatio primorum dierum nonimestris temporis.Uerum contra Arpalegum, & hunc modum respondendi satis supra *disput.2. sect 7.&* 8.dictum est.

Quod vero additur de Christi Domini Conceptione,& eiusdem Nativitate,idem prorsus dicendum est,& eodem modo argumentandum; Jmo cum majori fundamento ; Siquidem non ad libitum Ecclesiæ dici potest, neque post multa tempora, sed ex antiqua Latinæ Ecclesiæ consuetudine,ut notavit *Suarez to. pr.in tertiam part.disp.6.sect.pr.vers.Sed quærit,&c.* Imo ex Apostolorum traditione *ut idem Suarez.sentit.de Relig. tom.1. lib.2.*
10 *cap.5.n.6.*certum est; & Baronius etiam consensit, quod Christi Conceptio die 25.Martij,& Nativitas die 25. Decembris contigerunt.

Neque

Neque obſtat Chriſti Conceptionem fuiſſe opus Spiritus ſancti, vt ex ea non videatur poſſe inferri ad opera Naturæ, Nam vt ſupra *diſp.pr.ſect.3.num.14. & diſp.2.ſect.3.num.1.* dixi, in Jncarnatione Chriſti, quod concurſus Spiritus ſancti, modus operandi inſtantaneus, & vnio hypoſtatica fuerint & ſint ſupernaturalia. Ex his non licet argumentari ad opera naturalia. Cæterum terminus huius conceptionis, & materia ex qua perfecta fuit, fuerunt naturalia, vt docet *Suarez to.1.in 3.part.diſp.5.ſect.1.verſ.Contra hanc,&c.& diſp.12.ſect.1.verſ. Obijcies,&c.* etiam, quoad vteri geſtationem, ut ſupra probavi *diſp.2.ſect.3.num.1.2 3.* Quare nihil obſtat quominus idem procedat argumentandi modus.

SECTIO II,

Examinatur revelatio Beati Amadei circa tempus quo Deiparæ Fœtus fuit primo animatus.

SVMMARIVM.

1 *Ponuntur Verba dictæ reuelationis: ex quibus infertur contra ſupradicta.*

2 *Sancti viri, & Prophetæ non ſemper Spiritu Dei aguntur.*

3 *Dubitari igitur poteſt de iis, quæ B. Amadeus dicit ſe audiuiſſe ab Angelo circa Deiparæ, & aliorum conceptionem.*

4 *Iuxta talem reuelationem Dei Matris Conceptio fuiſſet ſupernaturalis quoad tempus.*

5 *Et ideo, vel in inſtanti, vel breuiſſimo tempore fieri debuiſſet.*

6 *Sed fruſtra aſſeritur iſta ſupernaturalitas, cum ſpatio ſex horarum potuerit eſſe naturalis.*

7 *Videtur humana cogitatio, non Angelica reuelatio, quod in noſtris conceptionibus non niſi poſt multos dies adſit anima.*

8 *Prædicta reuelatio à quibuſdam notatur erroris.*

9 *Reuelatio Angeli boni ſemper eſt ad vtilitatem.*

10 *Hæc reuelatio videtur inutilis, & ideo neque à Deo neque per Divinum instinctum facta.*

11 *Et nunquam fuit ab Ecclesia approbata.*

Contra ea quæ proxima sectione, & præcedenti Disputatione dixi de Beatissimæ Uirginis Mariæ Conceptione video mihi opponi posse revelationem quandam de tempore dictæ Conceptionis; quam B. Amadeus Ordinis Minorum sibi ab Angelo asserit patefactam: Uir fuit B. Amadeus eximiæ Sanctitatis, & Doctrinæ, & Sixti quarti Confessarius; hic nimirum in sua Apocalypsi, seu Meditatione, Raptu 8. introducit Angelum de Conceptione Beatæ Uirginis sibi reuelantem his verbis. *Corpus Beatæ Virginis non fuit in ictu oculi formatum, & animatum sicut corpus Filij eius quod vniebatur tunc, dum formabatur, Diuinitati; nec tamen tantum temporis expectavit, sicut corpora aliorum expectans, sed in brevi tempore nobis assistentibus.* (id est Angelis.) *Itaque quæ in aliis perficiuntur in multis diebus, volente Deo, & nobis subministrantibus, facta sunt omnia in sex horis, vel circiter: tunc Deus noster magnus, & potens creavit animam perfectam.*

1 Quare miraculo factam putat quoad tempus Marianam Conceptionem, & extraordinario Angelorum ministerio acceleratam; itavt spatio sex horarum circiter, habuerit eius corpus talem perfectionem, qua posita corpus naturaliter postularet animæ rationalis creationem, & unionem: ad differentiam aliarum conceptionum, quæ non nisi post multos dies, illam perfectionem, & animam acquirunt; ergo non licet à conceptione Deiparæ, inferre ad alias

Respondeo primo. Quamvis Beatus Amadeus Religiosus fuerit Sanctus, & doctus; non tamen necessario sequitur eius revelationes esse veras. Nam etiam Sancti, Uiri, & Prophetæ,

2 aliquando veritates, quas lumine supernaturali sibi innotuisse putaverunt, renunciantes, quia proprium Spiritum à Divino discernere nescierunt, decepti sunt, & falsa dixerunt pro veris; ita Nathan licet Sanctus; & verus Domini propheta; *libro secundo, reg. cap. 7.* 3. tamen desideranti & interroganti Davidi

Davidi, an Deus vellet templum à se ædificari, affirmativè respondit his verbis: *Omne quod est in corde tuo, vade, fac quia Dominus tecum est, &c.* & nihilominus non David, sed Salomon eius filius templum ædificavit. Imo illa nocte idem Propheta à Domino correptus, iussus est recantare, & vt loquitur *Sanctus Gregorius homilia 1. in Ezechielem: Prophetiæ Spiritu edoctus proprium, & Regis consilium suis sermonibus contradixit.* & in Jona Propheta, & aliis testatur Sanctus *in dicto cap. 7. libri secundi, reg.* multa esse quæ ipsi humano Spiritu ducti, & abducti prædixerunt, & ab eis postea, Deo admonente, retractata sunt, quoniam necessaria erat eorum authoritas, ut crederetur eis, quando illuminati à Deo loquebantur, *& D. Thomas 2. 2. quæstion. 171 articulo quinto*, advertit Prophetas quando, non per expressas revelationes, sed per instinctum instruuntur à Deo aliquando non plene discernere, an Divino, an verò proprio spiritu loquantur.

Quare valde suspicor, quod quæ in hoc octavo raptu Beatus Amadeus ab introducto Angelo dicta fuisse refert, de tempore Marianæ Conceptionis, & aliorum hominum sint per proprium instinctum cognita, & non per Angelum verum, sed putativum, & imaginarium revelata. Nam si volente Deo, & Angelis ministrantibus spatio sex horarum perfecta est Deiparæ Conceptio, aliarum Conceptionum, longiori tempore 3
non expectato: iam, non per naturalem Dei concursum, sed per Divinam Omnipotentiam supra naturalem exigentiam operantem, factum est opus nimirum materia præparata est ad minus accidentaliter, & forte etiam substantialiter; & postea eius anima vnita, & creata: vel ab ipsa anima creata, & unita materiæ accidentaliter, tantum organizatæ eadem organa substan- 4
tialia producta sunt iuxta varias sententias *disp.* 1. relatas. Uerum cum Omnipotentia Dei, sit agens infinitæ virtutis, ac proinde potens operari in instanti, & Angeli ministri, qui faciunt voluntatem eius, per potentiam obedientialem potuerint elevari ad operandum in momento, & in ictu oculi cur post motum illum præcedentem. quo sanguis maternus per venas profluens in uterum, miscetur cum viri semine, & fit utriusque

 seminis

feminis fermentatio non est facta in instanti: sicut Theologi cum *Suarez tom.2.in 3.p. disp.11.sect.2.* communiter sentiunt de formatione Christi corporis, & Beato Amadeo revelavit Angelus: Certè nulla naturalis contrarietas poterat impedire, aut vel minimùm retardare actionem infiniti agentis cuius perfecta sunt opera. Cur ergo si non in instāti saltem post horæ quadrantem, aut semihoram, aut duas horas, completa est huiusmodi conceptio: sed ad tempus sex horarum circiter producta?

5 Video posse responderi, quia Deus ita voluit: *Deo*, inquit *volente & Angelis subministrantibus*. Sed quia non casu, vel sine aliquo altissimo mysterio voluit Deus expectare totum illud tempus sex horarum, remanet adhuc reddenda ratio huiusmodi dilationis.

Sed hæc omnia ad hominem dicta sint, & admittendo quod Conceptio B. Virginis facta sit intra dictum sex horarum spatium per concursum supernaturalem Diuinæ Omnipotentiæ, & Angelorum ministerium pariter supernaturale. At revera concursum, quo Deus ad aliorum hominum communem conceptionem, operatur, intra tempus simile, vel ad sum-

6 mum intra spatium trium dierum, computandum à tempore Medicæ conceptionis esse omnino naturalem, & Hippocratis, & aliorum Medicorum regulis conformem, supra *sect.3.4. & 5.* satis ostendi.

Præterea dum considero id quod in tali revelatione superadditur, videlicet, quod licet conceptio Mariani Corporis, non dicatur facta in instanti, sicut Christi corpus; non tamen inquit *tantum temporis expectavit sicut aliorum corpora expectant, quæ perficiuntur in diebus multis.* Valde etiam suspicor, quòd B. Amadeus adhærens iam prius illi sententiæ, quæ Aristoteli falso adscribitur, & communis tunc, verior existimabatur, masculum scilicet quadraginta, fœminam vero octoginta, vel nonaginta dies expectare; ideo non instinctu divino, sed humano, & proprio sibi ignoto, id crediderit esse revelatum; atque ideo non

7 revelatio divina, sed humana fuerit excogitatio.

8 Secundo, non desunt Doctores, *vt Caiet. 2.2. q.174. artic.6 Abraham Bzovius tom. 18. sua Hist. Eccles. à folio 28. vsq. ad 30*

&

& alij qui revelationem hujusmodi Beati Amadei impugnent,& falsitatis condemnent.

Tertio.Regula est ordinata à *D.Paulo ad Heb.cap.*1.14.quod revelatio boni Angeli non est vana, & inutilis ; sed semper ordinatur ad nostrum particularem , vel universalem Ecclesiæ profectum.*Omnes,* ait, *sunt administratorij Spiritus in ministerium missi propter eos qui hareditatem capiunt salutis. Et secunda ad Timotheum c.* 3. 16. *Omnis scriptura divinitus inspirata vtilis est ad docendum,&c.*& talis sine dubio fuit revelatio de die 8.Decembris Conceptioni Deiparæ addicta;quæ facta fuit Elsino Abbati, vel aliis ut supra dixi *sect.*2. *n.*5. & Baronius notat *in annot. martyrol.*die 8.Dec. 9

Quia in aliqua Ecclesia.v.g.Anglicana primum,de ann.1070, & Gallicana,deindè de Anno 1171.Occasione hujus revelationis à D.Anselmo publicatæ,Conceptionis Deiparæ festum cæpit coli ut notavit Scortia in Selectas Pontificum Theoremate 301.& deindè in universa Ecclesia Latina;eadem die 8.Decembris celebrari , ut Patres Concilij Basileensis à me relati *dicta sect.*2.*num.*4.affirmant;id quod negari non potest cessisse in utilitatem Ecclesiæ, & evidentissimum animarum profectum:hoc enim motivo à D. Anselmo in Epistola ad Angliæ Episcopos scripto , quia nimirum non est verus amator Beatæ Uirginis, qui eius Conceptionem non colit, omnes paulatim excitati sunt ad maiorem pietatem erga Deiparam , & à Fidelibus dies illa octava Decembris cæpit esse solemnis.Et inde Societates, & Ecclesiæ dedicari in eius honorem.Indulgentiæ concedi, & publicæ Academiæ Immaculatam Deiparæ Conceptionem defendere,cæperunt. .

Cœterum quod horarum duarum spatio,vel quatuor, vel sex illius diei,facta fuerit Conceptio B.Uirginis, non video quam utilitatem exinde Fideles retraxerint,qui tempore Beati Amadei,iam erant devotione accensi erga Deiparæ Conceptionem, & Festum: Nisi forte quis talem revelationem defendens , dixerit,ideo magis ad pietatem excitari Fideles,quia cognoscunt supernaturali concursu,& per miraculum conceptam fuisse. 10

Sed jam hæc responsio cessat ex dictis; & Ecclesia Romana nunquam talem temporis circunstantiam, in qua sola miraculum consisteret, proposuit fidelibus venerandam. Etenim decernit, quidem Sixtus IV. celebrandum esse Festum Conceptionis, & recitandum eius officium. Patres Tridentini declarant B. Uirginem non comprehendi sub Decreto peccati Originalis, Paulus V. prohibet in publicis actibus asseri esse in peccato originali conceptam; quam prohibitionem Greg. XV. extendit ad actus privatos, & statuit, quod in Officio, & Missa nemo utatur nomine Sanctificationis, sed Conceptionis, SS. D. N. Alex. PP. VII. quod non afferantur argumenta contra piam sententiam, ita ut remaneant insoluta: quod nullus directe, vel indirecte festum Conceptionis frustretur; quod vetus fuit Christi fidelium pietas, sentire B. Uirginem in primo instanti suæ Creationis præservatam fuisse à peccato originali, & in hoc sensu eius Conceptionis Festivitatem celebrari. Hæc omnia Divinus instinctus in Sum. Pontificibus, Constitutionibus, & Decretis ordinari fecit, & inspiravit: & à Christi fidelibus devotè, & exactè observantur. Cæterum nulli unquam ex istis, huc usque inspiravit, ut declararet ipsam Deiparam spatio sex horarum fuisse conceptam.

Quare quia sicubi datur Divinus instinctus, hic sine dubio est in Ecclesia Dei, quæ est ex *D. Paulo Ep. 1. ad Thim. c. 3. 15. Columna, & firmamentum veritatis.* Mihi omnino videtur difficile, quod B. Amadeus per Angelum talem differentiam Marianæ Conceptionis ab aliis conceptionibus cognoverit. Sed primam eius revelationis partem fuisse piissimæ eius mentis meditationem: secundam verò partem, quod scilicet post multos dies animentur humani fœtus, fuisse sententiam jam pridem in ejus intellectu firmatam, mihi facile persuadeo.

Quarto tandem respondeo; quod licet hujusmodi Reve-
10 lationes B. Amadei Romæ existant in celebrioribus Bibliothecis manuscriptæ; nempe, in Uaticana, Altempsiana, Sforziana, Sirletina; Lugduni in Dominicana, Barchinone in Franciscana, & Romæ apud P. nostrum Hippolytum Marraccium in Bibliotheca S. Mariæ in Porticu Campitelli: Tamen huc usque,

nunquam ab Apoſtolica Sede fuerunt approbatæ. Ideo ſalva debita reverentia Authori tam Sancto,& docto,non eſt cur illis adhærere,& fidere debeamus:præſertim,cum nemo Sanctorum Patrum, uſque adhuc affirmaverit, Conceptionem B. Mariæ in acceleratione temporis fuiſſe ſingularem, miraculoſam, & ab aliis hominum Conceptionibus diſſimilem;& rationes ex Medicina,& Philoſophia petitæ contrarium ſuadeant. Quare optima eſt ab eius Conceptione,ad alias illatio.

SECTIO III.

An cohæreat cum doctrina Catholica, quod ante formationem membrorum Anima rationalis ſit in corpore?

SVMMARIVM.

1 *Error in Concilio Viennenſi damnatus eſt,quod Anima rationalis ſit forma extrinſeca,& aſſiſtens humano corpori.*

2 *Anima rationalis eſt per ſe, & eſſentialiter corporis humani forma.*

3 *Corpus Chriſti tempore Incarnationis,an fuerit formatum, Concilium non definit.*

4 *Fuit corpus organicum,cuius, Anima rationalis,eſt actus.*

5 *An autem per organizationem ſubſtantialem,an verò per accidentalem;diſputatur.*

6 *Communior Sententia eſt,quod ſit per ſubſtantialem organizationem,quæ tamen animam non præcedat.*

IN Concilio Uiennenſi Clemens V. ut refertur in *Clement. unic. de Summ. Trinit.& fid.*§.*Porrò,&c.* contra Petrum Joannem,& alios,qui aſſerebant Divinum Uerbum in Incarnatione, aſſumpſiſſe quidem hypoſtatice Corpus, ſed non Animam rationalem Chriſti; quia dicebant, Animam noſtram 1
eſſe

esse extrinsece tantùm unitám, seu assistentem corpori; sicut Motor Mobili,& sicut Nauta Navi;determinat,Animam ratio-
2 nalem, esse formam vere per se, & essentialiter corporis humani,& contrariam propositionem esse *Fidei,& veritati Catholicæ inimicam,veluti erroneam,& qui illam pertinaciter tenere præsumpserit,tanquam hæreticum esse censendum*; quæ omnia patent, tum ex textu,tum etiam *ex glossa verb. intellectivæ. ex Eymerico in direct.inquisit.part. pr. comm.3. & Spondano anno Christi* 1311. *num.* 10.Sed hæc doctrina non potest verificari,si dicamus,fœtum primis diebus esse animatum; cum enim materia tunc tenuis sit,& fluxibilis,non potest habere organa,& partes etherogeneas, & dissimilares, quæ constituunt corpus humanum Ergo non potest cum doctrina catholica cohærere, quod antei istam formationem,fœtus sit animatus,

Respondeo primo,satis fuisse Summo Pontifici, & Concilio declarare,Animam Christi, esse formam essentialiter humano eius corpori unitam,ut doctrina Catholica constaret;quod non solùm corpus,sed Animam,etiam illi unitam,& totum compositum humanum hypostatice assumpserit;Id quod expressis verbis, deinde definivit in Concilio Lateranensi Innocentius III. ut refertur *in cap. firmiter de Sum. Trin. & fid.Cath.* & patet ex illis verbis,quibus Filius Dei dicitur,*verus Homo factus ex Anima rationali,& humana carne compositus,*

Quale autem esset huiusmodi corpus, tempore ipsius Incar-
3 nationis,Concilium noluit definire; neque ad prædictum errorem profligandum erat necessarium;ideo neganda est minor argumenti,& tota eius probatio,& consequentia,iuxta probabiles sententias à me relatas,& suppositas.

Sed,ut abundantius explicem solutionem,& ostendam quantum deviet à communi doctrina argumentum factum.

Respondeo secundo,corpus humanum,de quo utrumque Concilium loquitur,esse intelligéndum corpus hominis,verum Animæ subiectum,ex quo,& Anima rationali, Sanctissima illa humanitas, & verus homo Filius Dei factus est:quare libentissime
4 admitto,esse illud corpus,de quo in famosa, & ab omnibus recepta definitione Animæ, Philosophi cum Arist. *lib.2. de Anima text.6.*

text.6.aſſerunt,eſſe corpus organicum, dum dicunt. *Anima eſt actus primus corporis organici potentia vitam habentis*:At vero magna eſt inter Philoſophos controverſia, ut videre eſt apud *Suarez. de Anim.lib.1. cap.2.num.7. Arriaga de Anim.diſp.ſ1.num.3. & Oviedo de Anim. contr. pr. punct.pr.à num.6. & deinceps.* An iſtud corpus organicum debeat eſſe tale per organizationem ſubſtantialem,an vero per ſolam accidentalem, & ſufficienter intelligi corpus eſſe ipſam materiam cum accidentalibus diſpoſitionibus,per quas ſatis præparatur,& eſt in potentia proxima ad vitam ſubſtantialem recipiendam,& conſtituendum humanum compoſitum,cenſet idem Suarez.*ibidem num*30. & Arriaga *loc.cit.num*.10.quamvis Suarez *num*.31. magis propendeat in organizationem ſubſtantialem; ſed hanc aſſerit eſſe ab Anima iam informante in eodem inſtanti, & momento, quo corpus incipit eſſe animatum; & eſt communior ſententia Thomiſtarum, & aliorum apud *Averſ. tom.2.phil.q.45. ſect.1.* 5

Itaque ſive organizatio accidentalis requiratur ſive ſubſtantialis ad conſtituendum corpus organicum,non eſt neceſſe, quod ſubſtantialis organizatio,ſeu prima fœtus formatio, tempore præcedat animationem;cum in ipſo inſtanti creationis Animæ rationalis,eiuſque unionis cum materia,diverſæ,& diſſimilares partes unionis producantur,ut ibidem explicat Suar. num.22. conſentiunt ſancti Patres relati *diſp.3.S.6* atque ideo ſatis conſtituitur corpus organicum,& humanum, quod ſufficit ad excludendos illos errores,qui erant contra unionem Animæ Chriſti cum Verbo;& conſequenter contra veram Animæ informationem in illa materia,licet tenui,& fluida. 6

SECTIO IV.

Declaratur quomodo Animam rationalem eſſe in fœtu primis diebus,non ſit error Traducianorũ.

SUMMARIUM.

1 *Quid ſit Animam fieri ex Traduce.*

2 *D. Augustinus semper dubius fuit, an Anima rationalis esset ex traduce.*

3 *Conceptio humana distinguitur à prima seminis, tum receptione, tum fermentatione.*

4 *Sententia asserens Embryonem praecedere Animam rationalem cum substantiali organizatione, jam recessit à scholis.*

5 *Et magis communiter recipitur, quod praecedat cum sola accidentali organizatione.*

6 *Conceptio hominis est in illo brevissimo tempore, vel instanti, quo nunc primo, forma seminis non est in materia.*

SEmen fermentatum, esse animatum Anima rationali Haeretici asserunt, quatenus dicunt, Animas rationales, non minus trahi à Parentibus, quàm corpora; ergo statim, postquam semen fermentatum est, dicere, quod sit pobabile, Animam rationalem esse in foetu humano, ac proinde esse baptizandum sub condi-
1 tione, est sentire cum Haereticis.

Respondeo; Animam rationalem fieri ex Traduce, seu traduci, & seminari cum corpore voluerunt Haeretici, quatenus dixerunt, non minus à Parentibus trahi Animas, quam corpora: Jtaut Anima filij propagetur, & fiat ex Anima Patris, quomodo ex corpore Patris seminatur, propagatur, & traducitur corpus filij. Et si D.Hieronymo credamus in *Epist. ad Marcellinum, & Anapsichiam,* quae est 27. inter Epistolas D. Augustini, & 82. inter Epistolas D.Hieronymi, & in *libr. 2. contra Ruffinum, & epist.* 61. ad Pāmachium. Hic error fuit primùm inter Christianos Tertulliani, quem sequutus est Apollinarius, & plures Occidentales. Et *D. Augustinus lib. de haeresibus. cap.* 81. dicit, fuisse Luciferianorum, à Lucifero Calaritano Episcopo; Et constat etiam
2 fuisse Pelagij; Nam ejus argumenti excogitans solutionem, idem D.Augustinus, ut explicaret contra Pelagium, quomodo contraheretur peccatum originale in Anima, semper dubie loquutus est de Animae origine, ut notavit Fromondus *de Anim. lib. 1. c. 2. art. 2.* Et quidem D.Hieronymum non semel rogavit D. Augustinus, ut solveret difficultatem; id quod etiam ex eiusdem D.Augustini Epistola 28. satis constat.

Ac

At vero quando sententias illas asserentes, Animam rationalem primis diebus esse in corpore, dixi probabiles, nunquam dixi, esse in semine fermentato; sed solum, quod fœtus abortivus elapso quocumque tempore à conceptione, probabile est quod vivat Anima rationali, & ideo non licere illi Baptisma denegare. Sed, ut video, verba ista, *elapso quocumque tempore à conceptione*, quibusdam scandalo fuerunt: Oportet itaque illa magis explicare.

Quare cum eruditissimo Fromondo *lib. 2. de Anim. cap. 6. art. 14. in princ.* adverto seminis in utero receptionem, non esse hominis, sed materiæ ad hominem gignendum conceptionem: 3
quomodo dicebat *Fernelius lib. 7. c. 8. de hom. procr. Neque seminis attractio, neque retentio, conceptio est. Tametsi id ratio nominis videatur indicare. Sed conceptio est*, inquit idem Author, *propria, & peculiaris uteri actio, qua seminis potestas excitatur, & insitum sibi munus, re ipsa obit, & exequitur.* Hanc autem actionem, quam Medici conceptionem vocant, licet ante septimam diem Aristoteles non videatur concedere. *lib. 7. de hist. Anim. c. 3. quia effluxiones*, inquit, *vocantur quæ intra septimum diem incidunt.* Tamen iuxta probabilem sententiam Galeni, & aliorum, quos *disp. 3. sect. 5. citavi.* post aliquas horas à viri, & fœminæ congressu, semina in 4
vtero confusa, & permixta calore, & occultis vteri facultatibus, incipiunt in unam massam fermentari, & coagulari, & ne defluant, membrana quadam involui. Et ideo Bersabea, ut notavi supra *disp. 1. sect. 7. n. 7.* non statim habita copula dixit Regi, se ex eo concepisse, sed post elapsam noctem, in mane, domum reversa, idest post aliquot horas, Nuncium ad eum remisit, qui diceret, concepisse. Itaq, ab huiusmodi conceptione elapso quocumque tempore dixi, & iterum repeto, probabile valde esse, quod Anima rationalis sit in fœtu.

Et ut clarius pateat, omissa sententia à me relata *disp. pr. sect. 2. num. 3.* de forma embryonis, quæ jam fere recessit à scholis Philosophorum, & contraria prævaluit, ut notavit Arriaga, de Anima *disp. 1. sect. 12. num. 318.* Existimo, quod permixtis, ut jam dixi, maris, & fæminæ seminibus fiat accidentalis organizatio, quam me non excogitasse, (ut dicit Neotericus) sed

didicisse à *Scoto, Suar. & Hurtad.* patet ex adnotatis à me *sect.* 1. *n.* 9. quibus addo *Caiet. in pr. part. q.* 118. *art.* 2. *in respons. ad quartum versus finem*, & alios communiter relatos paulo ante *sect.* 3. *n.* 5. *huius tertiæ disputationis.* Et tenentur admittere etiam illi, qui formam embryonis, & formas quas dicunt partiales, præce-
5 dere affirmant: Omnes enim fateri debent, & concedere, ut antequam educantur huiusmodi formæ substantiales de potentia materiæ, vel antequam corrumpatur forma seminis præcedant dispositiones aliquæ accidentales, quæ ad prioris formæ seminis corruptionem, & novæ formæ generationem, illam materiam disponant. Quare illud instans, seu brevissimum tempus, in quo virtute præcedentis alterationis corruptum est semen, vt verum est dicere, nunc primo non est semen: Verum est etiam dicere, nunc primo est unio, & unita est anima rationalis cum materia. Concesso igitur antecedente, negatur consequentia.

SECTIO V.

An argumentum ductum ab animatione Pulli Gallinacei per regulam auream probet Animationem fœtus non fieri nisi post 40. aut 80. dies.

SVMMARIVM.

1 *Proponitur argumentum deductum ex regula trium.*
2 *Absurdum est argumentum in præsenti materia.*
3 *Inter pullificationis, & humanæ generationis tempus nulla datur proportio.*
4 *Inter animationem masculi, & fœminæ non datur differentia temporis duplicati.*
5 *Difformis est actio generativa, & à pluribus pendet.*

6 *Pullus*

6 *Tullus Gallinaceus non excluditur ab ouo die 21. præcisè, ſed aliquando 18. aliquando 20. die.*

7 *Regula trium fundatur in proportione, quam habent vnitates ad inuicem.*

8 *Hæc autem inuariabilitas non datur in actione generatiua.*

9 *Maior efficacia virtutis actiuæ animationem anticipat, & ideo dubium eſt animationis tempus.*

EXiſtimant, aliqui, me valde inconſequenter ſentire cùm Fieno. Cum enim *diſp. 1. ſect. 1. num. 15.* præmittam in ovo gallinaceo ad finem tertiæ diei ab incubitatione, ex obſervatione Gulielmi Harvei, reperiri punctum ſaliens, ſignum videlicet animationis; & cum *Hippocrate lib. de nat. puer.* dixerim, quod in illo ſex dierum abortu mulieris ſaltatricis, detracto ovi putamine, *eſſet corpuſculum rubrum; Et circa ipſum fibræ, & venulæ ſanguineæ, & in medio tenue quid, quod ipſi vmbelicus videbatur*, quo reſpiraret. Et ego addiderim, quod ita prorſus contingit in prima hominis generatione: contra me ſic argumentantur vt probent, non primis diebus, ſed quadrageſima tantùm die vivere humanum fœtum. Pullus Gallinaceus non naſcitur, inquiunt, niſi vigeſima prima die ab incubatione, vt noſtræ mulieres quotidie experiuntur; ſed tres dies, quorum finis eſt principium animationis habent ad viginti, & vnum, proportionem ſeptuplam: Nam ter ſepties faciunt 21. Ergo ſi ita prorſus contingit in prima hominis generatione, quia homo naſcitur, poſt nonum menſem, id eſt vt ipſi aſſumunt pro certo, 280. die; erunt, iuxta regulam auream, quam trium appellant, ut 21. ad 3. ita 280. ad aliud. Et facta calculatione invenitur numerus 42. dierum ergo non primis diebus, ſed quadrageſima tantum die erit animatus humanus fœtus. Addunt tamen propter maiorem efficaciam virtutis formatricis, anticipari aliquando formationem. 1

Reſpondeo primò ſi hoc argumentum aliquid probaret etiam omnes homines debere eſſe Gigantes probaret, quod ſic oſtendo: Homines quando legitimo tempore veniunt ad lucem, id eſt nono mēſe, licet non omnes ſint eiuſdem magni- 2

tudinis ut videre est etiã in adultis: tamē regulariter maior pars est longitudinis unius cubiti Italici, seu duorũ palmorũ vulgarium; ita peritissimæ obstetrices à me interrogatæ testantur: Argumentum autem factum, nullo habito respectu ad virtutem plasticam, & ad uteri maiorem, & minorem activitatem, fundatur in proportione quantitativa, sive in habitudine quantitatis successivæ temporis videlicet, quo homo concipitur, & uterum egreditur; ad illud, in quo pullus nascitur, & excluditur ab ovo; si ergo sola hæc habitudo consideranda est, sic argumentor. Ut primi novem menses se habent ad magnitudinem infantium tempore Nativitatis, ita tempus consistentiæ, quo solet homo cessare ab augmento sui corporis, ad magnitudinem tali tempore acquisitam: quia tempus consistentiæ solet esse ætas 22. annorũ, vel, ut Aristoteles asserit *sect. 20. prob. prob. 7.* ætas 30. annorum: assumpta etiam minori ætate 22. annorum, sive mensium 264. erit tunc regula, ut menses novem ad duos Palmos, ita menses 264. ad aliud, & invenitur quartus numerus per calculum palmorum 48. totidem igitur palmorum deberet esse ordinaria hominum statura; cum de facto, ut videmus, sit solum novem palmorum circiter, ergo deberent esse Gigantes.

Præterea ostendo alio discursu, habitudinem, seu proportionem solam quantitatis, non posse hic esse regulam ad indagandum tempus, quo animatur humanus fœtus, sed considerandam esse Analogiam actionis generativæ. Habeo apud me corpusculum humanum Abortivi fœtus, quod certissimè scio à matre fuisse unico concubitu conceptum, & die 80. præcise effusum, & absolute baptizatum; Tunc enim habebat motum: & nunc apparent omnia membra formata, pedes manus, digiti, thorax, costulæ, oculi, & omnia membra, quæ adhuc excitata conservantur ita distincta, ut commodissime videantur. Istud corpusculum non excedit longitudine tres digitos communes, secundum latitudinem inter se coniunctos. Si supradictus computus procedit; probo Infantem tempore nativitatis non debere esse longiorem digitis decem cum dimidio; Nam erit regula aurea sic: si dies 80. dant longitudinem trium digitorũ,

quam

quam dabunt dies 280. & inveniuntur digiti decem cum dimidio. At ex testimonio supradicto obstetricum, & patet ad oculum longitudo ordinaria est duorum palmorum, ergo computus, & regula trium in præsenti non valent. Rationem reddam paulo infra. 3

Respondeo secundo, vanum esse, & inutile, quod argumentum vim faciat in verbis à me positis *d. sect.* 1. *n.* 15. Nam aliud est humanum fœtum esse intra tunicas inclusum, animatum primis diebus, ac proinde intra ovum contineri: quod solùm volui, cum dixi, *ita prorsus contingit in prima hominis generatione*: & aliud est, inter animationem, & nativitatem hominis, quæ exclusioni pulli correspondet, servari eandem temporis proportionem, quod nunquam dixi, nec dicere potui, ut manifestum est ex eo, quod *d. n.* 15. post allatã observationem Haruei, statim attuli experientiam ab Hippocr. relatam de ovo humanæ conceptionis; in quo sexta die à conceptione non solum punctum sanguineum saliens, sed alia deprehendit Hippocr. quæ ibi existentem Animam indicabant. Itaque argumentum tenetur probare, quod supponit, nempe solam proportionem temporis, esse attendendam, ut calculatio procedere possit.

Sed esto permittamus illis, quod deberent probare, cum adhuc illorum aliquis persistat in hoc, ut fœtus humanus masculinus non animetur ante 40 diem, & fœmininus ante 80. tempore nimirum, quod respectu illius est duplicatum, rogo, fœtus 4 gallinaceus fœmininus ut animetur expectatne tempus duplicatum sex dierum, sicuti fœtus humanus fœmininus expectat tempus duplicatum octoginta dierum? Sed Harueus hanc duplicatam temporis dilationem in pullificatione non obseruavit, & contra illã nostræ mulieres, quæ gallinarum incubationi student vociferantes reclamant; Asserunt enim, se ita expertas fuisse, vt si ova, quæ gallinæ supponuntur, essent omnia pariter recentia. & eodem tempore nata, ab iis pulli tam masculi, quàm fœminæ indiscriminatim eadem die simul ab ovo prodirent; sicuti vere in humanis fœtibus, tã masculus, quàm fœmina circa nonum mensem ab utero Matris sine differentia temporis egrediuntur; quod plane indicat eodem tẽpore animari, atque ideo illam dierum quadragintà, & octoginta differentiam nõ

esse principium animationis, sed esse excogitatam à Criminalistis, & communiter receptam; ne causantes abortum insontes punirentur; ut dixi *disp.pr.sect.5.per tot.*

Respondeo tertio, quòd difformis est actio generativa: sed
5 hæc difformitas ex aliis, & pluribus capitibus pendet; puta ex majore, vel minore calore utriusque seminis; ex diversa activitate uteri materni; ex maiori vel minori crassitie humorũ, & aliorum etiam accidentium, quæ humanam generationem, ratione loci, temporis, qualitatis ciborum & aliorum huiusmodi afficere possunt: quare etiam admisso, quod gratis assumitur, nempe quod pullus excludatur ab ovo die 21. præcise, cuius oppositum docet *Vlysses Aldrouan. in ornithol lib.14. de gallin. incubat. & exclus. fol. mihi 224.* Et advertit cum Petro Gregorio die 19. pipire pullum, & exire ab ovi putamine, *& Arist. lib. 6. hist. anim. cap.2.* his verbis docet, quod *Gallinæ excludunt celerius æstate, quam hyeme, ideo in æstate duo de vigesimo die fœtum excludunt hyeme aliquando vigesimo die.* Et admisso etiam, quod
6 præcise spatio dierum 280. mulier gestet uterũ, quod *vt disp.3. sect.4.n.10.* vidimus, non semper contingit; adhuc negatur illata consequentia, quod solùm post quadraginta dies, humanus fœtus sit animatus, cum ex tot capitibus actio generatiua possit esse difformis.

Respondeo quarto; directè ad argumentum, non posse in rem nostrã adhiberi regulã trium; Nos enim agimus de animatione, quæ procedit ab agente naturali per actionem generativam. Et regula illa fundata est in commensuratione invariabili quam habent numeri ad invicem, quatenus totidem determinatis, & indiuisis unitatibus, non pluribus constant, Nam ut bene cum Euclide demonstrat *Clavius in Epit. arith c.17.* per tres numeros notos invenitur quartus proportionalis ignotus; quia debet toties continere tertium, vel contineri ab ipso, quoties secundus continet primum, vel ab eo continetur: id est tot unitates sunt de tertio numero in quarto, vel è contra quot sunt
7 de primo numero in secundo &c.

At vero ista commensurabilitas nullo modo potest considerari in actione generativa, & animatione humani fœtus; Nam

Nam virtus plaſtica,ſeu generativa,non ſemper operatur eadem velocitate in principio,medio,& fine;ideſt verſus vltimum terminnm,qui eſt animatio.Et ratio eſt evidens, quia in principio operatur ad expellendas diſpoſitiones conſervativas formæ incompoſſibilis V.G.ſeminis,vel embryonis,cum Anima rationali;& ad introducendas illas,quæ ſunt productivæ unionis:Cum ergo inveniat in materia dum eſt ſub forma ſeminis majorem reſiſtentiam in principio,minorem in medio, nullam in fine; ideo magis tardat in principio,minus in medio, & inſtantaneè operatur in fine. Quare illa argumentandi ratio per regulam Trium,non valet in præſenti. 8

Quinto, & ultimo dico, quod Author argumenti eſt, qui (ut mihi videtur) parum conſequentèr loquitur; Nam fatetur, quod aliquando animatio anticipatur propter majorem virtutis formatricis efficaciam.Hoc poſito,tunc inquiro,quid in tali caſu faciet pius Neotericus? inveſtigabitne quanta ſit major efficacia virtutis formatricis? an verò in dubio iſto baptizabit ſub conditione? Non primum, quam enim menſuram quæſo adhibebit tunc,ut cognoſcat,quanto tempore anticipaverit,& quot lapſi ſint dies à conceptione,ut certo poſſit dijudicare,an fœtus ſit animatus?Puto,quod diù hæſitans,multoque tempore inutiliter conſumpto,& fortè pluribus interim mortuis fœtibus, & damnatis Animabus,tenebitur fateri,id eſſe moraliter impoſſibile.Ergo tenetur, & ipſe in hujuſmodi caſu dubio concedere, quod ſub conditione fœtibus abortivis miniſtrandum ſit Baptiſma. 9

SECTIO VI.

An poſſeſſio,quæ videtur eſſe pro fœtu non animato obſtet quominus baptizandi ſint abortivi.

SVMMARIVM.

1 *Proponitur regula Iuris pro eo,qui eſt in poſſeſſione.*

2 *Regula fundatur in ratione, quia possidens habet duos titulos.*
3 *Regula hujusmodi videtur aliquibus habere locum dumtaxat in materia Iustitiæ: Alij verò extendunt ad omnem materiam.*
4 *Solvitur argumentum juxta primam sententiam.*
5 *Solvitur etiam juxta sententiam aliorum.*
6 *In materia Sacramentorum, & quando agitur de Animæ periculo, quomodo valeat ista regula.*
7 *Tutior pars est sequenda, quia possessio est pro Deo; & pro eodem stat regula.*
8 *In dubio etsi non constet de intentione Conjugum, judicatur ad favorem Matrimonij.*
9 *In dubio an res legata debeatur, quæ est melioris conditionis debetur.*
10 *Si dubium sit, an petens Baptismum habeat usum rationis, baptizandus est.*
11 *Inungendus est ægrotus, si dubium sit, an morbus sit periculosus.*
12 *In dubio, an monstrum sit homo, Rituale Romanum præcipit sub conditione baptizari.*

ESto, & propter discursum factum, & propter probabiles illas sententias dubium sit, an fœtus humanus primis diebus vivat Anima rationali. Probo nullo modo etiam sub conditione ministrandum esse Baptismum in tali dubio. Nam prius est, fœ-
1 tum non esse Animatum, quàm esse animatum, sed in dubio iuxta regulam vulgatam, quæ est *65. l. in pari ff. de reg. jur. in 6. In pari causa melior est conditio possidentis.* Ergo judicandum est pro fætu non animato: & ideò nullo modo est baptizandus, etiam sub conditione.

Hujus argumenti, ut responsio magis pateat, præmittendum est, regulam esse quidem in ratione fundatam; Nam ut bene
2 Sanch. *libro primo in decal. cap.* 10. *num.* 11. & Tambur. *in decal. libro primo cap.* 3. §. 6. *numero quinto* possidens habet duos titulos, unum dubium, an scilicet res, de qua agitur ad se pertineat; & in hoc convenit cum alia parte non possidente; Alterum vero, & est certitudo, qua de facto possidet, & hoc titulo caret pars altera. Ergo possidens cum habeat duos titulos prævalere debet

debet,& præferri:Et hanc regulam fuiſſe traditam à duobus Jureconſultis Juliano,& Paulo:& à Jure Civili receptam:ut conſtat ex *l.ſi ſeruus ff.de verb.ſignif.*ibi,*dum quæritur de damno , & par utriuſque cauſa ſit:quare non potentior ſit qui tenet , quàm qui proſequitur?* Ex hac lege deſumpta eſt ſupradicta regula,quæ eſt 170.in Jure Civili *ff. de reg. jur.* & in Jure Canonico *reg.65.de reg Iur.in 6.*

His præmiſſis ſciendum eſt, aliquos Theologos *Majol. Perez..Azor.Vaſq Salas.Sayr.Turr.& Comit.*apud *Dian p.4.tract.3. reſol.2.*voluiſſe,Regulam habere locum ſolummodo in materia Juſtitiæ,ad quam pertinet titulus poſſeſſionis. Alios vero,ut *Suarez.Sanch.Coninch.Henriq.Filiucc.Sanci.Villalob.Sanctarell.Tanner. Malder.Mercli,& Caſtro Pal.apud.Dian.*ibi quibus addo *Tambur. d.§.6. num.*10.*Baſſæ.in flor. verbo dubium n.pr.& Buſemb. lib.pr. tract. pr. cap.2. dub.*3. extendere ſupradictam regulam etiam ad materias aliarum virtutum ; ſed juxta utriuſque ſententiæ fundamenta facile ſoluitur argumentum , & primo juxta primam ſententiam.

Reſpondeo fœtui non vivo,de quo tamen dubitatur , an vivat, nullam fieri iniuſtitiam, ſi baptizetur ſub conditione , tum quia ſi non eſt vivus , eſt injuſtitiæ incapax , cum non ſit iuſtitiæ, aut dominij alicuius capax , quod ſupponit regula citata: Neque aliquod damnum ipſius poteſt conſiderari in hoc dubio,ut voluerunt Juriſconſulti Authores huius regulæ eſſe conſiderandum:& patet ex illis verbis, ***dum quæritur de damno, &c.***

Reſpondeo ſecundo , juxta alteram ſententiam dicentem, quod etiam in materia charitatis valeat regula,eſſe quidem pro utraque parte rationes dubitandi , ſed pro lege charitatis, eſſe certum titulum poſſeſſionis,quod nimirum, proximo extremè indigenti ſit adhibendum remedium , adeo facile , & Miniſtro non oneroſum. Uerùm quia non eſt certum , ſed dubium,quod in fœtu illo ſit Proximus,propterea non obligat ad abſolutam, ſed ad conditionatam baptiſmi collationem. Hæc reſponſio quo ad Parochum probat , ipſum teneri etiam ex juſtitia , quia lex juſtitiæ quæ ipſum obligat,eſt in certa poſſeſſione ſuæ obligationis.

Respondeo tertio quæcumque sit illius regulæ vis, & efficacia, in ratione quidem, vt vidimus fundata; sed quæ plurimum
6 pendet ab vtroque Iure positivo; jam Ecclesiæ Authoritas, à qua, si opus esset, limitari deberet, est in contrarium; vt nimirum, quando agitur de vitando animæ periculo, & de valore Sacramenti, judicium sit ad favorem animarum, & Sacramenti, & partem tutiorem eligamus. Quam regulam, eligendi nimirum partem tutiorem, non tanquam novam, sed tanquam veram, & naturali Iure fundatam, Sacri Canones non semel, sed sæpius repetunt, & approbant *c. ad audientiam, & cap. significasti 2 de homicidio, & cap. Iuvenis de spons.* & late prosequi-
7 tur Vasq. 1. 2. *disp. 65. n. 9. & deinceps.* Cum enim tam in dubio facti, quàm Iuris sint pro vtraque parte rationes dubitandi, & possessio sit pro Deo, qui vult, *omnes homines salvos fieri*, & ad hunc effectum, iuxta *cogitationes suas antiquas, & fideles agnum occisum ab origine mundi filium suum vnigenitum dedit*, quis potest opponere contra illum, quod melior sit conditio possidentis? Vt bene Illustr. Dominus Fagnanus consideravit *comment. ad c. Ne innitaris de const. num.* 194. Nemo sane est, qui possit cum Deo, de anterioritate temporis contendere, & ante Sacramentorum institutionem suam possessionem tueri. Ideò Sum. Pontifex, & Doctores hanc certissimam doctrinam sequuti, à vulgata illius regulæ intelligentia recesserunt; Et quoties de animarum periculo agitur, toties pro Deo salutem animarum procurante, intellexerunt: vt patet ex sequentibus.

Primo quia *in cap. fin. de condit. apposit.* Gregorius IX. dicit, quod si propter aliquam conditionem appositam in con-
8 tractu matrimonij dubitetur de valore eiusdem matrimonij, & non satis constet de intentione vtriusque contrahentis, iudicandum est ad favorem matrimonij, quod valeat; quia licet in alijs contractibus si qua conditio, vel impossibilis, vel etiam turpis apposita fuerit, vitiaret contractum, & ipsa conditio non vitiaretur, vt §. *si impossibilis Institut. de inutil. stipulat. & leg. non solùm ff. de action. & obligat.* Esset enim argumento, quod contrahentes non habuerunt intentionem

se

ſe invicem obligandi. Attamen in contractu matrimonij, prædictæ conditiones non vitiant, ſed vitiantur, & habentur pro non adjectis. Et hoc propter favorem matrimonij eſt ſpecialiter introductum, ut dicit textus, & notant Sanch. *l.5. de matr. diſp.3. n.7.* Card. de Iugo *de Iuſt. diſp.22. n.342.* & Dom. Fagnanus *ad dictum c. fin. n.10.*

Secundo in *c. cùm dilectus de donat.* In dubio, an hæres debeat rem, quæ erat majoris valoris, an verò quæ erat minoris, & eodem nomine vocabatur, reſpondet Sum. Pontifex, hæredem de- 9
bere rem majoris valoris; quia *in contractibus plena, in teſtamentis plenior, & in beneficiis pleniſſima interpretatio adhibenda eſt.* Nomine autem beneficiorum pias donationes, ſeu legata pia intelligit Gloſſa, & Sanch. *de matrim. lib.2. diſp.41. n.33.* quia nimirum res jam erat ab hæredis proprietatte abdicata, per donationem; & quia non poterat, ſine injuſtitia, ab eodem, contra Eccleſiam donatariam, vel quemcumque alium donatarium, retineri; ideò in hoc dubio contra hæredis poſſeſſionem judicat Jus Canonicum à regula illa recedens, ne hæres ſit in periculo peccandi.

Tertio Filius Patris Gentilis petens Baptiſmum in ætate, qua dubitatur de uſu rationis, & Parentes reſiſtunt; etiamſi aliqui putent, non eſſe baptizandum, quia carentia uſus rationis eſt in poſſeſſione, & etiam Parentum Authoritas; præſertim ante ſeptennium; tamen eſſe baptizandum cenſet Soto *4. diſtinct.5. art.10. §.* 10
ſed alterum. Suar. *in 3. part. tom.3. diſp.25. ſect.3.* Uaſquez *in 3. partem tom. 2. diſp.115.* Layman. *lib.1. tract.1. c.5. §.4. n.41.* & Tambur. *d. cap.3. §.7. lit. B. n.3.* quia in dubio judicandum eſt ad favorem Animæ, Sacramenti, & Fidei.

Quarto ſi dubitetur, an ægrotus laboret morbo periculoſo, extra quem non poteſt miniſtrari Sacra unctio, & Medici dubium non tollant, neque per tempus liceat dignoſcere; Etiamſi in hoc caſu poſſideat morbus non periculoſus, qui prior eſt, quàm periculoſus; tamen ungi debere ſub conditione docet *Chapeauil. de miniſtr. unct. c.5. q.11.* Tamb. *d. §.7. Verbo Oleum n.1. ibidem.* quia bonum ægroti præponderare debet, ut non privetur tali auxilio, quando nullum ſequitur inconveniens.

Quinto; quia *in Rituali Romano sub Paulo V.* cuius authoritas quanta sit, & quantum excedat limites opinionis probabilis, videatur Card. de Lugo, qui id efficaciter probat *de pæn. disp. 17. sect. 2. à n. 45.* dicitur, quod si dubitatur, an infans monstrum, sit homo baptizetur sub conditione.

Patet igitur illam regulam esse approbatam, & receptam à Doctoribus, vt quando animarum salus, etiam dubia periclitatur, iudicium sit pro animarum salute, & ideo tollitur obiectio.

SECTIO VII.

An doctrina probabilis S. Thomæ de præcessione Animæ vegetativæ, & sensitivæ in humanis foetibus ostendat, quod primis diebus foetus non sit animatns anima rationali?

SVMMARIVM.

1 *Repetitur sententia S. Thomæ de pluribus animabus.*
2 *Huic doctrinæ inhærens si non baptizaret, an peccaret.*
3 *Productiones huiusmodi animæ vegetativæ, & sensitivæ fiunt quam citissime in sententia S. Thomæ.*
4 *Et videtur consentire Aristoteles.*
5 *Non est sententia S. Thomæ quod abortiui non baptizentur ante mensem.*
6 *Qui sentit primis diebus non adesse animam rationalem in fætu non est certus, sed dubitat de opposita veritate.*
7 *Medium probabile non adeo determinat intellectum, vt faciat firmiter adhærere.*

1 S. Thomas supra *Disp. 1. sect. 2. num. 3.* relatus cum suis, constanter asserit in humano fœtu prius generari animam vegetativam, deinde sensitivam, vegatativæ corruptæ succedere, & tandem sensitivæ pariter desinenti advenire per

per creationem animam rationalem; qui modus loquendi tam certus, & non semel à S.Doctore vsitatus, reddit eius sententiam, adeo firmam, ut non possit commode intelligi, interpretando de prioritate, seu de posterioritate naturæ; sed uti simpliciter dicit, & repetit unam animam alteram anteire, ita simpliciter, & humano more de temporanea ad invicem successione debet intelligi.

Nec videtur obstare, quod ibidem. *n*.4. notavi S.Thomam dixisse quidem, unam animam alteram præcedere, nullam tamen temporis distantiam inter illarum successionem præscripsisse, & ideo ipsum non bene fieri Authorem illius sententiæ, quæ dicit fœtum non esse ante primum mensem baptizandũ.

Nam respondent aliqui, hoc argumentum esse ab authoritate negativum, quod sine dubio nihil probat; si quis ergo sequutus sententiam S.Doctoris, & aliorum fœtum abortivum ante mensem editum non baptizaret, non peccaret: posset enim huic opinioni probabili adhærens non formidare de oppositæ sententiæ probabilitate. Siquidem est probabilissima illa doctrina, quam sequitur Arriaga *in sua logic. sect. vlt. n*.80. quod assensus opinatiuus non sit ista formido de opposito, neque formidinem habeat annexam. 2.

Respondeo S.Thomam, non posse quidem intelligi de prioritate naturæ, sed necessario de temporis successione esse accipiendum siquidem post generationem Animæ illius vegetativæ duas alias mutationes substantiales affirmat succedere; generationem scilicet sensitivæ, & rationalis animæ creationem, quæ à parte rei sibi succedunt, ac proinde temporariam durationem exigunt. Sed quod S.Doctor nullum temporis spatium determinaverit, ante animæ rationalis creationem, non atculi ego tanquam argumentum, ex quo inferrem, sententiam esse probabilem: Huius enim probabilitas suis rationibus & argumentis innititur: Sed solum, ut ostenderem illam sententiam, quæ dicit, non esse baptizandum fætum ante mensem, non fuisse à S.Thoma expressam, neque illi esse adscribendam.

Jmo credo, S.Thomam longè ab huiusmodi sententia abesse,

esse,

esse, nam *pr. part. q.* 118. *art.* 2. *ad secundum*, suam hujusmodi de generatione hominis doctrinam explicans, dicit quidem *per multas generationes perveniri ad ultimam formam substantialem, tam in homine, quàm in aliis Animalibus*: Sed quod hujusmodi generationes requirant tempus menstruum, neque dicit, neque ex eius discursu colligitur. Imò totum oppositum, quod nimirum brevissimo tempore fiant, videtur sentire: Nam vt probet suam sententiam de pluribus illis in humano fœtu generationibus, statim subdit. *Et hoc ad sensum apparet in animalibus ex putrefactione generatis.* At nihil magis constat, quàm Ranas
3 verbi gratia tempore æstivo, guttis pluvialibus, vix in terrenum pulverem cadentibus, mira celeritate ad multas myriades nasci, & subito gregatim exilire: In quarum generatione, iuxta hanc doctrinam, antequam anima sensitiva Ranæ educatur de potentia materiæ, debet tempore præcedere anima vegetativa, & ante illam prævia dispositio accidentalis, ad ejusdem animæ vegetativæ productionem: Et tamen nón est qui non videat, quanta festinatione exurgant illicò, & saltent in solo animalia hujusmodi, statim ac pulveris & aquæ pluvialis mixtura fermentata est, vt idem omninò videatur esse lutum fieri, & ranas nasci; quod etiam S. Augustinus admiratus dicebat *lib. 6. cap. 8. contra Faustum, Ranas repente ex vna pluvia terra generat, &c.*

Et idem S. Thom. 2. *contra gentes c.* 89. *vers. Nec est inconveniens, &c.* expresse fatetur, non esse inconveniens, hujusmodi animam vegetativam, & sensitivam, quæ rationalis animæ creationem præcedunt, statim genitas corrumpi, quia non sunt à natura genitæ, vt permaneant, sed vt sint via, & transitus ad vltimam formam rationalem. Quare manifestè patet, sententiam S. Doctoris esse, quod istæ tres productiones animæ vegetativæ, sensitivæ, & rationalis brevi tempore fiant, & mensem non exigant, ut videre est in generationibus animalium ex putri.

Consonat S. Thom. Philosophia cum Aristotele *in l. de caus. propriet. element. & plant. c.* 1. quem ipse S. Doctor citat *opusc.* 28. *art.* 5. dicit enim Arist. *cum cadit semen viri in matricem mulieris,*
4 *decoquitur in ea decoctione forti, & fit frustum carnis, & creatur in ea*

ea anima iuſſu Dei, &c. quæ omnia non longo, ſed brevi tem-
pore fieri cum ſcilicet cadit ſemen viri in vterum mulieris, te-
ſtatur Ariſtot. & recipit S. Thomas. Et quamvis ſecundum aliam
tranſlationem, poſtquam factum eſt fruſtum carnis, addat Ariſt.
deinde formatur, & ſic fit ſpiritus vitæ in ea iuſſu Dei; per quæ
verba actio formativa ſuperadditur, non tamen hæc actio lon-
gi temporis ſpatium exigit, vt in exemplo allato à S. Tho-
ma de generatione animalium ex putri, apparet ad ſenſum.
Ranæ enim, & Vermes à muſcis ſeminati æſtivo tempore ſu-
per carnibus, & aliæ hujuſmodi beſtiolæ, quàm citiſſimè pro-
ducuntur.

Quare conſtat, non eſſe ſententiam S. Thomæ, quod expe-
ctandus ſit terminus vnius menſis ab baptizandum fœtum abor-
tivum; cum ex eius doctrina, breviſſimo tempore inferatur fie- 5
ri animationem.

Cæterum, vt omninò ſolvatur argumentum, admitto ego eſſe
ſententiam probabilem quorundam, quod fœtus non ſit ante
menſem anima rationali vivus; Nego tamen in eo, qui illam
ſequitur non adeſſe ſemper formidinem de oppoſito: Nam
etiamſi philoſophemur cum illis, qui aſſerunt actus fidei, ſcien- 6
tiæ, & opinionis circa idem objectum, eſſe poſſe in eodem
intellectu; Exiſtimo tamen tunc actum opinativum eſſe ſine
formidine, quando in tali intellectu, de eodem objecto ſit
actus fidei, vel ſcientiæ; qui loquendo de tempore, quo fœtus
humanus vivit anima rationali, de facto in nullo homine na-
turaliter reperiuntur; Exiſtimo, inquam, quod aſſenſus opina-
tivus licet eſſentialiter non includat formidinem, iſtam tamen
habeat connexam; Neque id negat citatus Arriaga; Imò di-
ſertis verbis monet *d. num.*80. *opinicnem non eſſe ipſam formidi-
nem, neque illam ſemper habere connexam, niſi quando in intellectu
non eſt alia cognitio certa de eodem objecto*. Et ratio eſt, quia mo-
tivum illud, quod cauſat aſſenſum, qui eſt tantùm pro-
babilis, non operatur, vt intellectus tanta firmitate ad-
hæreat objecto, vt de oppoſita veritate interim non dubitet,
aut dubitare ſaltem poſſit; & quia in caſu noſtro occurrit res
gravis, & valde periculoſa, ſalus nimirum animæ exiſtentis

in abortiuo fœtu,excitari etiam debet ad considerandas rationes probabiles partis oppositæ.

SECTIO VIII.

Defenditur argumentum ex S. Thoma superiori sectione allatum,

SVMMARIVM.

1 *Inter Ranas ex putri genitas, aliæ sunt, aliis adultiores.*
2 *Huiusmodi perfectè formatæ apparent, imperfectè autem quæ gignuntur in stagnis.*
3 *Generantur in aëre ex semine cum vaporibus eleuato.*
4 *Non solæ Ranæ, sed etiam vermiculi repentè gignuntur,*
5 *Ranas ex putri nasci, sacrarum literarum testimonio probatur.*
6 *Quomodo productæ fuerint à Magis, ex S.Thoma.*
7 *Cum S. Thoma, D. Augustinus, Theodoretus, & alij idem sentiunt.*
8 *Et ratione probatur.*
9 *Dantur animalia ephemera, & quæ breuissimo tempore gignuntur.*
10 *Etiam ex Ranis perpluto solo genitis, aliquæ sunt semiformatæ.*
11 *Ranas aliquando cum pluuia cecidisse testantur aliqui, & non negatur.*
12 *Gigni in nubibus ex vaporibus præseminatis, refellitur.*

OPponit doctissimus ille P.G.H.Theologiæ,& Philosophiæ Professor,me non benè exemplum attulisse Ranarum,quæ æstiuo tempore ex putri cum aqua pluuia, puluere fermentato repente generantur;vt probarem esse ad mentem S.Thomæ quod anima rationalis primis diebus fit in fœtu, vide *sect. præced.n.*3.Nam inquit,Ranas illas neque in terra,neque subitò generari.Et quod subito non gerentur probat.

Primò

Primo quia quæ apparent ibi grandiusculæ, minoribus ad- 1
mixtæ, notabiliter differunt inter se, hoc est dupla, imo tripla differentia; quod signum est alias, alijs esse adultiores.

Secundo non apparent ibi Ranunculæ illæ, embryones tantùm, hoc est clausæ adhuc ovo per caudulam mobili: sicut decocto Ranarum semine, semper apparent in stagnis: sed expeditæ secundinis illis omninò, & exterius organizatæ, ac mobiles, ad modum adultiorum: si autem subito ad mixturam æstivæ pluviæ cum perpluto solo generarentur, deberent non perfectius primò apparere illis quæ prodeunt ex Ranarum semine ipso, & quidem tandiu à Sole decocto. Cum si qua inesset se- 2
mentina vis, aut solo, aut æstivæ pluviæ Ranarum generativa, certè non esset illa perfectior, promptiorque ad generationem, quàm insit Ranarum ipsi semini. Et patet sanè animalcula ex putrefactione nata, passim omnia longè diutius fermentari, ac tardius prodire in vitam, quàm ea, quæ naturalibus via, ac semine nascuntur.

Deindè probat, seu potius explicat, quod non ibi generentur pluviales Ranunculæ ab æstiva pluvia in solo perpluto, sed alibi, & aliunde; Nimirum ex ipso Ranarum semine, quod in stagnis effusum, à Sole, cum vaporibus aliis, elevatur in nubes,
etiam illas densiores, supra nostrum aërem, vtrinque aquis clau- 3
sum; vbi in Ranas, decocto semine, ibidem illæ vagātur, tum embryones, tum secundinis exutæ, & formatæ Ranunculæ: Ac denique vnà cum imbre valido soluta, & effusa nube, deferuntur in terram; in qua excitatæ impulsu, impatientius subsultant. Hæc ingeniosissimus Pater.

Ad primam partem argumenti, in qua conatur probare, Ranas non subitò nasci, ex fermentato pulvere, & æstiva pluvia, respondeo; me non solùm attulisse exemplum Ranarum, sed etiam Vermiculorum, qui apparent super carnibus exsectis, &
æstivo tempore à Muscis prolifico contactu fæcundatis: Hos 4
enim Vermes; horario tempore generari, vivere, & organizatos ibi repere, & moveri, experientiâ notissimâ compertum est. Ranas autem, cum D. August. dixi repente generari, & nunc iterum repeto, & confirmo ex Sacris literis; Etenim c. 8. *Exodi*

5 à Magis Pharaonis veras Ranas procreatas fuiſſe certum eſt apud S.Thomam,cuius de prima hominis vita doctrinam defendo; ipſe enim *p.part.q.14.art.4.* docens, Magos non per oculorum præſtigioſam illuſionem, feciſſe Ranas, neque aliunde illas, ope Dæmonnm velociſſime adduxiſſe, vt aliqui gratis opinantur,ſed veras, & reales Ranas in conſpectu Moyſis, & Pharaonis procreari feciſſe, ait. *Magi Pharaonis per virtutem Dæmonum, veros ſerpentes, & veras Ranas fecerunt, quæ Phantaſmata non fuerunt, vt Auguſtin. dicit 20. de Ciuit. &c.* & *2.2.q.178.*
6 *art.1. ad* 1. dicit,quod, *Magi Pharaonis fecerunt veras Ranas, & veros Serpentes, &c.* & *q.6. de potentia art.5. ad* 8. explicans modum huiuſmodi converſionis ait; *Hoc fecerũt Dæmones per aliqua ſemina collecta, quæ habebant vim putrefaciendi virgas, & in Serpentes convertendi, &c.* & ibidem *q.16 art.9. ad* 10. *Magi Pharaonis fecerunt Ranas adhibendo quædam activa naturalia, quæ Auguſt. 3. l. de Trin. c.7. & 8. nominat ſemina ex occultis elementorum finibus accepta, &c.*

Conſtat igitur S.Doctor. in ea eſſe ſententia,vt credat,etiam in rerum natura, eſſe virtutem, per quam activa paſſivis applicata,animalia,Ranæ ſcilicet, & Serpentes veri efficiantur, & huiuſmodi effectus breviſſimo tempore producantur: Sicut enim Magi tanto tempore,quantum inſumpſit Aaron in proiectione ſuæ virgæ in terram,vt ſupernaturali virtute converteret in Serpentem,proiiciendo ſuas virgas pariter in terram,vt *Exod.c.7.12.* naturali virtute verterunt in colubros; & ſicut idem Aarone extendente virgam ſuam ſuper aquas Ægypti, infinitæ Ranæ ſunt exortæ,ita illi *per incantationes ſuas*, ideſt coniurando Dæmones, *fecerunt ſimiliter, & eduxerunt Ranas ſuper terram Ægypti Exod. c.8.7.*

7 Et non ſolùm *S. Thomas cum D. Auguſtino, ſed etiam Theodor. Lyran. Abulenſ. Burgenſ. Cajet. Petr. Com. in Gen. cap. 8. Glycas 2. part. annal. Martin. Delrius lib. ſecund. diſquiſ. magic. quæſt. 6. Cornel. à Lapid. Bubal. de Angel. quæſt. 12. artic. 1. difficult. 2. §. 6.* ſunt in hac ſententia, vt credant Serpentes & Ranas veras fuiſſe repente productas: Nam certum eſt, Aaronis virgam in verum Serpentem fuiſſe mutatam, & veras

Ranas

Ranas ad ejusdem imperium fuisse procreatas; Sed Sacra scriptura eodem modo loquitur de istis, ac de Serpentibus, & Ranis 8
Magorum. Secundo quia si quæ illusiones fuissent à Magis factæ, vel phantasticæ apparentiæ, causantibus Dæmoniis; vel hujusmodi animalia vera, illuc velocissimè asportantibus, Moyses illuminatus à Deo cognovisset, & detexisset; ne Pharao excusationem haberet. Tertio quia Dæmon larvas Serpentum, & Ranarum non adduxisset; siquidem vereri poterat, ne Moyses fraudem detegeret, magna sua, & Magorum ignominia.

Et de animalculo, seu parva Musca, latine Ephemera, quæ ex 9
vini exhalationibus generatur, dicit *Petr. Com. c. 8. in Genes.* quod *ante clepsydram* nascitur, hoc est intra unius horæ spatium. Dari etiam animalculum quadruplex, quod volat, & vivit, usque in pomeridianum diei tempus, & Diarium appellatur, quia occidente Sole emoritur, testis est *Aristoteles lib. 5. de hist. Anim. c. 19.* Et de pinguedine Blattæ vermiculi, docet *Plinius lib. 29. c. 6.* lanæ infusam, cum rosaceo auribus prodesse: Sed hujusmodi lanam post paululum extrahendam, monet. *Celerrimè enim,* inquit, *id pingue transire in Animal, & fieri vermiculum.* Et de quodam viro, qui ubi excreasset, intra horæ dimidiæ spatium, Ranam exiguam pro sputo ostendebat, refert *Cardan. lib. 16. de subtilit. Aldrovand. & Ambrosium de quadrup. dignitat. libro primo cap. 4.*

Tandem *D. Basilius in Hexam.* ad verba Genesis, *& fecit Deus omne reptile terræ &c. c. 1. 24.* dicit, *Præceptum hoc, sic impressum est Terræ elemento, ut ne hodie quidem desinat subservire suo Creatori, &c. Non solùm enim Cicadas, humus, pluvio tempore edit, & innumeras alias bestiolas in Aëre pervolantes, quarum plurimæ præ tenuitate nullam sortitæ sunt nomenclaturam: quin & mures, Ranasque ex seipsa jam profert, &c.* Certissimum igitur est, & communiter receptum, Ranas, non solum ex naturali seminatione; sed etiam ex putrefactione generari in perpluto terrę pulvere.

Nec obest, quod Ranę pluviales non omnes sint ejusdem magnitudinis: Nam hęc differencia non provenit, ex eo quod, 10
omnes eodem brevissimo tempore, non sint productę; Sed

ex majori, vel minori terræ cum imbre fermentatione. Sicuti non obſtat, quod non appareant ibi Ranunculæ; ut in ſtagnis ſemiproductæ: Nam ego ipſe non ſemel vidi, aliquas ex illis in ſolo ſubſultantes, partem extremam ſui corpuſculi, adhuc lutoſam, & informem trahere.

Jam ad ſecundam argumenti partem, prompta eſt ſolutio; Et in primis non nego, Ranas aliquando cum pluvia cecidiſſe; id enim *Athenæus, Heraclides, Ælianus, Diodorus, Beda, Plinius, Cardanus, &*
11 *Io. Baptiſta Porta de aër. tranſmut. lib. 1. cap. 20.* & alij affirmant; & Heraclides teſtatur, circa Dardaniam, & Pæoniam, tam copiosè Ranis pluiſſe, ut Incolæ non haberent, ubi pedem figerent, & poſtquam multas occiderunt, demortuarum odore ad extremum vexati, Patriam deſerere coacti ſunt. Sed, quod in nubibus ex elevatis à Sole vaporibus, iiſque ex lacubus, & ſtagnis Ranarum ovis præſeminatis, gignantur, commentum eſt; quod Porta, non leviter redarguit, & irridet.

Et quis non videt, quod ſi Raninis ovis in aërem elevatis, ait Porta, genitæ fuiſſent ibi tot Ranæ, debuiſſent regiones illæ, ne dum in ſtagnis, & lacunis, ſed in omni loco eſſe ovis præſemi-
12 natæ, & opertæ? Deinde cur æſtivæ guttæ in ſolo pulverulento, non autem cadentes in tectis, & lapidibus ſtratis, qui pulvere carent, Ranas gignunt? Tertio cur non in vere, quo tempore, jam aquæ ſtagnantes hujuſmodi ovis abundant, & vapores plurimi aſcendunt in aëra; ac proinde frequentiores, quàm in æſtate ſunt imbres, Ranæ cum pluvia cadunt è nubibus; ſed in æſtate tantum? Niſi quia hoc tempore ab æſtivo calore fit fermentatio pulveris cum aqua. Tandem quia mirum eſt, Itinerantes hoc tempore pluviam, tum pallio, tum pileo excepiſſe ſæpius, Ranas vero nunquam.

SECTIO IX.

Proponitur argumentum Guillielmi Harvæi, quo ipse probare intendit, ante mensem exactum nihil ad fætum pertinens, esse in utero mulierum.

SVMMARIVM.

1 *Guillielmi Harvæi refertur sententia de tempore quo mulier incipit uterum gestare; argumento sumpto à Cervis & Damis.*
2 *Andreas Vesalius notat Galenum, quod numquam secuerit hominum corpora, eumque reprehendit.*
3 *Eadem diligentia videtur desiderabilis in Harvæo.*
4 *P.Honoratus Fabri reprehendit Harvæum dicentem, primis diebus nihil inveniri in utero mulieris.*
5 *Maior in argumento Harvæi non est universaliter vera.*
6 *Equa, & Asina gestant uterum menses duodecim, Et tamen Asina tardius format.*
7 *Idem de Camelo fœmina respectu Equæ.*
8 *Cerva est muliere frigidior.*
9 *Mulier concipit fætum in cavitate uteri: non autem Cerva, & Dama.*
10 *Etiam Minor in argumento Harvæi falsa est.*
11 *Guillielmus Harvæus de re anathomica summa dignus laude.*

INstat contra meam propositionem Præstantissimus D. Gulielmus Harvæus inter nostri temporis primarios Anathomicos, nemini secundus, in suo *tract. de generat. anim.* & quia ex accurata sectione Cervarum, & Damarum observavit post concubitum maris, & feminæ, & post lapsum integrum mensem, 1
nihil omnino seminis, aut cujusvis humoris ad conceptum spectantis in utero hujusmodi animalium inveniri, intulit ad uterum

rum mulieris; ea suasus ratione quod tam mulier, quam Damæ, & Cervi eodem novem mensium tempore gestant uterum, Concubitum horum animalium incepisse à medio septembre usque ad medium Octobrem asserit, exercit.66 instituta quotidie eorumdem animalium sectione. Atvero Exercit.68. fatetur die 18. aut etiam die 21. Novembris invenisse non quidem intra cavitatem uteri; sed in sinistro vel dextro aut utroque uteri cornu, materiam colliquatam, quam in Ovo gallinaceo, oculum, sive colliquamentum appellaverat: & hanc eamdem materiam intra tunicam orbicularem vidit contineri; in medio hujus colliquamenti fibras sanguineas, & punctum saliens apparere; quod esse futuri fœtus primordium Aristoteles, & omnes alij conveniunt. Est autem argumentum Harvæianum in forma, ut sequitur.

Animalia vivipara, quæ æquali tempore gestant uterum, æquali etiam tempore incipiunt in utero formare fœtum.

Sed mulieres, Damæ, & Cervæ æquali tempore gestant uterum. Ergo, æquali tempore incipiunt in utero formare fœtum.

Et subsumens, ait, sed non inveniuntur prima fœtus rudiméta in uteris horum animalium nisi transactis à congressu diebus 58. aut etiam 64. hoc est, integro circiter bimestre: Ergo non primis diebus à conceptione seminali, sed ad summum, post elapsum bimestre tempus affirmari cum fundamento potest, fœtum humanum, esse animatum. Ita discurrit Harvæus cum suis.

Sed ego vereor, ne quod Andreas Uesalius, insignis in superiori seculo Anatomicus, contra Galenum dixit initio præ-[a]fationis sui operis cui nomen dedit, *De Fabrica hum.corp.* idem contra Harveum dici merito possit. Galenus enim ex anatomia, & sectione simiarum ad humani corporis fabricam, passim argumentatus, illa neglexit ad ossium inspectionem parata hominum cadauera, quæ sibi frequenter occurrebant; & hac de causa, illam contra se infamiam, ab eodem Uesalio creari promeruit lib.3. c.8. ut numquam hominum corpora secuisse videretur. Eodem modo peritissimus Harveus tanto studio ad Damarum & Cervarum sectionem incubuit ut quia hæc animantia in gestatione

geſtatione uteri, cum mulieribus conveniunt, ſuperfluum ſibi viſum fuerit, muliebres, nedum abortiones obſervare, id quod antiquiores, & noviores Medici præſtiterunt, ſed neque uterum 3
mulierum unquam forte ſecuerit; ratus quod argumentum à pari bene procederet.

Sed ne quis mihi audaciæ notam imponat, quod primus contra præclariſſimum virum auſim ſcribere, quem ex medicorum ſchola plurimi magni faciunt, præmitto adm. R. Patrem & Dominum meum P. Honoratum Fabri inſignem Theologum ſoc. Jeſu, & in Romana Curia Apoſtolicæ Baſilicæ SS. Petri & Pauli Penitentiarum in ſuo eruditiſſimo Opere de plantis, & gener. anim. tract. 1. lib. 6. propoſ. 65. Harvæum efficaciter arguere, quia ſcripſerit maſculi genituram non retineri in utero à fœmina, hac nimirũ ratione ductus, quia primis diebus elapſis, à concubitu, talis materia non invenitur, neque in uteri cavitate, neque 4
in tubulis, aut cornibus eius; immemor fortè illius quod e[illegible] 56. ſcripſerat, *multa inſunt, quæ non apparent*: nam attrahitur ſtatim, & imbibitur genitura intra ſubſtantiam uteri, & hoc modo fœcundat uterum; ut Pater Honoratus efficaciter, & ſolide occurrit numero ſexto, & ſeptimo ubi, hæc *falſiſſima & mera figmenta* dicit.

Dico igitur majorem propoſitionem argumenti, non eſſe 5
univerſaliter veram; cum enim virtus, & facultas formativa ſive ſit ipſa animalis ſubſtantia, quæ immediatè ageret ut ex Philoſophis, nonnulli ſentiunt ſive mediatè, & per facultatem quamdam ab ipſa ſubſtantia, ad inſtar proprietatis derivatam, euidens eſt quod juxta talis animantis naturam, & ſubſtantiam, non præter aut ſupra ipſam operari debet Quis autem credet quod in leena verbi gratia quæ audaciſſimum, robuſtiſſimum, & calidiſſimum eſt animal, ſpiritibus ignitis, & ferventibus munitum, hæc facultas formativa, ſeu plaſtica, non ſuperet in activitate virtutem formativam quam natura conceſſit Cuniculis & leporibus, quæ ſicut ſunt animalia timidiſſima, ita ſpiritus valde frigidos, languidos, & remiſſos habent: ergo ex parte virtutis formativæ quæ vel provenit à ſubſtantia ſpecie diverſa, vel eſt ipſa ſubſtantia, ſeu anima ſpecie differens ab altera alterius ani-

malis,non poteſt eſſe idem, & æquale tempus formandi fœtum, ſed vnum animal celerius,& aliud tardius formabit.

Deinde,etiam ſi ex parte virtutis activæ,ſeu cauſæ efficientis huiuſmodi tempus eſſe poſſit æquale: ex parte tamen diſpoſitionum materialium, ſeu cauſæ materialis, multa, & notabilia concurrere poſſunt impedimenta,quæ formationem retardent. Ergo non erit ſemper verum,quod animalia, quæ conveniunt in tempore geſtandi uterum,conveniant etiam in tempore formandi fœtum: ſed age quæ modo tanquam poſſibilia ſpeculamur,videamus an practice ſint vera, & quæ in Philoſophia, ut poſſibilia contemplamur, ex hiſtoria animalium de facto ita contingant.

Primo ſint duo animalia ſpecie diverſa, que conveniant in tempore geſtandi uterum, Equa verbi gratia & Aſina:utraque
6 enim ex Ariſtotele *lib.2.de gen.ani. c.*8. geſtant uterum menſes duodecim, & omnes noſtri vectores bene norunt:eodem enim tempore poſt annum pariunt,quò conceperunt,ut ibi.argumentatur Ariſtoteles: ſed Aſina reſpectu Equæ frigidum eſt animal cujus ſignum eſt, quod in frigidis regionibus non naſcitur; & frigidum etiam habet ſemen,ut ibi.probat Aritoteles.Ergo formatio fœtus in utero Aſinæ,fit multo tardius,quamvis ſimul, & æquali tempore cum Equa geſtet uterum. Secundo ſint alia duo animalia,Equa nimirum, & Camelus fœmina,quæ pariter geſtant uterum menſes duodecim; de Equa Author eſt Ariſtoteles *lib.*4.*de generat. anim c.*10 Varro Columella,& Aldrovan. *de Quadrup. lib.*1. de Camelo idem Ariſtoteles *lib.*5. *hiſtor. anim.cap.*14.Plin.*lib.*10.*cap.*63.Conrad.Geſner,& Aldrovan. *de biſulcis*.At vero quod Equa Camelo tardius formet fœtum, duo ſufficienter probant. Primum eſt quod Equa non ſolum menſtruoſa non eſt ut tradit Ariſt. *lib.2. de gener anim. cap.*8.ſed, ut ib.addit,quandocumque purgatur à ſuperfluo ſanguine, inter quadrupedia minimum ſolet emittere id quod *de hiſtor. anim. lib.*6.*cap.*18.declarat eſſe minimum reſpective ad corporis magnitudinem. At vero ſupra *ſectio quinta numero quinto* vidimus plurimum conducere ad celerem, & expeditam fœtus formationem

tionem, quod per uteri acetabula, ſeu venarum, quæ ſunt in utero capita, ſanguis in uterum derivatus miſceatur cum maris genitura, jam in uterum iniecta: ſtatim enim membranæ fiunt & intra illas mox incipit fœtus prima formatio. Cum ergo in Equa ſanguis reſpectu cæterorum quadrupedium, & conſequenter, etiam Cameli ſanguis ſit minimus, ſequitur reſpectu, formationis fœtus in utero Cameli, formationem in utero Equæ eſſe tardiorem Secundum eſt quod pariter neceſſarium eſt in Equa retardare primam fœtus formationem, quod ut ait *Ariſt.* 10. *ſect. probl.* 10. Equa uterum habet valde durum. & *quo modo ait ager ſitiens haud cito ſuas ſtirpes enutrit, ſic durior vulva Equarum in formando, nutriendoque ſuo fœtu, remorat.* ſubſcribunt Ariſtoteli Geſner. *de Equo fol. mihi* 487. & Aldrovandus *lib.* 1. *de quadrupedibus*

Conſtat igitur in genere & univerſaliter loquendo veram non eſſe majorem illam in argumento Harvæjano poſitam. Videamus nunc, an ſaltem verificetur in caſu particulari, de conceptione mulierum comparata cum conceptione Cervarum & Damarum: & quamvis etiamſi verificaretur, non ſatis eſſet verificari in caſu particulari ad probandam univerſalem propoſitionem, quod quæ æquali tempore geſtant uterum æquali tempore formant fœtum; tamen exiſtimo, neque in caſu particulari eſſe veram.

Primo quia, ſi Cervarum, & mulierum qualitates inter ſe comparentur, quis dixerit eas notabiliter non differe. Illud apud omnes, certum eſt, Cervas à natura complexionem frigidiſſimam fuiſſe ſortitas, Ita docet Ariſt *lib.* 4. *de part. anim. cap.* 4. Plutharc. *in Quæſt. natur.* & Aldrov. *de Biſulc. lib.* 1. *cap.* 27. & ideo earum ſanguis, ut Ariſt. ib. docet fibras non habet. Ergo non bene infertur, eò quod animalia frigidiora differant formationem fœtus, uſque ad diem verbi gratia quadrageſimam, quod ad æquale tempus differant etiam animalia calidiora, ut ſunt mulieres, quæ inter omnes fœminas, calidiores ſunt, ut ſanguis fibroſus, & eiuſdem menſtruum profluuium demonſtrant; ut notavit *Ariſt. lib.* 2. *de part. anim. c* 2.

Secundo; quia uteri cavitas in Cervis & Damis minima eſt,

& exigua, & ideo in iſtis animantibus locus generationis non uterus ſed uteri cornua ſunt, in quibus fœtus concipitur, ut idem Harvæus docet *exercit.* 64. ubi idem contingere in aliis viviparis,
9 præterquã in muliere, & in ſimia opinatur. At in muliere præcipua pars uteri eſt ejus cavitas, in qua, nõ autem in cornibus cõceptus incohatur, fœtuſque formatur, & perficitur, teſte eodem Harvæo ib. ergo in muliere formatio fœtus, quò minus impedimenti habet ab utero, eò celerius à virtute plaſtica ſollicitabitur.

Tertio; quia fibræ ſanguineæ, in ſententia Harvæi, & punctum ſaliens in ovo Damarum non apparent niſi poſt menſem & amplius elapſum, à conjunctione, ut *in d. exercit.* 68. ipſe teſtatur & non niſi poſt alios ſex, aut ſeptem dies fœtus illarum apparet formatus. At vero conceptus humanus apparet inchoatus, & formatus poſt primos tres dies, ut diligentiſſima experientia notatum reliquit Theodorus Kerkringius à me citatus *Diſp.* 2. *ſect.* 1. *num.* 9. aut ſaltem ſeptima die à conjunctione ut ex Hippocrate, & Platerio *Diſp.* 1. *ſect.* 10. *par.* 3. *n.* 3. 4. 5. & habet nedum fibras ſanguineas, ſed in tenello corpuſculo, omnia membra quæ corpus habere poteſt.

Quarto quia ex Hippocrate citato ſup. *Diſp.* 3. *ſect.* 5. *num.* 13. ſignum conceptionis in muliere eſt ſi ex utero intra ſeptem dies nihil exciderit. At verò Damas, nihil habere in utero per menſem & ultra quod poſſet excidere affirmat ille conſtantiſſimè. Quare nihil mirum ſi mulieres citius concipiant, & membranas ſubito gignant.

10 Quintò, quia quicquid ſit de Cervis Anglicanis Ariſt. *lib.* 6. *Hiſtor. anim. c.* 29. Cervas ab arcturo, menſe Auguſto, & ſeptembri coire, & uterum non menſes novem geſtare, ſed octo, diſertis verbis teſtatur. Atque ideo in prædicto argumento, etiam minor propoſitio, ſi negetur tamquam falſa, erit totum argumentum, non ſyllogiſmus, ſed Paralogiſmus. Illud hic pro colophone ſuperaddo; excellentiſſimum Anathomiſtam Haruæum tamquam de re anathomica bene merentem, ſummis laudibus dignum eſſe; & maxime commendandum quod exactiſſimam diligentiam, & ſummum ſtudium in Cervis, Damiſque ſecandis, adhibuerit: cæterum in re philoſophica, ejus authoritatem non

non esse tanti faciendam, ut vidimus, quod propter illam, ab antiquis facile recedamus; præsertim ab Hippocrate & Galeno; Fieno etiam, Platerio, & alijs recentioribus, qui vestigijs priorum inhærentes, in hac via adeo invia, non sine magno labore, & industria insudarunt, vt nobis accensa face præirent, & variis obseruationibus veritatem demonstrarent, in tenebricosis licet muliebris vteri finibus delitescentem.

SECTIO X.

An Fœtus humanus primis diebus existens in vtero matris mox moriturae, sit baptizandus.

SVMMARIVM.

1 *Quod nondum natum est, non videtur posse baptizari.*
2 *Sed re vera fœtus, qui est in utero, natus est.*
3 *Impracticabile tamen est hujusmodi Baptisma;*
4 *Si posset practicari non esset absurdum.*

PRæterea addunt aliqui, quod si rationes, & authoritates pro mea conclusione adductæ aliquid probant; probant etiam 1 baptizandos esse in vtero matris Parvulos recentes, & nondum editos, quando periculum est, quòd moriente matre, verbi gratia propter imminens naufragium, pereat etiam filius inclusus in vtero: sed id videtur absurdum, quia quod nondum natum est, renasci non potest, & per baptismum regenerari; Ergo absurdum est etiam id vnde sequitur, & prosequitur Comitolus *l.* 1. *q.* 13 *n.* 2.

Respondeo non esse absurdum baptizare fœtum in vtero propter rationem illam allatam de regeneratione, quæ fit per 2 Baptismum: Nam tunc re vera natus est homo, cum vivit in utero, & constat ex Anima, & corpore seorsim à corpore, & anima

Matris, licet nondum sit egressus ad lucem, vt bene advertunt *Valent. Suar. Coninch.* & ante ipsos, alii antiquiores, quos citat, & sequitur *Diana part.* 2. *tract.* 15. *resolut.* 43. *& part.* 5. *tract.* 3. *resolut.* 12. Et supponit Concilium Carthaginiense à me relatum *disp.* 1. *sect.* 13. *num.* 3. tunc enim ex non homine genitus est homo, & verè contraxit peccatum originale. Vide infra sect. 15. num. 2.

Sed est alia ratio, propter quam convincitur Baptismi functionem esse in tali casu regulariter impracticabilem: Nam ut testatur Arist. *de hist. anim. c.* 4. *cum semen conceperit, vterus statim contrahitur, donec ad septimum mensem ventum sit, &c.* & Galen. *l.* 15. *de vsu. part. c.* 7. *Os matricis, quo tempore mulier fert vterum, est omninò constrictum, & conglutinatum, vt nec spiculli quidem cuspidem queas in matricis collum immittere, &c. qui autem id fiat, superat humanam ingenium, &c.*

Cum igitur neque per fistulam, neque alio simili modo possit actio ministrantis Baptismum ad fœtum adeo recentem in vtero inclusum pervenire, illumque aqua Baptismali abluere, redditur regulariter impracticabilis mea conclusio, quò ad hujusmodi fœtum in vtero baptizandum, ideò de illo non sum ex professo loquutus, sed si esset practicabilis, admitto esse baptizandum in prædicto, vel simili casu, & nego absurdum, vt patet ex ratione jam allata, & Doctoribus citatis.

SECTIO XI.

Rursus examinatur difficultas, an praxis Baptizandi Abortivos tanquam nova, sit ab universali Ecclesia eliminanda?

SUMMARIUM.

1 *Nihil innovandum in Ecclesiæ ritibus.*

2 *S. Cyprianus hæreticos conversos rebaptizabat.*

3 *Solùm*

3 *Solùm in Ecclesia Catholica est verum baptisma, quod tamen etiam ab Infidelibus potest ministrari.*

4 *Propositio de Baptizandis sub conditione Abortivis non est contra fidem, neque contra aliquam Ecclesiæ consuetudinem.*

5 *Ex eo quod huc vsque non fuerit vsitata, non potest inferri, quod opposita propositio sit contra legem, vel consuetudinem Ecclesiæ.*

6 *A D. Gregorio prævisa est, & ordinata.*

7 *Sed etiamsi per impossibile daretur consuetudo contraria, illa non esset attendenda, quia esset contra Ius Divinum.*

8 *Non semper Ecclesia novitatem abhorruit, sed solùm quando inutilem, & illicitam consideravit.*

9 *Ecclesia, & Apostoli ab initio novitatem utilem prævidentes amplexi sunt.*

10 *Animalia strangulata, & suffocata Iudæi manducare sunt prohibiti; quæ etiam Gentiles non manducabant ex causa superstitionis.*

11 *In re levissima D. Petrus, Spiritu Sancto dictante, ordinavit aliquid legale esse observandum à primis Christianis.*

12 *Licet pro brevi tempore, & postea abrogandum.*

13 *Innovavit S. Mater Ecclesia de anno 329. contra Paulinistas.*

14 *Innovavit anno 680. contra Monothelitas.*

15 *Innovavit anno 1336 contra plures Theologos, circa Animas Sanctorum.*

16 *Innovavit anno 1547. declarando gratiam inhærentem.*

17 *Innovavit anno eodem declarando SS. Virginem nunquam actualiter peccasse.*

18 *Innovavit anno 1562. decernens Laicorum Communionem sub vna tantùm specie.*

19 *Innovavit definiens in SS. Sacramento nullam remanere substantiam panis, & vini.*

20 *Praxis contraria non est universalis in Ecclesia.*

OPponitur rursus Argumentũ alias propositum *disp. 1. sect. 12. & sect.* 14. resolutum, quod nimirum cum in re tanti momenti, nunquam antea S. Mater Ecclesia aliquid definierit, quando

quando Sacros de Baptismo ritus præscripsit, nunc novissimis
1 his temporibus non expediat, quod aliquid ab eadem innovetur, sed præstet in antiqua consuetudine, ut abortivi non baptizentur, permanere; quod olim benè in simili contra S. Cyprianum, S. Stephanus Primus Papa de anno 158. decrevit. Asserenti enim S. Cypriano rebaptizandos esse hæreticos, qui ad Ecclesiam revertebantur; Respondit, & responsio est in fragmento Epistolæ ab eodem S. Stephano scriptæ, ad S. Cyprianum illam referentem in sua *epist.*74. respondit, inquam, his verbis. *Nihil innovandum, nisi quod traditum est servetur.* Cum igitur S. Romana Ecclesia huc vsque nihil de Abortivis decreverit, & per septuaginta & sexcentos super mille annos Spiritu Sanct. illustrata, semper satis, superque animarum saluti providerit; Non decet modo aliquid innovando decernere contra illud, quod traditum esse videtur ex tam longa consuetudine.

Cæterum, vt hoc argumentum; quod videtur inter omnia gravissimum, solvatur; animadvertendum est, S. Cyprianum vna
2 cũ pluribus Episcopis Ecclesiæ, tum Oriẽtalis tum etiã Occidentalis in Concilio Jconiensi, Carthaginensi, & Africano, hac de re non semel habitis, voluisse, & sæpius definiri fecisse, vt Hæretici ad Ecclesiam Catholicam venientes rebaptizarentur; eo permotum fundamento, alioquin verissimo, quod solùm in Ecclesia Catholica esset verum Baptisma; Sed quia ipse non adverterat, quod postea à SS. Pontificibus Leone, & Gelasio relatis *in c. hi de quibus*; *& in c. si re vera de consecr. dist.* 4. & à Ni-
3 colao I. *in c. à quodam Iudæo*, *& in c. Romanus. dicta dist.* 4. & tandem in Concil. Florent. *sess. vlt. in decreto pro Armenis.* Statutum est, quod etiam Pagani, Iudæi, & Hæretici baptizare validè possunt, & sunt in Ecclesia Catholica Ministri dummodo formam, & materiam ab Ecclesia probatas adhibeant, & intendant facere, quod ipsa facit; Ideo S. Stephanus Pontifex, & si non Ecclesiæ decretis, quæ nondum condita erant; sed antiquissima ejusdem traditione ductus, quam semper Ecclesia servaverat, constantissimè rescripsit illis verbis. *Nihil innovandum, &c.* Innovabant enim contra fidei veritatem, & antiquam Romanæ Ecclesiæ consuetudinem, de non rebaptizandis Hæreticis

reticis ad Ecclesiam reversis, ut videre est apud D. August. *lib. 3. de Baptism. contra Donat. à cap. 4. & deinceps, & lib. 7. à cap. 5.* qui illos acriter reprehendit & singulorum argumenta redarguit.

Ac verò mea propositio de Baptizandis Abortivis sub conditione, nihil continet contra fidem, aut antiquæ Ecclesiæ consuetudinem cum vt dixi supra *Disp. 3. sect. 1. n. 6.* contineatur ipsa sub universali illa propositione in Tridentino definita. *Parvuli recentes ab vtero matris sunt baptizandi.* 4

Nec dici potest esse contra antiquam Ecclesiæ consuetudinem, vt gratis supponitur; Primo, quia si hujusmodi consuetudo daretur, esset introducta solùm à mulierculis obstetricibus, & à vilioribus, & indoctis personis, quæ solæ ut plurimum intersunt, dum fœminæ abortiuntur: quare ex ignorantia, vel inadvertentia talium personarum processit, ac proinde non cum animo, & intentione requisita ad abrogandam legem contrariam: Nam ad hunc effectum, requiritur non solùm in subditis animus, & voluntas eximendi se ipsos ab observantia talis legis. Suar. *de leg. lib. 7. c. 18. n. 4. ad 9.* Sed etiam in Principe requiritur consensus, & voluntas illam abrogandi; vel saltem conniventia, & taciturnitas Sum. Pontificis, qui in hac materia est Princeps, & legislator; Sed neutrum in præsenti potest dici: Non animus Populi Christiani; quia omissiones, quæ huc vsque contigerunt in isto casu, non ex malitia, quæ cum non constet, non præsumitur: sed provenerunt ex ignorantia, & inadvertentia rudium personarum: Non conniventia, Sum. Pontificis: quia quod in privatis ædibus omissũ est, ex inconsideratione eorum, qui aderant, non potuit vllo tempore ad Sum. Pontificis notitiam pervenire. Sed vigilantissimus Pastor D. Gregor. Papa à me relatus *disp. 1. sect. 13. n. 8.* videtur id satis prævidisse, & propterea, monet & mandat, *vel ipsa hora, qua mater gignit, vel hoc, quod gignitur eadem, qua natum est, si mortis periculo vrgetur, esse baptizandum, ne interveniente paululum mora, inveniri non valeat, qui redimatur.* Quibus verbis claré describitur nativitas, & periculum Abortivorum. 5 6

Quod autem ſiue inadvertentia, ſive ignorantia in hujuſmodi perſonis concedenda ſit, patet; quia præſens difficultas, neque à Theologis ſcholaſticis, neque à Caſuiſtis fuit vnquam, vel diſcuſſa, vel indicata; Si ergo à Uiris doctis, & Profeſſoribus fuit diſſimulata, multo magis idiotas, & indoctos potuit inculpabiliter latere.

Secundo quia etiamſi hujuſmodi conſuetudo eſſet poſſibilis aut de facto daretur, nullo pacto eſſet attendenda. Cum enim de Jure Divino, & de fide ſit certa iſta propoſitio *Infantes Abortivi, ſi vivant, ſunt baptizandi*. Jam conſuetudo hujuſmo-
7 di eſſet contra Jus Divinum, & contra fidem; ergo non conſuetudo, ſed hominum traditio dicenda eſſet; vt notavit *Suarez de legib. lib. 7. cap. 6. n. 13.* & ſicuti verè à Chriſto Domino dictâ fuit *Matth. cap. 15.* illis verbis. *Quare, & vos tranſgredimini Præceptum Dei propter traditiones veſtras?* Hæc autem traditio nullum effectum moralem poteſt producere, cum tota ſit ab homine; ut notavit S. Thom. 1. 2. q. 97. art. 3. & Suar. *d. lib. 7. cap. 4. n. 13.* Et homo non poſſit contra Divinam legem prævalere. Quare meritò *in cap. fin. de conſuet.* appellatur *corruptela*, & quantum vis vetuſta ſit, & vulgata, eſt abolenda. Quia vt dicitur *in c. ſi conſuetudinem diſt. 8.* Dominus dicit. *Ego ſum Veritas, & non dicit ego ſum conſuetudo*; Ergo veritas non conſuetudo contraria eſt attendenda in caſu noſtro.

Dices Eccleſia ſemper abhorruit novitatem. Ergo cum Eccleſia, ſine hac lege tanto tempore permanſerit, non debet novam legem publicare de Baptizandis fœtibus abortivis.

8 Reſpondeo negando, talem legem ſub generali lege de Baptizandis parvulis recenter ab vtero matrum egreſſis contentam, non eſſe publicatam. Nego etiam S. Matrem Eccleſiam ſemper abhorruiſſe novitatem, ſed tunc ſolùm, quando nedum inutilem: ſed omninò illicitam eſſe judicavit: vt in prædicto caſu contra S. Cyprianum. At verò quando vel utilitatem, vel neceſſitatem agnovit, veras, & catholicas doctrinas declarandi, tam promptè, quàm conſtanter innovavit. Sufficeret ſola S. Auguſtini authoritas ad hoc probandum qui *lib. 2. de Bapt. con. Don. c. 3.* dixit *quod ipſa plenaria Concilia ſæpe priora à poſterioribus*

emendan

emendantur. Sed juvat hic aliquos casus præter eos quos *disp.* 2. *sect.* 9, adduxi, etiam ex ecclesiastica super addere historia.

Et primo in Concilio Hierosolymis celebrato, quod fuit primum omnium in Ecclesia Dei congregatum, convenientibus 9
sub D. Petro Primo Sum. Pontifice quibusdam ex Apostolis, & discipulis, ut legitur *in Act. Apost. c.* 15. hujus innovationis occasio voluntaria præcessit, & exemplar. Siquidem cum magna esset contentio, & controversia, an Gentiles, qui ad Evangelium convertebantur, deberent circumcidi, & servare legem Moysi: id quod Iudæi nuper conversi volebant. D. Petrus omnibus in Concilio auditis, tandem decreuit in hæc verba. *Visum est Spiritui Sancto & Nobis nihil vltra imponere vobis oneris, quàm hæc necessaria; vt abstineatis vos ab Immolatis simulacrorum, & sanguine, & suffocato, & fornicatione: A quibus custodientes vos, benè agetis. Valete.*

Ad hoc Decretum intelligendum, oportet supponere, quod tam Iudæi, quàm Gentiles, non comedebant carnem Anima- 10
lium, quæ mortua essent, sine effusione sanguinis: strangulata videlicet, aut suffocata. Iudæi quidem juxta præceptum Domini traditum olim Noè *Gen. c.* 9. 4. *carnem cum sanguine non comedetis:* At verò Gentiles, vt ait Origen. *lib.* 8. *contra Celsum*, nolebant hujusmodi carnes suffocatas comedere, propter aliam rationem: scilicet quia superstitiosè credebant, esse cibum Dæmonum. Uolens igitur D. Petrus, & totum Concilium, hujusmodi dissensionem de Circumcisione tollere, & non imponere Gentibus gravissimum iugum Circumcisionis, decrevit, ut in hoc convenirent, nimirum, ut tam Gentiles, quàm Iudæi nuper conversi abstinerent *ab immolatis Simulacrorum, & sanguine, & suffocato.* Et ideo ordinavit, ut in re licet levissima, remaneret aliquis usus legalium observationum in Iudæis: ut adnotavit ex communi SS. Patrum Baron. *ad ann. Christ.* 51. *n.* 20. Ad hoc 11
ut Gentiles facilius cum eis convenirent, & duo isti parietes, in Christo lapide angulari, compaginarentur in ædificationem Ecclesiæ: quamvis tam D. Petrus, quàm cæteri Apostoli, qui aderant, distinctè, & explicitè spiritu Sancto illuminante, ut Theologi fatentur, cognoscerent, hanc observantiam

non esse diuturno tempore duraturam. Sed cessante causa, nempe illa controversia, abolendam esse, & antiquandam: uti de facto totius Ecclesiæ Occidentalis consensu, quicquid Græci submurmurent, abrogata est. Ideo D. August. contra Faustum *lib. 32. c. 13. ait. At ubi Ecclesia gentiũ talis effecta est, ut nullus carnalis Israëlita appareat; quis jam hoc Christianus observat, ut turdos, vel minutiores aviculas non attingat, nisi quorum sanguis effusus est?*

12 Constat igitur, jam à principio nascentis Ecclesiæ, Spiritum Sanctum una cum D. Petro tanquam primo Christi Vicario, & alijs in Concilio Assessoribus, ad utilitatem Ecclesiæ, talem legem condidisse, à qua postea futuris temporibus; per innovationem esset utilius recedendum; etiam ut Apostolorum successores, quandocumque daretur occasio, ad imitationem haberent exemplum.

13 Innovavit quando in *Trid. ead. sess. 6. can.* 23. nullo actuali peccato, vel etiam veniali, peccasse unquam Beatissimam Dei Matrem, pronunciavit.

14 Innovavit *ead. sess.* 13. *cap. 4. & can. 2.* quando in SS. Eucharistiæ Sacramento post consecrationem, nullam panis, & vini, substantiam remanere determinavit, & suo tempore speramus fore, ut cum universali Orbis Christiani gratulatione & plausu innovet, Immaculatam Deiparæ Conceptionem definiendo.

15 Itaque si modo Ecclesia decerneret, Abortivos esse sub conditione saltem baptizandos, quod hucusque non fecit, non propterea sequeretur, quod à seipsa differret; cum semper in novitate spiritus progredi consueverit; si tamen propterea innovasse alicui videretur; tunc, potius antiquam doctrinam magis extendere, ut paulò infra constabit, quàm innovasse dicenda esset.

16 Tandem, ut huic sectioni Colophonem imponam: adverto: non esse absolutè concedendum, quod praxis contraria non baptizandi recentes Abortivos in Ecclesia fuerit, huc usque universaliter observata: Nam ego cum superioribus annis in Visitatione hujus Lucanæ Diœcesis Eminentissimo,

&

& Reverendiss. Domino meo, D. Hieronymo Cardinali Bonvisio Episcopo, in muneribus ejusdem Visitationis assiduus inservirem, & rusticas Obstetrices, diligenter ubique locorum interrogarem, de iis præsertim, quæ ad privatam Baptismi collationem spectant, nonnullas inveni tam accuratè à Parochis instructas, ut hanc doctrinã de Abortivis sub conditione Baptizandis, ne dum probe tenerent, sed eam aliquando ad praxim reduxisse firmiter asserverint. Quare merito Doctissimus, & oculatissimus Theologus Adm. R. P. Nicolaus Martinez Societatis Jesu Doctor Theologus, & nunc in Collegio Romano S. Thheologiæ Lector Primarius, in sua Censura, qua meam Prothesim illustrare dignatus est, dixit, Praxim, hac de re, in Ecclesia *, ancipitem esse, & variam, secundum opinionem Medicorum, & obstetricum; nec posse probari in Vniversa Ecclesia viguisse, aut etiam nunc vigere, praxim uniformam omninò contrariam, &c.*

SECTIO XII.

Hujusmodi praxis baptizandi recentes Abortivos, non est inconveniens.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia pro temporum opportunitate innovavit, ne dum declarando doctrinas, sed etiam definiendo modum admistrandi Sacramenta.*

2 *Olim Problema erat, an absolvendus esset Infirmus, quem per extrinsecum testimonium Confessor noverat confessionem postulasse*

3 *Sed modo in Rituali Romano, Paulus V. affirmatiuam sententiam decrevit.*

4 *Confessionem per Epistolam, & Absolutionem in absentia ex probabili sententia jam defendebant aliqui.*

5 *Nunc a Clemente VIII. damnata est tanquam falsa, & scandalosa.*

6 *Non propterea infertur, quòd Ecclesia antea defecerit in necessariis, cum generalem Doctrinam jam tradidisset.*

7 *Idem infertur de Baptismo Abortivorum.*

8 *Et ideò lex de illorum baptismo, post novam ex humanis doctrinis notitiam, conveniens esset.*

Esto innovaverit Ecclesia, & innovatura sit, quò ad Fidei Dogmata, & doctrinas, quæ progressu temporis magis clarescunt, & contra hæreses de novo exortas, & exorituras necessariæ, aut fuerunt, aut futuræ sunt. Sed cum in mediis, quæ ad Animarum salutem sunt omninò necessaria, cujusmodi sine dubio est, Sacramentum Baptismi, Ecclesia semper habuerit illam Divini Spiritus assistentiam, & illuminationem, qua omnia media providerit, ut illis adhibitis, quilibet salvari posset, incredibile prorsus videtur, ut omiserit publicare legem de Baptizandis hujusmodi Abortivis si hæc fuisset necessaria. Vel ergo universalis Ecclesia in hoc defecit, quod nullo modo est asserendum; vel non est conveniens hujus legis publicatio.

Respondeo, hoc argumentum parum à præcedente differre, nisi quòd magis urget repetendo, vel quod defecit Ecclesia in necessariis, vel quod hujusmodi lex non sit de novo publicanda. Et utrumque falsum existimo. Et primo ostendo quod
1 Ecclesia, quando necessitas postulavit non solùm doctrinas, & articulos, ad hæreses profligandas necessarios definivit; sed etiam circa administrationem Sacramentorum, quam ad salutem Animarum necessariam judicavit, quid à Ministris esset observandum, decrevit, & publicavit, quæ hactenus antea non publicaverat; ut constat ex duobus infrascriptis casibus.

Jacebat V. G. infirmus aliquis repentino morbo correptus, qui vel nunquam, vel raro per Sacramentalem Confessionem suorum peccatorum remissionem receperat; & videns se ipsum in extremo vitæ periculo constitutum, Confessionem postulabat,

bat, & Confessarium vocari clamabat: Tunc ex astantibus, aliquis accurrere ad Confessarium quærendum, inveniendum, & deducendum. Interim Infirmus linguæ, & auditûs usum pœnitus amisit. Quid faceret tunc Confessarius jam adductus, qui ab hujusmodi pœnitente nullam per se ipsum, vel immediatè 2
Confessionem peccati excepit, sed solùm quasi per Interpretem, & mediante illo, à quo fuit vocatus? an absolvere Sacramentaliter posset Infirmum? Negabant plures Theologi, & numero, & authoritate non infimi, qui Canones, & Concilia in contrarium sibi objecta, commodè explicare putabant. Affirmabant è contra alij plures, quos omnes *Diana part.3. tract.3. resol.4.* & Eminentiss. de Lugo *de pœnit. disput. 17. sect. 4.* enumerant. Resolutio igitur erat problematica, & in utramque partem versatilis.

Sed Fel. record. Paulus V. omnem de medio sustulit difficultatem; quando in Rituali Romano sua authoritate, & diligentia restaurato, & per Bullam particularem confirmato, hujusmodi ægrotum mandat absolui; & quidem non tanquam privatus 3
Doctor, sicuti fecerat olim *S. Leo Magnus epist. 91. ad Theod.* sed tanquam Pontifex, & Supremus Pastor; ut advertit, & probat Card. de Lugo supra citatus; ita ut sententia negativa, jam non sit amplius probabilis.

Tandem S. memoriæ Alex. VII. de anno 1665. propositiones 28. & rursus de anno 1666. alias propositiones n. 17. quas prius 4
multi authores existimabant probabiles, prohibuit & damnavit, ut minimum tanquam scandalosas, & inter istas nonnullæ erant de sacramentali absolutione impendenda.

En igitur plures casus, in quibus S. Romana Ecclesia nuper innovavit contra sententias ab aliquibus antea probabiles reputatas, circa administrationem Sacramenti pœnitentiæ, tam in casibus necessitatis extremæ, & in articulo mortis administrandi, quam in aliis casibus.

Quod autem Ecclesia non defecerit in necessariis constat ex iis, quæ *disp. 1.* in citata *sect. 14. à num. 6. usque ad* 18. dicebam. Quod in hac materia Dei providentia intelligenda est, juxta sententiam illam D. Pauli *pr. ad Timot. c. 2. Deus vult omnes homines*

mines

mines salvos fieri. quæ quidem ut ibi notavi, & docent Suarez. *in pr. part. tract. 2. lib. 4. cap. 4. num.* 16. Nuñnus *in addit. ad* 3. *partem q.* 9. *art.* 3. *difficult.* 2. *ad* 4. solùm ostendit. Deum providere hujusmodi media in generali; quare non fuit necessarium, ut Ecclesia cujus lumen, est irradiatio Divina, seu participatio Divinæ Providentiæ, ordinaret in particulari hujusmodi fœtus abortivos esse baptizandos; sed sicut Divinæ providentiæ satisfuit instituere media in generali, quibus omnes salvari possent, ita Ecclesiæ satis fuit ordinare in genere, ut omnes parvuli, quorum vita periclitatur, statim baptizarentur, licet de tali parvulo, puta de abortivo primis diebus nato, nihil ordinaverit. Illud autem fecit omni diligentia, ut constat ex Decretis, & Conciliis à me citatis *disp. pr. sect.* 13.

SECTIO XIII.

Etiamsi humanum Iudicium non sit sensibiliter certum, sed dubium, an in recentibus Abortivis sit Anima rationalis, baptizandi sunt sub conditione.

SVMMARIVM.

1 *Aqua, si per revelationem tantùm constaret, & non per sensum esse aquam naturalem, esset materia sufficiens Baptismi.*
2 *In materia dubia potest conferri Baptisma sub conditione.*
3 *Etiam in aqua stillatitia, Iure, Cervisia, & in succo herbarum, & frondium.*
4 *In casu necessitatis non requiritur, quod materia Baptismi humano modo cognoscatur, aqua naturalis.*
5 *Dubium, an jus, vel lixivium, sit aqua naturalis; an verò quid mixtum, non potest humano modo superari.*

Si

SI quis haberet aquam, quæ verè, & in substantia esset aqua naturalis, idque tanquam certum sciret V.G. ab Angelo; sed ex apparentia sensibili, & humano modo judicando, non appareret aqua, iste non posset validè cum tali aqua baptizare; Nam materia Sacramenti debet esse sensibilis, quia debet humano judicio subesse; ita fœtus, si in ordine ad nostram cognitionem non judicatur homo, est capax baptismi.

Respondeo, quod Aqua, quam ego scio per testimonium extrinsecum certum, esse veram, & naturalem aquam, esse etiam 1
materiam sufficientem ad validè baptizandum; Verè enim illa materia est aqua naturalis, & est sensibilis, saltem in dubio. Esto imprudenter operaretur ille, si extra casum necessitatis uteretur tali aqua, quæ sibi non constaret certò, & humana certitudine, esse aquam naturalem, & ideò dubitaret, an talis esset: At in casu necessitatis, & quod alia aqua non adesset, non solùm posset sed deberet baptizare. Cum enim Ecclesia ex eo quod, Baptisma est Sacramentum maximæ necessitatis, nunquam definierit, quod aqua, quæ non est naturalis, non sit in casu necessitatis materia sufficiens, sequitur quod possit Baptisma sub conditione conferri in materia dubia, ut benè notavit *Tutean.* 2
& Bassæ. in flor. verb. Baptismus 2. numero tertio, deficiente scilicet materia indubitata, & certa; quia in tali casu, succurritur Animarum periculo, & nulla fit injuria Sacramento. vide *Dian.* 3
part. 5. tract. 3. resolut. pr. vbi cum *Træpesit. Tanner. & Card. de Lugo* posse in aqua stillatitia, Jure, & Cervisia, baptizari; & *Camerota* ibi cum *Tanner.* in succo herbarum, & frondium, quod etiam admittunt *Coninch. Castr. Tal. Granad. & Franc. de Lugo apud Coton.* Cur igitur in illa aqua, quam ego certissimè scio, esse aquam naturalem, non potero absolutè, & sine conditione baptizare? Neque est necessarium, urgente aliqua proximi necessitate, ut Sacramentum licitè administretur, quod materia illius debeat humano modo cognosci, & judicari aqua naturalis, ut benè Card. de Lugo *de Sacr. disput. 8. sect. 9. num.* 140. ubi si quis, ait, in necessitate non inventa certa materia, sed liquore aliquo, de quo negativè dubitaret, an esset aqua, non posset examinare visu, 4
quia locus esset obscurus, nec odore, aut gustu percipere: Tunc

propter necessitatem proximi,posset sub conditione baptizare & tamen positis illis circumstantiis,non potest homo judicare, an illa sit vera aqua; Ergo similiter, posita illa extrinseca apparentia, licet non possit humano modo reputari aqua, quia tamen ille scit,esse aquam,potest illam adhibere in casu necessitatis; Tandem quia in brodio valet ministrari Baptisma sub conditione; ergo etiam baptizari potest in dubio, an fœtus sit animatus sub conditione.Neque enim video differentiam, cur liceat in materia dubia, & non liceat circa subjectum dubium ministrare hoc Sacramentum sub conditione.

Dices, impedimentum, quod prohibet Judicium ferre de illo liquore superari potest humano modo adhibendo lumen candelæ,vel fenestræ,aut hominem esse occulorum acie, & olfactu benè instructum;at verò de illa aqua,& de incertitudine, an vivat fœtus,non potest superari.

Respondeo neque dubium,an Jus sit aqua vera,& naturalis, an verò tertium mixtum, potest humano modo superari, quia enim arte possunt ab eo separari particulæ pinguedinis,& carnis, quæ per coctionem simul mixtæ sunt,& incorporatæ; ita ut sola,& pura aqua remaneat;qua industria à lixivio particulæ cineris concocti possunt ita disiungi,ut omninò cesset dubium, an lixivium sit, aqua naturalis?Et tamen in Jure baptizari posse multi concedunt, ut vidimus; & de lixivio docet absolutè S. Thom.3.*part.quæst.66.art.4.ad* 4. Ergo, etiam si illa aqua non possit humano modo judicari aqua:quia tamen scio ab Angelo esse veram aquam,possum,& debeo illa uti ad baptizandum in casu necessitatis, ergo non obstat argumentum,quin baptizandus sit fœtus quia de eo non possit judicium certum formari humano modo:quia ad baptizandum sub conditione sufficit judicium dubium positivum,humano modo fundatum.

SECTIO

SECTIO XIV.

An obligatio babtizandi ceſſet, ex eo, quod aliquæ rationes probabiles ſuadeant primis diebus Animam non eſſe in fœtu?

SVMMARIVM.

1 *Proponuntur rationes, quibus Theologi Pragenſes putant quod primis diebus non ſit gravis obligatio baptizandi Abortivos.*

2 *Si primis diebus fœtus eſſet in quantitate æqualis ovo Columbino deberet baptizari.*

3 *Non ſola quorumdam auctoritas, ſed etiam rationes ſuadent poſitive fœtum humanum primis diebus vivere.*

4 *Aſſerere in humanis fœtibus, primis diebus eſſe unam tantum animam ſenſitivam, & illi poſtea ſupervenire rationalem, error eſt damnatus in Synodo Conſtantinopolitana.*

5 *Poſt accidentalem organizationem creatur Anima rationalis.*

6 *Secundinis involutum baptizari poſſe fœtum humanum admittunt Theologi Pragenſes.*

7 *Fœtus humanus, etiamſi recentiſſimus, reſiſtit contrariis tempore aliquo.*

8 *Punctum ſaliens eſt puſillum animal.*

9 *In hoc animalculo pulſatio impedita à contrario, aliquando omnino quieſcit.*

10 *Et naturali tepore digiti adjutum recuperat motum.*

11 *Hoc punctum quam ſit exiguum.*

12 *Ex quo infertur Animæ perſeverantia in fœtu ad aliquod tempus*

13 *Licet plures rationes probabiles opponantur propoſitioni probabili hujus tamen probabilitatem non tollunt.*

14 *Corpus Chriſti in Incarnatione, quàm parvum.*

15 *Humanus fœtus licet minimus, resistit tamen aliquandiu contrarius.*

16 *Prima humani fœtus magnitudo est grani hordeacei.*

17 *Magnitudo ovi Columbini, si satis sit ad baptizandum fœtum humanum, infert esse baptizandum etiam primis diebus.*

18 *Prima membrorum generatio est ab anima: & probatur Authoritate Aristotelis, & ratione.*

19 *Membranæ statim generantur, & materia disponitur.*

20 *Calor, qui est in semine, cælestis est, & citissimè operatur.*

21 *Anima statim ac est in materia, membra sibi producit.*

22 *Quod anima primis diebus sit in fœtu, probabilius est, & in praxi sequendum.*

23 *Confirmantur supradicta ex Testimonio S Scripturæ.*

24 *Refertur historia Davidis, & Bersabeæ.*

25 *Referuntur diversæ explicationes pro intelligentia Textus.*

26 *Omnes conveniunt, quod mulier statim concipit fœtum.*

27 *Et ratione probatur.*

28 *Nec de medica, sed de Theologica, & animata conceptione debet intelligi.*

ILlustrissimi Domini mei, & Patres Theologi Pragensis vniversitatis, mihi supplicanti humanissimè annuentes, Censuram sub die 3. Martij 1663. & Judicium meæ supradictæ Propositionis pronunciarunt: Et postquam nihil in meo prædicto libello, quod vel leviter Catholicæ doctrinæ opponi videatur, opiniones omnes circa fœtus animationem à me conquisitas, propositas, examinatas, & ad intentum operis oportunè inductas, & Libellum ipsum, qui iterum Lucem aspiciat, dignum esse, honorificis verbis declararunt. Tandem conclusionem à me *disp.* 1. *sect.* 11. ex prædictis opinionibus illatam, aliquam difficultatem pati existimarunt, ex eo, quod ego non obscurè indicaverim obligationem baptizandi sub conditione fœtus abortivos, esse gravem, & peccare mortaliter eos, qui occurrente casu alicujus abortus, primis præsertim diebus in lucem editi, quando grani hordeacei magnitudinem humanus fœtus non excedit ministerium hujusmodi denegaverint.

Probant

Probant autem,non adeſſe hujuſmodi gravem obligationem 1
ita baptizandi biduanum,vel etiam triduanum fœtum.

Primò quia,excepta quorundam authoritate,nullum aliud à ratione poſitivum fundamentum huic ſententiæ de animatione fœtus primis diebus anticipata,patrocinari videatur,niſi quod ejus falſitas efficaciter demonſtrari non poteſt.

Secundò, quia cum fœtus primis illis diebus ſit ſecundinarum impeditus involucro, non videtur eſſe baptiſmi capax.

Tertio, quod maximè urgere fatentur, eſt,quia adeò dubia eſt Animæ rationalis perſeverantia in tam exigua, ac tenera materia,ut non niſi veluti leviſſima ignis ſcintilla,quæ ſola relicta, quaſi inſtantaneè extinguitur, debeat judicari; Nam vel ex materni vteri alteratione,ob quam fœtus expellitur,vel ex alicujus extrinſeci agentis injuria,à quibus recens,ille homunculus nequeat ob ſui teneritudinem ſe defendere, putant nullam prorſus de inexiſtentis Animæ in illo corpuſculo perſeverantia, adeſſe probabilitatem: quia inquiunt tot, & tam gravia ex variis capitibus de capacitate Baptiſmi dubia, certam in contrarium oſtendunt incapacitatem,vt ex illis inferant, nullam eſſe obligationem gravem eo tempore; vel ſub conditione fœtus hujuſmodi baptizandi.

Addunt verò hanc obligationem admitti probabiliter poſſe, 2
ſi fœtus in majori aliqua quantitate;puta ovi Columbini egrediatur ab utero, quia tertium inquiunt,& maximum periculum, de ſubitanea fœtus extinctione, ceſſare videtur.

Hæc ſunt quæ Doctiſſimi Patres ingenuè contra meam Propoſuerunt. Sed ego,ſalva ſemper eorum, & aliorum quorumcumque ſapientiſſimorum cenſura, & reverentia, reſponderi poſſe in contrarium,niſi fallar,exiſtimo,ut ſequitur.

Sed Prius proteſtandum mihi eſt numquam etiam in impreſſione prima Lugdunenſi,quæ in hac parte Lucenſi omnino correſpondet,me dixiſſe propoſitionem meam graviter obligare cum hujuſmodi obligationem imponere, & qualificare ad ſuperiores pertineat;ſed ſolum ad aliquam obligationem declarandam quæcumque ſit, rationes ſpeculativas propoſuiſſe; quibus etjam ſimiles proponere in præſenti aggredior.

Ad primũ igitur dico duo esse consideranda. Primum me non tantum Sennerti, Pemplij, & Fieni authoritates *disp. pr. sect. 7. & 8.* attulisse; sed eorum etiam rationes; quæ in re ab oculis omnium adeò remota, & alioquin gravi, maximoque cum periculo conjuncta, visæ sunt probabiles, & non contemnendæ *d. sect. 7. à n. 7. & sect. 8. à n. pr.* in compendium redegisse. Neque dicat aliquis fœtum primis diebus animatum esse anima tantum sensitiva, cum semine traducta; animandum postea suo tempore
4 Anima rationali ibi à Deo creata.

Nam respondetur, positionem duarum Animarum in homine, inter se distinctarum, errorem fuisse olim cujusdam Jacobi, & Syrorum, qui vitam animalem in homine ab anima sensitiva rationalem à rationali dependentem asserebant, ut notavit *Auctor libri de Eccles. dogm. c.* 15. inter opera D. August. to. 3. relatus; & *S. Antonin. in sum.* 1. *p. tit.* 2. *c.* 1. Quem errorem extumulavit postea Photius Patriarcha Constantinopol. ut refert *Anast. Biblioth.* apud *Baron. an. Christi* 863. *n.* 6. *Sed in Synodo octava Constantinop.* Can. 11. ut notavi *Disp.* 1. *sect.* 3. *n.* 7. damnatus fuit, & tanquam perniciosissimus, omnium voce à Patribus Concilij explosus.

Probavi etiam ex conceptione, & Nativitate S. Io. Baptistæ illas sententias: quare non videtur esse contra me objiciendum, quod præter quorundam Authoritatem, nullum aliud motivum adduxerim.

5 Alterum hìc meritò considerandum est; quod si, ut sapientissimi Censores advertunt, contraria sententia, quæ asserit, non quidem primis diebus, sed post mensem Animam rationalem infundi, nulla efficaci ratione demonstratur; & alioquin in omnibus aliis generationibus, & corruptionibus, videmus quod statim, ac accidentalis prævia dispositio, quæ ad novam formam introducendam præmittitur, cum ad illum gradum venerit, cum quo formæ præcedentis, seminis nimirum in casu nostro conservativæ qualitates, non sunt compossibiles, formam illam corrumpi, & novam per naturalem exigentiam materiæ ita determinatæ in momento introduci; cur non idem sentire probabiliter possumus de Anima rationali omnium formarum

præstantissi-

præstantissima, quæ ex probabilissima sententia à me *disp.pr. sect.7.n.6.* allegata, organa, & membra non statim requirit; sed ea paulatim accipit à suo sibi agente, vel à se statim producta. Huic sententiæ favent ea, quæ de Anima sensitiva Pulli, & Damarum in puncto saliente, docuit *Gullielm.Harve. in suis exercit.de gener.anim.* & ego mox referam.

Ad secundum jam dixi *disp.pr.sect.1.n.4.* Non deesse graves Authores, qui humanum fœtum secundinis implicatum, & posse, & debere baptizari asserunt; qua in re ego non immoror, quia instituti mei non est, & ipsi DD. Censores admittunt, quando fœtus hujusmodi ovi columbini magnitudinem attingit, & ovali figura conformatus tunicarum hujusmodi sine dubio est involucro vestitus.

Ad tertium responderi posse credo, quod licet major, vel minor teneritudo arguat in fœtu majorem vel minorem virtutem resistitivam; non tamen arguit nullam. Sicut licet minorem virtutem ad resistendum contrarijs habeat infans, quam robustissimus Vir; non tamen sequitur, quod statim ac maligna 7
aliqua qualitate, puta veneno inficitur infans moriatur, nulloq. vel brevi tempore resistens supervivat, quamvis robustissimus ille multum, diuque resistat, ac reluctetur: Fieri enim benè potest ut violentia illa, sive interna uteri, sive externa agentis contrarij, sufficiat ad præcidendum, & expellendum ab utero fœtum, non tamen sufficiat ad illum omninò necandum: Cum enim aliquibus tunicis quasi totidẽ clypeis contectus, & ab Authore Naturæ Deo contutatus, non aliquo fragili putamine circumdatur sicuti ova volucrum, quæ facilè confracta, dispereunt; sed replicatis membranis armatur, neque etiam illis immediatè adhæret, ne vel leviter aliquando contusæ, ad ipsius fœtum percussionem venire permittant; sed in humore, quo tota ovalis concavitas, repletur innatans, quaqua versum ab hujusmodi violentiis satis commodè defenditur, ut omnes Anathomici observant.

Et ne videar solas rationes speculativas adhibere ad probandum, quod in fœtu adeò immaturè excusso, Anima rationalis aliquo tempore perseveret, & non statim à suo naturali

domicilio

domicilio exturbetur, juvat hic, quæ de puncto ſaliente in ovo gallinaceo obſervavit Harveus citatus, afferre. Hoc enim punctum animatum eſſe, & puſillum Animal, ex alternativis pulſationibus ſyſtoles, & diaſtoles, ad oculum apparentibus, manifeſtiſſimè conſtat. At verò aliquando quieſcere hujuſmodi pulſationes in hoc Animalculo, & poſtmodum eaſdem redire, diligentiſſimè inveſtigavit, & deprehendit idem Harveus; Nam
9 *exercit.16.fol. mihi 65. Sæpiſſimè*, inquit *comperi punctum ſaliens cum (ceu planè intermortuum) ab omni motu quieſceret, à novo fotu, motum denuò, & pulſationem recuperaſſe, &c.* & paulo infra *fol.67.*
10 *quin etiam poſt quam punctum hoc ſenſim elanguiſſet, & ſanguine plenum à motu omni ceſſans, nullumque vitæ ſpecimen exhibens, morti penitus ſuccubuiſſe viſum eſſet, impoſito digito meo tepente, ſpatio viginti arteriæ meæ pulſuum, ecce corculum denuò erectum revixit, & tanquam poſtliminio ab Orco redux, priſtinam choream redintegravit, &c.* & quod eſt notandum, & ipſe accuratiſſimus Indagator Regi ſuo demonſtravit. Eſt adeo exiguum hoc punctum, quod Corculum ipſe vocat, *ut in exercit.68.fol.mihi 298. In utero,* inquit, *diſſecto Damarum adhuc palpitans (niſi beneficio radiorum Solis oblique illuſtrantium) motum eius tremulum, cernere non potue-*
11 *rim, &c.* Imò ex Guarinonio infra *ſect.16.n.18. & 19.* Corculum hujuſmodi avulſum, & venis ſpoliatum per horam, & amplius vivit.

Itaque experientia teſte Anima pullorum, ſeu Damarum in puncto ſaliente, quod ovali tunicarum involucro concluditur, inexiſtens, à contrario extrinſeco impeditum, primævam nihi-
12 lominus pulſationem reaſſumit, & mox moriturum, tempore non breviſſimo, morti reſiſtit. Cur igitur Animæ rationali formæ nimirum, quæ omnes alias antecellit, & quæ non in puncto, ſed in corpuſculo longè grandiori, & grano hordeaceo ad minus æquali reſidet, omnem reſiſtentiam & perſeverantiam negabimus, quam corruptibiles formas habere etiam ad oculum videmus; Præterea, ex experientia quam infra *ſect.16.num.18. 19. & 20.* affero de puncto ſaliente, conſtat facilius in illo vitam adverſus contraria conſervari, quo tenerius eſt, & recentius.

Quod vero additur ex pluribus rationibus, quibus dubitatur,

an

an Baptiſmi ſit capax, certam ad idem incapacitatem oſtendi, fateor, me non ſatis intelligere; Nam etiamſi vnam propoſitionem moralem plura, & innumera argumenta, quæ tantum ſint 13 probalia, non autem evidentia, oppugnent; ſi talis propoſitio aliunde habeat ſuam probabilitatem, non faciunt ipſam omni probabilitate carere, quia cum illa argumenta ſupponantur eſſe tantum probalia, ſemper relinquunt intellectum in ancipiti & cum formidine oppoſiti ſaltem in actu primo; nunquam igitur propoſitio contradictoria erit certa.

Exemplo me declaro. Probabilis eſt iſta propoſitio, ut notavi *diſp.pr.ſect.11.n.6. Infirmus moribundus, qui nulla dedit ſigna contritionis, nec deſiderium Confeſſionis oſtendit, ſi Chriſtianè vixerit, ſub conditione eſt abſolvendus,* & eſt probabilis, ſaltem per principia extrinſeca: Et tamen hæc propoſitio, nimirum *non eſt abſolvendus,* quæ eſt ejus contradictoria, multis rationibus probabilibus innitur; non tamen ipſam certam reddunt, quia non ſunt niſi probabiles; & ideo non tollunt alterius contradictoriæ probabilitatem: imò aliqui ex Authoribus, qui illam negativam defendunt, fatentur peccare mortaliter eum, qui in facti contingentia non abſolveret.

Ita eſt in caſu noſtro: Nam etiamſi, ex multis rationibus in contrarium adductis dubitari poſſit, an tenellus fœtus verbi gratia trium dierum, ſit capax Baptiſmi, non tamen deſinunt contrariæ rationes, illum capacem oſtendere; quia à contrariis rationibus evidenter, & efficaciter non ſunt excluſæ; quare non ſequitur, nullam prorſus adeſſe probabilitatem, vel omne dubium de perſeverantia Animæ rationalis in recentiſſimo illo fœtu eſſe ſublatum. Non ergo licebit Baptiſmum conditionalem denegare, etiamſi grani hordeacei magnitudinem non excedat, aut columbini ovi quantitatem fœtus non attingat.

Et confirmatur ex doctrina, quam S.Thom.3.*p.q.33.art.2.ad* 2. tradit, de parvitate Chriſti Corporis in inſtanti Incarnationis: Licet enim exiguum valdè fuerit, & fortaſſe minus grano hordeaceo, ut nonnulli, quos ego *diſp.pr.* retuli *ſect.*3. *n.*13. affirmant: at non fuit adeo parvum, ut in eo *non potuerit ratio humani corporis conſervari, cum in tali quantitate,* inquit 14

S. Doctor, *quorundam parvorum hominum corpora animentur*; ſicut ergo homines parvi, quos nanos vocamus, licet multùm diſtent à communi aliorum hominum magnitudine, non tamen carent omni virtute reſiſtitiva, qua ſe aliquatenus à contrarijs defendant; ita humanus fœtus, qui primis diebus, ut cum Riolano
15 dixi *diſp. ſect.* 1. *n.* 2. grani hordeacei magnitudinem non excedit, non debet dici omni reſiſtitiva virtute privatus, præſertim cum Riolanus fœtum hominis puſilli, ſeu nani forſitan obſervaverit, vt facilè quis poteſt ſibi ſuadere, ſi Pinæo crediderit, qui fœtum 12. dierum à ſe viſum, cum ovali forma, iuxta quam illum exactiſſimè pictum deſcribit, ſemipalmarem ferè magnitudinem attingentem, & non ſolùm columbini, ſed etiam gallinacei ovi magnitudinem longè ſuperantem. Ego tamen verius exiſtimo, Riolanum loquutum fuiſſe de fœtu primis diebus conformato: Nam hordeacei grani magnitudinem, eſſe primam humani fœtus menſuram, notavit ex communi Anatomicorum *Fromond. l.* 2. *de Anim. c.* 15. *verſ. Creſcit.*

Demùm Sapientiſſimos, hic, Cenſores precor animadvertere, ne difficultas ſit, in æquivoco; quod enim ex Varolio, & Riolano *diſp.* 1. *ſect.* 1. *n.* 2. adnotavi, fœtum nimirum non excedere à principio grani hordeacei, vel minoris phaſelli magnitudinem, non de toto tunicarum involucro, ſed de ipſo humano corpuſculo, quod intra tunicas continetur, dictum eſt; At verò quod DD. mei Cenſores addunt, Animæ rationalis perſeverantiam admitti probabiliter poſſe, ſi fœtus in majori aliqua quantitate, puta ovi columbini, ejiciatur, ſi ad totam tunicarum
17 complicationem, intra quam latet fœtus hujuſmodi reſpexerunt; ut mihi apparet, jam admitterent, fœtum, qui grani hordeacei magnitudinem non excedit, intra tunicas incluſum, eſſe baptizandum: ſi verò magnitudinem ovi columbini præciſè ad humanum corpuſculum, non verò ad ovum referunt, jam non loquuntur de fœtu paucorum dierum, ſed integri menſis. Hanc enim ætatem habere fœtum talis magnitudinis conſtat ex adnotatis à Pinæo *l.* 2. *c.* 3. *in* 3. *figur.* & à Fromond. *de Anim. l.* 2. *c.* 6. & ex dictis à me ſup. *ſect.* 4. *n.* 2. de corpuſculo 80. dierum.

Cum

Cum itaque de perseverantia Animæ rationalis in tenero illo corpusculo non cesset omnis probabilitas,non videtur denegandum Baptisma Animæ illi dubiæ,præsertim quia, remedio tam facili à gravissimo æternæ damnationis periculo, si est, certissimè liberatur:etenim non obstantibus supradictis in contrarium allatis,vrget adhuc argumentum,quod primis diebus fœtus sit baptizandus.

Quia fætus humanus de quo probabiliter dubitari potest, quod vivat, est baptizandus sub conditione.

Sed fætus tertia die effusus probabiliter dubitari potest, quod vivat.

Ergo est baptizandus.

Major est certa: minorem probat ipsa probabilitas earum rationum,quas P. Arriaga affert ad probandum ibi non conservari vitam: cum enim eius rationes non sint evidentes, & demonstrativæ, sed tantum probabiles ut constat ex Logica; & benè vrget D. Franciscus Verde in suo Opere inscripto *Theologiæ fundamentalis Caramuëlis Positiones selecta in Proëmio vers. multa possem, &c.*

Sed quia adhuc aliquis posset vrgere, quod neque *ex Hippocrate l.de nat. puer.* ubi sex dierum; *& lib.de carn.* ubi septem dierum Abortus describitur,neque ex Plater. neque ex Riolano à me relatis *Disp.*1. *sect.*10. *par.*3. *n.*3. *&* 5. potest cum fundamento asseri primis diebus, hoc est tertio, secundo, vel etiam primo die fætum esse animatum; tum quia in illo libro *de nat. puer.* Hippocrates dicit illum Abortum sex dierum, habuisse quidem fibras, & venulas: non autem membra; & quod intra membranas continebatur,erat quidem rubrum, sed liquidum. At vero alius Abortus de quo *in l.de carn.* quia habebat omnia membra, quæ corpus habere potest, ostendit quidem septima die,fætum esse animatum,sed ante sextam, & multò magis prima die,id non probat,& ex illa Platerij observatione de Abortu pariter septemdiali, nihil amplius potest concludi; sed imo quod ante sex dies,intra membranas nihil omnino dissimilare sit, vel eterogeneum, ex quo possit cum fundamento dubitari de Animæ existentia.

Hæc eſt maxima in præſenti difficultas;ſed quia rationes hujuſmodi non ſunt, niſi conjecturales, ut rectè monuit Riolanus loc citat.non determinant,intellectum ad hanc partem; & plures rationes pro contraria parte, hanc poſitivè ſuadent, ideò huic propter animarum ſalutem libentius adhæreo.

Primò,quia *Ariſt.l.de ſpir.c.3. Attractio, inquit menſtrui humoris ad formationem fœtus,&* *partium delineatarum auctio, nutricis fa-*
18 *cultatis eſt opus,&c.* ex quibus conſtat, Ariſtotelem docere,quod antequam fœtus formetur,& formatus augeatur, virtus nutritiva,& per conſequens anima eſt in materia,ex qua fœtus debet componi,hoc eſt in materia ſanguinis,& ſeminis: & ne plures formæ completæ ſimul ſint in eadem parte materiæ, oportet intelligere Ariſtotelem ita,ut ſignificet, quod ubi per præviam utriuſque fermentationem, & accidentalem organizatationem utraq. forma corrumpitur, & nunc primò non eſt;nunc primò exiſtat anima à Deo creata, & à naturali Agente illi materiæ unita, & quæ per viam nutritivam, attrahat, & perficiat per formativam.

Neque ad explicandam hanc actionem primam oportet recurrere ad animam matris, cum Excellentiſſimo D.Jo.Marco Marci Medico Pragenſi:non ſolum quia ipſe à me non diſſentit, dum in literis ad me datis, fatetur anima propria informari fœtum,quando per abortum exciditur à matrice; & ideo mecum ſentit eſſe baptizandum:ſed quia talis poſitio eſt contra doctrinam Eccleſiæ de baptizando filio à ventre matris jam demortuæ cautè extracto, ſi vivus ſit. *vid.diſp.1.ſect 4 n.12*.non ergo ut ipſe putat, fœtus quovſque eſt in utero, vivit anima matris.

Et explicatur hæc prima actio attractiva,& nutritiva,melius exemplo oviparorum, quam viviparorum: nam ex ovo anſerino V.G. Gallinæ ſuppoſito,vel è converſo; imò ex ovis Clibani calore incubatis generantur Pulli: ut teſtatur Aldrou. *l.14.Ornitol.fol.mihi 227.* ergo non virtus nutritiva, ſeu anima matris attrahit particulas ex vitello ovi, & convertit in alimentũ:ſed virtus ſeminalis excitata à calore illo,licet aſcititio, educit animam Pulli de potentia materiæ;& fit punctum ſaliens,&

aaima

anima:& ista aggenerat,format,& producit sibi membra;statim ac organizatio accidentalis completa est:eodem modo de anima humana philosophandum est, quoad vnionem cum corpore: quoad creationem enim est à Deo,sed organizationem accidentalem in humana genitura fieri, velsaltem tertia die est valde probabile,ergo, & fœtum esse animatum. Hanc eandem doctrinam late tradit,& probat *Arist.lib.2.de gener.ani.c.1.*

Secundò,quia negari non potest,id quod à Primariis Medicis, Hippocrate,Galeno,& Avicenna alibi adductis præsertim *disp. 2.sect.5. à num.1.& deinceps* dicitur; nimirùm quod statim re- 19
cepto & fermentato semine in utero,membranæ fœtum involuentes generantur prima die: ergo ex hoc fit evidens, naturam non esse otiosam; sed sicut operatur ad partes exteriores seminis, membranas gignens; ita & multo magis ad partes interiores statim materiam accidentaliter disponens, & determinans, ut vitam exigat; quam quidem operationem, Hippocrates citatus *disp.2.sectione quinta num.13.* vocat *conceptionem.*

Tertio, quia videmus,calorem elementarem, vel etiam cælestem per reflexionem, aut refractionem solarium radiorum, illicò intendi:adeò ut quam citissime,in ligno,vel alia materia combustibili, ignem generet.Ergo calor,qui est in semine, vel in utero,& quem *Aristoteles lib.2 de gener anim.cap.3.*dicit non esse ignem,neque abigne exortum, sed calorem, seu *spiritum respondentem elemento stellarum,* poterit citissimè disponere materiam,illamq.accidentaliter preparare,ut de eius potentia,educi naturaliter exigat non quidem humanam formam, quæ non est materialis,sed fit ab Authore naturæ Deo,per actionem creativam:sed vnionem ipsius Animæ cum materia: & quidem hic mihi videtur esse intellectus ab Aristotele intentus dum *lib. de caus.& propr.element c.1.*dicit,ut habet translatio,quam affert,& sequitur *S. Thom. opusc.28. articul.5.* quod, *cum cadit semen viri in matricem mulieris, decoquitur in ea decoctione forti, &c. cum cadit*, idest subitò; quia dicit, tunc decoqui semen, cum cadit. *decoctione forti*, idest valido, & vehementi calore; nam alia translatio habet, *decoquit ipsum matrix caliditate sua.*

Cum igitur actio calefactiva matricis calidæ, non calore ignis, sed Cœli, sit actio adeo fortis, ut statim ex medicorum sententia, producat membranas fœtum involuentes, quis non facilè credet in inclusa genitura, propter quam permutandam, est à natura principaliter intenta talis actio calefactiva, statim fieri, vel prima filamenta vitæ, vel ad minus, quæ expeditior est, organizationem accidentalem; qua posita statim creatur Anima à Deo.

Quarto, quia probabilissima est illa sententia, quæ asserit ani-
21 mam rationalem statim, ac est in corpore efficere sibi in materia, partes dissimilares, & membra. *vid. disp. pr. sect. 3. n. 12. & sect. 7. num. 6. & disp. 2. sect. 6. n. 1. & disp. 3. n. 1.*

Ex dictis igitur colligo, quod licet sit probabilis contraria sententia, quæ asserit primis diebus, fœtum non esse animatum; quia tamen etiam alia opposita, quam ego tanquam fundamentum meæ Prothesis suppono, non solum est probabilis, sed probabilior, quia solidioribus rationibus, & magis communiter receptis innititur; & quod maximè observandum est, quia magis in tuto reponit animarum salutem; illa verò easdem periculo damnationis exponit: ideò existimo ab ista, quæ asserit, fœtum
22 humanum, primis diebus probabiliter esse animatum, non esse in actu practico de ministrando Baptismo recedendum; ne si forte anima rationalis adesset, & ab illa sententia persuasus aliquis, quod non adesset, omitteret baptizare, talis anima propter scrupulosam speculationem, damnationi æternæ remaneret addicta.

Et hæc omnia magis confirmantur quia mulier, ex sacrarum litterarum testimonio, de quo plenius in sequenti Digressione, concipit fœtum intra primum diem à præcedente congressu inchoatum.

Itaque non obstantibus iis, quæ pro contraria sententia op-
23 ponuntur, cum facile dissolvantur, semper adest fundamentum opinandi, & probabiliter dubitandi de existentia animæ in fœtu, etiam primis diebus; atque ideo nullo modo Baptisma conditionatum est denegandum.

De

DE *fœtu à Berſabea concepto, ex adulterio cum Davide.*
Digreſſio.

HÆc ſupra dicta, dum interim eſſent ſub prælo; Amicum audivi mihi ad aures ſuggerentem, quod contingere aliquando poterat, ut nonnemo ſententiam Thomæ Fieni, Danielis Sennerti, & Vopiſci Fortunati Pemplij, dicentium primis diebus, fœtum humanum eſſe animatum, ex eo quod mulier hoc tempore illum in utero concipiat, aut negaret omninò, aut parvipenderet: ideò, ut conſtet, quanto veritatis fundamento ſententia hujuſmodi ſubſiſtat, etiam ſi illorum Doctorum Suffragium non aſſiſteret: (quod tamen non admitto;) placuit, præterea, quæ ex Immaculata B. Mariæ Virginis Conceptione, & Alexandrina Conſtitutione conſideravi, *diſp.3. per totam*, hoc loco præſentem Digreſſionem inſtituere, & Hiſtoriam illam, quam ex ſacris literis petitam *&* *diſp.1. ſect.7. num.7.* omnino ſemel adduxi, diligentius expendere, ut luce meridiana clarius pateat, quam ſolidum ſit fundamentum opiniandi animam primis diebus eſſe in fœtu; cum fœtus hoc tempore ſit in utero.

Hiſtoria hujus facti *lib.2. Reg.c.11.4.* à Sacro ſcriptore, ita deſcribitur. *Miſſis itaque David nunciis, tulit eam: quæ cum ingreſſa eſſet ad illum, dormivit cum ea: ſtatimq. ſanctificata eſt ab immunditia ſua; & reverſa eſt in domum ſuam, concepto fœtu: mittenſque nunciavit David, & ait, concepi, &c.* 24

Itaque ex certiſſima auctoritate Divini teſtimonij, tria hic ſunt expreſsè certa: Primo, congreſſus Regis cum muliere, ibi *dormivit cum ea*; Secundo quod ſtatim, & immediate poſt acceſſum, & adulterium, *ſanctificata eſt mulier ab immunditia ſua*: & Tertiò, quod quando mulier reverſa eſt in domum ſuam, Spiritus Sanctus atteſtatur, quod jam habebat in utero fœtum conceptum: ibi, *& reverſa eſt in domum ſuam, concepto fœtu.*

Id, quod non eſt certum ex expreſſo Sacræ Scripturæ Teſtimonio, eſt; quod non ſit reverſa in domum ſuam ſtatim, ac abſolutum, & conſummatum fuit adulterium; atque ideò poſſit

eſſe

esse locus ad dubitandum, an per aliquot horas, & fortè etiam dies, remorata sit in Palatio Regis; & tunc jam ex ventris tumore cognita, quod haberet in utero, à Rege remissa sit in domum suam. Ideo considerandum est diligenter, an ex interpretatione illius sanctificationis secundo loco expressæ, & ex conjecturis resultet hujusmodi intelligentia: an vero, è contra, quod statim, & immediatè post perpetratum adulterium, domum sit reversa, concepto fætu.

Prima interpretatio est illorum, qui putant, quod quando mulier vocata adivit Regem, menstruam illuviem jam pateretur: & ideò David ex propriæ habitationis solario prospiciens,
25 vidit illam se lavantem à tali sorde: Sed statim ac fuit à Rege cognita, cessavit illud profluvium, ex eò, quod natura sentiens in vtero conceptum, sanguinem retinet, tum ad formandum, tum ad nutriendum novum fætum. Hanc interpretationem dicit non esse contemnendam, *Gaspar Sanctius* quia consonat cum textu dicente, quod rediit domum mulier *concepto fætu*; sed quicquid sit, an Sanguis quo alitur, & formatur fœtus, sit ille, à quo mulieres purgantur, an vero alius purior, & sanior; displicet hæc prima interpretatio Lyrano, & Carthusiano: quia mulier quando est in profluvio sanguinis, pallida est, turpis, & abhominabilis; at verò eodem tempore; quo David illam prospexit lavantem se, erat, inquit textus, *pulchra valde*: & ideo illam Rex concupivit.

Secunda interpretatio est aliorum, qui dicunt, quod mulier cum esset sterilis, & infœcunda ab hujusmodi sterilitatis opprobrio per Regis accessum liberata est: quia statim concepit: & ideo statim dicitur sanctificata, & domum reversa *concepto fætu* ita refert Abulensis, Authorum suppresso nomine.

Tertia, quia semel tantum cum Rege adulterata est, ideo statim dicitur *sanctificata*, idest sancte se deinceps, & caste gessit: non enim Rex permisit illam aliquo, vel brevi tempore in suo Palatio permanere, ne amplius cum ea peccaret; sed statim illam dimisit; ita referunt, tacito Doctorum nomine *Abul. Carthus. & Sanctius*.

Quarta est, quod mulier statim post carnalem consuetudinem

dinem cum Rege,purgavit se ipsam à super fluo sui se minis,lavando ; & hanc explicationem probant , & sequuntur *Abul. & Chartus.*qui dicit esse brevem,& certam *Hugo Card.Tined.in Salom.l.1.c.7.num.5.& Sanctius.* & ideo *Pagninus*, *& Tigurina* illud*sanctificata est* transferunt.*& purificavit se ipsam.* Quamvis autem admissa hac interpretatione , non necessario sequatur, quod statim reversa sit domum , vel quod particula *statim*,conjungenda sit, & referenda etiam ad conceptum fœtum ; quia adhibita hujusmodi lotione , aliquo tempore in Regio Palatio adhuc permanere poterat:tamen subita ista lotio,arguit subitum discessum , & iter ad propriam domum : nam ita immunda, & sordida , fœmina à Palatio non facile fuisset egressa , sed compta,& composita, ne occurrentes Aulici, aliique per viam, ex perturbato habitu,& aspectu facinus cognoscerent.*Vgo Card.* dicit,*statim sanctificata est, idest statim lavit se : vel statim concepit. & Abulens. quæst.7. in cap.11.* dicit, *idest immediatè post primum accessum David ad eam , reversa est in domum suam. Tineda statim concepisse* , admittit cum *Nicolao , Dionisio , & Hugone.*

Quinta,& ultima interpretatio explicat,quod purgata sit mulier subito à menstruis,non quidem præcedentibus,aut præsentibus , sed à futuris usque ad partum:ita *Lyranus:quia*,inquit, *in illo congressu concepit,ut patet in textu:post conceptionem autem cessat fluxus menstruorum,quia sanguis ille cedit,in formationem fœtus, & eius alimentum,&c.*

Omnes igitur Interpretationes conveniunt in hoc,quod particula illa*statim*,non solùm referatur ad sanctificationem aliquo ex superadictis modis intellectam;sed etiam ad conceptum fœtum;ita ut sensus Sacræ Scripturæ juxta communem interpretationem sit,ut Bersabea,in hoc accessu, & adultera commixtione,statim conceperit fœtum. 16

Et hanc communem intelligentiam, non solum probat Interpretum authoritas; sed etiam suadet ratio : ex eo enim, quod domum reversa Bersabea observavit fortè per aliquot dies , aut etiam subito se concepisse ; nè si multo tempore tardasset hoc Regi significare , putare potuisset David ; quod

ex alio concepisset, misit nuncium, qui suo nomine statum in
27 quo erat, aperiret; conjectant Auctores, convenisse illam cum Davide, ut statim, ac se gravidam deprehenderet, renunciaret, ut posset Rex opportunè providere, ne adulterium in utriusque adulteri opprobrium, & diffamationem innotesceret. Et ideo David statim, ut mulierem concepisse audivit, adulterio jam patrato, novum scelus addere cogitavit, homicidium scilicet Vriæ Uiri Bersabeæ, quem de facto fecit occidi, & Bersabeam duxit in uxorem, Ex hujusmodi discursu, valde fundato, & verisimili *Abul.q.7.in cap.11.lib.2.Regum* dicit *noluit ergo Rex, quod Bersabea remaneret amplius in domo sua, ne ex hoc cognosceretur factum, & infamaretur, &c.* quare *statim mulier reversa est in domum suam concepto fœtu.*

Constat igitur, tam ex communi interpretatione, quàm ex ratione mulierem ex adultero concubitu, statim, & non post aliquot dies, fœtum concepisse, naturali via, absque miraculo, aut extraordinario concursu.

Neque tam communi, & sinceræ interpretationi, potest obstare, si aliquis dixerit, in textu S.Scripturæ, sermonē esse de conceptione Medica tantum, seu de genitura in qua non est anima. Nam respondetur primo, ibi à Divino Historico expressè dici, quòd concepit fœtum: conceptio autem medica, ut dixi sup. *sect. 4.nu.3.* est attractio, seu receptio materiæ in utero; ex qua fœtus generatur: sed ipsa genitura, vel actio ipsam attrahens fœtus non est. Secundo jam *disp.1.sect.7.n.7.&* 8. ostendi usitatum Sacræ Scripturæ stylum esse, quod nomine fœtus, filius intelligatur. Tertio, vanum esset, ut ibi dixi, quod quando mulier Davidi per nuncium significavit, se concepisse, intellexisset de conceptione Medica, seu de genitura, non vero de filio; cum multo antea per se ipsam, & antequam de Palatio discessisset, potuisset de illa Regem admonere.

Demum minus obstat, si quis ad embryonismum recurrens diceret, fætum huiusmodi, habuisse quidem subito vitam; sed vegetativam tantum, non rationalem. Nam centies dixi, & millies repetam, sententiam illam de vita embryonica, jam à Scholis exulasse, & solum in Schola Thomistarum

starum gaudere aliqua immunitate;& quidem pro brevissimo tempore,ut dixi supra *sect.7*,Et quod primis diebus Anima non embryonis,sed animalis propria sit in fœtu,docet *Arist.cit.l.1. de Gen.ani.c.1*.ubi:postquam solido,& longo discursu,dixit primum membrum, quod à Generante media virtute seminali producitur in animali perfecto est Cor, dicit vivere anima propria, quæ principium est, quo augetur, & alia membra acquirit.Igitur,quia sententia,quod prima humani fœtus vita sit ab anima rationali, communior est & probabilior, ex hoc Sacræ Historiæ testimonio efficaciter confirmatur, urget aliqua obligatio baptizandi humanum fœtum, etiam primis diebus ab utero excussum.

SECTIO XVI.

Expenditur iterum argumentum ex puncto saliente petitum,ex cujus solutione confirmatur Animæ præsentia in fœtu.

SUMMARIUM.

1 *Motum pulsationis in puncto saliente non esse ab Anima præsente, sed à spiritibus circumfusis.*
2 *Pulmonis actio supponit cordis pulsationem, & vitam.*
3 *Pulmo ex natura sua immobilis,motum habet à Diaphragmate.*
4 *Pulsatio cordis præcedit tempore pulmonis respirationem.*
5 *Humani fœtus primam productionem probat Aristoteles ex puncto saliente in ovo Gallinarum.*
6 *In animalibus non dum editis seu in fœtibus pulsatio cordis præcedit pulmonis motum.*
7 *Pulmo post ipsum cor apparet in fœtu.*
8 *Pulmo in fœtibus est rubri coloris.*
9 *Alimentatio præcedens pulmonis respirationem, arguit animæ præsentiam.*

10 Pulmo quando in fœtu incipiat moveri.
11 Motus pulmonis pendet à pulsatione cordis.
12 Pulsatio, & respiratio sunt actiones valdè diversæ.
13 Tertia die, ab ovo incubato apparet pullus totus factus.
14 Primo fit fœtus, & postea membranæ, ex Guarinone.
15 Die octava si sanguis totus hauriatur à venis, ipsæ venæ calorem sanguineum amittunt; solum cor pulsat, & sanguineum remanet.
16 Septima die nulla adhuc Iecoris species apparet.
17 In ovo gallinaceo pulsatio puncti salientis non potest esse à gallina incubante.
18 Cor ab animali avulsum eo diutius vivit, quo recentius est.
19 Corculum istud extractum, & venis spoliatum per horam, & amplius vivit.
20 Nona die à fœtu avulsum vitam non retinet, & quare.
21 In illo corculo eadem vitæ signa sunt primis diebus, ac in processu temporis
22 A puncto saliente incipit vita humani fœtus.

CONtinuat R, P.G. H. vrgere contra me, quod expuncto saliente ab Harvæo prænotato, probare voluerim, Animam primis diebus existere in fætu, quia in illo puncto datur tunc motus dilatationis, & constrictionis: At ipse constanter negat, hujusmodi motum esse ab Anima fætus, quia inquit, omnis motus animalis, sive in stomaco, sivè in intestinis, sive venis, sive arterijs, seu nervis, seu corde, fit à respiratione, & impulsu pulmonis; Quibus omnibus carere supponitur illud Corculum, seu
1 punctum saliens: Et interrogatus, vndè nam illa pulsatio proveniat? respondet, vel à spiritibus se versantibus intra ovi putamen in oviparis; vel à respiratione Matris in Viviparis. Quare infert ex ovini puncti operatione, & saltu, vitam animalibus non benè inferri.

Confirmat vero discursum quia sicut vita hominis non permanet sublato penitus, vel diù impedito respirationis organo: sic non infunditur Anima, nisi prius organis conformatis.

Respondeo, hanc instantiam supponere, quod probare debuisset,

debuisset, nimirum à pulmone in fœtu dependere illam cordis pulsationem, ab Harvæo observatam,& ante ipsum etiam diligenter notatam à Christophoro Guarinonio Rodulphi II. Imperatoris Medico *in opusc.de natur.human.serm.2.* Hic liber nuper ad manus meas pervenit, in quo Author multa, quæ Harvæus prætermisit, de puncto saliente, admonet oportunè, ut mox referam.

At verò contra talem suppositionem, quod nimirum omnis motus in Animali fiat à respiratione pulmonis, tota Medicorum Schola reclamat, cum Galeno; imò etiam cum Aristotele, qui 2
*lib.3.de partib. Anim.*cap.6.ait, *pulmo igitur spirandi officio delegatus est, qui originem quidem sui motus accipit à corde, &c.* Et Galenus, quod Pulmo non per se, à thorace moveatur, asserit *lib.6. de usu partium cap.x.* his verbis *Demonstratum enim in libro de* 3
Pulmonibus est, Pulmonem ipsum ex se motus omnis expertem, à thorace moveri continenter, &c. Verùm hæc de animalibus adultis, non verò de fætu primis diebus genito procedunt; quare addendum est ex Aristotele *in lib.de spiritu cap.3.* quod considerans ibi Philosophus tres operationes de facto inveniri in fætu, quarum prima est pulsatio, Secunda alimenti attractio, seu nutritio, & Tertia respiratio, inquirit; an motiones hujusmodi sint coævæ: & respondet affirmativè: *Nam alitio* inquit, *priusquam totum animal sit perfectum, est; & postquam perfectum est Animal. Attractio enim menstrui humoris ad formationem fœtus, & partium delineatarum auctio, Nutricis facultatis opus est; quemadmodum designatio partium ex semine, formatricis. juxta quem ordinem respirationis motus postremus fuerit. Nam tum primum respirat, ubi in lucem editus fuerit, partus; eaque propter postremus hic motus est; Nam alimenti* 4
attractio elaboratioquè, non solùm post, sed & priusquam integris suis partibus Animal sit absolutum, in utero peragitur. Respirationem itaque hic motus præcedit. At pulsus per initia, in constitu- 5
tione cordis emergit, id quod in sectione viverum, & pulli formatione ex ovo deprehendere liceat, &c. hæc Arist. ibi, *& libro secundo, de gener. anim. cap.2.* probat primum, quod generatur, & vivit, esse Cor.

Ex quibus clarè constat, sententiam Aristotelis esse, nu-

tritionem tempore præcedere reſpirationem, cum hæc in illius
ſententia non ſit niſi *tunc primum, ubi in lucem editus fuerit partus*;
At pulſum cordis ipſa alimenti attractione eſſe priorem, quia
per initia *ſtatim in conſtitutione cordis emergit : Id, quod*, ait, *ex*
ſectione vivorum , & pulli formatione ex ovo deprehendere
6 *licet, &c.*

Notanda hic duo ſunt. Primum, Ariſtotelem ex ſectione vivi
fætus probaſſe pulſum cordis tempore præcedere nutritionem,
Secundum, humani fætus primam formationem ex pulli pro-
creatione probari.

Conſonat Ariſtoteli obſervatio Galeni ex Anatomicis ſectio-
nibus facta : Ipſe enim *lib.* 15. *de uſu partium cap.* 4. *&* 5. docet,
arterias, & venas, quæ circa uterum Matris ſunt exiguæ, cujuſ-
modi ſunt arboris radices extremæ, fætui per umbilicum inſerī
arteriis, & venis jam in fætu procreatis : Et quidem non venas
arteriis, & arterias venis ; ſed venas cum venis, & arterias cum
arteriis in unum coeuntibus, ſcilicet, duas arterias, & totidem
venas, duabus arteriis, & duabus venis copulari, & commiſcerī:
Ita tamen ut neque venæ hepar prætergrediantur, & in aliud
membrum inſigantur; neque arteriæ, non niſi ad magnam arte-
riam, quæ à corde exoritur, ferantur. Hæc autem arteriarum, &
venarum matris, cum arteriis, & venis fætus conjunctio, à natu-
ra facta eſt, inquit *cap.* 5. ut fætus trahat à matrice ſanguinem, &
ſpiritum, & exindè alimentum, & vitam: ſed venarum, & arte-
riarum hujuſmodi procreatio, conjunctio, & alimenti attractio
7 non poteſt à pulmone, vel fieri, vel juvari, cum ſine reſpiratione
aeris fiant, & Diaphragma, à quo ſolùm pulmo motum ha-
bet, nondum apparet, quod etiam docet *Ariſtoteles lib.* 1. *de ge-*
ner. animal. cap. 1. quatenus dicit, quod *pulmo poſterior corde in pri-*
mo ortu conſpicitur, &c. ergo alimenti hujuſmodi attractio, cum
Animæ vegetativæ ſit actio, quæ à fætu nondum animato fieri
non poteſt, ſequitur eſſe Animæ in fætu exiſtentis argu-
8 mentum.

Confirmatur, quia idem *Galenus. d. lib.* 15 *c.* 6. rationem red-
dens, quare fætus in utero exiſtentis pulmo ſit rubri, non autem
ſubalbi coloris; ut eſt in adultis animalibus, reſpondet, *quia tunc*
nutritur

*nutritur (quemadmodum reliqua viſcera) per vaſa, vnicam tunicam,
& eam tenuem habentia, ad quam per venam cavam ſanguis perve-
nit, quo tempore fœtus in utero geſtatur, In natis verò obcæcatur qui-
dem vaſorum perforatio; aër autem copioſiſſimus tunc incidit: San-
guis verò paucißimus, idemque tenuiſsimus. Quin etiam pulmo,* 9
*tunc motu perpetuo agitatur animali nimirum reſpirante; quo fit, vt
ſanguis à ſpiritu inciſus motu duplici, altero, quem ex arterijs habet;
altero, quem ex pulmone acquirit, tenuior adhuc ſe ipſo, & mol-
lior, ac velut ſpumoſus efficiatur; ob eamque cauſam ſubſtantia
carnis pulmonis ex rubra, gravi, ac denſa, in albam, levem, ac
raram transfertur. Quam rem opinor, me dixiſſe, pulmoni eſſe* 10
*utiliſſimam, dum in motibus reſpirationis thoracem ſequitur; ægrè
enim præ pondere moveretur, ſi ſimilem alijs viſceribus carnem ha-
buiſſet. Æquum igitur eſt hic quoque naturam admirari, quæ cum
viſcus augeri dumtaxat oporteret, ſanguinem purum ei ſuppeditabat,
cum verò ad motum fuit traslatum, carnem levem inſtar alæ cujuſ-
dam fecit, vt facilè à thorace dilataretur, &c.*

Ita Galenus, ex quo conſtat, fœtum in utero jam animatum,
& pulmone inſtructum, habere ipſum pulmonem gravem, pon-
deroſum, & ad motum ineptum; ergo ex eo, quod aliqui mo-
tus vitales, ſcilicet pulſationis cordis ſint in fœtu, non licet
inferre, quod non ſint ab Anima inexiſtente, quia pulmo antea, 1
aut non fuit, aut fuit immotus, ſed nondum ad motum diſpoſi-
tus, Conſtat etiam tantùm abeſſe à vero, vt cordis pulſatio cau-
ſetur à pulmone reſpirante, ut argumentum ſupponit; quod
imò pulmo tunc incipiat poſſe moveri, ſeu reſpirare, cum ſan-
guis à motu, quem ex arteriis habet, attenuatur, & rareſcit, ut
ita ſanguinea illa ponderoſitate exoneretur.

Præterea, & ad hominem; Tranſeat ſuppoſitio, quod omnis motus animalis, & pulſatio illa vitalis in corculo pendeat ab animali expiratione, & reſpiratione pulmonis: Ex carentia motus animalis in pulmone, non benè infertur pulſationem illam non eſſe vitalem, ac proindè, neque Animæ inexiſtentis indicium. Pulſum enim, & reſpirationem, duas eſſe Animæ operationes valde diſtinctas, & diverſas, dixi cum Ariſtotele, & aſſerunt Medici communiter cum Galeno: Et patet, quia pulſus

pulsus est motus omninò naturalis determinatus à natura, & ideò necessarius, ut non possit à nobis pro libito impediri. Te-
12 statur *Aristotel. d. l. de spiritu c.* 3. & experimur nobis volentibus, respirationem, & contineri, & cohiberi, licet non impunè, ad longum tempus; Ideo ut refert *Mercurialis l. 3. art. Gymnast. c.* 6. de Milone illo, capite, fronte, costis, & pectore, solidissimis vittis ligato, tandiù spiritum retinuisse, donec venæ intumescentes vittas illas discinderent. Et de Servo illo barbaro testatur *Galenus l. 6. c. 6. de mot. musc.* quod cum irâ vehementer concitatus mortem sibi statuisset inferre, humi prostratus, respirationem longo tempore cohibens, stetit diù immobilis, tandem paulum volutatus, mortuus est.

Postremò confirmantur hæc omnia ex iis, quæ *Guarinon. serm. 2. cit. fol. mihi* 58. notavit, & in observationibus à se diligenter de ovis à Gallina, incubante, animatis deprehendisse, testatur,
13 nimirum *tertia die, & ferè etiam secunda nondum finita, cor rubrum cernitur, emittere duas venas primum simplices, postea vix sex horis adjectis, eas protendere in ramos: Interea pullo jam toto facto, sed nondum sensui conspicuo, quoniam pellucido admodum, & tenui corpore est, &c. membranis illis continentibus non dum expressis, aut factis, minus visui officientibus, ut neque pulli corpus, pellucidum officit, quin cor ipsum, & motus eius perspiciatur, &c. veniunt venæ tanquam umbilici, &c. ferè secunda, certè tertia die conspicua, hac*
14 *die jam membranam suam ramusculis à se emissis delineantes, &c. quarta die jam membranæ species discernitur totum continentis, non tamen adeò densa est, quin per ipsam fœtus intus inspiciatur, &c. ubi clarum est, quod primo fit fœtus ipse; non membrana eum continentes, & in eo primum cor, &c. post fœtus speciem satis conspicuam venis ruberrimis, pro magnitudine eius maximis, & plenissimis, adeò ut quartam partem ejus corpusculi crassitudine sua exequent rami venarum promittuntur, &c. ita post animantis formationem, & vitam, membranæ fiunt, &c.*

Die octava cor non solum constat ipsum, sed una cum venis colore cum illis simillimo, rubro nempe, apertè micat, seu movetur; ex quo si sanguis exhauriatur, cor & venæ valde minuuntur, & colore amisso

amisso, aspectum fugiunt, &c. cor autem sola motione, & duobus punctis, minimis, rubris (credo ventriculos duos referentibus) deprehenditur, &c. septima autem die propter concretionem membranæ omnem ferè fœtum obscurant; cor verò unum, ob colorem densissimum, ut venæ etiam, atque ob motum, perspicitur; à quo si exhauriatur sanguis, relinquit tamen duo illa puncta rubra. Interea jecoris nondum ulla 16
species constat: Sed hac die septima liquor, seu mucor quidam luteus cordi subjectus, attentè inspectantibus, deprehenditur, qui vix tactus, dissoluitur; quod jecoris initium concrescentis est, ut & sedes eius ostendit, & sequentibus diebus firmius in iecoris corpus consistere cernitur, &c.

Ex hac observatione, quicquid sit, quod membranæ non fiant ante fœtum, contra ea, quæ supra *disput.* 1. *sect.* 5. *num.* 3. 4. 5. 6. *&* 7. dixi, adnotandum esse puto in rem nostram, quod spiritus animales, seu vitales, quos P.G.H. ut Animam neget adesse, dicit, causare pulsationem in oviparis, & ventriparis, non 17
possunt esse à matre impressi, cum isti in hoc puncto Gallinaceo, toto ovi putamine, & loco etiam interjecto, sint à matre sejuncti: ergo neque in ventriparis, licet per venas, & arterias matris circa uteri cavitatem, radicatas, & erumpentes, venis, & arteriis fœtus sint conjuncti, Ergo totus ille, qui in corculo motus pulsationis apparet, est ab Anima existente.

Præterea singulare est, quod si ab illo corculo exhauriatur sanguis, venæ colorem adeo deperdunt, ut non appareant; licet antea essent ruberrimæ, solùm cor consistit, & movetur, & duo illa puncta, seu cordis ventriculi, neque sanguinem, neque colorem amittunt: ergo si in corde sicuti in venis essent, soli spiritus causantes pulsationem, deberent tam in venis, quàm in corde eodem modo languere, & desinere: ergo signum est, in illo corculo, principium illius pulsationis firmius existere, nempe animam.

Præterea addit Guarinonius, *fol.* 61. illud *indicio certissimum esse, quod vivat cor; quoniam avulsum à corpore, & ab omnibus venis* 18
abscissum, adhuc vivit, & pulsat; quod in adultis jam animalibus videmus, si viventia aperiantur, & cor eximatur, Et tamen diutius

vivit, quo teneriora recentiuſque nata animalia fuerint, ut expertus
ſum; in pullis propriè avulſum cor, venis ſpoliatum, tota hora ſe ſe mo-
vet, inæqualibus pulſibus, modo rarioribus, modo crebrioribus, &c. Cum
19 *verò cor jam moriturum eſt, per quartam horæ partem, ſolo altero*
laterum movetur, & ad finem vitæ ſolus ventriculus, non etiam
cuſpis contrahitur, dilataturque. Nona die, qua jam corpuſculum
20 *pulli obfirmatum conſiſtit, vel propter ſectionem duriorem, gravio-*
remque vel quamvis aliam cauſam, ſæpè vidi, quod cor avulſum
non retinet vitam: quin interdum, aperto thorace, motum amittat;
quod certè eò minus diu vivat, quo grandius, & perfectius factum
animal eſt, habeo exploratiſſimum: Et ratio ea eſſe poteſt, quoniam
vitæ, & animantis vis primum in ſui initio tota comprehen-
ditur; in puncto enim temporis animantis generatio eſt, poſtea
verò partibus reliquis expreſſis, ipſa in eas diſtributa, ut jam
illis egens, & ſanguine, jam ſe ſe in ſolo corde ſuſtinere non
poteſt, &c.
21 Ex his quæ Guarinonius tam accurato ſtudio, & tanta dili-
gentia obſervavit, duo facile inferuntur in hoc argumento non
contemnenda. Primum eſt quia hujuſmodi corculum, ſeu pun-
ctum ſaliens à tenero illo, & vix formato corpuſculo avul-
ſum, eadem omnino ſigna vitæ exhibeat, & præſeferat ac aliud
quod ab animalis adulti, corpore extrahitur, ſed hoc, certiſſi-
mum eſt, antequam extrahatur vivere, ergo & illud. Secundum
quod infertur eſt, quia ex teſtimonio præſtantiſſimi hujus
Medici exploratiſſimum eſt, eſſe proprietatem viventis, & ani-
mati cordis quo animal eſt recentius, & quo pauciores vitæ
dies habet, eò longius in vita conſervari: quo vero eſt adultius,
& plures vitæ dies habet, eo brevius vitam protrahere: & ra-
tio eſt, inquit, Guarinonius ibi fol. mihi 61. *quoniam vitæ, &*
animantis vis primum in ſui initio tota comprehenditur; in puncto
enim temporis animantis generatio eſt: poſtea vero partibus reliquis
expreſſis ipſa in eas diſtributa, ut jam illis egens, & ſanguine ipſo
jam ſe ſe in uno corde ſuſtinere non poteſt. &c. aliam rationem, &
quæ mihi magis arridet, mox ex doctrina Galeni ſubiicio.
22 Ergo corculum illud vivit, Anima in eo exiſtente. Et à ſimili
puncto ſaliente vitam humani fœtus inchoari ſupponit Author,
quatenus

quatenus ad explicandam hominis vitam, pulli vitam obseruat, & præter Aristotelem *supra num.* 5. recens, & eximius anatomicus *Ican. Riolanus in lib. Enchirid. anat. lib.* 2. *cap.* 37. idem sentit,

Neque obstat, quod in fine argumenti pro confirmatione additur ad negandam Animæ præsentiam, quod nimirum sicut vita non potest conservari in animali, si vel auferatur omnino vel diu impediatur illi respiratio; sic non potest infundi, nisi organis jam penitus absolutis.

Respondetur enim ex Galeno *lib. de pulf. vsu cap.* 2. in Animali jam nato impedita diu vel sublata respiratione, vitam per suffocationem desinere, *vt in cucurbitulis, quibus Medici vtuntur, flamma illico extinguitur*. Quia ex multo sanguine jam genito in animali, & ex augmentatione caloris in ipso, respiratio necessaria est *ad innati caloris conservationem*, inquit idem Galenus *lib. de vtilit. respirat. c.* 5. At vero, vt iam vidimus, antequam in animali detur necessitas respirandi, datur vita, & & vitalis pulsatio in corde, & arteriis, atque ita omnes recentiores Medici, & Anatomici vno ore fatentur.

Minus obstat, quod superiore anno 1672. dum Romæ essem obiiciebat mihi Eminentissimus & Doctissimus Cardinalis dicens, non recte me inferre animæ rationalis præsentiam in fœtibus paucorum dierum, ex huiusmodi motibus in pulsificatione deprehensis: nam quotidie videmus in Macellariorum officinis, occisis jam, & mortuis animalibus, partes eorum, & membra dissecta, in fibris & partibus nervosis conservare aliquos motus & tamen si animalia mortua sunt, certum est corruptam animam non adesse. Nec vitatur argumentum, dicebat Eminentissimus ille, si dicas animas brutorum cum sint divisibiles, remanere ad aliquod tempus, partialiter in illis membris. Nam urgebat dicens, quod nuper ex Belgio, litteris acceptis ex quoruudam latronum cadaveribus, quorum membra Prætor mandaverat in partes dissecari, & in apertum aërem ad ultionem justitiæ appendi, & exponi, in oculis omnium, eosdem motus post notabile tempus continuari, fuit observatum.

Nam quicquid sit de hac latronum historia, in qua quod narratur, non sine miraculo fortasse contigit, Respondebam, meam Propositionem, non habere pro fundamento hujusmodi motus, sed varias medicorum observationes tam veteres quam novas, circa corporis humani formationem primis diebus inchoatam: sed nunc iterum respondeo hujusmodi motus in partibus dissectis tam brutorum quam hominum bene posse causari in absentia animæ ad aliquod tempus: nam spiritus vitales qui ex Galeno *lib.7.c.3.de Hippocr. & Platon. decret. in arteriis continetur & ex D.Galeno lib.3.de nat.facul.* sunt id quod fuerunt, remanent etiam absente anima: at ideo non valet argumentum ab hujusmodi motibus ad primos illos motus in puncto saliente vel in corpusculo illo recenter animato in quo cum non præfuerit anima non possunt nisi ab anima tunc primo præexistente causari.

SECTIO XVI.

Occurritur argumento ex vermiculis in lacte repertis deducto.

SVMMARIVM.

1 *Fœtus humanus primis diebus effusus, ob sui maximam teneritudinem, vel brevissimo tempore supervivere non potest.*
2 *Probatur exemplo vermiculorum in lacte recenter emuncto.*
3 *Horum vermiculorum experientia revocatur in dubium.*
4 *Sanguis febrientium scatet vermibus.*
5 *Etiamsi vermiculi darentur in lacte, inter illorum vitam, & vitam tenerrimi fœtus, est disparitas, tum experientiæ tum rationis.*

Opponit idem P. G. H. quia etiamsi evinceretur, fœtum humanum primo statim conceptionis die animari vita rationa-

rationali, cum hæc conſiſtat in corpuſculo parvo, inſtar grani hordeacei, vel, ut alij dicunt, apiculæ: negat poſt effuſionem ex utero, vel momento poſſe permanere: quia, inquit; ſtatim tantilli fœtus organa, cauſa aëris ambientis extranei contrahuntur, læduntur, illudque corculum præfocatur, & moritur: Hoc autem probat à ſimilj experientia à ſe facta per Microſcopium de lacte recens emuncto. Conſtat enim beneficio hujus inſtrumenti, lac aliud non eſſe, quàm conglomeratam congeriem vermiculorum, qui tamen, ſtatim ac aërem attingunt, immobiles fiunt, & moriuntur. Ita, & fœtus humanus, ſi primis diebus eſſet animatus, & per abortum effunderetur, ſtatim eſſet mortuus: ergo ſub conditione non eſt baptizandus, cum nullum ſuppetat vitæ tempus. 1 2

Reſpondeo; quidquid ſit de experientia vermiculorum in lacte, quos ego, licet diligentiſſimè obſervaverim, nunquam tamen deprehendere potui; & Microſcopium adhibui, quod in aceto vermiculos auget, ad magnitudinem formicarum majorum, ſecundum longitudinem: fortè, quia non in omni lacte ſunt vermes, ſed ſolùm in eo, quod aliquo morbo fuit in uberibus, jam affectum: ſicuti, non de omni ſanguine, quod ſit verminoſus, ſed ſolùm de ſanguine febrientium ſcribit Pater Athanaſius Kircherius *lib.* 10. *artis magnæ part.* 2. *cap.* 8. §. 5. *fragmat.* 2. Sed admittamus de omni lacte, & credamus experientiam experto. 3 4

At contra experientiam aliam experientiam adduco; de qua Harvæus à me relatus hac 3. *diſp. ſect.* 13. *num.* 7. *&* 8. punctum ſaliens, aliquando ita languet, ut videatur mortuum; ſed impoſito illi repente hominis digito, & hujuſmodi caloris fomento per breve ſpatium temporis adhibito, corculum quaſi denuò reviviſcens, reſumit ſuam illam rithmicam pulſationem. Præterea Guarinon. citatus ſuperiori *ſect. num.* 19. teſtatur corculum hujuſmodi ex ovo pulli *avulſum, & venis ſpoliatum, tota hora ſe ſe movere; cum verò jam moriturum eſt, per quartam horæ partem moveri, &c.* & tandem monet diutius vivere, quo tenerius eſt. Ergo ſi vita illorum vermiculorum, ex quibus componitur lac, ſit adeò brevis, ut ſtatim ad aëris contactum extinguatur; cum non 5

idem contingat de hoc puncto saliente; à diversis non valet illatio.

Tandem respondeo, me nunquam dixisse, fœtum baptizandum esse secundinis exutum, quando primis diebus mulier abortitur; Non quia si exiret vivus, non existimem esse baptizandum, sed quia primo illo tempore, non nisi secundinarum involucro munitum crederem posse vivum egredi ab utero, aut saltem majus esset, sicut periculum, ita & dubium. Regulariter igitur fœtus primis diebus effusus, si necessitas occurrat baptizandi, secundinis erit circumtectus, quare experientia vermiculorum non videtur urgere: Non enim fœtus humanus secundinis involutus ab ambiente aëre subito lædi potest, sicuti illi vermiculi læduntur, & occiduntur: quod si hujusmodi fœtus veniret ad lucem tunicis exutus, & sensibiliter discerneretur, quod esset fœtus humanus, nisi evidenter constaret esse mortuum, existimo, propter rationes probabiles vitæ, esse sub conditione baptizandum.

SECTIO XVII.

An doctrina speculativa probans Animam rationalem non esse in fœtu, satis sit, vt quis non teneatur baptizare Abortivos.

SVMMARIVM.

1 *Dubitans speculativè de consecratione hujus hostiæ, vel de suo baptismo, tenetur illam hostiam adorare; nec potest se iterum exponere, ut baptizetur.*

2 *Animam rationalem non jam speculativè, sed practicè probatur esse in fœtu.*

3 *Et in hoc dubio baptizare debemus.*

Si

SI quis poſſet ſuſpicari, quod celebrans non habuerit intentionem conſecrandi hoſtiam,quam elevat in Miſſa;& quod baptizans non habuerit intentionem conficiendi Sacramentum, non propterea licet,non adorare illam hoſtiam, nec me iterum rebaptizare. Ergo licet ſpeculativè probabilis ſit illa ſententia,quod ſtatim à principio Anima rationalis ſit in fœtu,non tamen ſatis eſt talis ratio ad me obligandum,ut hujuſmodi fœtum baptizem.

Reſpondeo,quod dubitans de ſuo baptiſmo, vel de hac hoſtia,an ſit conſecrata,quia poteſt eſſe, quod Miniſter non habuerit intentionem; cum nullam habeat practicam rationem dubitandi,dubitat ſolum ſpeculativè; ſed eſt certus moraliter; ergo tenetur non ſe rebaptizare, & adorare illam hoſtiam, ut benè *Suar.3.tom.in 3.partem diſput.65.ſect.*2.Card.de Lugo *de incarnat.diſp.37.ſect.*4 Si autem habeat aliquam rationem practicam dubitandi, tunc non dubitat ex ſola rei poſſibilitate, ſeu ſpeculativè,ſed ex facto aliquo: Et tunc adorare debet ſub conditione, & rebaptizari ſub conditione.At verò nos non procedimus ex ſola poſſibilitate Animæ inexiſtentis,ſed ex teſtimoniis,& obſervationibus Peritorum,ex quibus habemus rationes in facto ad dubitandum poſitive, ſeu probabiliter opinandum Animam inexiſtere. 1 2

Secundo reſpondeo, eſſe valdè diſparem rationem:Nam Fœtus abortivus,ſi eſt animatus,eſt in periculo mortis inevitabilis, & ideò damnationis æternæ; non ſic ille,qui de ſuo baptiſmo, & de hoſtia dubitat.Quare juxta doctrinam Jlluſtriſſimi D.Fagnani *ad cap.Ne innitaris de conſtit.num.*171.certè in hac materia veriſſimam,quod in caſu dubio, in quo vertitur ſalutis periculum, non tantùm ex conſilio, ſed ex præcepto tenemur ſequi partem tutiorem; & in puncto de adminiſtrando baptiſmate,eſt apertus textus *in c.Parvulos.de conſecr.diſt.*4. in quo Greg. XIII.reſoluit ut ait, *ſecundum Patrum traditionem*,Pueros à Parentibus ſubtractos,& quos ignoramus eſſe baptizatos baptizari debere;*Ita enim*,inquit, *ratio poſcit*.Quæ verba Gloſſa declarans *in talibus*, ait, *certius eſt tenendum*. Cum igitur in Pueris 3

abortivis

abortivis ſit majus periculum, imò certitudo, quod ſtatim ſint morituri, magis convincit dubium eſſe baptizandos.

SECTIO Vltima.

Principalis objectio ex Divina providentia erga univerſalem Eccleſiam iterum diſcutitur

SVMMARIVM.

1 *Pertinere videtur ad Dei providentiam indicare vitam illorum infantium, qui baptizandi ſunt.*

2 *Obiicitur idem argumentum de infantibus ſeptem, triginta, aut quadraginta dierum.*

3 *Deus ante præviſũ Adæ peccatũ vult omnes homines ſalvos fieri.*

4 *Hæc voluntas eſt generalis, & antecedens omnium operum præviſionem.*

5 *Non eſt ſimplex complacentia de objecto, ex ſe bono.*

6 *Sed intentio ex parte Dei omnes homines ſalvandi.*

7 *Intentio agentis circa finem, eſt aliquo modo intentio mediorum.*

8 *Hac intentione voluit Deus ſalutem Abortivorum, & media conducentia ad illam.*

9 *Sed quantum erat ex parte Dei.*

10 *Et ſic illa ſola, quæ ſe tenent ex parte Dei.*

11 *Ideò non tenetur ex hac voluntate impedire curſum naturalem ſecundarum cauſarum.*

12 *Neque ad revelandum diſtinctè, quando fœtus humanus incipiat vivere.*

13 *Per iſtam voluntatem Chriſtus eſt omnium Abortivorum Salvator.*

14 *Per eandem voluntatem non potuit Deus velle revelare tempus exiſtentiæ Animæ in Abortivis.*

15 *Quomodo iſta voluntas antecedens ſit abſoluta, & efficax; & quomodo poſſit dici conditionata, & inefficax.*

Tandem

TAndem præmissis supradictis argumentis in hac disputatione *sect.* 1. 7. 15. 16. allatis; P. G. H. contra meam Prothesim, de Baptismo Abortivis sub conditione Ministrando, recollectis viribus argumentum sic proponit.

Si rationaliter viveret, adeoque antehac semper vixisset humanus quivis fœtus editus in lucem, etiam primis diebus à conceptione: pertinuisset ad providentiam Dei Servatoris Nostri, qui vult, omnes homines. maximè parvulos ad se venire, saltem per Baptisma, cum aliter non possint, hanc animati, novelli fœtus veritatem indicare Ecclesiæ suæ, quacumque vel naturali Physicorum, vel Theologorum, vel supernaturali revelationis via: ne tot milliones parvulorum sexdecim, & amplius seculis destituerentur debito, & parato Baptismate, præcipuè parvulorum, qui nullo alio remedio, neque contritionis, neque martyrij, quo possunt adulti, servari poterant.

Sed vivere rationaliter recenter conceptos, & effusos fœtus nulla adhuc ratione indicavit Ecclesiæ suæ, ergo non vivunt.

Respondeo huius argumenti solutionem docebit me, vt spero, humanissimus ipse P. G. H. Nam cum ab animatione primorum dierum, sit valde alienus, fortè non repugnabit animationi post septimum diem, testante Hippocrate illis verbis à me *dissut.2.num.12.* relatis: *Porrò vita hominis septem dierum est.*

Idem igitur argumentum retorqueo ex abortivis, qui in vtero materno exactis septem, vel etiam quindecim, infra mensem, seu etiam quadraginta diebus moriuntur; de his nimirum, qui iam animam rationalem sunt adepti. Ideo sic argumentor, & iisdem pene verbis vtor. Si prædicti infantes, septem, triginta, vel quadraginta dierum anima rationali viverent, & antehac semper vixissent; pertinuisset ad providentiam Dei Servatoris Nostri, qui vult, omnes homines salvos fieri, & maximè parvulos ad se venire, saltem per Baptisma, cum aliter non possint Ec-

cleſiæ ſuæ indicare quacumque ; vel naturali Phyſicorum, vel Theologorum , vel ſupernaturali revelationis via ; ne tot parvulorum milliones ſexdecim , & amplius ſæculis, imò à creatione Mundi deſtituerentur debito , neceſſario medio ad ſalutem. Hi enim infantes nullo remedio , neque contritionis , neque martyrij , quo poſſunt adulti, ſervari poſſunt.

Sed vivere anima rationali huiuſmodi infantes nulla adhuc ratione clare , & diſtinctè Deus indicavit Eccleſiæ.

Ergo non vivunt, Ergo non ſunt baptizandi.

Maior propoſitio tota eſt ipſius Authoris. Minorem dicit eſſe certam. Conſequentia verò eſt falſa ; nam eſt contradictoria illius , quam P. G. H. puto non negabit , ſcilicet abortivos formatos,quales ſunt triginta,vel quadraginta dierum quia dant ſigna vitæ , ſunt baptizandi. Ergo aliquod vitium latet in maiori.

Hoc autem vt detegamus , in primis conſiderandum eſt, voluntatem , quam Deus habuit de abortiuorum vivorum ſalute , eſſe illam eandem , quam Deus habuit ab æterno, erga vniuerſam naturam humanam , & etiam Angelicam : vtramque enim creaturam voluit creare,& de facto creauit propter finem ſupernaturalem , ſiue Adam conſeruaret , ſiue non conſeruaret Iuſtitiam originalem , vt ex-
3 plicat Suarez. *tom.pr.in pr.part.de Prædeſtin.lib.*4.*cap.*1.*nu.* 9. Hæc autem non eſt , niſi voluntas quædam generalis, & antecedens omnium operum præuiſionem,vt cum Chriſoſtomo Damaſceno,& Angelico Doctore explicat Vaſquez, *tom.*1.*in part.*1. *diſput.*83. *cap.*3. & 4. quam Deus habet , vt omnes, quantum eſt ex parte ſua , ſalutem conſequantur.

4 Et ita S.Patres , tam Græci , quam Latini cum S. Thoma apud Suarez. *d. cap.* 1. *num.* 5. & *Cornel. à Lapide.* interpretantur D.Paulum 1.*ad Tim c.*2.4.dicentem,& admonentem, quod oremus Deum,& Chriſtum pro omnium ſalute , quia *Deus*,inquit,*vult omnes homines ſalvos fieri.*

5 Conſidero ſecundo loco , hanc voluntatem , quam Deus habet de ſalute omnium , non eſſe ſolam ſimplicem quandam

dam

dam complacentiam de hominum, ſalute Deo propoſita, tanquam de obiecto in ſe bono, & apto terminare ſimplicem complacentiam: Nam ſi huiuſmodi voluntas, iuxta quàm à D. Paulo, à SS. Patribus, & à Theologis communiter dicitur, quod orandus eſt Deus, quod omnes homines ſalvos faciat, tanquam eorum redemptor & Saluator, eſſet huiuſmodi ſimplex complacentia, poſſet orari Deus & Chriſtus, vt ſalvaret omnes Dæmones, & homines iam damnatos; quia ſcilicet poſſet proponi, & occurrere Divinæ voluntati illorum ſalus, & glorificatio poſſibilis; eſſet enim tale obiectum de ſe bonum, & aptum terminare actum ſimplicis complacentiæ: Similiter inquit Suarez ibid. *n.* 7. poſſet Deus per actum ſimplicis complacentiæ velle vnionem hypoſtaticam omnium naturarum hominum, & Angelorum, quia hoc obiectum eſt de ſe terminativum complacentiæ; cum ſit melius, quàm univerſa ſalus omnium parvulorum imò in ſe optimum, & perfectiſſimum. Sed nemo dixit, aut dicet propter huiuſmodi aptitudinem obiectivam, Deum velle ſalutem Dæmonum, & damnatorum, vel vnionem hypoſtaticam omnium hominum, & Angelorum, ergo huiuſ- 6
modi voluntas non eſt ſimplex complacentia, ſeu actus reſpiciens bonitatem obiecti in ſe: ſed prætereà eſt intentio, & voluntas quantum eſt ex parte Dei de omnium, & parvulorum præſertim infantium, ſalute comparanda.

Tertio Conſidero, quod agens nobiliſſimum, quale ſine dubio eſt Deus, cum prudenter operetur, vult ſimul finem & media neceſſaria ad illum conſequendum, præſertim cum omnia ſimul, propter nobiliſſimum modum tendendi in obiectum cognoſcat; quare eo ſaltem modo, quo ta- 7
lem finem intendit, vult etiam media: Nam vt benè *S. Thomas*, 1. 2. *q.* 12. *art. in* 4. *ad* 4. motus voluntatis, qui fertur in finem, ſecundum quod per media eſt comparabilis, eſt vera finis & mediorum intentio; Alioquin ſi media non vellet aut formaliter, aut virtualiter; vellet, & non vellet ſimul. Ergo ſi Deus voluntate illa, quam habuit, &

8 qua creavit omnes homines ad finem ſupernaturalem, voluit omnium parvulorum ſalutem, voluit etiam illis providere media ſufficientia ad talem finem ita intentum, & eo modo, quo fuit intentus; quia verò talis intentio, ſeu voluntas conſideratur in Deo antecedenter ad humanam
9 cooperationem, & curſum ſecundarum cauſarum; quia, ut dixi, ſolùm eſt voluntas, vt homines ſint creati ad finem ſupernaturalem, quantum eſt ex parte Dei, conſequen-quendum: Jam intelligitur quidem Deus per huiuſmodi voluntatem determinatus ad danda infantibus auxilia ſufficientia, ad finem ſalutis; ſed nonniſi illa, quæ à ſe ſolo dependent. Cum enim iſta voluntas finis ſit limitata, ſcilicet quantum eſt ex parte Dei erga finem, limitata etiam debet intelligi circa media, & ad illa ſolùm danda, ex vi talis in-
10 tentionis, quæ ex parte ſolius Dei ſunt neceſſaria. Ergo non tenetur ex vi talis voluntatis ad mutandum ordinem aliarum cauſarum, V. G. ad fovendum aliquo modo, extra
11 ordinarium naturæ curſum, Matris uterum ut partus legitimo tempore naſcatur, & Baptiſmum recipiat; vel ad revelationem clarè, & diſtinctè, per ſcientiam phyſicam naturalem, vel per Theologiam, aut per Sacras litteras, quo tempore præcisè fœtus ſit animatus participandam, ut
12 poſſit illi applicari Baptiſma; Cum enim iſta cognitio involvat ea, quæ pendent à cauſis ſecundis, iam excederet illam generalem voluntatem & providentiam,& extenderet ſe ad ea, quæ ad ſpecialem Providentiam pertinent, egrederetur extra illam conditionem intellectam in generali intentione ſalvandi pueros, & infantes, quantum eſt in ſe, & vt proportionata voluntati limitatæ ad ea media, & auxilia danda, quæ à ſe ſolo pendent.

Jdeò benè intelligitur, quomodo ex vi talis voluntatis
13 Chriſtus pro iſtis Abortivis, ſi ſunt rationaliter animati, mortuus eſt; quomodo pro iſtis redemptionem ſuam Divino Patri obtulit; quomodo etiam pro illis Baptiſmum inſtituit: non quidem applicandum per Miniſtros, ſed quantum eſt de ſe aptum ad ſalutem, & in confuſo, quatenus medium

dium de ſe ſufficiens ad illam acquirendam : Et alia ſimilia,
quia nimirum in his impletur illa conditio , *quantum eſt ex
parte Dei*. Et ſimiliter intelligitur ratio, quare Divina Sapien-
tia ita diſpoſuerit, ut ſacræ literæ de tēpore, quo fœtus huma- 14
nus primo vivit ita generaliter loquantur , ut dubia ſit ani-
mæ exiſtentia primis diebus in fœtu ; & non niſi adhibito
ſtudio , humana diligentia , & Anatomicorum obſervatio-
ne , & Phyloſophorum doctrina poſſit probabiliter cognoſ-
ci ; quia iſta non poſſunt eſſe à Deo volita, illa generali vo-
luntate, quæ prævisionem operum antecedit.

Jntelligitur etiam ex hoc diſcurſu , quomodo voluntas 15
illa antecedens in Deo, erga omnium ſalutem ; ſit abſoluta,
& efficax & quomodo poſſit dici conditionata, & inefficax:
Nam in ordine ad media, quæ pendent à ſolo Deo, eſt ab-
ſoluta , & efficax, in ordine vero ad illa quæ pendent
etiam à ſecundis cauſis , cum non operetur effectum ſa-
lutis , niſi impleta hac conditione ; ſi ſecundæ cauſæ co-
operentur ; eſt conditionata, & inefficax.

Ex dictis patet ſolutio ad argumentum à me retortum,
contra P. G. H. Neganda eſt enim ſequela maioris , quia ex
voluntate antecedente , quam habet Deus de ſalute om-
nium hominum , inter quos Abortivi comprehenduntur , ſi
vivant , infertur , & extenditur conſequentia , ad illa me-
dia, quæ cooperationem involvunt ſecundarum cauſarum, ut
eſt Divina illuminatio communicanda per ſcientiam phy-
ſicam naturalem , per Theologiam , vel per Sacras literas,
cum cognitione temporis, & aliorum accidentium, ex qui-
bus iam eſſet proviſum homunculis illis, non ſolum de me-
diis , quæ ſe tenent ex parte Dei , ſed etiam de illis quæ ſe
tenent ex parte hominum , qui illa applicarent , & coope-
rarentur ; Negata igitur majore , & conceſſa minore , quæ
procedit de notitia , & revelatione diſtincta , iuxta ea, quæ
ſupra *n.* 11. adnotav, inegatur conſequentia.

Hac eadem reſponſione vtor ego , & reſpondeo ad argu-
mentum ipſius Patris G. H. contra me factum , negando ſe-
qualem

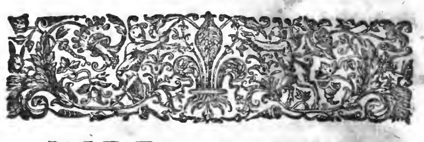
quelam maioris, & consequentiam Quare quia argumentum retortum ostendit difficultatem illi, & mihi esse communem, iuvat idcirco mihi persuadere, quod P. G. H. qui in prima parte sui doctissimi scripti, ex iis, quæ iam pridem scripseram in illo folio, cuius supra memini n. 1. omnia admisit, & comprobat, contra secundam partem arguerit, non ex animo, & exvoluntate, seu ex intellectu contrario: sed ut ad respondendum me excitaret, & ut veritas impugnatæ propositionis magis appareret: quare maximas habeo gratias & me totum illi ad obsequia submitto.

Hæc sunt quædisputationibus quatuor comprehensa, circa abortivorum baptisma tam ad probationem piæ prothesis, quam ad eiusdem defensionem in lucem dare necessarium duxi, non quidem vt aliquid certum statuam neque vt definiri à S. sede tanquam catholicam meam propositionem voluerim; sed solum, ut eiusdem probabilitatem cum pietate coniunctam ostenderem; & ut sapientissimis viris, necnon fidelium zelo, & religioni, plurimarum animarum salutem commendarem. Quare si vel vnicam abortivorum animulam in cælestem thesaurum transmittere datum fuerit, hæc pauca non omnino inutiliter scripsisse putabo.

Cæterum hæc omnia sanctæ Romanæ Ecclesiæ infallibili iudicio, & prudentissimæ censuræ non solum ex debito, sed ex libera, spontanea, & plenissima voluntate imo ex tota animi propensione; iterum semperque volo esse subiecta.

F I N I S.

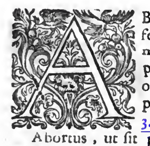
INDEX

INDEX RERVM.

In quo primus Numerus paginam, Secundus Numerum marginalem indicat.

A

BORTIVI fętus quod moriantur pœna eſt originalis peccati. p. 3.marg.6.

Abortus, ut ſit punibilis, debet fœtus eſſe vitalis 41. 8. & plures alias circumſtantias habere ibid.10. 11.12.13.14. & 15.

Abortus delictum non ſemper facit irregularem. 43.19. & 20.

Abortus fœtus animati non ſemper punitur, tam iure Canonico, quam Civili 44.26.

Abortivos parvulos non conſiderat Eccleſia, quia ſunt in parvo numero, & ideo de illis non determinat.94.8.

Abſolvi pœnitentem Sacramentaliter poſſe per epiſtolam, eſt error damnatus. 139.7.

Accidentalis organizatio quid ſit.6. 7. conſtituit corpus organicum. 225.6.non eſt Authoris inventio.227.4.

Acetabula,quid ſint. 187.5

Actio generetiva non eſt uniformis,& quare 232.5.

Adæ prima creatio. 13.7. 8. eiuſdem lutea ſtatua accidentaliter tantum organizata.15.9.

Alex. PP. VII. innovavit damnando plures propoſi-

tiones

tiones quæ prius credebantur probabiles.263 4

B. Amadæus Conceptioné Deiparæ spatio sex horarum dicit miraculosè factam, 218.1.

Anatomici fatentur tempus animationis esse ignotum 76.3.4.5.

Anima rationalis est in homine vera forma informans. 22.8. & 224. 2. an sit actus corporis organizati accidentaliter tantum. 225. 5. si præcedit tempore vegetativam & sensitivam, illud est brevissimum. 240.3. non est in subiecto simul cum forma seminis. 150. 3.quid sit ipsam fieri ex traduce 226. 1. efficit sibi membra. 53.6.& 278. 21. in primo conceptionis momento est in corpore. 58.1. eandem non esse in fœtu,non probatur argumento vermiculorum in lacte.291.5.in teneriori materia magis resistit contrariis, & diutius conservatur.272.12,

Animas tres esse in corpore distinctas, rejicitur 11.2. neque duas 270.4.sibi ipsis in embrione succedere.11.3.

Anima matris non est in fœtu.276.18.

Animæ viales in sententia S.Thomæ corrumpuntur quā citissime. 135. 1. & etiam in sententia Aristotelis.136.3.

Anima rationalis non educitur de potentia materiæ, sed ex nihilo creatur.21.5. in ipso corpore.ibi.6.& ante ipsum non existit.ibi.

Animæ Sanctorum, si non indigent purgatione, statim Deum vident.138.4.

Anima B. Virginis creata die octava Decembris.158. 5.

Animalcula quædam brevissimum intra tempus nascuntur.244.4.

Animationis tempus iuxta aliquas sententias rejicitur ex Bulla Alexandrina.196.5.

Animationis tempus & modus. 227. 4. per regulam trium non probatur. 229. 2.& 3. masculi & fœminæ quoad tempus non differunt.231. 4. tempus animationis non est à iure determinatum 118.3.

Animatum esse fœtum primis diebus sentit Aristoteles. 276.18.

Aqua quam solum per revelationem scio esse naturalem esset materia sufficiens baptismi.265.1.

Aristoteles nunquam dixit masculum ante diem 40. fœminam

fœminam ante diem 80. non esse animatos 201.1. explicatur. lib. 2. de generat. anim. c. 3. 22.10. & 11.

Argumentum theologicũ. 140.1. in eo sufficit quod una præmissarum sit evidens evidentia probabili. 153. 12. & ita probatur nova prothesis. 151.5. & 141.2.

Argumento validissimo probatur immaculata Deiparæ Virginis Conceptio. 156.1.

Author *Quæstion. veter. & nou. testam.* non est B. August. sed quidam Hæreticus. 35. 12.

S. Augustinus putabat animam fieri ex traduce, & rogabat D. Hieronymum, vt eius doceret originem. 72. 8. fatetur ignotum esse tempus, quo primum est in corpore. 70. 2. non est eius, liber *de spirit. & ani.* 74. 11. dubitat, an in fœtu informi sit anima. 93. 5.

B

Baptismus non est differendus ad mẽsem, ut aliqui sentiunt, S. Thom. male interpretantes 11.3. & 241.5.

Baptismus potest conferri in aqua stillatitia, iure, ceruisia, herbarum succo, & lixivio. 165. 3.5. conferri potest etiam à non baptizatis. 256 3.

Baptismus conditionalis datur. 125. 2. collatus à quibusdam hæreticis iterandus. 138.2.

Baptizandi sunt abortivi. 80. 1. ad hoc tenemur etiam cum periculo vitæ. ibid. 2. 3. & 4. etiam si existant in vtero matris. 253. 2. quando in membris apparet motus, absolutè sunt baptizandi. 5.1.

Baptizandos esse parvulos recentes ab utero matris, est de fide 151.5 & necessarium. 2. 1.

Baptizare abortivum, mox ab vtero eiectum, non est indecens. 144.5. imo est obligatio charitas. ibid.

S. Basilius cum Balsamone asserit fœtum informem vivere. 69.1.

Bersabeæ historia fuse declaratur. 279.23.

C

Caietani sentẽtia de baptismo filiorum in utero morientium expungitur. 86. 4.

Calor naturalis uteri citissime operatur. 277. 19.

non est elementaris, sed cælestis ibid. eius actio dicitur fortis.ibid.

Consuetudo non est in Ecclesia ad differendum baptisma usque ad quadragesimam vel octuagesimam diem. 117. 1. neque talis consuetudo est dossibilis. 122.4.

Cardinali doctissimo contradicenti, satisfit. 291.22.

Causam efficientem corpus nostrum, esse solum Deum. 52.3.

Christus quomodo pro abortivis mortuus sit, & pro illis baptismum instituerit. 300.13.

Communio sub utraque specie laicis interdicta. 138. 6.

Conceptio hominis quomodo fiat 8 14. ad instar pulificationis.ibid. medica quid sit, & quomodo incipiat 227.4.

Conceptionem Deiparæ sex horarum spatio factam miraculose. 218. 1. rejicitur. ibid.4. eius festum antiquius festo Nativitatis. 213.2. immaculatam esse probatur argumento validissimo. 156.1. naturalem esse, & supernaturalem. 166.6.7.

Conclusio est Theologica, quod fœtus abortivi baptizentur sub conditione. 151. 4.

Concilia, SS. Pontifices statuunt parvulos periclitantes statim baptizari 87.1.2. & quare de abortivis nihil dixerint. 94.8.

Conditionale Baptisma usitatur in Ecclesia. 125 2.

Confessio, & absolutio per epistolam interdicta. 139. 7.

Corpus Christi in instanti organizatum, animatum, & unitum Verbo. 26. 14. & 163.2. non propterea debuit Christus nasci octavo mense 26. 14. & 15. eiusdem corporis parvitas. 28.16.

Conditionalis propositio si fœtus vivat [continetur sub illa evangelij propositione baptizandæ sunt omnes gentes] 15 2.7.9.

Cōditionalis baptismi collatio ordinatur ab Ecclesia in Rituali. 150.7.8.

Consistentiæ humanæ ætas. 229.2.

Consuetudo non baptizandi Abortivos nullas, 2 57.4. abussus, & corruptela. 16.7.

Corculum. V. punctum saliens.

Corporis humani causa

efficiens

efficiens, V. causam.

Corpusculum abortivi fœtus dierum 80. est apud Authorem 229.2.

Corpus organicum salvatur ex sola accidentali organizatione. 215.5.

D. Crespius admittebat humanum fœtum non esse animatum ante diem 40.

D

Deus vult omnes homines salvos fieri voluntate antecedente. 93. 6. quæ non mutat cursum naturalem rerum. ibid. noluit animationis humanæ tempus definire. 92.4. & 300.13.

Diæcesis Lucanæ vsus alicubi baptizandi abortivos. 261.16.

Dubium, & opinio plusquam probabilis est, quod tempus animationis sit incertum. 78.7.

Dubio posito, pars tutior est eligenda. 236.6.7. matrimonium valet ibid. 8. filius Patris infidelis est baptizandus. ibid. 10. ægrotus ungendus oleo sancto. ibid. 11. an infans monstrosus sit homo; est baptizandus. ibid. 12.

Dubitans speculative an hostia sit consecrata, illam tenetur adorare. 295.1. & an sit baptizatus non tenetur rebaptizari.

E

Ecclesia non fuit negligens in præscribendo Baptismo Abortivorum. 92. 2. in festis colendis exactissima. 206.13. innovavit in casibus necessitatis. 262. 1. non est sententia sed fingitur, quod non baptizet masculum ante diem quadragesimam, & fœminam ante octogesimam. 117. 1. innovat in casibus, vel magnæ vtilitatis, vel necessitatis. 137.1.

Embryonem vivere ante animam rationalem. 16.12. sed reiicitur. 283.28. & vivere anima matris. 11. 1. & pariter rejicitur. ibid.

Episcopus Crespius, aiebat fœtum fœminæ non animari ante diem 80. 156. 2. sed postea mutavit sententiam. 199.5.

Evidentia probabilis. 153. 12.

F

Festum Conceptionis B. Uirginis semper celebratum die octava Decembris. 159. 7. transferre aliqui voluerunt in finem Februarij. 198.1. in tali festo Ecclesia colit instans immaculatæ Conceptionis 202.3.

Festum resurrectionis Domini tanquam mysterium; Nativitatis vero tanquam nudum factum celebrat Ecclesia. 203.6. nomina significantia hodiernam diem aliquando repræsentative aliquando simpliciter accipiuntur. ibid. 8.9.10.

Fœtus animati, & inanimati distinctio legalis est: non autem tempus. 117.2. in dubio præsumitur masculus. ibid.4.

Fœtus septem dierum iuxta stylum S. Romanæ Ecclesiæ est baptizandus. 128.8.

Fœtum humanum animari statim ac in utero receptum est semen putant aliqui. 58.1. & 61.4. alij tertia die 58. 2. & 53.5. alij spatio septem horarum 61.2.& 48.6. alij sexta die 51.2. alij decima. 47.4. alij decima septima. ibid. 2. alij vigesima quinta ibid. 1. solus Deus novit. 65. 4.

Fœtus humanus initio æqualis est grano hordeaceo, vel phaseolo minori. 5. 2. & quomodo intelligi debeat. 274. 15. est primo mense imperceptibilis. 32.4. quam parvus in principio. 9. 17. ante septimum vivit vitam dubiam 184. vivit prima die. 193.1.& de vita primorũ dierum est communis fidelium sensus. 216.9. in dubio non obstante regula, est baptizandus 234.1. quod vivat à principio anima tantum sensitiua & deinde rationali, ab ea distincta est error. 270.4. si ad ipsum dum existit in utero matris posset pervenire actio ministri posset baptizari. 253.2.3.

G

Gallina sine gallo parit ova sicut mulier sine viro contra Galenum. 131.4.5.

Generativa actio non est uniformis. 232 5.7.

Gigantes essent omnes homines, si valeret argumentum ex regula trium deductum. 229.2.

Gestatio Uerbi incarnati in utero B. Uirginis fuit naturalis, quoad tempus. 163. 2. &

& ratione probatur.165.5.

Gratia sanctificans inhæret animæ 138.5.

S.Gregorius M.abortivum recens conceptum, etiam ipsa die prima mandat baptizari.113.3.

Guarinonij observationes circa punctum saliens conveniunt cum observationibus Harvæi.285 1.13.

H

Homo est animal oviparum.7.11.

Hippocrates docet novem menses,& decem dies esse tẽpus naturale gestandi uterum. 170. 3. quando requirit menses decem, non potest intelligi de completis. 172.8. supponit ante diem septimam vivere fœtum vitam dubiam.184.

P. Honoratus Fabri una cum Authore, sed primus, Gulielmum Harvæum reprehendit.249.3.

I

Incarnatio Divini Uerbi quomodo fuerit superna. turalis. 163. 1. & quomodo naturalis.ibid.

Infirmus ad mortem, si antea Confessionem postulavit, absolute debet absolui. 164.3.

Innovandum nihil esse in Ecclesia.256.1.

Instinctus Divinus certus, non est extra Ecclesiam.221. 9.

Instans morale Conceptionis Deiparæ comprehendit duo instantia physica.156. 2. sed iam per Constitutionem Alexandrinam hoc reprobatur.159.6.

Intentio dupliciter conditionata in baptizandis abortivis.5.3.

S. Ioan. Baptistæ conceptio probat humanum fœtum primis diebus esse animatum. 59.6.

Joannes Gallego negat animam rationalem primis diebus esse in fœtu. 20.2. sed rejicitur. ibid. 3. asserit fœtum esse vivum ante trigesimam diem.35.12.

Jrregularitatis pœna quando incurratur à causante abortum.34.10.

Jura civilia nunquam puniunt pœna mortis delictum abortus.41.7.

L

Ac recens emunctum, esse vermicillorum congeriem, quomodo possit verificari. 292. 1. 2. 3.

Liber de Eccles. dogmati. non est D. Augustini sed *Gennadij Episcopi Masilien.* 72. 7. neque alius *liber de Spirit. & anim.* 74. 11.

Lussardi Hæretici dicunt in unione animæ cum corpore infundi gratiam spiritus sancti. 2. 4.

M

Magi Pharaonis veras ranas fecerunt. 244. 5.

B. Marie Uirginis Conceptio, tum naturalis, tum super naturalis fuit. 166. 6. 7. ex ea probatur humanum fætum animari primis diebus. 58. 3. & 19. 3. 1.

Martianus erravit in calculo dierum quibus Christus fuit in utero B. Uirginis. 171. 2.

Matrimonium in dubio, valet. 236. 8.

Mensem decimum quando exigit Hippocrates, non potest intelligi de mense cõpleto. 172. 8. & seqq. nisi explicetur de mensibus Lunaribus.

Matris prægnantis & ad mortem damnatæ, licet accelerare mortem. 95. 10.

Medici docent statim animam rationalem esse in fœtu 71. 5.

Membra in humano corpore efficiuntur ab anima. 278. 21.

Membrana circa fœtum statim producitur, sicut crusta in pane, qui coquitur in clibano. 186. 4. 5. 6. 7.

Miraculo facta habent omnem naturalem perfectionem. 164. 4.

Mola quid sit. 9. 16. 129. 2. 3. est figuræ irregularis. 130. 3. 6. distinguitur ab. Ovo 133. 10.

Monstrum sub conditione est baptizandum. 127. & 139. 8

Mola non est figuræ ovalis. 132. 6. est coloris varii. ibid. 7. discernitur à fœtu, & quomodo ibid. 8. 10. & 11.

Mors filij Dei tanquam medium ad finem nostræ salutis fuit ordinatum. 144. 1.

Moribundus aliquando sine conditione; & aliquando cum conditione est absoluendus. 81. 5. 6.

Mors causatur à retentione nimia respirationis. 288. 12.

Motus nullus in animali fit à pulmone. 28 5. 1. 2. 3. 4. &c.

Mulieres

Mulieres aliquæ in Lucana diœcesi convenerunt baptizare abortivos.261.16.

Mulier, non secus ac Gallina, parit ova subventanea. 131.5.

Musca ephemera spatio unius horæ nascitur.245.9.

N

NAturalis fuit quoad tẽpus, gestatio incarnati Uerbi in utero B. Virginis 163.2.

Nativitatis Marianæ festum non fuit in Ecclesia antiquius, festo eiusdem Conceptionis.213.2. quando cæperit.241.5.

Negativum dubium quodnam sit 83.8. & quando cum tali dubio ministranda sint sacramenta.ibid.

Novitatem Ecclesia non semper & in omnibus abhorruit.258.8.

O

OBstetrices regulariter non solent baptisare ante trigesimam diem.34.9.

Opinio probabilis quid sit 78.7.illi adhærens quæ dicit primis diebus fœtum non esse animatum adhuc tenetu baptizare 83.8.& 246.quod vero etiam tũc anima sit in fœtu tanquam tutior in praxi sequenda 278.22.

Organizatio duplex. 6.7. non gratis excogitata.227.4. ad constituendum corpus organicum.225.6.

Ovum humanæ conceptionis quomodo formetur. 8.12.in quo differat à mola 132.8.10.11.ovum humanæ Conceptionis quale.129.1.

Ovorum incubatorũ experientia ad probandam existentiam animæ in fœtu. 276.18.

Ovo columbino,si in magnitudine adæquetur fætus primis diebus baptizandum esse asserunt Theologi Pragenses, & explicantur.274.15.

Ova genitiva per calorem extrinsecum pullos gignunt, & excludunt.276.18.

P

PArentum lacrymæ non satis sunt, ut salventur filij moriẽtes in utero.86.4.

Parochus ex iustitia tenetur baptizare fœtum dubium,quod uivat. 235.5. docere debet modum baptizandi, & discernendi mo-

las à fœtibus.133.11.

Parvulos recentes ab utero matris esse baptizandos, est de fide.151.5.si sint in necessitate, etiam cum vitæ periculo illius qui ministrat baptismum. 80. 2.3. eos salvari ex diligentia maiorum Deus voluit.96.11.12 & 13. circumcidebantur olim etiã ante octavum diem.ibid.13. 14.imo, & ante legem Circumcisionis aderat pro illis remedium contra peccatum.98.15.etiam pro fœminis.ibid.

Philosophus non debet esse aut Medicus minister necessarius baptismi.6.5.

Placenta quid sit.8.12.

Pius V.non minuit,sed auxit festum Conceptionis,dũ præcepit recitari idem officium, quod in festo Nativitatis.207.15.

SS.Pontifices in celebratione festorum mobilium cavent,ut nõ dicatur hodierna dies, nisi quæ vere talis est.206.13.

Plastica virtus operatur uniformiter difformiter.232. 7.

Pragẽses Theologi negant baptismũ fætui primus diebus edito. 269. 1. concedunt si ovi columbini magnitudinem attingat. ibid.2. & tunc sub secundinis baptizari posse concedunt. 271.6. sed refutantur.272.9.& 10.

Praxis non baptizandi abortivos, non est universalis. 261.18.

Probabilis opinio quænam sit.78.7.

Procurantis abortum fætus animati pœna.392.

Prohibitæ sunt aliquæ sententiæ quæ prius putabantur probabiles.193.2.3.

Prophetæ, & sancti non semper Dei spiritu loquuti sunt.218.2.

Propositio est evidenter probabilis quod fætus humanus primis diebus vivat. 154.14.

Propositio,quæ est probabilis potest esse prohibita. 193.2.

Propositio quod abortivi sunt baptizandi, neque est contra fidem, neque contra Ecclesiæ consuetudinem.257 4.quæ est probabilis,nisi evidenter reprobetur semper est probabilis.273.13.

Propositio de Baptizandis abortivis, est probabilior, aliis probabilibus.141. 2. & probatur argumẽto Theolo-

gico.ibid.3.

Pulli formatio ex ovo, similis humanæ conceptioni. 8.14.pullus in ovo totus apparet secunda fere die 288. 13. gallinaceus die decima octava in æstate, die vero vigesima in hyeme excludi- 232.5.

Pulmo non movet,sed movetur 285.3.in fœtu est rubri coloris. 286. 8. in utero existentis non movetur.287.11.

Pulsus,& respiratio in animali sunt operationes distinctæ.ibid.

Punctum saliens, seu corculum apparet in ovo initio quartæ diei. 8. 14. movetur motu systoles, & diastoles. ibid. aliquando apparet vivum secunda die incubationis.288.13.est animatum,& pusillum animal.272.8.in eo quiescunt aliquando operationes,impeditæ à contrariis;sed beneficio caloris extrinseci reviviscunt.ib.90.10 exiguum est adeo, ut fugiat aspectum. ibid. avulsum, & venis spoliatum vivit ad horam & amplius.ibid.11.asseritur ab Aristot. 285.3. 6. exhausto sanguine à venis,adhuc vivit. 289. 16. etiam à corpore pulli avulsum. ibid. 17.eo diutius vivit,quo animal recentius est.ibid. 18.ita avulsum vivit ad horam. ibi. 19. quo animal est adultius, minus vivit. 290.20.huius rei ratio. ibid. & vivere ipsum constat ibid.22.in eo pulsatio non potest esse ab anima matris, sed ab eius propria. 289.16.

R

Ranas, quæ æstate videntur gigni ex pulvere perpluto,non in solo sed in aëre generari putant aliqui. 243.1.2. ex putri generantur in terra. ibid. 5. 6. aliquando etiam in aëre.246.10.

Rationes, quæ efficacius probant,animã primis diebus non esse in fœtu,expenduntur, & minus relinquunt rẽ dubiam.275.17.18.

Regula trium, non valet ad probandam fœtus humani primam animationem.229.2. & seqq.fundatur in habitudine invariabili numeri ad numerum.232.6.

Regula possedendi explicatur.234.2.illam habere locum solum in materia iustitię dicunt aliqui; alij in omni materia.235.3.4.pendet à iure positiuo in ratione tamen fundata, 236. 6. cessat, quando agitur de animarum salute.ibid.7.

Regula discernendi fœtum à mola,132.8.10.11.

Remedia contra originale peccatum

peccatum olim non erant in præcepto sed pietati Parētum à Deo cōmittebantur. 68.15.
Resolutio vsque ad materiam primam in generatione hominis videtur superflua.16.12.
Respiratio distinguitur à pulsu.287.11. potest retineri ad tempus 288.12. diu retenta necat per suffocationem ibid. vt patet exemplo cucurbitularum.291.22.
Reuelationes B. Amadei in multis Bibliothecis extant manuscriptæ.222.10.
Riolanus de omni fœtu est intelligendus, cum dixit grani hordeacei magnitudinem fœtum humanum, à principio non excedere 274.15.

S.

Sacra scriptura, quare de Abortiuorum salute distinctè non loquatur.300.13.
Sacramenta solent in Ecclesiâ administrari, ex quacumque honesta causa, 126.4. etiam ex sententia probabili & minus tuta.84.11.
Sācti viri non semper Dei spiritum in se loquentem agnouerunt.218.2.
Secundinæ, fœtum humanū inuoluentes, probabile est, quod non impediant validitatem baptismi. 5.4.
Seminis forma non est in subiecto simul cum anima rationali.150.3.
Sententia probabilis quænam sit.78.7. aliquæ sententiæ olim probabiles, nunc prohibitæ.193.2.3.& 263.4.
Septem dierum esse hominis vitā, explicatur, 174.12.& 178
Septimestris partus est, qui sex menses exactos habet. 182. Signa tēporis quo mulier cōcœperit.191.12. Sputo suo quidam ranam gignebat.245.9.
Stylus baptizandi. 124. 1. Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, quinam sit. 127.7.
Subiectum dubium posse Baptizari videtur satis inferri, ex eo quod possit in materiâ dubia baptizari. 266. 5.
Substantialis organizatio, quæ sit.7.9.

T

Tempus, quo Christus fuit in vtero Matris, fuit 276. dierum.164.3. quo verò eius sanctissima Mater fuit in vtero S. Annæ dierum 275. ad minus.167.10.
Tempus, quo humanus fætus animatur, esse incertum sacræ litteræ ostendunt.63.1 & seqq. & omnia tempora à die concubitus, vsque ad diem quadragesimam, vel trigesimam sunt incerta.75.1.
Tempus gestationis vteri iuxta Hippocratem, est nouem mensium, & dierū.170.3.

non

non autem decem mensium completè. ibid. 4 & seqq. à conceptione medica est inchoandum. 190.11.& 13. quod vero sit tempus conceptionis demonstrant signa quedam. 191.13.

Tempus formationis fœtus 120,1.

Tempus puniendi causantem abortum, & tempus baptizandi illum, debet esse diuersum. 117.5.

Tempus quadraginta vel octoginta dierum, non est tempus animationis, sed perfecti motus, vel formationis. 201.1. sed ex communi fidelium sensu, est vel prima vel secunda vel ad summum tertia dies. 215.8.9. animationis maris, & fœminæ tempora non differunt. 231.4.

Theologica est conclusio, quod fœtus abortiui baptizētur sub conditione. 151.4.

S. Thomas male intellectus à quibusdam 12.4.5.& 6. non determinat tempus animationis. 83. 8. sentit esse breuissimum. 239.2. & animas viales statim corrumpi. 136.2.

Traduci animam, siue fieri ex traduce quid sit. 226.5. error damnatus. 72.8, tempore S. Augustini non erat error damnatus, & ideo ipse dubitabat de veritate. ibid.

Tutior pars est sequenda, quando adest animæ periculum. 295.2.

V

Venæ vteri, fœtum matri coniungunt. 286.6.

Vermiculi quidam citissimè generantur. 243. 4. non sunt in lacte, nisi forte ab animali febricitante emuncto. 293.3. ut sunt in sanguine. ibid.

Uita in actu secundo magis propriè vita 22.11. hominis in utero matris septem dierum explicatur 174.12.& 178. abstinentis ab omni alimento non durat regulariter ultra septem dies. 180.

Uoluntas Dei de salute omnium est antecedēs iuxta communem SS. Patrum. 298.4. non est sola simplex complacentia de obiecto possibili. 299. sed intentio, de salute omnium futura, ibid. 6. & de mediis ut se tenent ex parte Dei. ibid. 9. finis & mediorum in Deo est eadē ibid. 7. non est compossibilis cum revelatione de tempore quo fœtus animatur. 300. 11. quomodo sit efficax & absoluta. ibi. 15.

Uoluntates duæ in Christo. 138.3.

FINIS.

HVMANISSIME LECTOR, QVE TYPOgraphum latuerunt, condona; quæ ille deprehendit notiora, tu ipse.

Errata in censuris ita corrige.

* Pag.4.lin.4 tota hac, *lege* tota prima. ** p.6.l 28.caullaudarunt, *l.*cõlaudarunt. *** p.5.l.33.analongiam, *l.*analogiam. *** p.6.l.17. Philomarum, *l.*Philomatum. **** p.2.l.16.Presbitere, *l.*Padre. †† p 3.l.34. quantitate obseruetur, *l.*quantitate non obseruetur.†† p.4.l 2 perectamque, *l.*perfectamque. ††† p.2.l.vlt.martialis, *l.*martiali.

Errata in disputationibus ita corrige.

Pag.12.lin.17.Immegátur, *l.*immergátur.p.23.l.32.c.vers.2.vers sed.licet, *l.*c.2.vers.sed licet. p.23.l.11.P.Bambianus, *l.*P.Barbianus. p.24.l.20.impotentia operationem, *l.*impotentia ad operationem. p.30.l.29. esse humanum, *l.*esse vt humanum. p.32.l.26.levius lénius, *l.*Levinius Lemnius. p.36.l.33.licet adhuc, *l.*licet non sit adhuc. p 40.l.12.habeatur tali, *l.*habeatur pro tali.p.41.l.21.versellis, *l.*vercellis p 42.l.21.fætus significat, *l.* fœtus vivificatus significat. p.52.l.9.perferetam, *l.*perfectam.p.54.l.1.vitim. *l.*vltim. p.54.l.13.nũcia, *l.*annunciavit p.55.l.32.conformentur, *l.*conformãtur. p.57.l vlt.farsinac. *l.*farinac. p.59.l.25.videre, *l* vt videre. p.60. l.6.non ex, *l.*nõ est ex.p.64.l.5.iumetorũ, *l* iumentorum.p 68.l.14.Eilios, *l.* filios. p.70.l.3.Augustini, *l.*Augustinus. p.79.l.33.iure, sed ex facto, *l.*ex iure, sed ex facto. p.93.l.22.disp.3.sect.19. *l.*disp.4.sect.18. p.95.l.33.sub cõditionet, *l.*sub cõditione p.95.l.34.sun, *l.*sunt p.100.l.2.patuo, *l.*parvo p.108.l.13.vide d.4.l.7. dele. p.110.l.1.tit. *l.*tom. p.113. l.13. 23. *l.*13. p.117.l.21.quadrasimum, *l.*quadragesimum. p.119.l.vlt.Thoulogis, *l.* Theologis. p.145 l.2.pestringam, *l.* perstringam. p.150.l.28.prænotavit, *l.* prænotavi. p.158.l.26.illam, *l.* illud. p.162.l.13.incarnali, *l.* incarnati. p.163.l.11.art.40. *l.*art.4. p.165.l.21.pœnalites, *l.*pœnalitates.p.66 l 26. inter, *l.*iter. p.167.l.10.oppera, *l.*opera. p.170.l.4.hor. 1.11.m.10. *l.*hor. 5.11.10. p.176. in margine 61. *l.*16. p.177. l.13. in 6.num. *l.*in 6. Numeror. p.178.l.31.qnod, *l.*quid. p.187.l.28.tunc, *l.*si tunc. p.198. accipiebat, *l.*incipiebat. p.201.l.17.martialis, *l.*mercurialis. p.230.l.30. excitata, *l.*exsiccata. p.242.l.vlt.gerentur, *l* generentur p.254.l.13 spiculli *l.*specilli.p.259.l.1.emendant, *l.*emendantur. p.259.l.2. sufficeret, dele. pag. 271.l.29. membrani, *l.*membranis. pag.273. lin.16 innitur, *l.* innititur.

